

CONCILIVM VNIVERSALE
CONSTANTINOPOLITANVM
TERTIVM

CONCILII ACTIONES XII – XVIII
EPISTVLAE
INDICES

EDIDIT

RUDOLF RIEDINGER

MCMXCII

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

SVB AVSPICIIIS

ACADEMIAE SCIENTIARVM BAVARICAE

EDITA

SERIES SECVNDA

VOLVMEN SECVNDVM

PARS SECVNDA

MCMXCII

IN AEDIBVS WALTER DE GRUYTER & CO.

BEROLINI

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

Acta conciliorum oecumenicorum / sub auspiciis Academiae Scientiarum Bavaricae ed. – Berolini : de Gruyter.

Ser. 2.

Vol. 2. Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681> :
Concilium Universale Constantinopolitanum Tertium. Ps. 2. Con-
cillii actiones XII–XVIII, epistulae, indices. – 1992

Concilium Constantinopolitanum <03, 680–681> : Concilium
Universale Constantinopolitanum Tertium / ed. Rudolf Riedin-
ger. – Berolini : de Gruyter.

(Acta conciliorum oecumenicorum : Ser. 2 ; Vol. 2)

NE: Riedinger, Rudolf [Hrsg.]; HST

Ps. 2. Concillii actiones XII–XVIII, epistulae, indices. – 1992

ISBN 3-11-012935-3

© Copyright 1992 by Walter de Gruyter & Co., D-1000 Berlin 30. –

Dieses Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

Printed in Germany

Satz und Druck: Arthur Collignon GmbH, Berlin
Buchbinderische Verarbeitung: Lüderitz & Bauer, Berlin

TABULA

EINLEITUNG	VII
DIE GRIECHISCHEN HANDSCHRIFTEN	XXXIII
DIE LATEINISCHEN HANDSCHRIFTEN	XXXIV
ACTIO DUODECIMA	514
ACTIO TERTIADECIMA	568
ACTIO QUARTADECIMA	628
ACTIO QUINTADECIMA	664
ACTIO SEXTADECIMA	682
ACTIO SEPTIMADECIMA	705
ACTIO OCTAUAEDECIMA	752
CONSTANTINI IV IMPERATORIS EDICTUM	832
CONSTANTINI IV IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD SYNODUM ROMAE	856
LEONIS II PPAE EPISTULA AD CONSTANTINUM IV IMPERATOREM	866
IUSTINIANI II IMPERATORIS EPISTULA AD IOHANNEM V PPAAM	886
EPISTULA CONCILII AD AGATHONEM PPAAM	888
CONSTANTINI IV IMPERATORIS DIUALIS SACRA AD LEONEM II PPAAM	894
AGATHONIS DIACONI ET CHARTOPHYLACI EPILOGUS	898
IOHANNIS VI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPLEOS EPISTULA AD CONSTANTINUM PPAAM	901
INDICES	909
Scriptura sacra	911
Nomina ciuitatum et regionum	917
Nomina personarum et rerum	922
Series episcoporum qui praesentes fuerunt et subscripserunt	935
Series magistratum et monachorum	944
Auctores et superscriptiones	945
Initia patrum et superscriptiones	954
Regesta de causa monenergetica et monotheletica	961

EINLEITUNG

DAS KONZIL

Nachdem am 13. Februar 1940 EDUARD SCHWARTZ gestorben war, ein Philologe ungewöhnlichen Profils, der sich annähernd 30 Jahre lang mit der Alten Kirche beschäftigt und das Riesenwerk der Neuedition der Akten der ökumenischen Konzilien in Angriff genommen hatte, erhielt der damals 28jährige JOHANNES STRAUB bereits im April 1940 von HANS LIETZMANN den Auftrag, mit der Ausgabe der Akten des V. Konzils das Werk von EDUARD SCHWARTZ abzuschließen. Es sollte aber noch 31 Jahre dauern, bis dieser Auftrag ausgeführt war.¹ Um zum Ausdruck zu bringen, daß mit der Vollendung seines Bandes der wichtigste Teil der alten Konzilsakten herausgegeben war, unterzog sich RUDOLF SCHIEFFER der Aufgabe, in drei Registerbänden die damals vorliegende Konzilsedition zu erschließen.²

EDUARD SCHWARTZ hatte ursprünglich Editionen bis zum VIII. ökumenischen Konzil von 879/80 geplant, und dieser Plan sollte nicht aufgegeben werden. Deshalb erhielt ich im Jahre 1967 von JOHANNES STRAUB den Staffelstab mit dem Auftrag, die Akten des VI. ökumenischen Konzils von 680/81 zu edieren.³ Bald stellte sich heraus, daß diese Aufgabe schwerlich sinnvoll zu bewältigen war, ehe die zwar rangniedrigeren, inhaltlich aber nahezu gleichbedeutenden Akten einer Regionalsynode, nämlich der Lateransynode von 649, herausgegeben waren. EDUARD SCHWARTZ hatte keine Listen der Handschriften beider Synoden hinterlassen, so daß die erste Aufgabe darin bestand, in den Handschriftenkatalogen die griechischen und lateinischen Handschriften der Akten aufzusuchen. Weil es unökonomisch gewesen wäre, nur diese beiden Synoden vorzubereiten, wurden auch die Handschriften des VII. und VIII. ökumenischen Konzils aufgenommen und zum Teil auf Mikrofilmen bereitgestellt.

Bekanntlich sind weit mehr lateinische als griechische Handschriften erhalten geblieben. Auch werden heute viele griechische Handschriften, besonders diejenigen, die in den Westen gelangten, weit entfernt von ihrem Entstehungsort aufbewahrt, während die lateinischen Manuskripte vielfach noch heute in der Nähe des Ortes liegen, an dem sie einmal entstanden waren. Was die lateinischen Handschriften der Lateransynode und des VI. Konzils betrifft, ist festzuhalten, daß sie nur über wenige Wege auf uns gekommen sind. Saint-Amand (Salzburg) und Beauvais im Frankenreich und Bobbio-Nonantola in Italien sind die wichtigsten Orte, an denen sie geschrieben oder ursprünglich aufbewahrt wurden. Konzilsakten waren in der Regel nur dann von Interesse, wenn sie als Muster für zeitgenössische Konzilien dienen konnten. Zwar gab es auch in Fulda vor dem 30jährigen Kriege eine Handschrift der Lateranakten, doch selbst so alte und stabile Sammlungen wie diejenigen der Bodenseeklöster, von St. Gallen und St. Emmeram in Regensburg haben vermutlich niemals Vollhandschriften der alten Konzilien besessen.

Nachdem die Kollation der Akten beider Synoden abgeschlossen worden war, gab es erste Anzeichen dafür, daß diese Akten neu zu bewerten sind. Die Lateransynode, die nach Aussage ihrer Akten im Oktober 649 in fünf Sitzungen (secretarii) abgehalten wurde,

---

1 Concilium universale Constantinopolitanum sub Iustiniano habitum, ed. JOHANNES STRAUB, ACO IV 1 (1971).

2 Index Generalis Tomorum I–III, conguessit RUDOLFVS SCHIEFFER, ACO IV 3,1–3 (1974–1982–1984).

3 Seit dem 1. Januar 1971 hat sich die Bayerische Akademie der Wissenschaften dieses Vorhabens angenommen.

galt bisher als das Werk Papst Martins I. und seiner größtenteils italischen Bischöfe.⁴ Wenn dem so gewesen wäre, hätte man die Verhandlungen in der Basilika des Laterans in lateinischer Sprache geführt, und der lateinische Protokolltext wäre anschließend ins Griechische übersetzt worden. Diese Übersetzung konnte man mit einigem Recht dem Abbas Maximus⁵ und seinen 35 Begleitern zuschreiben, die in der zweiten Sitzung einen Libellus unterschrieben (S. 57,1–39) und als Byzantiner an dieser römischen Synode teilnahmen. Bei einem detaillierten Vergleich der in zwei Sprachen überlieferten Akten fanden sich nun Übersetzungsfehler, und zwar nicht etwa im griechischen, sondern im lateinischen Text. Die Teilnehmer an dieser römischen Synode führten ihre Verhandlungen jedoch sicherlich nicht in griechischer Sprache. Wenn nun aber das Griechische die ursprüngliche Sprache der Akten und das Lateinische lediglich die Sprache der Übersetzung ist, dann ist es unmöglich, in diesen Akten das getreue Protokoll von Verhandlungen zu erblicken, die so in Rom geführt worden waren. Deshalb wurde vorgeschlagen, den griechischen Text der Akten als eine Art „Textbuch“ anzusehen, welches von Maximus und seinen Gefährten schon vorher angefertigt worden war und anschließend ins Lateinische übertragen wurde. Diese lateinische Übersetzung konnte man dann im Oktober 649 an fünf verschiedenen Tagen vor den Teilnehmern des Konzils verlesen, um damit den Anforderungen an eine synodale Beschlußfassung Genüge zu tun. Ein so publizierter Text konnte als das Wort der Synode gelten, und dieses Wort besaß durch die Unterschriften der 105 Bischöfe eine weit höhere Geltung als all das, was Maximus als Privatmann zur theologischen Diskussion beigetragen hatte. Aus alter Zeit gibt es denn auch keinerlei Einwände gegen die Historizität der Lateransynode, sie war anerkannt, auch wenn die Übernahme ihrer Lehre durch Konstantinopel noch einige Zeit auf sich warten ließ.⁶

Diese neue Wertung der Akten der Lateransynode erfährt nachträglich manch inhaltliche Bestätigung, denn wie soll man es sich vorstellen, daß lateinische Theologen in Rom und italische Bischöfe, „die mitten in das Getriebe der Völker gestellt sind und um das tägliche Brot in Unsicherheit körperlich arbeiten müssen“⁷, die Hinterlassenschaft der griechischen Kirche so umfassend kennen, daß sie aus diesem Erbe mehr als 250 Testimonien auswählen und zitieren können. Auch die zweite Übersetzung der 20 Canones der Lateranakten ist – nach einer sehr mangelhaften ersten – ein Indiz dafür, daß es Byzantiner waren, die diese Canones zuerst in griechischer Sprache formulierten, bevor sie sie zunächst fehlerhaft und mit Textlücken, einige Jahre später aber nahezu fehlerlos ins Lateinische übersetzten.⁸

Es waren also Byzantiner, die den Text der Akten der ersten römischen Synode verfaßten, von der die Akten erhalten sind. Diese Erkenntnis war auch beim Kollationieren der Akten des VI. Konzils dauernd präsent und ließ bei vielen Fehlern und Absonderlichkeiten des lateinischen Übersetzungstextes die Frage aufkommen, wie man sich diese Fehler zu erklären habe. Bei den Akten der Lateransynode waren es Übersetzungsfehler gewesen, die schließlich die Übersetzungsrichtung erkennen ließen, das waren noch leicht durch-

4 Vgl. ERICH CASPAR, Die Lateransynode von 649, Zeitschrift für Kirchengeschichte 51 (1932) 75–137, und DERS., Geschichte des Papsttums, 2 (Tübingen 1933) 553–573.

5 Auch wenn sich dabei Härten und gelegentliche Inkonsistenzen ergeben, werden in dieser Einleitung und in den Indices alle Namen latinisiert, um eine Harmonisierung zu erreichen.

6 Die Vorarbeiten, die zu diesen Ergebnissen führten, werden von RUDOLF RIEDINGER, Der Codex Vindobonensis 418, seine Vorlage und seine Schreiber, Steenbrugge 1989 (Instrumenta Patristica XVII), S. 9–23, vorgestellt. Vgl. auch PIETRO CONTE, Il Sinodo Lateranense dell'ottobre 649. La nuova edizione degli atti a cura di RUDOLF RIEDINGER. Rassegna critica di fonti dei secoli VII–XII. Vaticano 1989 (Collezione Teologica 3).

7 So ERICH CASPAR, Geschichte ... (Anm. 4), S. 593.

8 Vgl. Concilium Lateranense a. 649 celebratum, ed. RUDOLF RIEDINGER, ACO ser. II vol. I (1984), S. 368–389.

die schließlich die Übersetzungsrichtung erkennen ließen, das waren noch leicht durchschaubare Vorgänge. Wollte man aber die Unregelmäßigkeiten verstehen, die von tausenden lateinischer Textvarianten dargeboten werden, dann galt es, eine Leitvorstellung zu entwickeln, die Raum für so verschiedenartige Varianten bot. Diese Leitvorstellung war von Anfang an die Frage nach der Schriftart, die durch ihr Aussehen die Möglichkeit zu eben diesen Verlesungen offenhielt. Diese Schriftart mußte in der zweiten Hälfte des 7. Jahrhunderts bekannt und in Rom in Gebrauch gewesen sind, wo diese Übersetzungen entstanden.

Es würde zu weit führen, alles zu wiederholen, was an anderer Stelle zu der These vorgetragen worden ist, daß die Authentica der lateinischen Übersetzungen der Akten der Lateransynode und des VI. ökumenischen Konzils in der Reservatschrift der päpstlichen Kanzlei geschrieben worden sind.⁹ Auf *eine* Buchstabenanalyse soll aber hingewiesen werden, weil sie die Argumentation von dem Verdacht bloßer Zufälligkeit befreit. Nachdem sich nämlich die kursiv-kuriale Form des Buchstabens a im Codex Vindobonensis 418 als charakteristisches Kriterium herausgestellt hatte, wurde dieses a im Gegensatz zu seinen Minuskelformen im ganzen Codex Seite für Seite gezählt, und zwar in der Weise, daß immer auch der Buchstabe vor diesem a berücksichtigt wurde. Diese Statistik über alle 23 Lagen der Handschrift ergab ein sehr aussagekräftiges Bild. Nicht nur die Schreiber der einzelnen Lagen, auch Schreiber einzelner Blätter in den ersten sechs Lagen dokumentieren durch die Verwendung oder Vermeidung dieser Verbindungen den stilistischen Abstand zum Schriftbild ihrer kurialen Vorlage. Damit lieferten sie einen in Zahlen faßbaren „Code“ für ihren individuellen Schreibstil.¹⁰ Mit solchen objektiven Argumenten konnte begründet werden, daß am Codex Vindobonensis 418 21 oder 22 Hände beteiligt sind, eine Zahl, die einen bisher nicht vermuteten Umfang des Skriptoriums von Saint-Amand belegt.¹¹

Wer aber waren die Übersetzer der Akten des VI. Konzils, die in Rom arbeiteten? Für die Akten der Lateransynode kommen nur Maximus Confessor und seine Begleiter in Frage, die ihren griechischen Grundtext selbst ins Lateinische übertragen mußten. In den Jahren 682 – 701 (vgl. 887,21 App.) aber waren es andere, nun namentlich nicht bekannte Byzantiner, die vor den Arabern nach Rom geflohen waren und dort den „griechischen Päpsten“ ihr Wissen und Können angeboten hatten.¹² Nicht nur die Form der Buchstaben a und q deutet an, daß es seit dem ehemaligen „Chef der kaiserlichen Kanzlei“ Maximus dem Bekenner Byzantiner waren, die die „römische Kuriale in der päpstlichen Kanzlei“ entwickelt hatten.

9 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, In welcher Richtung wurden die Akten der Lateransynode von 649 übersetzt, und in welcher Schrift war der lateinische Text dieser Akten geschrieben? in: *Martino I Papa (649–653) e il suo tempo*. Atti del XXVIII Convegno storico dell' Accademia Tudertina e del Centro di studi sulla spiritualità medievale (Todi, 13–16 ottobre 1991), Spoleto, Centro italiano di studi sull' alto medioevo, 1992, p. 1–16. – Außerdem PAUL RABIKASKAS, Die römische Kuriale in der päpstlichen Kanzlei. Rom 1958 (Miscellanea Historiae Pontificiae XX).

10 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Der Codex ... (Anm. 6), S. 51–86.

11 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, In welcher Richtung ... (Anm. 9), S. 15 – M. FLODR, Scriptorium olomoucké. Prag 1960, konnte nachweisen, daß auf einer kulturhistorisch vergleichbaren Entwicklungsstufe unter dem Pontifikat von Bischof Heinrich Zdik (1126–1150) in der Schreibschule von Olmütz rund 30 Schreiber arbeiteten, nicht selten gleichzeitig an einer einzigen Handschrift.

12 WALTER BERSCHIN, Bonifatius Consiliarius, Ein römischer Übersetzer in der byzantinischen Epoche des Papsttums, in: *Lateinische Kultur im VIII. Jahrhundert*, Traube-Gedenkschrift. St. Ottilien 1989, S. 25–40, hat im 7.–8. Jahrhundert einen Römer ausfindig gemacht, der imstande war, aus dem Griechischen ins Lateinische zu übersetzen. Dazu war auch Ioannicius von Ravenna fähig (unten, S. XX). Damit dürften aber die wenigen Übersetzer lateinischer Muttersprache schon genannt sein. Man fände diese beiden nicht erwähnenswert, wenn sie nicht seltene Ausnahmen wären. Es gibt keinen Hinweis darauf, daß Bonifatius Consiliarius an der Übersetzung der Akten des VI. Konzils beteiligt war, die zu seiner Zeit (er ist vom Jahre 654 bis 704 nachweisbar) in Rom vorgenommen wurde.

Nachdem also mit der Feststellung der Übersetzungsrichtung in den Akten der Lateransynode ein wesentlicher Beitrag zum Verständnis dieser Akten geleistet war, bereitete die Erkenntnis, daß die lateinischen Authentica beider Synoden in Rom von eingewanderten Byzantinern erstellt worden waren, die Grundlage für die Beurteilung der lateinischen Übersetzungen. Die Übersetzungen beider Synoden sind vor allem deshalb von großer Bedeutung, weil die Überlieferung des griechischen Aktentextes jeweils von geringer Qualität ist. Seit dem Bilderstreit waren den byzantinischen Theologen andere Fragen wichtiger als die des Monotheletenstreites, und man vernachlässigte die Weitergabe seiner Dokumente. Diese Dokumente aber sind außer in den Akten der Lateransynode vor allem in den Akten des VI. Konzils enthalten. Sie sind in der Reihenfolge zu sichten, wie sie vom Konzil behandelt wurden.¹³

Die Akten des VI. Konzils beginnen mit einer Sacra des Kaisers Constantinus IV. Pogonatus an Papst Donus vom 12. August 678.¹⁴ Donus war bereits am 11. April 678 verstorben, so daß sein Nachfolger, der Sizilianer Agatho (27. 6. 678 – 10. 1. 681) diese kaiserliche Sacra erhielt. Darin drängte der Kaiser auf eine Einigung der Patriarchate. Er hielt die Meinungsverschiedenheiten für so geringfügig, daß es lediglich eines Einigungsgesprächs bedürfe, keines Konzils.

Sein Urteil über die theologischen Differenzen gewann in den folgenden Jahren an Kompetenz, so daß am 10. Sept. 680 eine Sacra an Georgius, den erst 10 Monate vorher inthronisierten Patriarchen von Konstantinopel erging, durch die nun doch ein Konzil einberufen wurde. Die Patriarchate von Konstantinopel und Antiochia wurden gesondert eingeladen. Papst Agatho hatte seine Legaten bereits nach Konstantinopel entsandt.

In der 1. *Sitzung* (7. Nov. 680) hatten die päpstlichen Legaten, der Vertreter des Patriarchats Jerusalem und die Delegierten der römischen Synode ihren Platz zur Linken des Kaisers. Zu seiner Rechten saß die Gegenpartei, die Vertreter der Patriarchate Konstantinopel, Alexandria und Antiochia. Als erstes berichteten die päpstlichen Legaten von den beiden Schreiben, die sie mitgebracht hatten, und klagten sogleich namentlich die Männer an, die sie des Monotheletismus bezichtigten. Macarius, der Patriarch von Antiochia, und sein Berater, der Priestermonch Stephanus, sowie zwei Bischöfe seines Sprengels berufen sich in ihrer Erwiderung auf ältere Konzilsentscheidungen. Um diese zur allgemeinen Kenntnis zu bringen, werden zunächst zwei Bände mit den Akten des Ephesenums aus dem Archiv herbeigeschafft. In bezug auf ein Zitat aus Cyrillus von Alexandria in diesen Akten behauptet Macarius, hier werde von *einem* Willen in Christus gesprochen. Die Römer fallen ihm ins Wort: nicht von *einem* Willen, sondern von dem *allmächtigen* Willen sei hier die Rede. Auch der zweite Codex der Akten des Ephesenums wird verlesen.

Folgerichtig werden in der 2. *Sitzung* (10. Nov. 680) die Akten des Konzils von Chalcedon verlesen. Als nun bei dem vielgenannten Leo-Zitat die Römer behaupten, hier spreche der Papst von zwei Wirkweisen bei Christus, widerspricht Macarius. So verstehe er Leo nicht. Er selber wolle keine Zahl verwenden, sondern mit dem Areopagiten von der „gottmenschlichen Energie“ reden.

In der 3. *Sitzung* (13. Nov. 680) werden zwei Pergamentbände mit den Akten des V. Konzils vorgelegt und verlesen. Sogleich entsteht ein Streit über die Echtheit des Schreibens des Patriarchen Menas von Konstantinopel an Papst Vigilius. Dieser Streit um

13 Diese Fragen hat FRIEDHELM WINKELMANN, Die Quellen zur Erforschung des monenergetisch-monotheletischen Streites. *Klio* 69 (1987) 515 – 559, so umfassend behandelt, daß seine Regesten, welche die Lateranakten und das VI. Konzil betreffen, in einem Register am Ende dieses Bandes (S. 961 – 962) auf den neuen Stand gebracht werden.

14 Den Verlauf des VI. Konzils beschreiben je aus ihrer Sicht ERICH CASPAR, *Geschichte ...* (Anm. 4), S. 593 – 619 und JAN LOUIS VAN DIETEN, *Geschichte der Patriarchen von Sergius I. bis Johannes VI.* (610 – 715), Amsterdam 1972 (*Geschichte der griechischen Patriarchen von Konstantinopel* 4), S. 130 – 145.

die Echtheit des Briefes wird in der 14. Sitzung seine Fortsetzung finden, denn die römischen Legaten bezeichnen den Brief als Fälschung.¹⁵ Er steht auf drei unbezeichneten Lagen vor dem Proömium der Synode und wurde von einer anderen Hand geschrieben. Beim zweiten Pergamentband der Akten entsteht ein weiterer Streit über die Echtheit der Briefe des Papstes Vigilus an Iustinian und Theodora, die von den Römern als interpoliert bezeichnet werden.¹⁶

Zu Beginn der 4. *Sitzung* (15. Nov. 680) erinnert Paulus, ein kaiserlicher Sekretär, daran, daß Georgius von Konstantinopel den Antrag gestellt habe, das Schreiben des Papstes Agatho an Kaiser Constantinus IV. und seine Mitregenten zur Verlesung zu bringen. Dieses Schreiben war ein lateinisches Original, das in Konstantinopel ins Griechische übersetzt worden war. Auf eine Einleitung (S. 53,17–59,22) folgt eine Darstellung der apostolischen Überlieferung und ein ausführliches Glaubensbekenntnis (S. 59,23–83,24) mit zahlreichen Bezugnahmen auf die Bibel, die Väter (Ambrosius, Athanasius, Augustinus, Leo I. und Gregor von Nazianz) und die Definitionen von Chalcedon und Konstantinopel II. Schließlich werden 14 Testimonien aus den rechthgläubigen Vätern (S. 83,26–103,22) und als Gegenstück dazu – wie in den Lateranakten – 9 Testimonien aus den Schriften der Häretiker wiedergegeben (S. 103,22–111,16).¹⁷ Beide Reihen werden jeweils durch Interpretationen verbunden. Am Ende wird der Kaiser um Billigung dieser Darlegungen gebeten.

Auch das Schreiben Agathos und seiner römischen Synode war in Konstantinopel ins Griechische übersetzt worden (S. 123–139). Dabei handelt es sich auch um ein Glaubensbekenntnis, wie die Aufnahme beider Symbole in die griechischen Handschriften K und v beweist (S. 127,23–131,18). Die Synode erinnert an Papst Martin (S. 131,20–25) und zählt die Gegner seines Bekenntnisses auf (S. 133,5–13). Das späte Erscheinen der Legaten in Konstantinopel wird mit den weiten Wegen und mit der Erwartung entschuldigt, daß auch Erzbischof Theodor von Canterbury an der Reise hätte teilnehmen sollen (S. 133,18). Es wird an die Langobarden, Slaven, Franken, Gallier und Goten erinnert, deren Bischöfe ebenfalls hatten mitreisen wollen. Je mehr sich der Brief seinem Ende nähert, desto zahlreicher werden die Bibelzitate (S. 139,8–22). Im Anschluß an den Text finden sich die Unterschriften von 125 Bischöfen (S. 141,1–159,31), darunter auch diejenige von Wilfried von York (S. 149,4 = Nr. 49). Wenn es diese Unterschriften nicht in beiden Überlieferungen gäbe, wäre ihre Abfolge nicht zu rekonstruieren, denn sowohl der lateinische als auch der griechische Text enthalten Versehen der Kopisten.¹⁸

Während der 3. Sitzung (S. 45,20–28) hatten Macarius und seine Gefolgsleute Testimonien angeboten, welche die eine Energie und den einen Willen in Christus belegen sollten. Macarius legt nun in der 5. *Sitzung* (7. Dez. 680) zwei Codices mit Auszügen aus den Vätern vor. Man verliest diese Testimonien. Weil man jedoch zu dem Ergebnis gelangt, daß es sich um Zeugnisse für den einen Willen innerhalb der Trinität handele, werden sie nicht zu den Akten genommen.

Auch in der 6. *Sitzung* (12. Feb. 681) wird ein Codicellum mit Testimonien des Macarius vorgelegt, die nicht in die Akten aufgenommen werden. Alle drei Codices werden versiegelt.

15 FRIEDHELM WINKELMANN (Anm. 13), S. 517, hält diesen Brief unter Berufung auf GRUMEL, Nr. 243, für „sicher echt“.

16 Vgl. ACO IV 1 (1971) 187,23–188,21 und ERICH CASPAR, *Geschichte ...* (Anm. 4), S. 253–254.

17 Die Qualifikation „Häretiker“ in dieser Einleitung und in den Indices folgt dem Urteil des Konzils aus dem 7. Jahrhundert.

18 Die Wiedergabe der Eigennamen in dieser Liste richtet sich zunächst nach ihrer Überlieferung in den Handschriften. Korrekturen werden im Apparat versucht. Für die korrekten Namensformen in den Indices (die Namen im 7. Jahrhundert und in der Gegenwart) habe ich die Hilfe von DON PIETRO CONTE, Mailand, erhalten, dem ich für seine Bemühungen besonderen Dank schulde.

Die römischen Legaten machen darauf aufmerksam, daß Macarius lediglich Belege für den einen Willen innerhalb der Trinität vorgebracht habe, zudem in seinem Sinne verstümmelt. Man solle diese Texte überprüfen, dann werde sich herausstellen, daß nur Häretiker die Meinung des Macarius von der einen Energie und einem Willen in Christus vertreten hätten.

In der 7. *Sitzung* (13. Febr. 681) legen die römischen Legaten ihre Testimoniensammlung vor, die Stephanus, ein Priestermonch des römischen Klosters Domus Arsicia, verliert. Der Kaiser fordert die Römer dazu auf, weitere Belege vorzutragen. Die Römer halten ihre Testimonien für ausreichend und richten an die Patriarchen von Konstantinopel und Antiochia die Frage, was sie dazu zu sagen hätten. Die beiden Patriarchen wollen jedoch ihrerseits zuerst die Integrität der vorgelegten Texte prüfen. So wird auch der Codex der Römer versiegelt.

Während der 8. *Sitzung* (7. März 681) findet bereits die erste Scheidung zwischen standhaften Monotheleten und solchen statt, die es vorziehen, auf die Linie des Konzils einzuschwenken. Der Kaiser fordert die Patriarchen von Konstantinopel und Antiochia auf, sich zu den beiden römischen Schreiben zu äußern. Sofort stimmt der Patriarch Georgius von Konstantinopel diesen Schreiben zu, und 14 Bischöfe seiner Jurisdiktion schließen sich ihm an. Nur der Bischof des armenischen Melitene, der sich selbst als ungebildet bezeichnet – offenbar versteht er nicht genügend Griechisch – weist ein schriftliches Glaubensbekenntnis vor und benennt drei andere Bischöfe, fünf Beamte des Patriarchats von Konstantinopel und einen Antiochener, die seine Meinung teilten. Ihr Glaubensbekenntnis stamme von Abbas Stephanus, dem Schüler (oder Lehrer? vgl. S. XXIII–XXIV) des Macarius von Antiochia. – Nachdem auch die anderen Bischöfe des Sprengels von Konstantinopel gemeinsam ihre Zustimmung zu der Auffassung des Konzils erklärt haben, bezeichnen alle, die Theodor von Melitene als seine Gefolgsleute ausgegeben hatte, diesen als Lügner und schließen sich der Ansicht des Patriarchen von Konstantinopel an. Dann beantragt Georgius von Konstantinopel die Wiederaufnahme des Papstes Vitalianus in die Diptychen. Dem wird stattgegeben, und schließlich akklamiert die Synode dem Kaiser, dem Papst Agatho und dem Patriarchen Georgius von Konstantinopel.

Nun wendet man sich an den Patriarchen Macarius von Antiochia und fordert ihn zur Zustimmung auf. Vier Bischöfe des Sprengels von Antiochia erklären ihre Zustimmung zum Inhalt der römischen Briefe, was den Abfall von ihrem Patriarchen bedeutet. Die drei versiegelten Codices des Macarius werden herbeigebracht, und ihre Echtheit wird von Macarius beglaubigt. Macarius und sein Begleiter, der Abbas Stephanus, werden nach ihrem Glauben befragt, und Macarius gibt eine mündliche Erklärung ab. Im Anschluß daran erfolgt die Verlesung seines umfangreichen Glaubensbekenntnisses (S. 219–231), das einige implizite Zitate aus älteren Theologen und Konzilsakten enthält. Am eindrucksvollsten ist das Zitat aus einer Schrift Gregors von Nyssa (S. 224,20–24), das im Florilegium der Lateranakten unvollständig zitiert worden war.¹⁹ Wenn man Gregor von Nyssa im 4. Jahrhundert Monotheletismus unterstellen will, dann würde diese Lehrmeinung durch dieses Zitat bestätigt. Allerdings handelt es sich um eine „ungeschützte“ Aussage des Nysseners, der von den Fragen, die so viel später aktuell wurden, nichts wissen konnte. In der lateinischen Übersetzung des Macarius-Briefes finden sich übrigens die ersten Wörter in griechischer Majuskel (ab S. 223,19). – Auf die Frage des Kaisers, ob Macarius jetzt den Römern beipflichten wolle, antwortet dieser, er ließe sich lieber in Stücke reißen und ins Meer werfen. Aus den Testimonien des Macarius werden nun lange Stücke aus Ps.-Athanasius (*de incarnatione contra Apollinarem*) verlesen; deren Verstümmelungen werden

¹⁹ Concilium Lateranense ... (Anm. 8), S. 428, Nr. 28. Hier fehlen die Zeilen 224,22–24 der vorliegenden Ausgabe: ἐνεργεί γὰρ ... τὴν ἐνέργειαν.

von den Konzilsteilnehmern beanstandet (S. 234,2 – 242,2). Der Wortlaut dieser Athanasiuszitate folgt, wie eine Nachfrage bei den Herausgebern des kritischen Textes ergab, einer genau zu bestimmenden Teilüberlieferung des Athanasius-Textes. Eine solche Einführung auf einen bestimmten Überlieferungsstrang war beim Athanasius-Text schon im Florilegium der Lateranakten zu beobachten (S. 426, Nr. 7 und 8).

Macarius antwortet zum wiederholten Male auf die Frage, weshalb er die Väterzitate verkürzt zitiere, daß er die Auswahl nach seinen eigenen Interessen getroffen habe. Nachdem das Konzil seine Verwünschungen gegen ihn ausgesprochen hat, wird er von Theophanes aus dem sizilianischen Kloster τῶν Βοτίων befragt. Anschließend fragt Dometius von Prusa die beiden Antiochener, die ihre Meinung jedoch nicht aufgeben wollen. – Aus den rechtgläubigen Vätern werden noch Testimonien des Athanasius, Augustinus, Ambrosius, Ps.-Dionysius und Iohannes Chrysostomus verlesen – auch diese hatten die Antiochener verstümmelt – und damit schließt die 8. Sitzung.

Auf der 9. *Sitzung* (8. März 681) erinnert der Diakon und Primicerius notariorum Constantinus daran, daß man noch andere Testimonien des Macarius und Stephanus zu prüfen habe. Außerdem teilt er mit, daß elf Bischöfe und Mönche darum bitten, vorgelesen zu werden. Es werden Testimonien von Athanasius, Gregor von Nazianz und Cyrillus von Alexandria verlesen, und wiederum entsteht eine Diskussion darüber, wieviel dabei von Macarius weggelassen worden ist. Es folgen Akklamationen an den Kaiser. Sodann wird der Abbas Stephanus von Antiochia als neuer Eutyches und Apollinaris ausgestoßen. Die angemeldeten Bischöfe und Mönche wollen die Libelli ihres Bekenntnisses vorlegen. Dieser Vorgang wird vertagt.

Auch die 10. *Sitzung* (18. März 681) beginnt der Diakon und Primicerius notariorum Constantinus mit einer Erinnerung an die genannten Libelli, aber wiederum wird zuerst verlesen, was verhandelt worden war. Der Kaiser bestätigt, daß die Testimonien des Macarius und Stephanus deren Ansicht nicht gestützt hätten. Die Behandlung der Libelli der Bischöfe und Mönche wird zurückgestellt, und statt dessen wird die Testimonien-sammlung der Römer untersucht, die mit den in Konstantinopel vorhandenen Codices verglichen wird. Die Sammlung der Römer (S. 289 – 369) umfaßt 48 längere Stücke von 13 Autoren, unter denen Cyrillus von Alexandria am häufigsten vertreten ist. Auch Kaiser Iustinian I. wird als Autorität zitiert und wiederum Leo I., Ambrosius und Augustinus als Zeugen der lateinischen Kirche.

Das erinnert an die Testimonienreihen der Lateranakten, wo auf S. 258,1 – 314,13 in vier Gruppen 123 Auszüge aus den Schriften orthodoxer Väter vorgelegt worden waren. Gleichzeitig wird aber auch der Unterschied in der Zitierweise beider Synoden sichtbar. Die Lateranakten bringen 123 Auszüge, die Sammlung der Römer auf dem VI. Konzil nur 48, und sie gliedert diese Zitate nicht in vier Gruppen, wie es die Lateranakten getan hatten. Daraus wird man schließen dürfen, daß die Sammlung der Lateranakten von kenntnisreichen und gewissenhaften Autoren zielbewußt zusammengestellt wurde. Ihre Differenzierung erreicht die jüngere Sammlung nicht mehr, deren Auszüge jedoch jeweils umfangreicher sind als die der Lateranakten. Auch aus den Schriften der Häretiker werden nur 20 Auszüge vorgelegt, in den Lateranakten waren es deren 43.

Jetzt endlich können auch die Bischöfe und Mönche ihre Bekenntniserklärung unter Eid vorlegen (S. 391 – 399). Am Schluß dieses langen Arbeitstages beantragt Georgius von Jerusalem die Verlesung der Synodica des Patriarchen Sophronius von Jerusalem. – Wie die Zählung der Tomoi des griechischen Aktentextes und die Notizen in den lateinischen Handschriften VP bezeugen, endet damit in der Überlieferung der Konzilsakten deren erste Hälfte.²⁰ Wenn in der vorliegenden Edition auch die 11. Sitzung in den ersten

²⁰ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, *Der Codex ...* (Anm. 6), S. 68 – 71.

Halbband aufgenommen wurde, dann geschah das lediglich zum Ausgleich des Umfangs beider Halbbände.

Zusammen mit der 4., der 8. und der 10. gehört die 11. Sitzung (20. März 681) zu den umfangreichsten dieser Akten. Während in der 4. Sitzung die beiden Handschriften K und v den Text der griechischen Übersetzung gegenüber dem lateinischen absichern, treten beim Sophroniusbrief (S. 410,13 – 494,9) nicht nur die Pariser Handschrift K zu der nicht eben guten Überlieferung von MTO hinzu, sondern auch die Handschriften LFV + A. Diese vier Handschriften repräsentieren nicht den griechischen Text der Synodica an den konstantinopolitanischen Patriarchen Sergius (Sergius hatte sich geweigert, diese Synodica anzunehmen, vgl. S. 398,15 – 17), sondern das Exemplar, das Sophronius an Papst Honorius geschickt hatte (S. 492,12, App.). Damit steht der auch hier reichen lateinischen Überlieferung endlich eine griechische gegenüber, die diskutabile Varianten aufweist. In diesen Akten eröffnet sich damit erstmals ein weites Feld für textkritische Überlegungen, denn einige Lesarten des griechischen Originals lassen sich durch Varianten der lateinischen Übersetzung absichern. Dieser Vergleich belegt freilich nur den griechischen Text, den die Übersetzer nach dem Jahre 682 in Rom vor sich hatten. Abgesehen vom Schluß (S. 492,12, App.) unterscheiden sich die Synodica an Sergius und Honorius nur unwesentlich und können zu einem einheitlichen Text vereinigt werden. Das Exemplar an Honorius aber war bereits nach dem Jahre 636 in Rom ins Lateinische übertragen worden. Auf diese älteren Übersetzer weist der Umstand hin, daß in den Lateranakten *προσβεύειν* viermal (S. 55,25; 139,2; 383,5 – 6 und 383,18 – 19) mit *uenerari* übersetzt wird, im Sophroniusbrief aber viermal mit *obsecrare* (S. 421, 13; 437,13; 443,13 und 449,12), zweimal mit *exorare* (S. 423,10 und 491,6) und im Edictum Constantini auf S. 841,6 wie in den Lateranakten mit *uenerari*. *Uenerari* ist zwar generell eine richtige Nebenbedeutung von *προσβεύειν*, hier aber ist es eine falsche Bedeutungswahl, die an diesen Stellen den Sinn von *προσβεύειν* nicht trifft, denn es müßte *praedicare*, *confiteri* oder *pronuntiare* heißen. Die zweite Übersetzung der Canones in den Lateranakten korrigiert dementsprechend auch zu *confiteri* (S. 383,5 – 6) und *dogmatizare* (S. 383,18 – 19). Außerdem erscheint im Sophroniusbrief viermal die Übersetzung *patrare* für *δρᾶν*, was vom *Corpus Glossariorum Latinorum* nicht belegt wird (S. 443,14; 451,19; 455,11 und 457,7). Für *δρᾶν* heißt es sonst *operari* und *efficere*.

Es läßt sich mit Sicherheit sagen, daß der stilistisch anspruchsvolle Sophroniusbrief von Männern übersetzt wurde, die nur hier tätig waren. Der Schluß dieser Sitzung (S. 494,12 – 512,23) aber wurde so fehlerhaft übersetzt, daß auch für diesen Abschnitt eigene Übersetzer anzunehmen sind.

Für die Wirkungsgeschichte des Sophroniusbriefes ist die Tatsache bedeutsam, daß bereits an der Wende vom 7. zum 8. Jahrhundert vier Komplexe aus dem Brief ausgehoben worden waren, die sich nicht nur in der Handschrift der *Doctrina Patrum* (Cod. Vat. gr. 2200) und in der *Doctrina* selbst finden (CPG 7781, S. 272,1 – 15). Diese vier Exzerpte entwickeln eine eigene Überlieferung, die bis ins 11. Jahrhundert reicht.²¹

Ohne den Kaiser, der sich wieder den Staatsgeschäften zugewandt hatte und auch mit dem Feldzug gegen die Bulgaren beschäftigt war (vgl. S. 694,27 und 900,8), und mit nur vier seiner 13 Beamten beginnt am 22. März die 12. Sitzung. Wie bei der 11. Sitzung am 20. März sind 92 der Synodalen anwesend, die am Schluß unterschreiben.

Der Archidiacon Constantinus, Primicerius der Notare des Patriarchen, meldet den Patricius und Quaestor Iohannes an, der im Auftrag des Kaisers verschiedene Schriften des Macarius vorzulegen hat, die der Kaiser nicht zur Kenntnis genommen, deren Versie-

21 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Nachkommen der Epistula Synodica des Sophronios von Jerusalem (a. 634; CPG 7635). Römische Historische Mitteilungen 26 (1984) 91 – 106.

gelung aber angeordnet hatte. Der *Sermo acclamatorius* des Macarius und eine Charta werden zurückgewiesen.

Nach der Verlesung eines Briefes des Sergius an Cyrus von Phasis (S. 528,1–530,24) will man auch den Brief des Menas an Papst Vigilius verlesen. Die Römer protestieren und behaupten, dieser Brief sei gefälscht worden. Man liest die Akten der 7. und 8. Sitzung des V. Konzils von 553 nach den Authentica des Patriarchalarchivs. Auch von der 7. Sitzung des V. Konzils behaupten die Römer, sie sei verfälscht.

Sodann wird der Schriftwechsel zwischen Sergius und Honorius verlesen (S. 534,4–546,25 und 548,4–558,8), der zu den wichtigsten Dokumenten des Monotheletenstreits gehört.²² Der Sergiusbrief ist gut überliefert und übersetzt worden. Er enthält auf S. 540,14–19 die bemerkenswerte Erklärung des Sergius, Sophronius von Jerusalem sei nicht in der Lage gewesen, die Testimonien für zwei Energien in Christus beizubringen, von denen Stephan von Dor der Lateransynode geschrieben hatte. Die Antwort des Honorius an Sergius war von der päpstlichen Kanzlei in lateinischer Sprache abgefaßt worden. Wir haben davon nur noch die griechische Übersetzung, die Sergius vorgelegen hatte, und einen lateinischen Text, der vermutlich Teil der vollständigen Übersetzung der Konzilsakten aus den Jahren nach 682, in diesem Falle also eine Rückübersetzung aus dem Griechischen ist. Die gefährlichen Honoriusbriefe waren in Rom anscheinend nicht mehr vorhanden. Die Edition der griechischen Übersetzung der Honoriusbriefe zusammen mit ihrer lateinischen Rückübersetzung ist eine fast unlösbare Aufgabe. Auch mit Benutzung der besonderen Hilfsmittel, die für die Ausgabe der Akten der beiden Synoden erstellt worden sind,²³ wird es schwerlich gelungen sein, alle Schwierigkeiten kenntlich zu machen oder gar zu beseitigen, die diese Parallelüberlieferung bietet.

Nach der Verlesung dieser Briefe verlangt man von dem Diakon und Chartophylax Georgius die vollständige Vorlage aller Dokumente, die sich auf Sergius und Honorius, aber auch auf Cyrus und Sophronius beziehen, und prüft deren Vollständigkeit. Die Schriftstücke, die aus seinem Besitz stammen, schickt man an den gefangengesetzten Macarius und läßt diesen bestätigen, daß es seine eigenen Werke sind.

Als dann die kaiserlichen Beamten die Konzilsteilnehmer befragen, ob man einen reuigen Macarius nicht wieder in sein Amt einsetzen könne, lehnt das Konzil ab. Daraufhin bitten die Antiochener, für Macarius einen Nachfolger zu bestimmen. In der Präsenzliste der 14. Sitzung vom 5. April 681 wird der Priestermonch Theophanes aus dem sizilianischen Kloster τῶν Βοτῶν erstmals als Patriarch von Antiochia genannt (S. 630,1).

Zu Beginn der 13. Sitzung am 28. März verurteilt das Konzil Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Paulus und Petrus, Theodor von Pharan und Papst Honorius, erkennt aber die Rechtgläubigkeit des Sophronius von Jerusalem an. Obwohl Papst Agatho in seinen Briefen das meiste davon schon entschieden hatte, fordert das Konzil den Diakon und Chartophylax Georgius auf, alles vorzulegen, was er im Archiv des Patriarchats außerdem noch hatte finden können. Der Lector und Notarius Antiochus verliest nun zwei Briefe des Cyrus an Sergius (S. 588,7–592,4 und 592,6–594,15) und die *Satisfactio* zwischen Cyrus und der Partei der Theodosianer in Alexandria (S. 594,17–600,20). Das 7. Kapitel dieser *Satisfactio* war bereits auf der Lateransynode verlesen worden (S. 134,4–29). Auch die 11 Exzerpte aus den Schriften des Theodor von Pharan (S. 602,1–606,14) finden sich in den Akten der Lateransynode (S. 120,5–124,7), allerdings mit einer anderen lateinischen

22 Dazu vgl. GEORG KREUZER, Die Honoriusfrage im Mittelalter und in der Neuzeit. Stuttgart 1975 (Päpste und Papsttum 8), S. 12–57.

23 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Lateinische Übersetzungen griechischer Häretikertexte des siebenten Jahrhunderts. Österr. Akademie der Wiss., Phil.-Hist. Klasse, Sitzungsberichte, 352. Band, Wien 1979, und DERS., Sprachschichten in der lateinischen Übersetzung der Lateranakten von 649. Zeitschrift für Kirchengeschichte 92 (1981) 180–203.

Übersetzung. Das Gleiche gilt auch von einem Auszug aus dem dogmatischen Brief des Pyrrhus (S. 606,16 – 608,5) und von einem Exzerpt aus dem Briefe des Patriarchen Paulus an Papst Theodor (S. 608,11 – 22), der im Jahre 649 vollständig wiedergegeben worden war (S. 196,16 – 204,8). Das VI. Konzil verfügte demnach entweder über die Akten der Lateransynode oder folgte, was wahrscheinlicher ist, Beweisgängen des Maximus Confessor zuweilen wörtlich, zuweilen nach denselben Dokumenten. – Bei der Verlesung des Briefes des Patriarchen Petrus an Papst Vitalianus monieren die Römer, daß dessen Testimonien unberechtigterweise gekürzt worden seien. Wieder wird betont, daß bereits Papst Agatho in seinem Schreiben an den Kaiser diese häretischen Schriften verworfen habe. – Der Vollständigkeit halber werden jetzt auch die Schriften der Patriarchen Thomas II. (667 – 669), Iohannes V. (669 – 675) und Constantin I. (675 – 677) vorgelegt (S. 612,8 – 616,17) und als rechtläubig anerkannt.

Der Diakon und Chartophylax Georgius muß auf die Evangelien schwören, daß er von diesen drei Patriarchen nichts anderes mehr gefunden habe. Mit dieser Beweisaufnahme wollte das Konzil also nicht die Glaubensentscheidung Papst Agathos zurückweisen,²⁴ sondern in Konstantinopel alle Dokumente prüfen, die man in dieser Vollständigkeit in Rom schwerlich besitzen konnte. Georgius legt einen zweiten Brief des Papstes Honorius an Sergius sowie ein weiteres Schreiben des Patriarchen Pyrrhus an Papst Iohannes vor. Aus dem zweiten Honoriusbrief werden zwei Auszüge verlesen (S. 622,1 – 10 und 622,12 – 624,20), aus dem Pyrrhusbrief nur ein sehr kurzes Exzerpt (S. 626,6 – 9). Die als häretisch erkannten Schriften werden verbrannt.

Der Chartophylax Georgius hatte während der 13. Sitzung *διάφοροι λίβελλοι, ἕτερα δογματικά χαρτῶα συντάγματα* und *βίβλοι διάφοροι* vorgelegt (S. 638,4 – 5 = S. 582,13; 584,14 – 586,21; 588,1 und 626,15 – 16), die am Schluß der 13. Sitzung verbrannt worden waren (S. 626,19).²⁵ Während der 3. Sitzung (S. 40,12 – 44,8) waren die Akten des V. Konzils in zwei Pergamentbänden herbeigebracht worden und hatten schon damals zu einem Protest der römischen Legaten geführt. Auch jetzt, auf der 14. Sitzung am 5. April, werden diese beiden Pergamentbände des V. Konzils von Georgius hervorgeholt; darin stehen zunächst auf 3 Quaternionen der Brief des Menas an Papst Vigilus und im zweiten Band die Libelli des Vigilus an Iustinian und Theodora. Dazu wird die „authentische“ Papyrus-Rolle mit der 7. Sitzung des V. Konzils aus dem Archiv geholt. Weil er sich aber im Archiv genauer umgesehen hatte, fand Georgius dort noch einen Papyrus-Codex des V. Konzils, den er ebenfalls vorlegt. Dieser Papyrus-Codex wird mit den beiden Pergamentbänden verglichen. Georgius beschwört nun als Chartophylax, daß diese drei Bände und die Rolle unversehrt seien und keine Veränderungen erfahren hätten. Die Bischöfe prüfen diese vier Stücke, dazu noch „andere alte Papyrus-Codices“ des Konzils, von denen nicht gesagt wird, woher sie stammen, und sagen: Auf Anforderung der römischen Legaten haben wir diese beiden Pergamentbände und die Papyrus-Rolle untersucht und mit dem Papyrus-Codex und den „anderen alten Papyrus-Codices“ verglichen. Dabei habe sich herausgestellt, daß die Pergamentbände und die Papyrus-Rolle miteinander übereinstimmen und gleicherweise den Brief des Menas an Vigilus und die Libelli des Vigilus an Iustinian und Theodora enthielten. Diese Dokumente wurden auf Quaternionen, die nicht numeriert sind, in sichtbar anderer Schrift geschrieben und eingeschoben. Im Papyrus-Codex und in den „anderen alten Papyrus-Codices“ finden sie sich hingegen nicht. Die eingeschobenen Dokumente sollen in den beiden Pergamentbänden mit Tilgungszeichen

²⁴ So ERICH CASPAR, *Geschichte ...* (Anm. 4), S. 602.

²⁵ Zum folgenden vgl. JOHANNES STRAUB in seiner *Praefatio* (ACO IV 1), S. XVIII – XX. Außerdem RUDOLF RIEDINGER, *Erzbischof Arn von Salzburg und die Handschriften Vat. Regin. Lat. 1040 und Vindob. Lat. 418*. *Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde* 124 (1985) 305 – 318, auf S. 312, Anm. 16.

versehen und damit gestrichen werden. Auch die authentische Papyrus-Rolle soll so behandelt werden. Gegen denjenigen aber, der diese Fälschungen veranlaßt habe, sei das Anathem verhängt.

An dieser Stelle sei angemerkt, daß es nicht nur sehr gewagt ist, von einer „offiziellen“ authentischen Papyrus-Rolle der 7. Sitzung zu behaupten, sie sei gefälscht worden, sondern daß es auch technisch schwierig sein dürfte, an einer Papyrus-Rolle etwas zu ändern.

Was nun folgt, soll eine umfassende Fälscheraktion des Macarius und des Stephanus beweisen. Ein Mönch namens Georgius wird vorgeführt, der mit eigener Hand auf Veranlassung des Macarius die gefälschten Zusätze mehrfach angefertigt haben will, die man dann in alle erreichbaren Exemplare der Akten des V. Konzils eingeschoben habe. Detailreich wird sogar von zwei lateinischen Codices des V. Konzils berichtet, die ebenfalls ergänzt und gefälscht worden seien.

Hält man alles zusammen, dann ergibt sich folgendes Bild: Die beiden Pergamentbände des V. Konzils und die Papyrus-Rolle der 7. Sitzung, die angeblich gefälscht worden waren, dürften die vertrauenswürdigsten Textzeugen sein. Und so, wie sich das Konzil verhält, waren sie das auch im Jahre 681. Von dem Papyrus-Codex und den „anderen alten Papyrus-Codices“ wird nur berichtet, daß sie die fraglichen Dokumente nicht enthalten. Den Wahrheitsgehalt der fakten- und namenreichen Berichte von der systematischen Aktion der beiden Antiochener können wir nicht mehr nachprüfen. Diese Berichte machen sich aber dadurch verdächtig, daß sie – vor byzantinischen Akteuren – auch von zwei lateinischen Exemplaren der Akten des V. Konzils wissen, die ebenfalls gefälscht worden seien. Die Unwahrscheinlichkeit ihres Berichtes verführt seine Urheber sogar zu der Erfindung eines Diakons Sergius mit dem Beinamen Antipisides, dem man beibringen mußte, wie lateinische Buchstaben zu schreiben sind.

Nach diesen farbigen Berichten über die Fälschung älterer Konzilsakten erklären drei cypriotische Bischöfe, sie hätten verschiedene Testimonien für die beiden φυσικὰ θελήματα καὶ ἐνεργεῖα Christi vorzulegen; wiedergegeben wird aber nur ein längerer Abschnitt aus einer sonst nicht überlieferten Athanasius-Homilie (S. 658,1–662,17), aus der es in den Akten der Lateransynode bereits zwei kürzere Exzerpte gibt (S. 660,10–14 und 660,15–17). Wenn diese Athanasius-Zitate aber schon im Jahre 649 in Rom bekannt waren, dann wird die Einführung des ganzen Abschnittes durch die drei cypriotischen Bischöfe, die ja etwas Besonderes vorlegen wollen, erneut fragwürdig, denn das, was sie als Neuigkeit einführen, war im fernen Rom längst bekannt gewesen.

Diese 14. Sitzung vom 5. April 681 enthält alles, was das Konzil noch an einschlägigen Argumenten vorzubringen vermochte. Trotzdem konnte man es zu diesem Zeitpunkt nicht abschließen, denn zum Ritual der Abschlusssitzung gehörte der Kaiser, der seine Unterschrift leisten sollte.²⁶ Der Kaiser aber war seit dem 21. März nicht mehr in seiner Residenzstadt. Am Ende der 14. Sitzung schlug Dometius von Prusa vor, den Priestermonch Polychronius dem Konzil vorzuführen, der als Parteigänger des Macarius nicht wenige schlichte Gemüter mit seinen Lügengeschichten verführt habe. Das Reichskonzil mit seinen kaiserlichen Beamten und mit 97 Bischöfen ist sich nun nicht zu gut, diesem Manne am 26. April die ganze 15. Sitzung zu widmen. Polychronius weist eine schriftliche Ἐκθεσις πίστεως an den Kaiser vor und will dieses Glaubensbekenntnis auf einen Toten legen. Wenn der Tote auf das Gebet des Polychronius hin von Christus auferweckt werde, dann sei damit sein Glaube bestätigt. Wenn das aber nicht geschehe, dann sollen das Konzil und der Kaiser mit ihm machen, was ihnen beliebt. Das Konzil verschafft diesem Gottesurteil eine gehörige Öffentlichkeit. Man zieht zu den Thermen des Zeuxippus, wo auf

²⁶ Dazu vgl. HEINZ OHME, Zum Vorgang der kaiserlichen Subskription auf Ökumenischen Konzilien, Zeitschrift für Kirchengeschichte 102 (1991) 145–174, der seinen Untersuchungen die Edition von MANSI zugrundelegte.

einer silbernen Totenbahre ein Verstorbener aufgebahrt worden ist. Vor den Teilnehmern des Konzils und vor vielen Zuschauern murmelt Polychronius stundenlang vergeblich seine Gebete und muß schließlich eingestehen, daß es ihm nicht gelungen sei, den Toten zum Leben zu erwecken. Er wird beschuldigt, wie Ananias und Sapphira den heiligen Geist versucht zu haben, wird seiner Priesterwürde entkleidet und mit dem Anathem belegt.

Dreieinhalb Monate lang, vom 26. April bis zum 9. August, findet keine Sitzung mehr statt, doch steigt die Zahl der Bischöfe von 97 auf 149 an. Im Frühsommer ist gut reisen, und niemand muß mehr befürchten, in einen kontroversen Disput gezogen zu werden. Auf der 16. *Sitzung* (9. August 681) meldet sich der Presbyter Constantinus aus der Diözese Apamea (Syria II) beim Konzil. Er erinnert an die Leiden der Bulgarenkriege und bittet die Konzilsteilnehmer inständig, sich zu einigen und Frieden zu schließen, denn Frieden und gegenseitige Liebe gefielen Gott am meisten. Sein Glaubensbekenntnis wolle er in syrischer Sprache vorlegen, um es ins Griechische übersetzen zu lassen. Das Bekenntnis des Konzils von Chalcedon sei auch das seine: Zwei Naturen in Christus, aber nur ein Wille – Vater, Sohn und heiliger Geist hätten nur einen Willen. – So hatten schon Macarius und seine Anhänger des öfteren argumentiert und die beiden Willen in der gottmenschlichen Person Christi mit dem einen Willen in der Trinität verwechselt. Der Presbyter Constantinus wird einem Verhör unterzogen, dessen Subtilitäten ihn offensichtlich nicht nur in sprachlicher Hinsicht überfordern, verurteilt und ausgestoßen.

Georgius, der Patriarch von Konstantinopel, bittet das Konzil, seine vier Vorgänger auf dem Thronos der Hauptstadt (Sergius, Pyrrhus, Paulus und Petrus) nicht namentlich zu anathematisieren. Das Konzil erwidert, daß der, welcher verurteilt und aus den Diptychen gestrichen worden sei, auch namentlich verurteilt werde. Es folgen lange Akklamationen, die das bestätigen.

Die kaiserlichen Beamten fragen das Konzil, ob damit alles untersucht worden sei. Das Konzil bejaht diese Frage und verspricht, in der nächsten Sitzung eine Glaubensdefinition vorzulegen.

Während die vorliegende Ausgabe wenigstens im griechischen Text bis zu dieser Stelle keine wesentlichen Abweichungen von den bisherigen Drucken aufweist, beginnen mit der 17. *Sitzung* (11. Sept. 681) 200 Textseiten, die neue Einsichten in den Ablauf des Konzils vermitteln. Das betrifft zunächst die Überlieferung des griechischen und lateinischen Textes.

Seit den ersten lateinischen Drucken dieser Konzilsakten (JACOB MERLIN, Paris 1524 und Köln 1530) war immer auch eine 17. Sitzung gedruckt worden. Diese frühen lateinischen Drucke enthalten Lesarten erster und zweiter Hand unserer Handschrift B (London, British Library, Cotton Claudius B. V.) und beruhen letzten Endes auf dem Text dieser Handschrift.²⁷ Seit der griechisch-lateinischen *Editio Romana* (III [1612] 5–294) aber folgen die Drucke der griechischen Überlieferung, die diese 17. Sitzung nicht mehr kennt.

27 Einige Beispiele für Spuren der zweiten Hand von B in den Drucken. Die Lesarten von B² sind sonst in keiner anderen Handschrift vorhanden und werden nach MANSI zitiert, um sie auffindbar zu machen. Bei Mansi XI 722 C 7 = S. 863,4 steht in B²: enim *non solum* ex und im Druck: enim *non tantum* ex. Hierbei handelt es sich um einen Zusatz von B² und um eine stilistische Korrektur der Drucke. Bei Mansi XI 730 D 14 = S. 875,13 gibt es nur in B² einen Zusatz: et *cui* pro, der von den Drucken übernommen wird. Auf S. 879,4 (Mansi XI 731 D 7–8) lautet der Text in den Handschriften: *sed profana proditione immaculatam fidem dari*. CB²R schreiben für *proditione* – *pro traditione*, nur B² liest richtig *proditione*; *fidem dari* ist die falsche Lesart aller Handschriften für das richtige *f<oe>dari*, nur B² versucht eine Korrektur: *fidem uiolari*. Davon angeregt drucken Merlin und Mansi: *fidem subuertere*. – Auf S. 881,10–11 (Mansi XI 734 C 2–3) lautet der Text: *dignata est, ut salutarem doctrinam*. Nur B² schreibt *salutari*. Das wird von Merlin übernommen, der *doctrinam* an *salutari* angleicht. Merlin und Mansi lesen dann: *salutari doctrina*. –

MANSI XI 621–624 druckt von der 17. Sitzung nur noch ein merkwürdig verstümmeltes Fragment ab. Die Ursache dieser Verstümmelung ist in den Vorgängen beim Konzil selbst zu suchen. Seitdem man am 5. April 681 die 14. Sitzung abgehalten hatte, war zum Thema nichts Wesentliches mehr gesagt worden, lediglich die Anzahl der Bischöfe hatte stark zugenommen. Nach fünf Monaten, die man weitgehend untätig zugebracht hatte, zeichnete sich zu Beginn des Septembers endlich die Rückkehr des Kaisers ab, in dessen Gegenwart die Schlußsitzung zelebriert werden sollte. Es wurde deshalb versucht, diese Schlußsitzung am 11. September abzuhalten, ein Vorhaben, das sich schwerlich kurzfristig improvisieren ließ. Der Wortlaut dieser Sitzung war in griechischer Sprache vorformuliert worden und so auch nach Rom gelangt, wo er in den Jahren 682–701 ins Lateinische übersetzt wurde. Dafür gab es auch eine vorbereitete Subskriptionsliste und Akklamationen, aber das Wichtigste fehlte: die Unterschrift des Kaisers. So jedenfalls wird die 17. Actio überliefert. Weil also die Unterschrift des Kaisers fehlt, wird man schließen dürfen, daß das Konzil voreilig gehandelt hatte; der Kaiser war, aus welchen Gründen immer, nicht anwesend. Nur wenige Tage später, am 16. September, feierte man nach einer mit der 17. Sitzung identischen Präsenzliste die 18. Actio, diesmal mit einer leicht veränderten Subskriptionsliste. Diese Subskriptionsliste bietet die Unterschriften von 157 Teilnehmern (zu denen noch 9 Namen hinzugekommen waren, die nicht in den Präsenzlisten stehen, in der 17. Sitzung insgesamt 166, in der 18. Sitzung 163) und die Unterschrift des Kaisers LEGIMUS ET CONSENSIMUS, eine Unterschrift, die noch von den relativ jungen griechischen Handschriften MTO in lateinischen Majuskelnbuchstaben des 7. Jahrhunderts getreulich nachgemalt wird.²⁸

Die ursprünglichen Konzilsakten, die man im Sommer 682 nach Rom gebracht hatte, enthielten also eine mißglückte 17. Sitzung und den Wortlaut der gelungenen 18. Sitzung. Die römischen Übersetzer hielten sich in gebotener Ehrfurcht genau an ihre griechische Vorlage und übersetzten das, was sie vorfanden. Der Text der 17. Sitzung wird denn auch von VPG, CBR und MNL vollständig dargeboten. Während nun die 18. Sitzung von MTO in voller Länge griechisch wiedergegeben wird, verhalten sich die drei lateinischen Abschriften der Übersetzung jeweils unterschiedlich. CBR erspart sich wie bisher auch hier die Wiedergabe der Präsenzliste, die nur in VPG steht. Als aber nach S. 767,20 erneut die Symbole und die Unterschriften folgen sollen, bricht CBR die Wiedergabe seiner Vorlage abrupt ab und setzt sie erst mit der Unterschrift des Kaisers fort (S. 797,26–27). Dagegen findet sich in VPG nach der Überschrift des Symbols (S. 769,1–4) folgender Vermerk: *et quia iam in superiore actione definitio fidei scripta est, in actione hac non eam scripsi, sed episcoporum subscriptiones et imperatoris tantum*, womit die Vorlage bis S. 777,27 verlassen wird. Nur von MNL wurde von S. 769,6–777,27 auch diesmal alles abgeschrieben, was das Authenticum der Übersetzung bot.

Die Verhaltensweise der Kopisten VPG, CBR und MNL erinnert hier an ihre Behandlung der Präsenzlisten.²⁹ Nur VPG gibt diese Listen so vollständig wieder, wie sie sich im griechischen Text finden, CBR aber läßt die 11.–17. Liste ersatzlos weg und MNL bietet vier verschiedene Präsenzlisten für die Sitzungen 1–11, 12–14, 15–16 und 17–18. Auch hier konnte festgestellt werden, daß die lateinischen Kopisten dort, wo sie kürzen, nur ans Kürzen denken, nicht aber das Gewicht dessen im Auge haben, was sie kürzen.

Besonders eindrucksvoll ist Mansi XI 738 A 5 = S. 887,2. Der richtige Text heißt hier: *eorum fecisse omnesque*, das hatte B zu *eorum fiericisse omnesque* verschrieben. B² ergänzt den Buchstaben *i* zu *eorum fiericisse omnesque*, und davon übernehmen die Drucke: *eorum fieri omnesque*.

²⁸ Vgl. die Abbildung bei RUDOLF RIEDINGER, Kuriale und Unziale in der lateinischen Überlieferung der Akten des VI. oekumenischen Konzils (680/81) (CPG 9416–9442), in ANTIΔΩPON, Hommage à Maurits Geerard, I (Wetteren 1984) 145–167, auf S. 151, und HEINZ OHME, Zum Vorgang ... (Anm. 26).

²⁹ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Der Codex ... (Anm. 6), S. 16.

Der griechische Originaltext unserer Konzilsakten geriet unter Kaiser Philippicus Bardanes (Dez. 711 – 3. Juni 713) in höchste Gefahr, denn dieser bekannte sich erneut zum Monotheletismus und ordnete die Vernichtung aller Exemplare der Akten des VI. Konzils an. Nur der Chartophylax Agatho, der als Lector und Notarius am Konzil teilgenommen hatte, bewahrte unter hohem persönlichen Risiko ein Exemplar des Aktentextes auf, das er im Jahre 713 erneut publizierte.³⁰ Man hat also bei der Beurteilung seines griechischen Textes zu bedenken, welche Fährnisse dieser zu überstehen hatte und welche Fortschreibungen Agatho im Jahre 713 gelegentlich vorgenommen haben könnte. Als geübter Notar und Archivar wußte Agatho, daß dem Text der verunglückten 17. Sitzung keinerlei rechtlicher Wert beizumessen war, ließ diese Sitzung deshalb wegfallen und bezeichnete die ehemals 18. nun als 17. Sitzung. Gegenüber der älteren griechischen Fassung von 681, die ins Lateinische übersetzt worden war, nahm er für seine „Zweite Auflage“ eine weitere Gliederung vor. Er teilte den gesamten Aktentext in 8 Tomoi ein, und zwar: 1. die beiden Sacra des Kaisers und die 1. – 3. Sitzung, 2. die 4. Sitzung, 3. die 5. – 9. Sitzung, 4. die 10. Sitzung, 5. die 11. Sitzung, 6. die 12. – 13. Sitzung, 7. die 14. – 16. Sitzung und 8. die 17. (= 18.) Sitzung mit den Briefen.

Wir haben also für die 17. Sitzung eine vorzügliche Bezeugung ihrer lateinischen Übersetzung, aber keine griechische Handschrift mehr. Unter diesen Umständen ist es ein Glücksfall, daß auf dem Wiener Papyrus G. 3 die Unterschriften von 35 Bischöfen überliefert werden (S. 732,9 – 738,10).³¹ Der Papyrus hat seit dem 16. Jahrhundert eine wechselvolle Einordnung erfahren (Mansi XI 693 – 697) und konnte erst 1979 mit Sicherheit der Unterschriftenliste der 17. Sitzung zugeordnet werden, die sich von der Liste der 18. Sitzung deutlich unterscheidet.³² Nachdem Agatho diesen Papyrus der 17. Sitzung aus den Akten ausgeschieden hatte, dürfte er von dem Kalligraphen Iohannicius von Ravenna aus Konstantinopel nach Ravenna gebracht worden sein.³³ Einen Kalligraphen dieser Zeit mußten jedenfalls die verschiedenen Schriftformen faszinieren, in denen die Bischöfe ihre Unterschriften geleistet hatten. Sie schrieben nämlich zum Teil noch in Majuskeln (γράμματα ἐκκλησιαστικά), aber auch in deutlichen Vorstufen der sogenannten halbkursiven Buchminuskel, für die es die frühesten datierten Belege aus dem 9. Jahrhundert gibt. Wenn die Umstände richtig beurteilt werden, unter denen dieser Papyrus erhalten blieb, dann bestand für die Zeitgenossen kein Anlaß, diese Unterschriften so sorgfältig zu kopieren, daß man heute nicht mehr entscheiden kann, ob es sich um ein Original oder um eine

³⁰ Vgl. den Epilog des Chartophylax Agatho im vorliegenden Band auf S. 898,3 – 901,12.

³¹ Von diesem Papyrus berichtet HANS GERSTINGER in seiner Abhandlung: Johannes Sambucus als Handschriftensammler, in: *Festschrift der Nationalbibliothek in Wien*. Wien 1926, S. 251 – 400, auf S. 294 – 295: „Auch den ersten in den Besitz unserer Bibliothek gelangten griechischen Papyrus, wohl den ersten Papyrus, der nach dem Untergang des antiken Papyrusbuchwesens wieder über die Alpen nach dem Norden gegangen ist, hat Sambucus 1553 in Padua gekauft: ein Fragment eines Originalaktes des Konzils von Konstantinopel vom Jahre 680/681. Diesen ursprünglich in der Parochialkirche von Ravenna verwahrten Papyrus hatte dortselbst Bartolomeo Bembo, der Großvater des Kardinals Pietro Bembo an sich und in den Besitz seiner Familie gebracht; ein Mitglied derselben, der Abt Torquato Bembo, veräußerte ihn 1553 zu Padua an Sambucus. Der Papyrus kam anscheinend erst mit dem zweiten Bibliothekskauf (1587) an die Hofbibliothek, ging 1596 an Rudolph II. zur Ansicht nach Prag, von wo er erst 1723 wieder zu uns zurückgelangte. 1741 ließ ihn Nicol. Forlosia auf Pergament aufspannen und unter Glas und Rahmen legen.“

Dem Direktor der Papyrussammlung an der Österreichischen Nationalbibliothek Wien, Herrn Universitätsdozent Dr. HERMANN HARRAUER, habe ich dafür zu danken, daß er mir jede mögliche Hilfe gewährte.

³² Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Präsenz- und Subskriptionslisten des VI. Oekumenischen Konzils (680/81) und der Papyrus Vind. G. 3. Bayerische Akademie der Wiss., Philos.-Hist. Klasse, Abhandlungen, NF 85, München 1979, S. 22 – 27.

³³ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Griechische Konzilsakten auf dem Wege ins lateinische Mittelalter. *Annuario Historiae Conciliorum* 9 (1977) 253 – 301, auf S. 295, Anm. 17.

Kopie handelt. Demnach können die Unterschriften des Wiener Papyrus nur Originalunterschriften sein. – Als der Papyrus, damals vermutlich umfangreicher als heute, einmal in Ravenna war, mußte er Jahrhunderte warten, ehe ihn IOHANNES SAMBUCUS (1531–1584) fand und nach Wien brachte.

Für die lateinische Übersetzung der 17. Sitzung gibt es auch einen indirekten Textzeugen. Im Winter der Jahre 683–684 war der Notarius regionarius Petrus, der unter den Persönlichkeiten des Konzils nicht zu finden ist, von Rom nach Spanien aufgebrochen, um den dortigen Kirchen die bis dahin übersetzten Teile der Konzilsakten vorzulegen.³⁴ Zu dieser Zeit hatte man nur die Dokumente übersetzt, die man als die wichtigsten ansah, die *Confessio fidei* und die Akklamationen der Bischöfe (S. 712,17–726,17 und 750,1–10). Es ist bezeichnend für die Verfahrensweise der in Rom arbeitenden Übersetzer, daß man dafür nicht die synodalrechtlich entscheidende 18. Sitzung benutzt hatte, sondern die erste in der Reihenfolge, wie sie in Rom bekannt war, das heißt die 17. Sitzung. Während der Text der *Confessio fidei* in beiden Sitzungen übereinstimmt, sind die Akklamationen jedenfalls nur hier vorhanden (S. 750,1–10). Der Wortlaut dieser Übersetzung wäre uns heute nicht mehr bekannt, wenn er sich nicht in der *Collectio Hispana* erhalten hätte, und wir könnten ihn nicht mehr im einzelnen beurteilen, wenn es davon nicht seit kurzem eine kritische Ausgabe gäbe.³⁵

So aber ist es möglich, die Übersetzung der *Collectio Hispana* vor die Übersetzung des Konzils zu stellen. Dabei sieht man, daß die *Collectio Hispana* eine Vorübersetzung enthält, die für die nachfolgende Übersetzung der gesamten Akten überarbeitet worden ist. Auf diese Weise ist – nach den sprachlich öfter verschiedenen Übersetzungen einzelner Testimonien in den Akten der Lateransynode und des VI. Konzils – ein umfangreiches Beispiel dafür entstanden, wie man damals in Rom im Abstand von wenigen Jahren dieselbe griechische Vorlage auf verschiedene Weise ins Lateinische übersetzte.

Der Text der 17. Sitzung mußte also für die vorliegende Ausgabe nach drei verschiedenen Quellen rekonstruiert werden. Entscheidend ist natürlich die Übersetzung des gesamten Aktextes, zumindest interessant ist aber auch die Vorübersetzung in der *Collectio Hispana*. Für die Subskriptionsliste der 17. Sitzung aber ist der Wiener Papyrus von größtem Wert, weil er trotz der überall unsicheren Wiedergabe von Eigennamen in diesem Abschnitt gelegentlich sogar deren Orthographie bestätigt.

Daß das griechische Symbolum noch von f gesondert überliefert wird (S. 768,1–776,27), sei am Rande vermerkt, denn der Text dieser Handschrift ist nicht besser als derjenige der Konzilshandschriften MTO. Nur VPG bringt auf S. 779,2–797,24 die lateinische Subskriptionsliste der 18. Sitzung, aber die einzelnen Schreiber V–P–G oder schon deren Vorlage erlaubten sich viele Kürzungen, die aufgelöst werden mußten. Bei ihren Unterschriften schreiben nur die Bischöfe selbst *ὀρίσας ὑπέγραψα* = *definiens subscripsi*, während die gelegentlichen Stellvertreter eines Bischofs *ὀρίσας* = *definiens* weglassen. Die Bedeutung dieser rechtlich keineswegs belanglosen Formel scheinen die Kopisten von VPG und MNL nicht mehr zu kennen, denn VPG kürzt oft mit *ut supra* und MNL mit *similiter*. In der 18. Sitzung aber ließ VPG diese Formel meist ganz weg.

Die 18. Sitzung wird mit umfangreichen Akklamationen fortgesetzt (S. 798,5–22), deren Gliederung durch den Druck hervorgehoben wird. Danach gibt der Kaiser noch einmal eine Erklärung zur Glaubensfrage ab (S. 800,1–802,3), und das Konzil antwortet mit neuerlichen Akklamationen. Der Kaiser dankt dem Konzil für sein geduldiges Ausharren

³⁴ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Die Dokumente des Petrus Notarius regionarius auf seiner Reise von Rom nach Spanien im Jahre 683/4. Burgense 29 (Burgos 1988) 233–250.

³⁵ La Colección Canónica Hispana, Tom. III (CCH III), Monumenta Hispaniae sacra, edd. GONZALO MARTÍNEZ Díez–FÉLIX RODRÍGUEZ. Madrid 1982, S. 181–205.

und nimmt den Λόγος προσφωνητικός entgegen (S. 804,14–829,6). Auch dieser *Sermo acclamationis* besitzt neben den griechischen Handschriften des Konzils (MTO) eine gesonderte Überlieferung (I), die dem Text von MTO allerdings nicht überlegen ist. Griechische Wörter, die auch in seiner Übersetzung stehen, werden im *Sermo acclamationis* mit lateinischen Majuskeln geschrieben (S. 805,15; 805,21; 809,18 und 819,3). Auf S. 807,11–12 ([paginam] = <imagine>) und 817,16 (studium = stadium) wird das lateinische Autograph von den Kopisten falsch verstanden, dieses leistet sich aber auch eine gedankenlose Fehlübersetzung (S. 807,16): ἱεράρχαις = [auctoribus sacerdotum] = <pontificibus>). Die Unterschriften unter dem *Sermo acclamationis* auf S. 822,2–829,6 hat die lateinische Übersetzung ausgelassen.

Die nun folgende Bitte der Synode an den Kaiser, er möge die Glaubensdefinition unterschreiben (S. 829,9–12), wird ebenso wenig wie seine Antwort ins Lateinische übersetzt. Das kann ein Versehen der Übersetzer sein, die schon die Unterschriften nicht mehr berücksichtigt hatten. Die Bitte der Synode präzisiert jedoch den Zeitpunkt, zu dem die Unterschrift des Kaisers vollzogen wurde, nämlich erst nach der Verlesung der Huldigungsadresse an den Kaiser.

Der Kaiser veranlaßt noch, daß zwei Bischöfe, die nicht in den Präsenzlisten genannt werden (Citonatus und Theodotus), das Symbolum unterschreiben. Sodann bittet das Konzil um die Unterschrift des Kaisers auf den fünf Exemplaren der Konzilsakten, die den Patriarchaten ausgehändigt werden. Dann aber folgt ein Zusatz (S. 830,1–16), der höchstwahrscheinlich im Jahre 713 von Agatho hinzugefügt wurde, denn in diesem Zusatz heißt es, daß der Priestermonch Georgius von Sebaste Patriarch von Antiochia geworden war.³⁶ Damit wird die 18. Sitzung abgeschlossen.

Auf die 18 Sitzungen folgen 8 Briefe, von denen lediglich 4 auch lateinisch überliefert werden. Damit wird deutlich, daß man die Überlieferung der lateinischen Übersetzung aus den Jahren 682–701 von der Überlieferung der zweiten griechischen Ausgabe des Chartophylax Agatho aus dem Jahre 713 deutlich zu unterscheiden hat. Um das anschaulich zu machen, wird die überlieferte Reihenfolge nach jeweils einer Handschrift der lateinischen und der griechischen Überlieferung wiedergegeben.³⁷

Im Codex Vindobonensis 418 steht auf

f. 159v–165r	edictum	S. 832,1 – 856,6
165r–167r	sacra	856,10–866,9
167r–171r	Leo II.	866,10–884,19
171r–171v	Iustinian II.	886,3 – 887,21

Im Codex Monacensis graecus 186 steht auf

f. 276v–279v	an Agatho	S. 888,3 – 894,13
279v–285r	edictum	832,1 – 856,6
285r–287r	Constantin	894,17–897,30

³⁶ Es handelt sich um Georgius II., der seit 685 und vielleicht bis zum Jahre 702 Patriarch von Antiochia gewesen ist. Nach ihm blieb der Thronos bis zum 19. Juni 742 unbesetzt. Georgius II. unterzeichnet auch das Trullanum von 692. Vgl. HEINZ OHME, Das Concilium Quinisextum und seine Bischofsliste. Studien zum Konstantinopeler Konzil von 692. Berlin 1990 (Arbeiten zur Kirchengeschichte 56), S. 145.

³⁷ Diese Briefe werden in den modernen Regestenwerken wie folgt notiert:

888,3 – 894,13: CONTE, Nr. 242; CPG 9437 (3)
 832,1 – 856,6 : DÖLGER, Nr. 245; CPG 9438
 894,17–897,30: DÖLGER, Nr. 247; CONTE, Nr. 244; CPG 9439
 856,10–866,9 : CONTE, Nr. 245; CPG 9440
 866,12–884,19: CONTE, Nr. 249; CPG 9441
 886,3 – 887,21: DÖLGER, Nr. 254; CONTE, Nr. 272; CPG 9442
 901,15–908,27: GRUMEL, Nr. 322.

f. 287r – 288v	sacra	S. 856,10 – 866,9
289r – 293v	Leo II.	866,10 – 884,19
293v – 296r	Agatho chart.	898,3 – 901,12
296r – 298v	Iohannes V.	901,15 – 908,27
(bricht auf S. 905,30 ab)		

Die griechischen Akten des VI. Konzils, die im Sommer 682 nach Rom gelangten, enthielten nur zwei dieser Briefe, das *Edictum Constantini* (S. 832,1 – 856,6) und seine *Sacra* an die römische Synode (S. 856,10 – 866,9), denn diese beiden Schreiben des Kaisers datieren vom 16. September und 23. Dezember 681, waren also vor der Abreise der römischen Legaten im Frühjahr 682 verfügbar. Das *Edictum* wurde nach der griechischen Fassung im dritten Narthex der Hagia Sophia aufgehängt, seine lateinische Übersetzung ist „an unser gesamtes Volk in den westlichen Landesteilen“ adressiert. Die Antwort Leos II. auf den Brief des Kaisers vom 13. Dezember 681 konnte erst im Sept. – Dez. des Jahres 682 erfolgen, denn Leo war am 17. August 682 zum Papst geweiht worden. Ihr lateinisches Original gibt man in Rom zu den Akten (S. 866,10 – 884,19), die griechische Übersetzung blieb in Konstantinopel erhalten. In Rom hat man noch die *Divina iussio* Iustinians II. an Papst Iohannes V. vom 17. Februar 687 zu den Akten genommen (S. 886,3 – 887,21), deren griechisches Original als nicht mehr zum Thema gehörend angesehen oder einfach übersehen wurde, es ist jedenfalls nicht überliefert.

Anders als diese ältere lateinische Überlieferung wird die griechische aus dem Jahre 713 angeordnet. Sie beginnt mit dem Schreiben der Synode an Papst Agatho (gest. am 10. Jan. 681), das erst sein Nachfolger Leo II. (17. Aug. 682 – 3. Juli 683) erhalten haben kann (S. 888,3 – 894,13). Dieses Schreiben wurde bald nach dem 16. Sept. 681 verfaßt, wäre also den römischen Legaten vor ihrer Abreise aus Konstantinopel ebenfalls verfügbar gewesen. Es wird immerhin noch von 56 Synodalen unterschrieben. Hatte man in Rom kein Interesse an einer lateinischen Übersetzung dieses Briefes, der Papst Honorius zu den Häretikern zählt (S. 888,31)? Wie in der lateinischen Überlieferung folgt darauf das *Edictum Constantini* (S. 832,1 – 856,6), dann aber die *Sacra* Constantins an Papst Leo II. (S. 894,17 – 897,30) vom 13. Dez. 681, für die es wieder keine lateinische Übersetzung gibt, ohne daß sich für diese Auslassung eine Erklärung anböte. In derselben Reihenfolge steht die *Sacra* an die römische Synode (S. 856,10 – 866,9), und von dieser *Sacra* heißt es ausdrücklich, sie sei von den Legaten des Papstes befördert worden. Mit der griechischen Übersetzung des Briefes von Leo II. an den Kaiser (S. 866,10 – 884,19) von Sept. – Dez. 682 schloß das Briefcorpus ab, das der Chartophylax Agatho zusammen mit den Akten der Synode über die gefährliche Zeit des Philippicus Bardanes hinweggerettet hatte.

Von seinen Bemühungen berichtet Agatho dann in einem *Epilog* (S. 898,3 – 901,12), einer stilistisch mäßigen Leistung, die eine kostbare Perle enthält. Auf S. 898,15 bezeichnet er die Schrift, die GUGLIELMO CAVALLO *Mainuscola biblica* genannt hat, mit ihrem zeitgenössischen Namen γράμματα ἐκκλησιαστικά. An seinen *Epilog* hängt er noch den Brief seines Patriarchen Iohannes V. an Papst Constantin, ein Schreiben, das nach dem Tode des Philippicus Bardanes am 3. Juni 713 verfaßt wurde (S. 901,15 – 908,27). Es ist ein altes Beispiel für eine Apologie, die zu erklären versucht, weshalb man in der Zeit einer Tyrannei gegen sein Gewissen geredet und gehandelt habe.

In diesen Briefen am Schluß der Akten gibt es eine bemerkenswerte Beurteilung des Priestermonchs Stephanus, der in den Akten selbst stets als Schüler (μαθητής) seines antiochenischen Patriarchen Macarius bezeichnet wird (S. 24,7; 178,11 – 12; 216,2 – 3; 268,6; 276,5 und im Symbolum, S. 772,9 – 10). Diese Qualifizierung wird zwar auch vom Λόγος προσφωνητικός (S. 816,3 – 4), vom *Edictum Constantini* (S. 834,18 – 19) und vom Brief Leos II. übernommen (S. 879,8), aber der Λόγος προσφωνητικός korrigiert μαθητής zu καθηγητής und das Edict φοιτητής zu εισηγητής. Davon hängt das Urteil im Brief

Leos II. ab, der zu *discipulus* auch *magister* hinzufügt, was mit διδάσκαλος übersetzt wird. Wenn also der Priestermonch Theophanes des sizilianischen Klosters τῶν Βαίῶν für den fähigsten Kopf unter den Konzilstheologen gehalten wird,³⁸ dann ist der Antiochener Stephanus, und nicht dessen Patriarch Macarius als das Haupt der monotheletischen Gegenpartei anzusehen.

ZUR LATEINISCHEN ÜBERSETZUNG

Die theologischen und historischen Fragen, die von diesen Konzilsakten ausgehen, können hier nicht beantwortet werden.³⁹ Der Herausgeber hat jedoch darüber zu berichten, wie er zu seinem Text gelangt ist, vor allem darüber, welche neuen Gesichtspunkte sich dabei ergeben haben. Der griechische Text dieser Akten ist so konservativ, daß er einem Byzantinisten kaum neue Erkenntnisse vermitteln wird. Innerhalb der griechischen Überlieferung ist der Wiener Papyrus G. 3 ohne Zweifel das wichtigste Stück, zumal er unser Wissen von der frühesten Entwicklung der griechischen Buchminuskel entscheidend erweitern kann.

Die lateinischen Übersetzungen der Akten der Lateransynode von 649 und des VI. ökumenischen Konzils von 680–681 aus den Jahren 682–701 sind die weitaus umfangreichsten lateinischen Texte, die aus dem 7. Jahrhundert erhalten sind. Daß es sich dabei um Konzilsakten handelt, also um Dokumente, für deren Entstehung ursprünglich die Kanzlei der Päpste zuständig war, hebt sie aus anderen literarischen Erzeugnissen heraus. Dazu kommt, daß im 7. Jahrhundert in Italien und in Rom eine einzigartige kulturelle Situation bestand, in der die Aktivitäten der einheimischen Kräfte nahezu auf den Nullpunkt abgesunken waren.⁴⁰ Demgegenüber hatte sich im Zeitalter der „griechischen Päpste“ der Zustrom hochgebildeter byzantinischer Flüchtlinge verstärkt, die vor dem arabischen Ansturm aus den Ländern des östlichen Mittelmeeres in den Westen geflohen waren. Die lateinischen Übersetzungen dieser Akten sind das genaue Abbild der genannten Komponenten, die sich, wie manche anderen historischen Ereignisse auch, nur zu dieser Zeit und nur für diese Gelegenheit bündeln. Als Ergebnis besitzen wir lateinische Übersetzungen, die von Byzantinern angefertigt und niedergeschrieben worden sind.⁴¹ Griechen übersetzen ins Lateinische, ein nicht eben gewöhnlicher Vorgang, der auch ein einzigartiges Ergebnis haben muß. Und Griechen schreiben ihre lateinische Übersetzung in lateinischen Buchstaben, auch das eine Besonderheit, die sich nicht wiederholen sollte.

An dieser Stelle kann nicht so verfahren werden wie in den zitierten Arbeiten,⁴² in denen Beispiele gesammelt und Abbildungen geboten wurden, um aus konkreten Einzelheiten das Aussehen der lateinischen Authentica in der päpstlichen Kanzlei zu rekonstruieren. Es geht auch nicht an, die bereits genannten Beispiele nach Seite und Zeile der nunmehr abgeschlossenen Neueditionen zu lokalisieren. Im folgenden soll vielmehr versucht werden, das Authenticum und seine drei wichtigsten Abschriften näher zu charakterisieren, Eigenarten zu beschreiben, die der Benutzer dieser Akten allein beim Lesen kaum erkennen kann. Denn nach der Entstehung der römischen Urschrift der lateinischen Übersetzung gestatten uns die Abschriften, die zu den Handschriftengruppen VPG, CBR

38 So wiederum HENRY CHADWICK im *Journal of Ecclesiastical History* 42 (1991) 632.

39 Vgl. aber PIETRO CONTE, *Il sinodo Lateranense ...* (Anm. 6), und FRIEDHELM WINKELMANN, *Die Quellen ...* (Anm. 13).

40 Vgl. GEORG JENAL, *Monaci e vescovi al tempo di Martino I (649–653)* in: *Martino I Papa (649–653) e il suo tempo* (Anm. 9).

41 Vgl. die Arbeiten, die in Anm. 6, 9 und 28 zitiert werden.

42 Vgl. Anm. 41.

und MNL führen, Einsichten in ihre besondere Situation, die sie deutlich voneinander abhebt. Es dürfte keinen anderen lateinischen Text geben, in dessen Überlieferung sich die Eigenarten zweier verschiedener lateinischer Kopistengruppen von denjenigen einer griechisch beeinflussten Gruppe trennen lassen.

Wenn hier nach Kriterien gesucht wird, mit deren Hilfe sich das Aussehen des Authenticums erschließen läßt, dann muß auf eine Vorarbeit verwiesen werden, die dazu den ersten Anstoß lieferte.⁴³ Der Cod. Vat. Regin. Lat. 1040 (unser C) wurde nach BERNHARD BISCHOFF vermutlich von Saint-Amand-Händen in einem frühen Stadium der Schriftentwicklung dieses Klosters geschrieben (um das Jahr 785). Arn, der an der Jahrhundertwende Abt dieses Klosters war, hatte diese Handschrift auf eine seiner vier Reisen nach Rom mitgenommen, um sie dort vergleichen und korrigieren zu lassen. Auf den 89 erhaltenen Blättern finden sich jedenfalls etwa 150–200 Korrekturen in grauer Unziale, wie sie in Italien noch bis ins 9. Jahrhundert gebräuchlich war. Welche Vorlage hielt Arn für so bedeutsam, daß er seine Handschrift damit vergleichen ließ? Er konnte schwerlich wissen, daß sie selbst nach einer Kopie des römischen Authenticums gefertigt war. Auf f. 63a^v weist C eine Notiz in kurialer Schrift auf (S. 711,27 App.), die den Wegfall der Präsenzliste an dieser Stelle fälschlicherweise damit begründet, daß hier „die Namen der Bischöfe wie weiter oben“ stünden.

Aus der Gruppe VPG ist die Wiener Handschrift V mit Sicherheit um das Jahr 800 ebenfalls von Saint-Amand-Händen geschrieben worden. Diese Gruppe gibt ihre Vorlage vollständiger wieder als die Gruppe CBR. Daraus wurde geschlossen, daß sich Arn die Mutterhandschrift von VPG in Rom anfertigen ließ, weil er C, seine ältere Handschrift, als unvollständig und korrekturbedürftig erkannt hatte.⁴⁴ Die gemeinsame Ursache seiner Bemühungen kann dann nur das römische Authenticum der Übersetzung gewesen sein, das man ihm in Rom gezeigt hatte. Dieses Authenticum war für ihn der Maßstab, an dem er C messen und nach dem er die Mutterhandschrift von VPG anfertigen lassen konnte. Dieses Authenticum war höchstwahrscheinlich auf Papyrusrollen geschrieben und zwar in einer Schrift, die für Arn ebenso neu war wie die altertümliche Buchform der Rolle, die ihm nur noch aus dem liturgischen Gebrauch bekannt war.

Wenn wir annehmen wollen, daß alle Korrekturen in grauer italischer Unziale, die sich in C finden, aus dem römischen Authenticum stammen, ist für diese Annahme der Beweis zu erbringen. Diese Korrekturen können jedenfalls nicht aus der Vorlage von CBR stammen, denn diese Vorlage las auf S. 811,11 *tenendum* anstelle des richtigen *tacendum*, was C² durch die darüber geschriebenen Unzialbuchstaben AC korrigierte. Eine ähnliche Korrektur gibt es auf S. 595,9, wo nur C¹BR anstelle von *honorabilium* das Wort *amabilium* schreiben und C² wiederum über *amabilium* HONORA schreibt. Von solchen Korrekturen gibt es mehrere Dutzend. Korrekturen, mit denen sich beweisen läßt, daß C² keine andere Vorlage als das römische Authenticum für seine Korrekturen benutzt haben kann, sind demgegenüber äußerst selten.⁴⁵

Die beiden folgenden Unzialkorrekturen setzen jeweils einen Fehler im Authenticum voraus. Die eine davon steht auf S. 553,19, wo die Übersetzung von μη προσκρούσωμεν richtig *minime offendamus* lautet. So schreiben aber nur C¹BRG und M. Die Mutterhandschrift der Gruppe CBRG wurde ebenso wie die Handschrift M von Schreibern

43 RUDOLF RIEDINGER, Die lateinischen Handschriften der Akten des VI. Konzils (680/681) und die Unzialkorrekturen im Cod. Vat. Regin. Lat. 1040. Römische Historische Mitteilungen 22 (1980) 37–49.

44 RUDOLF RIEDINGER, Erzbischof Arn von Salzburg ... (Anm. 25).

45 Auch die Vorlage von VPG kommt dafür nicht in Frage, denn diese Kopie wurde unseres Wissens nur in Saint-Amand und Beauvais benutzt, lag also im Frankenreich und konnte dort keine italischen Unzialkorrekturen erhalten. Die Vorlage von MNL befand sich zwar in Italien, ist aber später entstanden als die Unzialkorrekturen in C.

lateinischer Muttersprache (außerhalb Italiens: Kultursprache und daher Schulsprache) geschrieben, denen ein Fehler ihrer Vorlage leichter auffallen konnte. Die Handschriften VP, die eine bemüht getreue Kopie des Autographs nachschreiben, lesen an dieser Stelle *offendam*, eine Lesart, die auch in NL steht. Das heißt, die gemeinsame Mutter von M und NL hatte den Fehler *offendam* ebenso wie VP. Diese Verschreibung wäre für sich damit zu erklären, daß hier das Zeichen für *-us* nicht vorhanden oder schlecht zu lesen war. Überraschenderweise korrigiert C² mit den Unzialbuchstaben NT zu *offendant*. Zur Erklärung dieser Korrektur müssen die Akten der Lateransynode herangezogen werden. Hier (S. 143,9) ist das äußerst selten zu belegende Wort *infidiam* das Ergebnis einer Konjekture, denn die Handschriften lesen anders, L¹: *infidiant*, L²: *inficiant*, und DV: *insidiatur*. Das den Kopisten unbekannt *infidiam* löste eine allgemeine Ratlosigkeit aus. Daß aber in L¹ und L² für ein *m* ein *nt* zu lesen ist (und DV immerhin *tur* schreiben), interpretiert die Lesart von C² *offendant*: ein *m* konnte wegen seines in der Kuriale gebrauchten Schlußstrichs in den Akten beider Synoden als *t* gelesen werden, denn in der Kuriale ist auch das *t* ein kreisförmiger Buchstabe.⁴⁶

Der andere Fehler im Autograph, den C² nachschreibt, ist leichter zu erklären. Auf S. 557,18 heißt es richtig *fluctuaga*, das aber steht aus denselben Gründen, die soeben genannt wurden, nur bei BG und M. VP schreiben *flutigaua*, N *fluctiga* und C¹ *fluctia*. Diese Lesart korrigiert C² mit den Unzialbuchstaben GABA, das heißt mit der Buchstabenfolge von VP, die auch in C¹ und N ihre Spur hinterlassen hat. Das Authenticum las also an dieser Stelle *fluctigaua* oder *fluctigaba*. Die byzantinischen Übersetzer, die C² als Vorbild für seine Korrektur benützt, hatten ein für sie schwieriges lateinisches Wort verschrieben. Aus all dem läßt sich folgern, daß die Unzialkorrekturen von C² auch dort, wo derartige Differenzen der Überlieferung nicht erhalten sind, in Rom nach der Urschrift aller lateinischen Handschriften vorgenommen worden sind.

C wurde aber nicht nur nach dem Authenticum in Rom korrigiert, es wurde auch (in Saint-Amand?) nach der gemeinsamen Mutterhandschrift von CBR verbessert, was nun Korrekturen in fränkischer Halbkursive ergab. Auf S. 773,22 steht deshalb *synodus fideliter*, was nur C¹ übersehen hatte, über der Zeile in Unzialbuchstaben und unter der Zeile in Halbkursive. Einer der beiden Korrektoren hatte nicht bemerkt, daß diese Korrektur bereits vollzogen war.

Wenn hier die Korrekturen der Handschrift C ausführlicher behandelt worden sind, weil sie über die Lesarten einer Handschrift hinaus zum Authenticum zurückführen, muß für andere Eigentümlichkeiten des Authenticums auf den Apparat verwiesen werden, der Übersetzungs- und Lesefehler, doppelte und sogar dreifache Übersetzungen (so auf S. 861,9–10) verzeichnet. Diese Mehrfachübersetzungen sind als verschiedene Versuche der Übersetzer zu verstehen, die von nachfolgenden Kopisten allesamt übergenau abgeschrieben worden sind.

Zum Latein dieser Konzilsakten können hier nur vereinzelte Beobachtungen festgehalten werden. So fällt beispielsweise auch in diesen Akten auf, was OSKAR HAAG zu „Fredegar“, einer Chronik des 7. Jahrhunderts, schreibt: „in einer außerordentlich großen Zahl von Beispielen nähert sich *ipse* dem Gebrauch als Artikel“.⁴⁷ Dafür gibt es auch in diesen Akten an die 30 Beispiele (auf S. 241,2; 245,8; 365,3; 607,4; 661,1–2; 661,19 usw.).

⁴⁶ Erst nachdem diese Sachlage geklärt ist, erhalten ähnliche Verschreibungen in den Akten des VI. Konzils ihr Gewicht. Auf S. 67,17 schreiben VP für *dicant* – *dicam*, und auf S. 325,19 V allein für *ceterum* – *ceterunt*. Auf S. 661,18 lesen CRG für *dicam* – *dicat*, und auf S. 777,6 schreiben C¹BR für *dabimus* – *dabit*, was C² mit Unzialbuchstaben korrigiert.

⁴⁷ OSKAR HAAG, Die Latinität Fredegars, nachgedruckt in: *Mittellateinische Philologie*, hrsg. von ALF ÖNNERFORS, Darmstadt 1975 (Wege der Forschung 292), S. 13–87, auf S. 69.

In den original lateinischen Briefen der 4. Sitzung wird *eorum* mit ὑμῶν übersetzt (auf S. 55,19–20; 58,1; 59,2; 59,8; 117,19; 121,13; 135,17 und 139,20), aber BR schreibt auf S. 55,20 anstelle von *eorum* – *uestrae* und bei 59,2 *eius*. Auf S. 121,13 läßt B *eorum* ausfallen, nur R bietet hier ein verschriebenes *coram*. Das läßt vermuten, daß bereits das *eorum* des lateinischen Originals anstößig sein konnte.

Die Tatsache, daß Byzantiner ins Lateinische übersetzen, läßt auf S. 253,24 *discipulo increpabat* (aus τῷ μαθητῇ ἐπιτιμῶν) entstehen, was nur B² und M zu *discipulum* korrigieren. Auf S. 271,2 heißt es dann richtig *increpans ... eum*, aber auf S. 299,14–15 steht wieder *increpuit autem ei*, von MNL zu *eum* korrigiert und von R übergangen.

In den Akten der Lateransynode (S. 67,6) überliefert die entscheidende Handschrift L *dignate*, was von DV sogleich zu *dignemini* korrigiert wird. Im VI. Konzil steht auf S. 495,1 *largite*. Das veranlaßte die Mutterhandschrift von CBR offensichtlich zu einer Korrektur, denn nur B liest ebenfalls *largite*, CR aber hilflos *largitate*. Auf S. 625,6 wird ἐξαίρεσις τῆς προσηγορίας mit *auferto ... uocabulo* übersetzt, was auch R bestätigt, während B wiederum mit *auferte* zu bessern versucht.

Auf S. 656,3 steht ἀναδιδάσκομεν mit dem Accusativ, die Übersetzung schreibt zunächst korrekt *suggerimus gloriae uestrae ac uniuersali*, dann aber statt *uestro concilio* (so nur M) *uestri concilii*. Auch bei 862,20 steht πῶς ἀπελάκτισσας mit dem Accusativ, was die Übersetzung mit *quomodo recalcitrasti ... diligentes et inuitantes* (S. 863,20) nachbildet, obwohl *recalcitrare* den Dativ erfordert. Wenn sogar im Agatho-Brief (S. 101,22) *ex diuersorum probabiliū patrum* steht (griechisch mit ἐκ διαφορών ἐκρίτων πατέρων übersetzt), dann scheint das darauf hinzudeuten, daß auch dieser lateinisch konzipierte Brief Byzantiner zu Autoren hatte. Auf S. 103,17: *quia uerus est et deus* (so nur P² und MNL) dürfte es eine Verlesung und keine falsche Wortwahl sein, wenn BRG *uerbum* und VP¹ gar *uerbus* schreiben.

Von den zahlreichen Fehlübersetzungen des Authenticums, die der Druck kenntlich macht, sei nur eine erwähnt. Auf S. 477,20 wird *Euphrates* nicht als Angehöriger der gnostischen Sekte der Peraten erkannt, sein Beiname *Perates* wird vielmehr mit *transmarinus* „übersetzt“. Die wichtigste fehlerhafte Transkription aber findet sich auf S. 486,20 = 487,20, wo ΚΕΚΩΦΩΤΑΙ mit ΙΑΚΑΦΑΤΑΙ transliteriert wird, das heißt, zweimal wird ein Omega als kuriales A gelesen. Diese Ausführungen können nur Anregungen sein, das Autograph der lateinischen Übersetzung dieser Akten weiter zu studieren, das in römischer Kuriale geschrieben war und deshalb Fehlleistungen aller Art hervorrief.

Wenn wir die Eigenarten der Gruppe CBR zu charakterisieren versuchen, einer Überlieferung, die von Anfang an von Kopisten lateinischer Muttersprache (außerhalb Italiens: Kultursprache – Schulsprache) bestimmt wurde, dann ist es am leichtesten, die orthographischen Besonderheiten zu nennen, die in dieser Gruppe fast durchgängig üblich sind: Verwechslungen von *i* und *e* sogar bei *contenens*, *tradedit*, *anathima*, *semul* und *belarius* (*Hylarius*), Verwechslungen von *o* und *u* in *prumpta*, *utpute*, *uolontas*, *Theopoleus*, *Constantinopoleus* („latinisiert“), aber auch *Eotychius* („gräzisiert“) und Verwechslungen von *c* und *g* in *Euacrius* und *Magario*, aber auch anderes wie *praesbyter*, *apostholus* *occansio* und *cetera*, dieses Wort jeweils mit *Ϸ* geschrieben. Diesen Kopisten fiel es schwer, die Vokale *i* und *e*, und *o* und *u*, sowie die Konsonanten *c* und *g* phonetisch zu unterscheiden. Weil es sich um Lateiner handelte, die über einen großen lateinischen Wortschatz verfügten, machten sie öfter Fehler, indem sie ihre oberflächlich gelesene Vorlage durch ein Wort verändern, das nicht in diesen Zusammenhang paßt.⁴⁸ So zum

⁴⁸ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, Kuriale und Unziale ... (Anm. 28), S. 163, Anm. 57, und DERS., Der Codex ... (Anm. 6), S. 48, Anm. 42.

Beispiel auf S. 63,24 *conferet* zu *confirmat* und auf S. 525,4 *confirmandus* zu *conferendus*, desgleichen auf S. 531,21 *ascribat* zu *tribuat*. Die gemeinsame Mutterhandschrift von CBR, also eine Kopie des Authenticums, war für Verwechslungen von *m* – *q* – *p* besonders anfällig. Eindrucksvoll ist jedenfalls zweimal die Verwechslung von *omnium* mit *quoque* (S. 297,15 und 853,21), die eine paläographische Begründung erlaubt⁴⁹ und durch die Verlesung von *quippe* zu *quipque* (S. 327,18) geradezu interpretiert wird. Auf S. 861,7 schreiben CB anstelle von *euerisionem turbidam* – *euerisionemque turbidam*. Auf S. 647,4 hatte die Nachbarschaft von *m* und *p* vermutlich schon im Autograph Verwirrung erzeugt, denn VP und MN lesen fälschlich *et unamque personam*, aus dem die Handschriften CR *que* weglassen.

Wie die Mutterhandschrift von CBR gelegentlich mit dem Text „mitgedacht“ hat, zeigt S. 21,23, wo sie wie in liturgischen Lesungen zu *qui in tempore* ein *illo* hinzufügt: *qui illo in tempore*, aber auch S. 119,18, wo sie verdoppelnd *quod porro longe sit* schreibt, weil sie offensichtlich das lateinisch bessere *longe* vermißt. Auf S. 609,5 versucht sie, die Verdoppelung *aperte plane* durch ein eingeschobenes *et* zu rechtfertigen.

Es wäre interessant, die Aberrationen zu verstehen, die zu Zeilenverlusten geführt haben. Leider läßt sich die Länge dieser Verluste auch nicht annähernd über die Zahl der verlorenen Buchstaben bestimmen, weil es niemals sicher ist, welche Kürzungen dabei zu berücksichtigen sind. Auf S. 335,12 hat R die Wörter *adiecit* – *carnem* verloren und C² ergänzt die auch bei ihm entstandene Lücke mit Unzialbuchstaben. C¹ und R gehen also auf eine gemeinsame Mutterhandschrift zurück, in der diese Wörter fehlten. Auch auf S. 345,13 weisen beide dieselbe Textlücke auf. In Zeile 361,3 fehlen die Wörter *dispensatione siue apparitionis*. Auf S. 487,1 – 2 übergehen C¹RG sechs Wörter, die C² in Halbkursive ergänzt, sie stehen aber in B, die Ergänzung wurde also nach der Mutterhandschrift von CBRG vorgenommen. Auf S. 455,16 – 17 vertauscht dann B allein zwei Zeilen seiner Vorlage, indem es zuerst *praedicantem et flagranter* ausläßt und diese drei Wörter nach dem anschließenden *annuntiantem unus itaque idemque* einschleibt. Wenn man diese Aberrationen untereinander vergleicht, sieht man, daß es sich überall um kurze Textstücke handelt. Die Mutterhandschrift von CBR war offensichtlich in Kurzzeilen geschrieben.

Bei diesen Aberrationen war mehrfach zu sehen, daß CR und B getrennte Wege gehen. Nun ist C unsere älteste Handschrift (um 785) und R unsere jüngste (s. XII), aber R bietet den reinen Text seiner Gruppe, der durch keinen Textvergleich getrübt wird. CR allein lassen bei 447,10 *et secundum* und *caro*² ausfallen und schreiben beide statt *animata* – *anima*. Das sind kleine, aber eindeutige Gemeinsamkeiten. Zwischen S. 533,9 (*eiusdem*) und S. 539,18 (*inquiente*) fehlen in C 73 Zeilen unseres Druckes. R, eine Handschrift des 12. Jahrhunderts, in der auch die pseudoisidorischen Dekretalen stehen, schreibt diesen Abschnitt, der in C fehlt, auf den Buchstaben genau zweimal nacheinander. Einerseits ist es also völlig eindeutig, daß CBR (und einzelne Lesarten in G) Abkömmlinge einer einzigen Vorlage sind, andererseits ist es ebenso eindeutig, daß C und R besonders eng miteinander verwandt sind, ohne daß diese Verwandtschaft überall in gleicher Deutlichkeit zu erkennen und zu erklären wäre.

Wie getreu die Handschriften VP ihre Vorlage nachschreiben (und diese das Authenticum), zeigt auf S. 605,9 das Wort APXOEIΔOC = ΩPXOEIΔOC, wo nur VP das kuriale *a* = *ω* erhalten haben. Mit hoher Wahrscheinlichkeit wurde die Mutterhandschrift von VP um das Jahr 800 in Rom von Byzantinern geschrieben, und es ist nicht auszuschließen, daß auch einige Schreiber der Handschrift V aus Rom nach Saint-Amand gekommen

⁴⁹ Vgl. RUDOLF RIEDINGER, *Der Codex ...* (Anm. 6), S. 48 – 49.

waren.⁵⁰ Damit ergeben sich ganz andere Voraussetzungen als bei der Gruppe CBR, an der ausschließlich Kopisten lateinischer Muttersprache gearbeitet haben. Die Vorlage von VPG kopierte das Authenticum mit großer Treue, die Fehler, die ihr dabei unterlaufen, sind jedoch keine Fehler, die aus einem großen Wortschatz stammen, es sind meist sinnlose Fehler aus Verlesungen kurialer Buchstaben und aus irrtümlichen Angleichungen an unverständene lateinische Wortfolgen.

So wird sehr oft *et* mit *ex* verwechselt (etwa auf S. 171,20; 177,1; 187,5; 187,20; 197,22; 227,1 usw.) und das kuriale *a* = ω wird immer wieder als *a* + *c* geschrieben. Diese falsche Interpretation des Schriftbildes gibt es vor allem im Namen *Macarius* = *Maccarius* (S. 167,4; 167,11; 167,19; 169,2; 169,4; 189,7; 277,5 usw.), aber auch bei *ac gentibus* (S. 55,3: *agentibus*), *Peraticorum* (S. 485,6: *peracticorum*), *sacellarium* (S. 547,8: *saccellarium*) und *Macedonius* (S. 809,17: *macedonius*).

Vier benachbarte Wortendungen auf *-am* veranlassen VP dazu, auf S. 487,8 statt *contra* – *contram* zu schreiben. Aus einem gekürzt geschriebenen *suprascriptarum* wird auf S. 579,25: *sanctarum*, auf S. 583,16 wird aus *secta* – *recta*. *Mel* wird als *uel* gelesen (S. 659,16) und auf S. 667,21 wird aus *agente* – *regentis*. Die Ähnlichkeit von *d* und *b* in der Kuriale verführt zu der Fehlinterpretation *obuenit* anstelle von *aduenit* (S. 695,21) und auf S. 521,16 zur Verschreibung von *Psibilorum* zu *psidilorum*. Kurzwörter, die mit *p* beginnen, wurden gekürzt, und die Auflösung dieser Kürzungen durch die Kopisten erforderte einige Kenntnisse der lateinischen Sprache. Die Gruppe VPG verschreibt unter anderem dreimal *post* zu *per* (S. 587,12; 599,24 und 627,4). Die Unterscheidung von *ct* und *pt* im Authenticum bereitete den Kopisten Schwierigkeiten, denn auf S. 815,19 schreiben BR und MNL fälschlicherweise *sectis* und nur VP *septis*. Dasselbe geschieht auf S. 833,23, wo BR und MNL *eructuantia* lesen, VP und NL aber das richtige *eruptuantia*. Daß VP an diesen beiden Stellen das Richtige treffen, dürfte weniger mit ihren Lateinkenntnissen zu erklären sein als damit, daß ihre Mutterhandschrift an diesen Stellen das Authenticum besser lesen konnte. Daraus folgt nicht, daß ihr das überall möglich war. Der letzte Abstrich des *m*, der in der Kuriale stark gebauht war, führte zu Verlesungen mit *m*, *q* und *p*. So lesen VPG auf S. 461,5 statt *et tactu manuum* die Wörter *et tactuque manuum*, das heißt ein durch das *m* beeinflusstes zusätzliches *que*. Auf S. 497,5 tritt zu VPG noch die Gruppe MNL hinzu und beide lesen statt *et alia plurima* – *et aliam plurima*. Die Handschriften VPG bestätigen diese Schwierigkeiten, wenn sie auf S. 519,18 anstelle von *Hypeporum* – *hypemorum* schreiben.

Auch bei VP gibt es Aberrationen, die in diesen Handschriften jedoch ganz mechanisch abbrechen. Auf 857,18 lassen VP die Worte *pacificare didicistis et compugnare eruditi estis* so aus, daß sie *pacificare|tis* schreiben. Die Lücke beginnt also mit *didicistis* und endet mit *es*. Auf S. 431,20 hatte P¹ *incarnatus est qui erat* ausgelassen (darauf folgt *incarneus*), was P² ergänzen konnte. Auf S. 675,4–5 ergänzt P² eine wiederum mechanisch entstandene Lücke in P¹: *sanctum concilium dixerunt ingre|diatur*. Diese Beispiele bezeugen auch in VPG wie in CBR Kurzzeilen der jeweiligen Vorlage.

Die Vorlage von MNL zeigt sich am deutlichsten in der Lücke auf S. 439,13 – 441,12, wo 22 Zeilen dieses Druckes ausgefallen sind, etwa ein Drittel des Verlustes, den CR für ihre Vorlage bezeugten (73 Zeilen). Auf S. 433,10 läßt M allein die Wörter *et cognato*

⁵⁰ In *Der Codex ...* (Anm. 6), S. 57, Anm. 44, hatte ich geschrieben, daß die Budapester Paulus-Handschrift des Ungarischen Nationalmuseums, Cod. lat. medii aevi 1, eine Arn-Handschrift, nicht unbedingt in Salzburg, sondern eher in Saint-Amand geschrieben sein könnte. Wenn BERNHARD BISCHOFF (gest. am 17. Sept 1991), dem ich seit 30 Jahren viel zu verdanken habe, das noch gelesen haben sollte, könnte sein Hinweis an HERMANN JOSEF FREDE, diese Handschrift sei in Saint-Amand geschrieben worden, bedeuten, daß er meinen Ergebnissen später positiver gegenübergestanden wäre. Vgl. *Vetus Latina*, 25. Band, Pars II, S. 1003 – 1004.

cognatum saluificaret ausfallen und auf S. 821,13 alle drei (MNL) die Wörter: *saluabit te adducet super te iocunditatem*.

Wie oben (S. XXVII) zu sehen war, gehören MNL, vor allem aber M, zu denjenigen Handschriften dieser Überlieferung, die am vermeintlich fehlerhaften Text selbständige Korrekturen vornehmen. M ist in der zweiten Hälfte des 9. Jahrhunderts in Bobbio geschrieben worden, und N stammt aus Nonantola. MNL bezeugen also eine Kopie des Authenticums, deren Abkömmlinge unseres Wissens nur in Italien Verbreitung fanden. Entsprechend gut ist die sprachliche Schulung ihrer Kopisten, und entsprechend hoch ist deren Anspruch, ihre Vorlage korrigieren zu können. M allein schreibt zum Beispiel auf S. 429,12 für *figurant – significant*. Im übrigen aber verhält sich die Gruppe MNL ähnlich wie CBR. Sie liest ihre kuriale Vorlage öfter mit ungenügender Aufmerksamkeit, verkennt dabei manche Buchstaben, die in kurialer Schrift ähnlich aussehen und kommt so zu Fehlinterpretationen. Davon einige Beispiele: S. 123,22: *donet* zu *donec* (*t – c*) MN; S. 145,27: *Nursinae* zu *nupsine* (*r – p*) MNL; S. 147,9: *Bibonensis* zu *dibonensis* (*b – d*) MNL; S. 353,6: *aperte* zu *a parte* (*e – a*) MNL; S. 459,12: *operationem* zu *quae rationem* (*op – qe*) MNL; S. 459,12: *ascendit* zu *ostendit* (*asc – ost*) MNL und S. 537,20: *dispensatione* zu *disputatione* (*ens – ut*) MNL.

Ihre Fähigkeit „weiterzudenken“ beweist die Gruppe MNL auf S. 475,15, wo aus *quinque – qui non quae* und auf S. 607,21, wo aus *deiloqui – de illo qui* wird. Auf 649,21 führt das „Weiterdenken“ allerdings zur Groteske, denn aus *bifolio* wird in M *uitofolie*, in N *VI.folio* und in L *sestofolio*, eine „Lesart“, die in die *Editio Romana* eingegangen ist, denn bei MANSI (XI 594 A 10) liest man *sexto folio*.

Wenn man diese Tendenz im Auge behält, ist es nicht schwer, die mißglückten Korrekturen von MNL zu erkennen. Im übrigen aber können Lesarten von MNL dort wertvoll sein, wo sie entweder den Text von VPG oder den von CBR bestätigen, denn wo zwei dieser drei Gruppen dieselbe Lesart aufweisen, erhöht sich die Wahrscheinlichkeit, daß auch das Authenticum so las.

Der umfangreiche Variantenapparat dieser Edition verzeichnet darüber hinaus Lesarten einzelner Handschriften, welche die Herausgeber des 19. Jahrhunderts beiseite gelassen hätten, weil sie zu deren vorrangiger Absicht, den „Urtext“ zu finden, nichts beitragen können. Solche Lesarten „belasten“ den Apparat. Die vorliegende Ausgabe hat sich nun nicht allein zum Ziele gesetzt, den vom Authenticum ursprünglich intendierten lateinischen Text zu finden. Weil diese lateinische Übersetzung für Philologen des Mittellateins mindestens so wichtig sein dürfte wie für Theologen und Historiker, ist ihre weitere Entwicklung bis ins 12. Jahrhundert von einigem Interesse. Wenn es nur die jüngeren Handschriften dieser Überlieferung gäbe, nicht aber die fünf Handschriften aus den Jahren 785 – 890, hätten wir für unseren Text eine sehr mangelhafte Grundlage.

Von den Lesarten der jüngeren Handschriften seien nur einige Typen erwähnt, die immer wiederkehren. So schreibt N fast immer anstelle von *diaconus – diacono* und bezeugt damit den Sprachstand seiner Entstehung. Sehr oft finden sich hyperkritische Lesarten wie *captolica* (*catolica*), *scrutantibus* (*scrutantibus*), *substantari* (*sustentari*), aber auch *subiessit* (*subgessit*), *fabor* (*fauor*), *exurgentes* (*exsurgentes*), *michi* (*mih*), *nichil* (*nihil*), *olym* (*olim*), *dyonisius* (*dionysius*), *hiis* (*his*), *iusta* (*iuxta*) und andere mehr.

ZU DEN INDICES

Während die Erstellung der Register der Bibelstellen keine besonderen Schwierigkeiten bereitete,⁵¹ traten solche bei der Abfassung des Index der *Nomina ciuitatum et regionum* auf; obwohl nämlich die meisten dieser Orte unschwer zu identifizieren sind, handelt es sich bei einigen Siedlungen um Orte, die entweder seit dem 7. Jahrhundert aufgegeben wurden, deren Bischofssitze verlegt wurden oder einen anderen Namen erhalten haben. Für die Bistümer der östlichen Reichshälfte ist RUDOLF SCHIEFFERS *Index Topographicus* ein zuverlässiger Wegweiser.⁵² Einige Städtenamen in Italien sind nur schwer zu verifizieren. Die ältere Untersuchung von FRANCESCO LANZONI behandelt die Bistümer Italiens bis zum Jahre 604,⁵³ eine ähnlich umfassende Arbeit ist seitdem nicht mehr erschienen. Unter diesen Umständen war es eine große Hilfe, daß Don PIETRO CONTE nicht nur die Namen der italischen Bistümer kontrollierte, die in den Akten des VI. Konzils genannt werden, sondern auch die Fehler im Index der Akten der Lateransynode (S. 448–451) korrigierte, die damals vor allem dadurch zustande gekommen waren, daß der Bearbeiter zu unangemessener Eile getrieben wurde.⁵⁴ Im Index der Lateranakten wurden auch die italienischen Namen der Städte genannt. Dasselbe geschieht jetzt im Index der Akten des VI. Konzils, der zudem die von den griechischen Handschriften öfter mißverständenen Namen italischer Städte normalisiert.

Bei den *Nomina personarum* war bereits im Index der Akten der Lateransynode die Nummer angegeben worden, unter der ein Bischofssitz als einer von 105 in den fünf gleichlautenden Präsenzlisten und in der Subskriptionsliste erscheint. Das VI. Konzil kennt in den 10 Monaten seiner Durchführung eine stark ansteigende Anzahl von Teilnehmern, so daß kaum eine Präsenzliste der anderen gleicht. Außerdem gibt es neben der Subskriptionsliste der 17. Sitzung eine solche der 18. Sitzung, in der die griechischen und lateinischen Handschriften nicht völlig übereinstimmen. Wegen ihrer stark veränderten Abfolge ist schließlich noch die Subskriptionsliste unter dem Λόγος προσφωνητικός von Interesse.

Man könnte nun die Namen aller Teilnehmer und deren Bischofssitze in die allgemeinen Indices aufnehmen und die jeweiligen Positionen in wenig aussagekräftigen Zahlenreihen verschwinden lassen. Wirkliche Anschaulichkeit dieser Vorgänge kann nur in einer Weise erreicht werden, wie das bereits im Jahre 1979 angestrebt worden ist.⁵⁵ In den hier vorgelegten Tabellen (S. 935–943) kann man sehen, von welcher Sitzung an der jeweilige Teilnehmer anwesend ist, in welcher Reihenfolge er in die Präsenzlisten aufgenommen wird und an welcher Stelle er jeweils unterschreibt. Als Maßstab dieser Abfolge sind allein die Präsenzlisten der 17. und 18. Sitzung geeignet, die genau übereinstimmen und

51 Es sei betont, daß die Septuaginta durchweg nach der Ausgabe von ALFRED RAHLFS zitiert wird und das Neue Testament nach der Edition von EBERHARD und ERWIN NESTLE.

52 *Index Generalis Tomorum I–III*, ACO IV 3,3, Berlin 1984.

53 FRANCESCO LANZONI, *Le diocesi d'Italia dalla origini al principio del secolo VII (a. 604)*, I–II, Faenza 1927 (Riprod. anast. 1963).

54 Hier werden nur die korrigierten Namen der Städte verzeichnet: Aiacium (Aiaccio – Corsica); Alesa (*Αλαισα – Sicilia); Blera (Blera); Carini (Carina); Falerii Noui (Falerii Novi); Fautentia (Faenza); [Ferentum] Polymartium (Bomarzo); Formiae (Formia); Leontini (Lentini); Locri (apud Locri); Manturianum (Monte-rano?); Numana (Numana); [Popilia] Forum Popilii (Forlimpopoli); Scylacium, Squillacium (Squillace); Taurianum (Taureana); Tarracina (Terracina); Thermae Himerenses (Termini Imerese); Thurii (Thurii); Triocala, Trocali (Triocala); Trapeia, Trop(a)ea (Tropea); [Uibo] Hipponium, Uibo Ualentia (Bivona, Vibo Valentia).

Im ersten Halbband der Edition des VI. Konzils (1990) wurde nach der letzten Revision die Verteilung der Zeilen im Textblock auf 34 Seiten verändert. Das Verhältnis von Text und Variantenapparat wurde dadurch gestört. Auf diese Weise sind 24 neue Fehler entstanden, auf S. 335 allein deren 12.

55 Vgl. RUDOLF RIEDINGER, *Die Präsenz- und Subskriptionslisten ...* (Anm. 32), S. 14–21.

so die Ansicht der maßgebenden Notare des Konzils an seinem Ende wiedergeben. Von dieser Abfolge weicht die Reihenfolge aller anderen Listen in verschiedener Weise ab. Den Namen der einzelnen Bischöfe und ihrer Städte wurde deshalb die laufende Nummer beigegeben, die sie in den Präsenzlisten der 17. und 18. Sitzung haben. Während in den Indices die Titel der anderen kirchlichen Würdenträger und der kaiserlichen Beamten verwendet werden, wird auf die Nennung des häufigsten Titels (ep.) durchwegs verzichtet.

Anders als in den Akten der Lateransynode finden sich in den Präsenzlisten des VI. Konzils auch die Namen von kaiserlichen Beamten⁵⁶ und am Ende die Namen von Mönchen verschiedener Klöster.⁵⁷ Auch von diesen beiden Gruppen werden Tabellen vorgelegt (S. 945). Die Beamten erhalten in der allgemeinen Namensliste Nummern mit römischen Zahlen, die Mönche der einzelnen Klöster die Großbuchstaben A – G.

Die Liste der *Auctores* wird wie in der Edition der Akten der Lateransynode gestaltet. Mit den Nummern der *Clavis Patrum Latinorum* und der *Clavis Patrum Graecorum* sind die einzelnen Schriften eindeutig identifiziert. Das Konzil selbst bedient sich der antiken Manier, ein bestimmtes Schriftwerk mit seinem Initium zu bezeichnen. Von den mehr als 80 *Initien und Superscriptiones* in den Akten des VI. Konzils finden sich etwa 35 nicht in der Sammlung von CHRYSOSTOMUS BAUR,⁵⁸ so daß es angemessen scheint, alle Initia zu erfassen, die sich in den Akten des VI. Konzils nachweisen lassen, und die von CHRYSOSTOMUS BAUR nicht verzeichneten mit einem Asteriscus zu versehen.

FRIEDHELM WINKELMANN hat im Jahre 1987 Regesten der Quellen des Monotheletenstreites vorgelegt, die 185 Nummern umfassen.⁵⁹ Weil heute nicht allein die Akten der Lateransynode, sondern auch die Akten des VI. ökumenischen Konzils in Neuauflagen vorliegen, schließen die Indices des VI. Konzils mit einer Liste ab, die Winkelmanns Nummern mit den Fundorten in den Akten beider Synoden verbindet.

Schließlich ist beabsichtigt, nach dem Vorbild der beiden Thesaurusbände des *Corpus Glossariorum Latinorum*⁶⁰ Wortregister beider Synoden herzustellen. Ob diese Wortregister jemals abgeschlossen werden können, liegt nicht mehr im Ermessen des Bearbeiters.

Wie beim ersten Halbband habe ich auch bei diesem zweiten Frau Dr. RENATE FROHNE und Herrn Prof. SVEN LUNDSTRÖM zu danken, ebenso den Herren Dr. ERICH LAMBERZ, Dr. ECKHARD REICHERT und Herrn Prof. Dr. ERNST VOGT.

Bei diesem zweiten Halbband habe ich von den Herren Professoren DON PIETRO CONTE (Milano), Dr. HERBERT HUNGER und Dr. OTTO KRESTEN (Wien) besondere Hilfe erfahren. Herr OTTO KRESTEN hat mir seine Umschrift des Pap. Vindob. G. 3 zur Verfügung gestellt. Für ihre Mithilfe bei der Korrektur der Einleitung und der Indices danke ich den Herren MICHAEL KOHLBACHER, Dr. HEINZ OHME und Dr. ANDREAS SCHMINCK.

Würzburg, im August 1992

Rudolf Riedinger

56 Vgl. RALPH-JOHANNES LILIE, „Thrakien“ und „Thrakesion“. Zur byzantinischen Provinzorganisation am Ende des 7. Jahrhunderts. *Jahrbuch der Österr. Byzantinistik* 26 (1977) 7–13.

57 Vgl. JEAN-MARIE SANSTERRE, *Les moines grecs et orientaux à Rome aux époques byzantine et carolingienne* (milieu du VIe s. – fin du IXe s.). *Bruxelles I* (1980) 37–38 und öfter.

58 Vgl. CHRYSOSTOMUS BAUR, *Initia Patrum Graecorum I–II*. *Città del Vaticano* 1955 (*Studi e Testi* 180–181).

59 Vgl. FRIEDHELM WINKELMANN, *Die Quellen ...* (Anm. 13).

60 Vgl. *Corpus Glossariorum Latinorum*, edd. GEORG GOETZ – GUSTAV LOEWE – GOTTHOLD GUNDERMANN. Leipzig – Berlin 1888 – 1923.

DIE GRIECHISCHEN HANDSCHRIFTEN

- Pap. Vindob. G. 3 = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, (a. 681) (vorhanden sind S. 732,9 – 738,10)
- M = München, Bayerische Staatsbibliothek, Cod. gr. 186 (a. 1446), ff. 131^r – 298^v (vorhanden bis S. 905,30)
- T = Turin, Biblioteca Nazionale, Cod. gr. 67 (s. XIII), ff. 1^r – 207^v (vorhanden bis S. 908,27)
- O = Ochrid, Bibliothèque Saint-Clément, Cod. gr. 84 (s. XIII), pp. 1 – 141 (mit Lücken vorhanden bis S. 908,9). Die Lücken auf S. 570,9 – 576,19; 602,4 – 620,8; 628,25 – 636,18; 666,26 – 672,16; 684,2 – 694,6; 842,4 – 888,3 und 894,13 – 902,13.
-
- f = Florenz, Biblioteca Laurenziana, Plut. IX – 8 (s. XII), ff. 190^v – 193^r (vorhanden sind S. 768,1 – 776,27; 798,4 – 22 und 802,16 – 804,2)
- l = Leiden, Universiteits-Bibliotheek, Cod. 60 A (s. XIII – XIV), ff. 143^v – 145^r (vorhanden sind S. 804,14 – 820,17)

DIE LATEINISCHEN HANDSCHRIFTEN

- V = Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. 418 (s. VIII–IX), ff. 1^r–171^v (vorhanden bis S. 887,21)
- P = Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. lat. nouv. acq. 1982 (s. IX⁴), ff. 1^r–176^v (vorhanden bis S. 859,13)
- G = Berlin, Deutsche Staatsbibliothek, Cod. Lat. F 626 (s. XII), ff. 93^r–148^v (vorhanden bis S. 791,13)
VPG haben eine gemeinsame Lücke auf S. 769,5–777,27.
-
- C = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. Regin. lat. 1040 (s. VIII), ff. 1^r–89^v (mit Lücken vorhanden bis S. 887,11). Die Lücken auf S. 533,9–539,18; 597,8–639,10 und 815,1–847,21.
- B = London, British Library, Cotton Claudius B.V. (s. IX), ff. 1^r–131^v (mit einer Lücke vorhanden bis S. 887,21). Die Lücke auf S. 627,13–705,6.
- R = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 631 (s. XII), ff. 408^r–466^v (mit einer Lücke vorhanden bis S. 887,21). Die Lücke auf S. 859,14–873,12.
CBR haben gemeinsame Lücken auf S. 515,10–521,31; 571,9–577,18; 629,11–637,17; 665,17–673,18; 683,20–695,4; 706,1–711,26; 753,11–765,22 und 767,20–797,26.
-
- M = Mailand, Bibliotheca Ambrosiana, Cod. M 67 sup. (s. IX⁴), ff. 1^r–169^r (vorhanden bis S. 887,21).
- N = Rom, Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio Emanuele, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. IV–204^v (vorhanden bis S. 887,21).
- L = Rom, Bibliotheca Apostolica Vaticana, Cod. lat. 1326 (s. XI), ff. 1^r–62^v (mit Lücken vorhanden bis S. 853,6). Die Lücken auf S. 555,3–559,1; 809,14–815,1 und 841,17–845,14.
MNL haben gemeinsame Lücken auf S. 515,10–521,31; 571,9–577,18; 665,17–673,18; 683,20–695,4; 705,11–711,26; 753,11–765,22 und 779,1–797,26.
-
- Pseudoisidor = New Haven, Yale University, Beinecke Library, Cod. lat. 442 (s. IX), ff. 252rb–253ra (cf. ACO ser. II vol. II pars I, p. XIV) Nr. 1 = Cyrillus (Alexandria), ep. 17 ad Nestorium, ACO I 2 (1925–26) 46,3–5 = ACO I 1,1 (1927) 33,18–21; Nr. 2 = p. 213,14–17; Nr. 3 = p. 213,21–24; Nr. 4 = p. 215,1–4; Nr. 5 = p. 227,9–11; Nr. 6 = p. 243,9–16; Nr. 7 = p. 249,1–2; Nr. 8 = p. 249,5–11; Nr. 9 = p. 249,21–23; Nr. 10 = p. 259,1–3; Nr. 11 = p. 399,7–8; Nr. 12 = p. 841,9–11+18; Nr. 13 a = p. 851,5–853,18; Nr. 13 b = p. 861,6–9; Nr. 13 c = p. 865,15–19; Nr. 13 d = p. 875,16–19; Nr. 14 = p. 883,1–2; Nr. 15 = p. 883,15–16; Nr. 16 = p. 863,9 (cf. p. 201,23–25); Nr. 17 = p. 881,10–885,11; Nr. 18 = p. 643,7–15.

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
5 βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότητων Φλαβίων Κωνσταν-
τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοσηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πρα-
ότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι δευτέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνός
10 ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου
βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
15 καὶ ἀκρωμένων
Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
οἴκου τῶν Ὀρμίσδου
Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου
20 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα
συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
25 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου
διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας
Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κων-
σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
30 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς
Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ
ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων

MTO

1 ἕκτος] 5' ΜΤΟ 2 δωδεκάτη] ιβ' ΤΟ 6 μὲν *om.* Μ 7 εἰκοστοεβδόμου] κζ' Ο 8
τρискаιδεκάτου] ιγ' Ο 9 εἰκοστοδευτέρου] κβ' Ο 10 ἐνάτης] θ' ΤΟ 14 τρούλλῳ] τρούλω Ο
16 κωνσταντίνου] νικήτα Ο 16–17 κουράτωρος ... ὀρμίσδου] μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφφικίων Ο
30–31 τῆς θεοφυλάκτου τῶν ἀλεξανδρέων Ο

ACTIO DUODECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
 a deo coronatis ac serenissimis nostris domnis Flauis Constantino quidem piissimo
 et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo
 et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo
 Heraclio <uero> atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo
 die uicesima secunda mensis Martii indictionis nonae.

Praeposito uenerando sessu piissimi et Christo amabilis magni imperatoris Constantini in
 secretario sacri palatii, <quod> cognominatur Trullus, et secundum iussionem eius deo
 instructae serenitatis ex persona eius presentibus et audientibus
 Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
 Anastasio <gloriosissimo> exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
 Polieucto glorioso exconsule
 Petro glorioso exconsule.

<Con>ueniente quoque [etiam] et sancto ac uniuersali concilio quod per imperialem
 sanctionem congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
 Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum
 representantibus sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae Agathonis, et
 Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos
 nouae Romae et
 Petro presbitero deo amabili monacho et loci posito sedis Alexandrinae magnae ciuitatis
 et
 Georgio deo amabili presbitero monacho et apochrisiario Theodori sanctissimi loci posito
 sedis Hierusolymorum

VPG CBR⁽¹⁰⁾ MNL⁽¹⁰⁾

1 duodecima] XII BRG N 3 et dominatoris] nostri VPG καὶ = et² om. VPG CB ML imperantibus] impbb P imperantibus beatissimis G 3–4 imperantibus a deo om. N 4 ac] et CBR domnis] dominis P CB MNL constantino] constantinus G N quidem om. G 4–7 quidem ... anno] data CBR 4 piissimo] piissimus G N 5 principe magno L uicesimo] uicesimo P uicesimo N 6 et post consulatum om. VPG consulatum] consulatum N 7 heraclio] heraclyo N δε̅ = <uero> om. VPG CBR MNL tiberio] tyberio PG M uicesimo secundo] XXII VPG CBR L 8 uicesima secunda] XXII VPG L om. CBR mensis] mens P¹ mensi P² martii] mart B mar M martiis N marcii L indictionis nonae] indictione VIII CBR 10 praeposito ... 521,31 roma om. CBR MNL 11 sacri] magni G <quod>] qui VPG 13 constantino gloriosissimo] gloriosissimo constantino VPG exconsule] exconsulis VP hormisdae] ormisdae V 14 <gloriosissimo> om. VPG exconsule] exconsulis P 15 polieucto] polieucto VP (cf. 517,23) 18 συναθροῦσης = <con>ueniente] ueniente VPG δε̅ = quoque [etiam] VPG 19 regia urbe] urbe regia VPG 20 theodoro] theodero V¹ uenerabili] uenerabile VP diacono] diacone P 22 huius om. V 24 presbitero petro VP amabili] amabilis VP 26 amabili] amabilis VP apochrisiario] apochrisiaria VP apochrisario G theodori] teodoro G 27 hierusolymorum] hierusolymorum P hierosolimorum G

- Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἄβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὁσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον
- 5 παρ' αὐτῶν ἀναφορᾶ, καὶ
 Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
 Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
- 10 Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
- 15 Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
 Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
- 20 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
 Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
- 25 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
- 30 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἧτοι Μωκισσοῦ
 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας

MTO

1 πόλεως ¹] πόλεως πόλεως M	ἐπισκόπου ² om. O (et ita usque ad 520,21)	πόλεως ² om. O	2	
ἐπισκόπου πόλεως om. O	3 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρνέ' O	9 ἐπισκόπου πόλεως om. O	12	
σισινίου] σισινίου O	20 μελιτηνῆς] μελιτήνης T	μελιτηνῆς O	21 τυάνων] τυανῶν O	30
μωκισσοῦ] μωκισσοῦ T	μωκισσοῦ O	32 σισινίου] σισινίου O		

Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae, Iohanne
 episcopo ciuitatis Regitanae, locum representantibus sancti concilii centum uiginti
 quinque uenerabilium episcoporum antiquae Romae, qui etiam per subscriptiones suas
 declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum piissimum principem, et
 Theodoro relegio presbitero et locum seruatori Theodori deo amabilis archiepiscopi 5
 Rauennae
 Iohanne episcopo Thes(s)alonicensi
 Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insule Crete
 Philaletis episcopo Caesareae Capadociae
 Theodoro episcopo Ephesorum 10
 Sisinnio episcopo Eracliae Thraciae
 Platone episcopo Ancyrae Galatiae
 Georgio episcopo Cyzicensi
 Marino episcopo Sardeorum
 Petro episcopo Nicomediae 15
 Photio episcopo Nice(ae)
 Iohanne episcopo Calchedona(e)
 Iohanne episcopo Sidensi
 Theodoro episcopo Meletensi
 Iustino episcopo Tyanorum 20
 Alipio episcopo Gangrensi
 Cypriano episcopo Claudiopoleos
 Polieucto episcopo Mirorum Liciae
 Theodoro episcopo Staurupoleos Cariae
 Tiberio episcopo Laodiciae Frigiae 25
 Cosm(a) episcopo Sinadorum
 Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae
 Iohanne episcopo Pergensi
 Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi
 Hisidoro episcopo Rodi 30
 Sisinio episcopo Gerapoleos Frigiae

VPG

1 abundantio] habundantio PG   ciuitatis²] ciuitate P   2 ciūitatis] ciūitate P   2 – 3 centum uiginti
 quinque] CXXV VG   centum XXV P   3 subscriptiones] subscriptionis VP   5 relegio] religioso
 G   7 episcopo] epī VP (*ita saepe, aut: epīs*)   thes(s)alonicensi] thesalonicensi VP   tesalonicensi
 G   9 philaletis] philalethis P   caesareae] cessareae P   cesariae G   capadociae] capodociae
 V   capadotie G   11 eracliae] heracliae G   thraciae] traciae V¹G   13 cyzicensi] cycycensi
 G¹   cyzycensi G²   14 sardeorum] sartheorum G   15 nicomediae] nichomediae G   16
 nice(ae)] nice VP   nicae G   17 calchedona(e)] calchedona VP   calcedona G   19 melete-
 nensi] meletensi G   20 iustino] iustiano G¹   iustiniano G²   22 cypriano] cyprino V   23
 polieucto] poli;eucto V (*cf. 515,15*)   24 staurupoleos] stauropoleos P¹   cariae] caria V   25
 tiberio] tyberio V   26 cosm(a)] cosme VP   cosmae G   27 antiochiae] anthiochiae V   pi-
 sidiae] pissidae G¹   pissidae G²   28 iohanne] iohannis P   29 iustinianupoleos] iustinianupoleus
 V   30 hisidoro] hysedoro V¹   hysidoro V²   rodi] rode G   31 sisinio] sisinnio G   ge-
 rapoleos = hierapoleos] ierapoleos G

- Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 5 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἄνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
 10 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
 15 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
 Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
 Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
 Ἄντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
 20 Γεεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἄνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 25 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφιλίας
 30 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἄμισσοῦ
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης

 MTO

---

3 βυζίης] βιζύης TO   7 σηλυβρίας] σιλυβρίας T   σηλυμβρίας O   16 ζωΐτου] ζωιτοῦ M
 ζωΐτου O   χριστουπόλεως] πόλεως O   18 ὑπαίπων] ὑπέπων TO   19 περγάμου] περγαμῶν
 O   22 βηρινουπόλεως] βηρνούπολεως O   23 μνίζου] μνιζοῦ O   24–25 O *transp.*   26
 πραινέτου] πρενέτου O   27 δασκυλίου] δασκυλέου M   30 καλλινίκου] καλινίκου M   κολωνείας]
 κολωνίας T   32 ἄμισσοῦ] ἄμισσοῦ M   ἄμισσοῦ O

Theodoro episcopo Tharsensi	
Macrobio episcopo Seleucia Hisauriae	
Georgio episcopo Bizyensi Traciae	
Zacharia[e] episcopo Leontopoleos Hisauriae	
Gregorio episcopo Mitilenensi	5
Georgio episcopo Mileti	
Sergio episcopo Sylimbriae	
Andrea episcopo Methimnensi	
Theognio episcopo Chiensi	
Epiphanio episcopo Euchaitorum	10
Petro episcopo Misembriae	
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae	
Iohanne episcopo Nisaeno	
Theodoro episcopo Imperialium Thermanum	
Georgio episcopo Camulianorum	15
Zoeto episcopo Christupoleos Asiae	
Patricio episcopo Magnisiae	
Antonio episcopo Hype<p>orum	
Theodoro episcopo Pergameno	
Genesio episcopo Anastasiupoleos	20
Platone episcopo Cinne	
Stephano episcopo Uirinupoleos	
Andrea episcopo Mnizi	
Iohanne episcopo Militupoleos	
Iohanne episcopo Philadelphiae	25
Theodoro episcopo Praeneti	
Iohanne episcopo Dascilii	
Theodoro episcopo <Iustiniano>politano Gordi	
Mena episcopo Caraliae Pa<m>philiae	
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	30
Theodoro episcopo Berissae	
Tiberio episcopo Amissi	
Sergio episcopo Sinopis	

VPG

1 tharsensi] tarsensi G	2 hisauriae] hissauriae G	3 episcopo om. VP	bizyensi] biziensi P
3–6 bizyensi ... episcopo om. G	4 zacharia[e]] zachariae VPG	7 sylimbriae] silimbriae G	8
andrea] andreae V	methimnensi] methimnensi G	9 chiensi] chyensi P	11 misembriae]
misimbriae P	12 sozopoleos] soacopoleos V	socopoleos P	thraciae] thrciae G
nisaeno] nyseno G	16 christupoleos] christopholeos P	cyhystapoleos G	18 hype<p>orum]
hypemorum VPG	20 anastasiupoleos] anastasiupoleus V	21 platone] platoni VP	cinne]
cynnae G	22 stephano] stephani VP	uirinupoleos] uirinipoleos VP	uerinupoleos G
andrea] andreae VP	mnizi] mynizi VG	24–25 militupoleos ... episcopo om. G	25 philadel-
phiae] philadelphiae P	26 praeneti] preneti VG	27 dascilii] dascillii VP	28–30 theodoro ...
armeniae P ² add.	28 <iustiniano>politano] hirapolitano VP	haerepolitano G	29 mena]
menna G	pa<m>philiae] panphiliae VP ² G	panpilie P ¹	30 callinico] callicino V ¹ P ¹
berissae] berisrae VP	32 amissi] ammissi G	33 sinopis] sinnopis P	synopsis G

- Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 5 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 10 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακωλείας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνησοῦ
 15 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
 Θεοδο(σί)ου ἐπισκόπου Ψιβίλων
 Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 20 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 25 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης
 Θεοφάνους τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μο-
 ναστηρίου ἐπιλεγουμένου Βαίων
 Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ
 30 Ῥώμῃ
 Κώνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας
 διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

MTO

1 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M 11 ἰλούζων] ἰουλίζων O 13 νακωλείας] νακολείας M νακολίας
 T 14 δομετίου] δομετρίου O πρυμνησοῦ] πρυμνήσου T 16 θεοδο(σί)ου] θεοδώρου MTO
 ψιβίλων] ψιβήλων TO 18 τοῦ om. M συλλέου] συλαίου M 19 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T
 20 δημητρίου] βμητρίου O 22 καντάνου] καντανοῦ M 24 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M
 ζινουπόλεως O 27 σικελίᾳ] σικελίᾳ O 29 τῇ πρεσβυτέρᾳ om. O 31 κώνωνος] κώνωνος T
 32 ὡσαύτως om. O πρεσβυτέραν om. O

Georgio episcopo Iunopoleos
 Stephano episcopo Haeracliae Ponti
 Longino episcopo Tiensi
 Dometi[c]o episcopo Plusiados
 Georgio episcopo Cratiensi 5
 Platone episcopo Hadrianopoleos
 Salomone episcopo Clanei
 Georgio episcopo Choensi
 Iohanne episcopo Erizorum
 Iohanne episcopo M⟨y⟩ndi 10
 Patricio episcopo Hiluzorum
 Petro episcopo Appiae
 Alexandro episcopo Nacoliae
 Dometio episcopo Pr⟨y⟩m⟨n⟩issi
 Constantino episcopo Baratis 15
 Theodosio episcopo Psi⟨b⟩ilorum
 Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
 Plusiano episcopo Sillei
 Theodoro episcopo Nazianzeno
 Demetrio episcopo Tini 20
 Stephano episcopo Pari
 ⟨Gregorio⟩ episcopo Cantani
 Iohanne episcopo Lappis
 Eulalio episcopo Zinonupoleos
 Constantino episcopo Dal⟨i⟩sandi 25
 Theodoro episcopo Olbis
 Theophane deo amabili presbitero et abbate ⟨uenerabilis⟩ monasterii ⟨quod apellatur
 Baiarum⟩ Siciliae
 Georgio presbitero monacho monasterii Renati positi in antiqua Roma
 Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod cognominatur domus Arsicia 30
 adaeque positi in antiqua Roma.

VPG

2 haeracliae] herecliae G   3 tiensi] ciensi G   4 dometi[c]o] dometico VPG   6 platone] platoni
 V   hadrianopoleos] hydrianopoleos VP¹   hydrianopoleus P²   7 salomone] solomone P   9
 iohanne] iohannis P¹   10 iohanne] iohannis P¹   m⟨y⟩ndi] mundi VPG   11 hiluzorum] helu-
 zorum G   14 pr⟨y⟩m⟨n⟩issi] promissi VPG   16 psi⟨b⟩ilorum] pisidilorum V   psidolorum P
 psidilorum G   17 sozopoleos pisidiae] zolopoleos phisidae G   18 sillei] syllei G   19 nazianzeno]
 nazianteno G   20 tini] tyne G   22 ⟨gregorio⟩] georgio VP   gaeorgio G   24 zinonupoleos]
 zynonupoleos V   25 dal⟨i⟩sandi] dalasandi VPG   27 theophane] theophano V¹   τοῦ ... εὐαγοῦς
 = ⟨uenerabilis⟩ om. VPG   27–28 ἐπιλεγόμενου βράϊων = ⟨quod apellatur baiarum⟩] quampuadarum
 VP   campalarum G   29 georgio] georgios P   presbitero] presbiteri V   30 conone] canone
 G   stephano] sthephano V   arsitia domus G

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων ἐκ πλαγίου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ πάντων δὲ τῶν ὀσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων ὡσαύτως καθεσθέντων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἀγίων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων,
 5 Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου εἶπε·

Πάντα ἀνελλιπῶς καὶ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἐπισκεπτομένη ἢ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ
 10 ὑμῶν σύνοδος γινώσκει, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν – ἀναγινωσκομένου τοῦ ὡσανεὶ γενομένου προσφωνητικοῦ λόγου παρὰ Μακαρίου πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα – διαλαῆσαι κατηξίωσεν ἡ αὐτοῦ θεόσοφος γαλήνη χαρτία τινὰ ἐπιδεδόσθαι αὐτῷ παρὰ Μακαρίου, μὴ ἐντυχεῖν δὲ αὐτοῖς
 15 ὀφειλούση τὴν εἶδισιν αὐτῶν λαβεῖν. ἔστηκε τοίνυν πρὸ βήλου Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ ἀποσταλεις παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου <μεγάλου> ἡμῶν βασιλέως χάρτας τινὰς ἐπιφερόμενος, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

20 Τέως ἢ τῶν ἤδη πραχθέντων ἀκολούθως γινέσθω ἀνάγνωσις.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Εἰσίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ.

Καὶ εἰσῆλθεν.

MTO

1 σεβασμιωτάτου] εὐσεβεστάτου O   4 τρούλλου] τρούλου O   5 ἀρχιδιάκονος] διάκονος O   6
 πριμμικήριος] πριμμικίριος T   7 κωνσταντινουπόλεως om. O   8–9 τῶν χριστιανῶν om. O   9
 ὑμετέρα] ἡμετέρα M   10 ὑμῶν] ἡμῶν O   12 θεόστεπτον] θεοπρεπῆ M   14 προκομίζειν]
 προσκομίζειν M   16 κοιαίστωρ] κύαίστωρ T   17 <μεγάλου> = magno om. MTO   21 καὶ
 ἀνεγνώσθησαν om. O   23 Ἰωάννης ... κοιαίστωρ om. M

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus ex latere uenerandi sessi piissimi et Christi amatoris imperatoris nostri Constantini omnibusque sanctissimis et deo amabilibus episcopis similiter in eodem Trulli secretario ex ordine residentibus prepositis in medio sacrosanctis Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis <archi>diaconus hic sitae sanctae dei catholicae atque apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos dixit:

Omnia indeminute et [ob] <ad> exactissimam comprehensionem orthodoxae atque immacolatae nostrae Christianorum fidei considerans hoc quidem uestra gloria hoc autem sanctum et uniuersale uestrum concilium nouit, quod in preterito conuentu, dum relegeretur quasi acclamaturius <sermo> Macarii ad piissimum et a deo coronatum domnum nostrum et magnum imperatorem factus, interloqui dignata est eius deo instructa serenitas chartas quasdam ei fuisse porrectas a Macario, non autem eas usque actenus relegisse, sed et has subsequenter in sancto uestro proferre concilio, quatenus earum scientiam percipere debeat. prae uelo igitur astat Iohannes gloriosissimus patricius et questor missus a piissimo et serenissimo magno <nostro> imperatore chartas quasdam deferens, et suggerimus quid uidetur.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Interim eorum quae dudum gesta sunt consequenter proueniat lectio.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ingrediatur Iohannes gloriosissimus patricius et questor.

Et ingressus est.

VPG CBR MNL

1 residentibus *inc.* CBR MNL (515,10) residentibus] resedentibus CB consulibus] consolibus B¹C²
 2 imperatoris] imperatori N 3 similiter] simili C¹ residentibus] resedentibus CB 4 sacrosanctis] sacrumsanctis N sacrisanctis L christi dei nostri M *add.* 4–5 ἀρχιδιάκονος = <archi>diaconus? (*textus graecus a. 713!*) 5 diaconus] diaconos P diacono N sanctae C *add.*
 sede R *om.* MNL catholicae] captoalice L atque ... ecclesiae P² *add.* atque] adque P²
 magnae dei ecclesiae G 5–6 primicerius] primicerius M 6 notariorum] naturiorum N georgii] georrii L sanctissimi archiepiscopi] eἱ ἄρχιεπισκοπῶν sanctissimi archi VP constantinopoleos] constantinupoleos
 V N constantinopoleus CBR 8 indeminute] indeminutae VP πρὸς = <ad>] [ob] VPG CBR
 MNL comprehensionem] comprehensionem ML orthodoxae] orthodoxe VP¹ atque] adque P
 9 immacolatae] immacolatae ML nostrae *om.* N nostrae et christianorum V hoc ... gloria
om. CBR gloria *om.* MNL 10 uniuersale] uenerabile L concilium nostrum L conuentu]
 conuento VP N 11 acclamaturius] acclamaturis VP adclamaturius CBR acclatorius M¹
 aclamatorius N acclamatorius G M²L λόγους = <sermo> *om.* VPG CBR MNL macarii]
 macharii PG macari CBR macarii et ad MNL a deo] ad V deo L domnum]
 dominum CB²G MNL domini B¹ 12 imperatorem] imperatore N dignata est] dignitatem L
 13 chartas] carthas G cartas R L quasdam] quosdam P¹G¹ macario] machario G eas]
 eos NL actenus] hactenus R M relegisse] legisse P¹ 14 uestro *om.* CBR proferre]
 proferere P B *om.* N scientiam] scientia N 15 debeat] debeatis CBRG (*cf.* 525,7) astat]
 stat C¹ iohannes] iohannis P patricius] patritius B questor] quaestor CB M 16 a
 piissimo] apostlico V apiso P serenissimo] serenissimo P ἡμῶν = <nostro> *om.* VPG CBR
 MNL imperatore] imperatori G chartas] carthas G cartas R L quasdam] quadam G
 17 suggerimus] sugerimus G 18 concilium] concy P 19–525,1 interim ... dixerunt *om.* L 19
 consequenter] consequantur C² 22 patricius] patritius B N questor] quaestor CB M 23
 ingressus] ingresus G

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Διεξίτω Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ τίνος χάριν εἰς ἡμᾶς παρα-
γέγονεν.

Ἰωάννης ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ εἶπεν·

- 5 Ὁ πανάγαθος καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης καὶ μέγας νικητὴς βασιλεὺς περὶ τῶν
κατὰ τὴν προτεραίαν ἐπιμνησθέντων ἐπιδοθῆναι αὐτῷ χάρτων παρὰ Μακαρίου πόθῳ
τοῦ στέφαντος αὐτὸν θεοῦ συνεχόμενος καὶ δι' ἐρεύνης γενόμενος, ἅπερ ἐπιφέρομαι χαρτία
τε καὶ κωδίκια ἐπιδέδωκέ μοι κελεύσας δι' ἐμοῦ ταῦτα τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν ἐπιδοθῆναι συνόδῳ
10 ὀφειλοῦσθαι τὴν τούτων ποιήσασθαι ἀνάκρισιν· καὶ τοῦτο καταξιώσας δι' ἐμοῦ δηλοποι-
ηθῆναι ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἀνέγνω αὐτὰ ἢ θεοτείχιστος αὐτοῦ ἡμερότης μέχρι τοῦ παρόντος,
ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῶν, εὐρηκέναι δὲ αὐτὰ ἔνδον τῶν παρόντων κωδικίων, ἅτινα
κωδίκια καὶ μετὰ τῶν τοιούτων χάρτων, ὡς ὄρατε, ἀπέστειλε τὰ πάντα ἐσφραγισμένα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- 15 Οἱ προκομισθέντες χάρται καὶ κωδίκια παρὰ Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου πατρικίου καὶ
κοιαίστωρος ὑποδεχέσθωσαν.

Καὶ ἐπεδόθησαν δύο χαρτία ἐσφραγισμένα ἀπὸ κηρίου ἐκτυποῦντα μονόγραμμον Κων-
σταντίνου δεσπότη, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ προδηλούμενα κωδίκια τὴν αὐτὴν σφραγίδα
ἔχοντα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- 20 Ὁ μὲν παρῶν ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ τὸ ἀποχρῶν τῇ βασιλικῇ ποιη-
σάμενος κελεύσει πρὸς τὰ οἰκεῖα χωρεῖτω, τὰ δὲ εἰρημένα χαρτία ἀναγνώσει ὑποβαλλέ-
σθωσαν.

Καὶ λαβῶν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρ-
χου Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἓκ τῶν κωδικίων ἀνέγνω ἔχον ἐν προγραφῇ οὕτως·

- 25 Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ εἰρηνοποιῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ
παρὰ Μακαρίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως.

25 – 526,5 cf. Macarius Ant., sermo prosphonicus

MTO

1 ἢ *om.* M   2 κοιαίστωρ] κύαίστωρ T   εἰς] ὡς MO   2 – 3 παραγέγονεν] παραγένομεν O
4 πατρίκιος καὶ κοιαίστωρ *om.* O   κοιαίστωρ] κύαίστωρ T   6 αὐτῷ *om.* M   χάρτων] χάρτην
T   8 τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν ταῦτα M   15 κοιαίστωρος] κύαίστωρος T   16 ἀπὸ] ὑπὸ M   20
κοιαίστωρ] κύαίστωρ T   ἀποχρῶν] ἀποχρον T (!)   21 εἰρημένα] προειρημένα O   21 – 22
ὑποβαλλέσθωσαν] ὑποβαλέσθωσαν M   23 εὐλαβέστατος] εὐσεβεστάτος O   24 προγραφῇ] ἐπιγραφῇ
O

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Prosequatur Iohannes gloriosissimus patricius et quaestor cuius rei gratia ad nos uenit. Iohannes gloriosissimus patricius et quaestor dixit:

Benignissimus et a deo confirmandus domnus noster et magnus uictor imperator de chartis in transacto memoratis, quae ei oblata sunt a Macario, coartatus amore dei 5 coronatoris sui et inquisitionem efficiens chartas, quas mecum defero, atque codicia contradidit mihi iubens per me haec sancto uestro offerre concilio, quatenus eorum debeat discussionem efficere; et hoc per me dignatus est insinuare uobis, quod nequaquam eas usque actenus legit a deo munita eius mansuetudo, sed nec superscriptionem earum, inuenisse autem eas intra haec codicia quae codicia, una cum huiusmodi chartis, sicut 10 conspicitis, misit omnia sigillata.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Chartae quae prolatae sunt atque codicia a Iohanne gloriosissimo patricio et questore suscipiantur.

Et porrectae sunt duo chartae habentes sigillum ex cera exprimentem monogrammon 15 Constantini domini, similiter autem et praememorata codicia eundem sigillum habentia.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Memoratus <gloriosissimus> patricius et quaestor debitum iussis imperialibus exhibens ad propria repetat, superscriptae autem chartae lectioni summittantur.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantino- 20 poleos unum ex codicibus relegit habentem praescriptionem ita:

Sermo acclamatus apud piissimum ac pacificum magnum imperatorem Constantinum a Macario episcopo Theupoleos.

VPG CBR MNL

2 patricius] patritius B   quaestor] questor P NL   3 iohannes] iohannis B   patricius] patritius B
 B   questor] quaestor CB M   4 a om. L   confirmandus] conferendus CBR (cf. 63,24: conferet]
 confirmat Bm)   domnus] dominus P CB MN   magnus] nus P¹   5 chartis] carthis G   cartis
 R ML   transacto] trasacto B¹   memoratis] memoratos B¹   ei om. MNL   oblata] oblatae
 B MNL   macario] machario PG   coartatus] coartus VP   6 inquisitionem] inquaesitionem B
 chartas] carthas G   cartas R M   mecum om. N   codicia] coditia N   7 mihi] michi G N
 offerre] offerri PG MNL   debeat] debeatis CBR (cf. 523,15)   8 discussionem] disscussionem G¹
 discussio rem MN   eas] ea M   9 actenus] hactenus PG R   antenus B¹   munita] minuta N
 superscriptionem] superscriptionem C   10 autem] aut C¹R   codicia¹] codicea V   coditia N
 quae codicia² om. C¹BR M¹N   quae haec codicia G   codicia²] codicea VP   chartis] carthis G
 cartis R ML   11 conspicitis] conspicias L   omnia] om C¹   12 dixerunt om. N   13 chartae]
 charte VP   carthae G   carte R L   sunt om. VP CB NL   codicia] codicea BP   coditia
 N   iohanne om. V   patricio] patritio B   questore] quaestore CB M   14 suscipiantur]
 suspiciantur P   15 duo] duae CBG M   chartae] carthae G   cartae R ML   ex] et R
 cera] aera B   exprimentem] exprementem C   expraementem B   monogrammon] monogram
 CBR   monogrammum MN   monogrammentum L   16 constantini] constanti G¹   constantino
 M   domini] domni C¹   praememorata] premorata G   codicia] codicea VPG   coditia N
 17 gloriosissimi] glors V   glori PG   18 memoratus] meneratus L   ἐνδοξότατος = <gloriosissi-
 mus> om. VPG CBR MNL   patricius] patritius B   questor] quaestor B M   exhibens] exibens
 G L   19 repetat] repedat G   superscriptae] superscriptae CB MNL   chartae] charte VP N
 carthe G   carte R L   lectioni] lectioni V   lectionis B   summittantur] submittantur CBR M
 20 accipiens autem antiochus NL   relegiosus] religiosus G MNL   notarius] notario N   20–21
 constantinopoleos] constantinopoleus CBR   constantinopoleos N   21 praescriptionem] perscriptio-
 nem L   22 magnum om. N   23 macario] machario PG   magario CR   theupoleos] poteu-
 poleos VP   theopoleus CBR   theopoleos G ML

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως ἐπὶ ὀλίγον γενομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Ὁ λεγόμενος προσφωνητικὸς ὡσανεὶ λόγος καὶ κατὰ τὴν προτεραίαν παρόντος τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστηρίκτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως ἐν ἑτέρᾳ βίβλῳ ἀνεγνώσθη, καὶ 5 περισσὸν ὑπάρχει καὶ αὐθις τοῦτον ἀναγνωσθῆναι· τὸ δὲ σὺν τῷ αὐτῷ κωδικίῳ εὐρεθὲν χαρτίον ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ λαβῶν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος ἀνέγνω ἔχον οὕτως·

»Παρασημείωσις μηνὶ Σεπτε<μ>βρίῳ εἰκάδι δευτέρᾳ, ἰνδικτιῶνος ἑβδόμης.«

Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως καὶ Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀδρασσοῦ τῆς Ἰσαυρίας 10 καὶ Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπον·

Ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης ἡμῶν πρὸς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐπιφερομένους ὑπαναγνωστικὸν διὰ σημείων· καὶ ἐξέλαβεν ὁ εἰς ἡμῶν Τιβέριος διάκονος καὶ νοτάριος, καὶ ἀνελθόντων ἡμῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐξῆλθεν ὁ 15 χαρτοφύλαξ, καὶ εἶπομεν αὐτῷ ὅτι „μήνυσον ἡμᾶς“ καὶ λέγει· „τί ἐστὶ τὸ πρᾶγμα;“ καὶ εἶπομεν αὐτῷ· „θέλομεν εἰσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τὰ ἴχνη αὐτοῦ.“«

Καὶ τῆς ἀναγνώσεως γινομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Ἐπεὶ καὶ ἡ δύναμις ἡ ἐν τῷ περιεχομένῳ χάρτη οὐδὲν πρὸς τὴν παροῦσαν συντείνει ὑπόθεσιν, συνορῶμεν μηδὲ τὴν τούτου γενέσθαι ἀνάγνωσιν· τὰ δὲ λοιπὰ ἀναγινωσκέσθω- 20 σαν.

Ἐτι λαβῶν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος ἕτερον κωδικίον ἀνέγνω ἔχον ἴσον ἐπιστολῆς Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Κύρον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος ἔχον ἐπὶ λέξεως οὕτως·

---

8 a. 679

MTO

---

3 παρόντος καὶ τοῦ M	4 μεγάλου om. O	7 λαβῶν ὁ ῥηθεὶς ἀντίοχος O	ὁ ... νοτάριος om. O
8 σεπτε<μ>βρίῳ] σεπτεβρίῳ M	σεπτ TO	εἰκάδι δευτέρᾳ] κβ' MT	ἑβδόμης] ζ' MTO 9
ἀδρασσοῦ] ἀδρασού T	ἀδράσου O	12 ἐξέλαβεν] ἐξέβαλεν O	13 πατριαρχεῖον] πατριαρχίον
T 15 καὶ om. T	20 ἔτι λαβῶν] καὶ λαβῶν ἔτι M	αὐτὸς om. O	21 κύρον] κύρον T
22 φάσιδος] φασίδος O			

Et dum ad modicum lectio fieret, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Qui quasi acclamatorius dicitur liber etiam in transactis praesente piissimo et a deo confirmato magno <nostro> imperatore et in altero codice lectus est, et superfluum existit hunc denuo legi; chartula uero, quae cum eodem codicio inuenta est, relegatur.

Et accipiens idem Antiochus relegiosissimus lector et notarius relegit continens ita: 5

»Adnotatio mense Septembrio die uicesima secunda feria quinta indictione septima.«
Zacharias episcopus Claudiopoleos et Georgius episcopus Adrasi Hisauriae et Tiberius diaconus et notarius dixerunt:

Misit nos sanctissimus patriarcha noster ad sanctissimum patriarcham Constantino-
poleos deferentes ad relegendum in notis; et excepit unus nostrum Tiberius diaconus et 10
notarius, et ascendentibus nobis in patriarchium egressus est chartophilax, et diximus ei
quia „nuntia nos“ et dicit „quae causa est?“ et diximus ei „uolumus ingredi salutare
uestigia eius“.

Et dum lectio fieret, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Quoniam et uirtus, quae in praesenti charta continetur, nihil ad praesentem pertinet 15
causam, praeuidimus nec huius fieri lectionem; reliqua uero relegantur.

Item accipiens idem relegiosus Antiochus alterum codicium relegit habens exemplar
epistolae Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos ad Cyrum episcopum Phasidis
habens in uerbis ita:

VPG CBR MNL

1 gloriosissimi] glr V gloriosi G 2 acclamatorius] acclamaturius CBR liber = sermo 3
ἡμῶν = <nostro> om. VPG CBR MNL imperatore] imperatori N lectus] lectum G super-
fluum] super filium N existit] existit V¹PG R MNL 4 legi om. N chartula] cartola CB
chartola G cartula R L eodem] eo MNL codicio] codicello CBR 5 accipiens] accipientes
L antiochus] anthicus B¹ anthiocus B² anthiochus G L relegiosissimus] relegiosus CBR
religiosissimus G MNL notarius] notarios P notario N continens] contenens CB 6
adnotatio] anotatio VPG² atatio G¹ adnotacio B uicesima secunda] .XII. CB .XXII. L
feria quinta (cf. Graeca) quinta] .V. V R L indictione] indicione V indicione P editione
G inditione L septima] .VII. V 7 claudiopoleos] claudiupoleos V claudiupoleos P
claudiopoleus CBRG et¹ om. N adrasi] adras G hisauriae] hissauriae PG bysauriae R
tiberius] tyberius CBR N 8 diaconus] diacono N notarius] notario N 9 noster sanctissimus
patriarcha VPG noster] noter C¹ patriarcham] patriarcha C 9–10 constantinopoleos] con-
stantinopoleus CBR 10 relegendum] legendum M excepit] cepit B exeptis M nostrum]
nom V nom P NL nom G tiberius] tyberius CBR MN diaconus] dyaconus R dia-
cono N 11 notarius] notario N chartophilax] carthofilax CR chartofilax B cartopilax
G cartophilax M catophilax N carthophilax L 12 quia nuntia] quia nontia VP qui
admiat G qui annuntia N quia ... ei om. R nuntia ... ei om. B nos] de nobis CG
ei uolumus om. N uolumus] uolomus C salutare] sulutare CR 15 et om. C¹BR charta]
carta V¹ CBR ML continetur] contenetur CB nihil] nichil RG N pertinet] pertenet CB
16 fieri] fieret M¹NL fierit M² lectionem] lectioni R lectione NL reliqua] reliqui G
17 item] iter VP accipiens] recipiens VPG idem om. CBR id est N relegiosus] religiosus
G MNL codicium] coditium N codicum L 18 epistolae] epistule P BR N aepistole C
epistolae G L quondam] qd VG quod P quoddam CBR NL patriarchae] patritii CBR
constantinopoleos] constantinupoleos P constantinupoleus CB²R constatinopoleus B¹ cyrum]
cirum V phasidis] fasidis CB falsidis R

Ἐφάνη μὲν ἡμῖν καὶ ἀπὸ πρώτης εὐθέως πείρας τὸ πυκνὸν καὶ ἐπιμελὲς τοῦ τρόπου τῆς θεοφιλείας ὑμῶν, πλεόν δὲ νῦν διὰ τῶν παρ' αὐτῆς γραφέντων τὸ φιλόπονον αὐτῆς καὶ φιλομαθὲς κατεμάθομεν.

Ἐντυχεῖν γὰρ σημάνασα τῇ πρὸς Ἀρκάδιον τὸν τῆς Κυπρίων νήσου θεοφιλῆ πρόεδρον 5 γενομένη πανευσεβεῖ κελεύσει παρὰ τοῦ κρατίστου καὶ θεοστηρίκτου ἡμῶν βασιλέως κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιωτοῦ τῆς τῶν Ἀκεφάλων πονηρᾶς συμμορίας καὶ τὴν εἰρημένην εὐσεβῆ κέλευσιν εὐρεῖν δύο κωλύουσιν ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν λέγειν ἐνεργείας, ἠρώτησεν ἡμᾶς διὰ τῆς οἰκείας μηνύσεως, πότερον χρή δύο πρεσβεύειν ἐνεργείας ἢ μίαν τοῦ κυρίου λέγειν ἐνέργειαν. ὅθεν ἡμεῖς ἀπλῶ καὶ συντόμῳ λόγῳ κεχρήμεθα καὶ τὰ τῆς 10 ἡμετέρας ἐροῦμεν εἰδήσεως. ἐροῦμεν τοίνυν, ὡς ἐν μὲν ταῖς ἀγίαις μεγάλαις καὶ οἰκουμενικαῖς συνόδοις οὐδεμία περὶ τούτου κίνησις γέγονεν, οὐδὲ ἔστι περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ὄρον ἐξενεχθέντα τὸν οἰουοῦν παρὰ τινος τῶν ὀρθοδόξων συνόδων εὐρεῖν. τῶν δὲ γε ἐκκρίτων πατέρων ἐνίους ἐπιστάμεθα καὶ κατ' ἐξάιρετον τὸν ἀγιώτατον Κύριλλον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπον ἔν τισι τῶν ἰδίων συγγραμμάτων μίαν ζωοποιὸν 15 ἐνέργειαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότα· ἀλλὰ μὴν καὶ Μηνᾶς ὁ ἐν ἀγίοις ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως λόγον συνέταξε προσφωνηθέντα πρὸς Βιγίλλιον τὸν ἀγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης γενόμενον πάπαν, ἐν ᾧ τὸν ὅμοιον καὶ αὐτὸς τρόπον ἐν τῷ <μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ> Χριστοῦ θέλημα καὶ μίαν ζωοποιὸν ἐνέργειαν ἐδογματίσει. καὶ ὥστε μὲν τὴν συνετωτάτην ὑμῶν 20 φιλοπονίαν ἐντυχάνουσιν τὴν ἐμπεριεχομένην αὐτῶ δύναμιν γνῶναι, ἀναγκαίως τὸν εἰρημένον λόγον μεταγραφῆναι παρεσκευάσαμεν ὑποκειμένων αὐτῶ καὶ χρήσεων διαφόρων πρὸς σύστασιν τοῦ προκειμένου σκοποῦ, καὶ τοῦτον σὺν τοῖς ἡμετέροις αὐτῇ σταλῆναι γράμμασιν ἐπετρέψαμεν.

Ἐπειδὴ δὲ φησιν ἡ θεοφιλεία ὑμῶν τὸν ἀγιώτατον πάπαν τῆς Ῥωμαίων Λέοντα διὰ 25 τοῦ λέγειν „ἐνεργεῖ <γάρ> ἑκατέρα μορφή μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας“ δύο ἐνεργείας ἐπὶ

14 + 19 cf. Joh. 5,21   18 Tit. 2,13

528,1 – 530,24 Sergius Const., epist. ad Cyrum ep. Phas.   25 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27 – 28

MTO

1 ἐφάνη] † ἐφάνη M   2 ὑμῶν] ἡμῶν T   4 τῇ] τὴν TO   5 πανευσεβεῖ] πανευσεβῆ O   12 εὐρεῖν συνόδων O   13 γε ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   ἀγιώτατον] ἅγιον MO   14 συγγραμμάτων] γραμμάτων M   17 βιγίλλιον] βιγίλιον T   18 magni dei et saluatoris nostri iesu = <μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ> om. MTO   22 ἡμετέροις] εἰρημένοις O   24 ἐπειδὴ] ἐπεὶ M   θεοφιλεία] θεοφιλία T   λέοντα om. O   25 enim = <γάρ> om. MTO

Apparuit quidem nobis statim et a primo experimento uehementia et sedulitas sensus deo amabilitatis uestrae, nunc autem multo amplius per haec quae scripsit solertiam eius atque diligentiam addidimus.

Insinuans quippe relegisse diuinam iussionem fortissimi et a deo conseruandi nostri imperatoris ad Arcadium reuerentissimum praesulem insulae Cypri contra Paulum priorem maligni coetus Acephalorum et inuenisse praedictam piam iussionem prohibentem duas in Christo deo nostro dicere operationes, interrogauit nos per nuntionem suam, utrum oporteat duas praedicare operationes an unam dicere in domino operationem. unde nos simplici et compendioso sermone utimur et quae nostrae sunt scientiae perhibemus. asserimus igitur, quod in sanctis quidem magnis et uniuersalibus conciliis nulla de hoc motio facta est, nec inuenire est de huiusmodi quaestione definitionem quamlibet esse prolatam a quodam orthodoxorum conciliorum. nonnullos uero probabilium patrum scimus et praecipue sanctissimum Cyrillum Alexandriae archiepiscopum in quibusdam scriptis suis unam *uiuificam* operationem Christi ueri dei nostri dicentes; sed et Menas sanctae memoriae quondam archiepiscopus a deo conseruandae huius regiae urbis sermonem composuit acclamatum ad Uigilium quondam sanctissimum papam antiquae Romae, in quo et ipse simili modo unam uoluntatem et unam *magni dei et saluatoris nostri Iesu Christi* *<uiuificam>* operationem astruxit. et ut prudentissima uestra diligentia relegens uigorem, [quae] <qui> in [ea] <eo> continetur, agnoscat, necessario praefatum sermonem transscribi fecimus subnectentes <ei et> testimonia diuersa ad stabiliendam propositam intentionem, et hunc una cum nostris litteris ad eam destinare precipimus.

Quoniam igitur asseruit reuerentia uestra Leonem sanctissimum papam Romanum in eo, quod dicit „operatur enim utraque forma cum alterius communione“, duas operationes

VPG CBR MNL

1 apparuit] aparuit G a om. N primo] principio C¹BR experimento = πείραξ (peritia)
 experimento] experimenti B uehementia = τὸ πικρὸν (prudentia) (uehementia = σφοδρότης)
 uehementia] uehe M sensus = τοῦ τρόπου (modi – moris) 2 deo amabilitatis = τῆς θεοφιλίας
 (cf. 529,22; 531,19: reuerentia) amabilitatis] ammabilitatis G uestrae] nostrae G haec] his
 VP hoc G scripsit] scribssit C scribis B solertiam] solerciam V sollertiam M
 sollertia N 3 atque] adque V addidimus] addicimus VPG addididimus N 4 relegisse
 diuinam] relegis sed diuinam G diuinam = πνευσεβεί (piissimam, cf. 529,6: piam) 5 imperatoris]
 imperii MNL arcadium] archadium CRG M reuerentissimum] reuerendissimum L praesulem]
 praesolem CB cypri] ciprie V cyprie P cypriae G cybri C¹ contra] con P¹
 paulum] paululum V priorem = κεφαλαιωτοῦ (primatem) 6 coetus] cetus V NL caetus G
 acephalorum] acefalorum CB iussionem] iusionem G¹ prohibentem] proibentem B prohibente
 NL 7 dicere] dice P¹ nuntionem] notionem CBRG nuntiationem M² nunctionem L¹
 suam M² add. utrum] trum N 10 asserimus] adserimus CB asserimus ... sanctis om. L
 quidem] quinto est L et innumerabilibus in uniuersalibus L¹ 11 motio] mocio V definitionem]
 diffinitionem G ML 12 a] ad VP quodam] quondam B orthodoxorum] ortodoxorum V¹ C¹
 nonnullos] nonnullus V¹ probabilium] probalium BG 13 praecipue] praecipuae B N cyrillum]
 cocirillum L alexandriae] alexandrinae VP¹ archiepiscopum] archiepiscopus N quibusdam]
 quidem B N 14 menas] mennas L 15 quondam] quod VP quodam CBR quoddam NL
 16 composuit] conposuit CBR acclamatum] adclamatum CBR quondam] quod VP quidem
 G quodam CBR quoddam N 17 uoluntatem] uolontatem C 18 ζωοποιόν = <uiuificam>
 om. VPG CBR MNL 19 uigorem <qui>] uigorem [quae] VPG CBR MNL 20 sermonem ... <ei>]
 sermonem ... [ea] VPG CBR MNL transscribi] transcribi PG CB L αὐτῷ καὶ = <ei et> om. VPG
 CBR MNL 21 destinare] distinare V CB precipimus] praecepimus PG C ML 22 asseruit]
 adseruit CB N leonem] leone V leon& P 23 communione] conmunione B

Χριστοῦ τοῦ <ἀληθινοῦ> θεοῦ ἡμῶν παραδιδόναι τε καὶ κηρύττειν, χρεῶν αὐτὴν εἰδέναι, ὡς – πολλῶν τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ Σεβήρον τὸν κατάρατον τμήματος τῶν ἀεὶ πρὸς τὰ τῆς εὐσεβείας δόγματα διαμαχομένων καὶ τῆς τοῦ εἰρημένου πανευφήμου πατρὸς καθυλακτησάντων ἐπιστολῆς, ἣτις κοινὴ τῷ ὄντι „τῆς ὀρθοδοξίας στήλη“ καθέστηκε –, διαφοροί 5 τῶν ἐκκρίτων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας διδασκάλων πρὸς δικαίαν καὶ ἀληθῆ συνηγορίαν τῆς λελεγμένης διανέστησαν ἐπιστολῆς, καὶ οὐδένα ἴσμεν ἐκείνων εἰπόντα ἐπὶ τοῦ προκειμένου ῥητοῦ δύο ἐνεργείας τὸν ἐν ἀγίοις εἰρηκέναι Λέοντα. ἀλλ’ ἵνα μὴ πάντας αὐτοὺς εἰς μέσον ἄγοντες τὸ γράμμα μηκύνωμεν, ἐνὸς τούτων πολὺν ἐπὶ τῆ τῶν ἀληθῶν δογμάτων διδασκαλίᾳ παρὰ πάντων ἀπενεγκαμένου τὸν ἔπαινον, φημί δὴ οὖν Εὐλογίου 10 τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ποιμένος, λόγον ὀλόκληρον ὑπὲρ τῆς εἰρημένης γεγραφότος ἐπιστολῆς χρῆσιν εἰς τὸ προκείμενον φερομένην ῥητὸν τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι λόγῳ μετὰ τὰς πατρικὰς χρήσεις καθυποταγῆναι παρεσκευάσαμεν.

Οὔτε οὖν οὐσπερ ἐπιστάμεθα τῆς πολλᾶκις λεχθείσης εὐσεβῶς ὑπεραγωνισαμένους ἐπιστολῆς, οὔτε ἄλλον τινα τῶν θεοπνεύστων τῆς ἐκκλησίας μυσταγωγῶν ἄχρι καὶ 15 σήμερον εὔρομεν δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰρηκότας· εἰ δέ τις τῶν ἀκριβεστέρων δεῖξαι δυνηθεῖη τινὰς τῶν ἐκκρίτων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων, ὧν τὰ δόγματα νόμος τῆ καθολικῆ καθέστηκεν ἐκκλησίᾳ, δύο ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδόντας, δεῖ πάντως ἀκολουθῆσαι· πᾶσα γὰρ ἀνάγκη μὴ μόνον κατ’ ἔννοιαν τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων ἔπεισθαι δόγμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς αὐταῖς ἐκείνοις κεχρηῆσθαι φωναῖς 20 καὶ μηδὲν τὸ παράπαν καινοτομεῖν. ἃ μὲν οὖν ἐπιστάμεθα τοῦ προκειμένου χάριν κεφαλαίου ταῦτά ἐστι· δεχομένη δὲ ἡ θεοφίλεια ὑμῶν καὶ καθεξῆς τοῖς σταλεῖσιν αὐτῇ παρ’ ἡμῶν ἐντυγχάνουσα τὰ μὲν τῆς ὠφελείας τῷ τῶν γνώσεων θεῷ καὶ τοῖς πατράσι τῶν τοιοῦτων ἐπιγραφέτω λόγων καὶ πονημάτων, δῶρον δὲ τῆς ἡμῶν ὑπερευχέσθω ταπεινώσεως καὶ τὰ περὶ τούτων ἀντίγραφα διὰ τάχους ἡμῖν στείλατω.

4 cf. Symb. Chalc., ACO II 4,2 p. 129,15

9–12 Eulogius Alex., apol. pro syn. Chalc. (CPG 6976)

MTO

1 uero = <ἀληθινοῦ> om. MTO 2 σεβήρον] σέβηρον T 3 διαμαχομένων] μαχομένων M 5
ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O 6 λελεγμένης] λεγομένης O ἐκείνων] ἐκείνων M om. O 7–8
πάντας αὐτοὺς] πάντα σαφῶς O 8 γράμμα] πρᾶγμα O πολὺν] πολλὴν O 9 ἀπενεγκαμένου]
ἀνενεγκαμένου M 13 οὐσπερ] ὡσπερ M ὑπεραγωνισαμένους] ὑπεραγωνισαμένου O 15
εὔρομεν] ἠύρομεν T 16 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O ἡμῶν om. O 18 κατ’ ἔννοιαν om. O 19
αὐταῖς om. O 21 θεοφίλεια] θεοφιλεία M θεοφιλία T καὶ om. O 24 διὰ τάχους]
διευτυχοῦσα O

in Christo uero deo nostro tradere atque praedicare, oportet eam scire, quod – multis ex impio scismate maledicti Seueri aduersum pietatis dogmata iugiter decertantibus et aduersum praedicti egregii patris epistulam latrantibus, quae communiter ut est „rectae fidei fundamentum“ existit –, diuersi probabilium catholicae ecclesiae doctorum ad iustam et ueram aduocationem praedictae epistulae adsurrexerunt, et nullum horum scimus dixisse, quod in praesenti libro duas operationes Leo sanctissimus asseruisset.

sed ut non omnes hos ad medium deducentes litteras extendamus, unius eorum, qui plurimam ob doctrinam ueracium dogmatum ab omnibus laudem adeptus est, Eulogium dico uenerabilis memoriae quondam Alexandrinorum pastorem, librum, <qui> integrum pro praefata scripsit epistula testimonium ad praesentem pertinens, textum superius memorato sermoni subnecti post paterna testimonia fecimus.

Neque ergo eos, quos scimus pie pro <saepius> dicta epistula propugnasse, neque alium quemquam deo inspirabilium ecclesiae institutorum usque hodie duas operationes in Christo deo nostro repperimus astruxisse; si quis uero de solertioribus ostendere ualuerit quemquam probabilium et deo inspirabilium patrum nostrorum, quorum dogmata lex catholicae existunt ecclesiae, duas operationes in Christo dicere tradidisse, oportunum est per omnia sequi; omnino enim necesse est non solum secundum sensum sequi sanctorum patrum dogmata, sed et eisdem uocibus uti cum illis nihilque penitus innouare. quae igitur nouimus propositi capituli gratia haec sunt; suscipiens autem deo amabilitas uestra et sequenter ea, quae a nobis missa sunt, relegens quae sunt aedificationis quidem in huiusmodi sermonibus atque opusculis ipsi scientiarum deo et patribus ascribat. gratis autem pro nostra exoret humilitate et horum rescripta ad nos uelociter dirigat.

VPG CBR MNL

1 tradere] dradere P oportet] oportit C 2 ex] et R scismate] schismate CB maledicti] malediccio V maledictio P MNL maledicti seueri] maletiosuisuris C malitiosuisuris B⁴ malitiosuisuris B² maliciosuisuris RG aduersum] aduersus M¹ pietatis] piaetatis V iugiter] igitur VPG 3 egregii] egregi N epistulam] aepistolam C epistolam BG NL 4 existit] existit RG MNL probabilium] probalium PG probabiles C⁴BR doctorum] doctores CBRG dogmatorum MNL 5 epistulae] epistule P aepistolae CG aplice R epistole N adsurrexerunt] assurrexerunt M 6 scimus] simus B dixisse ... sanctissimus om. L ῥητοῦ = libro (cf. 531,10: textum) asseruisset] adseruisset CB asseruisse MNL 7 non ut B hos] homines G M² add. τὸ γράμμα = litteras] lecterius V licterius P litterius CB N litteris R ulterius M luteris L 8 plurimam] plurimum G ueracium] ueratium VP C¹ N eulogium] eologium CB 9 quondam] quodam CBR quoddam MN librum <qui>] librumque VPG CBR MNL integrum] intengrum P¹ 10 praefata] profata L epistula] aepistola CG epistolam N pertinens] pertenens C 11 memorato] nominato B memorati G sermoni] sermonis VPG sermone CBR subnecti] subiecti VPG MNL 12 neque¹] nequae C quos scimus] quoscimus B N πολλάκις = <saepius>] superius VPG CBR MNL epistula] aepistola C propugnasse] propugnase M¹ 13 quemquam] quemque MNL inspirabilium] insperabilium P inspirabilem R inseparabilium N institutorum] institutorem CR usque] neque R hodie] hodiae P² 14 repperimus] reperitur CBR astruxisse] abstruxisse G adstruxisse N solertioribus] sollertioribus N ualuerit] maluerit MNL 15 quemquam] quequam V quemquam N inspirabilium] insepaerabilium V insperabilium P N lex om. C⁴BR 16 catholicae] captolice L existunt] existunt RG MNL tradidisse] tradedisse V¹ 17 enim om. MNL secundum G² add. sequi] sed V 18 patrum sequi dogmata VP eisdem] isdem N uocibus] uobis M nihilque] nichilque RG N penitus] paenitus P poenitus C¹ innouare] innouari CBR 19 nouimus] nouissimus B 20 a om. N sunt missa V aedificationis] edificationis R M hedificationis L quidem om. MNL 21 huiusmodi] huius R eiusmodi G ipsi] ipsis CBR MNL ascribat] adscribat C² NL tribuat C⁴BR 22 exoret] exhoret P N dirigat] diregat B

Καὶ μετὰ τὸ συμπέρασμα τῆς ἀναγνώσεως τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἄντιοχος ἀνέγνω ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου λόγον ὡσανεὶ Μηνᾶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Βιγίλλιον πάπαν Ῥώμης· καὶ τούτου ἀναγινωσκομένου οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- 5 Περιττὴ καὶ ἡ τοῦ παρόντος λόγου ἀνάγνωσις καθέστηκεν ἐπειδὴ πάντῃ πλαστός καὶ φάσος ἐστί, καθὸ οὔτε ἐν τοῖς ἀποκειμένοις ρεγέστροις ἐν τῷ εὐαγεῖ τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείῳ τῶν γενομένων ἐπιστολῶν ὑπὸ Μηνᾶ τοῦ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ προεδρεύσαντος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ὁ λεγόμενος Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον εὔρηται λόγος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προανατεταγμένην τρίτην πράξιν τῆνικαῦτα ἀναγινωσκομένης τῆς πρώτης
- 10 βίβλου τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου εὔρηθησαν κατὰ προσθήκην φάλοισι τρεῖς τετράδες διαγορεύουσαι τὸν τοιοῦτον λόγον. τὰ δὲ ὑπόλοιπα τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀναγινωσκέσθωσαν.

- Ἔτι ἀνέγνω ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἄντιοχος ἴσα τῆς ἐβδόμης καὶ ὀγδῆς πράξεως τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου μεταγραφέντα ἐκ τῶν ἀυθεντικῶς πεπραγμένων
- 15 τῶν ἀποκειμένων ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ. τῆς τούτων τοίνυν ἀναγνώσεως γινομένης οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- Ἦδη καὶ αἱ πράξεις αἱ παροῦσαι ἐβδόμη καὶ ὀγδὴ κατὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου ἐδηλοποιήθησαν ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ μνήμης ἔχομεν, ὡς τῆνικαῦτα διεξῆλθον οἱ τοῦ μέρους τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
- 20 φάλσευθῆναι τὴν προλεχθεῖσαν ἐβδόμην πράξιν, καθὸ οὐκ εἰσὶν ἀληθεῖς οἱ ἐν αὐτῇ ἐμφερόμενοι δύο λίβελλοι, οἱ ὡσανεὶ προδοθέντες ἀπὸ Βιγιλίου Ἰουστινιανῶ καὶ Θεοδώρα τοῖς ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ, καὶ περιττὴ καθέστηκε καὶ ἡ τῶν εἰρημένων δύο πράξεων ἀνάγνωσις.

- 25 Αὐθις τοίνυν ἐπεδόθη τῷ προδηλουμένῳ εὐλαβεστάτῳ Ἄντιόχῳ ἕτερον κωδίκιον, ὅπερ ἀνέγνω φέρον οὕτως·

13–15 cf. ACO IV 1 (1971) 183–220

MTO

1 τὸ συμπέρασμα *om.* M ἀναγνώσεως *om.* O 3 βιγίλλιον] βιγίλιον T τοῦτου] τοῦτο M
 5 πάντῃ *om.* T 6 ρεγέστροις] ρεγεστρίοις O 6–7 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 7 ὑπὸ μηνᾶ]
 ὑπόμνημα M 8 βιγίλλιον] βιγίλιον T εὔρηται] ἠύρηται T καὶ *om.* M 9 κατὰ τὴν]
 ταύτην T 10 εὔρηθησαν] ἠύρηθησαν T 13 ἴσα] ἴσα O ἐβδόμης] ζ' O ὀγδῆς] η' O
 14 ἀυθεντικῶς] ἀυθεντικῶ<ν>? 15 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T 17 πράξεις αἰ² *om.* O παρ-
 οὔσαι] προσοῦσαι T ὀγδὴ πράξεις κατὰ O 19 τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης *om.* O 21 οἱ *om.* M
 προδοθέντες] προσδοθέντες O βιγιλίου] βιγιλίου T 22 τοῖς] τῆς T 25 εὐλαβεστάτῳ *om.* O

Et post finem lectionis huius epistulae idem relegiosus Antiochus relegit ex eodem codice sermonem quasi Menae quondam patriarchae Constantinopoleos ad Uigilium papam Romanum, et dum hic relegeretur, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Superflua etiam praesentis lectio sermonis existit, quia paenitus finctus et falsus est, eo quod neque in repositis regestis hic siti uenerabilis patriarchii epistularum Menae sanctae memoriae huius regiae urbis antestitis sermo qui dicitur Menae ad Uigilium inuenitur, sed et in superius posita tertia actione, dum relegeretur primus liber gestorum sancti quinti concilii, inuenti sunt additi tres falsi quaterniones hunc sermonem astruentes. reliqua uero eiusdem codicii relegantur.

Item relegit idem relegiosissimus Antiochus exemplaria septimae et octauae actionis sancti et uniuersalis quinti concilii transscripta <ab> actis [principalibus] <authenticis> reiacentibus in uenerabile patriarchio. dumque haec [igitur] releguntur, gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Iamdudum et praesentes septima atque octaua actiones, dum relegeretur sanctum quintum concilium, declaratae sunt nobis, sed et in memoria habemus, quod tunc persecuti sunt, qui ex parte apostolicae sedis antiquae Romae sunt, falsatam fuisse praedictam septimam actionem, eo quod non sint ueraces duo libelli, qui in ea continentur, quasi porrecti a Uigilio Iustiniano et Theodoraе piaе memoriae, et superflua existit etiam praefatarum duarum actionum lectio.

Item quoque porrectus est a suprascripto relegiosissimo Antiocho alterum codicum, quod et relegit continens ita:

VPG C(9)BR MNL

---

1 lectionis] lectionem VPG	huius lectionem G	epistulae] aepistolae CG	epistolae NL
idem] id est V N	relegiosus] religiosus RG MNL	2 menae] maene V B	mene P R L
maenae G	quondam] quodam CR	quidam B	patriarchae] patriarcha CBR NL
constantinopoleos] constantinopoleus CBR	3 romanum] romanam B ¹	om. N	et ³ om. VP
hic M ² add.	gloriosissimi] gloriosism V	glor P	glosi G
sermonis] sermones C ¹	existit] existit RG MNL	paenitus] penitus G MNL	finctus] fictus R M
5 ἀποκειμένοις = repositis (cf. 533,11 – 12: reiacentibus)	patriarchii] patriarchi VPG MN	patriarcha L	epistularum] aepistolarum C
epistolarum] aepistolarum C	epistolarum G NL	menae] mene VP	maenae G N
6 memoriae] mene L	antestitis] antistitis PG R MNL	antestis B	menae] mene V
PG	maene B	maenae MN	7 et om. M
relegeretur] relegetur CR	8 concilii et inuenti G	quaterniones] quaternionis P	astruentes] adstruentes CB
eiusdem 533,9 ... inquitte 539,18 om. C	9 eiusdem] eiudem P ¹	eius N	codicii] codici VPG
10 item] idem VG	idaem P	relegiosissimus] religiosissimus RG ML	religiosus L
exemplaria] exemplaria B	11 transscripta <ab> actis] transactis N	ἐκ τῶν = <ab> om. VPG BR MNL	αὐθεντικῶς = <authenticis>] [principalibus] VPG BR MNL (αὐθεντικῶν?)
12 uenerabile] uenerabili BRG L ¹	τοίνυν = dumque + [igitur]	gloriosissimi] glrs V	glori P
glosi G	13 et] ex N	14 atque] adque P	et L
15 concilium] conclium M ¹	et om. G M	prosecuti] persecuti G	16 ex ... sunt om. R
fuisse] se B	praedictam] predicta N	17 sint] sunt L	continentur] continentur B
18 theodoraе] theodoro RG L	existit] existit RG MNL	19 praefatarum] praefatorum VPG	21 αὐθις = item (iterum?) (πάλιον – ὁμοίως = item)
porrectus] porrectum N	a om. VPG MNL	suprascripto] sacrelegio P	suprascripto ac (a G)
relegiosissimo VPG	relegiosissimo] religiosissimo RG NL	antiocho G add.] antioco N	codicum] coditium N
22 continens] continentem VPG	contenens B		

Ἰσον ἐπιστολῆς Σεργίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ὀνώριον πάπαν Ῥώμης.

Οὕτω τοῖς ἀγιωτάτοις ὑμῖν ὀλικῶς τε καὶ συμφυῶς εἰς ἐνότητα συνεσφίγμεθα πνεύματος,
 5 ὡς σπεύδειν ἡμᾶς πάντων τῶν ἡμετέρων βουλευμάτων καὶ πράξεων συλλήπτορας τοὺς
 ἱερωτάτους ἔχειν ὑμᾶς, καὶ εἰ μὴ πολὺ τὸ διεῖργον ἢ τῶν τόπων παρείχε διάστασις, τοῦτο
 ἂν καθ' ἡμέραν ἐπράττομεν τῇ ὀχυρᾷ καὶ τετειχισμένη τῆς τιμίας καὶ ὁμοφύχου ὑμῶν
 ἀδελφότητος ἑαυτοὺς περιφράττοντες συμβουλίᾳ· ὅμως ἐπεὶπερ ἡμῖν καὶ καμάτου χωρὶς
 ὁ λόγος τε καὶ τὸ γράμμα τὸ σπουδαζόμενον δίδωσιν, αὐτίκα τὰ περὶ ὧν τοῦτο χαράσ-
 10 σομεν ἐν ἀφηγήσει ποιούμεθα.

Πρὸ τινος φανεροῦ χρόνου, ἡνίκα τὴν κατὰ Περσῶν ἐστρατείαν ὁ καλλίνικος καὶ
 θεοστήρικτος δεσπότης καὶ μέγας βασιλεὺς ἐποιεῖτο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ
 καταπιστευθείσης αὐτῷ φιλοχρίστου πολιτείας ἀγῶνας καὶ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρμενίων χώρας
 γέγονε μέρη, <τις> τῶν πρωτευόντων τῆς δυσσεβοῦς Σεβήρου τοῦ καταράτου μερίδος
 15 Παῦλος τοῦνομα ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ἀναφανεῖς προσέλευσιν τῇ αὐτοῦ ἐποιήσατο
 εὐσεβείᾳ τὸν ὑπὲρ τῆς κατ' αὐτὸν πεπλανημένης αἰρέσεως προβαλλόμενος λόγον καὶ τοῦτο
 δῆθεν συνηγορῶν, ἐφ' οἷς ἡ πανευσεβῆς αὐτοῦ καὶ βασιλικὴ μεγαλόνοια – μετὰ γὰρ τῶν
 ἄλλων τοῦ θεοῦ χαρισμάτων καὶ τὴν τῶν θείων δογμάτων καταπλουτεῖν ἔλαχε γνῶσιν
 – διελέγξασά τε καὶ θριαμβεύσασα τὴν μοχθηρὰν τούτου δυσσέβειαν ταῖς αὐτοῦ βεβήλοις
 20 κακοτεχνίαις τὰ τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν ἐκκλησίας ὡς ἀληθῆς ταύτης ὑπέρμαχος ὀρθὰ καὶ
 ἀμώμητα ἀντεξήγαγε δόγματα, ἐν οἷς καὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν
 ἐποιήσατο μνήμην.

Μετὰ τινα δὲ καιρὸν ὁ αὐτὸς θεοστήρικτος βασιλεὺς κατὰ τὴν Λαζῶν γενόμενος χώραν
 τῆς, ὡς εἴρηται, γενομένης αὐτῷ πρὸς τὸν αἰρετικὸν ἐκείνον Παῦλον διαλέξεως ἀνεμνήσθη
 25 παρουσίᾳ Κύρου τοῦ ἀγιωτάτου, τῆνικαῦτα μὲν τὸν τῆς αὐτῆς φιλοχρίστου Λαζῶν χώρας
 μητροπολιτικὸν ἐπέχοντος θρόνον, νυνὶ δὲ τὴν μεγάλην ποιμαίνοντος Ἀλεξάνδρειαν. ὁ δὲ

4 cf. Eph. 4,3

4 – 546,25 Sergius Const. ad Honorium papam

MTO

1 ἴσον] ἴσον TO   5 σπεύδειν] παιδεύειν M   6 ὑμᾶς] ἡμᾶς T   13 ἀρμενίων] ἀρμενίας O   14
 unus = <τις> om. MTO   πρωτευόντων] προτευόντων O   16 τοῦτο = hoc] τούτῳ TO   17
 μεγαλόνοια] μεγαλώνοια O   23 λαζῶν] λέξων T¹   24 τῆς] τῆ T   γενομένης αὐτῷ] γενομένης
 σαυτῷ T   26 ἀλεξάνδρειαν] ἀλεξανδρείαν T

Exemplar epistulae Sergii <archiepiscopi> Constantinopolitani ad Honorium papam Romanum.

In tantum uobis sanctissimis [consonanter in omnibus] <integre coherentes> in <unitate> *spiritus* constringimur, ut studeamus omnium consiliorum nostrorum et actionum uos sacratissimos habere praesidiantes, et nisi plurimum <separantis> locorum distantia seiungeret, hoc utique cotidie gereremus uestrae honorandae unianimisque fraternitatis munito muratoque nosmetipsos circumsaepientes consultu; attamen quoniam nobis etiam sermo atque absque labore littera quod studeamus inperit, confestim ea pro quibus hoc scribimus enarramus.

Ante aliquod certum tempus, cum aduersus Persas a deo confirmatus domnus noster et magnus uictor imperator promouebat exercitum propter certamina a deo sibi creditae Christo amabilis rei publicae et ad partes Armeniae prouinciae peruenisset, unus ex primatibus impiae partis Seueri exsecrabilis nomine Paulus in illis locis apparens ad eius piaetatem accessit sermonem pro sua errabunda herese proferens et hoc [profecto] dumtaxat satisfaciendo, in quibus piissima eius ac regalis magnanimitas — cum ceteris enim donis dei etiam diuinorum dogmatum locupletari scientiam meruit — dum redarguisset ac depompasset prauam eius impiaetatem profanis eius astutiis sanctae nostrae ecclesiae, ut uerus eius propugnator recta atque immaculata e diuerso protulit dogmata, inter quae et unius operationis Christi ueri dei nostri mentionem effecit.

Post aliquod uero tempus idem a deo confirmatus imperator in prouintiam Lazorum adueniens recordatus est disputationis quam, sicut diximus, fecerat ad Paulum illum hereticum praesentia Cyri sanctissimi, tunc quidem eiusdem Christo amabilis Lazorum prouinciae mitropolitanam sedem tenentis, nunc autem magnam Alexandriam regentis.

VPG BR MNL

1 epistulae] epistula V epistolae G epistola NL ἀρχιεπισκόπου = <archiepiscopi> om. VPG
BR MNL constantinopolitani] constantinopolitanæ BR 4 ὀλικῶς τε καὶ συμφυῶς = <integre
coherentes>] [consonanter in omnibus] VPG BR MNL εἰς ἐνότητα = in <unitate>] in unanimitate VPG
BR MNL 5 constringimur] constringamur V¹ constringitur P constringemur BR ut ...
omnium om. G studeamus] studiamus VP consiliorum] consilium N 6 τὸ διεῖργον =
<separantis> om. VPG BR MNL distantia] distantiae VPG 7 cotidie] cotidiae B cottidie MN
gereremus] geremus VP N egeremus G unianimisque] unianimis B uniamisque G fra-
ternitatis] fraternitati BR 8 nosmetipsos] nobismetipsos BR circumsaepientes] circumsapientes
VPG circumsepiens B MNL attamen] adtamen B 9 absque om. L studeamus] studemus
BR ML studeorum N inperit] impertit R MNL 10 enarramus] ennarramus B enarra-
bimus G 11 aliquod] aliquot B aliquid NL domnus] dominus B MNL 12 magnus]
magnos V uictor] uictor B¹ sibi creditae] siue credita N 13 armeniae] armini ae B ar-
maeniae R N prouinciae] prouintiae B prouinciae peruenisset om. N 14 primatibus] princi-
pibus BR partis] partes V exsecrabilis] exsecrabilis VPG MNL exceptibilis R 15 piae-
tatem] pietatem PG B MNL herese] heresae P 15-16 δῆθεν = [profecto] + dumtaxat 16
piissima] piissima P¹ regalis] regales VP regal G cum] con VP 17 locupletari] locu-
pletare V locuplectari NL scientiam] scientia ML scientiae N 18 ac] atque BR de-
pompasset] adpompasset P depompasset G depomposset ML depompasset et prauam MNL
impiaetatem] impietatem PG B MNL profanis] prophanis BR astutiis] adstutiis B astutius
R astuciis M 19 immaculata] immaculata ML protulit] optulit N inter quae] uterque
L 20 effecit] efficit G 21 aliquod] aliquot BG idem uero a G¹ prouintiam] prouinciam
G prouintia B MN prouincia R L 22 ad] a VP 23 lazorum] lazarum G 24
prouinciae] prouintiae P B N mitropolitanam] metropolitanam RG M mitropolitana N pa-
tropolitanam L tenentis sedem G alexandriam magnam VP regentis] regentes B

- ῥηθεις ἀγιώτατος ἀνὴρ τούτων ἀκούσας πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀπεκρίθη γαλήνην μὴ εἰδέναι ἀκριβῶς, εἴ τε μίαν εἴ τε δύο ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν χρεῶν ἐστι δογματίζειν. καὶ δὴ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας διὰ γραμμάτων οἰκείων ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ῥηθεις ἀγιώτατος ἀνὴρ, πότερον χρῆ μίαν ἐνεργεῖαν ἢ δύο ἐπὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
- 5 λέγεσθαι Χριστοῦ, καὶ εἶπερ τινὰς οἶδαμεν τῶν ἀγίων καὶ μακαρίων πατέρων μίαν εἰρηκότας ἐνεργεῖαν. ὅθεν ἡμεῖς τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως αὐτῶ δι' ἡμετέρων ἐσημάναμεν ἀντιγράφων – στείλαντες καὶ λόγον Μηναῖ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενομένου προσφωνηθέντα καὶ ἐπιδοθέντα παρ' αὐτοῦ ἐνταῦθα παρόντι Βιγιλίῳ τῶ ἐν ἀγίοις τὴν ὑμετέραν προηγησαμένῳ ἀγιωσύνην, ἔχοντα
- 10 καὶ χρήσεις πατρικὰς διαφόρους περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἐνὸς θελήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ – οὐδὲν μέντοι παντάπασιν ἴδιον ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἡμῶν ἀντιγράφοις ἀπεφηνάμεθα, ὡς ἔστι γινῶναι τοὺς πανιέρους <καὶ ὁμοψύχους> ὑμᾶς τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἰσοτύποις αὐτῶν ἐντυγχάνοντας, καὶ σιγὴν μὲν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον ἔλαβεν.
- 15 Ἐπειδὴ δὲ πρὸ ὀλίγου καιροῦ συνεργία καὶ χάριτι τοῦ πάντας ἀνθρώπους θέλοντος σωθῆναι θεοῦ <καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν> εὐσεβεῖ τε ζήλω τοῦ κρατίστου καὶ καλλινίκου μεγάλου βασιλέως παρορμηθεὶς Κύρος ὁ ἀγιώτατος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως πατριάρχης καὶ κοινὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς φιλοθέως τε καὶ ἐπιεικῶς προετρέψατο τοὺς κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων μεγαλόπολιν τὰ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου,
- 20 Σεβήρου τε καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν θεοστυγῶν νοσοῦντας τῇ καθολικῇ προσελθεῖν ἐκκλησίᾳ καὶ μετὰ πολλὰς διαλέξεις καὶ καμάτων, οὓς μετὰ πλείστης φρονήσεως καὶ λυσιτελεστάτης οἰκονομίας ἐν τῷ πράγματι κατεβάλετο, τὸ σπουδαζόμενον διὰ τῆς ἀνωθεν κατώρθωσε χάριτος· γεγόνασι μεταξύ μέρους ἐκατέρου δογματικὰ τινὰ κεφάλαια, ἐφ' οἷς ἅπαντες οἱ πρῶν μὲν εἰς διαφόρους ἀπεσχοινισμένοι μερίδας προπάτορας δὲ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον
- 25 τοὺς ἀλητηρίου ἐπιγραφόμενοι ἠνώθησαν τῇ ἀγιωτάτῃ καὶ μόνῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ μίᾳ τε ποιίμῃ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἅπας ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων φιλόχριστος γέγονε

15 – 16 1. Tim. 2,4   25 – 26 cf. Joh. 10,16

MTO

2 χρεῶν] χρεῶν TO   3 καὶ δὴ] ἤδη O   9 βιγιλίῳ] βιγιλίῳ T   ὑμετέραν] ἡμετέραν TO
 10 πατρικὰς χρήσεις O   μιᾶς] μίας T   10 – 11 ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ O   12 ἀπεφηνάμεθα]
 ἀπεφαινόμεθα O   et unanimes = <καὶ ὁμοψύχους> om. MTO   15 ἐπειδὴ] ἐπει M   16 et ad
 agnitionem ueritatis uenire = <καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν> om. MTO   εὐσεβεῖ] εὐσεβείας O
 καὶ om. M   22 κατώρθωσε] κατορθώσεως T   26 τῆς] τῶν M

praedictus igitur sanctissimus uir his auditis eius serenitati respondit nescire subtiliter, utrum unam an duas operationes Christi ueri dei nostri [oportunum] astruere necesse sit. ergo per iussionem eius pietatis per litteras proprias interrogauit nos praedictus sanctissimus uir, utrum unam operationem an duas in saluatore nostro Christo necesse sit dicere, et si quosdam noscamus sanctorum ac beatissimorum patrum unam dicentes operationem. 5 unde nos quae nostrae erant scientiae per nostra rescripta ei significauimus – dirigentes etiam sermonem acclamatorium Menae sanctissimi quondam patriarchae huius a deo conseruandae regiae urbis porrectum ab eo hic praesenti Uigilio sanctae memoriae praedecessori sanctitatis uestrae, habentem et diuersa paterna testimonia de una operatione et una uoluntate saluatoris nostri Christi ueri dei nostri – nihil tamen proprium paenitus 10 in huiusmodi nostris rescriptis promulgauimus, sicut suppetit nosse uos sacratissimos et unanimes relegentes eorum quae missa sunt exemplaria, et silentium quidem ex illo tempore huiusmodi suscepit capitulum.

Quia igitur ante paruus tempus cooperante gratia dei, qui omnes homines uult saluos fieri et ad agnitionem ueritatis uenire, pio zelo fortissimi ac inuictissimi magni imperatoris 15 excitatus Cyrus santissimus Alexandrinae magnae ciuitatis patriarcha et communis frater noster et consacerdos deo amabiliter et modeste adortatus est eos, qui in magna ciuitate Alexandrinae a parte Eutychetis et Dioscori, Seueri quoque et Iuliani sunt deo odibilium languentes, ad catholicam ecclesiam accedere, et post multas disputationes et labores, quos cum nimia prudentia et saluberrima dispensatione in hac causa inpendit, hoc quod 20 festinabat per supernam gratiam ordinauit factaque sunt inter utrasque partes dogmatica quaedam capitula, in quibus omnes, qui antea quidem in diuersas portiones diuisi fuerant, proauosque sibi Dioscorum atque Seuerum erraticos <con>scribentes coadunati sunt cum

---

VPG BR MNL

1 uir *om.* B auditis] audientis B serenitati] serenitate V serenitatis BR NL nescire]
 aduertere B nesciri R subtiliter] suptiliter P 2 duas] dua.s P *ras.* χρεών = [oportunum]
 + necesse sit sit] est MNL *om.* G 3 pietatis] pietatis PG BR MN 3–4 praedictus igitur
 sanctissimus L 6 unde] uñ M erant *om.* G ei significauimus] eis signauimus G dirigentes]
 diregentes B 7 etiam *om.* N acclamatorium] adclamatorium BR menae] maene VP N
 maenae G M mene L quondam] quod VP quodam B patriarchae] patriarcha NL
 8 praesenti] praesente V uigilio] uigilii B 9 sanctitatis ... et *om.* N et de una MNL 10
 nihil] nichil RG N paenitus] poenitus P penitus G MNL 11 nostris] nostri L promul-
 gauimus] promulgamus G prouulgauimus L suppetit] subpetit B 12 unanimes] una animes
 B exemplaria] emmplaria G 14 homines *bis* G *om.* N 15 ad *om.* RG ueritatis *om.*
 G L pio] pro R ac inuictissimi *om.* N imperatoris] imperatori N 16 excitatus] exitatus
 M alexandrinae] alexandriae RG L¹ frater] frā P fr̄ G 17 consacerdos] consacerdos B¹
 deo *om.* B modeste] honeste L adortatus] adhortatus BG MN adoratus L in magna]
 immagna P magna R 18 alexandrinae] alexandrina BR MNL a parte] qua VP L quae
 G N *om.* M (p-q) eutychetis] euticetis B N euthicetis M tichetis L 19 languentes]
 languente VPG languentem ML ad *om.* MNL catholicam ecclesiam] catholica ecclesia MNL
 multas] multos VP disputationes] disputationis B¹ 20 saluberrima dispensatione] saluberrimam
 dispensationem V dispensatione] disputatione MNL inpendit] impendit P ML 21 festinabat
 et per L factaque] facta V inter] in G utrasque] utrosque R dogmatica] dagmatica V
 22 capitula] caprula VP² crapula P¹ diuersas] diuersos P diuersis N portiones] potiones
 N fuerant] fuerunt R NL 23 seuerum] seuerus VP erraticos] erraticus P hereticos BRG
 ἐπιγραφόμενοι = <con>scribentes] erraticos scribentes V erraticus scribentes P scribentes BRG
 MNL coadunati] ...quoadhuniti P *ras.* quoadunati B

λαὸς καὶ πᾶσα σχεδὸν πρὸς τούτοις ἡ Αἴγυπτος καὶ Θηβαῖς καὶ Λιβύη καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἑπαρχίαι, οὐστίναις ἦν ἰδεῖν πρὶν, ὡς εἰρήκαμεν, εἰς ἀναρίθμητον πλῆθος αἰρέσεων διεσκεδασμένους, εὐδοκίᾳ δὲ νῦν τοῦ θεοῦ καὶ σπουδῆ θεαρέστῳ τοῦ ῥηθέντος ἀγιωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων ἱεράρχου ἐν <χειλος> γεγόνασιν πάντες, μία φωνή, 5 καὶ ἐνότητι πνεύματος τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας ὁμολογοῦντες δόγματα· τῶν εἰρημένων δὲ καὶ ἐστοιχημένων ἐν καθέστηκε κεφάλαιον τὸ περὶ μιᾶς ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτων οὕτως προεληλυθότων Σωφρόνιος ὁ ὀσιώτατος μοναχός, ὁ τανῦν – ὡς ἐξ ἀκοῆς καὶ μόνης μεμαθήκαμεν – τῆς Ἱεροσολυμιτῶν χειροτονηθεὶς πρόεδρος – οὐπω, γὰρ 10 αὐτοῦ τὰ ἐξ ἔθους συνοδικὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐδεξάμεθα – κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων τηλικαῦτα γενόμενος καὶ τῷ ῥηθέντι ἀγιωτάτῳ πάπᾳ συνῶν, ἡνίκα τὴν, ὡς εἴρηται, πρὸς τοὺς πρώην αἰρετικούς εὐδοκίᾳ θεοῦ κατῶρθου παράδοξον ἔνωσιν καὶ σὺν αὐτῷ τὰ περὶ τῶν τοιούτων διασκοπούμενος κεφαλαίων, ἠναντιώθη καὶ ἀντεῖπε πρὸς τὸ τῆς μιᾶς ἐνεργείας κεφάλαιον δύο παντὶ τρόπῳ ἐνεργείας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀξιῶν δογματίζεσθαι. 15 τοῦ δὲ λεχθέντος ἀγιωτάτου πάπᾳ μάλιστα μὲν χρήσεις τινὰς αὐτῷ τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων προαγαγόντος σποράδην ἐν τισὶ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων μίαν ἐνέργειαν εἰρηκότων, ἔτι δὲ καὶ ἐκ περιουσίας φάσκοντος, ὡς πολλάκις οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν διὰ τὸ κερδᾶναι πλειόνων ψυχῶν σωτηρίαν τοιούτων ἀναφυνέντων κεφαλαίων θεαρέστοις οἰκονομίαις χρῆσάμενοι φαίνονται καὶ συμβάσει μὴδὲν τῆς ἀκριβείας τῶν ὀρθῶν τῆς 20 ἐκκλησίας δογμάτων παρασαλεύσαντες, καὶ λέγοντος, ὡς ἄρα χρὴ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοσούτων μυριάδων λαοῦ σωτηρίας ἐν χερσὶ προκειμένης μὴδὲν περὶ τοῦ τοιούτου

MTO

3 τοῦ θεοῦ *om.* T   4 labium = <χειλος> *om.* MTO   5 εἰρημένων] ἡρημένων M   6 κεφάλαιον] κεφαλαίων MO
 8 τανῦν] τὰ νῦν T   9 μόνης] μονῆς T   Ἱεροσολυμιτῶν] Ἱεροσολυμητῶν T
 12 κατῶρθου] κατόρθου T   17 ἔτι] εἴτα TO   ἅγιοι] ἀγιώτατοι M   18 ἀναφυνέντων] ἀναφαι-
 νέντων M   19 ὀρθῶν] νόθων M

sanctissima et sola catholica ecclesia, et *unus grex* Christi ueri dei nostri omnis Christo amabilis Alexandriae populus factus est et paene uniuersa cum eis Aegyptus et Thibais et Libia et caeterae Aegyptiacae dispositionis regiones, quos olim considerabantur, ut diximus, in innumerabilem copiam heresum [multitudinem] discissos, nunc autem beneplacito deo et studio <deo placito> predicti sanctissimi Alexandrinorum antestitis unum labium facti sunt omnes, una uox, et in unitate spiritus recta ecclesiae dogmata confitentur; ex his autem, quae dicta atque stabilita sunt, unum existit capitulum de una operatione Christi magni dei et saluatoris nostri.

His ita prouenientibus Sophronius uenerabilis monachus, qui nunc – ut ex auditu solo didicimus – Hierusolymitarum praesul est ordinatus – necdum enim actenus eius ex more synodica suscepimus – apud Alexandriam tunc temporis positus cum prefato sanctissimo papa, quando, sicut diximus, ammirabilem illam circa eos, qui dudum heretici fuerant, deo beneplacito unitatem conponebat atque cum eo de eisdem capitulis pertractabat, aduersatus est et contradixit ad unius operationis capitulum duas omnimodo operationes Christi dei nostri dignum inquiens censi. praenominato autem sanctissimo papa praesertim testimonia ei quorundam sanctorum patrum nostrorum proferebant dispersim in quibusdam opusculis suis unam operationem asserentium, adhaec quoque et ex abundanti inquite, quod multotiens sancti patres nostri, ut lucrarentur plurium animarum salutem dum talia emergerent capitula, deo placitis dispensationibus ac placiti usi fuisse uidentur nihil de subtilitate rectorum ecclesiae dogmatum exagitantem, et dicente, quod oporteat utique etiam in praesenti, dum tantorum milium [dum] populi

VPG C(18)BR MNL

1 et¹] et et M catholica] captholica L catholica ecclesia] catholicae ecclesiae VPG ecclesia] aeclesia N 1–2 omnes christo amabiles R christo deo amabilis P 2 paene] poene V penae P pene RG MNL aegyptus] egyptus P R MNL egiptus G thibais] hibais VP²G ibas P¹ thybais B MNL thebais R 3 caeterae] ceterae P NL ceterae B M crete R aegyptiacae] aegyptiaecae VP egyptiacae ML dispositionis] disposicionis P dispositiones G quos olim] quo solum G 4 in om. R N innumerabilem] ennumerabilem V¹ πλῆθος αἰρέσεων = copiam heresum + [multitudinem] heresum] haeresum P discissos] discisas VP discissa G discisos B decisos R 4–5 beneplacito] beneplacitum L 5 θεοῦ πλάτος = <deo placito> om. VPG BR MNL antestitis] antistitis PG R MNL 6 recta] recte VP NL rectae BG M dogmata] dogmatica N 7 sunt atque stabilita RG stabilita] stabiltra N existit] exstic B¹ existit RG MNL 8 saluatoris] saluatores V¹ 9 prouenientibus] preuenientibus MNL sophronius] sopronius V¹ sophonius G sofronius BR ut nunc ex solo auditu M ut om. BR NL solo om. BR NL 10 hierusolymitarum] hierusolimitarum P M iherosolimitarum G hyerosolimitarum N hierosolimitarum L praesul] praesol B¹ enim om. L actenus] hactenus PG R eius om. R MNL 11 synodica] sinodica P BG L suscepimus] suscipimus VP alexandriam] alexandria BR N falexandriam G prefato] praefato B prefato N 12 ammirabilem] admirabilem BR M ammirabile N heretici] heretica L 13 fuerant] fuerunt NL beneplacito] beneplacitam M beneplacato L conponebat] componebat NL eisdem] hisdem N 14 duas] daias V¹ 15 dei] domini G ἄξιόν = dignum inquiens censi] conseri R 16 papa om. L ei om. VPG quorundam] corundam P nostrorum om. L 17 opusculis] opussculis G asserentium] adserentium B asserpentium N 18 et] ut V abundanti] habundanti V²PG MN quod inc. C (533,9) multotiens] multociens RG M lucrarentur] lucrentur C¹ 19 plurium] plurimam CBR M plurimum G NL placitis] placidis N 20 placiti] placitis VPG placit M placid NL usi] osi CBR esi MNL nihil] nichil RG N subtilitate] subplitate P sanctitate C¹BR sciptiltate C² sublimitate G ecclesiae] aecclisiae G MN 21 dicente] dicentes VG CBR praesenti] presente G [dum] VPG CBR MNL

κεφαλαίου ἐριστικῶς ζυγομαχεῖν διὰ τό, ὡς εἴρηται, καὶ ὑπό τινων θεσπεσίων πατέρων τὴν τοιαύτην εἰρησθαι φωνὴν καὶ μηδὲν περὶ τούτου τὸν τῆς ὀρθοδοξίας παραβλάπτεσθαι λόγον, ὁ ῥηθεὶς θεοφιλῆς Σωφρόνιος τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν οὐδαμῶς κατεδέξατο. ἔπει οὖν τούτου ἔνεκα μετὰ γραμμάτων τοῦ αὐτοῦ ἀγιωτάτου ἡμῶν συλλειτουργοῦ πρὸς 5 ἡμᾶς παραέγονε, τὸν περὶ τούτου τε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνεκίνησε λόγον ἐνιστάμενος τῶν τοιούτων ἐξαιρεθῆναι κεφαλαίων μετὰ τὴν γενομένην ἔνωσιν τὴν τῆς μιᾶς ἐνεργείας φωνὴν – σκληρὸν ἡμεῖς ἠγησάμεθα τοῦτο· πῶς γὰρ σκληρὸν οὐκ ἦν; – καὶ σφόδρα βαρύτατον ἄτε δὴ μέλλον ἀναλύειν τε καὶ ἀνατρέπειν ὅλην ἐκείνην τὴν καλῶς γεγενημένην ὁμόνοιαν τε καὶ ἔνωσιν κατὰ τε τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν καὶ κατὰ πάσας τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐπαρχίας 10 τὰς ἐν μηδενὶ καιρῷ μέχρι τοῦ νῦν καταδεξαμένης ὄνομα γοῦν ἀπλῶς τοῦ θεσπεσίου καὶ ἀοιδίμου πατρὸς ἡμῶν Λέοντος ἢ τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης καὶ οἰκουμεικῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐπὶ μνήμης φέρειν, νυνὶ δὲ λαμπρᾶ καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις ταύτην ἀνακηρύττοντας.

Πολλῶν τοίνυν περὶ τούτου κεινημένων λόγων ἡμῖν πρὸς τὸν εἰρημένον ὀσιώτατον 15 Σωφρόνιον τέλος προετρέψαμεν αὐτὸν χρήσεις ἡμῖν προκομίσαι ἀγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, ἐκείνων μέντοι προδήλως, οὓς ἅπαντες κοινούς διδασκάλους ὁμολογοῦμεν καὶ τὰ τούτων δόγματα νόμον αἱ ἅγια τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι γινώσκουσι, δύο ῥητῶς καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν παραδιδούσας, ὁ δὲ τοῦτο ποιῆσαι παντοίως ἠπόρη- 20 σεν. ἡμεῖς οὖν τὴν ἐντεῦθεν ἀρξαμένην ἐξάπτεσθαί τισι τῶν ἐνταῦθα ἀμφισβήτησιν κατα- νοήσαντες καὶ εἰδότες, ὡς ἐκ τῶν τοιούτων αἰ φιλονεικιῶν αἱ τῶν αἱρέσεων διχοστασίαι γεγόνασιν, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν πᾶσαν θέσθαι σπουδὴν πρὸς τὸ καταπαῦσαί τε καὶ ἐκκόψαι τὴν περιττὴν ταύτην λογομαχίαν καὶ πρὸς μὲν τὸν συχνῶς εἰρημένον ἀγιώτατον

14 – 19 cf. Stephanus Dor., ACO ser. II vol. I p. 40,19 – 21 (41,19 – 20)

MTO

1 καὶ *om.* O   2 τούτου] τοῦτον T   τὸν *om.* T   5 παραέγονε] παραέγονεν ἐν T   6
ἐξαιρεθῆναι] ἐξενεχθῆναι O   8 μέλλον] μάλλον O   τε *om.* O   9 τε *om.* O   ὑπ'] ἐπ' M
15 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   17 τούτων] ἔκτων O   18 παντοίως τοῦτο ποιῆσαι O

salus prae manibus praeponitur, nihil de hoc <capitulo> per contentionem altercare idcirco quod, sicut dictum est, etiam a quibusdam sacris patribus uox huiusmodi dicta est nihilque de hoc laedatur rectae fidei ratio, memoratus deo amabilis Sophronius talem dispensationem nullatenus accepto tulit. quia igitur pro hoc cum litteris eiusdem sanctissimi nostri comministri ad nos [coniunxit] <uenit>, de hoc quoque etiam apud nos sermonem mouendo insistens, ut de talibus adimeretur capitulis post factam unionem uox unius operationis – durum nos hoc arbitrati sumus; quomodo enim non esset durum? – et ualde onerosum, quando hoc resolvere euertereque erat futurum quidem omnem illam concordiam atque unitatem, quae bene fuerat effecta tam apud Alexandrinam magnam ciuitatem quamque per uniuersas sub eam prouintias, quae nullo tempore usque nunc acquieuerant nomen saltem simplex diuini atque laudabilis patris nostri Leonis aut sanctae et magnae atque uniuersalis Chalcedonensis concilii mentionem facere, nunc uero praeclara et magna uoce in diuinis missarum archanis hoc praedicantes.

Multis igitur a nobis de hoc motis sermonibus ad praenominatum uenerabilem Sophronium postremo adhortati eum sumus testimonia nobis proferre sanctorum et probabilium patrum, illorum uidelicet, quos omnes communiter doctores confitemur et horum dogmata legem sanctae dei cognoscunt ecclesiae, duas nominatim et ipsis uerbis operationes in Christo dicendas tradentia, ille autem hoc facere penitus non ΗΠΟΡΗCΕΝ ualuit. nos uero considerantes incipientem ex hoc inter quosdam hic contentionem exardescere et scientes, quod semper ex huiusmodi decertationibus illae heresum dissensiones effectae sunt, necessarium iudicauimus omnem studium ponere ad sedandum atque amputandum

VPG CBR MNL

1 praeponitur] ponitur CBR MNL nihil] nichil RG N κεφαλαίου = <capitulo> om. VPG CBR MNL 2 nihilque] nichilque RG N 3 laedatur] ledatur CBG NL leditur R fidei] iudei B ratio memoratus] rati memoratus V rationem oratus PG sophronius] sofronius CBR 4 κατεδέξατο = accepto tulit (cf. 567,17: accepto ferente) pro hoc om. G 5 nostri om. CBR comministri] conministri CB παραγέγονε = <uenit>] [coniunxit] VPG CBR MNL (cf. 499,11–12: παραγενόμενος = introiens-coniungens) apud] apud V B 6 adimeretur] admiretur G adimeretur N capitulis] capitulum MNL 7 operationis] perationis P¹ sumus] summus C esset] esse G et om. MNL 8 onerosum] honerosum V R MN unerosum P honerosum L hoc] haec N euertereque] euerdereque R cumtereque L 9 quae] qui N effecta] efecta N effecta tam] effectam L 10 eam] ea G ML prouintias] prouicias C²G ML nullo tunc tempore G nunc] n̄ V huc M¹ 11 acquieuerant] acquieuerat P¹ acquieuerant CBG atque euertant L saltem] saltim CBR simplex] subplecat C subplicat B supplicat R simplex sup. ras. N diuini] diuina G patris nostri] patribus nostris VP 12 et magnae] imaginae VP²G¹ imaginae P¹G¹ magnae memoriae atque G uniuersalis] uniuersa N chalconensis] calcedonensis V¹ CBR ML calchedonensis P chalcedonenses N 13 et] ex B μυσταγωγίαις = missarum archanis archanis] arcans P¹ arcanis P² carnis M 14 a nobis] abis B uenerabilem] uenerabil N 14–15 sophronium] sofronium CBR 15 postremo] postermo G postremo uero adhortati N adhortati] adortati L eum G add. sumus] summus CB suorum N proferre] proferrere VPG probabilium] probalium N 16 confitemur] confitentur G 17 cognoscunt] cognoscunt V¹ nominatim] nominati VP ipsi] ipsi V in C² add. 18 dicendas] diligendas N tradentia] tradetia G¹ penitus] paenitus P CB² poenitus N non om. V ΗΠΟΡΗCΕΝ] ΗΠΟΠΙCΕΝ VPG CB ML ΗΤΙΟΠΙCΕΝ N 19 contentionem] contionem P¹ exardescere] exardiscere V¹ 20 illae] ille P¹G CBR MNL heresum] haeresum P dissensiones] desensiones G dissentiones R descensiones N discensionnes L 20–21 effectae sunt] effecta erunt CBR MNL (s-r) 21 iudicauimus] iudicabimus N omnem] omne G ML sedandum] sedandam G¹ N amputandum] ambutandum C¹ amputandam G¹

τῆς Ἀλεξανδρέων πατριάρχην γεγραφήκαμεν, ὥστε αὐτὸν τὴν πρὸς τοὺς πάλαι χωριζομένους ἔνωσιν σὺν θεῷ κατορθώσαντα μηκέτι τοῦ λοιποῦ τινι συγχωρεῖν μίαν ἢ δύο προφέρειν ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, καθάπερ αἱ ἅγιοι καὶ οἰκουμενικαὶ παραδεδώκασι σύνοδοι, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ τὸν κύριον ἡμῶν
 5 Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἐνεργεῖν ὁμολογεῖν τὰ τε θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, καὶ πᾶσαν θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρωποπρεπῆ ἐνέργειαν ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σαρκακωμένου θεοῦ λόγου ἀδιαιρέτως προῖέναι καὶ εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀναφέρεσθαι διὰ τὸ τὴν μὲν τῆς μιᾶς ἐνεργείας φωνήν, εἰ καὶ τισι τῶν ἁγίων εἴρηται πατέρων, ὅμως ξενίζειν καὶ θορυβεῖν τὰς
 10 ἡμῶν ἀκοὰς ὑπολαμβάνόντων ἐπ' ἀναιρέσει ταύτην προφέρεσθαι τῶν ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ἀσυγχύτως καὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνωμένων δύο φύσεων (ὅπερ οὐκ ἔστι ποτὲ μηδὲ γένοιτο): ὡσάύτως δὲ καὶ τὴν τῶν δύο ἐνεργειῶν ῥῆσιν πολλοὺς σκανδαλίζειν οἷα μηδέ τινι τῶν θεσπεσίων τε καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας εἰρημένην μυσταγωγῶν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἔπρεσθαι ταύτη τὸ καὶ δύο πρεσβεῦειν θελήματα ἐναντίως πρὸς ἄλληλα ἔχοντα, ὡς τοῦ μὲν θεοῦ λόγου τὸ σωτήριον θέλοντος ἐκπληρωθῆναι πάθος, τῆς δὲ κατ' αὐτὸν ἀνθρω-
 15 πότητος ἀντιπιπτούσης τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ ἐναντιουμένης, καὶ ἔνθεν δύο τοὺς τὰναντία θέλοντας εἰσάγεσθαι, ὅπερ δυσσεβές. ἀδύνατον γὰρ ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ δύο ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν <ἐναντία> ὑφεστάναι θελήματα ἢ δὲ σωτήριος τῶν θεοφόρων πατέρων διδασκαλία ἐναργῶς ἐκπαιδεύει τὸ μηδέποτε τὴν νοερῶς ἐψυχωμένην τοῦ κυρίου σάρκα κεχωρισμένως καὶ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς ἐναντίως τῷ νεύματι τοῦ ἡνωμένου αὐτῆ καθ'
 20 ὑπόστασιν θεοῦ λόγου τὴν φυσικὴν αὐτῆς ποιήσασθαι κίνησιν, ἀλλ' ὁπότε καὶ οἷαν καὶ ὄσσην αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος ἐβούλετο, καί, σαφῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ σῶμα τὸ ἡμέτερον

14 cf. Mt. 26,39

2 – 3 cf. Ecthesis, ACO ser. II vol. I p. 160,4 – 19   4 – 5 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,30; p. 130,1 – 2
 10 – 11 cf. Macarius Ant., confessio fidei, p. 225,2 – 3 (om. Ecthesis ACO ser. II vol. I p. 160,13)   14 – 16
 cf. Ecthesis ACO ser. II vol. I p. 160,15 – 19   16 – 17 cf. Apollinaris Laod., Doctrina patrum, 41 XVII
 p. 307,5 – 9

MTO

4 μονογενῆ] μονογενῆ M   μονογῆ T   7 τῆς om. T   11 – 12 μηδέ τινι] μηδέτι O   12
 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   εἰρημένην] ἐρημένον M   14 λόγου τὸ om. O   16 τῷ αὐτῷ] ταυτῷ M
 17 contrarias = <ἐναντία> om. MTO   18 ἐψυχωμένην] ἐμψυχωμένην O

talem superfluum uerborum conflictum, et ad saepe dictum sanctissimum Alexandriae patriarcham scripsimus, ut, postquam unitatem cum his, qui pridem separabantur, deo auxiliante composuit, de cetero nullum permetteret unam aut duas operationes proferre in Christo deo nostro, magis autem, sicut sancta et uniuersalia tradiderunt concilia, unum eundemque filium unigenitum dominum nostrum Iesum Christum uerum deum operatum confiteri tam diuina quamque humana, et omnem deo decibilem et homine[m] dignam operationem ex uno eodemque incarnato deo uerbo induisse procedere et ad unum eundemque redigere, eo quod unius quidem operationis uox, quamquam a quibusdam sanctis dicta est patribus, uerumtamen peregrina uideri et perturbare aures quorundam suspicantium ad peremptionem hanc proferri inconfuse atque secundum subsistentiam unitarum in Christo deo nostro duarum naturarum (quod non est umquam nec fiat); similiter autem et duarum operationum dictio multos scandalizet utpote a nullo sanctorum et probabilium ecclesiae institutorum edictam; insuper et consequens ei est duas praedicari uoluntates contrariae se circa inuicem habentes, tamquam deo quidem uerbo salutarem uolenti adimpleri passionem, humanitatem uero eius obsistente eius uoluntati et resistente, et perinde duo contraria uolentes introduci, quod impium est. impossibile quippe est in uno eodemque subiacti duas simul et erga hoc ipsum contrarias subsistere uoluntates; nam salutaris deum gerentium patrum doctrina [opere pretium] <manifeste> instruit, quod numquam intellectualiter animata domini caro separatim et ex appetitu proprio contrarie nutui uniti sibi secundum subsistentiam dei uerbi naturalem motum suum effecisse, sed quando et qualem et quantam ipse deus uerbum uolebat, et, ut planius

VPG CBR MNL

1 ad] a L saepe] se.pe G *ras.* 2 patriarcham] p.riarcham P² *ras.* separabantur] reparabantur
V CBR M¹L (r-s) reparabuntur M² 3 composuit] composui P¹ composuit G NL de
cetero] deceterum CBR decaeterum G proferre operationes CBR proferre] profferere VP² C²
(!) 4 uniuersalia] uniuersalisi G unum P² *add.* 6 diuina] diuinam CBR quamque] quam
V B humana] humanam CBR L humam N decibilem] docibilem VG NL dicibilem P
decibilem CR homine[m]] hominem VP CBR MNL homini G dignam] digna MN 7
operationem] operatione M ex] et L eodemque] eodemqui N induisse] induisse N
unum] .unum M *ras.* unam N 8 eundemque] eudemque P¹ quidem *om.* G 9 sanctis M
add. scissi N¹ uerumtamen] ueruntamen N quorundam] quorundam G N 10 peremp-
tionem] peremtionem G atque] adque P 11 in C² *add. marg.* umquam] unquam G 12
dictio] dicto N multos *om.* L scandalizet] scandalizat M utpote] utpute CBR 13
institutorum] institutorem C¹ edictam] et dictam R editam M praedicari] praedicare CBR
14 uoluntates] uolontates C contrariae se] contrariae sunt V contrarie se P¹ NL contrariae
sē P² contrariae si CR contrariae G inuicem] unicum R deo] dei MNL salutarem]
salutare L 15 adimpleri] adimplere M¹ passionem] passione NL humanitatem] humanitate
ML obsistente] obsistentem G eius² *om.* G uoluntati] uolontati C et *om.* MNL
16 duo] dua N impossibile] impossibile R ML 16–17 est quippe MNL 17 eodemque]
eademque VP edeque G¹ subiacti] subsacti B et *om.* M erga] ergo M con-
trarias] contraria N 18 uoluntates] uolontates C salutaris] salutare C salutare R ge-
rentium] gentium V ἐναργῶς = <manifeste>] [opere pretium] (= ἐνεργῶς) VPG CBR MNL [opere
pretium]] opere precium V opere praecium C¹ opere preci B¹ operantium R operare
pretium MN 19 numquam] nec R nunquam L domini] dei M et *om.* C¹B C²M²
add. appetitu] appeditum B apeditum G 20 contrarie] contrario CRG contrariae B M
subsistentiam] substsistentiam P subsistentia N naturalem] naturale G 21 effecisse] efficisse
VP fuisse G¹ sed] se M¹ quantam et qualem G

ἡγεμονεύεται καὶ κοσμεῖται καὶ τάττεται ὑπὸ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς ἡμῶν ψυχῆς, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ σύγκριμα ὑπὸ τῆς αὐτοῦ τοῦ λόγου θεότητος αἰεὶ καὶ ἐν πᾶσιν ἀγόμενον θεοκίνητον ἦν κατὰ τὸν Νύσσης Γρηγόριον λέγοντα ἐν τοῖς κατ' Εὐνομίου οὕτως· „καθὸ θεὸς ὁ υἱός, ἀπαθὴς πάντως ἐστὶ καὶ ἀκήρατος·
 5 εἰ δέ τι πάθος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ περὶ αὐτοῦ λέγοιτο, διὰ τοῦ ἀνθρώπινου πάντως τοῦ δεχομένου τὸ πάθος τὸ τοιοῦτον ἐνήργησεν. ἐνεργεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ θεότης διὰ τοῦ περὶ αὐτὴν σώματος τὴν τοῦ παντὸς σωτηρίαν, ὡς εἶναι τῆς μὲν σαρκὸς τὸ πάθος, τοῦ δὲ θεοῦ τὴν ἐνέργειαν.“

Ταύτην τοίνυν, <ὡς εἴρηται,> τὴν ἀρξαμένην ἀνάπτεσθαι φιλονεικίαν ἐωρακότες ἀν-
 10 ἀγκαῖον ἐκρίναμεν ταῖς τετριμέναις μᾶλλον τῶν ἁγίων πατέρων φωναῖς καὶ συνοδικῶς ὠρισμέναις διὰ πάντων ἀκολουθῆσαι καὶ μήτε τὰ σπανίως ὑπὸ τινων πατέρων εἰρημένα καὶ οὐ περὶ αὐτὰ τὸν σκοπὸν ἐσχηκότων, ὥστε σαφῆ καὶ ἀναμφίλεκτον τὴν περὶ αὐτῶν ἐκθέσθαι διδασκαλίαν εἰς κανόνα καὶ νόμον πάντως ἄγειν δογματικόν, ὅποιόν ἐστι καὶ τὸ
 15 σιν, ὑπὸ τινων δὲ νῦν προφερόμενα, φημί, δὴ τὰς δύο ἐνεργείας ὡς δόγμα προφέρειν ἐκκλησιαστικόν. καὶ πέρας ἔδοξε καὶ ἐστέρχθη, ὥστε τὸν εἰρημένον ὀσιώτατον Σωφρόνιον μηδένα τὸ λοιπὸν περὶ μιᾶς ἢ δύο ἐνεργειῶν λόγον κινεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῇ προλελεγμένη ἀσφαλεῖ τε καὶ τετριμμένη τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοτομίᾳ τε καὶ διδασκαλίᾳ.

τούτοις οὖν ἀρκεσθεῖς ὁ συχνῶς εἰρημένος ὀσιώτατος ἀνὴρ καὶ παραφυλάττειν αὐτὰ
 20 διαβεβαιωσάμενος ἤτησεν ἡμᾶς καὶ δι' ἐπιστολῆς τὴν περὶ τούτων αὐτῷ παρασχεῖν ἀπόκρισιν, ὥστε τὴν τοιαύτην αὐτόν, ὡς εἶπεῖν, ἐπιστολὴν ἐπιδεικνύναι τοῖς ὡς εἰκὸς ἐπερωτᾶν αὐτόν περὶ τῆς εἰρημένης ζητήσεως βουλομένοις, ὃ δὴ καὶ ἀσμένως πεπράχαμεν. ὁ μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἐντεῦθεν ἐξέπλευσεν.

4–8 Gregorius Nyss., adv. Eunomium 3 (4) 8, PG 45,713 A; ed W. Jaeger II (1960) 136,19–24; cf. Flor. dyothel., ACO ser. II vol. I p. 428 Nr. 28

MTO

3 τὸν τῆς νύσσης T   4 ἀκήρατος] ἀόρατος O   6 ἐνεργεῖ] ἐνήργει O   9 ut dictum est = <ὡς εἴρηται> om. MTO
 10 ἐκρίναμεν om. T   καὶ συνοδικῶς φωναῖς O   11 ὠρισμέναις] ὀρισμέναις M
 14 ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O   17 ἀρκεῖσθαι] ἀρκεῖσθε T   18 πατέρων om. M   19 οὖν om. O
 20 αὐτῷ] αὐτῶν T   22 περὶ ... ζητήσεως om. O

dicatur, quemadmodum corpus nostrum regitur et ornatur et disponitur ab intellectuali et rationali anima nostra, ita et in domino Christo tota humana eius conspersio ab ipsius uerbi deitate semper et in omnibus mota ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ deimobilis erat secundum Nisenum Gregorium dicentem contra Eunomium ita: „secundum quod deus erat filius, impassibilis utique est et immortalis, si qua autem passio de eo in euangelio dicitur, per humanitatem profecto, quae suscipiebat passionem, huiusmodi operatus est. operatur quippe uere deitas per corpus quod circa ipsam est, omnium salutem, ut sit carnis quidem passiones, dei autem operationem.“

Hanc igitur, ut dictum est, contentionem incipientem accendi uidentes necessarium iudica<ui>mus adtritas potius sanctorum patrum uoces et sinodice definitas semper sequi et neque quae raro a quibusdam patribus dicta sunt et non circa haec intentionem habentibus, [quasi] <quatenus> planam et inambiguam de eis doctrinam exponerent ad regulam et legem per omnia dogmaticam [reducere] <per>ducere, quale est et quod de una operatione ab eis dictum est, neque iterum quae nullatenus dicta sunt a probabilibus patribus, nunc uero a quibusdam proferuntur, duas inquam operationes, tamquam dogma ecclesiasticum proferre. et ad ultimum stetit ac placuit, quatenus praedictus Sophronius uenerabilis nullum sermonem de cetero de una siue de duabus operationibus mouere debeat, sed ei sufficiat praefata cautaque adtrita sanctorum patrum recta traditio atque doctrina. his itaque contentus sepe nominatus uenerabilis uir et haec custodire certificans petiit nos etiam per epistulam de his ei praebere responsum, quatenus huiusmodi epistulam, ut ait, ostendat his, qui forsitan interrogare eum de praedicta questione uoluerint, quod et [alacriter] <iucunde> egimus. et ille quidem in his hinc enauigauit.

VPG CBR MNL

1 dicatur] dicant L 2 et rationali *om.* L et² *om.* B in C *add.* tota] tata G¹ conspersio] conspersio ML² compersio L¹ 3 deitate] deitates VP et *om.* CBR ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ *om.* VPG ΘΕΟΚΙΝΗΤΟΝ] ΘΕΟΚΑΙΥΤΟC CBR M ΘΕΟΡΑΤΥΤΟC N ΘΕΟΚΑΙΥΤΟΟ L 4 nisenum] nysenum V N niseum CBR n.ysaenu M misenum L gregorium] egregorium N eunomium] eumomnium VPG eonomium CBR 5 impassibilis] impassibilis M est *om.* N immortalis] immortalis ML dicitur] legitur G 6 suscipiebat] suscipiebat P *ras.* passionem] passationem N operatur] operator P¹ 7 uere] uera MNL ipsam] ipsum VPG² sit] sicut P sint M² 8 passiones] passionis CBR 10 iudica<ui>mus] iudicamus VPG CBR MNL (*cf.* 547,19 = a-*ui*) adtritas] adtritus VP MNL attritas R potius] potius R G sinodice] synodicae CG synodice R M definitas] diffinitas G M 11 et¹ *om.* MNL patribus *om.* G 12 ὡστε = <quatenus>] [quasi] VPG CBR MNL planam] plenam L 12-13 de ... legem N *iter.* 12 eis] eius N 13 dogmaticam] dogmatica CBR MNL ἄγειν = <per>ducere] [reducere] VPG CBR MNL et² *om.* VPG 14 dictum] dic.tum B¹ *ras.* dicytum B² est dictum PG NL est *om.* M quae *om.* N dicta sunt *om.* MNL probabilibus] probalibus G 15 uero] uera VPG a *om.* VP tamquam] tanquam L 16 ecclesiasticum] aeblestasticum N proferre] proferre P² proferere N (!) quatenus] quatinus G 16-17 sophronius] sofronius CBR 17 cetero] ceterum CBR de³ *om.* L 18 ei] dei G adtrita] atrita VPG attrita R MNL traditio] traditio VG 19 contentus] contentu B sepe] saepe M 20 certificans] cestificans B testificans R (!) petiit] tuam petimus C¹BR petimus C² epistulam] epistolam CG L ei] et MNL praebere] praehibere CBR responsum] possimus R quatenus] quatinus G 21 epistulam] epistolam CG R L ut ait M² *add.* his] huius VP ab hiis R *om.* MNL forsitan] forsita VP forsitan CBR² forsitant B¹ uoluerint] uoluerit P¹ 22 quod] quo VP²G ὁσμέως = <iucunde>] [alacriter] (= προθύμως) VPG CBR MNL his etiam hinc G

Ἄρτίως δὲ ὁ πανευσεβῆς καὶ θεοστήρικτος ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν Ἐδεσσηνῶν διατριβῶν πόλιν πανευσεβῆ κεραίαν ἐποίησατο πρὸς ἡμᾶς παρακελευομένην, ἵνα τὰς πατρικὰς ἐκείνας παρεκβάλλωμεν χρήσεις τὰς ἐμφερομένας τῷ γενομένῳ, ὡς εἴρηται, παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις Μηναῖ πρὸς τὸν ἀγιώτατον Βιγίλλιον δογματικῶς περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ 5 ἐνὸς θελήματος λόγῳ· καὶ ταύτας τῇ θεοσόφῳ αὐτοῦ ἀποστείλωμεν γαληνότητι, ὃ δὴ καὶ πρὸς ἔργον ἠγάγομεν, ἡμεῖς δὲ τὴν τῶν ἤδη κεινημένων ἔχοντες μνήμην καὶ τὸν ἐκ τῆς τοιαύτης κινήσεως ἀρξάμενον θόρυβον ἐπιστάμενοι ἀνηγάγομεν τῇ αὐτοῦ πανευσεβεῖ γαληνότητι διὰ μετρίας ἡμῶν ἀναφορᾶς καὶ γραμμάτων πρὸς τὸν εὐκλέεστατον βασιλικὸν σακελλάριον τῶν περὶ τούτου παρ' ἡμῶν γενομένων ἅπασαν ἐξῆς τοῦ κεφαλαίου τὴν 10 λεπτομέρειαν, καὶ ὡς οὐ χρὴ τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ἐρευνᾶν, ἀλλ' ἐμμένειν τῇ τετριμμένη καὶ συμφώνως παρὰ πάντων ὁμολογουμένη πατρικῇ διδασκαλίᾳ περὶ τοῦ τοιοῦτου ζητήματος, καὶ ὁμολογεῖν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ὄντα κατὰ ἀλήθειαν θεὸν ἅμα καὶ ἄνθρωπον, τὸν αὐτὸν ἐνεργεῖν τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα καὶ ἐξ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεσαρκωμένου θεοῦ λόγου, καθὰ φθάσαντες ἔφημεν, πᾶσαν προΐέναι ἀμερίστως καὶ 15 ἀδιαίρετως θεῖαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς ὁ θεοφόρος ἐκδιδάσκει Λέων διαρρήδην εἰπῶν· „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφή μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκεν.“ ἔφ' οἷς ἀντίγραφον πανευσεβῆ κέλευσιν τοῦ πανημέρου αὐτοῦ ἔδεξάμεθα κράτους τὰ πρέποντα τῇ θεοδηγῆτῳ αὐτοῦ περιέχουσιν γαληνότητι.

Τούτων οὖν ἀπάντων ἄνωθεν οὕτω παρηκολουθηκότων εὐλογον ἅμα καὶ ἀναγκαῖον 20 ἐκρίναμεν τῶν κατὰ μέρος μεμνημονευμένων τὴν εἴδησιν τῇ ὑμετέρῃ ἀδελφικῇ καὶ ὁμοψύχῳ μακαριότητι παρασχεῖν διὰ τῶν ἐσταλμένων παρ' ἡμῶν ἰσοτύπων, καὶ προτρέπομεν τοὺς πανιέρους ὑμᾶς τούτοις ἅπασιν ἐντυχεῖν καὶ τῇ προσοῦσῃ ὑμῖν θεαρέστῳ καὶ πληρεστάτῃ ἀγάπῃ καὶ νῦν ἐπομένους, εἴ τί περ ἴσως ἑλλείπον εὔρηται, τοῦτο τῇ δεδωρημένη ὑμῖν ἐκ θεοῦ χάριτι ἀναπληρῶσαι καὶ δι' ὁσίων ὑμῶν συλλαβῶν σὺν τῇ ὑμετέρῃ εὐκταίᾳ ῥώσει 25 τὰ περὶ τούτων ὑμῖν δοκοῦντα σημάναι.

23–24 cf. 1. Cor. 16,17; Phil. 2,30

1–2 cf. Heraclius imp. ad Sergium Const., Dölger, Reg. 204, a. 633 8–9 cf. Sergius Const. ad Heraclium imp., V. Grumel, Reg. 289, a. 633 12–13 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,25 16–17 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,27–28

MTO

1 πανευσεβῆς] πανευσεβέστατος O ἐδεσσηνῶν] ἐδεσηνῶν M αἰδεσσηνῶν T 3 παρεκβάλλω-
μεν] παρεκβάλλομεν M παραβάλλωμεν O 3–4 παρὰ ... βιγίλλιον om. O 4 βιγίλλιον] βιγίλιον
T 5 ἀποστείλωμεν] ἀποστείλομεν T 10 λεπτομέρειαν] λεπτομερίαν TO 12 μονογενῆ] μονο-
γενῆ M 15 θεοφόρος] θεόσοφος O 16 διαρρήδην] διαρήδην M 20 μεμνημονευμένων] ἐμνη-
μονευμένων T 22 πληρεστάτη] πληρέστη O 23 ἐπομένους] ἐπημένους O τί om. O εὔρη-
ται] ἠύρηται T 23–24 τοῦτο ... ἀναπληρῶσαι om. O 23 ὑμῖν] ἡμῖν T ἐκ om. M 24
ὑμῶν] ἡμῶν T 25 ὑμῖν] ἡμῖν T

Nuper autem piissimus et a deo coronatus dominus noster apud Edessenam demorans ciuitatem pios ad nos apices fecit praecipientes, ut paterna illa testimonia defloremus, quae continentur in libro dogmatico, sicut dictum est, facto a sanctae memoriae Mena ad sanctissimum Uigilium de una operatione et una uoluntate; et haec a deo instructae eius serenitati dirigere deberemus, quod et ad effectum perduximus. nos autem quae dudum mota sunt memoria retinentes et tumultum, qui ex huiusmodi motione coepit, scientes suggestimus eius piissimae serenitati per mediocrem nostram suggestionem et scripta ad excellentissimum sacellarium imperialem consequenter huius capituli omnem subtilitatem horum quae a nobis pro hoc actitata sunt, et quod non oporteat de huiusmodi inquisitione perscrutari, sed permanere in adtrita patrum doctrina, quam omnes consone confitentur de huiusmodi questione, et confiteri unigenitum filium dei, qui ueraciter deus simul et homo est, eundem operari diuina et humana et ex uno eodemque incarnato deo uerbo, sicut quod occurrentes iam sumus effati, inseparabiliter atque indiuisse omnem diuinam atque humanam operationem procedere. hoc namque nos Leo dei portitor instruit manifeste perhibens: „agit enim utraque forma cum alterius communionem quod proprium habet“. in quibus rescriptum pie iussionis ab eius mansuetissima suscepimus fortitudine, quae a deo conseruandam eius serenitatem concedent continentem.

His igitur omnibus a principio ita prouenientibus rationabilem simul et necessarium iudicauimus de his, quae partim memorata sunt, cognitionem dare uestrae fraternae atque unianimi beatitudini per exemplaria, quae a nobis directa sunt, et adhortamur uos, sacratissimi, haec omnia relegere et deo placitam ac plenissimam caritatem, quae in uobis est, nunc quoque sequentes, si quid amplius minusue inueneritis, hoc per datam uobis a deo gratiam adimplere atque per sanctas sillabas uestras una cum uestra obtabili sospitate quaeque super his uobis fuerint placita significare.

VPG CBR MNL

1 a om. VP edessenam] edessinam B cccam R aedessenam G essenam MNL 2
 paterna] fraterna VPG deflo<ra>remus? 3 continentur] contenenentur CB continetur N
 facto] factum MNL mena] maena PG M mene C menae B om. R 4 et de una
 MNL 5 eius om. G serenitati] serenitate B serenitatem R dirigere] diregere CB ad
 effectum] affectum B 6 dudum] dodum P¹ dum CR mota sunt] motas NL memoria]
 memoriae MN memorie L retinentes] retenentes CB tumultum] tumulum N huiusmodi]
 huiuscemodi CR coepit] cepit CBR caepit G N ceperet L 7 nostram] eius L 8
 scripta] scriptam CBR M excellentissimum] exellentissimum M sacellarium] saccellarium VP NL
 (ω-ca) imperialem] imperialem V huius] huiusmodi G capituli omnem] capitulionem M
 9 subtilitatem] suptilitatem P horum quae] horumque quae B actitata] actita VP CRG N 10
 inquisitione] inquisitioni P inquaesitione C²B² inquesitione C²B¹ perscrutari] perscrptari L
 permanere] manere P¹ adtrita] atrita VP N attrita R M actrita L consone] consonanter
 CBR 11 huiusmodi] huius R huiuscemodi G 12 simul om. V semul C similis N
 13 sumus effati] summus efati CBR inseparabiliter] separabiliter VP B MNL 14 nos C² add., om.
 R L leo] deo L portitor] portotor C¹ pertito L 15 agit] ait P NL communionem]
 communionem P 16 rescriptum est pie C¹R pie] piae BG M iussionis eius ab M¹ man-
 suetissima] mansuetissimam NL fortitudine] fortitudinem NL 17 concedent] concedent N
 continentem om. VPG contenenentem CB continenter L 18 his igitur] ... .gitur P ras. hiis
 igitur R a principio] apprincipi N aprincipi L rationabilem] rationabile M simul]
 semul C 19 iudicauimus] iudicamus VPG (cf. 545,10) memorata sunt] memoratas N nobis
 memoratas L fraternae] fraternitati G 20 unianimi] hunanimi V unanimi PG MNL et
 C² add. adhortamur] adortamor P adadhortamur C adostamur B 21 sacratissimi et
 haec C¹R 22 quid] quod N minusue] minus sue VP minusuae B minus M inue-
 neritis] inueneretis B 23 sillabas] sillubas P syllabas CB ML sylabas G uestras om. G
 obtabili] optabili CBG¹ MNL sospitate] sosplate VP 24 fuerint] fuerunt G

Ἐπι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἀντίγραφος ἐπιστολή Ὀνωρίου πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν αὐτὸν Σέργιον, ἔχουσα οὕτως

- Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα, δι' ὧν φιλονεικίας τινὰς καὶ
 5 νέας φωνῶν ζητήσεις ἔγνωμεν εἰσενεχθείσας παρὰ Σωφρονίου τινὸς τηλικαῦτα μὲν μοναχοῦ,
 νυνὶ δέ, ὡς ἀκούομεν, ἐπισκόπου καθεστῶτος τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως κατὰ Κύρου τοῦ
 ἡμετέρου ἀδελφοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως προέδρου μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἐπιστρέψασιν ἐκ τῶν αἰρέσεων κηρύξαντος. ὅστις Σωφρόνιος
 παραγενόμενος πρὸς τὴν ὑμέτεραν ἀδελφότητα καὶ τὴν τοιαύτην ἀποτιθέμενος μέμψιν
 10 πολυτρόπως παιδευθεὶς ἤτησε περὶ ὧν παρ' ὑμῶν κατηχήθη ἐγγράφως αὐτῶ σαφηνι-
 σθῆναι. ὧντινων γραμμάτων πρὸς τὸν αὐτὸν Σωφρόνιον πεμφθέντων παρ' ὑμῶν δεξάμενοι
 τὰ ἴσα καὶ ἐντυχόντες ἐπαινοῦμεν τὴν ὑμέτεραν ἀδελφότητα μετὰ πολλῆς προνοίας τε καὶ
 ἐπισκέψεως γράψασαν, περιαιροῦσαν τὸ καινὸν τῆς ὀνομασίας δυνάμενον τοῖς ἀπλουστέ-
 15 ροις σκάνδαλον εἰσάγειν.
 Ἡμᾶς γὰρ δέον ἐστί *βαδίζειν ὡσπερ ἐλάβομεν*, καὶ γὰρ προηγουμένου τοῦ θεοῦ παρα-
 γενόμεθα πρὸς τὸ μέτρον τῆς πίστεως, ἦντινα οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀληθείας [τῶ φωτὶ] <τῶ
 σχοινίῳ> τῶν θείων γραφῶν ἐξέτειναν, ὁμολογοῦντες τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν μεσίτην
 θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα μεσιτεουσῆς τῆς ἀνθρωπότητος τῆς ἐνωθείσης
 αὐτῶ τῶ θεῶ λόγῳ καθ' ὑπόστασιν καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα τὰ ἀνθρώπινα ἀφράστως
 20 καὶ [μονογενῶς] <μοναδικῶς> προσληφθείσης τῆς σαρκὸς ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀσυγ-
 χύτως τελεί<α>ς τῆς θεότητος, καὶ ὁ ἐκλάμπας ἐν σαρκὶ τοῖς θαύμασι τελεία θεότητι, αὐτὸς
 ἐστὶν ὁ καὶ τῆς σαρκὸς τὰς διαθέσεις τοῖς ὀνειδισμοῖς τοῦ πάθους ἐνεργήσας, τέλειος θεὸς
 καὶ ἄνθρωπος, *εἰς μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσι, *λόγος σὰρξ*
γενόμενος καὶ ἐνώκησεν ἐν ἡμῖν αὐτὸς υἱὸς ἀνθρώπου *καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, εἰς* καὶ ὁ αὐτός,

15 1. Thess. 4,1   16 cf. Rom. 12,3   17–18 1. Tim. 2,5   23 1. Tim. 2,5   23–24 Joh. 1,14
 24 Joh. 6,41

4–558,8 Honorius papa, epist. I ad Sergium Const.   20–21 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31
 21 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II 1,1 p. 14,29–15,1

MTO

4 φιλονεικίας = intentiones (σκοποῦς – contentiones)   5 εἰσενεχθείσας = introductas (εἰσαχθείσας –
 illatas, cf. 558,2)   6 Ἱεροσολυμιτῶν] Ἱεροσολυμητῶν T   7 ἀδελφοῦ καὶ τῆς O   πόλεως] μεγα-
 λοπόλεως M   10 παιδευθεὶς = eruditus (cf. 550,5: παιδεύουσα – instruens)   παρ' ὑμῶν om. O
 κατηχήθη = instructus (καταρτίζειν – institutus)   ἐγγράφως = paginalibus sillabis (in scripto – in
 scriptis)   10–11 σαφηνισθῆναι = reserari (ἀποκαλύπτειν – explanare, declarare)   11 πεμφθέντων
 = directarum (ἀποστοτελλόντων – missarum)   ὑμῶν] ὑμῖν M   ἡμῶν O   13 ἐπισκέψεως =
 circumspecteque (περισκέψεως – inspecteque)   γράψασαν] γράψαντες T   ὀνομασία = uocabulum
 (= προσηγορία 5 ×, ἔπωνυμία 3 ×, ὄνομα 1 ×, φωνή 1 ×)   14 εἰσάγειν = generare (cf. 556,8: τίκειν –
 generare)   15 ὡσπερ ἐλάβομεν] ὡς παρελάβομεν M = sicut percepimus   in quo peruenimus = <εἰς
 ὁ παραγενόμεθα>   16–17 [τῶ φωτὶ] <τῶ σχοινίῳ> = funiculo – (lumine)   20 [μονογενῶς] <μονα-
 δικῶς> = singulariter – (unigenite)   ἀδιαιρέτως = <in>discrete (cf. 550,6)   21 τελεί<α>ς τῆς θεότητος
 = plena diuinitate] τελείως MTO   24 ἐνώκησεν] ἐνοίκησεν O

Item relectum est ex eodem codicio rescriptum epistulae Honorii papae Romani ad eundem Sergium continens ita:

Scripta fraternitatis uestrae suscipimus, per quae intentiones quasdam et nouas uocum
 quaestiones cognouimus introductas per Sophronium quendam tunc monachum, nunc 5
 uero ex auditu episcopum Hierusolimitanae urbis constitutum, aduersus fratrem nostrum
 Cyrum Alexandrinae ciuitatis antistitem unam operationem domini nostri Iesu Christi
 conuersis ex heresi praedicantem. qui denique ad uestram fraternitatem Sophronius
 ueniens quaerellamque huiusmodi deponens multiformiter eruditus petiit de his, quae a
 uobis fuerat instructus, paginalibus sibi sillabis reserari. quarum litterarum ad eundem 10
 Sophronium directarum suscipientes et exemplar intuentes satis prouide circumspecteque
 fraternitatem uestram scripsisse laudamus nouitatem uocabuli auferentem, quod posset
 scandalum simplicibus generare.

Nos enim *in quo [peruenimus] <percepimus> oportet ambulare*, enimuero duce deo
 peruenimus usque ad *mensuram* rectae fidei, quam apostoli ueritatis scripturarum sanc- 15
 tarum funiculo extenderunt, confitentis dominum *Iesum Christum mediatorem dei et
 hominum*, operatum diuina media humanitate uerbo dei [naturaliter] <secundum subsi-
 stentiam> unita – eundemque operatum humana ineffabiliter atque singulariter –
 assumpta carne <in>discrete, inconfuse atque inconuertibiliter plena diuinitate –, et qui
 coruscavit in carne plena diuinitate miraculis, ipse est et carnis affectus plene deus <et> 20
 homo passionis opprobrii operator, *unus mediator dei et hominum* in utrisque naturis;
uerbum caro factum est et habitauit in nobis, ipse filius hominis *de caelo descendens*,

VPG CBR MNL

1 rescriptum honorii papae L *margin.* codicio] codicello C¹BR codicillo C² codice G coditio
 N romani] romanae CBR romano G¹ eundem] eum NL 2 continens] contenens B
 4 suscipimus] suscepimus B² MNL suscipimus G¹ intentiones] intentionis CB¹R 5 quaestiones]
 questiones V quiescentes P introductas] introducta NL sophronium] sofronium CBR
 quendam] quemdam L monachum] monacum L 6 hierusolimitanae] hierusolimitanae CB ihe-
 rosolimitanae G hierusolimitanae M hierosolimitanae N hierosolimitanae L fratrem]
 frater N 7 antistitem] antestitem V CB antistites N antistem L 8 conuersis] conuersi
 N ex heresi] ex heresim C N ad heresim L qui denique] quidemque VP R uestram]
 nostram N sophronius] sofronius CBR 9 quaerellamque] querellamque P B¹ M querellamque
 RG NL petiit] petit G 10 uobis] nobis L sillabis] syllabis CBG ML reserari] reseruari
 G 11 sophronium] sofronium CBR et *om.* PG CBR MNL (et-ex) circumspecteque] circum-
 spectateque L¹ 14 [peruenimus]] peruenemus C¹ ἐλάβομεν = <percepimus> *om.* VPG CBR MNL
 duce] ducae P 15 peruenimus] peruenemus C¹ apostoli] apli P N apostholi CB apostolice
 L 15–16 sanctarum scripturarum G sanctarum] sacrarum L 16 funiculo] finiculo P¹
 funiculos G dominum nostrum iesum L 17 hominum] hominem V diuina] de una VP
 diuina C diu.nam G *ras.* media] aelia G 17–18 καθ' ὑπόστασιν = <secundum subsisten-
 tiam>] [naturaliter] VPG CBR MNL 18 humana] humanam CR NL atque] adque C 19
 assumpta] adsumpta CB ἐδιαιρέτως = <in>discrete] discretiae VP¹ discrete P² CBRG MNL
 atque] adque C inconuertibiliter] inconuertibiliter N diuinitate miraculis et C¹ 19–20 et ...
 diuinitate *om.* R L 20 coruscavit] corruscavit G et carnis] et in carne B² affectus] affectus
 CB effectus MNL plene] planae G plene M (τέλειος) καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL
 21 opprobrii] obprobrii CRG MNL obpropriis B operator] operatur C¹B¹RG *del.* C²B²
 unus] unusque C¹BR et hominum] atque hominis L in *om.* NL utrisque] utriusque B L
 22 factum] statum B¹ est *om.* P CB¹ MN descendens] discendens V C¹B

καθώς γέγραπται, σταυρωθεὶς ὁ κύριος τῆς δόξης, ὅποταν ὠμολόγηται τὴν θεότητα μηδαμῶς δύνασθαι τινα ὑπομεῖναι ἀνθρώπινα πάθη, καὶ οὐκ ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου προσελήφθη ἡ σὰρξ, δι' ἑαυτῆς γὰρ ἡ ἀλήθεια ἐν τοῖς εὐαγγελίοις οὕτως εἶπεν· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

5 ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ· δηλαδὴ παιδεύουσα ἡμᾶς, ὅτι τῇ θεότητι ἠνώθη ἡ παθητὴ σὰρξ ἀφράστως καὶ [μονογενῶς] <μοναδικῶς>, ὡς διακεκριμένως καὶ ἀσυγχύτως οὕτως καὶ ἀδιαιρέτως δόξη ἐνοῦσθαι, ὅπως ἀναμφιλέκτως θαυμαστῶ λόγῳ νοηθεῖν μενουσῶν τῶν διαφόρων ἐκατέρων φύσεων ἐνοῦσθαι. ὦτινι ὁ ἀπόστολος συνάδων πρὸς Κορινθίους εἶπε· σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων

10 τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς εἰς δόξαν ἡμῶν πρὸ τῶν αἰώνων, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνω<κεν>· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ὅποταν δηλαδὴ ἡ θεότης οὐδὲ σταυροῦσθαι ἠδύνατο οὐδὲ παθῶν ἀνθρωπίνων πείραν λαμβάνειν, <ἀλλὰ διὰ τὴν ἄφραστον συνάφειαν τῆς ἀνθρωπίνης καὶ θείας

15 φύσεως>, διὰ τοῦτο κατ' ἀμφοτέρα καὶ θεὸς λέγεται παθεῖν καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι μετὰ τῆς θεότητος. ὅθεν καὶ ἐν θέλημα ὁμολογοῦμεν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ προδήλως ἐκ τῆς θεότητος προσελήφθη ἡ ἡμετέρα φύσις, οὐχ ἁμαρτία ἐν ἐκείνῃ δηλαδὴ ἡ φύσις ἢ πρὸ τῆς ἁμαρτίας κτισθεῖσα, οὐχ ἦτις μετὰ τὴν παράβασιν ἐφθάρη. Χριστὸς γὰρ ὁ κύριος ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας παραγενόμενος

20 τὴν ἁμαρτίαν ἀφείλατο τοῦ κόσμου, καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ μορφήν δούλου λαβὼν ἐν σχήματι εὐρέθη ὡς ἄνθρωπος, ἐπειδὴ γὰρ χωρὶς ἁμαρτίας συνελήφθη ἐκ πνεύματος ἁγίου, διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς ἁμαρτίας ἐστὶν ὁ τόκος ὁ ἐκ τῆς ἁγίας ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου <οὐδεμιᾶς> μετασχὼν πείρας τῆς ἁμαρτησάσης φύσεως. τὸ γὰρ τῆς σαρκὸς ὄνομα κατὰ δύο τρόπους διὰ τῶν θείων λογίων ἐπι

1 1. Cor. 2,8   4–5 Joh. 3,13   9–13 1. Cor. 2,6–8   15–16 Joh. 6,41   18 cf. Hebr. 1,15
19 Rom. 8,3   20 cf. Joh. 1,29   Joh. 1,16   21+22 Phil. 2,7   cf. Hebr. 4,15

MTO

1 τῆς δόξης = maiestatis (cf. 550,12) (gloriae) ὠμολόγηται] ὁμολογῆται T   2 μηδαμῶς (= nullas)
6 [μονογενῶς] <μοναδικῶς> = singulariter   διακεκριμένως = discrete (cf. 548,20)   7 δόξη = uidetur
8 διαφόρων] διαφορῶν M   ᾧτινι] ὦντινι M   πρὸς τοὺς κορινθίους M   10 σοφίαν τὴν ἐν T
10–11 μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην O   11 πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν = NT   12 ἔγνω<κεν>]
ἔγνω MTO (= Pap. 46)   τῆς δόξης (cf. 550,1)   14 πείραν λαμβάνειν = experiri uel perpeti   14–15
sed ... naturae = <ἀλλὰ ... φύσεως> om. MTO   15 κατ' ἀμφοτέρα = [ut ubique] <in utrisque> (ὡς
πανταχοῦ)   18 ἁμαρτία ἐν] ἁμαρτίαν O   19 παραγενόμενος] γενόμενος = NT (ueniens – factus)
21 εὐρέθη] ηὐρέθη T   23 nullum = <οὐδεμιᾶς> om. MTO

unus atque idem, sicut scriptum est, *crucifixus dominus maiestatis*, dum constet diuinitatem nullas posse humanas perpeti passiones et non *de caelo*, sed de sancta est assumpta caro dei genetrice, nam per se ueritas in euangelio ita inquit: *nullus ascendit in caelum, nisi qui de caelo descendit filius hominis qui est in caelo*, profecto nos instruens, quod diuinitati unita est caro passibilis ineffabiliter atque singulariter, ut discrete atque inconfuse sic <et> indiuisse uideretur coniungi, ut nimirum [stupenda mente] mirabiliter manentibus utrarumque naturarum differentiis cognoscatur uniri. cui apostolus concinens ad Corinthios ait: *sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam uero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui destruuntur, sed loquimur dei sapientiam et misterio absconditam, quam praedestinavit deus ante saecula in gloriam nostram, quam nemo principum huius saeculi cognouit. si enim cognouissent, numquam dominum maiestatis crucifixissent.* dum profecto diuinitas nec crucifigi potuit nec passiones humanas experiri uel perpeti, sed propter ineffabilem coniunctionem humanae diuinaeque naturae, idcirco ut ubique et deus dicitur pati et humanitas *e celo* cum diuinitate *descendisse*. unde et unam uoluntatem fatemur domini Iesu Christi, quia profecto a diuinitate assumpta est nostra natura, non culpa <in> illa profecto <natura>, quae ante peccatum creata est, non quae post praeuaricationem uitata. Christus enim dominus *in similitudinem carnis peccati* ueniens *peccatum mundi abstulit, et de plenitudine eius <nos>* omnes accepimus, et *formam serui accipiens habitu inuentus ut homo est*, quia *sine peccato* conceptus de spiritu sancto, etiam *absque peccato* est partus de sancta et immaculata uirgine <et> dei genetrice nullum experiens contagium uiciatae naturae. carnis enim uocabulum

VPG CBR MNL

1 unus] onus B¹ atque] adque C maiestatis] magistatis B¹ 2 humanas] humanas C assumpta] adsumpta CB 3 genetrice] genetrice RG ML euangelio] euangelio L ita inquit] ait G inquit] inquit VG ML nullus = nemo 4 nisi] nis B¹ descendit] discendit V C¹ instruens] instrues N 5 atque¹] adque C atque²] adque C 6 καί = <et> om. VPG CBR MNL coniungi] coniugi VP ut om. G θαυμαστῶ λόγῳ = [stupenda mente] + mirabiliter manentibus] man. entibus G ras. 7 cognoscatur] cognuscatur V cognoscamus C¹B concinens] continens R L 7–8 corinthios] corintheus CB¹ chorinthios G 8 sapientiam¹] sapientia L loquimur] loquitur C¹ inter perfectos] interfectos P (p-f) sapientiam²] sapientia L huius saeculi] husseculi P saeculi] mundi G 8–9 neque ... saeculi om. VPG N 9 destruuntur] distruuntur CB¹ sed qui loquimur G et = in? misterio] ministerio VPG mysterio CB L 10 praedestinavit] praedestinavit MNL saecula] saeculam N in gloriam nostram ante saecula G (!) principum] principium N 11 dominum] domini V¹ maiestatis] aiestatis V¹ magestatis B¹ gloriae MNL 12 dum perfecte profecto C¹B¹ (pro – per) uel perpeti B² del. 13 coniunctionem] coniunctio P¹ humanae C² marg. diuinaeque] diuineque V diuineque PG B¹ NL ut] et C¹R ut C² add. B² del. et om. CR 14 e celo] eccelo VPG N de caelo M¹ e celo cum] et locum R descendisse] discendisse CB¹ 15 domini nostri iesu C¹G assumpta] assumpta P adsumpta CB ἡμετέρα = nostra] nostri VPG CR MNL nostre B¹ nostra B² 16 ἐν = <in> om. VPG CBR MNL ἡ φύσις = <natura> om. VPG CB MNL quae] qui N 17 praeuaricationem] praeuaricatione CB¹ uitata] uiata P¹ uiciata CBR dominus] deus M² similitudinem] similitudine VPG 18 ἡμεῖς = <nos> om. VPG CBR MNL accepimus] actipiens P accipimus N 19 formam] forma VP CB¹ accipiens] suscipiens CBR ML silscipiens N habitu] abitu V¹ habita G conceptus] conceptu L 20 sancto om. M absque] sine N immaculata] immaculata ML καί = <et> om. VPG CBR MNL 21 genetrice] genetrice VP² genetrice RG MNL genetrice et nullum N uiciatae] ui. .e P¹ uiate P² uicitae C² uiciate BR uicii G uitiatae NL

καλῶ καὶ ἐπὶ κακῶ ἔγνωμεν λαμβάνεσθαι, καθὼς γέγραπται· οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα, διότι εἰσὶ σὰρξ. καὶ ὁ ἀπόστολος· σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι, καὶ πάλιν· τῷ νῶ δουλεύω τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας· θεωρῶ δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλοτίζοντά με <ἐν> τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας, ὅς ἐστιν ἐν τοῖς μέλεσί μου. καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐπὶ κακῶ ἀπολύθως εἴωθε νοεῖσθαι τε καὶ λέγεσθαι. ἐπ' ἀγαθῶ δὲ οὕτως Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· ἐλεύσεται ἅπανα σὰρξ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν μου. καὶ ἐν τῷ Ἰώβ· ἐν τῇ σαρκὶ μου ὄψομαι τὸν θεόν, καὶ ἀλλαχοῦ· ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ, καὶ ἄλλα

10 διάφορα, οὐ προσελήφθη οὖν, καθὼς εἰρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ σωτῆρος ἢ ἁμαρτήσασα φύσις, ἢ ἀντιστρατευομένη τῷ νόμῳ τοῦ νοός, ἀλλ' ἦλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός, τουτέστι τὴν ἁμαρτήσασαν τοῦ ἀνθρωπείου γένους φύσιν. ἕτερος γὰρ νόμος τοῖς μέλεσιν ἢ θέλημα διάφορον ἢ ἐναντίον οὐ γέγονεν ἐν τῷ σωτῆρι, ἐπειδὴ καὶ ὑπὲρ νόμον ἀνθρωπίνης [φύσεως] <αἰρέσεως> ἐτέχθη. κἂν γὰρ γέγραπται· οὐκ ἦλθον ποιῆσαι τὸ θέλημά μου,

15 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός, καὶ· οὐκ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὅπερ σὺ θέλεις, πάτερ καὶ ἄλλα τοιουτότροπα, οὐκ εἰσὶ ταῦτα διαφόρου θελήματος, ἀλλὰ τῆς οἰκονομίας τῆς ἀνθρωπότητος τῆς προσληφθείσης. ταῦτα γὰρ δι' ἡμᾶς ἐλέχθη, οἷς δέδωκε παράδειγμα, ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἐψώμεθα, ὁ τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος τοὺς μαθητὰς διδάσκων, ἵνα μὴ τὸ ἴδιον ἕκαστος ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ τοῦ κυρίου μᾶλλον ἐν πᾶσι προτιμήσῃ θέλημα.

20 Ὅδῳ τοίνυν βασιλικῇ πορευόμενοι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῶν θηρευτῶν τὰς περικειμένας παγίδας ἐκφεύγοντες πρὸς λίθον τὸν ἡμέτερον μὴ προσκρούσωμεν πόδα, τοῖς Ἰδουμαίοις, τουτέστι τοῖς γηϊνοῖς <καὶ> αἰρετικοῖς τὰ οἰκεία καταλιμπάνοντες, μήτε εἰς ἴχνος ποδὸς γῆς, τουτέστιν εἰς τὴν φαύλην αὐτῶν διδασκαλίαν, παντὶ τρόπῳ αἰ διάνοιαι ἡμῶν προσψαύσωσιν, ὅπως δυνηθῶμεν καταντῆσαι πρὸς τοὺς πατρῶους ὄρους ταῖς τρίβοις

1–2 Gen. 6,3   2–3 1. Cor. 15,50   3–4 Rom. 7,25   4–6 Rom. 7,23   7–8 Is. 66,23
 8–9 Iob 19,26   9 Is. 40,5; Lc. 3,6   11 Rom. 7,23   Lc. 19,10   12 Rom. 7,23   14–15
 Joh. 6,38   15 Mt. 26,39   16 cf. Joh. 20,31   18 cf. 1. Petr. 2,21   21 cf. Ps. 91,92; Mt. 4,6
 22 cf. 3. Reg. 18,18

20 cf. Sophronius Hieros., p. 438,6

MTO

1 καθὼς γέγραπται *om.* O   2 εἰς τὸν αἰῶνα = <in aeternum>?   5 in = <ἐν> *om.* MTO   ὅς] ὁ
 TO   7 ἅπανα] πᾶσα O   8–9 Iob 19,26 = Vulg.!   12 ἀνθρωπείου] ἀνθρωπίνου T   13 ἦ²
om. O   14 [φύσεως] <αἰρέσεως> = conditionis   16 τοιουτότροπα] τοιουτοτρόπα T   17 δέδωκε]
 δέδοται O   παράδειγμα = exemplum (ὑπογραμμὸν = NT)   18 ἐψώμεθα = assequamur (ἀκολου-
 θήσωμεν = NT)   ἐψώμεθα *M marg.*   ἀκολουθήσωμεν = *M txt.*   ὁ τῆς εὐσεβείας = pius   22
 atque = <καὶ> *om.* MTO   24 καταντῆσαι πρὸς] κατανοῆσαι M

duobus modis sacris elogiis boni malique cognouimus nuncupari, sicut scriptum est: *non permanebit spiritus meus in hominibus istis <in aeternum>*, quia *caro sunt*. et apostolus: *caro et sanguis regnum dei non possidebunt*, et rursus: *mente serui legi dei, carne autem legi peccati et: uideo <autem> aliam legem in membris meis oppugnantem legi mentis meae et captiuum me trahentem in legem peccati, quae est in membris meis*. et alia multa huiusmodi in malo absolute solent intellegi uel uocari. in bono autem ita Esaia propheta dicente: *ueniet omnis caro in Hierusalem et adorabit in conspectu meo*. et Iob: *in carne mea uidebo deum*, et alias: *uidebit omnis caro salutare dei*, et alia diuersa. non est <itaque> assumpta, sicut praefati sumus, a saluatore uitata natura, *quae repugnaret legi mentis eius*, sed *uenit querere et saluare quod perierat*, id est uitiatam generis humani naturam. nam *lex alia in membris* aut uoluntas diuersa non fuit uel contraria saluatori, quia super legem natus est humanae conditionis. et si quidem scriptum est: *non ueni facere uoluntatem meam, sed eius qui misit me patris*, et: *non quod ego uolo, sed quod tu uis, pater*, et alia huiusmodi, non sunt haec diuersae uoluntatis, sed dispensationis humanitatis assumptae. ista enim propter nos dicta sunt, quibus *dedit exemplum, ut assequamur uestigia eius*, pius magister discipulos imbuens, ut non suam unusquisque nostrum, sed potius domini in omnibus praeferat uoluntas.

Uia igitur regia incedentes dextrorsum uel sinistrorsum uenatorum laqueos circumpositos euitantes *ad lapidem pedem* nostrum minime offendamus, Idumeis, id est terrenis atque hereticis propria relinquentes, nec uestigium quidem pedis sensus nostri terram, id est prauam eorum doctrinam omnimodo atterentes, ad id quo tendimus, hoc est fines

---

VPG CBR MNL

1 elogiis] eulogiis R eloquiis L boni malique] bonum aliquo MNL nuncupari] noncupari P
M nonconpari G 2 spiritus ... istis] meis in istis omnibus G hominibus] omnibus N εις
τον αιωνα = <in aeternum> om. VPG CBR MNL sunt] est L apostolus] apostulus P apostho-
lus B 4 δε = <autem> om. VPG CBR MNL membris] menbris BG NL oppugnantem]
obpugnantem CB MNL 5 αιχμαλωτιζοντά με = captiuum me trahentem legem] lege CR mem-
bris] menbris G 6 absolute] obsolete N intellegi] intelligi RG ML esaia] esaie V esia
P¹ ysaia G isaia M aesaia N esaya L 7 propheta om. VPG dicente] dicentem
NL caro] cari B¹ hierusalem] ierlm N hyerusalem L adorabit] adorauit VPG CB¹R N
8 alias et uidebit NL uidebit] uidebi M¹ omnis] hominis G 9 ου = <itaque> om. VPG CBR
MNL assumpta] adsumpta P¹ CB praefati] praefecti B uitata] uiciata P CBR M natura]
naturae G 9–10 repugnaret] repugnare CB¹R repugnaret . .legi P ras. 10 legi] legem C¹B¹R
legim C²B² mentis] mentes VP B querere] quaerere CB M uitiatam] uicitam B¹ uiciatam
B²R M 11 naturam] natura P N in membris] in menbris G L inembris N 12 conditionis]
condicionis V 13 uoluntatem] uolontatem C sed om. N 14 tu uis] tuus N uoluntatis]
uolontatis C dispensationis] dispositionis G 15 humanitatis om. G assumptae] adsumptae
CB 16 assequamur] asseqmur V¹ assequamur V² sequamur C¹R adsequamur C²B N
discipulos] discipulus P¹ imbuens] impuens V¹ inbuens CRG 17 potius] pocius G prae-
ferat] preferatur M uoluntas] uolontatem C uoluntatem BRG 18 incedentes dextrorsum]
incedenfes destrorsum L uel M add. sinistrorsum] sinestrorsum VP² sinistrum G ue-
natorum] uenectorum L 19 euitantes] seuitantes B¹ offendamus] offendant C² idumeis]
idomeis CB id om. P 20 atque] adque C hereticis] heticis M¹ relinquentes ut nec B²
uestigium] uestigio B² pedis id est sensus B² 21 doctrinam eorum G omnimodo] omnimo B¹
omnino B² atterentes] acterentes VP adterentes CB quo] quod VPG CBR NL fines]
finis V² fides MNL

τῶν ἡγουμένων ἡμῶν βαδίζοντες. καὶ κἂν εἴ τινα ψελλίζοντες, ἵνα οὕτως εἴπωμεν, ἐπεχείρησαν προφέροντες ἐκθέσθαι τυποῦντες αὐτοὺς ἐν σχήματι [διδασκάλων] <τρεφόντων>, ὅπως δυνηθῶσι τὰς διανοίας [τυπῶσαι] <διδάσκειν> τῶν ἀκροατῶν. οὐ χρὴ ταῦτα πρὸς δόγματα ἐκκλησιαστικά μεταστρέφειν, ἅπερ οὐδὲ σύνοδοι κατεξέτασαν οὐδὲ 5 αὐθενταὶ κανονικαὶ ἔδοξαν σαφηνίζειν, ἵνα μίαν ἢ δύο ἐνεργείας τις τολμήσῃ ἐπὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ κηρύξαι, ἃς οὐδὲ εὐαγγελικὰ οὐδὲ ἀποστολικὰ γράμματα οὐδὲ συνοδικαὶ κρίσεις <περὶ τούτων γενόμεναι> φαίνονται ὀρίσασθαι, εἰ μὴ <ἴσως>, ὡς προεἰπομεν, τινὲς ψελλίζοντές τινα ἐδίδαξαν συγκαταβαίνοντες πρὸς τὸ τυποῦν τὰς διανοίας καὶ ἐννοίας τῶν ἔτι νηπιαζόντων, ἅτινα πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικά δόγματα φέρεσθαι οὐκ 10 ὀφείλει, ἅπερ εἰς ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ λογισμῷ πλημμυρῶν ὡς οἰκείαν γνώμην προφέρει. ὅτι γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶν ἐνεργῶν τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, τελείως αἱ θεῖαι γραφαὶ καὶ φανερῶς ἀποδεικνύουσι. πότερον δὲ διὰ τὰ ἔργα τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μία ἢ δύο ἐνεργεῖαι ὠφελον παραγόμεναι λέγεσθαι ἢ νοεῖσθαι, ταῦτα πρὸς ἡμᾶς ἀνήκειν οὐκ 15 ὠφελον, ἀλλὰ καταλιμπάνομεν ταῦτα τοῖς γραμματικοῖς ἡγουν τεχνογράφοις, οἵτινες εἰώθησαν τοῖς παισὶν ἐν τῷ παραγωγῆς ποιεῖν τὰ ἐφευρισκόμενα παρ' αὐτοῖς ὀνόματα πιπράσκειν. ἡμεῖς γὰρ οὐ μίαν ἐνεργεῖαν ἢ δύο τὸν κύριον [ἡμῶν] Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὸ αὐτοῦ ἅγιον πνεῦμα διὰ τῶν ἁγίων γραφῶν παρελάβομεν, ἀλλὰ πολυτρόπως ἔγνωμεν αὐτὸν ἐνεργοῦντα· γέγραπται γάρ· ὃς οὐκ ἔχει τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος 20 οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. καὶ πάλιν· οὐδεὶς δύναται λέγειν κύριον Ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶν, ὁ αὐτὸς δὲ κύριος· καὶ διαρέσεις ἐνεργειῶν εἰσὶν, ὁ αὐτὸς δὲ θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ἔαν γὰρ αἱ διαιρέσεις τῶν ἐνεργειῶν πολλαὶ εἰσι, καὶ ταύτας πάσας ὁ θεὸς ἐν πᾶσι τοῖς μέλεσι τοῦ πεπληρωμένου σώματος ἐνεργεῖ, πόσω μᾶλλον ἐν τῇ κεφαλῇ ἡμῶν Χριστῷ τῷ 25 κυρίῳ ταῦτα δύνανται πληρέστατα ἀρμοσθῆναι, ὅπως καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ σῶμα ἐν εἴῃ τέλειον, ἵνα δηλαδὴ συνδράμη, ὡς γέγραπται, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ

11 Joh. 1,3   19–20 Rom. 8,9   20–23 1. Cor. 12,3–6   23–24 cf. Rom. 7,5   24–25 cf. Eph. 4,15   26–556,1 Eph. 4,13

MTO

2 προφέροντες] προσφέροντες M   αὐτοὺς] ἑαυτοὺς O   2–3 [διδασκάλων] <τρεφόντων> = nutritorum
3 [τυπῶσαι] <διδάσκειν> = inbuere (cf. 554,8: τυποῦν – informandas)   5 ἐνεργείας = energias!   τις
om. O   6 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ O   Ἰησοῦ = <iesu>?   7 super his habita = <περὶ τούτων γενόμεναι>
om. MTO   φαίνονται ὀρίσασθαι] φέρονται ὀρίσασθαι O   fortassis = <ἴσως> om. MTO   10
ὀφείλει] ὀφελεῖ M   ὀφειλεν O   προφέρει = explicare   13–14 μία ἢ = <una aut>?   14
ὠφελον] ὠφειλον M   παραγόμεναι = deriuatae (παρηγμένα – peruenire, cf. 554,16: παραγωγῆς)
15 ὠφελον] ὠφειλον MT   ἡγουν τεχνογράφοις = <aut rhetoricis>?   17 [ἡμῶν] om. lat.   19
οὗτος] οὕτως T   20 κύριον Ἰησοῦν] κύριος Ἰησοῦς T (= NT + lat.)   21–22 δὲ αὐτὸς M   22
ἐνεργειῶν = operationum! (ἐνεργημάτων = NT)   24 πεπληρωμένου = pleni   πῶσω δὲ μᾶλλον M
26 συνδράμη] σύνδρομοι O   ὡς γέγραπται O lac.

patrios, peruenire possumus ducum nostrorum semita gradientes. et si forte quaedam balbutientes, ut ita dicamus, nisi sunt proferentes exponere formantes se in specimen [nutritorum] <doctorum> ut possint mentes inbuere auditorum. non oportet ad dogmata haec ecclesiastica retorquere, quae neque sinodales apices super hoc examinantes neque auctoritates canonicae uisae sunt explanasse, ut unam uel duas energias aliquis praesumat <Iesu> Christi domini praedicare, quas neque euangelicae uel apostolicae litterae neque synodalis examinatio super his habita uisae sunt terminasse, nisi fortassis, sicut praefati sumus, quidam aliqua balbutiendo docuerunt condescendentes ad informandas mentes atque intelligentias paruulorum, quae ad ecclesiastica dogmata trahi non debent, quae unusquisque in sensu suo habundans uidetur utcumque propriam sententiam explicare. nam quia dominus Iesus Christus filius ac uerbum dei, *per quem facta sunt omnia*, ipse sit unus operator diuinitatis atque humanitatis, plenae sunt sacrae litterae <et> luculentius demonstrantes. utrum autem propter opera diuinitatis et humanitatis <una aut> geminae operationes debent deriuatae dici uel intellegi, ad nos ista pertinere non debent, relinquentes ea grammaticis <uel rhetoricis>, qui solent paruulis exquisita deriuando nomina uendicare. nos enim non unam operationem uel duas dominum <nostrum> Iesum Christum eiusque sanctum spiritum sacris litteris percepimus, sed multiformiter cognouimus operatum; scriptum est enim: *si quis spiritum Christi non habet, hic eius non est. et alibi: nemo potest dicere dominus Iesus nisi in spiritu sancto. diuisiones uero gratiarum sunt, idem autem spiritus; et diuisiones ministracionum sunt, idem autem dominus; et diuisiones operationum sunt, idem uero deus, qui operatur omnia in omnibus.* si enim diuisiones operationum multae sunt, et has omnes deus in membris omnibus pleni corporis operatur, quanto magis *capiti* nostro Christo domino haec possunt plenissime coaptari, ut <et> *caput* et corpus unum sit perfectum, ut profecto occurrat, sicut scriptum est, *in*

VPG CBR MNL(3)

1 patrios] proprios R	possumus] possimus CBG	semita] semitam MNL	1–2 quaedam] quedam VP (quidam?)
2 balbutientes] balbucientes BR	dicamus] dicam; C	dicam R	specimen] spicimen VP NL
3 διδασκάλων = [nutritorum] <doctorum> om. VPG CBR MNL	ut ...	ut ...	ut ...
559,1 nos om. L (folium?)	possint] possent C	inbuere] imbuere V B M	oportet] oportit CB ¹
4 haec om. VPG	ecclesiastica] haecclesiastica P	aecclesiastica G	aecclaeiastica N
5 auctoritates] auctoritatis V ¹	uisae] iusse N	energias (ἐνεργείας)	energias (ἐνεργείας)
6 ἰησοῦ = <iesu>?	apostolicae] apostolicae C	7 synodalis] synodalis G MN	his habita] auita MN
uisae] uisse N	fortassis] fortasis G	8 quidam] quidem VP	balbutiendo] balbuciendo BR M
condescendentes] condiscendentes CB ¹	9 atque] adque C	intelligentias] intelligentias RG M	intelligentias] intelligentias RG M
paruulorum] paruulorum V N	quae] quia B ²	10 sensu] senso P CB ¹	habundans] abundans CB
utcumque] utque P ¹	explicare] explecare C	11 christus V add., om. R	12 atque] adque C
plenae] plene VP B ¹ R NL	sacrae] sacri V ²	sacre P B ¹ N	καὶ = <et> om. VPG CBR MN
13 μία ἡ = <una aut> om. VPG CBR MN	14 operationes] operationis CR	debent] debebent VP ¹	debeant M
deriuatae] deribatae VP	intellegi] intelligi RG M	ista] istas V	pertinere] pertenerere C ¹ B ¹
15 grammaticis] gramaticis CBR	ἡγούσιν τεχνουργάφοις = <uel rhetoricis> om. VPG CBR MN	exquisita] exquesita CB	deriuando] deribando V
diribando P	dirriuando C	diriuando BG	16 uendicare] uindicare VPG M
uenditare CB	non om. N	ἡμῶν = <nostrum>?	17 multiformiter] multiformi N
17–18 cogno. imus P ras.	18 est ¹ B ² add.	enim] en. P ras.	non est eius M
est ²] habet VP	19 diuisiones] diuisionem VP	20 spiritus ... autem om. MN	spiritus] πῦρ P (s-p)
21 diuisiones uero operationum G	22 sunt multae sunt G	membris] menbris N	pleni] plenae CB ²
plene B ¹ R	plenis N	23 quanto] quantum C ¹ B ¹ R	capiti] capito G
24 ὅπως καὶ = ut <et> om. VPG CB MN	ue <et> R	caput] capud V	perfectum] fectum N

πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ ἐν ἄλλοις, τουτέστιν ἐν τοῖς μέλεσι τοῖς ἰδίοις, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ πολυτρόπως ἐνεργεῖ, ἐν ᾧ ζῶσι καὶ κινουῦνται καὶ εἰσὶ, πόσῳ μᾶλλον δι' ἑαυτοῦ τοῦ μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων πληρέστατα καὶ τελειότητα καὶ πολυτρόπως καὶ ἀφράστως ἡμᾶς δεόν ἐστὶν ὁμολογεῖν τῇ κοινῶν ἑκατέρας φύσεως αὐτῶν ἐνεργεῖν.

Καὶ ἡμᾶς μὲν χρῆ κατὰ τὰ θεσπίσματα τῶν θείων λογίων φρονεῖν καὶ [ἀναπνεῖν] <προσδοκεῖν> ἐκεῖνα δηλαδὴ ἀνατρέποντας, ἅτινα καινισμῶ φωνῆς γινώσκονται ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις σκάνδαλα τίκτειν, μήπως οἱ νηπιάζοντες τῇ ἐπωνυμίᾳ τῶν δύο ἐνεργειῶν προσκόψαντες τὴν Νεστοριανὴν μανίαν ἡμᾶς φρονεῖν νομίσωσιν, ἢ ἐὰν [δηλαδὴ] <ὄντως> πάλιν μίαν ἐνέργειαν τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμολογητέαν εἶναι δοξάσωμεν, τὴν μωρὰν τῶν Εὐτυχανιστῶν ταῖς ἐμβροτήτοις ἀκοαῖς ἄνοιαν ὁμολογεῖν νομισθῶμεν, παραφυλαττόμενοι, ἵνα μὴ ὦν τὰ μάταια καὶ κενὰ ὄπλα συνεκαύθησαν, τούτων αἱ τέφραι ἀνακαινίσωσι τοὺς πύρσους ἀναζωπυρηθέντας τῶν φλογοφόρων ζητήσεων, ἀπλότητι καὶ ἀληθείᾳ ὁμολογοῦντες τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐνεργοῦντα ἐν τῇ θεῖᾳ καὶ ἀνθρωπίνῃ φύσει βέλτιον ὑπολαμβάνοντες, ἵνα οἱ μάταιοι τῶν φύσεων σταθμιστὰ ἄργοι καὶ [παγανικώτατοι] <πραγματικώτατοι> φιλόσοφοι τύφον ἔχοντες καὶ οἰδαίνοντες καθ' ἡμῶν ἐπισηφῆσωσι ταῖς φωναῖς τῶν βατράχων, εἴπερ ἵνα οἱ ἀπλούστεροι καὶ ταπεινοὶ τῷ πνεύματι λαοὶ τῶν Χριστιανῶν δυνηθῶσι μένειν νήστεις. οὐδεὶς γὰρ ἀπατήσῃ διὰ φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης τοὺς μαθητὰς τῶν ἀλιέων τοὺς ἐπομένους τῇ τούτων διδασκαλίᾳ· πᾶσα γὰρ ἡ ὑπόθεσις ἡ πετρώδης καὶ περιρρέουσα πανούργου συλλογισμοῦ ἐν τοῖς τούτων δικτύοις συνετρίβη.

1 cf. Rom. 7,5   2 Act. 17,28   3 1. Tim. 2,5   12 cf. Ez. 39,9 – 10   18 Mt. 5,3   19 Col. 2,8

17 – 18 cf. Gregorius Nyss., c. Eunomium, PG 45,540 B II 4 p. 111,5   19 – 20 cf. Leo papa, epist. 164 ad Leonem, ACO

MTO

3 τελειότητα] τελέστατα O   5 αὐτῶν] αὐτοῦ T   αὐτὸν O   6 – 7 [ἀναπνεῖν] <προσδοκεῖν> = sperare (spirare)   8 τίκτειν = generare (cf. 548,14)   νηπιάζοντες = lactantes (γαλακτοτρέφοντες – paruuli)   10 [δηλαδὴ] <ὄντως> = certe (profecto)   [ἡμῶν] om. lat.   11 εὐτυχανιστῶν] εὐτυχανιτῶν O   ἐμβροτήτοις] ἐμβροτίτοις TO   13 πύρσους] πυρσοὺς O   ἀναζωπυρηθέντας διὰ τῶν M   14 ζητήσεων] ζητίσεων O   15 βέλτιον = electius   βέλτιον μᾶλλον ὑπολαμβάνοντες TO   16 [παγανικώτατοι] <πραγματικώτατοι> = negotiosi   17 τύφον ἔχοντες = typhantes   18 εἴπερ] ἤπερ O = <siquidem>   19 νήστεις] νήστις O   20 ἡ¹ om. O   21 περιρρέουσα] περιρρέουσα M

uirum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. si enim in aliis, id est in membris suis, spiritus Christi multiformiter operatur, in quo uiuunt, mouentur et sunt, quanto magis per semetipsum *mediatorem dei et hominum* plene ac perfecte multisque modis et ineffabilibus confiteri nos communionem utriusque naturae <eorum> condecet operatum.

Et nos quidem secundum sanctiones diuinorum eloquiorum oportet sapere uel sperare illa uidelicet refutantes, quae nouae uocis noscuntur sanctis dei ecclesiis scandala generare, ne aut duarum operationum uocabulo offensi lactantes Nestoriana nos uesania sapere arbitrentur, aut certe, si rursus unam operationem domini Iesu Christi fatendam esse censuerimus, stultam Eutichianistarum attonitis auribus dementiam fateri putemur, praecauentes, ne quorum <uana et> inania arma combusta sunt, eorum cineres rediuiuos ignes flammiumarum denuo renouent questionum, simpliciter atque ueraciter confitentes dominum Iesum Christum unum operatorem diuinae atque humanae naturae electius arbitantes, ut uani naturarum ponderatores otiosi atque negotiosi typhantes et turgidi aduersus nos insonent uocibus ranarum philosophi, [quam] <siquidem> ut simplices et humiles spiritu populi Christiani possint remanere ieiuni. nullus enim *decipiat per philosophiam et inanem fallaciam* discipulos piscatorum eorum [enim] doctrinam sequentes; omnia <enim> argumenta scopulosa disputationis callide atque fluctuaga intra eorum retia sunt collisa.

VPG CBR MN

1 mensuram] mensura CR   2 membris] menbris N   3 quanto] quantum CB³R   ac] hac P
4 confiteri nos VPG bis   communionem] communionem M   utriusque] utrisque B¹   αὐτῶν =
<eorum> om. VPG CBR MN   4–5 condecet et operatum VPG MNL   5 operatum] operatam G
6 sanctiones] sanctionis C¹R   7 quae] quae quidem CB²R   qui N   uocis] uoces CBR M
8 offensi] ofensi B   lactantes] luctantes G   nestoriana] nestorianam B²   uesania] uesiana C¹R
uesaniam B²   sapere] sapore G   rapere M   repere N   9 rursus] rorsum V   rursus
CBR   unam] hunam P¹   domini nostri iesu M   fatendam] fatenda VPG CR N   10
censuerimus] censeremus C¹   censaremus B¹   censeamus C²B²   stulta] stulta N   euti-
chianistarum] euthichianistarum M   eunuchianistarum N   attonitis] adtonitis CB   dementiam]
clementiam N   fateri] pateri VPG (f-p)   10–11 praecauentes] praecabentes P   11 μάρτυρα καὶ
= <uana et> om. VPG CBR MN   inania] inana CB¹   combusta] combusta P   cineres] cinerem
N   rediuiuos] rediuiuos VP   ignes] ignis P CBR N   12 flammiumarum] flammiumerum CB¹R
renouent] renobent VP   13 unum] onum P   operatorem] operatorum VPG   atque] adque C
humanae] umane P   14 uani] bani VP   boni G   atque ut uani N   otiosi] otiose C
ocioso B   ociose R   ociosi G   atque om. CBR   negotiosi] negucio C   negocio BR
typhantes] thyphantes V   sythiphantes CBR   15 ranarum] uanarum R   philosophi] philosophi CB
ἐῖπερ = [quam] <siquidem> om. VPG CBR MN   simplices] simplici VP   16 christiani] cristiani C
possint] possent CB¹R   possunt G   ieiuni] ieiunii N   16–17 philosophiam] phylosophiam V
philosophiam CB   17 inanem] inanam R   inanem philosophiam et G   fallaciam] falaciam P
fallatiam BG N   discipulos] dicipulos G¹   [enim] om. MN   18 γὰρ = <enim> om. VPG CBR
MN   scopulosa] scopulosae C¹   scopulosae C²B²G²   scopulose B¹G¹   scopulo R   dis-
putationis] disputationis M   callide] callidae B² M   callida B³G   atque] adque C   fluctuaga]
fluctigaua VP   fluctia C¹   fluctigaba C² (!)   fluctiue R   fluctiga N (!)   fluctuaga quam
intra B³   19 retia] recia RG   collisa] conlisa CB¹ N   19–559,1 conlisa euademus haec B³

Ταῦτα μεθ' ἡμῶν ἢ ἀδελφότης ἢ ὑμετέρα κηρύξει, καθὼς καὶ ἡμεῖς ταῦτα μεθ' ὑμῶν ὁμοψύχως κηρύσσομεν προτρέποντες ὑμᾶς, ἵνα τὴν εἰσαχθεῖσαν προσηγορίαν τῆς νέας φωνῆς τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐκφεύγοντες ἕνα μεθ' ἡμῶν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, θεὸν ἀληθινὸν ἐν δύο φύσεσιν ἐνεργοῦντα τὰ τῆς θεότητος
5 καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ ἐνότητι καθολικῇ κηρύξητε.

Ἡ ὑπογραφή

Ὁ θεὸς σε ἐρρωμένον φυλάξει, ἀγαπητὲ καὶ ἀγιώτατε ἀδελφέ.

10 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Δέον ἀχθῆναι πρὸς ἡμᾶς τὰ ῥέγεστρα καὶ δογματικὰ συγγράμματα τὰ ἐκτεθέντα ὑπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, εἴ τε πρὸς Ὀνώριον ἢ Κῦρον ἢ Σωφρόνιον ἢ καὶ πρὸς ἕτερα πρόσωπα ἢ καὶ ἀπὸ Ὀνωρίου πρὸς Σέργιον γενόμενα τῆς παρουσίας ἕνεκεν δογματικῆς ζητήσεως καὶ ἀποκείμενα ἐν τῷ <θείῳ> χαρτοφυλακίῳ
15 τοῦ εὐαγοῦς τῶν ἐνταῦθα πατριαρχείου, πρὸς ἀντιβολὴν τῶν παρὰ Μακαρίου ἐπιδοθέντων κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν <δεσπότη καὶ> βασιλεῖ τῶν καὶ νῦν ἀναγνωσθέντων. Γεώργιος τοῖνυν ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας μετὰ πάσης σπουδῆς ἀπερχόμενος ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τὰ λεχθέντα ἀγαγέτω ῥέγεστρά τε καὶ συγγράμματα.

20 Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

Καθὼς ἐκέλευσεν ἢ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, παραχρῆμα ἀπέρχομαι καὶ ὅσα εὐρεῖν δυνηθῶ φέρω μεθ' ἑαυτοῦ.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

3–4 1. Joh. 5,20

MTO

1 ὑμετέρα] ἡμετέρα T ὑμῶν] ἡμῶν T 2 κηρύσσομεν] κηρύσομεν O ὑμᾶς] ἡμᾶς O εἰσαχθεῖσαν = inductum (cf. 548,2) 3 κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν O 8 φυλάξει] φυλάξει T 11 ἡμᾶς] ὑμᾶς M 13 καὶ² om. M 14 δογματικῆς om. O ζητήσεως] ζητίσεως O καὶ om. O sacro = <θείῳ> om. MTO χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 15 πατριαρχείου] πατριαρχίου T 16 domno = <δεσπότη καὶ> om. MTO 18–19 χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακείῳ O 19 πατριαρχείου] πατριαρχίου T ῥέγεστρά] ῥέγιστρά T τε om. M 20 εἶπε] εἶπεν T 21 ὑμετέρα] ἡμετέρα T

Haec nobiscum fraternitas uestra praedicet, sicut et nos ea uobiscum unanimiter praedicamus hortantes uos, ut unius uel geminae nouae uocis inductum operationis uocabulum aufugantes unum nobiscum dominum *Iesum Christum filium dei* uiui, *deum uerissimum* in duabus naturis operatum diuinitatis atque humanitatis, fide orthodoxa et unitate catholica praedicetis.

Et subscriptio

Deus te incolumen custodiat, dilectissime atque sanctissime frater.

Gloriosissimi iudices et sancta sinodus dixerunt:

Oportet ad nos afferri regesta ac dogmatica scripta, quae exposita sunt a Sergio quondam patriarcha huius regiae urbis, siue ad Honorium uel Cyrum uel Sophronium aut etiam ad alias personas seu <et> ab Honorio ad Sergium facta super praesenti dogmatica quaestione <et> reiacentia in sacra chartophilatio huius uenerabilis patriarchii, ut conferantur cum codiciis, qui piissimo domno nostro principi a Macario oblati sunt et nunc relecti. Georgius igitur deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctissimae magnae ecclesiae cum omni festinantia pergens in chartophilatium uenerabilis patriarchii eadem regesta et scripta quae dicta sunt deferat.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Sicut iussit uestra <gloria et> sancta <ac uniuersalis uestra> synodus, confestim uado et quanta inuenire potuero mecum defero.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

VPG CBR MNL(1)

1 ea *inc.* L 555,3 2 ut] et N uocis nouae G inductum] indutum VPG 3 uocabulum] uocabulum V aufugantes] aufugientes G unum *C bis et del.* 4 atque] adque C orthodoxa] orthodoxe B¹ orthodoxae B² horthodoxa M et] ut R 5 catholica] captolica L 6–8 et ... frater *om.* NL 6 et *om.* P subscriptio] superscriptio CB 8 incolumen] incolumnem P incolomem C M incolomen B atque] adque C 10 gloriosissimi] gloriosissime B sancta sinodus] santum concilium R sinodus] synodus PG MNL sinodos B 11 oportet] oportit CB¹ oportet ad] oporteat G afferi] apperi V aperi PG (f-p) dogmatica] domatica N quondam] qda V qd P quodam CBR 12 regiae] rei C¹ honorium] horium VP L (n-r) sophronium] soprhonium P sofronium CBR sepronium N 13 καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL honorio] onorio P sergium] sergiam VP facta] factam CBR super] sub MN 14 καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL reiacentia] retacentia N chartophilatio] chartofilatio CBR charthophylatio G cartophilatio M carthophilatio L patriarchii] patriarche N conferantur] cumferantur VPG confiteantur R conferatur N 15 codiciis] codicibus G coditiis N domno] domino G MNL principi] principe CBR macario] machario PG CR N oblati] ablati N nunc *om.* L relecti] relictis CR 16 igitur *om.* G diaconus] diaci P dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBR chartophilax G cartopylax M cartophilax N carthophilax L ecclesiae] aecclesiae G N 17 chartophilatium] carthophilacium V carthofilatium C carthofilacium BR carthophilatium G L cartopylatium M regesta] reiesta CR 17–18 quae dicta sunt et scripta R 18 scripta] superscripta MNL deferat] deferant VP referant C¹R deferet C² *marg.* deferens G 19 deo amabilis *bis* P diaconus] diati P dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBRG cartopylax M¹ cartophylax M² cartophilax N carthophilax L 20 ἐνδοξότης καὶ = <gloria et> *om.* VPG CBR MNL καὶ οἰκουμένη ἑμῶν = <ac uniuersalis uestra> *om.* VPG CBR MNL synodus] sinodus CB uado] .ado N *ras.* 21 potuero] potero P¹G 22 synodus] sinodus CB

Τὸ μὲν παρ' αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ὑποσχεθὲν πρὸς τέλειον πέρας ἀγέσθω. οἱ δὲ ὑπεκλαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ ἀγία συνόδῳ πραττόμενα, γινέσθωσαν ἅμα Ἰωάννη τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Ῥηγίου, Γεωργίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυζίκου καὶ Δομετίῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πλουσιάδου πρὸς Μακάριον καὶ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ τὰ τε δύο βιβλία καὶ τὸ σὺν αὐτοῖς χαρτῶν τετράδιον καὶ πυνθανέσθωσαν παρ' αὐτοῦ, εἰ ἀληθῶς ταῦτα πονήματα αὐτοῦ Μακαρίου τυγχάνουσιν· ὡσαύτως δὲ ὑποδεικνύτωσαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια καὶ τὸν ἕνα χάρτην τὰ καὶ νῦν ἐπὶ ἡμῶν ἀναγνωσθέντα, εἰ ἄρα καὶ ταῦτα αὐτὸς ἐπιδέδωκε τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ, καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διδομένην ἀπόκρισιν παραυτὰ πρὸς ἡμᾶς ἀγαγέτωσαν.

Καὶ πρὸς ὀλίγον ὑπεξεληθόντες οἱ εἰρημένοι θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι ἅμα Παύλῳ καὶ Ἰωάννη τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἀσηκρήτοις καὶ σεκρεταρίοις βασιλικοῖς καὶ Ἀγάθωνι τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀναγνώστῃ καὶ νοταρίῳ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ παραγενόμενοι πρὸς Μακάριον καὶ μετὰ βραχύ τε ἀνθυποστρέψαντες εἶπον·

Ἐπελθόντες κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς τε ὑμετέρας ἐνδοξότητος καὶ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμένης ὑμῶν συνόδου ἀνήλθομεν ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ καὶ εἰσελθόντες ἐν ἐνὶ κελλίῳ, ἔνθα ἐστὶ Μακάριος· ὡς ἐκελεύσατε, ἐπηρωτήσαμεν αὐτόν, εἰ ἐπιγινώσκει τὰ δύο βιβλία τὰ εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐπιγράφοντα καὶ τὸ ἐν σὺν αὐτοῖς χαρτῶν τετράδιον, καὶ εἰ πονήματα αὐτοῦ τυγχάνουσιν. ὅστις Μακάριος κομισάμενος αὐτὰ καὶ ἀναπτύξας καὶ κανονίσας εἶπε·

„ναί, δέσποτα, ἀκριβῶς ἐμὰ πονήματά εἰσι καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά.“ ὁμοίως δὲ ὑπεδείχθησαν αὐτῷ καὶ τὰ τρία κωδίκια καὶ τὸ ἐν χαρτίῳ, ἅπερ καὶ κατὰ τὴν σήμερον

MTO

2 ἡμᾶς] ὑμᾶς T ταύτη ἀγία] ἀγία ταύτη T ἀγιωτάτη O 4 κυζίκου] κιζύκου T 7
 πονήματα τοῦ αὐτοῦ M δὲ καὶ ὑποδεικνύτωσαν M 10 παραυτὰ] παρ' αὐτὰ T 12 ἀσηκρήτοις]
 ἀσηκρήτες M ἀσεκρέτοις T καὶ¹ om. MT 14 καὶ om. O 16 ὑμῶν om. O πατριαρχείῳ]
 πατριαρχίῳ T 19 ὅστις] ὅς τις TO κανονίσας = inspiciens (cf. 561,20: aspiciens) 20
 δὲ ὑπεδείχθησαν] ὑπεδείχθη M

Quae promissa quidem sunt ab eodem Georgio deo amabili diacono et chartophilace ad effectum proueniant. hii autem qui [uero] excipiunt quae geruntur in hac [gesta] sancta nostra synodo, eant una cum Iohanne reuerentissimo episcopo ciuitatis Regitanae, Georgio deo amabili episcopo Cyzici et Dometio <deo amabili> episcopo Plusiados aput Macarium et ostendant ei tam illos duos libros et chartacium quaternionem, qui cum eis est, et sciscitentur ab eo, si uere haec opuscula eiusdem Macarii existunt; similiter autem ostendant ei et tria codicia et illam unam cartam, quae nunc quoque coram nobis relecta sunt, si haec utique quoque ipse obtulit piissimo nostro domino et magno imperatori, et responsum, quod eis dederit, ad nos statim perducant.

Et paululum recedentes praefati reuerentissimi episcopi una cum Paulo et Iohanne magnificis asecretis atque imperialibus secretariis et Agathone relegioso lectore et notario sanctissimi patriarchae Constantinopoleos et uenientes ad Macarium atque paulo post reuertentes dixerunt:

Secundum iussionem uestrae gloriae <et> sanctae uniuersalisque uestrae synodi pergentes ascendimus in uenerabilem patriarchium et intrantes unam cellulam, in qua est Macarius; sicut iussistis interrogauimus eum, si recognoscit illos duos libros, qui in nomine eius superscripti sunt, et unum, qui cum eis est chartacium quaternionem, et si opuscula eius existunt. qui Macarius accipiens ea et reuoluens ac inspiciens dixit: „etiam, domine, pro certo mea opuscula sunt et recognosco ea.“ similiter autem ostensa sunt ei et tria codicia et una charta, quae hodierna die relecta sunt, et aspiciens <et> ea dixit:

VPG CBR MNL

1 quidem *om.* G ab eodem] a G chartophilace] chartophilace P² B² carthofilace CB¹R L
 cartophilace M cartophilace N 1–2 πρὸς τέλειον πέρας = ad effectum hii] hi G M δὲ
 = autem + [uero] autem] uero G qui uero excipiunt VP MN qui uere excipiunt G qui
 non excipiunt L excipiunt] excipiunt M 2–3 ἐν τῇ καθ’ ἡμᾶς ταύτῃ ἀγία σύνοδος πραττόμενα =
 quae geruntur in hac [gesta] sancta nostra synodo 2 sancta] sancto P sancta [gesta] VPG 3
 synodo] sinodo CB eant] ea N regitanae] regitane VP R NL 4 amabili] amabile CBR
 cyzici] cizici P R cyzici C cyzio ML tizio N dometio] domecio C τῷ θεοφιλε-
 στάτῳ = <deo amabili> *om.* VPG CBR MNL aput] apud P C¹R ML ad B macarium]
 macharium PG N 5 ostendant] ostendent N illos] illo G duos] duo VP N libros] lib
 N liberos L¹ chartacium] cartacium P R M carthacium CB carthacium G char-
 tatum N carthacium L eis] eo N 6 sciscitentur] siscitentur N uere] uero CR nere
 L macarii] macharii PG existunt] existunt RG existunt macarii CBR MNL 7 ei *om.*
 N tria] trea CB codicia] coditia V N cartam] chartam PG N quoque] q̄q̄ P quo-
 quae N 7–8 coram ... quoque *om.* L 7 nobis *om.* N relecta] relicta CR 8 quoque]
 sunt quae CBRG (!) obtulit] optulit RG domino] domno V 9 eis] ei NL dederit]
 dederint G statim] tatim B stratim G¹ perducant] deducant G 10 paululum] paulolum
 CB 11 atque] adque C agathone] agathonae B² agatone L relegioso] religioso RG MN
 glorioso L 12 constantinopoleos] constantinopoleus CB macarium] macharium PG N ma-
 charium uenientes atque P atque] adque C 13 reuertentes] reuerentes VP 14 gloriae] gloriose
 L καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL sanctae *om.* G uniuersalisque] uniuersalesque B ue-
 strae] nostre L synodi] sinodo C¹ sinodi C²B 15 ascendimus] descendimus VP disce-
 dimus G ascendimus L² uenerabilem] uenerabilem M cellulam] cellam CBR 16 macarius]
 macharius PG iussistis] iusistis G M eum] eos L recognoscit] recognoscet VP recogno-
 scat G 17 superscripti] scripti G eis *bis* G est *om.* R M *add.* chartacium]
 carthacium CB L carthacium G cartacium R M chartacium N si *om.* MNL opus-
 cula] epistula MNL 18 existunt] existunt RG MNL macarius] macharius PG et] ac VP
 ac] in hac N inspiciens] inspiciens N 19 mea] meo N opuscula ea sunt G recognosco]
 recognosco V 20 tria] trea CB codicia] coditia N charta] carta V¹ CG M cartha BR
 L aspiciens] aspiciens N καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL

ἡμέραν ἀνεγνώσθησαν, καὶ κανονίσας καὶ αὐτὰ εἶπε· „ναί, δέσποτα, γνωρίζω αὐτά· κατὰ γὰρ τὸν περυσινὸν χρόνον ἐπιδέδωκα αὐτὰ τῷ δεσπότη καὶ ἀληθῶς ἐπιγινώσκω αὐτά.“

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἰσελθὼν ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου
5 εἶπε·

Κατὰ τὰ κελευσθέντα μοι παρὰ τε τῆς ὑμετέρας ἐνδοξότητος καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκου-
μενικῆς συνόδου ἀπελθὼν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἅπερ εὐρεῖν
ἠδυνήθην κωδίκια ἦτοι ῥέγεστρα ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

10 Ἐπιδιδότω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ πρὸς ἀνάγνωσιν ἦτοι
ἀντιβολὴν τῶν ἐπιδοθέντων παρὰ Μακαρίου κωδικίων τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ,
ἅπερ ἐπιφέρεται κωδίκια ἦτοι ῥέγεστρα.

Καὶ λαβὼν Ἄντιοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος Γεωργίου τοῦ ἁγιωτάτου
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως κωδίκιον ἦτοι ῥέγεστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Σεργίου
15 γίου γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ Σεργίου
πρὸς Κῦρον ἐπίσκοπον γενόμενον Λαζικῆς, καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ προσενεχθὲν διὰ
Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου κοιαιστωρος κατὰ Μακάριον κωδίκιον, καὶ ἐστοίχησεν.

Ἔτι προσηνέχθη ἕτερον κωδίκιον ἦτοι ῥέγεστρον ἀναγνωσθὲν ὁμοίως διὰ τοῦ αὐτοῦ
εὐλαβεστάτου Ἄντιόχου ἔχον ἐπιστολὴν Σεργίου πατριάρχου γενομένου Κωνσταντινου-
20 πόλεως πρὸς Ὀνώριον γενόμενον πάπαν Ῥώμης, καὶ ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ἐπιδοθὲν κωδίκιον
παρὰ Μακαρίου τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἐστοίχησεν.

MTO

1 καὶ² *om.* M   2 περυσινὸν] περισινὸν M¹   περυσινὸν T   προπερίσω O   χρόνον] καιρὸν
O   4 θεοσεβέστατος] θεοφιλέστατος O   ἐν τῷ μέσῳ M   6 τε *om.* M   7 χαρτοφυλακίῳ]
χαρτοφυλακείῳ O   πατριαρχείου] πατριαρχίου T   8 ὑμῖν] ὑμῶν M   10 ἐπιδιδότω] ἐπιδιδώτω
M   12 ῥέγεστρα] ῥεγέστρα T   14 ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T   16 λαζικῆς] λαζίκης T   17
κοιαιστωρος] κυαιστωρος T   μακάριον] μακαρίου O   18 ῥέγεστρον] ῥεγέστρον T   ῥέγεστρον
καὶ ἀναγνωσθὲν M   19 ἔχον οὕτως ἐπιστολὴν O

„etiam, domine, cognosco ea; anno enim praeterito obtuli ea domino et uere recognosco ea.“

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ingressus in medium sancti concilii dixit:

Iuxta quae mihi iussa sunt a uestra gloria et a sancto et uniuersali concilio pergens in chartophilacium uenerabilis patriarchii codicia siue regesta, quae inuenire potui, defero ad quod uobis placuerit.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Offerat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ad relegendum atque conferendum cum codiciis a Macario porrectis piissimo nostro principi codicia siue regesta quae detulit.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius Georgii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos codicium siue regestum diuersarum epistularum Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos relegit epistulam eiusdem Sergii ad Cyrum quondam episcopum Lazicae, et collata est cum codicio Macarii, quod prolatum est per Iohannem gloriosissimum quaestorem, et constitit.

Item prolatum est aliud codicium siue regestum relectum similiter per eundem relegiosum Antiochum habens epistulam Sergii quondam patriarchae Constantinopoleos ad Honorium quondam papam Romanum, et collata est cum codicio, quod a Macario datum est piissimo principi, et constitit.

VPG CBR MNL

1 cognosco] cognosco V recognosco R anno ... ea *om.* MNL obtuli] optuli PG R re-
cognosco] recognosco V cognosco CBRG 3 diaconus] dyaconus R diacono N charto-
philax] carthofilax CBRG cartophylax M cartophilax N 4 mihi] michi G N nihil L
gloria] gloriosa L a² *om.* L et² *om.* G N *add.* M 5 chartophilacium] cartophilacium V¹ M
carthofilacium CBR carthophilatium G chartophilatium NL patriarchii] patriarchi VPG B
patriarcii R codicia] coditia N regesta] reiesta CR inuenire] inueniri CBR 6 placuerit]
placuit R 7 synodus] sinodus CB dixerunt] dīx̄r V dixit P dīx̄ G 8 diaconus]
dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax CBRG L cartophilax MN atque]
adque C 9 codiciis] codicis VPG coditiis N macario] machario PG mario C¹ prin-
cipi] principe CBR codicia] coditia N regesta] reiesta CR 11 antiochus] anthiochus VG L
anthiocus BR relegiosus] religiosus CRG MNL notarius] notario N georgii] georgius G
om. N 12 constantinopoleos] constantinopoleus CBR codicium] coditium P N codicum C¹R
regestum] regesta V¹ regestu V² reiestarum C¹R diuersarum C² *add.* epistularum]
epistolarum G L quondam] qd VP quodam CBR quoddam N 12–13 patriarchae]
patriarchi P patriarche CB¹R patriarcha NL 13 constantinopoleos] constantinopoleus CBR
epistulam] epistolam G L ad] a P quondam] quoddam VP N quodam CBR 14 lazicae]
lazicae V CR lazice P¹ L lazicae G¹ lazige N collata] conlata CB est¹ M *add.*
codicio] coditio N macarii] macharii VPG² machario G¹ macari CB iohannem] iohanne
P 15 gloriosissimum] gloriosissimum N quaestorem] questorem VPG R NL 16 aliud] aliut P
aliud N aliud pro codicium L codicium] coditium P N regestum] reiestum CR relectum
est similiter ML relegiosum] religiosum RG MNL 17 antiochum] anthiocum R L epistulam]
epistolam RG L quondam] quod VP quodam CBR quoddam N 17–18 patriarchae ...
quondam *om.* B 17 patriarchae] patriarchi N patriarchii L constantinopoleos] constantinu-
poleos P² constantinopoleus CBR 17–18 honorium] onorium P 18 quondam] quod VP
quodam CBR quoddam N papam] papa VP N collata] conlata CB collatum R
codicio] coditio P quod] quodam C¹ M¹ quod a R N quoddam L macario] machario
PG 18–19 est² et piissimo L

Ὁμοίως προσηνέχθη παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος
 αὐθεντικῆ ἐπιστολῆ Ῥωμαϊκῆ Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς Σέργιον πατριάρχην
 Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἐρμηνείας, καὶ ἀντεβλήθη ἢ αὐτῇ Ῥωμαϊκῆ
 ἐπιστολῇ διὰ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, ἐνὸς τυγχάνοντος
 5 τῆς συνόδου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ ἐστοίχησεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Τὴν εἶδησιν λαβοῦσα ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος καὶ τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων
 καὶ ἀντιβληθέντων περὶ τε Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης
 πόλεως <καὶ περὶ> Ὀνωρίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης, ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ
 10 γενομένου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τὰ δοκοῦντα αὐτῇ διεξίτω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν ἕνεκεν τῶν ἀναγνωσθέντων ἡμῖν
 ἕκ τε τῶν ρεγέστρων τῶν γραφεισῶν ἀπὸ Σεργίου ἐπιστολῶν καὶ τῆς αὐθεντικῆς Ῥωμαϊκῆς
 Ὀνωρίου ἐπιστολῆς, εἶτα δὲ καὶ περὶ τῶν συνοδικῶν Σωφρονίου τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων
 15 ἡμῖν, ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν διασκεπτόμενοι καθ' ἑτέραν πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς
 τὰ δέοντα λέξομεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Τοῦτο μὲν ἡ ἁγία ὑμῶν σύνοδος πραξάτω. ὁ εὐσεβέστατος δὲ καὶ θεοστήρικτος
 ἡμῶν δεσπότης καὶ μέγας βασιλεὺς τὸν στέψαντα αὐτὸν θεὸν φιλανθρωπία ἐν πᾶσι
 20 μιμούμενος καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκδεχόμενος Μακαρίου δι' ἡμῶν τῶν ἀναξίων αὐτοῦ δούλων

MTO

1 προσηνέχθη] προήχθη M προσηνέχθη O 4 πόλεως bis M 9 quam de = <καὶ περὶ> om.
 MTO 12 διαλαληθέντα] λαληθέντα M 13 ρεγέστρων] ρεγεστέρων T 14 ἐπιστολῆς Ὀνωρίου
 M δὲ om. O 18 ὑμῶν] ἡμῶν T¹ δὲ om. O

Similiter prolatum est a Georgio deo amabili diacono et chartophilace epistula authentica Latina Honorii quondam papae Romani ad Sergium quondam patriarcham Constantinopoleos una cum eius interpretatione, et collata est eadem Latina epistula per Iohannem reuerentissimum episcopum ciuitatis Portuensis, qui unus extitit de concilio antiquae Romae, et constitit.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Cognitionem accipiens sanctum uestrum et uniuersale concilium et eorum, quae nunc relecta atque collata sunt, tam de Sergio quondam patriarcha huius regiae urbis quam de Honorio quondam papa Romano, adhaec et Sophronio quondam patriarcha Hierusolymorum, quae ei uisa fuerint prosequatur.

Sancta synodus dixit:

Secundum interlocutionem gloriae uestrae de his, quae nobis relecta sunt, tam de regestis scriptarum a Sergio epistularum, quam et authentica epistula Honorii Latina, adhaec etiam et de synodicis Sophronii, quae iam nobis relecta sunt, accuratius de eis pertractantes futuro secretario uobis gloriosissimis quae oportuna sunt edicemus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Hoc quidem sancta synodus peragat. piissimus uero atque a deo confirmandus dominus noster et magnus imperator deum coronatorem suum clementia in omnibus imitatus et penitentiam expectans Macarii per nos indignos eius famulos uestram scisci-

VPG CBR MNL

1 similiter *om.* G prolatum] prolata C²BR amabili] amabile P chartophilace] cartophilace P
 MN carthofilace CB carthophilace RG L chartophylace M epistula] epistola G L
 authentica] autentica CBR M auttentica G 2 honorii] honori CB quondam¹] quod VP
 quodam CBR quoddam N papae] papa V NL pape P CR romani] romane CB⁴R
 romanae B² quondam²] quod VP² quodam P¹ CBR quoddam N patriarcham] patriarcha
 N 2–3 constantinopoleos] constantinopoleus CBR 3 eius] eiu N interpretatione] interpraetatione CB
 collata] conlata CB eadem] ad MN *om.* L latina] latinam M epistula]
 epistola G L iohannem] iohanne P 4 extitit] exstitit PG existit N 5 romae] romane C¹
 6 iudices] iudicis M¹ 7 cognitionem uero accipiens N uniuersale] uniuersalem G concilium]
 concilii G et² *om.* CBR 8 atque] adque C collata] conlata CB quondam] quod VP
 quid G quodam CBR quoddam N regiae] regio P NL quam de] quamque L 9
 quondam¹] quod V quodam P CBR quoddam N papa ... quondam *om.* G papa] pape
 VP¹ papae P² N romano] romanus NL sophronio] suffronio P sofronio CBR
 quondam²] quod VPG quodam CBR quoddam N 9–10 hierusolymorum] hierusolymorum
 P C hierosolimorum G N hyerosolimorum L 10 prosequatur] persequatur L 11 synodus]
 sinodus CB 12 interlocutionem] interluquotionem C interloquotionem B interlocnitionem M
 de his P² *add.* 13 regestis] reiestis CR scriptarum] scripturarum VP C¹ NL epistularum]
 epistolarum G L quam *om.* VP MNL authentica] authenticha P autentica CBRG L epi-
 stula] epistola G honorii] honori CB latina] latanam C¹ 14 synodicis] sinodicis CB
 sophronii] suffronii P sofronii CBR nobis iam CR sunt] est N accuratius] accuratus
 P accusatus G accuraticis MNL 15 gloriosissimis *om.* G edicemus] aedicaemus P
 aedicemus G edicimus CBR 17 synodus] sinodus CB piissimus et uero G¹ atque] adque
 C 18 dominus] domnus V coronatorem suum] coronatore sui N clementia] clementiam VPG
 N *om.* L 19 imitatus] imitatum MNL penitentiam] paenitentiam P poenitentiam M
 expectans] exspectans P macarii] macharii PG indignos] indegnos V¹ famulos] famulus B
 N¹ 19–567,1 sciscitatur] suscitatur P¹ sciscitantur L

τὴν ὑμετέραν πυνθάνεται <ἀεί> ἀγίαν καὶ οἰκουμηνικὴν σύνοδον, εἴπερ τούτου ἐπιστρέφοντος μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀγίας ὑμῶν συνόδου γενομένην ἐπ' αὐτῷ καθαίρεισιν ἐν τῷ ἰδίῳ ἀποκαθίστασθαι θρόνῳ.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

- 5 Τὸν παλαιωθέντα Μακάριον ἐν τοῖς τῆς ἀσεβείας δόγμασι, καὶ οὐ μόνον τὸν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει οἰκοῦντα πάντα φιλόχριστον λαὸν ἀνατροπὴν θολερὰν ποτίσαντα καὶ φαρσεύσαντα τὰς χρήσεις τῶν ἀγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων, καὶ τὰς μὲν περικόψαντα, ταῖς δὲ προσθέντα καὶ κατὰ τὸ δόξαν αὐτῷ παρ' ὁδὸν βαλόντα τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεόστεπτον ἡμῶν βασιλέα διὰ τῶν ἐπιδοθέντων παρ' αὐτοῦ κωδικίων,
- 10 ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν διὰ τε γραμμάτων αὐτοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀποσταλέντων πάντας συνταράξαντα καὶ ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς πίστεως ἀποστήσαντα καὶ δικαίως καὶ κανονικῶς ἀπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ σχήματος γυμνωθέντα οὐδαμῶς ὁ θεῖος κανὼν παραδέχεται τοῦ λοιποῦ εἰς διδασκαλικὸν καθίσει θρόνον, ὅπως μὴ ἐντεῦθεν τὸ τῆς οἰκείας αὐτοῦ αἰρέσεως πλειόνως ἀναζωπυρηθεῖ φρόνημα καὶ γένηται κατὰ τὸ
- 15 γεγραμμένον τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. καὶ μάλιστα διαφόρως κατὰ παρουσίαν τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ μεγάλου βασιλέως καὶ πάσης τῆς καθ' ἡμᾶς συνόδου ἐρωτηθέντος, εἰ ἔπεται καὶ συνομολογεῖ μετὰ πάντων ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡσπερ δύο φύσεις οὕτω καὶ δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας φυσικὰς, καὶ μὴ καταδεξαμένου αὐτοῦ τὸ σύνολον, ἀλλ' ἐπιβεβαιώσαντος
- 20 τὰ ἤδη ἀσεβῶς παρ' αὐτοῦ ὀρισθέντα καὶ λέξεσιν αὐταῖς εἰρηκότος ὅτι „ἐὰν τέμνωμαι κατὰ μέλη καὶ μέλη καὶ ῥίπτωμαι εἰς τὴν θάλασσαν, ἐγὼ οὔτε δύο θελήματα οὔτε δύο ἐνεργείας λέγω ἐπὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος“, ἐντεῦθεν τε, ὡς εἴρηται, συνοδικῶς καθαιρεθέντα καὶ ἀναθεματισθέντα οὐδαμῶς τοῦτον Μακάριον τοῦ λοιποῦ, ὡς ἀνωτέρω λέλεκται, ἢ ἀγία αὕτη καθ' ἡμᾶς σύνοδος εἰς ἱερατικὸν δέχεται
- 25 θρόνον, ἀλλὰ καὶ δεόμεθα ἔξω τῶν ὄρων αὐτὸν γενέσθαι τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως μετὰ καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονούντων.

6–7 Hab. 2,15   10 Ps. 49,1   14–15 cf. Mt. 12,45; Lc. 11,26

20–22 cf. Macarius Ant., p. 232,11–13

MTO

1 semper = <ἀεί> om. MTO   2 ὑμῶν] ἡμῶν T¹   5 τὸν²] τοῦ T   6 πόλει om. O   7 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   8 ταῖς] τὰς M   in deuia = παρ' ὁδὸν] πάροδον MT   βαλόντα πρὸς τὸν M   12 γυμνωθέντα] γυμνωθέντος M   14 αὐτοῦ κακοδόξου αἰρέσεως M   15 τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου] αὐτοῦ O   16 διαφόρως καὶ κατὰ M   18 ἰησοῦ χριστοῦ om. O   20 ὀρισθέντα] ὠρισθέντα T   21 κατὰ μέλη καὶ μέλη] κατὰ μελιδόνα T   μεληδὸν O   23 τε ὡς] τέως MTO   τούτου τὸν μακάριον M   24 αὕτη] ταύτη O

tatur semper sanctam et uniuersalem synodum, si forsan eo penitente post depositionem a sancta uestra synodo in eum perpetrata in propria sede restituendus est.

Sancta synodus dixit:

Inueteratum Macarium impietatis dogmatibus, et non solum uniuersam Christo amabilem plebem, quae hanc a deo conseruandam regiam urbem inhabitat, *euerione turbulenta potantem* testimoniaque sanctorum et probabilium patrum falsantem et quaedam quidem absidentem quaedam uero addentem, et secundum quod ei uidebatur in deua mittentem piissimum et a deo coronatum nostrum principem per oblata ab eo codicia, sed et a solis ortu usque ad occasum per litteras suas et per homines, quos mittebat, uniuersos perturbantem et a fide uera segregantem et iuste atque regulariter a pontificali habitu denudatum nullatenus diuina regula de cetero suscipit in doctoris sede residere, ne ex hoc propriae suae hereseos multo amplius recrudescere faciat intellegentia et fiat, iuxta quod scriptum est, *nouissima illius hominis deteriora prioribus.* et maxime cum diuersis uicibus in praesentia piissimi nostri domini et magni imperatoris et cuncti nostri concilii interrogatus sit, si sequitur et una cum omnibus confitetur in domino nostro Iesu Christo sicut duas naturas ita et duas uoluntates naturales et duas operationes naturales, et eo nullatenus accepto ferente, sed et confirmante quae dudum ab eo impie definita sunt et ipsis sermonibus astruente quia „si membratim incidar et iacter in mare, ego neque duas uoluntates neque duas operationes dico in domino nostro Iesu Christo una sanctae trinitatis“, et ex hoc, ut dictum est, synodice depositum et anathematatum nullo modo hunc Macarem de cetero, sicut superius dictum est, hoc sanctum <nostrum> concilium in sacerdotali suscipit sede, sed et obsecramur extra terminos a deo conseruandae huius regiae urbis hunc fieri una cum similia ei sentientibus.

VPG CBR MNL

1 sanctam et uniuersalem] sancta et uniuersale N synodum] sinodum P CB forsan] forsitan CBR
L penitente] paenitente P poenitente M penitentem N 2 synodo in eum] sinodo in eo
CBR sede restituendus] sedere statuendus G 3 synodus] sinodus CB 4 macarium] macari in
V macharii in G N macarin in M impietatis] inpietatibus R inpietatis N solum]
solam CBR uniuersam] uniuersalem ML uniuersale N 5 regiam in urbem C¹ 6 potantem]
putantem CBR potentem G quaedam] quae V M¹ML quae. . . . . P ras. 7 absidentem]
absidentem M¹ quaedam] quendam L deuia] deuiam L¹ 8 mittentem] mitentem P co-
dicia] coditia N 9 et¹ om. N ortu] ostu B per² P add. homines] omnes G mittebat]
mitebat P 10 perturbantem] perturbantes M¹ perturbante NL fide nostra uera L segreg-
gantem] segrantem N segregante L et² om. G atque] adque C 11 habitu] abitu M
cetero] ceterum CBR suscipit] suscepit B N sede residere] sedere sedere G residere] resedere
CBG ne] nec M¹NL 12 suae] suos G hereseos] haereseus C hereseus B hereses
eius R recrudescere faciat] recrudes resaciat VG recrudesre faciat P retrudescere faciat G L
recrudiscere faciat CB intellegentia] intelligentia G intelligentiam ML 13 nouissima] nouissimo
P¹ 14 διαφόρως = diuersis uicibus uicibus] uiciis C¹ domini] domni V C¹ cuncti] cunti
P¹ 15 si N add. una] unam N 16 ita om. MNL duas naturales uoluntates L uo-
luntates et naturales VPG naturales om. L et² ... naturales P² add. 17 accepto ferente (cf.
541,4: accepto tulit) ferente] ferentes R L impie] impiae P definita impie CBR definita]
diffinita G M 18 astruente] astruentes R membratim] menbratim L iacter] lacter P
19-20 uno ... trinitatis] una sancta trinitas G 19 sanctae] sancta VP 20 synodice] sinodice CB
depositum] dispositum VPG anathematatum] anathimatatum CB anathematizatum G hunc]
hucn G C add. 21 macarem] macharem P macharium G macaren C MNL cetero]
ceterum CBR est om. G καθ' ἑμᾶς = <nostrum> om. VPG CBR MNL 22 sacerdotali] sacerdali
G suscipit] suscepit CBR obsecramur] obsecramus P MN

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες τῆς Ἀντιοχείων πόλεως προσελθόντες τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἐνδοξότητα τοῦ ἀναγάγει τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότη καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον ἀντὶ Μακαρίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀντιοχείας προελθεῖν διὰ τὸ μὴ χηρεῦειν τὸν τοιοῦτον θρόνον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Κατὰ τὰ συνεωραθέντα παρὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου καὶ κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τελούντων τῆς Ἀντιοχείων πόλεως (ἐκκλησίας), διαπραξόμεθα, τῆς ὑμετέρας ἀγίας συνόδου καθ' ἑτέραν τὰ ὑποσχεθέντα ἕνεκεν Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Σωφρονίου ἔργῳ πληρούσης.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

15

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότην Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου (καὶ θεοσηφίστου) μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῆ εἰκάδι ὀγδῶν τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

25 Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγόμενῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

MTO

2 ἀντιοχείων] ἀντιοχείων T 10 ecclesiae = <ἐκκλησίας> om. MTO διαπραξόμεθα] διαπραξώμεθα
O 15 τρισκαιδεκάτη] 1γ' TO 19 et a deo decreto = <καὶ θεοσηφίστου> om. MTO 20
εἰκοστοεβδόμου] κβ' O 21 τρισκαιδεκάτου] 1γ' O 22 εἰκοστοδευτέρου] κβ' O 23 ἐνάτης] θ'
TO 27 τρούλλῳ] τρούλλῳ O ἐκ προσώπου αὐτοῦ om. O

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τυγχάνοντες τῆς Ἀντιοχείων πόλεως προσελθόντες τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν εἶπον·

Αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἐνδοξότητα τοῦ ἀναγάγει τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ θεοστέπτῳ ἡμῶν δεσπότη καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον ἀντὶ Μακαρίου τοῦ γενομένου ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον Ἀντιοχείας προελθεῖν διὰ τὸ μὴ χηρεῦναι τὸν τοιοῦτον θρόνον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Κατὰ τὰ συνεωραθέντα παρὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου καὶ κατὰ τὰ αἰτηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τελούντων τῆς Ἀντιοχείων πόλεως (ἐκκλησίας), διαπραξόμεθα, τῆς ὑμετέρας ἀγίας συνόδου καθ' ἑτέραν τὰ ὑποσχεθέντα ἕνεκεν Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Σωφρονίου ἔργῳ πληρούσης.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

15

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότην Φλαβίων Κωνσταντίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου (καὶ θεοσηφίστου) μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοεβδόμου καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότητος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῆ εἰκάδι ὀγδόῃ τοῦ Μαρτίου μηνός ἰνδικτιῶνος ἐνάτης.

25 Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγόμενῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων καὶ ἀκροωμένων

MTO

2 ἀντιοχείων] ἀντιοχείων T 10 ecclesiae = <ἐκκλησίας> om. MTO διαπραξόμεθα] διαπραξώμεθα
O 15 τρισκαιδεκάτη] 1γ' TO 19 et a deo decreto = <καὶ θεοσηφίστου> om. MTO 20
εἰκοστοεβδόμου] κβ' O 21 τρισκαιδεκάτου] 1γ' O 22 εἰκοστοδευτέρου] κβ' O 23 ἐνάτης] θ'
TO 27 τρούλλῳ] τρούλλῳ O ἐκ προσώπου αὐτοῦ om. O

Reuerentissimi episcopi ac uenerabiles clerici, qui sub sede sunt Antiochenae ciuitatis, accedentes ad gloriosissimos iudices dixerunt:

Petimus uestram gloriam suggerere piissimo et a deo coronato nostro domino et magno imperatori alterum pro Macario, qui fuerat archiepiscopus noster, ad pontificalem sedem Antiochiae prouenire, ut non sit uidua huiusmodi sedes.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Secundum quae considerata sunt a sancto et uniuersali uestro concilio et iuxta petitionem reuerentissimorum episcoporum relegiosorumque clericorum, qui sub iure sunt sedis Antiochenae ciuitatis ecclesiae, peragemus, uestra sancta synodo in futuro secretario quae promissa sunt super Sergio, Honorio atque Sophronio opere adimplente.

ACTIO TERTIADECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
a deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem piissimo
et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo septimo
et post consolatium eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo
Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secundo
die uicesima octaua mensis Marcii indictionis nonae.

Praeposito uenerando sesso piissimi et Christo amabilis nostri imperatoris Constantini in secretario sacri palatii quod cognominatur Trullus et per iussionem eius a deo instructae serenitatis ex persona eius presentibus et audientibus

VPG CBR MNL

1 clerici] clereci C   antiochenae] antiochene V   antiochia G   antiochinae CB   anthiochine
R   anthiocenae M   2 accedentes] aedentes G¹ (a—cc)   3 petimus] petim L   gloriam uestram
G   suggerere] suggere N   a om. L   domino] domno V   4 imperatori] imper. P¹ ras.
imperio P²   macario] macchario P   machario G   archiepiscopus] archiepisci VP   ad] a VP
L   pontificalem sedem] pontificali sede VP NL   5 antiochiae] anthiociae V   antiochiae M
antiochie L   sit] sint L¹   sedes] sedis CBR   7 quae] quod G   considerata] considera.ta P
ras.   uniuersali] uniuersale CB   uniuersali synodo uestro L   iuxta] iusta L   7—8 petiti-
nem] petitionem G   8 relegiosorumque] religiosorumque RG ML   religiosum que N   clerico-
rum] clerecorum C   iure] iurae PG   sedis] sedes V   saedis G   9 antiochenae] antiochene
V   antiochia G   antiochinae CB   anthiochine R   anthiocenae MN   antiochene L
peragemus] peragimus CBR   peragamus G   synodo] synodus V   sinodo CB   10 sophronio]
sofronio CBR   13 tertiadecima] XIII CBRG   terciadecima M   16 coronatis] coronatoris B¹
ac] et L   dominis nostris L   17 decreto om. G   augusto] agusto P   uicesimo septimo]
XXVII VP   XXVIII CBRG   18 consolatium] consulatium G ML   eius et patri (patruī V) eius a
deo VPG   tertio decimo] XIII V CBG L   19 heraclio] haeraclio P   heracleo CBR   atque]
adque P   tiberio] tyberio RG M   uicesimo secundo] XXII VPG CBR NL   uicesimo M¹   20
mensi marcii die XXVIII VPG NL   mensis marcii die uicesima octaua VPG M   mensis] mens V
mensi P   mense G ML   marcii] marc V   marcio P L   martio G   indictionis] indic VP
inditione CB L   indictione R   nonae] nona CR L   22 uenerando] uenerandos P   sesso]
sessu G M   piissimi] piissimo V   imperatoris V *supr. ras.*   23 secretario] sacratario V   pa-
latii] palatii BR   a om. VPG CR   instructae] instructue P¹   instructuae P²   24 serenitatis]
serenetatis C¹   ex] et R

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ τῶν Ὁρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου

- 5 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τούτεστι

- 10 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ

Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ

- 15 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ

Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων

- Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὀσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾶ, καὶ

- 20 Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου

Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης

Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου

Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου

- 30 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου

Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων

Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας

MTO(9)

9 πόλει τῆς καὶ πολλακίς καθ' ὄνομα μνημονευθείσης Ο (*om. usque ad 576,19*)

πόλεως *om. M*

19 πόλεως¹ *om. M*

27

Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdae
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
Polieucto glorios<issim>o exconsule et
Petro gloriosissimo exconsule.

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod imperiali decreto congregatum
est in hac a deo conseruanda urbe regia, id est
Theodoro et Georgio uenerabilibus praesbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum
repraesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi papae antiquae Romae, et
Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos 10
nouae Romae et
Petro deo amabili praesbitero monacho <et> loci seruatore sedis Alexandriae <magnae>
ciuitatis <et>
Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisario Theodori uenerabilis loci seruatoris
sedis Hierusolimorum 15
Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne
episcopo ciuitatis Regitanae, locum representantibus sancti concilii antiquae Romae
centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum, qui etiam per suas subscriptiones
declarantur in suggestione, quae ab eis facta est, ad Constantinum piissimum principem,
et 20
Theodoro uenerabili presbitero et uicario Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennae
Iohanne episcopo Thessalonicae
Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae
Philalithae episcopo Caesariae Cappadociae
Theodoro episcopo Effesi 25
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae
P<l>atone episcopo Ancyrae Galatiae
Georgio episcopo Cyzicensi
Marino episcopo Sardeorum
Petro episcopo Nico<me>diae 30

VPG CBR(9) MNL(9)

1 exconsule] exconsole P exconsulu C¹ patricio] patritio CB 1-2 et ... patricio om. B
1 hormisdae] ormisdae VPG 2 exconsule] exconsole P C¹ patricio] patritio CR 3 polieucto]
polyeucto CBR ενδοξοτάτου = glorios<issim>o] glorioso VPG CB exconsule] exconsole P et
om. CBR 4 gloriosissimo] glorioso VP religioso G 6 uniuersali] uniuersale CB imperiali
decreto] per imperialem decretum CB 7 urbe regia] regia urbe V 8 iohanne] iohannis P ue-
nerabili] uenerabile CBRG² diacono] diaconi P dyaconi R 9 repraesentantibus] represen-
tantibus VG praesentantibus CBR et ... romae (577,48) om. CBR MNL 10 uenerabili] uenerabile
P archiepiscopo] archiepi VP (et ita usque ad 577,11) 12 και = <et> om. VPG 12-13
μεγαλοπóλεως = <magnae> ciuitatis om. VPG 13 και = <et> om. VPG 14 relegioso] religioso G
apocrisario] apocrisario V theodori] theodoro VP τοῦ ὁσιωτάτου = uenerabilis uenerabilis]
uenerabili V 15 hierusolimorum] hierosolimorum G 16 portuensis ... ciuitatis² om. G 17
ciuitatis] ciuitate P 18 per suas om. G subscriptiones] subscriptionis V subscitiones P¹
22 thessalonicae] thesalonicae G 23 ciuitatis gortinae] ciuitati gortynae P cretae] creta P 24
philalithae] philalithae P¹G caesariae] cessariae VP cappadociae] capadociae G 26 sisinnio]
sisimnio G thraciae] traciae V 27 p<l>atone] phatoni VP phatone G 28 georgio] georgii
P cyzicensi] cizycensi V cyziensi G¹ 30 petro] petri P¹ nico<me>diae] nichodiae VG
nicodiae P

- Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 5 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
 Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 10 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 Κοσμά ἐπισκόπου Συνάδων
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
 15 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 20 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 25 Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 30 Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερωῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
 Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας

 MT

4 μελιτηνῆς] μελιτηνῆς T   19–22 *M. transp.*: μιτυλήνης – μιλήτου – βυζίης – λεοντουπόλεως   19
 βυζίης] βιζύης T   27 μεσημβρίας] μεσηβρίας T   29 νύσσης] νύσης T   32 ζωΐτου] ζωΐτου M
 ζωΐτου T   χριστουπόλεως] χαριστουπόλεως MT

Photio episcopo Niceae	
Iohanne episcopo Calcidonensi	
Iohanne episcopo Sidis	
Theodoro episcopo Meleten<en>si	
Iustino episcopo Tyanorum	5
Alipio episcopo Gangrorum	
Cypriano episcopo Claudiupoleos	
Polieucto episcopo M<y>rorum Liciae	
Theodoro episcopo Stauropoleos Cari<ae>	
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae	10
Cosm<a> episcopo Sinnadorum	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	
Iohanne episcopo Pergis	
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi	
Hisidoro episcopo Rodi	15
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae	
Theodoro episcopo Tharsensis	
Macrobio episcopo Seleucia Hisauriae	
Georgio episcopo Biziae Thracensis	
Zacharia episcopo Le<o>ntopoleos Hisauriae	20
Gregorio episcopo Mit<y>lenae	
Georgio episcopo Mileti	
Sergio episcopo Silimbriae	
Andrea episcopo Metimneo	
Theognio episcopo Chii	25
Epiphanio episcopo Euchaitorum	
Petro episcopo Mesembriae	
Petro episcopo Sozopoleos <T>hraciae	
Iohanne episcopo Niseno	
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum	30
Georgio episcopo Chamulianorum	
Zoito episcopo Christopoleos Asiae	

VPG

1 photio] phocio VP ¹	nicaeae] niceae G	2 calcidonensi] calcedonensi G	4 meleten<en>si]
meletensi VP	neletensi G	5 tyanorum] thianorum V	8 polieucto] polieuctu V polieucto
P	m<y>rorum] murorum VPG	liciae] lyciae P	9 cari<ae>] cario VP om. G 10
tiberio] tyberio VG	laodiciae] lauditiae P	11 cosm<a>] cosme VPG	12 antiochiae] anthiociae
V	pisidiae] pisidae G	13 pergis] perdis G ¹	13-14 pergis ... episcopo P ² add. 14
muccissi] muscissi V ¹	mucissi G	15 hisidoro] hisidero VG	rodi] rodis V 16 sisinnio]
sisinno V	hierapoleos] herapoleos V	18 macrobio] macrubio V	seleucia] releucia VP ²
leucia P ¹	seleutiae G	19 thracensis] traciensis V	thraciensi G 20 zacharia] zachariae V
le<o>ntopoleos] lentopoleos VPG	hisauriae] hissauriae G	21 mit<y>lenae] mitulena VG	my-
tulena P	22 mileti] militi P	23 sergio] segio P ¹	silimbriae] silinibriae P sylimbriae G
24 metimneo] metymneo P	methimneo G	25 theognio] theoginio P	theogneo G chii]
chi G	26 epiphanio] ephiphanio G	euchaitorum] euehattorum G	28 <t>hraciae] chraciae
VPG	31 chamulianorum] thamulianorum V	32 zoito] zoyto P	zoitho G

- Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
 Ἄντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
 Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
 5 Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
 10 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραϊνέτου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου <τοῦ> Δασκυλίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
 15 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
 20 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 Σολομώντος ἐπισκόπου Κλανέου
 25 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
 30 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνησοῦ
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
 Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβίλων

 MT

1 πατρικίου] πατροκίου T   μαγνησίας] μαγνισίας T   2 ὑπαίπων] ὑπέπων T   7 μνίζου] μνιζοῦ M
 8 μιλητουπόλεως] μιλήτου πόλεως T   11 <τοῦ> om. MT   δασκυλίου] δασκύλου M
 13 καραλίας παμφυλίας T   15 βερίσσης] βιρίσσης T   16 ἀμισσοῦ] ἀμινσοῦ M   17 σινώπης]
 σινόπης T   18 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M   28 ἀππίας] ἀπίας T   30 πρυμνησοῦ] πρυμνισ-
 σοῦ M   πρυμνήσου T   32 ψιβίλων] ψιβήλων M

Patricio episcopo Magnesiaie	
Antonio episcopo Hypeporum	
Theodoro episcopo Pergame<no>	
Genesio episcopo Anastasiupoleos	
Platone episcopo Cynnae	5
Stephano episcopo Uerinupoleos	
Andrea episcopo Mnizi	
Iohanne episcopo Miletopoleos	
Iohanne episcopo Philadelphiae	
Theodoro episcopo Praenetino	10
Iohanne episcopo Dasciliensi	
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi	
Men<a> episcopo Caraliae Pamphiliae	
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	
Theodoro episcopo <B>erissae	15
Tiberio episcopo Ammiseno	
Sergio episcopo Sinopensi	
Georgio episcopo Iunupoleos	
Stephano episcopo Heracliae Ponti	
Longino episcopo Tiensi	20
Dometio episcopo Plusiados	
Georgio episcopo Cratae	
Platone episcopo Adrianupoleos	
Salomone episcopo Clanense	
Iohanne episcopo Erizorum	25
Iohanne episcopo Myndi	
Patricio episcopo Iluzorum	
Petro episcopo Appiae	
Alexandro episcopo Nacoliano	
Dometio episcopo Primneseno	30
Constantino episcopo Baratis	
Theodo<sio> episcopo <P>sibilorum	

VPG

3 pergame<no>] pergame VPG   4 anastasiupoleos] anastasiupoleus V   anastasioposleus P   anastasiupoleos G   5 platone] platoni V²   cynnae] tynnae V   cinnae G   7 andrea] andreae V
 mnizi] mynzi G   8 miletopoleos] miletupoleos G   10 theodoro] teodolo P   12 theodoro]
 theodoro P   iustinianupoleos] iustinianipoleos P   13 men<a>] mene VP   menae G   caraliae]
 carraliae G   pamphiliae] phamphiliae VG   15 <b>erissae] paerissae V   perissae PG   16
 ammiseno] ammisseno G   17 sinopensi] sinopesi P¹   19 heracliae] eracliae P¹   22 cratae]
 craciae P   24 salomone] salomon P   clanense] clamense G   28 – 32 petro ... <p>sibilorum om.
 G   30 dometio] domicilio P   31 baratis] barattis P   32 theodo<sio>] theodore V   theodoro
 P   <p>sibilorum] sibilorum VP

- Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλ(λ)έου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
 5 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 10 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης
 Θεοφάνους τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου τοῦ ἐν Σικελίᾳ εὐαγοῦς μοναστηρίου ἐπιλεγμένου Βαίων
 Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ
 15 Ῥώμῃ
 Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγμένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

- Καὶ καθεσθέντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὀσιωτάτων
 20 καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντίνος ὁ θεοσεβέστατος [ἀρχι]διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπεν·
 25 Ἐπὶ μνήμης φέρει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν προλαβοῦσαν συνέλευσιν διελαλήθη αὐτῇ ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, ἐφ' ᾧ τὴν οἰκείαν ἀποφύνασθαι γνώμην περὶ τε Σεργίου, Ὀνωρίου καὶ Σωφρονίου τῶν γενομένων πατριαρχῶν, καὶ ὑπέσχετο τοῦτο καθ' ἑτέραν διαπράττεσθαι, καὶ ὡς μετὰ <τὸ> τὰ συνεωραθέντα παρὰ

MTO(19)

2 συλ(λ)έου] συλαίου M   συλέου T   3 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T   7 καντάνου] καντανοῦ M
 9 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M   14 ρενάτης] ρενᾶ τῆς T   20 τρούλλου] τρούλω O   22
 [ἀρχι]διάκονος = diaconus (cf. 522,5)   23 πριμμικήριος] πριμμικίριος T   28 <τὸ> conī. Lu, om. MTO

Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
 Plusiano episcopo Silleno
 Theodoro episcopo Nazianzeno
 Georgio episcopo Co[l]ensi
 Demetrio episcopo Tinensi 5
 Stephano episcopo Pario
 Gregorio episcopo Cantanensi
 Iohanne episcopo Lappis
 Eulalio episcopo Zenonopoleos
 Constantino episcopo <D>alisandi 10
 Theodoro episcopo <Ol>uensi
 Theophane relegioso presbitero et abbate uenerabilis monasterii, quod appellatur Baias,
 Sicilia constituti
 Georgio presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est in antiqua Roma
 C<o>none et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus 15
 Arsicia, quod similiter situm est in antiqua Roma.

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus sanctissimis et deo
 amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trullo, praepositis in medio sacro-
 sanctis <et intemeratis> Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis 20
 diaconus huius sanctae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo
 amabilium notariorum Georgii sanctissimi patriarchae huius a deo conseruandae regiae
 urbis dixit:

Meminit sanctum et uniuersale uestrum concilium, quod in praecedenti conuentu
 interlocutum est ei a gloriosissimis iudicibus, quatenus proprium promulgaret intentum 25
 super Sergio, Honorio et Sophronio quondam patriarchis, et promisit, quod in altero hoc

VPG CBR(18) MNL(18)

1 pisidiae] pisside G 2 silleno] sylleo P syleno G 3 theodoro] theodori P¹ nazianzeno]
 namnizeno P nizianteno G 4 co[l]ensi] colensi VG colensis P 7 gregorio] georgio G
 cantanensi] cathanensi G 8–9 episcopo lappis zenonopoleos V¹ 9 zenonopoleos] zenonopoleos G
 10 <d>alisandi] talisandi VPG 11 theodoro] thodoro G uensi] uensi VPG 12 theophane]
 theophanae P relegioso] religioso G abbate] abbt VG abba P monasterii] ministerio P
 appellatur] apellatur V baias] uias V¹ uaias V²PG 14 monasterii renati] monasterio senati P
 15–16 c<o>none ... roma om. G 15 c<o>none] canone VP stephano] sthephano V mona-
 sterii] monasterio P 16 arscicia] arsitia P 18 CBR MNL *denuo inc.* residentibus] resedentibus
 CB patriciis] patris VP patritiis CB et consulibus] exconsulibus PG et consolibus C
 19 amabilibus] amabilis VP eodem om. L trullo] trulli ML 19–20 sacrosanctis] sacrosancti
 G 20 καὶ ἀχράντων = <et intemeratis> om. VPG CBR ML euangeliis] euuangelii G L 21
 dei P² add. catholicae] catholicam P captolice L et ... magnae M *marg.* apostolicae]
 apostolicae B magnae ecclesiae] magna ecclesia VP primicerius] primicerius VP primicerius
 CB 22 georgii] georgi CB 24 uniuersale] uniuersalem V praecedenti] praedenti C¹ pre-
 senti R 25 interlocutum] interlocutu P ei] et MNL proprium] prium P¹ promulgaret
 proprium G γνώμην = intentum (cf. 583,18: σκοπόν = intentionem et 581,7: γνώμην = mentem)
 26 honorio] honorario P¹ sophronio] sofronio CBR quondam] qda V quodam P CBR
 quoddam NL patriarchis] apatriarchis G in P² add. altero] altera VPG altero secretario
 hoc M

τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου προελθεῖν τε καὶ κυρωθῆναι ἐπὶ Μακαρίῳ ἠτήσαντο οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τελοῦντες τῆς Ἀντιοχείων πόλεως θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι καὶ εὐλαβέστατοι κληρικοί ἀνενεχθῆναι τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ ἡμῶν δεσπότη καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἕτερον προχειρισθῆναι εἰς τὸν τῆς Ἀντιοχείων πόλεως θρόνον, καὶ υποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστά-

5 μενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἐναγινωσκέσθωσαν τὰ ἤδη πραχθέντα.

Καὶ ἀνεγνώσθησαν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

10 Διεξίτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμηνικὴ ὑμῶν σύνοδος τὰ κατὰ τὴν προτεραίαν ὑποσχεθέντα παρ' αὐτῆς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε·

Κατὰ τὴν γενομένην τῇ ὑμετέρᾳ ἐνδοξότητι παρ' ἡμῶν ὑπόσχεσιν ἀνακρίναντες τὰς ὡς ἀπὸ Σεργίου τοῦ γενομένου πατριάρχου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως 15 γραφείσας δογματικὰς ἐπιστολάς πρὸς τε Κῦρον τὸν τηρικαῦτα γενόμενον ἐπίσκοπον τοῦ Φάσιδος καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνου, τουτέστιν Ὀνωρίου, πρὸς αὐτὸν Σέργιον ἀντιγραφεῖσαν ἐπιστολὴν καὶ ταύτας εὐρηκότες πάντη ἀλλοτρίας τυγχανούσας τῶν ἀποστολικῶν διδαγμάτων καὶ τῶν ὀρισθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων συνόδων καὶ πάντων τῶν ἐκκρίτων πατέρων, ἐπομένας δὲ 20 ταῖς τῶν αἰρετικῶν ψευδοδιδασκαλίαις, ταύτας πάντη ἀποβαλλόμεθα καὶ ὡς ψυχοφθόρους βδελυττόμεθα· ὧν δέ, τουτέστιν τῶν αὐτῶν, ὧν τὰ ἀσεβῆ ἀποστρεφόμεθα δόγματα, τούτων καὶ τὰ ὀνόματα ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι ἐκρίναμεν, τουτέστι Σεργίου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τοῦ ἀρξαμένου περὶ τοῦ τοιοῦτου ἀσεβοῦς συγγράφεσθαι δόγματος, Κύρου τοῦ Ἀλεξανδρείας, 25 Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου, καὶ αὐτῶν προεδρευσάντων ἐν τῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου ταύτης πόλεως καὶ τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονησάντων, εἶτα δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ τῆς Φαράν γενομένου ἐπισκόπου, ὧν πάντων προγεγραμμένων προσώπων ἐπεμνήσθη ἐν τῇ πρὸς

MTO

3 καὶ² *om.* O   9 ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον O   13 ἐνδοξότητι] ἐνδοξοτάτη T   ἡμῶν]
 ὑμῶν T   τὰς *om.* M   18 καὶ] κατὰ M   19 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   21 τῶν] τούτων O
 25 πύρρου] πύρου T

perageret, et quia, posteaquam quae considerata sunt a uestro sancto concilio, ut prouenirent atque confirmarentur super Macario, petierunt reuerentissimi episcopi, qui sedi subiacent Antiochenae ciuitatis, et relegiosi clerici ad suggerendum piissimo ac serenissimo nostro domino et magno principe alterum promoueri in sede Antiochenae ciuitatis, et suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Relegantur acta praeterita.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Prosequatur sanctum et uniuersale uestrum concilium quae in antelatis ab eo promissa sunt.

Sanctum concilium dixit:

Secundum promissionem, quae a nobis ad uestram gloriam facta est, retractantes dogmaticas epistulas, quae tamquam a Sergio quondam patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis scriptae sunt, tam ad Cyrum, qui tunc fuerat episcopus Phasidis, quam ad Honorium quondam papam antiquae Romae, similiter autem et epistulam ab illo, id est Honorio, rescriptam ad eundem Sergium hasque inuenientes omnino alienas exsistere ab apostolicis dogmatibus et a definitionibus sanctorum conciliorum et cunctorum probabilium patrum, sequi uero falsas doctrinas hereticorum, eas omnimodo abicimus et tamquam animae noxias exsecramus; quorum autem id est eorundem <quorum> impia exsecramus dogmata, horum et nomina a sancta dei ecclesia proici iudicauimus, id est Sergii quondam praesulis huius a deo conseruandae regiae urbis, qui aggressus est de huiusmodi impio dogmate conscribere, Cyri Alexandriae, Pyrrhi, Pauli et Petri, qui et ipsi praesulatu functi sunt in sede huius a deo conseruandae ciuitatis et similia eis senserunt, adhaec et Theodori quondam episcopi Pharan, quarum omnium suprascriptarum perso-

VPG CBR MNL

1 quia] quae N posteaquam] posteaquae CBR post ea [quam] quae? considerata sunt] considera N a ... concilio M² add. a] ad VP² M¹ 1–2 prouenirent] proueniret VP 2
sedi] sedis VPG C 3 antiochenae] antiocenae MNL ciuitatis] ciuitates PG relegiosi] religiosi
RG MN clerici] cleri VP clereci C gloriosi N ac serenissimo om. VPG 4 domino]
domno V principe] principi MNL pro. moueri V ras. antiochenae] antiochiaie G anthio-
cenaie MNL 5 ad] et N 6 iudices] iudicis P 7 praeterita] praetereta G¹ 9 gloriosissimi
iudices] glorioso iudicio P 10 uniuersale] uniuersalem VP C¹ concilium uestrum VPG pro-
missa] promisa P 13 retractantes] retrantes N 14 epistulas] epistolas G L tamquam om. CBR
(quae – tamquam) quondam] quoddam VP N quodam CB patriarcha] patriarche VP
a om. N 15 phasidis] presidis VP fasidis CB MN fasidi R 16 honorium] horium C¹
quondam] quoddam V N quodam PG CBR similiter] simliler C¹ epistulam] epistolam G L
17 rescriptam] rescripta NL ad] ab B¹ inuenientes] inueniens V¹ inuenientes sunt P NL
18 exsistere] existere PG R MNL apostolicis] apostolicis C definitionibus] definicionibus P
addfinitionibus B¹ diffinitionibus R M 19 probabilem] probalium PG¹ abicimus] abimus C¹
20 exsecramus] execramus RG MNL id est] item N eorundem] eorumdem P ὧν = <quorum>
om. VPG CBR MNL 21 exsecramus] execramus V¹G R MNL exsecramur P ecclesia] ecclesiae
VP aecclesia G MN iudicauimus] iudicabimus CBR 22 quondam] quoddam VP N quo-
dam CBR praesulis] praesolis CB regiae] regi P aggressus] adgressus CB ἀρξαμένου
= exorsus (cf. 583,19) 23 pyrrhi] phyrhi V pyrhi PG pyrri R MNL 24 praesulatu]
praesobto C presolato B presulatum M huius a deo om. G ciuitatis] regie urbis L
25 quondam] quoddam V N quodam P CBR episcopi] epis P pharan] faran CBR MNL
suprascriptarum] sanctarum VP supra scripturarum NL

- τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοστήρικτον ἡμῶν δεσπότην καὶ μέγαν βασιλέα ἀναφορᾶ Ἀγάθων ὁ ἀγιώτατος καὶ τρισμακάριστος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας καὶ ἀπεβάλλετο ὡς ἐναντίως τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως φρονήσαντας, οὓς καὶ ἀναθέματι καθυποβληθῆναι ὀρίζομεν. πρὸς τούτοις δὲ συνεκβληθῆναι ἐκ τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ <καθολικῆς>
- 5 ἐκκλησίας καὶ συναναθεματισθῆναι συνειδομεν καὶ Ὀνωρίον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ εὐρηκέναι ἡμᾶς διὰ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ γραμμάτων πρὸς Σέργιον κατὰ πάντα τῇ ἐκείνου γνώμῃ ἐξακολουθήσαντα καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ κυρώσαντα δόγματα. διεσκεψάμεθα δὲ καὶ τὰ συνοδικὰ Σωφρονίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου [πατριάρχου] <ἀρχιεπισκόπου> τῆς ἀγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 10 Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως, καὶ ταῦτα εὐρηκότες τῇ ἀληθείᾳ πίστει συμβαίνοντα καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς καὶ τῶν ἀγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων διδασκαλίαις ἐφάμιλλα ὡς ὀρθόδοξα ἐνεκρίναμεν καὶ ὡς ἐπωφελῆ ὄντα τῇ ἀγίᾳ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδεξάμεθα καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνταγῆναι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν δίκαιον εἶναι ἐκρίναμεν.
- 15 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·
 Τὸ ἀποχρῶν τῇ ἐρωτήσῃ ποιησαμένη ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος ἔνεκεν τῶν παρ' ἡμῶν προταθέντων αὐτῇ προσώπων Σεργίου καὶ Ὀνωρίου τῶν γενομένων πατριαρχῶν, ἔτι δὲ καὶ Σωφρονίου τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, διεξελοῦσα δὲ καὶ περὶ Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων προέδρων
- 20 τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου πόλεως Φαράν, διαλαλήσει πρὸς Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης

MTO

2 ἀπεβάλλετο] ἀπεβάλετο T   4 catholicae = <καθολικῆς> om. MTO   8–10 O marg.: περὶ τοῦ
 πατριαρχίου ἱεροσ(ολύ)μων   9 [πατριάρχου] <ἀρχιεπισκόπου> = archiepiscopi (cf. 580,18)   11 καὶ²
 om. M   ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   πατέρων om. M   ἐφάμιλλα] ἐφάμιλλα MO   12 ἐνεκρίναμεν]
 ἐκρίναμεν O   16 ἀποχρῶν] ἀποχρὸν T

narum mentionem fecit Agatho sanctissimus ac ter beatissimus papa antiquae Romae in
 suggestione, quam fecit ad piissimum et a deo confirmatum dominum nostrum et magnum
 imperatorem eosque abiecit utpote contraria rectae fidei nostrae sentientes, quos et
 anathemati summitti definimus. cum his uero simul proici a sancta dei catholica
 ecclesia simulque anathemari praeuidimus et Honorium, qui fuerat papa antiquae Romae,
 eo quod inuenimus per scripta, quae ab eo facta sunt ad Sergium, quia in omnibus eius
 mentem secutus est et eius impia dogmata confirmauit. pertractauimus autem et
 sinodica Sophronii uenerabilis memoriae quondam archiepiscopi sanctae <Christi> dei
 Hierusolimorum ciuitatis, et haec repperientes cum uera fide conuenientia apostolicisque
 et sanctorum atque probabilium patrum doctrinis paria, utpote quae sunt orthodoxa,
 recepimus et ut salubria sanctae catholicae et apostolicae ecclesiae suscepimus et nomen
 eius inseri in sacris diptychis sanctarum ecclesiarum iustum esse iudicauimus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Satisfaciens interrogationi sanctum uestrum et uniuersale concilium propter personas,
 quas ei proposuimus, id est Sergii et Honorii quondam patriarcharum nec non et Sophronii
 uenerabilis memoriae, qui fuit archiepiscopus Hierusolimorum, adsecuta est et de Pyrrho,
 Paulo et Petro et his quondam praesulibus huius a deo conseruandae ciuitatis, super his
 et Cyri, qui fuerat papa Alexandriae, et Theodori quondam episcopi ciuitatis Faran,
 interloquatur ad Georgium [deicolam] <deo amabilem> diaconum et chartophilacem huius

VPG CBR MNL

1 agatho] agato L papa] pape V B 2 suggestione] sugestionae B fecit dominus ad G¹ 3
 eosque] eos qui G abiecit] abicit CBR utpote] utpute CBR contraria] contrarie M¹ et
 om. CBR 4 anathemati] anathimati CB summitti] submitti CBR MNL definimus] diffinimus
 R M simul] semul C 4–5 ecclesia catholica MNL 4 catholica] catholicae VP ML cap-
 tolica L 5 simulque] semulque C anathemari] anathimari C¹B honorium] honorum P¹
 fuerat] fuerad B¹ 6 inuenimus] inuenemus C ab] hab B¹ facta] facti VP M *marginis*: de
 honorio papa NL *marginis*: honorius papa hereticus quia] qui P¹ quae N 6–7 mentem
 eius G 6 mentem] mente N confirmauit] firmavit P¹ autem] au P 8 sinodica] synodica
 RG MNL sophronii] sophroni VP sofroni CBR memoriae uenerabilis L uenerabilis]
 uenerabili N quondam] quodam VP CBR quoddam NL archiepiscopi] arciepiscopi P
 χριστοῦ = <christi> om. VPG CBR MNL 9 hierusolimorum] hierusolymorum V hierosolimorum
 G N hyerosolimorum L ciuitatis] ciuitates P repperientes] reperientes P CBR uera]
 uenera C¹ 9–10 apostolicisque ... patrum om. L 10 et C *add.* paria] patria C¹ utpote]
 utpute CBR quae om. G orthodoxa] ortodoxa P 11 recepimus] recipimus P¹ MNL su-
 scipimus R recaepimus B ut M *add.* salubria] sabria P¹ salubriae G catholicae]
 captolice L suscepimus] suscaepimus B 12 sacris] sanctis CR diptychis] diptycis P CBG
 dipticis M dypticis R N dicticis L sanctarum] sanctorum V esse] esset VP essae
 B iudicauimus] iudicabimus N 14 uestrum sanctum G uniuersale] uniuersali CB uniuers-
 salem N 15 proposuimus] proposuemus C quondam] quod VP quodam CBR quoddam
 NL patriarcharum] patriarcharum G sophronii] sofronii CBR 15–16 sophronii quondam
 uenerabilis G 16 hierusolimorum] hierusolymorum C hierosolimorum G N hyerosolimorum
 L adsecuta] adsecutus V assecuta R M pyrrho] purrho VP pyrro CBRG ML pirro
 L 17 et² om. MN quondam] quendam V quadam P quodam CBR quoddam NL
 praesulibus] praesolibus CB 18 cyri] cyri N fuerat] fuerad B alexandriae] elexandriae V
 quondam] quodam VP CBR quoddam L episcopi] epis P N ciuitatis om. R M *add.*
 faran] faram VPG 19 georgium] gregorium G θεοσεβέστατον = [deicolam] <deo amabilem> om.
 VPG CBR MNL [deicolam]] deicola NL diaconum] diaconus P dyaconum R diacono
 NL chartophilacem] carthophilacem V M chartofilacem CBR cartophilacem N carto-
 philace L

- τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ εἰς μέσον πρὸς ἀνάγνωσιν ἀγαγεῖν τὰ ἀποκείμενα ἐν τῷ εὐαγεῖ πατριαρχείῳ τῶν εἰρημένων προσώπων συνοδικὰ ἢ καὶ δογματικὰ συγγράμματα ἢ καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς λαβεῖν τὴν αὐτῶν κατάληψιν. περὶ γὰρ τῆς γενομένης αἰτήσεως παρὰ τῶν ὑπὸ τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείων μεγαλοπόλεως τελούντων
- 5 θεοφιλῶν ἐπισκόπων καὶ εὐλαβεστάτων κληρικῶν ἕνεκεν τοῦ προχειρισθῆναι πρόεδρον ἐν τῷ τῆς Ἀντιοχείων πόλεως θρόνῳ, ἀνηγάγομεν ἐπὶ τὰς θεοσόφους ἀκοὰς τοῦ κρατίστου καὶ θεοτειχίστου ἡμῶν βασιλέως, καὶ ἐκέλευσεν ἡ αὐτοῦ γαλήνη ψήφισμα γενέσθαι κατὰ τὴν συνήθη ἀκολουθίαν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν εἰρημένον θρόνον θεοφιλῶν ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν καὶ τοῦτο ἐπιδοθῆναι τῷ πανημέρῳ αὐτοῦ κράτει.
- 10 Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·
- Ἐπιζητησάσης τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος εἰς μέσον ἀγαγεῖν Γεώργιον τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τὰς γραφείσας ἐπιστολὰς δογματικὰς ἢ καὶ ἕτερα συγγράμματα δογματικὰ ἀπὸ τε Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων πατριαρχῶν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἔτι
- 15 δὲ καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς πόλεως Φαράν, πρὸς τὸ ταῦτα ἀνακριθῆναι τοῦτο γενέσθαι περιττὸν ἡγοῦμεθα διὰ τὸ καὶ τὴν ἐκείνων φανεράν πᾶσιν ὑπάρχειν δόξαν περὶ τε θελήματος ἐνὸς καὶ μιᾶς ἐνεργείας·
- εἶτα δὲ καὶ Ἀγάθωνα τὸν ἀγιώτατον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρόεδρον διὰ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἀναφορᾶς τὸν ἐκείνων ἀποκαλύψαντα ἐναντίον σκοπόν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ
- 20 δηλοποιήσαντα, ὡς τὰ ὅμοια ἐφρόνησαν Σεργίῳ τῷ ἐναρξαμένῳ καινοφωνίαν ἤτοιγε κακόδοξον καὶ βλάσφημον εἰσαγαγεῖν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ διδασκαλίαν, διὸ καὶ τούτους μετὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων ὁ προδηλούμενος ἀγιώτατος πάπας ἀπεβάλετο.

MTO

2 πατριαρχείῳ] πατριαρχίῳ T   4 ὑπὸ τὸν θρόνον] θρόνων O   7 ἡμῶν] ἡμῶν ἡμῶν M   9
 πανημέρῳ] πανιέρῳ O   11 ἐπιζητησάσης] ἐπιζητούσης O   14 τῆς θεοφυλάκτου ταύτης O   15
 πάπα om. O   γενομένου² om. O   16 τῆς om. TO   πόλεως om. O   17 ὑπάρχειν πᾶσι O
 21 εἰσαγαγεῖν] εἰσαγεῖν O   22 τούτους] τοὺς T   ἀπεβάλετο] ἀπεβάλλετο O

sanctissimae magnae dei ecclesiae, quatenus in medium proferat ad legendum quaeque reiacent in uenerabili patriarchio siue sinodica <aut> dogmatica opuscula uel epistulas <supra>scriptarum personarum, ut et nos eorum percipiamus cognitionem. de petitione uero, quae facta est a reuerentissimis episcopis et relegiosissimis clericis subiacentibus sedis Antiochenae magnae ciuitatis pro ordinando praesule in sede Antiochenae ciuitatis, suggestimus deo instructis auribus fortissimi et a deo muniti nostri imperatoris, et iussit eius serenitas decretum secundum solitam [consequentiam] <normam> fieri a reuerentissimis episcopis et clericis suprascriptae sedis et hoc offerri mansuetissimae eius fortitudini.

Sanctum concilium dixit:

Inquirente uestra gloria, ut Georgius deo amabilis diaconus et cartophilax huius sanctissimae magnae ecclesiae quatenus ad medium deducat quascumque siue dogmaticas epistulas seu et alia opuscula <dogmatica>, quae tam a Pyrro, Paulo et Petro quondam patriarchis huius a deo conseruandae regiae urbis quamque a Cyro quondam papa Alexandriae et Theodoro quondam episcopo ciuitatis Pharan, ad retractandum ea hoc fieri superfluum iudicamus, eo quod et secta eorum omnibus manifesta est de una uoluntate et una operatione, dehinc uero et Agatho sanctissimus antiquae Romae praesul per suggestionem suam eorum reuelauit contrariam intentionem, immo magis etiam declarauit eos, qui similia senserunt cum Sergio, qui exorsus est nouitatem uocis <siue> CACODOXAN [quae] et blasphema introducere in catholica ecclesia doctrina, unde etiam hos

VPG CBG MNL

1 dei *om.* VPG ecclesiae] aecclesiae BG N in] ad MNL proferat] proferad B 2 reiacent]
raiacent N uenerabili] uenaeribili B¹ uenaerabili B² patriarchio] patriarchio B^{1R} sino-
dica] sidonica B synodica RG MNL ἢ καὶ = <aut> *om.* VPG CBR MNL epistulas] epistolas
BG 3 τῶν εἰρημένων = <supra>scriptarum] superscriptarum VPG CBR ML superscripturarum N
et *om.* M κατὰληψιν = cognitionem (comprehensionem – διὰγνωσιν) 4 petitione] petitione V
petitione M relegiosissimis] religiosissimis G MN clericis] clericis C 5 sedis] sedi M an-
tiochenae] anthiocene V ML antiocene N magnae P² *add.* pro] per V 5–6 pro ...
ciuitatis P² *add.* 5 ordinando] ordenando CB praesule] praesole C praesolae B in C²
add. sede] solae B antiochenae] anthiocenae MN antiocene L 6 fortissimi] fortissimis
P¹ deo] domino L imperatoris] imperatori VPG imperii NL 7 eius] deo G solitam]
solidam CR ἀκολουθίαν = [consequentiam] <normam> *om.* VPG CBR MNL a] ac VG 8 et
clericis *om.* VP clericis] clericis C clis M suprascriptae] sstae VP supraccripta G¹
suprascripta G² offerri] offeri N 9 fortitudini] fortitudinis CB 11 inquirente] inquaerente C
inquirentae B inquirentem N amabilis] amabili P diaconus] diaci P dyaconus R
diacono N cartophilax] chartophilax P carthofilax CBRG 11–12 sanctissimae] sanctissimi
N 12 quascumque] quascunque L 13 epistulas *om.* L seu et alia] siue alia VPG siue
talia B seu alia L δογματικός = <dogmatica> *om.* VPG CBR MNL et² *om.* G quondam]
quod VP quodam CB quoddam NL 14 quamque] quam R a *om.* B quondam]
quodam VP CBR quoddam N papa] papae VPG CBR 15 alexandriae urbis et G quon-
dam] quodam VP CBR quoddam NL episcopo] epi V epis P pharan] pharam
VPG faran CB ML fratan R retractandum] retractandam VP² setractandam P¹ 16
iudicamus] iudicauimus CBR secta] recta VPG manifesta] manifestata G uoluntate] uolon-
tate C 17 et de una N dehinc] de hoc CBR et² *om.* N antiquae] atque G¹ praesul]
praesol C 18 reuelauit] reuelabit B 19 ὧς = eos qui senserunt] senserint L nouitatem]
nobitatem VP nobilitatem G ἥτοιγε = <siue> *om.* VPG CBR MNL 19–20 cacodoxan]
cacodoxan B¹ cathodoxan G 20 [quae] *om.* B et] e N blasphema] blasphemiam C² L
plaspheimia B blasphemiam R catholica] captolica L catholica ecclesia] (catholicae ecclesiae?)
catholicam ecclesiam M doctrina] doctrinam M hos cum B² *add.*

Οἱ ἔνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Εἰ καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξος ἡ ἀναφορά τοῦ ἁγιωτάτου καὶ τρισμακαρίστου πάπα Ἀγάθωνος τυγχάνει καὶ τῇ ἀληθείᾳ συμβαίνει, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων καθέστηκε πάντως τὰ τῶν προλεχθέντων προσώπων συντάγματα εἰς μέσον ἐνεχθῆναι κατὰ τὰ πρότερον
5 παρ' ἡμῶν διαλαληθέντα διὰ τὸ πλείονως φανερωθῆναι τὴν τῶν αὐτῶν προσώπων δόξαν.
Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Ἡνίκα πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγνῶναι τὰ περὶ Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαράν ἡ ἔνδοξότης ὑμῶν ἐνίσταται, Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς
10 ἐνταῦθα ἁγιωτάτης μεγάλης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας εἰς μέσον ἀγαγέτω τὰ ὑπὸ τῶν εἰρημένων προσώπων δογματικῶς γραφέντα πρὸς τὸ πάντας ἐν πληροφορίᾳ γενέσθαι, ὡς καὶ αὐτοὶ κατὰ πάντα τῇ Σέργιου κατηκολούθησαν κακοδοξίᾳ.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

Κατὰ τὰ ἤδη ἐν τῇ προλαβούσῃ πράξει διαλαληθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν καὶ
15 οἰκουμενικῆς συνόδου τηνικαῦτα ὑπεξεληθῶν ἀνεζήτησα ἅπερ ἐκελεύσατε. καὶ κατὰ πρώτην τάξιν εὔρον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου πρὸς τοῖς ἤδη προκομισθεῖσι παρ' ἐμοῦ ἐπιστολὴν Κύρου ἐπισκόπου τηνικαῦτα τοῦ Φάσιδος τυγχάνοντος σταλεῖσαν πρὸς Σέργιον τὸν γενόμενον πατριάρχην τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως πρὸ πεντήκοντα ἕξ χρόνων κατὰ τὴν τεσσαρεσκαίδεκάτην ἐπινέμησιν
20 τοῦ προπαρελθόντος κύκλου, ἐρωτήσαντος αὐτοῦ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς τὸν εἰρημένον Σέργιον περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐνεργειῶν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἑτέραν ἐπιστολὴν

MTO

2 καὶ¹ *om.* M πάντα] τὰ παρόντα O 4 συντάγματα] συγγράμματα O ἐνεχθῆναι] ἐχθῆναι
O 8 τοῦ² ... ἐπισκόπου *om.* O 10 τοῦ θεοῦ *om.* MT ἀγαγέτω] ἀγέτω M 12 κακοδοξία]
διδασκαλία M 14 πράξει] τάξει MT 16 εὔρον ἐν] εὔρομεν T χαρτοφυλακίῳ] χαρτοφυλακειῳ
O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 19 τεσσαρεσκαίδεκάτην] 18' T

cum propriis eorum scriptis praefatus sanctissimus papa proiecit.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Quamquam in omnibus orthodoxa sit suggestio sanctissimi ac ter beatissimi Agathonis papae et ueritati conueniens, attamen omnino necessarium existit, ut praenominatarum personarum scripta ad medium producantur secundum anteriorem interlocutionem, quam fecimus, ut in amplius manifestetur secta earundem personarum.

Sanctum concilium dixit:

Postquam ob accuratius cognoscendum de Pyrrho, Paulo et Petro atque Cyro, qui fuit papa Alexandriae, et Theodoro quondam episcopo Pharanitano insistit uestra gloria, Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctissimae magnae dei ecclesiae ad medium deducat quae a supradictis personis dogmaticae scripta sunt, quatenus omnibus satisfiat, quod et ipsi in omnibus Sergii errorem secuti sunt.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Secundum quae dudum in anteriore actionem interlocutum est uestrum sanctum et uniuersale concilium, tunc egressus perquisiui quae iusseratis. et primum quidem inueni in chartophilatio uenerabilis patriarchii super haec, quae a me prolata sunt, etiam epistolam Cyri episcopi, qui tunc Phasidis fuerat, missam ad Sergium quondam patriarcham huius a deo conseruandae regiae urbis ante quinquaginta sex annos per quartamdecimam indictionem praeteriti circuli, interrogantis per eandem epistolam praedictum Sergium de questione operationum; similiter et alteram epistolam directam ab ipso

VPG CBR MNL

1 sanctissimus] sanctissime VP proiecit] proicit CBR relegit G¹ prolegit G² om. N
 2 gloriosissimi] gloriosi ML 3 quamquam] quanquam M orthodoxa] ortodoxa V ordodoxa
 C orthodoxas B suggestio] suggesti P¹ suggestio B suggestio N agathonis] agatonis
 L 4 ueritati] ueritate V ueretati C attamen VP actamen CB actamen R
 omnino] omno B¹ existit] existit B¹R MNL ut] et R 4–5 praenominatarum ... scripta]
 prenominata rescripta G 5 interlocutionem] interlocutionem CB 6 ut in] ut BG M aut L
 secta] se ita G earundem] earum V earundem PG 8 ob] ab VP NL om. M ac-
 curatius] accusatius VP accuratius C¹ accuratius B accuratius G acupatius N¹ ac-
 cupatius N² cognoscendum] cognoscendum V C pyrrho] purrho VP pyrro CBRG MNL
 atque] adque B 9 theodoro] teodoro G quondam] quodam VP CBR episcopo] epis P
 pharanitano] faranitano CBR MNL 10 diaconus om. BR diacono N chartophilax] cartophilax
 V NL chār P carthofilax CBRG cartophylax M sanctissimae magnae] sanctissimus
 magni VP magnae sanctissimae MNL dei om. B 11 dogmaticae] dogmaticae PG NL 12
 satisfiat] satisfiat B satisfiat L in omnibus] in om in omnibus B secuti] sequuti BR
 13 georgius] georgios P diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax C¹B
 cartofilax C²R cartphylax M cartophilax N carthophilax L 14 quae] quod G an-
 teriorem] anterioraem B anteriore G NL actionem] actione VPG M interlocutum] interlo-
 quutum B 15 uniuersale] uniuersalae B uniuersalem N tunc] t VG perquisiui] per-
 quaesiui C perquesiui B exquisiui M¹ 16 chartophilatio] carthofilatio CBR cartophilatio
 MN carthophilatio G L uenerabilis] uenerabili G patriarchii] partriarchio CR 17
 epistolam] epistolam G L episcopi] epis P qui] quae CBRG (!) phasidis] fasisis CBR MN
 fuerat] fuerat B missa fuerat G missam] missa CBRG quondam] quod VP quodam
 CBR quoddam N 17–18 patriarcham] patriarcha N 18 huius] huius N quinquaginta]
 quinquaginta P quinquaginta sex] .LVI. CBRG 18–19 quartamdecimam] .XIII. VPG 19
 indictionem] indictionis VP inditionem L praeteriti] praeterita B¹ circuli] concilii L in-
 terrogantis] interrogans CBR interrogantes NL eandem] eadem G epistolam] epistolam G
 L praedictum] praedictorum N 20 questione] quaestione B operationum] operationem C¹
 et alteram om. G directam] directa VPG

σταλείσαν παρά τοῦ αὐτοῦ Κύρου πρὸς τὸν λεχθέντα Σέργιον μετὰ τὸ ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Φάσιδος αὐτὸν μετατεθῆναι ἐν τῷ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως θρόνῳ σημαίνουσαν τὴν γενομένην ἔνωσιν τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν μετὰ καὶ ἴσου πληροφορίας τῆς τε προελθούσης μεταξύ τῶν τε αὐτῶν Θεοδοσιανῶν καὶ τοῦ λεχθέντος Κύρου ἐνώσεως·

5 ὁμοίως δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς Φαράν βιβλία διάφορα παρεκβλήθηεντα ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, ἐν οἷς ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ <Θεοδώρου> πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον τοῦ Ἀρσενοῖτου περὶ μιᾶς ἐνεργείας, ὡσαύτως δὲ καὶ ἔρμηνεῖαι διαφόρων πατρικῶν χρήσεων. παρεξέβαλον δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης καὶ ἕτερα βιβλία ἕξ ἔχοντα συντάγματα Πύρρου τοῦ γενομένου μετὰ Σέργιον πατριάρχου

10 ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τὰ πολλὰ ιδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνοντα περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας καὶ ἐτέρων τινῶν. ὁμοίως δὲ παρεξέβαλον ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ μνημονευθέντος εὐαγοῦς πατριαρχείου ῥέγεστρον διαφόρων ἐπιστολῶν Παύλου τοῦ μετ' αὐτὸν Πύρρον γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἐν ᾧ φέρεται ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρά τοῦ αὐτοῦ Παύλου πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις

15 Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης περὶ ἐνὸς θελήματος καὶ προσφωνητικούς τοῦ αὐτοῦ Παύλου τόμους τρεῖς πρὸς τὸν ἐν ἀγίοις γενόμενον ἡμῶν βασιλέα καὶ πατέρα τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότη καὶ μεγάλου βασιλέως περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας. ἔτι μὴν καὶ Πέτρου τοῦ γενομένου πατριάρχου ὡσαύτως μετὰ τὸν αὐτὸν Παῦλον τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ῥέγεστρον ὁμοίως διαφόρων ἐπιστολῶν, ἐν ᾧ ἐπιστολὴ τοῦ

20 αὐτοῦ δογματικὴ γραφεῖσα πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἀγίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης καὶ ἀμφοτέρα ἐπικομίζομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον. Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν·

Ἄπερ μετὰ χεῖρας ἔχει Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα

MTO

4 τε *om.* O 5 γενομένου *om.* O τῆς *om.* O 6 ἐκ *om.* M πατριαρχείου] πατριαρχίου
 T 6–7 theodori = <θεοδώρου> *om.* MTO 7 ἀρσενοῖτου] ἀρσενότητος T 9 ἕξ ἔχοντα]
 ἕξ ἔχοντα T 12 χαρτοφυλακίου] χαρτοφυλακείου O πατριαρχείου] πατριαρχίου T ῥέγεστρον]
 ῥεγέστρον T 14 πόλεως *om.* O 16 ἡμῶν *om.* M 18 ἔτι γε μὴν O 19 ῥεγέστρον] ῥεγέστρον
 T 20 βιταλιανὸν] βιτάλιον O 23 ἄπερ] ὄπερ T καὶ χαρτοφύλαξ *om.* O

Cyro ad eundem Sergium, postquam ab episcopatu Phasidis translatus est ad sedem Alexandriae, magnae ciuitatis, insinuante unitatem factam cum his, qui Theodosiani dicuntur, una cum exemplari satisfactionis de unitate, quae prouenit inter hos ipsos Theodosianos et praedictum Cyrum; pariterque et Theodori quondam episcopi Pharanitani libros diuersos prolatos ex bibliotheca uenerabilis patriarchii, inter quae et epistulam eiusdem Theodori ad Sergium episcopum Arsenuitam de una operatione, similiter et interpretationes diuersorum paternorum testimoniorum. excussi uero ex eadem bibliotheca et alios sex libros habentes scripta Pyrrhi, qui factus est post Sergium patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis; plurima horum <propria> manu eius scripta sunt de uoluntate et operatione et quibusdam aliis. similiter autem protuli ex chartophilatio memorati uenerabilis patriarchii regestum diuersarum epistularum Pauli, qui fuit post eundem Pyrrhum patriarcha huius regiae urbis, in quo iacet epistula scripta ab eodem Paulo ad sanctae memoriae Theodorum, qui fuit papa Romanus, de una uoluntate, et tres prosphoneticos, id est acclamatorios, tomos eiusdem Pauli ad sanctae memoriae quondam imperatorem nostrum et patrem piissimi nostri domini et magni imperatoris de uoluntate et operatione. adhaec et Petri, qui factus est patriarcha post eundem Paulum huius regiae urbis, similiter regestum diuersarum epistularum, in quo est epistula eiusdem dogmatica scripta ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam Romanum, et utraque prae manibus habeo ad quod uobis placuerit. Sanctum concilium dixit:

Libros atque regesta uel chartas, quas prae manibus habet Georgius deo amabilis

VPG CBR MNL

1 cyro] caro C¹ eundem] eundaem B postquam] per quam VPG ab] per G ad L¹
 episcopatu] episcopato B episcopatum L¹ phasidis] fasidis CBR est om. CBR sedem]
 sedaem B 2 insinuante] insinuante B factam] om. R facta N 3 dicuntur] uocantur G
 exemplari] exemplaria CBR (!) de unitate] dae unitatae B 4 theodosianos] theosianos C¹ L
 quondam] quodam P CBR quoddam N 5 pharanitani] faranitani CBR MNL pharanitani
 tam libros VPG MNL prolatos] prolatus L bibliotheca] biblioteca M uenerabilis patriarchii]
 uenerabili patriarchi N patriarchii] patrii arhii B¹ patrii archii B² quae] quos CBR (?)
 6 epistulam] epistolam G theodori] theodori N arsenuitam] arsenuita VP MNL operatione]
 oratione C¹ operationae B 7 interpretationes] interpraetationis CBR 8 ex om. G eadem]
 edam B¹ bibliotheca] bibliotecha R biblioteca M sex] ex G pyrrhi] pyrrii VPG
 pyrrii CBR ML pyri N 9 patriarcha] patriarha B patriarcham L regiae] raegiae B
 ἰδιόχειρα = <propria> manu] <propria> om. VPG CBR MNL 10 de uoluntate et operatione] dae
 uoluntatae et operationae B quibusdam] quibusdem C autem om. L protuli] protulit M
 11 chartophilatio] cartofilatio CR carthofilatio B carthophilatio G L cartophylacio M
 cartophilatio N uenerabilis] uenerabili N regestum] reiestum R epistularum] epistolarum G
 L pauli] paulum V 12 pyrrhum] pyrrum CBRG MNL regiae] raegiae B regie R NL
 in quo] ubi G iacet] iacit C¹BR epistula] epistola G L 14 prosphoneticos] prosponeticos V
 prosphoneticos P acclamatorios] aclamatorios VP adclamaturios CBR adclamatorios G
 acclamatorius N adamatorius L tomos] thomos C¹BRG M tomus N 15 quondam]
 quodam VP CBR quoddam N domini V 16 operatione] operationae B et² om.
 G est G add. 16 – 17 patriarcha <similiter> post? 17 regestum] urbescum R epistularum]
 epistolarum PG L 18 epistula] epistola PG L om. N quondam] quodam VP CBR quod-
 dam N 19 papam] papa VP utraque] utraquae B habeo] abeo PG NL placuerit] placuit
 R 21 atque] adque P atquae B regesta] reiesta R uel] et L chartas] cartas V¹
 C¹BR ML amabilis] amabiliis P

ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας βιβλία, ῥέγεστρα καὶ χάρτας, ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς ὑπεκλαμβάνοντες κατὰ τάξιν ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τὰς γραφείσας ἀπὸ Κύρου πρὸς Σέργιον δύο ἐπιστολάς μετὰ καὶ τοῦ λεχθέντος τῆς πληροφορίας ἴσου ἀνέγνω ἔχουσας
5 ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Τῷ θεοτιμήτῳ <μου> δεσπότη, ἀγαθῷ ἀρχιποιμένι, πατρὶ πατέρων, οἰκουμεικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ παρὰ Κύρου ἐλαχίστου ὑμετέρου.

Προθυμηθέντι μοι τὴν παροῦσαν ἀναφορὰν ἀνατεῖναι τῷ θεοτιμήτῳ μου δεσπότη
10 διάφοροι εἰσήεσαν λογισμοὶ καὶ δυσὶ γνώμαις τὴν ψυχὴν ἐμεριζόμεν. ἄρά γε, φησί, πεισθεῖν τῷ διδάσκοντι ὑψηλότερά σου μὴ ζήτηι καὶ βαθύτερά σου μὴ ἐρεῦνα καὶ κλεῖθρα ἐπιβαλὼν τοῖς χεῖλεσι σιγὴν ἀσκήσω ἢ ἀκούσοιμι τοῦ λέγοντος· ζητῶν ζήτηι καὶ παρ' ἐμοὶ μένε;

Εἶτα ἱκανῶς ἑμαυτὸν ἐν τούτῳ βασανίσας τότε καὶ γράφειν ἐπαρρησιαζόμεν, ὅτε τὴν
15 τῶν τρισμακαρίστων ὑμῶν θεόπνευστον διδασκαλίαν κατὰ νοῦν ἐλάμβανον, πεπεισμένος, ὅτι δυσὶν θάτερον ἢ καὶ ἐκάτερα ἐκ τούτου μοι περιγένηται· ἢ γάρ, φησὶν, ἀποδειχθεῖν ἢ πάντως διορθωθεῖν ἐπὶ τοῖς ἀναφερομένοις οὖσιν ἐν τούτοις ἀξιωθεῖς, θεοτίμητοι, τῶν πανευσεβῶν ἰχνῶν τοῦ θεοστηρίκτου ἡμῶν δεσπότη· ἅμα δὲ καὶ τῆς θεομιμήτου αὐτοῦ συγκαταβάσεως τυχῶν παρρησίας μετελάμβανον θεία κελεύσει τῆς αὐτῶν ἡμερότητας
20 ἐντυχεῖν πρὸς Ἀρκάδιον τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κατὰ Παύλου τοῦ κεφαλαιώτου τῶν ἀνεπισκόπων μάλα θεοπρεπῶς συνταγείση, ἧς ἐπαινετὸς καὶ θεοφιλὴς ὡς

11 Sir. 3,21   12 – 13 Is. 21,12

MTO

1 ῥέγεστρα] ῥεγέστερα T   ἡμᾶς] ὑμᾶς M   7 mihi = <μου> om. MTO   10 εἰσήεσαν] εἰσέεσαν
TO   16 περιγένηται] περιγένοιτο T   ἢ] εἰ O   18 θεοστηρίκτου] θεοτιμήτου O   21
ἀνεπισκόπων] ἐπισκόπων O   συνταγείση] συνταγείσιν O

diaconus et chartophilax sanctae huius magnae ecclesiae, haec suscipientes hii, qui a nobis excipiunt, per ordinem relegant.

Et accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius duas epistulas a Cyro scriptas ad Sergium una cum praenominato satisfactionis exemplar relegit sic continentes in uerbis:

Deo honorabili mihi domino, benigno principi pastorum, patri patrum, uniuersali patriarchae Sergio a Cyro humili uestro.

Prompto me existente praesentem suggestionem porrigere deo honorabili meo domino, diuersae mihi subibant cogitationes et in duabus sententiis animam partiebar. putasne, inquit, docenti consentiam *altiora te ne quesieris et potiora te ne scrutatus fueris* et claustra labiis inponens silere studeam aut abscultem eum qui dixit: *quaerens quaere et apud me mane?*

Dehinc in hoc meipsum sufficienter examinans etiam scribendi sumebam fiduciam, cum ter beatitudinis uestrae a deo inspiratam doctrinam in mente perciperem, [satisfactus] <certus sum>, quod unum e duobus siue etiam utrumque ex hoc mihi conquiritur; aut enim, inquit, suscipiar aut per omnia emendabor in his quae suggeruntur ita sese habent, dum dignus fuissem effectus, deo honorabiles, piissimis uestigiis a deo confirmati nostri domini; simulque et deo imitabilem eius condiscensionem indeptus fiduciam capiebam diuinam iussionem eorum serenitatis relegendi, quae ad Arcadium sanctissimum archiepiscopum Cypri contra Paulum primatem exepiscoporum nimium deo decenter constructa

VPG CBR MNL

1 diaconus] dyaconus R   diacono N   chartophilax] carthofilax C¹BR   charthofilax C²   carthophilax G L   cartophylax M   ecclesiae] aecclesiae G N   hii] hi G M   2 excipiunt] excipiunt M   relegant] legant M¹   3 antiochus] antiocus R   relegiosus] religiosus RG MNL
lector] legtor G   notarius] notarios G   notario N   epistulas] om. G   epistolas L   a cyro] a syro R   adcyros NL¹   4 exemplar] exemphar C (cf. 595,17)   exemplari ML   sic] si N   continentes] continentis VPG   continentem CB   continentem R   6 mihi] michi N
L marg.: epistola cyri, epistola missa ad sergium   uniuersali] uniuersale G   7 a] ad M¹   8
prompto] promto V¹   prumpto CB   me] mae B   prompto me] presbitero thome N   ex-
istente] existente PG R MNL   existentae B   suggestionem] sugestionem B   subgestionem N
porrigere] porregere CB   9 mihi subibant] michi subuniant N   partiebar] patiebar V   paciebar
R   10 inquit] inquit P ML   quid R   altiora te] altior a te G   te¹] tae B   om. L
quesieris et et potiora C   potiora] pora P¹   pociora C¹B   potiora te] potior a te G   te²]
tae B   scrutatus] scrupatus L   11 claustra labiis] claustralibus G   inponens] imponens ML
abscultem] obscultem CBR (cf. 706,3)   auscultem ML   oscultem N   eum] meum C   quaere]
quaerae B   12 apud] apud V C   mane] manae B   13 dehinc] de hic VP   deinde CBRG
in om. N   sumebam] summebam L   fiduciam] fidutiam BR N   13–14 cum ter] cunter L
14 beatitudinis] baeatitudinis B   a deo] ad eo G   inspiratam om. N   mente] mentem N
perciperem] perceperem C   perciperes G   14–15 πεπεισμένος = [satisfactus] <certus sum> (πλη-
ροφορεῖν = satisfacere)   15 quod in unum C   e] et N   mihi] michi N   conquiritur]
conquiretur CBR   16 inquit] inquam CR M   inquadam B   inquit L   suscipiar] suspiciar
G   emendabor] enimendabor B¹   emendabar G¹   hemendabor N   suggeruntur] suggerentur
B   suggerunt N   sese] se L   habent] habent<ia> con. Lu   17 effectus a deo N   hon-
norabiles] honorabilis CBRG   piissimis] piissimi G   18 simulque] simulquae P² B   semulque C
imitabilem] inmutabilem G   immitabilem N   condiscensionem] condescensionem MN   indep-
tus] inde post L   fiduciam] fiunciam R   fidutiam N   capiebam] capiendam C¹   19 eorum]
eius CBR   arcadium] archadium VG C¹BR ML   20 primatem] primitatem N   exepiscoporum]
episcoporum M   et episcoporum L   nimium] minimum V   decenter] dicenter B¹

ἀληθῶς ἅπας μὲν ὁ σκοπὸς εὐσεβῶς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν ὀρθοδοξίαν θρησκευῶν, δύο δὲ ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ δεσπότητος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν ἔνωσιν λέγεσθαι κωλύουσιν. αὐτὴν εὐρηκῶς ἀνένευον καὶ προφέρειν ἐπειρώμενη τοῦ μακαρίου Λέοντος τὴν πάντιμον ἐπιστολὴν δύο ἐνεργείας μετὰ τῆς ἀλλήλων δηλαδὴ κοινωνίας, καθὼς διδάσκει ὁ πανάγιός μου δεσπότης, ἀναφανδὸν βοῶσαν. ἐνθένδε λοιπὸν ὀρμηθέντος ἡμῖν τοῦ λόγου πάντιμον ἀναφορὰν τῶν θεοπνεύστων ὑμῶν εἰς ἀνάγνωσιν ἐγχειρίζεσθαι ἐκελευόμενη, ἀντίγραφον εἶναι λεγομένην καὶ δοκοῦσαν τῆς ῥηθείσης εὐσεβοῦς κελεύσεως· μνήμην γὰρ ἐποιεῖτο ἐκείνου Παύλου τοῦ φαύλου, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ τῆς κελεύσεως Ἰσοῦ καὶ τὸν ἐγγεγραμμένον αὐτῷ νοῦν ἀπεδέχετο. εἰκότως οὖν τῆνικαῦτα ἡσυχίαν ἄγειν καὶ ἠκίστα ἀντιλέγειν ἐπαιδευόμενη, ἐπὶ δὲ τὴν ὑμετέραν θεόφραστον διδασκαλίαν καταφεύγειν ἔγνω τιμίων αὐτῆς κεραιῶν ἀξιωθῆναι δεόμενος τηλαυγέστερον διασαφούντων, ὅπως δύο ἐνεργείας λέγειν μετὰ τὴν ἔνωσιν παραιτούμενοι εἰς μίαν ἤγουν ἐνικήν ἐνέργειαν δυνάμεθα ἐπὶ πᾶσι τοῖς θείοις λόγοις συγκλείειν τό τε παθητὸν καὶ ἀπαθὲς τῆς ἀρρήτου οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τῆς θεοφανοῦς παιδείσεως τῶν θεοδι-
 15 δάκτων ὑμῶν φωταγωγηθῆν ἡμῶν τὸ ἀπαιδευτὸν ἴσως κἂν ἐν τούτῳ μιμήσῃται τὴν πίονα καὶ εὐθαλῆ γῆν καὶ τὸν καταβαλλόμενον τοῦ λόγου κόκκον ἀσμένως ὑποδεξάμενον πρὸς εὐκαρπίαν διασώση.

Τὰς δὲ θεοπειθεῖς αὐτοῦ προσευχὰς συνήθως ἐπιχορηγῆσαι τῇ ἐμῇ βραχύτητι καὶ τοῖς σὺν ἐμοὶ ὁ ἀγαθός μου δεσπότης καταξιώσει.

---

8 cf. Act. 13,9

16 cf. Joh. 12,24

MTO

---

1 MT *margin.*: σῆ   5 ἐνθένδε] ἐνθέντε O   9 ἀπεδέχετο] ἀποδέχεται O   11 κεραιῶν] κερῶν M
 διασαφούντων] διασαφουσῶν M   12 ἤγουν ἐνικήν] ἡγουμενικήν T   13 δυνάμεθα] δυνόμεθα O
 λόγοις] λόγοις O   16 γῆν *om.* O   19 καταξιώσει] καταξιώσοι M   καταξιώση O

est, cuius laudabilis ac deo amabilis uere est omnis quidem intentus piae immaculatam nostrae fidei rectitudinem allegans, duas autem operationes in domino nostro Iesu Christo, ut post unitionem dicatur, prohibentem eam inueniens abnuebam et proferrere temptabam honoratissimam Leonis epistolam duas operationes cum alterutrum scilicet communionem, quemadmodum docet sanctissimus meus dominus, manifestissime praeclamantem. ex hoc ergo deinceps nobis exorto sermone uenerandam suggestionem deo inspirabilium uestrorum ad relegendum iubebar suscipere, quae dicebatur ac putabatur praefatae piae iussionis esse rescriptum; mentionem enim faciebat illius Pauli, qui et fauli, sed et iussionis exemplaris et intentum eorum, quae in eo scripta fuerant, amittebat. oportune ergo nunc silentium gerere et nequaquam contradicere perstruebar, ad uestram uero deo [eruditam] <dictam> doctrinam confugere didici uenerabiles eius sillabas postulans promereri liquidius declarantes, qualiter duas operationes post unitionem dicere recusantes in una, id est singulari, operatione in omnibus diuinis eloquiis possimus concludere tam quod passibile quam quod impassibile est ipsius ineffabilis dispensationis saluatoris nostri Iesu Christi, quatenus a deo illustrata eruditione deo instructorum uestrorum inluminata imperitia nostra forsitan uel in hoc imitabitur pinguissimam atque fertilem terram seminatmque uerbi *granum* libenter suscipiens ad fecunditatem saluum perducatur.

Deo acceptas denique sui orationes solite ministrare tam meae paruitati quamque his qui mecum sunt benignus meus dominus dignetur.

VPG CBR MNL

1 ac] a V C¹ omnis *om.* G immaculatam] immaculata ML immaculata N 2 rectitudinem]
 rectitudine NL 3 post] pre N dicatur] diicatur L prohibentem] propter habentem R ab-
 nuebam] adnuebam P annuebam G N proferrere] proferere P proferreret C¹ profferret
 BR proferre G MN preferre L temptabam] inuitabam C²B *om.* R 4 honoratissimam]
 honoratissimi G epistolam] epistolam G L alterutrum] alterum L communionem] commu-
 nione CR M communionae B 5 quemadmodum] quemammodum P manifestissime] mani-
 festissimae B 5–6 praeclamantem] proclamantem M 6 sermone] sermonae B deo *om.* N
 7 iubebar] iubebar P¹ iubere C¹ iubetae B iube R iubebas M quae] qui R MNL
 dicebatur] dicebantur G 8 praefatae] prefata VP esse *om.* NL 8–9 rescriptum ... iussionis
om. L 8 enim *om.* B φαύλου = fauli fauli] sauli VPG R ML pauli N 9 iussionis]
 iussiones CBR exemplaris] exemplares CBR exemplar M quae] qui NL scripta] scripti
 VP amittebat] admittebat CBR amittebat G admittebat M amittebat L 10
 oportune] oportuna P² B nunc] hunc G nequaquam] inequaquam N perstruebar] perfe-
 ruebar B perscrutabar R (cf. 605,8) 11 uero *om.* G θεόφραστον = deo [eruditam] <dictam>
 ἔγνων = didici uenerabiles] uenerabilis C¹ NL uēñ M sillabas] syllabas P B² ML syllabas
 B¹ syllabas G 12 promereri] promereri CB² promereri B¹ 13 una] uia MNL ope-
 ratione] operationae B diuinis] diuinus VP eloquiis] eloquis C¹ 14 concludere] concludere
 B quod G *add.* que L passibile] passibiliae B quam quod impassibile *om.* M] quamque
 impassibile L est *om.* G 14–15 dispensationis saluatoris] dispensationis R 15 christi] christus
 M illustrata] inlustrata V CB eruditione] eruditionae B deo² P² *add.* instructorum]
 instructorum C¹ 16 inluminata] illuminata PG ML imperitia] imperitia BG N impericia R M
 nostra] uestra G ML forsitan] forsitan C uel *om.* N] et L imitabitur] mutabitur R
 inuitatur N imitabatur L pinguissimam] pinguissima N atque] adque B 17 semi-
 natmque] seminatumque VPG C²BR NL seminatamque C¹ M libenter] liuenter P 19 sui]
 siui B solite] solitae C ministrare] ministrare P ministratae B meae] maeae B mee
 G L paruitati] paruitate V prauitati G quamque] quam M 20 benignus] benignus
 N

Ἡ ὑπογραφή

Κῦρος ἐλάχιστος ὑπερευχόμενος τῆς παντιμίου εὐζωΐας τοῦ θεοτιμήτου μου δεσπότη ἀνήγαγον.

5

Ἐτέρα ἐπιστολή τοῦ αὐτοῦ γραφεῖσα ἀπὸ Ἀλεξανδρείας.

Ἰδίῳ δεσπότη τὰ πάντα θεοτιμήτω καὶ τρισμακαρίστῳ <ἀγαθῷ ποιμένων ποιμένι>, πατρὶ πατέρων, οἰκουμεικῷ πατριάρχῃ Σεργίῳ Κῦρος ἐλάχιστος ὑμέτερος.

Εὐφορίας καὶ πάλιν πνευματικῆς διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν τῆς τοῦ θεοτιμήτου μου
10 δεσπότη μακαριότητος γεωργηθείσης τῇ διδαχῇ καὶ τοῖς πανευσεβέσι χρόνοις τῶν
θεοφρουρήτων καὶ κατὰ ἀλήθειαν φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν συμβαινούσης, καὶ νῦν
ἀξιοῦμαι τῷ τρισμακαρίστῳ μου δεσπότη τὰς ἀπαρχὰς ἀναφέρειν.

Δῆλον γὰρ ποιοῦμαι, ὡς ἅπαντες οἱ τοῦ δόγματος τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν κατὰ
ταύτην τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν κληρικοί, ἅμα καὶ τοῖς ἐν ἀξίαις καὶ στρατείας
15 διαλάμπουσιν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς εἰς δῆμον τελοῦσιν εἰς χιλιάδας συντείνοντες, κατὰ τὴν
τρίτην τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἐνωθέντες τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ καθολικῆ ἐκκλησίᾳ
τῶν ἀχράντων τοῦ θεοῦ σὺν ἡμῖν μυστηρίων μετέλαβον, ὁδηγηθέντες πρὸς τοῦτο ἡγου-
μένης προδήλως τῆς τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ εὐδοκίας τῇ χορηγηθείσῃ μοι διδαχῇ παρά
τε τῶν φιλαγάθων καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν, παρά τε τῆς τοῦ δεσπότη μου
20 θεοπνεύστου παναγιστείας – ὡς ἐντεῦθεν συστήναι κατὰ τὸ γεγραμμένον ἐν τοῖς πυκά-
ζουσι ἐορτὴν μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, εἰ δὲ δεῖ τάληθέστερον λέγειν, οὐκ
ἐν τοῖς πυκάζουσι μόνον οὐδὲ μέχρι τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν
τὴν Ἀλεξανδρέων φιλόχριστον πόλιν καὶ τὰς ὑπ' αὐτὴν ἐνορίας μέχρι τῶν νεφελῶν αὐτῶν
καὶ τούτων ἐπέκεινα τῶν οὐρανίων τάξεων τῇ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν εἰρήνῃ καὶ τοῖς

12 cf. Lev. 23,10   20 – 22 Ps. 117,27

MTO

3 μου om. M   7 benignissimo pastorum pastori = <ἀγαθῷ ποιμένων ποιμένι> om. MTO   9 τοῦ om.
M   15 συντείνοντες] συντείναντες O   16 Ἰουνίου] Ἰουλίου O (N – Λ)   17 μυστηρίων σὺν ἡμῖν M
19 καλλινίκων] καλλινικῶν M   21 λέγειν] εἰπεῖν O   23 ἐνορίας] ἐνωρίας O   24 τῇ] ἡ O   τῇ
ἀγιωτάτῃ τῶν M

Et subscriptio

Cyrus humilis exorans pro honoratissima uita deo honorabilis mei domini suggesti.

Alia epistula eiusdem Cyri scripta ab Alexandria.

5

Proprio domino per omnia a deo honorando atque [et] ter beatissimo benigno pastorum pastori, patri patrum, uniuersali patriarchae Sergio Cyrus humilis uester.

Fecunditatem et iterum spiritalem fructificatam per [deo] acceptabiles orationes beatitudinis deo honorabilis mei domini, quae concurrat doctrinae piissimisque temporibus a deo conseruandorum et ueraciter Christo amabilium dominorum nostrorum, et nunc promereor ter beatissimo meo domino *primitias suggerere*.

10

Notum enim facio, quod omnes, qui dicuntur dogmatis Theodosianorum circa hanc Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem clerici una cum his, qui in dignitatibus et militibus clarent, insuper et qui ex plebe sunt in milibus constituti, per tertiam Iunii mensis adunati sanctae nostrae catholicae dei ecclesiae intemerabilia nobiscum dei misteria perceperunt, ad hoc adducti praeuiente profecto beneplacito omnipotentis dei consilio per collatam mihi doctrinam tam a piissimis ac inuictissimis nostris dominis quamque a deo inspirata domini mei sanctitate – ut per hoc stabiliretur secundum quod scriptum est *in confrequentationibus dies festus usque ad cornu<a> altaris*, si autem oportet ueracius dicere, non *in confrequentationibus* tantum neque *usque ad cornu<a> altaris*, sed et in omnem Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem eiusque confinia usque ad nubes ipsas et ultra haec caelestibus officiis in pacem sanctarum ecclesiarum et in his qui ad

20

VPG CBR MNL

3 exorans] exhorans P domini] dominis VP suggesti] subgessi N 5 alia] aliam CBRG NL
 epistula] epistolam CBR N epistolam G L cyri] cyris B scripta] scriptam CRG L alexan-
 dria] alexandrio N 6 proprio] propri N a om. G honorando] honoranda B atque]
 adque B¹ atque [et] ter VPG CB MNL ter] inter N 7 pastori] procedi VP NL om. G
 pastori proceri patri M patrum om. G uniuersali] uniuersale P patriarchae] patriarchi G
 8 et om. C¹BRG spiritalem] spiritali VP NL spiritali M fructificatam] fructificata V CBR
 MNL (m – p) fructificato P διὰ τῶν εὐπροσδέκτων = per [deo] acceptabiles (EY – ΘY) 9 quae
 om. M concurrat] currit G doctrinae] doctrinis VPG doctrina C¹BR doctrine NL
 piissimisque] piissimorum CBR 10 nunc] non L 11 promereor] promerear V¹ beatissimo]
 bacatissimo B suggerere] suggere P suggererae B 12 omnes] omnis V¹ dogmatis]
 dogmates V om. N theodosianorum] theodoxianorum L 13 alexandrinorum] alexandriano-
 rum C¹R ciuitatem] ciuitate P clerici] clerici C dignitatibus] dignitatis N 14 clarent]
 clarem B darent R in] ex M¹ tertiam] terciam PG R iunii] unius R 15 mensis
 collectionem (conlectionem G) adunati C¹BG adunati] adhunati B¹ adunatae G dei ecclesiae
 nostrae catholicae G catholicae] captolice L ecclesiae] hecelesiae B¹ intemerabilia nobiscum]
 intemerabiliumobiscum L¹ misteria] mysteria CB NL misericordia G 16 perceperunt] perci-
 perunt CBG² perciperent G¹ praeuiente] praeueniente B consilio om. VPG MNL per]
 pe P 16 – 17 per collatam om. L 17 collatam] conlatam CB mihi] michi N a¹ om. B N
 ac] ad N quamque in a N 18 mei om. L hoc] haec V¹ stabiliretur] stabileretur C
 stabiletur G 19 – 20 cornu<a>] cornu VPG CBR MNL 19 autem om. N oportet] oportit C¹B
 ueracius] ueracius PG C¹R ML 20 dicere] dicerae B confrequentationibus] frequentationibus G L
 tantum] totum B usque] usque B N et om. L 22 ipsas] ipsius G (!) caelestibus]
 acelestibus B (!) pacem] pacae G pace MNL sanctarum] santarum G¹ qui] quae V

41*

πρὸς αὐτὴν ἐπιστρεφόμενοις εὐφραινομένων, ὅπως δὲ τὰ τῆς τοιαύτης ἐνώσεως παρηκολούθησε —, λεπτομερῶς τολμήσας ἀνήγαγον ἐπὶ τὰς πανευσεβεῖς ἀκοὰς τῶν ἀηττήτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσποτῶν διὰ τοῦ συνδούλου μου Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου πᾶσι τοῖς κινήθεϊσι παρατυχόντος, καὶ πέπεισμαι, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἀποδέχεται
5 τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δούλον ὁ πανάγιός μου δεσπότης.

Δέομαι οὖν τοῦ τρισμακαρίστου μου δεσπότη, ὅπως ἐν εἰδήσει περὶ πάντων γενόμενος, εἴ τι μοι κατὰ τὴν τοιαύτην κίνησιν ὡς εἰκὸς καθυστέρηται ἢ κατ' ἄγνοιαν τοῦ δέοντος διημάρτηται, διορθώσασθαι τὸν ἐλάχιστον αὐτοῦ δούλον· ἔργον γὰρ τοῦτο τῶν θεοτιμήτων ὑμῶν πάσαις ταῖς θεϊκαῖς κεκοσμημένων γραφαῖς καὶ τετελειωμένων ταῖς ἄνωθεν
10 ἀρεταῖς.

Ἡ ὑπογραφή

Κύρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ὑπερευχόμενος τῆς θεοτιμῆτου εὐζωΐας τοῦ τρισμακαρίστου
15 μου δεσπότη ἀνήγαγον.

Ἴσον τῆς γενομένης πληροφορίας μεταξὺ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν τῆς μερίδος τῶν Θεοδοσιανῶν.

Τοῦ δεσπότη Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν πάντων προλάμποντος καὶ πάντας εἰς
20 τὴν σωτήριον καὶ ἀληθινὴν αὐτοῦ πίστιν ἰθύνοντος καὶ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν συγκαλοῦντος τὴν παροῦσαν πληροφορίαν πεποιήμεθα ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν ἀγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν μηνὶ Παῦνι ἰνδικτιῶνος ἕκτης.

Πληροφορία γενομένη παρὰ Κύρου ἐλέω θεοῦ ἐπισκόπου τὸν τόπον ἐπέχοντος κατὰ θεῖον θέσπισμα τῶν ἀγαθῶν καὶ καλλινίκων ἡμῶν δεσποτῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ταύτης
25 τῆς Ἀλεξανδρέων φιλοχρίστου πόλεως.

20 cf. 1. Tim. 2,4

20 – 21 cf. 1. Cor. 14,23

22 a. 633 VI 3

MTO

1 τῆς *om.* M
ἐλάχιστον O

1 – 2 παρηκολούθησε] παρηκολούθησα T
7 καθυστέρηται ἢ] καθυστερεῖται καὶ O

2 ἀηττήτων] ἀητήτων T
5 αὐτοῦ
9 ἄνωθεν *om.* M
22 ἕκτης] ζ' TO

eam conuertuntur laetantibus, qualiter autem haec adunatio assecuta est –, subtiliter praesumens suggesti piissimis auribus inuictissimorum ac serenissimorum nostrorum dominorum per confamulum meum Iohannem deo amabilem diaconum, qui affuit in omnibus quae mota sunt, et certus sum, quia et in hoc acceptat ultimum suum famulum sanctissimus meus dominus.

Quaeso namque ter beatissimum meum dominum, quatenus cognitionem omnium faciens, si quid mihi in tali motione forsitan defuit aut per ignorantiam de competentibus [frustratus] <contestatus> sum emendare exiguum suum famulum; opus enim hoc deo honorabilium uestrorum est, qui omnibus diuinis scripturis decoramini et desuper uirtutibus perficimini.

Et subscriptio

Cyrus humilis episcopus orans pro deo honorabilis mei domini <ter beatissimi> uita suggesti.

Exemplar satisfactionis factae inter Cyrum quondam papam Alexandriae et eorum, qui erant ex parte Theodosianorum.

Domino Christo uero deo nostro omnibus praefulgente omnesque ad saluberrimam et ueram eius fidem dirigente et in unam eandemque sanctam suam ecclesiam conuocante praesentem satisfactionem facimus pro unitate sanctarum dei ecclesiarum mense Payni indictione sexta.

Satisfactio facta a Cyro misericordia dei episcopo per diuinam sanctionem benignissimorum atque triumphatorum dominorum nostrorum locum exhibente apostolicae sedis huius Alexandrinae Christo amabilis ciuitatis.

VPG CBR MNL

1 adunatio] adunitio V adunicio P assecuta] adsecuta CB NL subtiliter] similiter C²B
 2 inuictissimorum] inuictorum R ac serenissimorum C² add. om. R 3 dominorum] domnorum
 V meum] eum R diaconum] diaconum P diacono N et uenerabilem diaconum R
 affuit] adfuit CB MNL 4 quae mota sunt om. N mota] nota G quia et in hoc] que N
 et² om. B in om. L ultimum] timum P¹ (at – ul) 6 quaeso] quesso P namque] namque
 C¹ dominum meum B quatenus] quatenon N cognitionem] cogitationem VP 7 mihi]
 michi N motione] motionae B competentibus] competentibus G 8 διημάρτηται = [frustratus]
 <contestatus> sum (διστασταιώω) [frustratus] sum om. N <contestatus> om. VPG CBR MNL
 hoc] oc P hoc deo om. N 9 honorabilium] amabilem C¹BR uestrorum] nostrorum G¹
 decoramini] dedecoramini G 9–10 uirtutibus] uiribus C¹R uirilibus C²B 10 perficimini]
 perficamini N 12 et subscriptio om. B M add. et superscriptio R 14 cyrus] cirus N
 cyrus humilis] cyri humili V cyrys humili P episcopus] epis P pro deo] deo pro deo B
 τοῦ τρισμακαρίστου = <ter beatissimi> om. VPG CBR MNL uita] uitam N 17 exemplar] exemphar
 C (cf. 589,4) satisfactionis om. G factae] facta G quondam] quodam VP CBR quoddam
 N papam] papa N 18 ex parte] experte L marg. theodosianorum] theodoxianorum L¹
 19 domino yesu christo L ad saluberrimam] a saluberrimam V 20 fidem] fide N dirigente]
 diregente C diligente N eandemque] eademque V B eandemque R conuocante] conuo-
 cantem G ML conuocatum N 21 praesentem] ferentem VPG (pres-fer) facimus om. N
 unitate] unitatem VP N mense] mensis CBR 22 payni] paynu CBR indictione] indicione
 V R inditione L sexta] .VI. VG R N 23 episcopo] epis P sanctionem] santionem G
 24 triumphatorum] triumphatorem VPG triumfatorum CB exhibente] exibente B L aposto-
 licae] apostolicae CB sedis] sidis B 25 alexandrinae] alexandriae CR

Κεφάλαιον α'

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ πατέρα καὶ υἴον καὶ ἅγιον πνεῦμα, τριάδα ὁμοούσιον, μίαν θεότητα ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀνάθεμα ἔστω.

5 Κεφάλαιον β'

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ „τὸν ἓνα τῆς ἁγίας τριάδος“ τὸν θεὸν λόγον, τὸν πρὸ αἰώνων ἀχρόνως γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς, καὶ κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας ἐνδόξου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ καὶ ἀποθανόντα καὶ ταφέντα καὶ
10 ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον γ'

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ τὰ τε πάθη καὶ τὰ θαύματα, ἀλλ' „ἄλλου καὶ ἄλλου“, ἀνάθεμα ἔστω.

15

Κεφάλαιον δ'

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐξ αὐτῆς ἄκρας ἐνώσεως τὸν θεὸν λόγον ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας ὑποστῆσαι ἑαυτῷ καθ' ἑνωσιν σάρκα ἐξ αὐτῆς τῆς ἁγίας θεοτόκου τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ἐνώσει φυσικῇ τε
20 καὶ καθ' ὑπόστασιν καὶ οὕτως προελθεῖν ἐξ αὐτῆς ἓνα ὄντα, ἀσύγχυτον τε καὶ ἀδιαίρετον, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον ε'

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν ἁγίαν δέσποιναν ἡμῶν καὶ ἀειπάρθενον Μαρὶαν κυρίως καὶ

---

2 – 3 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136,26 – 27   6 – 9 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136, 27 – 30   13 – 14 cf. Apollinaris Laod., ACO ser. II vol. I p. 322,23 – 24   18 – 20 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 136,30 – 32

MTO

---

1 κεφάλαιον *om.* T (usque ad 600,14)   6 ἁγίας *om.* M   8 ἁγίας καὶ ἐνδόξου O   13 ἀληθινοῦ ἡμῶν θεοῦ O   14 τε *om.* M   19 ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην M

Capitulum primum

Si quis non confitetur patrem et filium et sanctum spiritum, trinitatem consubstantio-
nalem, unam deitatem in tribus subsistentiis, anathema sit.

Capitulum secundum

Si quis non confitetur „unum sanctae trinitatis“ deum uerbum, qui ante saecula sine
tempore natus est ex patre, et descendisse de caelis et incarnatus esse ex spiritu sancto et
domina nostra sancta gloriosa dei genetrice semperque uirgine Maria et humanatum,
passum esse propria carne et mortuum et sepultum et resurrexisse tertia die secundum
scripturas, anathema sit.

Capitulum tertium

Si quis non confitetur unius eiusdemque domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri tam
passiones quamque miracula, sed „alterius et alterius“, anathema sit.

Capitulum quartum

Si quis non confitetur ex ipsa summa unitione deum uerbum in utero sanctae dei
genetricis semperque uirginis Mariae constituisse sibi per unitionem carnem ex ipsa sancta
dei genetrice nobis consubstantialem, animatam anima rationali et intellectuali unitione
naturali atque secundum subsistentiam, et sic processisse ex ea unum existentem, incon-
fusum atque indiuisum, anathema sit.

Capitulum quintum

Si quis non confitetur sanctam dominam nostram semperque uirginem Mariam propriae

---

VPG C(8)BR MNL

1 capitulum primum *om.* G primum] .I. N 2 confitetur] confitet B¹ spiritum sanctum CBRG
MNL trinitatem] in trinitate N 2–3 consubstantialem] consubstantialem VG R ML 3
subsistentiis] substantiis V anathema] anathima CB 5 capitulum secundum *om.* G secundum]
.II. V MN 6 confitetur] confitet B¹ 7 tempore] temporae B patre] patrae B descendisse]
discendissae B descendisse RG MNL de caelis] daecelis B incarnatus] incarnatum G ML
esse] essae B ex spiritu] expu C¹ 8 sancta ... antiquae 639,10 *om.* C genetrice] genetricae
VP B genetrice RG MNL maria semperque uirgine G humanatum] humatum M¹ 9
propria] pripria B¹ resurrexisse] resurrexissae B tertia] terci P die] diae V B 10
anathema] anth V anathima B 12 capitulum tertium *om.* G tertium capitulum P BR ML
tertium] terctium P B (!) tertium R M tertium] .III. V N 13 eiusdemque] eiusdem R ueri
dei nostri *om.* N 14 passiones] passionis V et alterius B² *add.* anathema sit] anth; V
anathima sit B 16 capitulum quartum *om.* G quartum capitulum P BR ML quartum] .III. V
N 17 ex] et N summa] suma M unitione] unicione P unitionem N deum] domini
B 18 genetricis] genetricis RG MNL constituisse] constituissae B sibi per] super B uni-
tionem] unicionem P unionem L carnem B *bis* carne R *om.* N ipsa] ipse VPG
sancta] sanctae V¹ 19 genetrice] genetrice RG MNL anima] animi M rationali] rationali P
rationalis M¹ 19–20 et ... naturali *om.* G 19 unitione] unicione P 20 atque] adque B¹
subsistentiam] substantiam B unum] una V² unam PG existentem] existentem B¹RG MNL
existentiae B² existente N 20–21 inconfusum] confusum R inconfusam G 21 atque]
adque B indiuisum] diuisam G indiusum M¹ anathema] anathima B 23 capitulum
quintum *om.* G quintum capitulum P BR ML quintum] .V. V MN 24 sanctam dominam]
sancta domina B¹ secundum dominam R uirginem] uirgine N mariam] mariame B *om.*
M maria N propriae] propie B

κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκον εἶναι, ὡς τὸν θεὸν λόγον σεσαρκωμένον κυήσασαν καὶ τεκοῦσαν, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον 5'

5 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἐκ δύο φύσεων, τουτέστι θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἓνα Χριστόν, ἓνα υἷόν, „μίαν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν σεσαρκωμένην“ κατὰ τὸν ἐν ἀγίοις Κύριλλον ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀναλλοιώτως ἡγουν μίαν ὑπόστασιν σύνθετον, ὅπερ ἔστιν αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, „εἷς ὢν τῆς ἀγίας ὁμοουσίου τριάδος“, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

10

Κεφάλαιον 6'

Εἴ τις τὸν ἓνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν δυσὶ θεωρεῖσθαι λέγων ταῖς φύσεσιν οὐχ „ἓνα τῆς ἀγίας τριάδος“ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ, τὸν αἰδίως μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα θεὸν λόγον, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν αὐτὸν σαρκωθέντα καὶ τεχθέντα ἐκ τῆς
 15 παναγίας καὶ ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀλλ' „ἕτερον τοῦτον“ οἶδε „καὶ ἕτερον“, καὶ οὐχ „ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν“ κατὰ τὸν σοφώτατον Κύριλλον „ἐν θεότητι τέλειον καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον τὸν αὐτόν“, καὶ κατὰ τοῦτο καὶ μόνον „ἐν δύο“ θεωρούμενον „φύσεσι τὸν αὐτὸν πάσχοντα καὶ μὴ πάσχοντα κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο“, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις ἔφησε Κύριλλος, πάσχοντα μὲν ἀνθρωπίνως σαρκὶ καθὼς ἄνθρωπος,
 20 μένοντα δὲ ὡς θεὸν ἀπαθῆ ἐν τοῖς τῆς ἰδίας σαρκὸς πάθεσι, καὶ τὸν αὐτὸν ἓνα Χριστόν καὶ υἷόν ἐνεργοῦντα τὰ θεοπρεπῆ καὶ ἀνθρώπινα „μιᾶ θεανδρικῆ ἐνεργείᾳ“ κατὰ τὸν ἐν ἀγίοις Διονύσιον· θεωρίᾳ μόνῃ διακρίνων τὰ ἐξ ὧν ἡ ἕνωσις γέγονε, καὶ ταῦτα τῶ νῶ διασκοπῶν ἀτρεπτα καὶ ἀσύγχυτα μετὰ τὴν αὐτῶν φυσικὴν καὶ καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν μένοντα, καὶ ἐν τούτοις ἀδιαίρετως καὶ ἀχωρίστως τὸν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστόν καὶ υἷόν γνωριζό-
 25 μενον, καθὼς δύο τὰ ἀλλήλοις ἀσυγχύτως συνηνεγμένα καθορᾶ τῶ νῶ, πραγματικὴν αὐτῶν

14 Hebr. 1,2

5 – 8 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,2 – 5 13 cf. Iustinianus imp., confessio fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,33 15 – 18 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,5 – 12 21 cf. Ps.-Dionysius Areop., epist. IV, PG 3,1072 C 1

ΜΤΟ

1 κυήσασάν τε καὶ Ο 8 Ἰησοῦς ὁ χριστός Μ 12 ταῖς om. Ο 13 τὸν¹ om. Μ 15 παναγίας] ἀγίας Μ καὶ ἀχράντου] ἡμῶν Ο ἡμῶν] καὶ ἀχράντου Ο 18 ἄλλο²] ἄλλον Τ 21 τὰ om. Μ 21 – 22 μιᾶ ... διονύσιον om. Ο 22 διακρίνων τὰ] διακρίνοντα Ο ἕνωσις] ἐξώνησις Ο 23 αὐτῶν] αὐτὴν Ο 24 – 25 γνωριζόμενον] γνωριζόμενος Τ 25 συνηνεγμένα] συνηγμένα Μ καθορᾶ] καθ' ὄρατῶ Τ καθορατόν Ο νῶ] ὡς οὐ Ο

et secundum ueritatem ΘΕΟΤΟΚΟΝ, id est dei genetricem, utpote quae deum uerbum incarnatum concepit et genuit, anathema sit.

Capitulum sextum

Si quis non confitetur ex duabus naturis, id est deitate et humanitate, unum Christum, unum filium, „unam dei uerbi naturam incarnatam“ secundum sanctum Cyrillum inconfuse, inconuertibiliter, inmutabiliter siue unam subsistentiam conpositam, quod est ipse dominus noster Iesus Christus, qui „unus est de sancta consubstantiali trinitate“, talis anathema sit.

Capitulum septimum

Si quis unum dominum nostrum Iesum Christum in duabus considerari dicens naturis, non eundem „unum <sanctae> trinitat<is>“ confitetur, sempiternae quidem ex patre genitum deum uerbum, *in nouissimis autem saeculi temporibus* eundem incarnatum atque genitum ex sanctissima et intemerata domina nostra dei genetrice semperque uirgine Maria, sed „alterum hunc“ noscit „et alterum“, et non „unum eundemque“ secundum sapientissimum Cyrillum „in deitate perfectum et in humanitate eundem perfectum“, ex hoc quae solo „in duabus“ contemplandum „naturis eundem passum et non passum secundum aliud et aliud“, sicut idem sanctus Cyrillus ait, patientem quidem humanitus carne secundum quod homo est, permanentem uero impassibile ut deum in passionibus propriae carnis eundemque unum Christum et filium operantem deo decibilia et humana „una dei uerbi operatione“ secundum sanctum Dionisium, sola contemplatione discernens ea, ex quibus unio facta est, <et> haec intellectu considerans inconuertibilia et inconfusa post eorum naturalem et secundum subsistentiam unitione manentia, in hisque indiuisse atque inseparabiliter unum eundemque Christum et filium recognoscens, iuxta quod duo

VPG BR MNL

1 ΘΕΟΤΟΚΟΝ] ΘΕΤΩΟΝ V ΘΕΟΤΩΟΝ PG theotokon B genetricem] genetricaem B
genetricem RG M genetrice NL utpote] utpote MNL 2 anathema sit] anth. V anathima
sit B 4 capitulum sextum *om.* G sextum capitulum P BR ML sextum] .VI. V N 5 non
G *add.* humanitate] unitate G 6 dei *om.* N incarnatam] incarnatum VPG secundum P²
add. cyrillum] cyrillum N 7 inconuertibiliter] inconuertiuiliter N inmutabiliter] immutabi-
liter PG M unam ΘΕΟΤΟΚΟΝ subsistentiam PG subsistentiam] sistentiam P¹ substantiam B
conpositam] compositam L est *om.* VP 8 consubstantiali] consubstantiale N 9 anathema]
anathima B 11 capitulum septimum *om.* G septimum capitulum P BR ML septimum] .VII.
V MN 12 unum *om.* L naturis dicens VPG 13 eundem] eum de VPG unum] una G
τῆς ἁγίας = <sanctae> *om.* VPG BR MNL trinitat<is>] trinitate VPG BR trinitatem MNL
confitetur] confitentur VPG BR confitentem L sempiternae] sempiternae B 14 deum] dominum
L temporibus saeculi PG B MNL atque] adque B¹ 15 genetrice] genetricae B genetrice
RG MNL 16 sed et alterum G noscit] non scit ML non sit N 17 in² B² *add.* *om.*
N humanitate] umanitate B eundem G *add.* perfectum et ex G 18 hoc quae] hoc G
et non passum *om.* N 19 secundum] eundem MNL idem] indem B¹ sanctus *om.* M 20
carne] carnae B carnes G homo] omo B¹ permanentem] permanente NL uero inpas-
sibile] non passibile L impassibile] impassibile M (!) 21 operantem] operante B N decibilia]
decybilia B decebilia R deciuilia N 22 una *om.* G dionisium] dyonisium R L 23
καὶ = <et> *om.* VPG BR MNL inconuertibilia] inconuertiuilia N 24 post] per VPG subsi-
stentiam] substantiam B unitione] unitionae B καὶ ἐν τούτοις = in hisque 25 atque] adque
B inseparabiliter] inspirabiliter B

τὴν θεωρίαν ποιούμενος, ἀλλ' <οὐ> φαντασίᾳ ψευδεῖ καὶ διακένοις νοῦ διαπλάσμασι, διιστῶσι δὲ οὐδαμῶς ὡς ἀνηρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς διὰ τὴν ἄφραστον <καὶ ἀσύγχυτον> καὶ ἀπερινόητον ἔνωσιν, λέγων κατὰ τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον· „ἅμα γὰρ σὰρξ, ἅμα θεοῦ λόγου σὰρξ, ἅμα σὰρξ ἔμψυχος λογική, ἅμα θεοῦ λόγου σὰρξ ἔμψυχος λογική“, ἀλλ' ἐπὶ διαιρέσει τῇ ἀνὰ μέρος τὴν τοιαύτην ἐκλαμβάνει φωνήν, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον η'

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει Ἄρειον, Εὐνόμιον, Μακεδόنيον, Ἀπολινάριον τὸν αἰρετικόν, Νεστόριον, Εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον καὶ Κῦρον καὶ Ἰωάννην τοὺς Αἰγεώτας καὶ πάντας τοὺς ἀντειρηκότας καθ' οἷον δήποτε τρόπον τοῖς δώδεκα κεφαλαίοις τοῦ ἁγιοτάτου Κυρίλλου καὶ μὴ μετανοήσαντας, ἀλλ' ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ ἀποθανόντας, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, ἀνάθεμα ἔστω.

Κεφάλαιον θ'

Εἴ τις οὐκ ἀναθεματίζει τὰ συγγράμματα Θεοδώριτου τὰ κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ τὴν λεγομένην Ἰβρα ἐπιστολήν, καὶ Θεόδωρον τὸν Μομφουεστίας καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ αὐτοῦ, καὶ εἴ τις οὐ δέχεται τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου Κυρίλλου καὶ μάλιστα τὰ κατὰ Θεοδώρου καὶ Θεοδώριτου καὶ Ἀνδρέου καὶ Νεστορίου καὶ τῶν τὰ ὅμοια αὐτοῖς καὶ ἐνὸς αὐτῶν πεφρονηκότων ἢ φρονοῦντων, ἀνάθεμα ἔστω.

1–3 cf. Sergius Const., ACO ser. II vol. I p. 138,10–12 3–4 cf. Ps.-Athanasius, epist. ad Iovinianum, PG 28,532 A; cf. Sophronius Hieros., p. 432,20–21; cf. ACO ser. II vol. I p. 134,27–28

MTO

1 ἀλλ'] ἀλλὰ MTO non = <οὐ> om. MTO 2 διιστῶσι] διίστησι ACO ser. II. vol. 1., p. 134,25 δὲ] δὴ T 2–3 et inconfusam = <καὶ ἀσύγχυτον> om. MTO 4 ἅμα³ ... λογική om. O 9 εὐτυχέα τὸν δυσώνυμον νεστόριον κύρον M αἰγεώτας] αἰγαιάτας O 10 οἷον δήποτε] οἷον δήτινα M 16 μομφουεστίας] μοψουεστίας T 17 τοῦ¹ om. O τοῦ² om. O 19 ἢ] καὶ O

adinuicem inconfuse conuenientia considerat intellectu, [causatiuam] <rerum peritam> eorum contemplationem faciens, et non fantasia mendaci atque inanibus mentis figmentis, nullatenus uero disiungit tamquam perempta iam illa, quae in duo est sectione, propter ineffabilem et inconfusam et inexcogitabilem unitionem, dicens secundum sanctum Athanasium: „simul enim caro, simul dei uerbi caro, simul caro animata rationalis, simul 5 dei uerbi caro animata rationalis“, sed ad diuisionem per partes huiusmodi assumit uocem, anathema sit.

Capitulum octauum

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hereticum, 10 Nestorium, Eutichem nec nominabilem et Cyrum et Iohannem [et] Aegeotas et omnes, qui quocumque modo contradixerunt duodecim capitulis sanctissimi Cyrilli et paenitentiam non egerunt, sed in hoc errore sunt mortui, et quiqui similia eis sapuerunt aut sapiunt, anathema sit.

Capitulum nonum

Si quis non anathematizat scripta Theodoriti, quaeque sunt contra rectam fidem et sanctum Cyrillum, et epistolam quae dicitur Hibae, et Theodorum Mobsuestenum et scripta eius, et si quis non suscipit scripta sancti Cyrilli et maxime quae sunt contra Theodorum et Theodoritum Andreamque et Nestorium et quiqui similia eis uniusue 20 eorum sentierunt aut sentiunt, anathema sit.

VPG BR MNL

1 adinuicem] autinuicem N considerat] considerad B¹ πραγματικὴν = [causatiuam] <rerum peritam> (ἀίτιολογικὴν) causatiuam] causatibam VPG¹ 2 fantasia] fantasiam BR NL phantasi-
 M mendaci] mendacii ML mendatii N mendaci atque] mendatium adque B mendacium atque R 3 disiungit] disiugit N tamquam] sicut R perempta] perimita B illa]
 illam BR 4 inconfusam] confusam N unitionem] unicionem PG 4–5 athanasium] athanisium
 B¹ anastasio G L 5 simul¹] semul B simul²] semul B simul³] semul B 5–6
 simul⁴ ... rationalis om. NL 5 simul⁴] semul B 6 assumit] adsumit B N 7 anathema sit]
 anath; V anathima sit B 9 capitulum octauum] cap .VIII. V N octauum capitulum PG BR
 ML octauum] octabum P L 10 anathematizat] anathimatezat B anatematizat G² eu-
 nomium] eonomium BR macedonium] macedoneum VP macaedonium B apollinarem] ap-
 pollinarem P M apolinarum B apollinarem R hereticum] hereticos BR MNL 11
 nestorium] nestoriam L eutichem] euthicem BG M euticem R eutychem N eutychem L
 nominabilem] nomibilem V memorabile L [et] VPG BR MNL aegeotas] egeotas P BR MNL
 egeothas G 12 quocumque] cocumque V cumque RG MN² contradixerunt] contradixerit N
 duodecim] XII M capitulis] capituli N 12–13 paenitentiam] penitentiam P BRG NL poe-
 nitentiam M 13 et om. L quiqui] quique M quequi NL similia] simili B 14
 anathema] anathima B 16 nonum capitulum P BRG L nonum] .VIII. VG MN 17 anathe-
 matizat] anathimatizat B theodoriti] theodoretii VP M theodorici G N quaeque sunt] qui
 querunt VPG quaeque s̄ B 18 quae] qui V N hibae] hybae V ibae B hibe N
 theodorum] theodo B mobsuestenum] et in obsuestenum R mopsuestenum M 19 suscipit]
 suscepit V BRG 20 theodoritum] theodoricum R andreamque] andream G quiqui] qui P
 quique M¹ uniusue] unius ut R 21 sentierunt] senserunt BRG M anathema] anathima B
 sit] sint M

Ἔτι λαβὼν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος (ἀναγνώστης καὶ νοτάριος) βιβλίον Θεοδώρου ἐπισκόπου γενομένου τῆς Φαράν ἀνέγνω λόγον τοῦ αὐτοῦ πρὸς Σέργιον ἐπίσκοπον γεόμενον τοῦ Ἀρσενοῖτου τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως·

- 1 Πᾶν ὃ τι οὖν ἰστόρηται ἢ εἰπὼν ἢ δράσας ὁ κύριος διὰ νοῦ καὶ αἰσθήσεως καὶ
5 αἰσθητηρίων καὶ εἶπε καὶ ἔπραξε· καὶ οὕτως αὐτοῦ ὡς ὅλου καὶ ἐνὸς μία ἐνέργεια τοῦ λόγου, τοῦ νοῦ, τοῦ αἰσθητικοῦ σώματος καὶ ὀργανικοῦ, τὰ πάντα λεχθεῖη.
- 2 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·
Ἐπειδὴ προηγουμένως διὰ τινα θείαν καὶ σοφωτάτην οἰκονομίαν ὕπνον <καὶ> κάματον καὶ πείναν καὶ δίψαν προσήκατο ὁπότε καὶ ἠβουλήθη, καὶ μάλιστα δικαίως καὶ τὴν ἐν
10 τούτοις κίνησιν καὶ ἡρεμίαν τῇ πανσθενεῖ καὶ πανσόφῳ τοῦ λόγου ἐνεργείᾳ προσάπτομεν, καὶ ἐντεῦθεν μίαν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνὸς Χριστοῦ ἐνέργειαν προσαγορεύομεν.
- 3 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·
Ἰκανῶς οἶμαι παρέστησεν ἡμῖν ὁ λόγος διὰ τῆς ἐξετάσεως, ὅτι πάντα ὅσα ἰστόρηται περὶ τοῦ δεσπότη Χριστοῦ, εἴτε θεοῦ, εἴτε ψυχῆς, εἴτε σώματος ἢ τοῦ συναμφοτέρου,
15 ψυχῆς λέγω καὶ σώματος, μοναδικῶς ἅμα καὶ ἀδιαιρέτως ἐπράττετο, ἀρχόμενα μὲν καί, οἷον εἰπεῖν, πηγάζοντα ἐκ τῆς τοῦ λόγου σοφίας καὶ ἀγαθότητος καὶ δυνάμεως διὰ μέσης [δὲ] ψυχῆς νοεράς καὶ σώματος προϊόντα· καὶ διὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ὅλου ὡς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σωτῆρος ἡμῶν ταῦτα πάντα καὶ εἰσὶ καὶ ἐλέχθησαν.
- 4 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·
20 Ἔχομεν ἄρα ἐκ τούτων σαφῶς, ὅτι ἔργον θεοῦ ἅπαντα ὅσα περὶ Χριστοῦ καὶ ἀκούομεν καὶ πιστεύομεν, εἴτε τῇ θεῖᾳ φύσει προσεικότα εἴτε τῇ ἀνθρωπίνῃ, καὶ κατὰ τοῦτο μία ἐνέργεια ταῦτα τῆς τε θεότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος εὐσεβῶς ὠνόμασται.

8–9 cf. Mt. 8,24   cf. Joh. 4,6   cf. Mt. 4,2   cf. Joh. 4,15

1–606,14 cf. ACO ser. II vol. I p. 120,1–124,7; cf. SiBer. ÖAdW 352 (1979) 26–39   10 cf. Symb. VI concilii, p. 774,24

MTO(4)

1 lector et notarius = <ἀναγνώστης καὶ νοτάριος> om. MTO   3 περιέχεται] περιέχονται MT¹   4 ὃ
τι ... πόλεως 620,7 om. O   8 et = <καὶ> (cf. 120,15)   17 [δὲ] om. ACO ser. II. vol. 1., p. 120,26
μία ἐνέργεια] μιᾶ ἐνεργείᾳ T   21–22 μία ἐνέργεια] μιᾶ ἐνεργείᾳ T

Item accipiens idem Antiochus relegiosus lector et notarius codicem Theodori, qui fuit episcopus Pharan, relegit librum eius scriptum ad Sergium quondam episcopum Arsenuitam Aegyptiacae dioceseos, in quo continebatur ita:

1 Omne <igitur> quicquid describitur seu locutus siue operatus dominus per mentem et sensum atque sententia organa, quae dicuntur ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ; et dixit et operatus est; et sic eius tamquam totius et unius una operatio uerbi, mentis, sensibilis et organici corporis, cuncta dicantur. 5

2 Eiusdem ex eodem sermone:

Quoniam quidem primordialiter propter quandam diuinam et sapientissimam dispensationem somnum et fatigium, esuriem et sitim ammisit quando et uoluit, et maxime merito etiam in his motum horum et quietem ad illam omnipotentissimam ac sapientissimam uerbi operationem applicamus, et ex hoc unam unius eiusdemque Christi operationem appellamus. 10

3 Eiusdem ex eodem sermone:

Affatim ut opinor nobis sermo discutiendo monstrauit, quia omnia quaecumque scripta sunt de domino Christo, siue dei, seu animae, siue corporis, seu utriusque, animae inquam atque corporis, singulariter simul et inseparabiliter agebantur, incipientia quidem et, ut est dicere, affluentia ex uerbi sapientia et benignitate atque uirtute mediante intellectuali anima et corpore procedentia; et ideo una est operatio totius utpote unius eiusdemque saluatoris nostri haec omnia et sunt et dicta sunt. 15

4 Eiusdem ex eodem sermone:

Habemus utique ex his manifestum, quia opus dei sunt omnia quae de Christo audimus et credimus, siue diuinae naturae congruentia siue humanae, et ideo una operatio ista tam deitatis eius quamque humanitatis pie nominata sunt. 20

VPG BR MNL

1 item] idem P antiochus] antiochus R anthiochus ML relegiosus] relegiosus P religiosus RG MNL notarius] notario N 2 episcopus] epis P pharan] faran BR NL eius scriptum] est conscriptum P quondam] quodam V R qd P quoddam N episcopum] epis P 2–3 arsenuitam] arsinuitam BR arsenoitum M arsenoitam N arsonoitam L 3 aegyptiacae] egyptiacae P aegiptiacae B aegitiace N egyptiace R L aegyptiacae dioceseos] aegiptiam codices eos G dioceseos] diuceseus B in quo] in quibus G continebatur] continebatur B continebar N 4 οὐν = <igitur> om. VPG BR MNL (cf. 121,9) quicquid] quidquid B L describitur] describitur B M locutus] locutus VP siue] sium V mentem] mente N 5 atque] adque B¹ sententia] sapientiam BR sapientia G sententia M ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ] ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ V ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ P ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ B aicontupia R ΑΙCΘΗΤΗΡΙΑ MNL 6 eius] eus L totius] tocus RG torius L unius] unicus B 7 cuncta] cuncta N cuncta L 8 eiusdem] eiusque V (cf. 603,14) sermone] sermonae B¹ 10 somnum] sonum B somnium R somnum G somnium ML fatigium] fastigium R esuriem] esurientem P¹ ammisit] amisit V NL admisit BR M et³⁺⁴ om. BR maxime] maxime P maxie L 11 quietem] quiaetem N ac] et L 12 uerbi om. N applicamus] adplicamus B appellamus G applicamur N 13 appellamus] apellamus V B 14 eiusdem] eiusdemque V NL (cf. 603,8) sermone] sermonae B¹ 15 affatim] adfatim B affatum L opinor] opinor P discutiendo monstrauit quia] discutiende monstrabit et N quaecumque] quaecumquae B scripta] scripti VP 17 atque] adque B¹ siue G simul] semul B et¹] eut B et ut] aut N 18 est V add. uerbi] uerbis P BG M¹ML et] atque G atque] adque B¹ 19 corpore] corporae B est una G est] & M¹ totius] tocus G utpote] utpute BR 21 eodem] edem P¹ sermone] sermonem NL 22 utique om. M his] is B hiis R opus om. BR christo] ipso L audimus] audiimus VG BR 24 quamque om. N nominata] nominati N

5 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

...ὡς εἶναι πᾶσαν τὴν ἐνανθρώπησιν ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ ὅσα ταύτης μικρά τε καὶ μεγάλα μίαν ἀληθῶς ὑψηλοτάτην καὶ θεῖαν ἐνέργειαν.

6 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου, ὃ(ν)περ ἐποίησεν εἰς τὰς ἐρμηνείας τῶν πατρικῶν χρήσεων·

5 Τὸ δὲ θεῖκόν θέλημα ὅπερ ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, αὐτοῦ γὰρ τὸ θέλημα ἓν ἐστὶ καὶ τοῦτο θεῖκόν.

7 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

10 Διὰ τούτων ἄρα χωρὶς πάσης [ἀμφιλογίας] ἀμφι(β)ο(λ)ίας παιδευόμεθα, ὅτι πάντα (τὰ) τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας, εἴτε θεῖα εἴτε ἀνθρώπινα, περὶ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἀνιστόρηται. ἀρχοειδῶς μὲν, οἷον εἶπεῖν, ἐκ τοῦ θείου τὴν ἔνδοσιν καὶ τὴν αἰτίαν ἐλάμβανε, διὰ μέσης δὲ τῆς νοεραῖς καὶ λογικῆς ψυχῆς ὑπουργεῖτο παρὰ τοῦ σώματος, εἴτε θαυματοποιόν τινα δύναμιν εἴποις εἴτε καὶ φυσικὴν τινα τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν, οἷον τροφῆς ὄρεξιν, ὕπνον, κάματον καὶ πόνων ἀντίληψιν, λύπην καὶ ἀδημονίαν, ἃ καὶ πάθη κατὰ σύγχρησιν ὀνομάτων ἐκ τῆς συνηθείας προσαγορεύεται. κυρίως δὲ φυσικῆς κινήσεως 15 διὰ τοῦ ἐμφύχου καὶ αἰσθητικοῦ ζώου πεφύκασιν, καὶ αὐτὰ δέ, ἅπερ κυρίως ἐστὶ καὶ λέγεται πάθη, ὁ σταυρός, ἡ νέκρωσις, οἱ μώλωπες, ἡ ὠτειλή καὶ καθήλωσις, τὰ ἐμπτύσματα, τὰ βραπίσματα, πάντα ταῦτα ὀρθῶς ἂν καὶ δικαίως κληθεῖν μία καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς Χριστοῦ ἐνέργεια.

8 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

20 Νοεῖσθω οὖν ἡμῖν ἐκ παντὸς ἅπαντα τὰ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν μία θεῖα τε καὶ σωτηριώδης ὄντως ἐνέργεια.

9 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἐκ τούτων γε πάντων καὶ τῶν ὁμοίων εὖ γε καὶ μάλα δικαίως μία θεοῦ ἐνέργεια πάντα (τὰ) τῆς ἐνανθρωπήσεως ἴδια πιστεῦσθω καὶ λεγέσθω.

13 cf. Mt. 8,24   cf. Joh. 4,6   cf. Lc. 22,43-44

MT

4 τοῦ αὐτοῦ λόγου M   quem = ὃ(ν)περ] οὔπερ MT   8 ambiguitate = ἀμφι(β)ο(λ)ίας (cf. 122,8)
[ἀμφιλογίας] MT   9 (τὰ) (cf. 122,8)   12 θαυματοποιόν] θαυματοποιοῦν T   14 σύγχρησιν]
συγχώρησιν T   16 καὶ καθήλωσις] αἱ καθήλωσεις *coni.* Lu   16-17 τὰ βραπίσματα *om.* M   20
ἐκ παντὸς] ἐκτὸς M   21 ὄντως] ὄντος T   24 (τὰ) *om.* MT

5 Eiusdem ex eodem sermone:

... ut sit omnis humanatio a principio usque ad finem et quaeque eius sunt parua et magna una ueraciter sublimissima et diuina operatio.

6 Eiusdem ex sermone, quem fecit in interpretatione paternorum testimoniorum:

Diuina uero uoluntas, quae est ipsius Christi, ipsius enim uoluntas una est et haec diuina.

7 Eiusdem ex eodem sermone:

Per haec igitur absque ulla ambiguitate instruimur, quod omnia salutaris dispensationis, seu diuina siue humana, de saluatore nostro Christo descripta sunt. ΑΡΧΟΕΙΔΩC, id est principaliter, quidem, ut est dicere, ex diuinitate facultatem originemque accipiebant, mediante tamen intellectuali atque rationali anima per corpus gerebantur, siue mirificam quandam uirtutem dixeris siue etiam naturalem aliquam hominis motionem, ut est ciui appetitum, somnum, fatigium et dolorum susceptionem, tristitiam <et> anxietatem, quae etiam per [in]usitationem nominum ex consuetudine passionem appellantur. propriae uero naturalis sunt motionis per animatum ac sensuale animal, et ipsa uero, quae reuera sunt et dicuntur passionem, crux, mortificatio, plagae, cicatrix, acclauationes, consputationes, alapae, omnia haec recte utique et iuste uocanda sunt una eiusdemque <unius> Christi operatio.

8 Eiusdem ex eodem sermone:

Intellegenda ergo sunt nobis omnino quaeque sunt circa saluatoris Christi humanationem <una> diuina et profecto salutaris operatio.

9 Eiusdem ex eodem sermone:

Ex his igitur omnibus et his similibus apte et satis iuste una dei operatio cuncta quaeque sunt propriae humanationis propria credenda atque dicenda sunt.

VPG BR MNL

1 sermone] sermonae B¹ 2 humanatio] umanatio P una natio M 4 ex] ea P sermone] sermonae B¹ in *om.* RG NL interpretatione] interpretationae B interpretationem NL 5 diuina] diuine N quae ... uoluntas *om.* R est in ipsius G¹ et haec] adhaec N 8 ambiguitate] ambiguitatem VP instruimur] inferuemur B¹ infestremur B² instruemur R dispensationis] dispensationes M 9 seu diuina *om.* B saluatore] salluatore N¹ descripta] discripta B deo discripta MN deo descripta L ΑΡΧΟΕΙΔΩC] ΩΡΧΟειδοσ VP aΡΧΟeiaOC B M apxocidoc R aOXOeiaOC G ΑΡΧΟΕΙΑOC N aΡΧΟeiaOC L 10 ex] et R originemque] et originem VPG accipiebant] accipiebat BR 11 tamen] cum R atque] adque B¹ atque rationali *om.* N rationali] rationali P per] perque M² per corpus] corporis R 12 aliquam] alteram BR hominis] hominus P motionem] mutionem P¹ mutionem B unitioni R 12–14 ut ... in usitationem *om.* L 12 ut est ciui] utemciui N ciui] cybi B cibi R M qui G 13 somnum] sompnum R fatigium] fastigium R tristitiam] tristiciam G καὶ = <et> *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,14) 14 σύγχρησις = [in]usitationem] inuisitationem N passionem] passionis L appellantur] apellantur P B propriae] propria M proprie L uero] non L 15 naturalis] naturales BR ML motionis] motiones VP B M moxionis N animatum] aranimum B¹ animatam G sensuale] sensualem VPG animal] animam G reuera] reuer N 16 mortificatio] mortificatione VP acclauationes] acclabationes VP acclauationes R aclaunationes N 17 uocanda] uocande V uocandae P 17–18 una ... operatio *om.* B 17 ἐνός = <unius> *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,18) 19 sermone] sermonae B¹ 20 intellegenda] intelligenda R ML nobis sunt MNL quaeque] quequae B quaequae N 21 μία = <una> *om.* VPG BR MNL (*cf.* 123,23) salutaris] saluatoris G L 22 sermone] sermonae B¹ 23 apte] aptae VP aperte R abte N iuste] iustae P una dei] unaadei P 24 sunt¹ *om.* B propriae VPG B MNL (!) humanationis sunt propria VPG atque] atquae P B sunt² *om.* G

10 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Ἡ μὲν γὰρ ἡμετέρα ψυχὴ οὐ πέφυκε τοσαύτης δυνάμεως εἶναι, ἵνα <καί> τὰς φυσικὰς τοῦ σώματος ιδιότητας ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἑαυτῆς ἀπελαύνῃ, ἀλλ' οὐδὲ κυρία τοσοῦτον ὥφθη <ἡ> λογικὴ ψυχὴ τοῦ ἰδίου σώματος, ὥστε καὶ τῶν κατ' αὐτὸ καὶ συμφυῶν αὐτῷ ὄγκου καὶ ῥοῆς καὶ χρώματος ἐπικρατῆσαι καὶ ἐξω τούτων αὐτὸ καταστήσαι ποτε, ἄπερ ἅπαντα κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν [Ἰησοῦ] Χριστοῦ καὶ ἰστόρηται καὶ γεγένηται ἐν τῷ θείῳ καὶ ζωοποιῷ σώματι· καὶ γὰρ ἀόγκως καί, οἷον εἶπεῖν, ἀσωμάτως ἄνευ διαστολῆς προῆλθεν ἐκ μήτρας καὶ μνήματος καὶ θυρῶν καὶ ὡς ἐπ' ἐδάφους τῆς θαλάσσης πεζεύει.

10 11 Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου·

Δέον οὖν <ἔστιν> οὕτω φρονεῖν τε καὶ λέγειν ἡμᾶς, πάντα τὰ κατὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἱστορούμενα εἶναι μίαν γινώσκειν ἐνέργειαν, ταύτης δὲ τεχνίτην καὶ δημιουργὸν τὸν θεὸν λόγον, ὄργανον δὲ τὴν ἀνθρωπότητα. τὰ τε οὖν ὡς θεοῦ, τὰ τε ἀνθρωποπρεπῶς περὶ αὐτοῦ λεγόμενα πάντα ἐνέργειά ἐστι τῆς τοῦ λόγου θεότητος.

15

Ἔτι λαβῶν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Ἀντίοχος βιβλίον ἔχον ἐπιγραφῆ· Πύρρου ἐλαχίστου ἐπισκόπου περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας, ἀνέγνω τόμον δογματικὸν τοῦ αὐτοῦ Πύρρου, ἐν ᾧ περιέχεται οὕτως·

Ἐνὸς δέ, ὡς εἴρηται, καὶ μόνο<υ> ἐπελάβετο κεφαλαίου Σωφρόνιος ὁ [εὐλαβέστατος] <θεοφιλέστατος>, ὡς χρῆσιν Διουυσίου τοῦ θεοφόρου παραποιήσαντος διδασκάλου „μιᾶς“ φωνῆς ἐν ἀμείψει, εἰκότα δὴ λέγων ἐν τούτῳ μάλιστα ὁ ἀνὴρ καὶ ἀσφαλείας ἐχόμενα· ἐν οἷς φησιν ἐκεῖνος· „ἀλλ' ἀνδρωθέντος θεοῦ καινὴν τινα τὴν θεανδρικήν ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένους“· „μίαν“ γὰρ ταῖς ἀληθείαις ἀντὶ τοῦ „καινὴν“ περιεῖχεν ὁ χάρτης, οὐ

---

16 – 608,5 cf. ACO ser. II vol. I p. 152,27 – 39

MT

2 et = <καί> om. MT (cf. 122,32) 3 ἀπελαύνῃ] ἀπελαύνει M 4 <ἡ> (cf. 122,33) αὐτὸ] αὐτῷ
 T 5 ῥοῆς] ῥωῆς T 6 [Ἰησοῦ] om. ACO ser. II. vol. 1., p. 122,36 7 ἀσωμάτως] ἀσώματος M
 8 καί³ om. M 11 <ἔστιν> om. MT (cf. 124,3) 13 λόγον om. T 14 τῆς om. M 19 μόνο<υ>
 (cf. 152,30)] μόνον MT (tantum) [εὐλαβέστατος] = relegiosus (152,30) 20 deo amabilis = <θεοφι-
 λέστατος> om. MT (cf. 152,30) 23 πεπολιτευμένους] πεπολιτευμένως T

10 Eiusdem ex eodem sermone:

Nostra quidem anima non habet insitum talius esse uirtutis, ut et naturales corporis proprietates ab eo et a semetipso expellat, sed neque domina in tantum apparuit rationalis anima ipsius proprii corporis, ut etiam quae circa hoc sunt huicque sunt insita, id est molem fluxumque et colorem, optineat idque et citra haec umquam constituat, quae omnia in dispensatione Christi saluatoris nostri et conscripta et facta sunt in illo diuino et uiuifico corpore; etenim absque mole et, ut ita dicatur, incorporaliter absque ΔΙΑ-CTOΛHC direptione de uulua processit et sepulcro et ianuis et tamquam super pauimentum supra mare ambulare.

11 Eiusdem ex eodem sermone:

Oportunum quippe est nos ita sentire et dicere, omnia quaeque in humanatione de saluatore Christo esse scribuntur unam cognoscere operationem, huius autem opificem et creatorem ipsum deum uerbum, instrumentum uero humanitatem. quaeque igitur tamquam dei et quaeque humanati congruentia de eo dicta sunt, omnia ipsius deitatis uerbi est operatio.

Item accipiens idem relegiosus Antiochus librum in superscriptione continentem: *Pyrrhi humilis episcopi de uoluntate et operatione*, relegit tomum dogmaticum eiusdem Pyrrhi, in quo continebatur ita:

Unum autem, ut dictum est, tantum reprehendit capitulum Sophronius deo amabilis, tamquam qui testimonium Dionisii deiloqui doctoris dissimulasset per inmutationem „unius“ uocis, congrua quippe in hoc maxime dicens idem uir et cautelam habentia, in quibus ait ille: „sed uirificati dei nouam quandam deiuirilem operationem nobis morigerans“; „unam“ enim in ueritate pro „noua“ continebat eadem charta, non malitiose, quod

---

 VPG BR MNL

---

1 eodem G *add.* sermone] sermonem VP 2 insitum] intum P¹ naturales] naturalis G 3 proprietates] proprietatis G¹ ab eo] habeo M semetipso] semet VP R MN aseniet L
 domina] domna P¹ 4 proprii] propriae N ut *om.* V] suo P sui G 5 molem] moles P¹
 optineat idque et citra] obteneadque et circa B obtineat que et cetera R citra] circa L umquam]
 unquam G L cum qua N constituat] constituad B 6 saluatoris] saluam P in illo] nullo R
 7 incorporaliter] incorporabiliter MNL absque] absquae B 7–8 ΔΙΑCTOΛHC] ΔΙΑCTO-
 ΛIC VP ΔACTOΔHC BR diaCTOaiC G ΔiaCTOaNC MNL 8 direptione] directione B
 L direptione R sepulcro] sepulchro PG MN ianuis] quis R 9 ambulare] ambulauit G
 11 oportunum] denuo B oportuno G 12 saluatore] saluatores B¹ saluatori B² saluatore
 nostro christo G cognoscere] cognoscere V autem] au P 13 instrumentum] instrumen V¹
 13–14 tamquam] sicut R 14 humanati] humanam P umanati B L humanitati MN uerbi]
 ubi M 17 item] ite G relegiosus] religiosus RG MNL relegiosus lector antiochus V¹G
 librum] lib M in superscriptione] superinscriptione P superscriptione] superscriptionae B
 pyrrhi] pyrhi V pyrthi G pyrri BR MN pyrchi L 18 episcopi] epis N de una
 uoluntate N tomum] thomum BR M omnium G dogmaticum] dogmatum cum N
 pyrrhi] pyrri BR ML pyrthi G 20 unum] u.num B *ras.* autem] au P M sophronius]
 sofronius BR 21 qui testimonium] questimonium L dionisii] diunisii B dyonisii R dyo-
 nisii G dyonisi N deiloqui] deiqoqui G¹ de illo qui MNL inmutationem] immutationem
 V MNL 22 unius] ipsius G congrua] congruit P congrue B quippe] quippae B¹
 hoc] ha M hac NL 23 uirificati] uirificate VPG deiuirilem] deiuirile N¹ nobis] nobi
 G 23–24 morigerans] morigerens V¹ 24 enim] quippe G noua] no. .a L *ras.* eadem]
 eidem N charta] carta BR M cartha L (uolumen, 153,34) malitiose] maliciose VP ma-
 litiosae B

κακούργως μάλλον, μὴ γένοιτο, κατὰ γε τὸν ἕμὸν λόγον, ἀλλ' ὡς οὐκ ἂν ἄλλως <νοεῖσθαι> τῆς „καινῆς“ ἢ „μιᾶς“ δυναμένης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κύρου τῆς τοιαύτης φωνῆς ἐντεθείσης· τῇ γὰρ ἀποφάσει τῶν ἄκρων „μίαν“ φησὶν ὁ θεῖος διδάσκαλος κατὰφασιν ποιησάμενος καὶ ταύτην μοναδικῶς ἐκφωνήσας, τί ἄλλο γε ἢ „μίαν“ ὁμολογεῖν „ἐνέργειαν“ ὡς ἐνὸς τοῦ
5 Χριστοῦ, καθ' ὃν τινὰ οὖν λόγον σαφῶς παραδέδωκεν;

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ βρεγέστρου διαφόρων ἐπιστολῶν ἴσον ἐπιστολῆς Παύλου τοῦ γενομένου προέδρου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφείσης πρὸς Θεόδωρον τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχὴ· Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ
10 κατοικεῖν ἀδελφούς ἐπὶ τὸ αὐτό. ἔχει δὲ μετὰ τινὰ ἢ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Ἐνὸς δὲ καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου τὰ τε θαύματα κηρύττομεν καὶ τὰ πάθη γνωρίζομεν, ἅπερ σαρκὶ δι' ἡμᾶς ἐκουσίως ὑπέμεινεν. ὅθεν καὶ θεὸς λέγεται παθεῖν καὶ υἱὸς ἀνθρώπου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατεληλυθέναι διὰ τὴν ὑπὲρ νοῦν καὶ ἀδιάσπαστον καθ' ὑπόστασιν τῶν δύο φύσεων ἔνωσιν· διὰ τοῦτο καὶ ἐν θέλημα τοῦ κυρίου καὶ δεσπότη
15 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ νοοῦμεν, ἵνα μὴ ἐναντίωσιν ἢ διαφορὰν θελημάτων ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιάψωμεν, ἢ αὐτὸν ἑαυτῷ διαμαχόμενον δογματίσωμεν ἢ δύο τοὺς θέλοντας εἰσαγάγωμεν· οὐκ ἐπὶ συναλοιφῇ παντοίως ἢ συγχύσει τῶν δύο φύσεων τῶν ἐν αὐτῷ θεωρουμένων τὴν τοιαύτην τοῦ ἐνὸς θελήματος προσφέροντες φωνήν, ἢ ἐπὶ ἀναιρέσει θατέρως μόνην τὴν ἑτέραν εἶναι πρεσβεύοντες, ἀλλὰ τοῦτο διὰ τῆς
20 τοιαύτης σημαίνοντες φωνῆς, ὡς ἡ αὐτοῦ λογικῶς τε καὶ νοερῶς ἐψυχωμένη σὰρξ, ἐξ αὐτῆς ἄκρας ἐνώσεως ἀρρήτως τὰ θεῖα καταπλουτήσασα τὸ τοῦ ἐνώσαντος αὐτὴν ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν <λόγου> θεῖον ἐκέκτητο καὶ οὐ διάφορον θέλημα.

9–10 Ps. 132,1

11–22 cf. ACO ser. II vol. I p. 200,22–34

MT

---

1 intellegi = <νοεῖσθαι> om. MT (cf. 152,35)   2 τῆς τοιαύτης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου κύρου MT   9 τὸν
γενόμενον om. M   17 συναλοιφῇ] συναλειφῇ T   20 ἐψυχωμένη] ἐμψυχωμένη T   22 uerbi =
<λόγου> om. MT (cf. 200,33)

absit, secundum meum sermonem, sed utpote quae non aliter „noua“ intellegi ualuisset
 <quam „una“> a Cyro sanctissimo huiusmodi uox est apposita; per extremitatum quippe
 negationem „unam“ diuinus doctor asseruit affirmatiuam faciens et hanc singulariter
 exprimens, quid aliud quam „unam“ confiteri „operationem“ tamquam unius Christi,
 secundum quem sermonem aperte [plane] contradidit? 5

Item relectum est ex regesto diuersarum epistularum exemplar epistulae Pauli quondam
 praesulis huius a deo conseruandae regiae urbis scriptae ad Theodorum quondam papam
 Romanum, cuius initium: *Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum.*
 habet autem post aliqua eadem epistula ita: 10

Unius autem eiusdemque dei uerbi incarnati tam miracula praedicamus quam passiones
 agnoscimus, quas carne pro nobis sponte sustenuit. unde et deus dicitur passus et filius
 hominis de caelo descendisse propter illam quae super sensum est inseparabilem et
 secundum subsistentiam duarum naturarum unitionem; propterea et unam uoluntatem
 domini nostri Iesu Christi intellegimus, ne aduersitatem uel differentiam uoluntatum uni 15
 eademque personae domini nostri Iesu Christi adnectamus, aut eumue sibi reluctantem
 doceamus aut duos uolentes introducamus; non pro commixtione prorsus uel confusione
 duarum naturarum, quae in eo considerantur, huiusmodi unius uoluntatis uocem profe-
 rentes, [ob] <ad> peremptionem alterius solam alteram esse pronuntiantes, sed id per
 huiusmodi uocem insinuantes, quod eius rationaliter ac intellectualiter animata caro, ex 20
 ipsa principali unitione ineffabiliter quaeque diuina sunt locupletata, eam sibi unientis
 secundum subsistentiam uerbi ipsam diuinam possidebat et non differentem uoluntatem.

VPG BR MNL

1 utpote] utpote BR non aliter] equaliter BR intellegi] intelligi RG L ualuisset] uoluisset
 MNL 2 ἢ „μὴ“ = <quam „una“> om. VPG BR MNL (cf. 153,35) cyro] cypro N apposita]
 aposita B 3 negationem] nagatione N „unam“] „unum“ B asseruit] adserit B asserit R
 affirmatiuam] afirmatiuam V affirmatiuum P¹ hanc] han B¹ 4 exprimens] expremens B
 aliud] aliter P alium NL „unam“] „unum“ P christi] christum BR 5 quem om. BR
 aperte et plane BR σφῶς = aperte + [plane] contradidit] contradicit B 7 diuersarum]
 diuinarum P (r-n) epistularum] epistolarum G L exemplar] exemplum G epistulae] epistula
 B¹ epistolae G L pauli] palli N quondam] qd VP quodam B quoddam N 8
 praesulis] praesolis B¹ ad] a N quondam] quodam VP B quoddam N 9 cuius initium
 om. N initium] inicum G iocundum] iucundum M 10 autem om. G post] p; P
 11 eiusdemque] eius quem VP 12 carne] carnae B¹ sustenuit] sustinuit RG MNL sustesustenuit
 B 13 descendisse] descendisse PG R MNL 15 intellegimus] intelligimus RG M intellegiorum
 N differentiam] differentia NL uoluntatum] uoluntatum RG ML 16 eademque] caedemque
 M¹ eidemque M²L adnectamus] adnectamen B¹ acnectamus G aut eumue] autemue B
 aute eum uel N aut cum uerbi L 17 doceamus] docemus V duos] duo VP R N duas B
 L uolentes] uolentes G uoluntates L commixtione] conmixtionae B prorsus] prussus
 B passus G¹ prorsus G² (r-s) confusione] confusionem N 18 considerantur] conside-
 ranter B unius uoluntatis om. G 18 – 19 proferentes] proferentis V¹ proferentes unius uoluntatis
 ob G 19 ἐπὶ = <ad>] [ob] VPG BR ML [ob] peremptionem] ob perimitionem B o pereptionem
 N esse alteram G esse] eise B pronuntiantes] pronunciantes M id] hic M 20
 huiusmodi] huius R uniusmodi G rationaliter] racionaliter P naturaliter R¹ intellectua-
 liter enim animata VP caro om. N 21 ipsa] ipso N principali] principalia N unitione]
 unicione V unitionem M locupletata] locuplectata L unientis] uenientis V unientes RG
 22 possidebat] possedebat V differentem] diffentem G

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἀπὸ ἑτέρου ρεγέστρου ἐπιστολὴ Πέτρου καὶ αὐτοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ γερόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχὴ· *Πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁμοψύχου καὶ ἀγίας ἀδελφότητος γέγονε.*

5 Καὶ ἀναγινωσκομένης τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἐχούσης διαφόρους πατρικὰς χρήσεις οἱ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἀγάθωνος τοῦ ἀγιωτάτου πάπα Ῥώμης εἶπον·

Διδάσκομεν τὴν ὑμῶν ἐνδοξότητα, ὡς αἱ ἐμπερόμεναι πατρικαὶ χρήσεις ἐν τῇ παρουσίᾳ καὶ νῦν ἀναγινωσκομένη Πέτρου ἐπιστολῇ περικεκομένως παρεξεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πέτρου διὰ τὸ παραστήσαι αὐτὸν ἐθέλειν τὸν αὐτοῦ περὶ ἐνὸς θελήματος καὶ μιᾶς
10 ἐνεργείας σκοπόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἔγνωμεν ἀκριβῶς κατὰ τὰ παρὰ τῶν θεοφιλῶν ὑμῶν λεχθέντα, ὡς αἱ τοιαῦται ἐμπερόμεναι χρήσεις ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐπιστολῇ περικεκομένως ἐνετέθησαν· καὶ εἰ δοκεῖ τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, εἰς τὰ πρόσω μὴ χωρεῖτω ἡ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.

15 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

Πρὸς τὰ παρὰ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ἀρτίως διαλαληθέντα ἀρκούντως ἔχει τῆς παρουσίας ἐπιστολῆς ἡ ἀνάγνωσις. Ἴδου δὲ κατὰ τὰ παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων ὑμῶν διαλαληθέντα ἤγουν ἐπιζητηθέντα — εἰς μέσον ἐλθόντων τῶν τε δογματικῶν ἐπιστολῶν τε καὶ συγγραμμάτων ἀπὸ τε Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς
20 βασιλίδος ταύτης πόλεως, καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου τῆς Φαράν, καὶ Κύρου τοῦ γενομένου πάπα Ἀλεξανδρείας, καὶ εἰς ἐπήκοον ἡμῶν καὶ τῆς ὑμῶν ἐνδοξότητος ὑπαναγνωσθέντων, φανερώς τε καὶ μίαν ἐνέργειαν καὶ ἐν θέλημα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀσεβῶς δογματίσαι αὐτοὺς ἀποδηλωσάντων ἐν πάσῃ πληροφορίᾳ ὀφείλει ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης γενέσθαι — ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἤδη

1 – 4 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 303   22 – 23 cf. p. 619,2 – 4

MT

17 δὲ] δὴ M   18 τε γινομένων δογματικῶν T   21 ὑμῶν] ἡμῶν M   22 καὶ¹ om. M   24 ὀφείλει] ὠφείλεν T

Item relectum est ex altero regesto epistula Petri et ipsius quondam praesulis huius regiae ciuitatis ad Uitalianum sanctae memoriae, qui fuit papa Romanus, cuius est initium: *Spiritalem nobis laetitiam peperit littera uestrae unianimis et sanctae fraternitatis.*

Dumque relegeretur eadem epistula habens diuersa patrum testimonia, hii qui locum gerebant Agathonis sanctissimi papae Romani, dixerunt:

Innotescimus uestrae gloriae, quod paterna testimonia, quae continentur in praesenti quae nunc relegitur Petri epistula, circumrescisae deflorata sunt ab eodem Petro, eo quod ex hoc ostendere uoluisset suam super una uoluntate et una operatione intentionem.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Conperimus diligenter iuxta quae a uestra reuerentia dicta sunt, quod talia testimonia, quae continentur in praesenti epistula, detruncata posita sunt; et si placet uestro sancto ac uniuersali concilio, in amplius huiusmodi epistulae lectio non procedat.

Sanctum concilium dixit:

Ad haec, quae uestra gloria nuper interlocuta est, satis est praesentis epistulae lectio. ecce autem secundum quae iam uestra interlocuta est gloria siue inquisiuit – in medium uenientibus tam dogmaticis epistulis quam scriptis, quae fecerunt Pyrrhus, Paulus et Petrus quondam patriarchae huius regiae urbis, nec non quae a Theodoro, qui fuit Pharan episcopus, et Cyro quondam papa Alexandriae, et ante nostros uestraeque gloriae relectis [auditur] auditu<s> aperte <et> unam operationem et unam uoluntatem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri eos impie praedicasse declarantibus –; omnem satisfactionem uestra gloria debet percipere, quod bene atque iuste eos

VPG BR MNL

1 est *om.* G epistula] epistola G L quondam] quoddam VP² NL quodam P¹ B praesulis]
 praesulis B¹ 2 qui fuit sanctae memoriae MNL papa] pape P papam NL romanus]
 romanum L initium est G 3 spiritalem] spiritualement M spiritalem ... peperit] πνευματικῆς
 εὐφροσύνης πρόξενον ... γέγονε = spiritalis nobis laetitia <accepta fuit> γέγονε = peperit (γεγέννηκε)
 laetitiam] leticiam RG letitiam NL littera] litterae MNL uestrae] uestri G unianimis]
 umanis B¹ unanims R 4 dumque relegeretur] dum quae relegetur P B epistula] epistola G L
 hii] hi G MNL 5 agathonis] agatonis L sanctissimi] sanctissimus VP romani] romane B¹R
 romanae B² 6 innotescimus] innotescimus V innotescim P innotescemus B innotescemus
 R innotescimus uel uestrae VP quod] quodam VP quedam G paterna] paternam N
 7 epistula petri M¹ epistula] apostoli G epistola L circumrescisae] circumrecise P¹ R MNL
 circumrescisae B 8 suam super una] conseruam R una¹] unam BR MNL uoluntate ...
 operatione] uoluntatem et unam operationem B¹R NL una² *om.* G 10 conperimus] conperuimus
 N iuxta] iusta L a *om.* N 11 praesenti] persenti P epistula] epistola G detruncata]
 de trinitate B¹ si] ipsi N 12 epistulae] epistolae L lectio non] lectionem MNL procedat]
 procedit R 14 gloria *om.* N interlocuta] locuta BRG¹ praesentis] presenti N epistulae]
 epistolae L 15 uestra gloria interlocuta P¹ inquisiuit] inquesiuit BR 16 dogmaticis] dogmatis
 V¹ dogmatibus P¹ epistulis] epistolis B NL quam scriptis] conscriptis M quae] quas
 G² pyrrhus] pyrrhus P pyrrus B MN pyrthus G pirrus R L 17 quondam] quoddam
 VP quodam B quondam patriarchae] queque deo amabilis patriarchii M quoque deo patriar-
 chii NL huius] hius P non *om.* G a] ad B pharan] faran BR 18 episcopus] epis
 P N epc RG quondam] quoddam VP N qui fuit BR papa] pape N nostros]
 nostrorum MNL (s-r) relectis] relictis L 19 εις ἐπήκοον ἡμῶν = ante nostros ... auditu<s>
 auditu<s>] [auditur] VP BR MN audiatur G καὶ = <et> *om.* VPG BR MNL 20 impie]
 impiae P N praedicasse] praedicassae B 21 omnem] omnes M satisfactionem] satisfactionum
 M percipere] percip. .ere M *ras.* atque] adque B iuste] iustae P

τούτους ἀπεβάλετο Ἀγάθων ὁ ἀγιώτατος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπας διὰ τῆς παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ καλλίνικον <μέγαν> ἡμῶν βασιλέα γενομένης ἀναφορᾶς. συνωδὰ δὲ αὐτῷ καὶ ἡμεῖς ὡς τάναντία τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας τούτους ἀποβληθῆναι ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων καὶ ἀναθέματι καθυποβληθῆναι ἐκρίναμεν καὶ τὰ αὐτῶν

5 συγγράμματα ὡς ἀσεβείας ἀνάμεστα βδελυσσόμεθα καὶ ἀφανισμῷ ὀφείλοντα ὑποβληθῆναι ἀποφαινόμεθα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Εἰ οἱ μετὰ Πέτρον ἐπισκοπήσαντες ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, τουτέστι Θωμᾶς, Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος, φαίνονται εἴτε ἐπιστολὰς γράψαντες εἴτε

10 λόγους συνθετικότες περὶ τῆς νῦν ἀσεβῶς εἰσαχθείσης καινοφωνίας εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, τὰ τούτων ἴσα ἦτοι ῥέγεστρα ἢ καὶ αὐθεντικά εἰς μέσον ἀγαγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ πρὸς τὸ καὶ τὴν τούτων εἶδῃσιν λαμβάνουσαν τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον τὰ τῷ καλῶς ἔχοντι συμβαίνοντα ἀποφῆνασθαι· ὡσαύτως καὶ εἰ φαίνονται, εἴτε ἐπίσκοποι, εἴτε κληρικοί, εἴτε μοναχοί, εἴτε ἕτεροί τινες λιβέλλους ἀπαι-

15 τηθέντες παρὰ τῶν ἐπισκοπησάντων ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως περὶ μιᾶς ἐνεργείας καὶ ἐνὸς θελήματος· καὶ ταῦτα συνείδομεν τὸν εἰρημένον θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα Γεώργιον εἰς μέσον προαγαγεῖν ἀπαραλείπτως πρὸς τὸ καὶ ταῦτα κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου ἀφανισμῷ παραδοθῆναι.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπε·

20 Τὸ κωδίκιον, δέσποτα, ἦτοι ῥέγεστρον τὸ ἔχον τὰ ἰσότυπα τῶν γενομένων συνοδικῶν ἀπὸ τε Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ὑπεστί μοι ἐνταῦθα, πρὸς τούτοις καὶ τὰ αὐθεντικά συνοδικά

22 – 614,1 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 307

MT

2 magnum = <μέγαν> om. MT 3 αὐτῷ] αὐτοῦ T 5 βδελυσσόμεθα] βδελυττόμεθα T 10 καινοφωνίας] κenoφωνίας T 12 τὸ] τὸν T 14 – 15 ἀπαιτηθέντες] ἀποτιθέντες M 18 ὑμῶν om. T 22 πρὸς τούτοις] ὡσαύτως δὲ M

iam abiecit Agathon sanctissimus papa antiquae Romae per suggestionem, quam fecit ad piissimum ac triumphatorem magnum nostrum imperatorem. et nos quoque consonanter cum eo utpote hos aduersa rectae fidei sentientes expelli de sacris dipticis et anathemate percelli censuimus eorumque scripta ut impietate repleta abominamur et ut exterminio debeant submitti decernimus.

Gloriosissimi iudices dixerunt:

Si hii, qui post Petrum episcopi fuerunt huius a deo conseruandae regiae urbis, id est Thomas, Iohannes et Constantinus, uidentur seu epistulas scripsisse siue sermones conposuisse de nouitate uocum, quae nuper impie in catholicam ecclesiam intromissa est, eorum exemplaria siue regesta uel authentica in medium proferat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax, quatenus et eorum cognitionem percipiens sanctum uestrum concilium quae aequitati conueniunt decernat; similiter, et si uidentur, siue episcopi siue clerici uel monachi ceteriue quidam libellos fuisse exacti ab his, qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruandae regiae urbis, de una operatione et una uoluntate; etiam haec praeuidimus, ut praedictus Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax ad medium indiminate deducat, ut et ipsa secundum iudicium sancti uestri concilii exterminio contradantur.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Poliptichum, domine, siue regestum, in quo continentur exemplaria synodicorum, quae facta sunt tam a Thoma, Iohanne et Constantino sanctae memoriae quondam patriarcharum huius regiae urbis hic mihi praesto est, cum his et authentica synodica bullata, quae

VPG BR MNL

1 iam] tam N abiecit] abicit BR agathon] agato M¹ agatho M² agaton L papa] pape B¹ suggestionem] sugestionem N quam] quae N ad] a B¹ 2 ac] et NL triumphatorem] triumphatorem B 3 utpote] utpute BR hos] os P¹ om. M eos dum N rectae] recta G fidei] fidi P² expelli] expellit BR de] da P dipticis] dypticis N anathemate] anthemate V anathimate B 4 censuimus] censuemus B¹ censemus R eorumque] ...pereorumque G ras. repleta] replata B¹ abominamur] abhominamur R N exterminio] extermino P (cf. 613,16) ettermino G 7 hii] hi PG MNL qui post] quippe B qui p G episcopi] episcopum BR MNL 8 thomas] thomus B¹ iohannes] iohannis B uidentur] uidenter B uiderunt M seu] se M² epistulas] epistolas L scripsisse] scripxisse L 8 – 9 conposuisse] conposuissae B composuisse G NL 9 nouitate] uomitate VP (!) catholicam] chatolicam V catolicam M captolicam L est] sunt L 10 siue] siuae G authentica] autentica B ML auttentica R proferat] proferad B¹ 11 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophylax G cartophylax M carthophilax L cognitionem] cognicionem P 12 conueniunt] conueniant G siue¹] siu P¹ seu BR MNL episcopi] epis P 13 uel om. B ceteriue] ceteri uero MNL libellos] libellus B fuisse] fuissae B exacti] exhacti P 14 una¹] huna P¹ haec] et G 15 diaconus] diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R chartophylax G cartophylax M carthophilax L 16 indiminate] indeminute BR MNL et B² add. iudicium] iuditium B concilii om. L exterminio] extermino B¹ (cf. 613,4) 18 deo B² add. diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophylax G cartophylax M carthophilax L dixit om. V B M 19 poliptichum] polyptio B poliptice R polypticum G polypticus MN om. L synodicorum] sinodicorum B 20 thoma] thomo R thoma iohanne] toma et iohanne L memoriae] moriae V¹ meñ P quondam] quod VPG quodam B quoddam N 20 – 21 patriarcharum] patriarcharum L 21 urbis] hurbis B¹ mihi] michi G N praesto] praestu B¹ authentica] autentica BRG ML synodica] sinodica V bullata] uullata BR N illata L

βεβουλλωμένα τὰ γενόμενα ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ γενομένου πατριάρχου πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ γερόμενον πάπαν Ῥώμης, ἅτινα καὶ ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν βουλευθέντος αὐτοῦ διὰ τὴν γενομένην, ὡς ἐπίστασθε, τῶν ἀθέων Σαρακηνῶν ἐπι<κεί>μ<ε>νον καταδρομὴν καὶ παράστασιν εἰς τὸν διετῆ χρόνον, ὃν ἐπεσκόπησεν, 5 ἐκπέμψαι οὐκ ἴσχυσε καὶ ταῦτα παρευθὺ κελευόντων ὑμῶν προφέρω. τὴν μέντοι ἀναζήτησιν τῶν γενομένων λιβέλλων ἀπὸ διαφόρων ἐπισκόπων ἢ μοναχῶν ἢ κληρικῶν ἢ λαϊκῶν περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας μετὰ ἀκριβείας ἐποίησάμην καὶ τούτους παρεξέβαλον καὶ εἰσὶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον. Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

10 Ἄπερ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ μετὰ χεῖρας ἔχειν ῥέγεστρα συνοδικῶν τῶν γραφέντων ἀπὸ Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν ἐπισκοπησάντων τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, εἶτα δὲ καὶ τὰ αὐθεντικὰ συνοδικὰ, ἅπερ εἶπε γράψαι Θωμᾶν πρὸς Βιταλιανὸν τὸν ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ γερόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἰς μέσον ἀγαγέτω, καὶ ταῦτα ὑποδεχόμενοι οἱ ἡμᾶς 15 ὑπεκλαμβάνοντες εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐθεντικὸν συνοδικὸν γράμμα τοῦ ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ Θωμᾶ βεβουλλωμένον, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐπικειμένης βούλλας ἐπὶ πάντων ἀφαιρεθείσης ἀνέγνω 20 ἔχον ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Τῷ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Βιταλιανῷ Θωμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν.
οὐ ἡ ἀρχή· Ὁ μὲν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν τὰ σύμπαντα.

21 – 23 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 307

MT

4 ἐπι<κεί>μ<ε>νον] ἐπίμονον MT ὃν om. T 10 ἅπερ] ὅπερ T 13 θωμᾶν] θωμᾶς M βι-
ταλιανὸν] βιταλλιανὸν M 14 ἡμᾶς] ὑμᾶς M 19 βούλλας] βούλλης M 20 ἐν ἐπιγραφῇ]
ἐπιγραφὴν M 21 καὶ συλλειτουργῷ om. M 23 οὐ] ὄν? (cf. 616,10 et 616,17)

facta sunt a Thoma sanctae memoriae quondam patriarcha ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam Romanum, quae etiam uolens ad eum dirigere propter impiorum Sarracinorum incursum assidue inminentem, ut nostis, et obsessionem quae facta est per biennium, quo gessit episcopatum, non ualuit dirigere, et haec ergo statim uobis iubentibus profero. perscrutatus sum uero libellos, qui facti sunt a diuersis episcopis seu monachis siue clericis ac laicis de uoluntate et operatione diligenter et hos protuli et sunt in chartophilatio ad id quod uobis placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Regesta synodicorum, quae asseruit Georgius deo amabilis diaconus et carthophilax prae manibus habere scriptorum a Thoma, Iohanne et Constantino, qui episcopatum gesserunt huius a deo conseruandae regiae urbis, nec non et authentica synodica, quae dixit scripsisse Thomam ad Uitalianum sanctae memoriae quondam papam antiquae Romae, ad medium proferat, et haec suscipientes, qui nos excipiunt, [ob] <ad> auditum nostrum omnium relegant.

Et accipiens Agatho relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos synodicum autenticum sanctae memoriae Thomae bullatum et coram omnibus bullam, quae in eo inpressa fuerat, auferens relegit habens in superscriptione ita:

Per omnia sanctissimo ac beatissimo fratri et consacerdoti domno Uitaliano Thomas indignus episcopus in domino salutem. cuius initium est: *Qui cuncta ex nihilo quidem ut existerent protulit.*

VPG BR MNL

1 thoma] toma N quondam] qd V quodam P B quoddam N quomdam L patriarcha] patriarcharum R N patriarcharum L 2 quondam] quodam VP B quoddam N papam] papa VP dirigere] dirigere B 3 sarracinorum] saracinorum B sarcinorum N assidue] adsiduae N inminentem] imminentem P B MNL obsessionem] obsesionem VP 4 biennium] uiennium PG urennium N quo] quod G quoquo N gessit] iessit B dirigere] dirigere VP haec] hac G ergo non statim G 5 profero] recolo R perscrutatus] perscrutatus L sum] est R libellos] de libellis G qui] que B a clericis diuersis G a diuersis] aduersus N aduersis L 6 laicis] laycis R lacis L 7 chartophilatio] cartophilatio P carthofilatio BR carthophilatio G cartophylatio M carthophilatio L 8 iudices] iudicis P 9 synodicorum] sinodicorum B asseruit] adserit B diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax B cartofilax R carthophilax G L cartophylax M 10 thoma et iohanne NL et om. N 11 authentica] autentica BR ML synodica] sinodica B om. N 12 scripsisse] scribissae B scripsit R thomam ad uitalianum] thoma a uitalium B¹R thoma ad uitalium B² quondam] quoddam VP N quodam B 13 proferat] proferad B nos] a nobis BR excipiunt] exipiunt M εις ἐπήκοον = <ad> auditum] [ob] VG BR MNL ab P 15 accipiens] acipiens P¹ agatho] aghatho G agato ML relegiosus] religiosus RG MNL notarius] notario N sanctissimi] sanctissimus N sanctissimum L patriarchae V² add. patrearche P patriarchii M patriarcham NL constantinopoleos] constantinopoleus BR constantino N 16 synodicum] sinodicum B synodicum N autenticum] authenticum PG NL bullatum] uallatum G uullatum NL bullam] nullam B uullam R N ullam L 17 inpressa] impressa ML pressa N fuerat] fuerad B¹ superscriptione] superscriptionem P B²R ML 18 consacerdoti] consacerdi V¹ domno] domino MNL 19 episcopus] episcopus VP episcopus in domino om. G initium] inicum G nihilo] nichilo RG N L marg.: epistola thome ad uitalianum papam romanum 20 quidem] fidem M existerent] existerent P BRG MN existerem L

“Ὅπερ συνοδικὸν ἀντεβλήθη πρὸς τὸ ρέγεστρον τὸ προκομισθὲν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος, καὶ ἐστοίχησεν ἀπὸ ἀρχῆς ἕως τέλους ἀπαραλείπτως.

5 Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἦτοι ρεγέστρου ἰσότυπα τῶν συνοδικῶν Ἰωάννου τοῦ ἐν ἀγία τῇ μνήμῃ ὡσαύτως γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔχοντα ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

Τῶ τὰ πάντα ὀσιωτάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ Μακαρίῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος.

10 ὦν ἡ ἀρχή· *Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου;*

Ἔτι ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ κωδικίου ἦτοι ρεγέστρου ἰσότυπα τῶν συνοδικῶν Κωνσταντίνου τοῦ ἐν ὀσίᾳ τῇ μνήμῃ γενομένου πατριάρχου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως ἔχοντα ἐν ἐπιγραφῇ οὕτως·

15 Τῶ τὰ πάντα ὀσιωτάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ Μακαρίῳ Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος.

ὦν ἡ ἀρχή· *Ἄλλοι μὲν ἴσως ἐπιεικεία μείζονι τῆς τῶν πολλῶν καταλήψεως.*

Τούτων τοίνυν ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπαραλείπτως ἀναγνωσθέντων ἡ ἀγία σύνοδος 20 εἶπεν·

Ἐν ἀκροάσει γενόμενοι τῶν γραφέντων συνοδικῶν ἐπιστολῶν παρὰ τε Θωμᾶ, Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν γενομένων πατριαρχῶν τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως καὶ εὐρηκότες μηδὲν ἐναντίον αὐτοῦς περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως φρονήσαντας ἢ γράψαντας, συνείδομεν τὸν θεοσεβέστατον διάκονον καὶ χαρτοφύλακα Γεώργιον τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης 25 ἐκκλησίας ἐπ’ ὄψεσιν ἡμῶν ἐπὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ λογίων πληροφορησαί ἡμᾶς, ὡς διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθὼν οὐχ εὔρε λιβέλλους γραφῆναι ἀπὸ τινῶν καὶ

---

10 Ps. 105,2

---

10 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 308

17 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 309

MT

---

2 ἀπὸ] ἀπ’ Τ 8 τὰ πάντα ὀσιωτάτῳ] πανοσιωτάτῳ Μ 14 ἐπιγραφῇ] προγραφῇ Τ 15 τὰ πάντα] πάντων Μ 24 γεώργιον om. Τ 26 εὔρε] ηὔρεν Τ

Quod sinodicum collatum est cum regesto, quod protulit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax, et constitit ab initio usque ad finem indiminute.

[Similiter] <Item> relectum est ex eodem <polipticho seu> regesto exemplar synodicorum Iohannis sanctae memoriae, qui fuit similiter patriarcha huius regiae urbis, continentium 5 in superscriptionem ita:

Per omnia sanctissimo <ac beatissimo fratri> et consacerdoti Macario Iohannes indignus episcopus. quorum initium est: *Quis loquitur potentias domini?*

Item relecta sunt ex eodem polipticho atque regesto exemplaria synodicorum Constantini 10 uenerabilis quondam patriarchae huius regiae urbis contentia in superscriptione ita:

Per omnia uenerabili atque sanctissimo <fratri et> consacerdoti Macario Constantinus indignus episcopus. quorum est initium: *Alii quidem fortassis maiore modestia ex comprehensione multorum.*

His ergo ab initio usque in finem indiminute relectis sanctum concilium dixit:

Auditum accipientes synodicarum epistularum, quae scripta sunt a Thoma, Iohanne et Constantino quondam patriarchis huius regiae urbis et nihil inuenientes contrarium de orthodoxa fide eos sensisse siue scripsisse, praeuidimus ut Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius sanctae magnae ecclesiae in conspectu nostro coram positis sacro- 20 sanctis <dei> eloquiis satisfaciatur nobis, quod omnibus modis perscrutatus nequaquam

---

VPG BR MNL

1 sinodicum] synodicum PG   synodica MNL   collatum] conlatum B   quod²] quodam P
 diaconus] dyaconus R   diacono N   2 chartophilax] carthofilax B   cartofilax R   cartho-
 philax G L   cartophylax M   constitit] constituit V   constit P   initio] inicio P   indi-
 minute] indeminute MNL   4 ἔτι = <item>] [similiter] VPG BR MNL   relectum est] relecta sunt G
 ex eodem regesto om. G   eodem] edem B¹   κωδικίου ἦτοι = <polipticho seu> om. VPG BR MNL
 exemplar] exempla VPG (r-s)   synodicorum] sinodicorum B   5 iohannis] iohannes B   regiae]
 raegie B   ἔχοντα = continentium] contenens B   6 in om. M   superscriptionem] superscriptione
 B¹ L   scriptione R   7 καὶ ἀγιωτάτῳ ἀδελφῷ = <ac beatissimo fratri> om. VPG BR MNL   ma-
 cario] machario G M   iohannes] iohannis B   8 episcopus] epis VP   initium] initium G
 loquitur] loquetur G   10 relecta] relecte B   polipticho] polyptico P¹ M   polyptico P² po-
 liptico BG   poliphthico N   polictico L   atque] adque B¹   synodicorum] sinodicorum BG
 constantini] constantino N   11 uenerabilis ... superscriptione om. G   quondam] qd VP   quodam
 B   quoddam N   patriarchae] patriarchii NL   regiae] raegie B   contentia] contentia N
 superscriptione] superscriptionem P B NL   12 atque] adque B¹   ἀδελφῷ καὶ = <fratri et> om. VPG
 B MNL   macario] snachario G   machario M   13 episcopus] epis P N   initium est B
 initium] initium G M   alii quidem] aliquidem VPG BR N   fortassis] portassis VP (f-p)   fortassi
 B   maiore] maiora B   14 ex] et R   comprehensione] comprehensione N   16 his] bis V R
 initio] inicio PG   in] ad BRG N   indiminute] indiminute P   indeminute BR M   om. G
 deminute NL   relectis] relictis R L   concilium] concilio N   17 synodicarum] sinodicarum V
 epistularum] epistolarum BRG L   scripta] scriptae G   et om. NL   18 quondam] quod VP
 quodam B   qui quondam ML   qui quoddam N (q-q)   patriarchis] patriarches MN   pa-
 triarchos L   patriarches fuerunt huius M   huius a deo conseruandae regiae G   nihil] nichil RG
 N   19 sensisse] sensissae B   scripsisse] escripsissae B   seripssisse G   ut] et L   georgius]
 georgium VP   amabilis] amabile P   diaconus] diacono P N   dyaconus R   20 chartophilax]
 carthophilax BG L   cartofilax R   cartophylax M   cartophilax N   sanctae om. B   ma-
 gnae dei ecclesiae RG   ecclesiae] haecclisiae B   21 θεοῦ = <dei>] [christo] VPG B   [christi] R
 MNL   satisfaciatur] satisfaciad B¹   nobis om. BR   perscrutatus] perscruptatus L

προσδοθῆναι τοῖς εἰρημένοις τρισὶ πατριάρχαις Θωμᾶ, Ἰωάννη καὶ Κωνσταντίνῳ, ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν δηλοῦντας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Καὶ ἀψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ λογίων Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος
5 διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ὤμοσεν οὕτως·

Μὰ τὰς ἀγίας γραφὰς ταύτας καὶ τὸν θεὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν διὰ πάσης ἐρεύνης ἐλθῶν οὐχ εὔρον λιβέλλους γενομένους ἀπὸ τινων καὶ προσδοθέντας τοῖς εἰρημένοις τρισὶν ἀγιωτάτοις πατριάρχαις Θωμᾶ, Ἰωάννη καὶ Κωνσταντίνῳ περὶ ἐνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας.

10 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

Τοῦ σωματικοῦ λόγου εἰς ἐπήκοον ἡμῶν καὶ τῶν συμπαρόντων ἡμῖν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καταβληθέντος παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πληροφορίαν ἡμῖν τελείαν διὰ τοῦ τοιοῦτου παρασχόντος σωματικοῦ λόγου, ὡς οὐδαμῶς οἱ αὐτοὶ ἐν ἀγίᾳ τῇ μνήμῃ

15 Θωμᾶς, Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνός τινες εἰσέπραξαν λιβέλλους περὶ ἐνεργείας καὶ θελήματος, τοὺς τοιοῦτους ἐν ἀγίᾳ τῇ μνήμῃ τρεῖς ἄνδρας, τουτέστι Θωμᾶν, Ἰωάννην καὶ Κωνσταντῖνον, συνείδομεν ἐν τῇ ταυτότητι μείναι καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἀναφέρεσθαι τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ὡς οἶα ἐν ἅπασιν ἀμωμήτων αὐτῶν καὶ ἀνεπιλήπτων εὐρεθέντων περὶ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστιν. οὓς δὲ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσε-
20 βέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ ἔχειν λιβέλλους ἀπὸ διαφόρων προσώπων γενομένους ἐπὶ Σεργίου, Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου, παραχρῆμα πρὸς ἡμᾶς ἀγαγέτω, ἐφ' ᾧ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν προσφόρως γενέσθαι.

Καὶ ὑπεξελθὼν πρὸς βραχὺ Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ μετ' ὀλίγον ἀνθυποστρέψας διαφόρους τε χάρτας ἐπιφερόμενος εἶπε·

MT

1 Ἰωάννη θωμᾶ M   7 εὔρον] ηὔρον T   11 sacramento = ὄρκου? (cf. 618,14: λόγου = uerbo)
13 ἡμῖν om. M   15 κωνσταντῖνος συνείδομεν ἐν τῇ ταυτότητι μείναι τινες M¹   17 ταυτότητι]
αὐτότητι T   18 ἅπασιν] πᾶσιν T   21 ᾧ] ὧν M

repperit libellos scriptos fuisse a quibusdam atque oblatos praedictis tribus patriarchis Thomae, Iohanni et Constantino, unam uoluntatem et unam operationem [astruentes] <asserentes> in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri.

Et tactis praepositis sacrosanctis dei [euangeliis] <eloquiis> Georgius deo amabilis diaconus 5 et chartophilax iurauit hoc modo:

Per has sanctas scripturas et deum, qui per eas locutus est, omnia perscrutatus non inueni libellos fuisse factos a quibusdam et oblatos praedictis tribus sanctissimis patriarchis Thomae, Iohanni atque Constantino de una uoluntate et una operatione.

Sanctum concilium dixit: 10

Corporali sacramento in nostra audientia et gloriosissimorum iudicum, qui nobiscum sunt, persoluto a Georgio deo amabili diacono et chartophilace sanctae huius magnae dei ecclesiae perfectamque nobis satisfactionem per huiusmodi corporali uerbo praebente, quod nullatenus sanctae memoriae Thomas, Iohannes atque Constantinus a quibusdam libellos extorserunt de operatione et uoluntate, hos sanctae memoriae tres uiros, id est 15 Thomam, Iohannem et Constantinum, praeuidimus in identitate manere atque in sacris dipticis sanctarum ecclesiarum recitari, utpote qui in omnibus immaculati et inreprehensibiles inuenti sunt circa rectam nostram Christianorum fidem. libellos uero, quos asseruit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax se habere factos a diuersis personis sub Sergio, Pyrro, Paulo et Petro, statim ad nos perducatur, quatenus horum competenter fiat 20 exterminatio.

Et paululum egressus Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax et post modicum rediens cartasque diuersas deferens dixit:

VPG BR MNL

1 repperit] reperit BR libellos] libello P¹ NL atque] adque B¹ patriarchis] patriarchis L
 2 thomae] thoma G iohanni] iohanne BRG iohani L 2–3 astruentes] inastruentes VP
 asstruentes G δηλοῦντας = <asserentes>] [astruentes] VPG BR MNL 3 dispensatione] dispensationi
 V 4 ueri] uiri B¹R 5 tactis] tractis V tactus ML actus N sacrosanctis] sacrosancto
 V¹ sacrosancti V²PG λογίων = <eloquiis>] [euangeliis] VPG BR MNL diaconus] om. R
 diacono N 6 chartophilax] carthofilax BR carthophilax G L cartophylax M cartophilax
 N iurauit] G *marginis*: quomodo iuratum est M *marginis*: iuramentum georgii cartophylacis L
marginis: georgius hic iurat sic 7 sanctas] sacrosanctas M sacras sanctas NL eas] as B¹
 perscrutatus] perscrutatus L 8 oblatos] oblatos NL patriarchis] patriarchis L 9 iohanni]
 iohanne P²G M iohannis BR atque] adque B¹ et G constantino] constantini B 11
 gloriosissimorum] gloriosissimorum M¹ iudicum] iudicium VP N 12 persoluto] persaluto NL
 amabili] amabile P BR chartophilace] cartofilacae B carthofilace R cartophilace G L
 cartophylace M cartophilace N huius sanctae ML dei om. B 13 perfectamque] perfec-
 taque B praefatamque R per om. VPG (m–p) corporali uerbo] corporale uerbum M praebente] perhibente BR
 14 iohannes] iohannis B atque] adque B quibusdam] quibusda P
 15 libellos] libellis G operatione] operationae B hos] .ho.s P *ras*. tres uiros] thesauros R
 id est om. V 16 constantinum] constantinos P identitate] indemptitate R identitatem MNL
 17 dipticis] tipticis V dypticis G N ecclesiarum] aecclesiarum G N recitare utpote] non
 recusari utpute B recusari utpute R immaculati] immaculati ML 17–18 inreprehensibiles]
 inreprehensibilis B reprehensibilis N 18 nostram om. N asseruit] adseruit B 19 diaconus]
 dyaconus R diacono N chartophilax] carthofilax BR carthophilax G L cartophylax M
 20 pyrro] pyro P¹ competenter] competenter L fiat] fiad B¹ 22 paululum] paulum V¹G
 diaconus] diacono N chartophilax] cartophilax VP carthofilax B cartophilax G L car-
 tophtylax M post modicum] postmodum G 23 cartasque] charthasque P deferens] deferreos
 N referens L

Κατὰ τὰ παραστάνα τῇ ἀγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ πάντας τοὺς γενομένους λιβέλλους καὶ καταθέσεις καὶ ἑτέρους χάρτας εἰς τὴν παροῦσαν συντείνοντας δογματικὴν κίνησιν καὶ εὐρεθέντας ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου παρεξέβαλον, ἐν οἷς καὶ ἑτέρα Ῥωμαϊκὴ ἐπιστολὴ Ὀνωρίου τοῦ γενομένου πάπα Ῥώμης πρὸς τῇ ἤδη προσενεχθείσῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ εὐρηται μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας. ἔτι δὲ ἐπιφέρομαι καὶ βιβλίον ἐν σώμασιν ἔχουσιν ἴσα διαφόρων ἐπιστολῶν δογματικῶν, ἐν ἧ ἔγκειται ἐπιστολὴ δογματικὴ Πύρρου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως γραφεῖσα πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὀσίᾳ τῇ μνήμῃ γενόμενον πάπαν Ῥώμης, καὶ ἅπαντα ἐπιφέρομαι πρὸς τὸ ὑμῖν παραστησόμενον.

10 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν·

Οὕσπερ ἔφησε Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας λιβέλλους καὶ ἕτερα χαρτῖα εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν φερόμενα κίνησιν εἰς μέσον ἀγαγέτω πρὸς τὸ ταῦτα διασκεπτομένους ἡμᾶς· εἰ ἐναντία τῆς ὀρθοδοξίας εὐρωμεν, τῷ ἀρμοδίῳ ὑποβληθῆναι ἀφανισμῶ ἐπιτρέψομεν. ἦν δὲ ἐπὶ

15 τοῦ παρόντος εὐρηκῶς εἶπε μετὰ χεῖρας ἔχειν ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος <διάκονος καὶ> χαρτοφύλαξ Γεώργιος Ῥωμαϊκὴν Ὀνωρίου γενομένου πάπα Ῥώμης ἐπιστολὴν μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας, ὡσαύτως καὶ τὴν βίβλον, ἐν ἧ φέρεται ἡ ἐπιστολὴ Πύρρου πρὸς Ἰωάννην τὸν γενόμενον πάπαν Ῥώμης, ἐπιδιδότω πρὸς ἀνάγνωσιν πρὸς τὸ τὴν τούτων λαβεῖν ἡμᾶς εἶδησιν.

20 Καὶ προεκώμισθη ἡ τοιαύτη Ῥωμαϊκὴ Ὀνωρίου ἐπιστολὴ μετὰ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας ἔχουσα ἐν προγραφῇ οὕτως·

Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Σεργίῳ Ὀνώριος.

ἧς ἡ ἀρχή· Τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Σηρίκου τοῦ διακόνου.

Ἐχει δὲ ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ μετὰ τινὰ οὕτως·

MTO(8)

1 ὑμῶν] ἡμῶν T   3 πατριαρχείου] πατριαρχίου T   4 προσενεχθείση] προενεχθείση T   5
εὐρηται] ηὔρηται T   6 δογματικὴ ἐπιστολὴ M   8 γραφεῖσα inc. O (cf. 602,4)   15 diaconus et
= <διάκονος καὶ> om. MTO   16 γεώργιος om. O   ἐπιστολὴν] ἐπιστολὴ MT   21 ἐν προγραφῇ]
ἐπὶ λέξεως M

Secundum quod placuit uestro sancto concilio omnes libellos professionesque et ceteras chartas, quae factae sunt ad praesentem dogmaticam motionem pertinentes quaeque inuenta sunt in chartophilacio uenerabilis patriarchii, protuli, in quibus et altera Latina epistula Honorii, qui fuit papa Romanus, praeter illam epistulam eius, quae iam prolata est <inuenta est> cum eius interpretatione. item defero et librum membranatum habentem exemplaria diuersarum dogmaticarum epistularum, in qua iacet epistula dogmatica Pyrrhi quondam archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis, quam scripsit ad Iohannem sanctae memoriae quondam papam Romanum, et omnia defero ad quod uobis placuerit. Sanctum concilium dixit:

Libellos et ceteras chartas, quas asseruit Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax sanctae huius magnae ecclesiae ad praesentem dogmaticam motionem ducentes in medium proferat, quatenus haec pertractantes, si contraria rectae fidei inuenerimus, congruenti exterminio summitti praecipiamus. epistulam uero Latinam, quam in praesenti dixit inuenisse ac prae manibus habere idem deo amabilis diaconus et chartophilax Georgius Honorii quondam papae Romani cum interpretatione sua pariterque et librum, in quo continetur epistula Pyrrhi ad Iohannem quondam papam Romanum, contradat ad legendum, ut horum scientiam accipiamus.

Et prolata est huiusmodi Honorii Latina epistula cum interpretatione sua habens in superscriptione ita:

Dilectissimo fratri Sergio   Honorius.   cuius initium fuit: *Scripta dilectissimi filii nostri Sirici diaconi.*

Habet autem eadem epistula post pauca haec:

VPG BR MNL

1 professionesque] professionisque V   professiones quae N   2 chartas] cartas BRG M   carthas L
 factae] facta VP   ad] a VP M¹NL   praesentem] praesente P NL   quaeque] quaque B
 3 chartophilacio] carthofilatio B   cartofilatio R   chartophilatio G N   cartophylatio M   pa-
 triarchii] patriarchi VP   altera latina] alteram latinam BR MNL   4 epistula] epistulam BR   epi-
 stolam MNL   epistulam] epistolam L   eius] ei B   iam prolata] in prolata B   5 est om. B
 M² add.   εὑρηται = <inuenta est> om. VPG B MNL   interpretatione] interpretationem B   in-
 teppretatione G   defero] refero L   membranatum] membranaticum G N   membranacium M
 membranacium L   6 epistularum om. B   epistolarum L   qua] quo M   epistula] epistola L
 pyrrhi] pyrrihy P   pyrri BRG MNL   7 quondam] qd VP   quodam B   quoddam N   ar-
 chiepiscope] arciepiscope V¹PG   8 sanctae memoriae om. G   quondam] quodam V B   quod P
 quoddam N   ad] at P   10 chartas] charthas P   cartas BRG MN   carthas L   asseruit]
 adseruit B   diaconus om. V   dyaconus R   diacono N   chartophilax] carthofilax B   car-
 tofilax R   carthophilax G L   cartophylax M   11 ducentes] deducens B   deductus R
 dicentes M   12 proferat] proferad B¹   inuenerimus] inueneremus R   13 summitti] submitti BR
 M   praecipiamus] preciamus B¹   epistulam] epistolam G L   14 habere] habere B¹   dia-
 conus] dyaconus R   diacono N   chartophilax] carthofilax B   cartofilax R   carthophilax
 G   cartophylax M   cartophilax NL   15 quondam] quodam V B   quod P   quoddam
 N   16 epistula] epistola L   pyrrhi] pyrrihy P   pyrthi G   pyrri BR MNL   quondam]
 quoddam VP N   quodam B   romanum] romanam G   17 horum] thronum N   18 M marg.:
 honorii L marg.: epistola honorii pape   epistula honorii latina G   epistula] epistola L   ha-
 bens] abens B   19 superscriptione] superscriptionem M   superscriptione sua ita G   20 sergio]
 sergii VP   initium] inicum G   21 sirici] syrici BG L   cyrici R   diaconi] dyaconi R
 diacono N   22 epistula] epistola L   22 – 623,1 haec nec] huc R

...οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς Κύρον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως πρόεδρον, εἰς τὸ ἀνατραπήναι τὴν ἐπωνυμίαν τῆς νέας ἐφευρέσεως τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο ἐνεργειῶν, ὡς μὴ ὀφείλαιν τῷ λαμπρῷ κηρύγματι τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν τὴν ἀχλὺν τῶν συνεσκιασμένων φιλονεικιῶν περιχεθῆναι ἢ γοῦν περιρραίνεσθαι, ἀλλ' ἐκβληθῆναι δηλαδὴ τὴν προσηγορίαν τῆς νεωστὶ εἰσαχθείσης μιᾶς ἢ διπλῆς ἐνεργείας ἀπὸ τοῦ κηρύγματος τῆς πίστεως. οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες, τί ἕτερον ὑπονοοῦσιν ἢ καθ' ὁμοιότητα τῆς προσηγορίας τῆς μιᾶς ἢ τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν οὕτως καὶ μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, περὶ οὗ λαμπρῶς ἡ θεία γραφὴ διαγορεύει· μιᾶς δὲ ἐνεργείας ἢ δύο εἶναι ἢ γεγονέναι τὸν *μεσίτην θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν νοεῖν ἢ προφέρειν πάνυ μάταιον.

Ἔχει δὲ καὶ πρὸς τὸ τέλος ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Καὶ ταῦτα μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγιωτάτῃ ἀδελφότητι συνείδομεν διὰ τῶν παρόντων γραμμάτων κατάδηλα ποιήσασθαι πρὸς καταρτισμὸν τε καὶ γνώσιν τῶν ἀμφιβαλλόντων. τὸ δὲ λοιπὸν ὅσον πρὸς τὸ δόγμα τὸ ἐκκλησιαστικὸν συντείνει, καὶ τίνα τε ὀφείλομεν κρατεῖν ἢ γοῦν κηρύττειν διὰ τὴν ἀπλότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς τὸ περιελεῖν τὰς δυσχερεῖς περιόδους τῶν ζητήσεων, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, οὐδὲ μίαν οὐδὲ δύο ἐνεργείας ἐπὶ τοῦ *μεσίτου θεοῦ καὶ ἀνθρώπων* ὀρίζειν, ἀλλ' ἑκατέρας τὰς φύσεις ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ τῇ φυσικῇ ἐνότητι ἠνωμέναις μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἐνεργούσας καὶ πρακτικὰς ὁμολογεῖν ὀφείλομεν, καὶ τὴν μὲν θείαν ἐνεργοῦσαν ἃ εἰσὶ τοῦ θεοῦ, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ἀποτελοῦσαν τὰ τῆς σαρκός, οὐ διηρημένως οὐδὲ συγκεχυμένως ἢ τραπέισαν τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν εἰς ἀνθρωπον, οὐδὲ τὴν ἀνθρωπιάν τραπέισαν εἰς θεότητα ἐκδιδάσκοντες, ἀλλὰ τὰς διαφορὰς τῶν φύσεων ἀκεραίας ὁμολογοῦντες· εἰς γὰρ καὶ ὁ αὐτός ἐστι ταπεινὸς καὶ ὑψηλός, *ἴσος τῷ πατρὶ καὶ ἡττων τοῦ πατρὸς*, αὐτὸς ὁ πρὸ τῶν αἰώνων τεχθεὶς ἐν χρόνῳ ἐγένετο, δι' οὗ οἱ αἰῶνες ἐγένοντο, ἐγένετο ἐν τῷ αἰῶνι, καὶ ὁ νόμον δεδωκώς *γένετο ὑπὸ νόμον, ἵνα*

9 1. Tim. 2,5   17 1. Tim. 2,5   22–23 Joh. 10,30   Joh. 14,28   24–624,1 Gal. 4,4–5

1–10 Honorius papa, epist. II ad Sergium, frgm. I   12–624,20 Honorius papa, epist. II ad Sergium, frgm. II
18–19 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum ACO II 1,1 p. 14,27–29

MTO

3 ἀχλὺν] ἀχλὺν T   6 ὁμοιότητα] ὁμοιότα M   11 αὐτὴ] τοιαύτη M   14 δὲ om. O   18
πρακτικὰς] πατρικῶς M   21 ἀνθρωπιάν] ἀνθρωπίαν T   23 τῶν om. O   24 ἐγένοντο om. O

... nec non et Cyro fratri nostro Alexandrinae ciuitatis praesuli, quatenus nouae adinventionis unius uel duarum operationum uocabulum refutatum claro dei ecclesiarum praconio nebulosarum concertationum caligines offundi non debeant uel aspergi, ut profecto unius uel gemine operationis uocabulum nouiter introductum a praedicatione fidei eximatur. nam qui haec dicunt quid aliud nisi iuxta unius uel gemine naturae Christi dei <nostri> uocabulum ita et operationes unam uel geminam suspicantur, super quod clara sunt diuina eloquia <asserentia>; unius autem operationis uel duarum esse uel fuisse *mediatorem dei et hominum* dominum Iesum Christum sentire uel depromere satis ineptum est.

Habet autem et circa finem eadem epistula sic:

Et haec quidem quantum ad instruendam notitiam ambigentium sanctissimae fraternitati uestrae per [eam] <eas litteras> insinuandum praeuidimus. ceterum quantum ad dogma ecclesiasticum pertinet <et> quae tenere uel praedicare debemus propter simplicitatem hominum et <ad> amputandas inextricabiles questionum ambages, sicut superius diximus, non unam uel duas operationes in *mediatorem dei et hominum* definire, sed utrasque naturas in uno Christo unitate naturali copulatas cum alterius communione operantes atque operatrices confiteri debemus, et diuin(a)m quidem quae dei sunt operantem, humanam autem quae carnis sunt exsequentem, non diuise neque confuse aut conuertibiliter dei natura in homine, nec humanam in deo conuersam edocentes, sed naturarum differentias integras confitentes; unus atque idem est humilis et sublimis, *aequalis patri* et *minor patri*, ipse ante tempora natus in tempore <factus> est, per quem facta sunt saecula factus in saeculo est, et qui legem dedit *factus sub lege est, ut eos, qui sub lege*

VPG BR MNL

1 alexandrinae] alexandrini B praesuli] praesoli B¹ 2 refutatum] reputatum V rephutatum P
(f-p) refutandum G 3 praconio] procomo B¹ proconio B² caligines] caligiones VP
NL caliginis BR offundi] obfundi BR MNL offendi G aspergi] aspargi B 4 uel
gemine] agmine G¹ adgemine G² gemine] gemini B geminae M a] ac V ad N
5 eximatur] exhimatur V exeimatur N qui] quid B haec] huc R hoc G quid
aliud] quod alius N iuxta] iusta L gemine] geminae G M 6 ἡμῶν = <nostri> om. VPG BR
MNL uocabulum] uocabuli N operationes] operationis B geminam] giminam B¹ 7
clara] declara B διαγορεύει = <asserentia> om. VPG BR MNL (?) fuisse] fuissae B² 8
hominum] hominem V christum iesum G depromere] promere BR (ul = uel-de) ineptum]
ineptis L 10 autem om. G eadem] eandem L¹ epistula] epistola L 11 quantum] qui
tantum VP qui tantam G (qua-quita) instruendam] instruendum V¹ adstruendam B no-
titiam] noticiam G fraternitati] frater natiuitati N 12 διὰ τῶν ... γραμμάτων = per <eas litteras>]
per [eam] VPG BR MNL ceterum] certum N 13 ecclesiasticum] ecclesiasticam PG καὶ =
<et> om. VPG BR MNL praedicare] pradicarae B propter] preter G 14 hominum] omnium
B εἰς = <ad> om. VPG BR MNL τὰς δυσχερεῖς περιόδους = inextricabiles ambages 15 in
om. NL mediatorum] mediatore PG BR N hominum] omnium B¹ definire] difinire P
diffinire M 15-16 utrasque naturas] utraque natura R 16 unitate] unitatem M naturali
unitate G 17 atque] adque B¹ diuin(a)m] diuinum VPG BR MNL 17-18 operantem et
umanam BR 18 humanam] humana L autem om. BR L] hec G exsequentem] exequente
VPG R exsequente B exequentem MNL diuise] diuisae V M confuse] confusae V B²
19 natura] naturam B (?) naturae G humanam] humana M naturarum] naturum VP
necturarum B¹ 20 atque] adque B¹ 21 tempora] tempore VPG tempore] temporem B
ἐγένετο = <factus> est om. VPG BR MNL 22 factus est in VPG est¹ om. G legem] degem
P¹ lege est] legem N

τούς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃται, αὐτὸς ἐσταυρώθη, αὐτὸς τὸ χειρόγραφον ὅπερ ἦν καθ' ἡμῶν καταργῶν, ἐν τῷ σταυρῷ ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν ἐθριάμβευσεν.

ἐξαιροῦντας οὖν, ὡς εἶπομεν, τὸ σκάνδαλον τῆς νέας ἐφευρέσεως, οὐ δέον ἡμᾶς ὀρίζειν ἢ κηρύττειν μίαν ἢ δύο ἐνεργείας, ἀλλ' ἀντὶ μιᾶς, ἣν τινες λέγουσιν ἐνέργειαν, δέον ἡμᾶς τὸν

5 ἕνα ἐνεργοῦντα Χριστὸν τὸν κύριον ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν ἀληθῶς ὁμολογεῖν καὶ ἀντὶ τῶν δύο ἐνεργειῶν ἐξαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τῆς διπλῆς ἐνεργείας αὐτὰς μᾶλλον τὰς δύο φύσεις μεθ' ἡμῶν κηρύξωσι, τουτέστι τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκὸς τῆς προσληφθείσης, ἐν τῷ ἐνὶ προσώπῳ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως ἐνεργούσας τὰ ἴδια. καὶ ταῦτα μὲν τῇ μακαριωτάτῃ ὑμῶν ἀδελφότητι συνειδομεν

10 κατάδηλα ποιῆσαι, ἵνα τῇ προθέσει τῆς μιᾶς ὁμολογίας δεῖξωμεν ὁμοψυχήσαντας ἑαυτοῦς τῇ ὑμῶν ἀγιότητι, δηλαδὴ συμφωνοῦντες ἐν ἐνὶ πνεύματι τῇ ἴσῃ διδαχῇ τῆς πίστεως γράφοντες· ἔτι μὴν καὶ τοῖς κοινοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν Κύρῳ καὶ Σωφρονίῳ τοῖς ἐπισκόποις, ἵνα μὴ τῇ νεαρᾷ φωνῇ, τουτέστι τῇ προσηγορίᾳ τῆς μιᾶς ἢ διπλῆς ἐνεργείας, ἐνίστασθαι ἢ ἐπιμένειν φανῶσιν, ἀλλὰ περιαιρεθείσης τῆς προσηγορίας τῆς τοιουτοτρόπου νέας φωνῆς

15 τὸν ἕνα Χριστὸν κύριον μεθ' ἡμῶν κηρύξωσιν ἐνεργοῦντα τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐν ἑκατέραις ταῖς φύσεσιν, κἄν εἰ τὰ μάλιστα τούτους, οὓς πρὸς ἡμᾶς ὁ προλεχθεὶς ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Σωφρόνιος ἀπέστειλε, παρεσκευάσαμεν, ἵνα μὴ δύο ἐνεργειῶν ἐπωνυμίαν τοῦ λοιποῦ κηρύττειν ἐπιμείνη, ὅπερ καὶ πάντως ἐπηγγείλαντο τὸν προλεχθέντα ἄνδρα μέλλειν ποιεῖν, εἶγε Κύρος ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπος ἀπὸ τῆς

20 προσηγορίας τοῦ λέγειν μίαν ἐνέργειαν ἀποστῆ.

1–2 Col. 2,14–15

MTO

---

1 ἐξαγοράσῃται] ἐξαγοράση M   χειρόγραφον ἡμῶν ὅπερ O   3 ἐφευρέσεως] ἐφευρήσεως O   3–4
 ἢ κηρύττειν om. O   7 ἡμῶν] ὑμῶν T¹   κηρύξωσι] κηρύξουσι O   τῆς¹ om. M   12 γράφοντες]
 γράφοντας O   15 χριστὸν καὶ κύριον O   ἡμῶν] ὑμῶν T¹

erant, redemeret, ipse crucifixus, ipse cyrographum, quod erat contra nos, euacuans, in cruce de principatibus et potestatibus triumphauit. auferentes ergo, sicut diximus, scandalum nouellae adinventionis, non nos oportet unam uel duas operationes definientes praedicare, sed pro una, quam quidam dicunt operatione, oportet nos unum operatorem Christum dominum in utrisque naturis ueridice confiteri et pro duabus operationibus auferto gemine operationis uocabulo ipsas potius duas naturas, id est diuinitatis et carnis assumptae, in una persona unigeniti [dei] <filii> patris inconfusae, indiuisae atque inconuertibiliter nobiscum praedicet propria operantes. et haec quidem beatissimae fraternitati uestrae insinuandum praeuidimus, quatenus unius confessionis propositum [unianimitati] <unanimis nosmetipsos> uestrae sanctitatis monstraremus, ut profecto in uno spiritu anelantes pari fidei [documento] <doctrina> inspiremus scribentes; etiam communibus fratribus <nostris> Cyro et Sophronio antistibus, ne nouae uoci, id est unius uel gemine operationis uocabulo, insistere uel inmorari uideantur, sed abrasa huiusmodi nouae uocis appellatione unum Christum dominum nobiscum in utrisque naturis diuina uel humana praedicent operantem, quamquam <praesertim> hos, quos ad nos praedictus frater et coepiscopus noster Sophronius misit, instruximus, ne duarum operationum uocabulum deinceps praedicare innitatur; quo [instantissime] <et per omnia> promiserunt praedictum uirum esse facturum, si etiam Cyrus frater et coepiscopus noster ab unius operationis uocabulo discesserit.

VPG BR MNL

1 redemeret] redimeret V¹G R MNL cyrographum] chyrographum P chirographum N erat] erad B¹ euacuans] euacuatis P 2 principatibus] principatus V principibus B potestatibus et principatibus MNL potestatibus] potantibus R triumphauit] triumfauit B ergo] autem R 3 nos *M ras.* definientes] diffinientes M 4 una quam quidam] unaquamque ML unamquamque N quidam] quidem B dicunt *om.* G operatione] operationem M oportet nos *M add.* operatorem] operatore G 5 dominum] deum L ueridice] uere dicere V¹ ueri dicere V²P ueridicae B² confiteri] confitiri V¹ B et] ut M 6 ἐξαίρεθεις = auferto VPG R MNL auferte B (ablato) gemine] geminae P²G M operationis] operationes V potius] post R potius G 7 assumptae] adsumpte B¹ adsumptae B² assumpte R NL υίου = <filii>] [dei] VPG BR MNL inconfusae indiuisae] inconfuse indiuisse P¹ BR MNL atque] adque B¹ at G 8 nobiscum *om.* BR praedicet] predicare BRG operantes] operantem BR haec] ec B¹ 9 fraternitati] fraternitatin B confessionis] confusionis R M 10 ὁμοψυχήσαντας ἑαυτοῦς = <unanimis nosmetipsos> [unianimitati] VPG BR MNL unianimitati] unianimitate VP profecto] profectu V 11 anelantes] hanelantes R adhelantes N διδαχῆ = <doctrina>] [documento] VPG BR MNL 12 communibus] cum omnibus G ἡμῶν = <nostris> *om.* VPG BR MNL cyro] caro VP sophronio] sophornio P sofronio BR antistibus] antestibus V B antistitibus PG ne *om.* B L uoci] uoci; V uocis BR L 12–14 id est ... uocis *om.* B 13 gemine] geminae M inmorari] immorari PG ML abrasa] arasa ML arese N 14 appellatione] appellatione P apellatione B appellationem N unum ipsum christum L dominum] deum L naturis operantibus diuina VPG MNL 15 humana] umana B¹ operantem] operante NL τὰ μάλιστα = <praesertim> *om.* VPG BR MNL 16 coepiscopus] coepiscopis NL sophronius] sophronius P sopho G¹ sophro G² sofronius BR operationum] operaonum N 17 deinceps] deum BR innitatur] innitatur V¹ initatur B inmitatur G quo] quod P¹ M² καὶ πάντως = <et per omnia>] [instantissime] VPG BR MNL (ἐνσταντικῶς) 18 praedictum] praedicto L etiam] tam B coepiscopus] quoepiscopus B unius] unus P²

Ὡσαύτως ἐπεδόθη καὶ ἡ βίβλος, ἐν ἣ ἐπεφέρετο ἐπιστολὴ Πύρρου τοῦ γενομένου προέδρου τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως πρὸς Ἰωάννην τὸν ἐν ὅσις τῇ μηνίμῃ γερόμενον πάπαν Ῥώμης, ἧς ἡ ἀρχή·

Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλων εἰς οὐρανοὺς ἀνιέναι.

5 Ἐχει δὲ μετὰ τινα ἡ αὐτὴ ἐπιστολὴ οὕτως·

Τίς γὰρ ἐκείνων βλέπων οὕτω διακειμένους ἡμᾶς ἐχθρωδῶς καὶ τοὺς ἱεραῖσθαι λαχόντας ὀνειδεσι βαλλομένους ἀπὸ τῶν ποιμαίνεσθαι τεταγμένων, οὐ διαπαίζεται καὶ ἀπογνώσεται τῆς ἡμετέρας γνώμης καὶ ἀφορμὴν τῆς ἰδίας ἀσεβείας τὴν ἐν ἡμῖν ἀταξίαν ποιήσεται; οὕτω ὁ περὶ δύο φύσεων καταλέλυται πόλεμος καὶ ἕτερον ἑαυτοῖς ἐπεισάγομεν θόρυβον;

10

Ὅμοίως προηνήχθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν καὶ οἱ ἀνωτέρω ἐπιμνησθέντες λίβελλοὶ τε καὶ ἕτεροι χάρται.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

15 Τῶν προκομισθέντων ἡμῖν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης <τοῦ θεοῦ> ἐκκλησίας λιβέλλων τε καὶ χάρτων καὶ ἐτέρων συνταγμάτων τὴν εἶδησιν λαβόντες ἔγνωμεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀσέβειαν φέρεσθαι, καὶ συνείδομεν ταῦτα ὡς βέβηλα καὶ ψυχοφθόρα παραχρῆμα πρὸς τέλειον ἀφανισμόν πυρὶ παραδοθῆναι.

Καὶ ἐκάυθησαν.

20 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Ἄρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

1–9 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 296; cf. ACO ser. II vol. I p. 338,16–22

MTO

4 καὶ θεὸς om. O ἰησοῦς] ὁ T 7 ὀνειδεσι] ὀνήδεσι T 8 ποιήσεται] ποιήσεται T 11
προηνήχθησαν] προσηνήχθησαν M 15 dei = <τοῦ θεοῦ> om. MTO 21 ἡμέραν om. O

Similiter datus est etiam liber, in quo continebatur epistula Pyrrhi quondam praesulis huius regiae urbis ad Iohannem sanctae memoriae, qui fuit papa Romanus, cuius initium est: *Dominus et deus noster Iesus Christus futurus in caelos ascendere.*

Habet autem eadem epistula post aliqua haec:

Nam quis illorum uidens sic nos ex aduersu positos et qui sacerdotio fungimur 5
exprobrationibus summitti ab eis, qui constituti sunt [regi] reg<ere>, non derideat et
desperet nostrum consilium, et oportunitatem impietatis propriae nostram instabilitatem
effaciet? nondum de duabus naturis destructum est bellum et alterum nobis ipsis turbu-
lentiam introducimus?

Similiter prolati et relecti sunt libelli, qui superius memorantur, et caeterae chartae. 10
Sanctum concilium dixit:

Cognitionem accipientes prolatorum nobis a Georgio deo amabili diacono et cartophi-
lace huius sanctae magnae dei ecclesiae libellorum atque chartarum siue aliorum opuscu-
lorum comperimus in unam eandemque impietate concurrere, et praeuidimus haec tam-
quam prophana et animae perniosa continuo [ob] <ad> perfectum exterminium igne 15
concremari.

Et combusta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Satis habet et quae hodierna die peracta sunt.

VPG B(13)R MNL

1 L *margin.*: epistola pyrri continebatur] contenebatur B epistula] epistola L pyrri] phyrrī P¹
phyrrī P² pyrthi G pyrri BR MNL quondam] quod VP quodam B quoddam N
praesulis] praesolis B¹ 2 memoriae] memeriae G 3 et *om.* N et deus *om.* VPG futurus]
futuros P¹ in caelos] incaelo incelo B in celo R L in caelo MN 4 epistula] epistola L
post] per VPG haec] hoc G 5–6 nam ... exprobrationibus *om.* N 5 aduersu] aduersa G
aduerso B²R ML positos] positus B et *om.* BR qui] quia L 6 exprobrationibus] et
probrationibus R exprobrationibus L summitti] submitti BR ML ποιμαίνεσθαι = reg<ere>]
regi VPG MNL (?) a rege BR derideat] derideat B et] ac BR 7 desperet] disperet VP
dispiciat BR consilium] concilium R oportunitatem] oportunitatem G oportunitate inuenta
impietatis BR 8 effaciet] efficiet V faciet BR et faciet MNL faciet eo quod nondum BR
est] sit B sic R bellum] uellum P alterum] alteram BRG M² ipsi] ipsi G 8–9
turbulentiam] turbolentiam BR MN 10 relecti] relecti P N recti BR memorantur] memoranter
B nominantur G caeterae] cetere P BR L ceterae G M caetere N chartae] charte
P carte BR L cartae G M 12 accipientes] accipientes M¹ amabili] amabile P BR MNL
12–13 cartophilace] cartophilace P¹ chartophilaceae P² cartofilace B cartophylace M 13
sanctae *om.* BR chartarum] chartarium P cartarum RG M cartharum L siue ...
ampliorem *om.* B (705,5), *lac. inter ff. 112 et 113* 14 comperimus] conperimus N unam eandemque]
unum eundemque G impietate] impiaetate V impietatem R ML inpietatem N concur-
rere] concurre P¹ haec] huic R 15 prophana] profana G ML profane N πρὸς = <ad>]
[ob] VPG R MNL perfectum] perfectam VPG 16 concremari] cremari M¹ congregari N
17 combusta] combusta P M 18 dixerunt] quod G 19 hodierna] odierna P die] diae V

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΣΣΑΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

5 Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότην Φλαβίων Κωνσταν-
 τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
 αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδοῦ καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότη-
 τος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
 10 ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῆ πέμπτη τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικτιῶνος
 ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου
 μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
 15 Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
 καὶ ἀκρωμένων
 Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
 τῶν Ὁρμίσδου οἴκου
 Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
 20 τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου
 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
 Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα
 25 συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου
 διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς
 πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
 Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κων-
 30 σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς
 Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ

ΜΤΟ(25)

15 τρούλλῳ] τρούλλῳ Ο προσώπου τοῦ αὐτοῦ Μ 17 κωνσταντίνου μὲν τοῦ Μ 25 πόλει τῆς
 καὶ πολλακίς ῥητῶς μνημονευθείσης κατ' ὄνομα Ο *desin. usque ad* 636,18: ῥώμην 31 πρεσβυτέρου *om.* Μ

ACTIO QUARTEDECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
 a deo coronatis ac tranquillissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem
 piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo
 octauo et post consulatum eius a deo instructae serenitatis anno tertio decimo
 Heraclio uero atque Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo secun-
 do die quinta mensis Aprilis indictionis nonae.

Praeposito uenerando sessu piissimi et Christo amabilis magni imperatoris Constantini in
 secretario sacri palatii, qui cognominatur Trullus, et per iussionem eius a deo instructae
 serenitatis ex persona eius praesentibus et audientibus
 Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore imperialis domus Hormisdæ
 Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excuuiti
 Polieucto gloriosissimo exconsule <et>
 Petro gloriosissimo exconsule.

Conueniente quoque etiam sancto ac uniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem
 congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
 Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne deo amabili diacono, locum
 repraesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae,
 et
 Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos
 nouae Romae et
 Petro deo amabili presbitero monacho et uicario sedis Alexandrinae magnae ciuitatis et

---

VPG R(11) MNL

2 quartadecima] .XIII. V R 4 dominatoris nostri iesu M et²] atque R MN 5 ac] hac P
 tranquillissimis] tranquilissimis P nostris] nostri NL flauis] flauius P constantino] con-
 stantinus PG¹ constantinum G² 6 piissimo] piissimus V piissimum PG et¹] aet N
 decreto magno principe] decretum magnum principem VPG principe et perpetuo R augusto] agusto
 P imperatore (αὐτοκράτορος)] eius imperio VPG 6–7 uicesimo octauo] .XXVIII. VPG R M
 7 consulatum] consalatum P consolatium R tertio decimo] .XIII. VPG R M 8 heraclio]
 haeraclio P heracleo R tyberio] tiberio NL conseruandis] conseruande VG consers P
 eius om. G uicesimo secundo] .XXII. VPG R M 9 mensis] mense NL nonae] nona M
 .VIII. NL 11 praeposito ... romam (637,17) om. R sessu] sesso MNL christo] christi VPG
 magni] magno VP N imperatoris] imperatori P constantini] constantino P² N² 12 palatii]
 palati M 13 ex] et N 14 constantino] constantini P gloriosissimo] glorioso G MNL pa-
 tricio om. N 15 anastasio gloriosissimo] anastasio gloriosus P loci] locis N seruatore]
 seruantibus G excuuiti] excons V excuui P excubiti M 16 polieucto] polyeuto M
 καὶ = <et> om. VPG MNL 17 gloriosissimo] glorioso G M exconsule] exconsul N 19
 quoque] quaeque VP sancto om. G 20 regia] regiae V urbe] urbae P 21 theodoro]
 theodorus N amabili] amabile P amabilis N 22 repraesentantibus] repraesentantis VP
 praesentantibus ML agathonis] agathon V agothonis P agathoni N sanctissimi ac
 beatissimi archiepiscopi] sanctissimus ac beatissimus archiepiscopus VP 24 atque] atque P sanc-
 tissimo archiepiscopo] sanctissimi archiepiscopi VP magnisonae] magnesone N 26 amabili] amabile
 P presbitero] presbiteri V

- Θεοφάνους τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
 Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ
 ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
- Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάν-
 5 νου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν
 Ῥώμην ὀσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων
 ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον
 παρ' αὐτῶν ἀναφορᾶ, καὶ
- Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπι-
 10 σκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
 Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
 Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
- 15 Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφι-
 λεστάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
- 20 Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
 Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
- 25 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως

 MT

---

 24 ἰωάννου ... σίδης *om.* T

 28 κλαυδιουπόλεως φρυγίας T¹

Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
 Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisario Theodori uenerabilis uicarii sedis
 Hierusolimorum
 Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Habundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Iohanne
 episcopo ciuitatis Regitanae, locum repraesentantibus sancti concilii antiquae Romae
 centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum, qui etiam per subscriptiones suas
 declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum piissimum principem, et
 Theodoro relegioso presbitero et locum agente Theodori uenerabilis archiepiscopi Rauennatis
 Iohanne episcopo Thessalonicensi
 Basilio episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretae
 Philalithe episcopo Cesareae Cappadociae
 Theodoro episcopo Ephesi
 Theodoro episcopo ciuitatis Tremithuntorum, locum repraesentante Epiphanii deo amabilis
 archiepiscopi Cypri
 Sisinnio episcopo Heracliae Traciae
 Platone episcopo Ancyrae Galatiae
 Georgio episcopo Cyziceno
 Marino episcopo Sardeorum
 Petro episcopo Nicomediae
 Photio episcopo Niceae
 Iohanne episcopo Calcedonensi
 Iohanne episcopo Sidensi
 Theodoro episcopo Meleten<en>si
 Iustino episcopo Tyanensi
 Alippio episcopo Gangrorum
 Cypriano episcopo Claudiupoleos

VPG MNL

1 theophane] thephanae P stephano G atque] adque P sanctissimo archiepiscopo] sanctissimi
 archiepiscopi VP antiochiae] anthiociae V 2 georgio] georgium VP apocrisario] pochrisario
 V pochrisario P apocrisario MNL theodori] theodoro V theodoro P uenerabilis]
 uenerabili N 3 hierusolimorum] hierosolimorum G N hyerosolimorum L 4 iohanne] iahanne
 P ciuitatis¹ om. G M¹ ciritatis NL habundantio] abundantio P MN abundatio L
 iohanne] iohannis P 5 concilii] concilio P antiquae romae] atque romane L 6 centum uiginti
 quinque] centum XXV VP CXXV G M subscriptiones] suscriptiones P superscriptiones N
 8 theodoro ... agente om. G relegioso] religioso MNL agente] agentem VP theodori] theodoro
 VP theodori NL uenerabilis] uenerabili G N archiepiscopi] archiepiscopo VP 8–9
 rauennatis] reuennatis P 11 episcopo] episcopi VP gurtinae] gortinae G L 12 philalithe]
 philalithae P L philalithe G philalitho M cesariae] cesariae PG cappadociae] capadociae
 G M 14 repraesentante] repraesentantem VP epiphanii] ephiphanii P L epiphanius N
 14–15 amabilis] amabili N 16 sisinnio] sisinno N heracliae] heracleae M traciae] thraciae
 M 17 ancyrae] ancire G anquirae MNL 18 cyziceno] ciziceno NL 19 sardeorum]
 sardaeorum M sartieorum L 21 photio] potio V¹ fotio MNL niceae] niciae N nicee
 L 22 calcedonensi] calcedonensis G calcedonensi ML chalcedonensi N 23 sidensi]
 sidens; V sydensis G sindensi M 24 theodoro] teodori P meleten<en>si] mele VP
 meletensi G MNL 25 tyanensi] tyā VP tyanorum G tianensi M tranensi N 26
 alippio] alyppio P alipio MNL gangrorum] grangorum MNL

- Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 Κοσμά ἐπισκόπου Συνάδων
- 5 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
- 10 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκίας Ἰσαυρίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
- 15 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
- 20 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερωῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
- 25 Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
 Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
 Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων

 MT

---

 1 πολυεύκτου *om.* T
 25 ζωΐτου] ζωΐτοῦ M

 12 βυζίης] βιζύης T
 βωΐτου T

16 σηλυβρίας] σίληβρίας T

22 νύσσης] νύσης T

Polieucto episcopo Myrorum Lyciae	
Theodoro episcopo Staurupoleos Chariae	
Tyberio episcopo Laodiciae Phrigiae	
Cosma episcopo Synadorum	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	5
Iohanne episcopo Pergensi	
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Muccissi	
Hisidoro episcopo Rodi	
Sisinio episcopo Hierapoleos Phrigiae	
Theodoro episcopo Tarsensi	10
Macrobio episcopo Seleucia Hisauriae	
Georgio episcopo Biziae Thraciae	
Zacharia episcopo Leontopoleos Hisauriae	
Gregorio episcopo Mitilenensi	
Georgio episcopo Mileti	15
Sergio episcopo Silimbriae	
Andrea episcopo Methimnae	
Theognio episcopo Cii	
Epiphanio episcopo Euchaitorum	
Petro episcopo Mesembriae	20
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae	
Iohanne episcopo Niseno	
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum	
Georgio episcopo Chamulianensi	
Zoito episcopo Christopoleos Asiae	25
Patricio episcopo Magnisiae	
Antonio episcopo Ypeporum	

VPG MNL

1 polieucto] poleuctus VP	polyeuto M	myrorum] mirorum V	mirrorum M	lyciae]
lucia VP N	latiae G	2 staurupoleos] stauropoleos MNL	chariae] cariae MNL	3
tyberio] tiberio MNL	laodiciae] laudiciae M	laoditie N	phrigiae] phrygie P	frigiae
MNL	5 antiochiae] anthiociae V	antiotiae N	pisidiae] pissydae G	pysidiae MNL
6 iohanne] iohannis P	7 theopempto] teopempto M	iustinianupoleos] iustianupoleos P	iu-	iu-
stinianopolis MN	muccissi] mucissi G	8 hisidoro] hysidero V	hisodero P	hysidoro G
M ¹ L	rodi] rodis VPG	9 sisinnio] sysinnio V	phrigiae] frigiae MN	10 theodoro]
theodori VP	episcopo] episcopi P	tarsensi] tharsensi NL	11 macrobio] macrabbio N	se-
leucia] saleucia VP	seleutiae G M	12 biziae] byziae M	thraciae] traciae VPG	thratiae
N	13 zacharia] zachariae VP	macaria N	leontopoleos] leuntopoleos G	lonthopoleos L
14 gregorio] georgio V N	mitilenensi] mitulensi V	mittilenensae G	mitilempsi M	milensi
N	mitilensi L	15 georgio] gregorio L	mileti] myleti N	16 silimbriae]
sylimbriae N	sylinbriae L	17 methimnae] metempne VPG	methinne L	18 theognio]
theogenio N	cii] centumduo NL	19 epiphanio] ephiphanio P	ephyphanio L	euchaito-
rum] eucaitorum L	21 thraciae] traciae P M	tratie N	22 niseno] nissenno MNL	23
thermarum] termarum L	24 georgio] georgi P	chamulianensi] camuliensi M ¹	camulianensi	
M ²	camulienensi N	25 zoito] zoyto P	christopoleos] christopolis ML	christopoli N
asiae] assiae P	26 patricio] patritio NL	27 antonio] antomi P ¹	antomio P ²	ypeporum]
ypeporum M	ippeporum N			

- Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
 Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς
 συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
 Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
- 5 Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 Ἰωάννου ἐπισκόπου <Φιλαδελφείας> [Φλαβιάδος]
- 10 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραϊνέτου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηῆ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
- 15 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισσοῦ
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
- 20 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
- 25 Γεωργίου ἐπισκόπου Κῶου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας

 MT

2 στρατονίκου] στρατωνίκου T   τοῦ *om.* M   9 <φιλαδελφείας>] [φλαβιάδος] MT   16 ἀμισσοῦ]
 ἀμισσοῦ M   ἀμύσου T   17 σινώπης] σινόπης T   18 ἰουνοπόλεως] ἰωνουπόλεως M   29
 ἀππίας] ἀπίας T

Theodoro episcopo Pergameno	
Stratonico episcopo Solorum et Tychone episcopo Citii, utrisque ex synodo existentibus	
Christo amabilis Cypriorum insulae	
Genesio episcopo Anastasiupoleos	
Platone episcopo Cinnae	5
Stephano episcopo Berinupoleos	
Andrea episcopo Mnizorum	
Iohanne episcopo Miletupoleos	
Iohanne episcopo [F<1>abiados] <Philadelphiae>	
Theodoro episcopo Praenetino	10
Iohanne episcopo Dascilii	
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi	
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae	
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	
Theodoro episcopo Uerissae	15
Tiberio episcopo Amissi	
Sergio episcopo Sinopino	
Georgio episcopo Iunopoleos	
Stephano episcopo Heracliae Ponti	
Longino episcopo Tiano	20
Dometio episcopo Plusiados	
Georgio episcopo <C>ratiae	
Platone episcopo Adrianupoleos	
Salomone episcopo Clanei	
Georgio episcopo Choensi	25
Iohanne episcopo Erizorum	
Iohanne episcopo Myndi	
Patricio episcopo Eluzorum	
Petro episcopo Appiae	

VPG MNL

1 pergameno] pergamenso VP	pergamensi G	2 stratonico] stranonico N	solorum] lororum
L tychone] thyacone G ¹	thycone G ² M	thicone N	tycone L episcopo citii <i>om.</i> M
citii] sitii P	ciz N	ciiti L	synodo] syno VPG
G MNL	3 amabilis] amabiles G	cypriorum] cipriorum N	4 anastasiupoleos] anastasiopoleos
G M	5 platone] platoni V	cinnae] cynne NL	6 episcopo berinupoleos] meletupolis N
berinupoleos] brinupoleos V	uerinupoleos MN	uerinupolus L	7 mnizorum] innizorum VPG
onizorum N	omnizorum L	8–9 miletupoleos ... episcopo <i>om.</i> N	8 miletupoleos] meletupoleos
ML	9 f<1>abiados] f<1>aiados MNL = <philadelphiae>	10 praenetino] praenetico M	11
dascilii] dasilii M	daschilii L	12 episcopo <i>om.</i> G	iustinianupoleos] iustianianupoleos P
iustinianopolis MNL	gordi] gurdu M	gurdii L	13 mena] menae VPG
panphiliae N	14 callinico] callinoco VP	gallinico M	calinico NL
sinopio G ¹ <i>ras.</i>	15 uerissae] birisse V	binisse P	byrissae G
17 sinopino] synopio G	synopino MN	18 iunopoleos] iunupoleos VP	inunopoleos N
19 heracliae] haeracliae P	heraciliae G	20–21 tiano ... episcopo <i>om.</i> N	21 episcopo] episcopi
VP	22 <c>ratiae] gratiae VPG MNL	23 adrianupoleos] aidrianupoleos VP (a-ai)	adrianopoleos
ML	adrianopolis N	24 salomone] solomone G	26 erizorum] herizorum MNL
27 myndi]	28–637,1 episcopo ... alexandro <i>om.</i> L	28 eluzorum] euluzorum N	29 petro]
alexandro M	appiae] apiae M		

- Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
 <Θεοδοσίου> ἐπισκόπου Ψιβίλων
- 5 Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
- 10 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισιάδου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης
- 15 Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ἐνάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ
 Ῥώμῃ
 Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας
 διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.
- 20 Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὀσιωτάτων
 καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτω, προκειμένων ἐν
 μέσῳ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Κωνσταντίνος
 ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
 μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου πα-
- 25 τριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπεν·

MTO(20)

1 νακολίας] νακολείας M ἀκολίας T 2 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T 4 theodosia = <θεοδοσίου>]
 [θεοδώρου] MT 6 τοῦ συλλέου] συλαίου M τοῦ συλέου T 7 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T
 10 καντάνου] καντανοῦ M 12 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M 20 καθεσθέντων *inc.* O (*cf.* 628,25)
 21 τρούλλου] τρούλλω O 22 μέσῳ] μέσων O 23 ἀρχιδιάκονος] διάκονος O¹ 24 πριμικήριος]
 πριμικήριος T

Alexandro episcopo Nacolias
 <Dometio> episcopo Pr<i>m<n>issi
 Constantino episcopo Barattis
 Theodosio episcopo Psibilorum
 Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae 5
 Plusiano episcopo Silleno
 Theodoro episcopo Nazianzeno
 Demetrio episcopo Tinni
 Stephano episcopo Pari
 <Gregorio> episcopo Cantani 10
 Iohanne episcopo Lappis
 Eulalio episcopo Zenonupoleos
 Constantino episcopo Dalisandeno
 Theodoro episcopo Olbis
 Georgio presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam Romam 15
 Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii quod appellatur Domus Arsicia,
 quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus ac
 deo amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trulli, prepositis in medio 20
 sacrosanctis et immaculatis Christi dei nostri euangeliis, Constantinus deo amabilis
 diaconus huius sanctae dei catholice et apostolice magne ecclesiae et primicerius deum
 colentium notariorum Georgii sanctissimi patriarchae huius a deo conseruandae regiae
 urbis dixit:

VPG R(19) MNL

1 alexandro] iohanne M   nacolias] nicolias NL   2 δομετίου = <dometio>] iohanne VPG MNL
 πρῶμισοῦ = pr<i>m<n>issi] promissi VPG MNL   3 barattis] banattis VP   barnatis G   baratis
 N   baractis L   4 theodosio] theodosio N   episcopo] episcopi VP   psibilorum] sibsibilorum
 V   ypsibilorum P   ypsidilorum G   sybilorum M¹   psybilorum M²   5 pisidiae] pysidia
 M   psidie N   psydie L   6 plusiano] plusiado N   silleno] sylleo NL   7 nazianzeno]
 nazyanzeno V   nazianteno G   nazianzenon NL   8 demetrio] dometio L   tinni] tynni PG
 thinni MNL   9 pari P² add.   pari georgio episcopo pari VPG   10 γρηγορίου = <gregorio>]
 georgio VPG MNL   11 lappis] lappis V¹   lapsis V²PG   12 zenonupoleos] zenupoleos VPG
 zynupoleos M¹   zynunopoleos M²   zinunopoleos NL   13 dalisandeno] dalisandi G   dalin-
 sandeno M   15 presbitero] episcopo N   monacho] manacho N   monaco L   apud] apud
 V   16 conone] canone PG M   stephano] sthepano V   quod appellatur] quam VP (!)   quod
 cognominatur G   qui appellatur MN   arscia] arsciae V   arscia G N   arscia L   17
 quod ad situm G   apud] apud VG¹   VP add. marg.: romam .II.   19 residentibus] resedentibus
 inc. R (629,11)   esidentibus N   quoque] que VP   quoque N   gloriosissimis] gloriosissimus
 P   gloriosissimis N¹   patriciis] patris VP   patriarchiis L   uenerabilibus] sanctissimis N
 ac] et NL   21 sacrosanctis] sacris sanctis G   sacrosanctis et immaculatis] et immaculatis sacrosanctis
 VP   sacrosanctis immaculatis ML   christi om. G   euangeliis christi dei nostri L   deo om.
 VP   21 diaconus] dyaconus R   diacono N   dei catholice et apostolice magne ecclesiae] magna
 dei ecclesiae VP ML   magne ecclesiae G   23 deum colentium] deo colentium R   deo amabilium
 N

- Ἐν εἰδήσει τυγχάνει ἡ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς κατὰ τὴν εἰκάδα ὀγδόην τοῦ διεληθόντος Μαρτίου μηνὸς προηνήχθησαν παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας διάφοροι λίβελλοι καὶ ἕτερα δογματικὰ χαρτῶα συντάγματα καὶ βίβλοι διάφοροι, ἅτινα καὶ ἐκ διαλαλιᾶς τῆς ὑμετέρας ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἀφανισμῶ παρεδόθησαν. μέμνηται δὲ πάντως ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, ὡς ἐν τοῖς ἤδη κεινημένοις προεκομίσθησαν ἐκ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἀγίας πέμπτης συνόδου μετὰ τὴν γενομένην ἀνάγνωσιν τῶν λοιπῶν συνόδων· καὶ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν προοιμίῳ εὑρέθησαν τρεῖς τετράδες ἀνεπίγραφοι κείμενοι, διαγορεύουσαι τὸν λεγόμενον Μηνᾶ λόγον πρὸς Βιγίλλιον τὸν τηνικαῦτα πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὃν ἠτιάσαντο οἱ τοῦ μέρους Ἀγάθωνος τοῦ ἀγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, λέγοντες πλαστὸν ὑπάρχειν, καὶ ὡς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τοιοῦτου βιβλίου, ἀναγινωσκομένου καὶ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς αὐτῆς ἀγίας πέμπτης συνόδου εὑρέθησαν οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλίου πρὸς τε Ἰουστινιανὸν τὸν ἐν εὐσεβεῖ τῇ λήξει γενόμενον βασιλέα καὶ Θεοδώραν τὴν γενομένην αὐγούστην, εἰς οὓς λιβέλλους οἱ τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ὑπέκρουσαν λέγοντες, ὅτι καὶ οἱ τοιοῦτοι λίβελλοι φάλσοι ὑπάρχουσι καὶ ὡς ἠτήσαντο τὰ τοιαῦτα βιβλία εὐκαίρως ἀνακριθῆναι, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.
- 20 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·
 Τέως ἡ πρόσφορος τῶν ἤδη πραχθέντων γενέσθω ἀνάγνωσις.
 Καὶ ἀνεγνώσθησαν.
 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

MTO

7 ὡς <i>M add.</i>	πατριαρχείου] πατριαρχίου T	8–9 πέμπτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου O	10
εὑρέθησαν] ἠύρέθησαν T	11 βιγίλλιον] βιγίλιον T	12 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου <i>om.</i> M	15
εὑρέθησαν] ἠύρέθησαν T	βιγιλίου] βιγιλίου T	16 θεοδώραν] θεοδόραν T	17 ὑπέκρουσαν]
ἀπέκρουσαν T	τοιοῦτοι] τοιοῦ M		

Notionem habet tam uestra gloria quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium, quod per uicesimam octauam transacti Marcii mensis prolati sunt a Georgio deo amabili diacono et chartophilace huius sanctae magnae dei ecclesiae diuersi libelli aliaque opuscula dogmatica chartacia et libri diuersi, quae et sunt per interlocutionem uestri sancti et uniuersalis concilii in perditum tradita. memor quoque est per omnia tam uestra gloria quamque sanctum et uniuersale uestri concilium, quod in antelatis prolati sunt ex uenerabili patriarchio huius a deo conseruandae regiae urbis duo libri in membranis sancti quinti concilii <post>quam facta est lectio ceterorum conciliorum, et quia in primordiis primi libri tres quaterniones inuenti sunt positi insuperscripti, astruentes libellum, qui dicitur Menae ad Uigilium, tunc temporis papa antiquae Romae, quem et accusauerunt qui a parte sunt Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae, dicentes falsum eum esse, et quia post lectionem huiusmodi libri, dum legeretur etiam secundus liber eiusdem sancti quinti concilii, inuenti sunt duo libelli, qui dicebantur Uigilii ad Iustinianum quondam diuae memoriae imperatorem et Theodoram, quae fuit augustam, in quibus libellis qui apostolicae sedis sunt ΥΠΕΚΡΟΥΚΑΝ opposuerunt dicentes, quod hii libelli falsi existunt et quod poposcerent eosdem libros oportune retractari, unde suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Interim oportuna fiat de antelatis lectio.

Et relecta sunt.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

VPG C(10)R MNL

1 notionem] nottionem M uestrum] uestrae VP om. G uestri NL concilium] conciliauit VP
 2 uicesimam octauam] XXVIII diem R octauam] VIIIvam G octaua N marcii]
 marci VP martii RG MN mensis] mens V menses P deo amabili] uenerabili G
 amabili] amabile P R NL 3 chartophilace] chartpl V cartofilax R carthophilace G L
 cartophylace M cartophilace N aliaque] alique P¹ 4 dogmatica] dogmata G chartacia]
 chartatia P N carthatia G cartacia R M carthacia L et² om. VP² interlocutionem]
 interlucutionem N¹ uestri] uestrae VP nostri L 5 uniuersalis] uniuersali G perditum]
 predictum G est] et NL 5–6 tam uestra gloria per omnia G 6 uniuersale] utile R uniuer-
 salis N uestri] uestrum RG in om. N antelatis] atelatis G¹ 7 urbis V add. mem-
 branis] membrani G membranis L 8 quinti] quintini V¹ μετὰ = <post>quam] quam VPG R
 MNL 9 primi libri] om. VPG libri primi MNL tres] III G L tercii N insuperscripti]
 insuperscripto M¹ 10 menae] mene R NL tunc] tinc P temporis] t.mporis P¹ ras.
 papa] papam RG papae M pape NL antiquae inc. C (cf. 597,8) et om. L 11
 agathonis] agatonis R L sanctissimi] sanctissime VP sedis] sedi G¹ 12 quia] quae N
 lectionem] leccionem V legeretur] relegeretur N 12–13 etiam ... liber G ponit post: concilii
 13 dicebantur] dicebatur P decebantur R 14 quondam] quodam VP C diuae] diuina V
 diuinae PG R M quae] qui P N fuit om. G augustam] agustam PG augusta ML
 15 ΥΠΕΚΡΟΥΚΑΝ] ΥΠΕΚΡΟΥΚΑΝ VPG C yriekpoacan R YaT@RPECaM M YIT@POCAN
 N YIT@RPOC L opposuerunt] obposuerunt C 15–16 quod et hii P¹ 16 hii] hi G MNL
 libelli hi L falsi] fal P¹ existunt] existunt PG R MNL poposcerent] poposcerint MNL
 libros] liber N retractari] tractari L 17 quod uobis placuerit V 18 dixerunt] dix̄r V d̄d
 P dixit G 19–21 interim ... dixerunt om. G 20 relecta] relecta P 21 gloriosissimi]
 gloriosissimo P¹ dixerunt] dix̄r V d̄d P

Δέον τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτῃς συνόδου, ἅπερ καὶ ἤδη παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος ἐπεδόθησαν, καὶ αὐθις εἰς μέσον ἀχθῆναι δι' αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον διαγινῶναι ἡμᾶς, εἰ κατὰ τὰ ἐπιμνησθέντα παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος ταῦτα

5 ἐφαλσεύθησαν· ὡσαύτως δὲ προενεχθῆναι καὶ τὸ χαρτῶν ἀυθεντικὸν εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμῃς πράξεως τῆς λεχθείσης ἁγίας πέμπτῃς συνόδου πρὸς τὸ καὶ αὐτὸ κανονίσει ἡμᾶς καὶ δεόντως ἀνακρίναι, εἰ ἀνεπιβούλευτον μεμένηκε.

Καὶ προηνήχθησαν τὰ αὐτὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῶν εἰλιτάριον παρὰ τοῦ αὐτοῦ θεοσεβεστάτου χαρτοφύλακος Γεωργίου.

10 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Λεγέτω Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, εἰ τὰ προκομισθέντα δύο βιβλία καὶ τὸ χαρτῶν εἰλιτάριον αὐτὰ εἰσίν, ἅπερ ἤδη προεκόμισε.

Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ εἶπεν·

15 Ἀσφαλῶς, δέσποτα, ταῦτά εἰσι τὰ δύο τεύχη τὰ φέροντα τὰ πεπραγμένα τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτῃς συνόδου καὶ τὸ τομάριον τῆς ἑβδόμῃς ἀυθεντικῆς πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτῃς συνόδου, καθ' ὃν τρόπον αὐτὰ καὶ ἤδη προεκόμισα. ἀκριβέστερον δὲ ἀναζητήσας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εὔρον καὶ ἑτέραν χαρτῶν βίβλον τῆς αὐτῆς πέμπτῃς συνόδου, ἦντινα καὶ ἐπιφέρομαι, καὶ εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ

20 ὑμῶν συνόδῳ, κελεύσατε ταύτην προκομίσει με.

MTO

1 δύο ... ἤδη M *ronit post* 2: χαρτοφύλακος 5 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 6 ἑβδόμῃς] θ' O
 συνόδου καθ' ὃν τρόπον αὐτὰ καὶ ἤδη προεκόμισα πρὸς O (*cf.* 640,17) 8 τὸ *om.* M εἰλιτάριον]
 εἰλητάριον M 10 εἶπον + 638,21–23 τέως ... ἐνδοξότατοι T *add. et del.* 11–12 τῆς ... ἐκκλησίας
om. O 12 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 13 ἅπερ καὶ ἤδη T 14 ὁ ... χαρτοφύλαξ *om.* O 15
 τὰ πεπραγμένα O *ronit post.* 16 συνόδου 16 τομάριον] εἰλητάριον M 18 εὔρον] ἡὔρον T
 χαρτῶν] χαρτῶν T

Oportet duos membranatos libros sancti quinti concilii, qui iam a Georgio deo amabili diacono et chartophilace porrecti sunt, <et> iterum ab eo ad medium deducantur, uti scrupulosius cognoscamus, si, iuxta quae memorauerunt locum repraesentantes Agathonis sanctissimi papae antiquae Romae, haec infalsata sunt; similiter autem proferri et uolumen chartatium autenticum septimae actionis praefati sancti quinti concilii, quatenus etiam <id> consideremus et competenter retractemus, si inmutilatum permansit. Et prolati sunt idem duo membranatii libri et uolumen chartacium ab eodem Georgio deo amabili chartophilace.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Edicat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax sanctae huius magnae dei ecclesiae, si libro duo, qui prolati sunt et chartacium uolumen ipsa sunt, quae dudum protulerat.

Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax dixit:

Pro certo, domni, hii sunt duo codices, qui continent acta sancti quinti uniuersalis concilii et tomus septimae authenticae actionis eiusdem sancti quinti concilii, quemadmodum ea etiam dudum protuleram. subtilius autem in bibliotheca uenerabilis patriarchii scrutinatus inueni et alium chartacium librum eiusdem sancti quinti concilii, quem et defero, et si uidetur sancto uestro concilio, iubeat hunc me proferre.

VPG CR MNL

1 duos] duo VP N membranatos] membranatus CR membraticos G membranatorum N membranacios L georgio] georgium VP amabili] amabile CR amabilis N 2 chartophilace] carthofilace C cartofilace R carthophilace G cartophylace M cartophilace L καὶ = <et>] [ut] VPG CR MNL ad] in MNL medium] medio L deducantur] adducantur VPG uti] ut VP utin CRG 3 scrupulosius] scrupolosius P scropulosius G cognoscamus] agnoscamus R cognoscamus G MNL iuxta] iusta L repraesentantes] sepraesentantes P agathonis] agathoni VP agatonis R L 4 antiquae G bis romae om. G autem] hoc G 5 chartatium] chartacium P carthatium CG cartacium R ML autenticum] authenticum P autheticum G 6 αὐτὸ = <id> om. VPG CR MNL consideremus] consideramus L¹ competenter] competenter L retractemus] res hactenus M si inmutilatum] summitilatum L inmutilatum] immutilatum P M 7 prolati] prolata L membranatii] membranacii P MN membranacii L chartacium] carthacium V L carthatium G cartacium CR M chartatium N 8 amabili] amabile CR amabili diacono et G amabili et chartophilace VG chartophilace] chart V chantophilace P carthofilace C cartofilace R carthophilace G L cartophylace M 9 dixerunt] δῆρ V 10 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartplx V carthofilax C cartofilax R carthophilax G L cartophylax M cartophilax N sanctae om. L huius sanctae magnae R N dei om. VPG CR 11 chartacium] cartacium C M carthatium G chartatium N carthacium R L dudum] duplum R 12 protulerat] protulerunt M¹ protulerant N prolata sunt ab eo L 13 amabilis] amabiliter G¹ diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartl V chartofilax P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 14 domni] domini PG C MNL hii sunt duo N bis continent] continent C sancti om. G quinti ac uniuersalis G 15 et tomus ... concilii om. L tomus] thomus G thomum C¹R M tomum C² N authenticae] autenticae CR M² 15 – 16 quemadmodum] quemammodum P 16 ea] om. CR eam ML etiam N etiam dudum] et iamdudum C protuleram] postuleram V¹ postuleram V²P autem] hoc G bibliotheca] biblioteca C¹ ML bibliotecha R patriarchii] patriarchae C¹ 17 scrutinatus] scrutatus G scrutinati sunt M crucinatus L inueni] inuini C chartacium] chartatium P N cartacium CR M carthatium G carthacium L sancti om. M quinti om. L et² om. G 18 uestro] uestri NL hunc] hun P huic C NL huc M proferre] proferere P

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

Ἦνπερ μετὰ χεῖρας ἔχειν διεξήλθε χαρτῶαν τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βίβλον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ ἑνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου πρὸς ἀντιβολὴν τῶν ἤδη προκομισθέντων δύο ἐν σώμασι βιβλίων προκομιζέτω.

5 Καὶ προκομίσθησαν.

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπε·

Παρελθέτω εἰς μέσον Γεώργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ καὶ τῶν προκειμένων ἀχράντων <Χριστοῦ> τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων ἐφαπτόμενος πληροφορησάτω ἡμᾶς, εἰ ταῦτα τὰ προδηλούμενα δύο βιβλία καὶ τὸ εἰλιτάριον, ὃν τρόπον εὔρεν
10 αὐτὰ καὶ παρέλαβεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου, οὕτως καὶ νῦν εἰσι. Καὶ ἀψάμενος τῶν προκειμένων ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων ὁ αὐτὸς θεοσεβέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ Γεώργιος εἶπε·

Μὰ τὰς ἁγίας δυνάμεις ταύτας καὶ τὸν θεὸν τὸν λαλήσαντα δι' αὐτῶν σὺν ἀληθείᾳ, ταῦτα τὰ δύο ἐν σώμασι βιβλία τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου καὶ τὸ εἰλιτάριον τῆς ἐβδόμης
15 πράξεως τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, καθὼς καὶ ἤδη προηνήχθησαν καὶ προκομίσθησαν, οὕτως καὶ νῦν τυγχάνουσιν ἀκριβῶς, ὡς καὶ ἤδη αὐτὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου εὔρον καὶ παρέλαβον, καὶ οὔτε προσετέθη ἐξ ἑμοῦ τί ποτε, οὔτε ὑψηρέθη, οὔτε εἰδήσει μου ἐξ οἰουδήποτέ τινος τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὔρεθ' ἐν παρ' ἑμοῦ ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου χαρτῶον βιβλίον
20 τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου οὕτως ἐστί, καθὼς ἐκεῖσε εὔρεθη ἀποκείμενον.

ΜΤΟ

3 διάκονος καὶ *om.* O τοῦ ... πατριαρχείου *om.* O 7 μέσον ὁ αὐτὸς γεώργιος O ὁ ...
χαρτοφύλαξ *om.* O 8 christi = <χριστοῦ> *om.* ΜΤΟ 9 εἰλιτάριον] εἰλητάριον Μ εὔρεν]
ἠῦρεν T 10 οὕτως] οὕτω O 12 διάκονος καὶ *om.* O γεώργιος *om.* O 14 εἰλιτάριον]
εἰλητάριον Μ 15 ἁγίας *om.* Μ πέμπτης] ε' O 17 εὔρον] ἠῦρον T 18 ὑψηρέθη] ὑφαιρέθη
Μ 19 αὐτῇ *om.* O πατριαρχείου] πατριαρχίου T 20 ἐστί *om.* O εὔρεθη] ἠύρεθη T

Sanctum concilium dixit:

Librum chartacium, quem Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax huius uenerabilis patriarchii prae manibus gerere prosecutus est, sancti quinti concilii proferat ad conferendum cum duobus membranatiis libris iam ab eo prolatis.

Et prolati sunt.

Sanctum concilium dixit:

Transeat in medium Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax tactisque praepositis sacrosanctis Christi dei nostri euangelis satisfaciat nobis, si praesignati hii duo libri et uolumen, quomodo ea inuenit et in bibliotheca uenerabilis patriarchii percepit, ita etiam nunc sunt.

Tangens igitur preposita sacrosanta dei eloquia idem deo amabilis diaconus et chartophilax Georgius dixit:

Per istas sanctas uirtutes et deum, qui locutus est per eas, cum ueritate hii duo libri membranatii sancti quinti concilii et uolumen septimae actionis eiusdem sancti quinti concilii, iuxta quod iam et excussi sunt et prolati, ita etiam nunc manifeste sunt, sicut et pridem ea in bibliotheca uenerabilis patriarchii inueni atque suscepti, et neque additum est quicquam a me neque subtractum neque per me neque cum scientia mea a quocumque omnium, sed et liber chartacius eiusdem sancti quinti concilii, qui in praesentia mea inuentus est in eadem bibliotheca uenerabilis patriarchii, ita est, sicut ibidem inuentus est depositus.

VPG CR MNL

2 chartacium] cartacium CR M carthacium G carthacium L carthacium dixit quem G¹
 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chartpl V chartafilax P carthofilax CR
 carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 3 patriarchii] patriarchi VP 4 duobus]
 duabus NL membranatiis] membranaciis C M membranaciis NL prolatis] prolati sunt L
 5 et ... sunt om. L 7 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chart V char P
 carthofilax C cartofilax R carthophilax G L cartophylax M cartophilax N 7–8
 praepositis] propositis N 8 sacrosanctis] sacrosancti N christi om. N euangelis] euuangelis
 L praesignati] prosignati CR hii] hi G M 9 libri] liber N bibliotheca] biblioteca M
 bibliotheca huius uenerabilis R uenerabilis] uenerabili V uenerint L patriarchii] patriarchi G
 N percepit] precepit R percepi G percepit ita] comperta L 10 etiam qui nunc N
 11–12 M marg.: satisfactio altera georgii N marg.: iuramentum 11 idem] id est N diaconus]
 dyaconus R diacono N chartophilax] chart V char P carthofilax CR carthophilax
 G L cartophylax M cartophilax N 13 locutus] loquutus P hii] hi PG MNL 14
 membranatii] membranacii PG M membranacii L membranatii libri sancti VPG C membranacii
 librum sancti MNL quinti ... sancti om. L quinti] quintini G¹ 14–15 concilii quinti L
 15 et¹ om. G NL M² add. prolati sunt ita L¹ ἀκριβῶς = manifeste manifeste] manifesta
 C¹R 16 bibliotheca] uibliothica P biblioteca R ML uenerabilis] uenerabili N inueni
 om. R N suscepti] suscepti R 16–17 additum ... neque² om. C¹R (C² add.) 17 est om. L
 quicquam] quiquam C²G subtractum] subtrahe eum V subtrate cum P neque² om. C²
 neque³] nequae P cum scientia] consistencia C inconstencia R conscientia MNL quocumque]
 quoque CR NL quoquam M 18 omnium] hominum M chartacius] chartacius V
 cartacius CR carthacius G cartacius M chartacium N carthacium L concilii quinti
 L 19 est¹ C² add. unc. bibliotheca] uibliothica P biblioteca M bibliotheca L ue-
 nerabilis M² add. patriarchii] patriarchi G ita est] inest CR N ita G sicut] sic. ut N
 ras.

Καὶ ἀναστάντες οἱ τῆς ἁγίας συνόδου θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι καὶ ἐν χερσὶ λαβόντες τὰ τε εἰρημένα δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῶν εἰλιτάριον, καὶ ἀκριβῶς τοῖς κατηγορηθεῖσιν ἐν αὐτοῖς τόποις κατεπίσκήψαντες καὶ ἀντιβαλόντες αὐτὰ πρὸς τὸ χαρτῶν βιβλίον τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος προκομισθὲν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρ-
5 τοφύλακος, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἕτερα ἀρχαῖα χαρτῶα βιβλία τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτῃς συνόδου, εἶπον·

Τοῖς προκομισθεῖσι δύο ἐν σώμασι βιβλίοις παρὰ Γεωργίου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἁγίας τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῷ χαρτῶω εἰλιταρίῳ τῆς ἑβδόμῃς πράξεως τῆς ἁγίας πέμπτῃς συνόδου ἀκριβῶς
10 ἐπίσκήψαντες κατὰ τὴν γενομένην αἴτησιν παρὰ τῶν ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ ταῦτα ἀντιβαλόντες μετὰ τε τοῦ ἀρτίως προκομισθέντος χαρτῶου συνοδικοῦ βιβλίου καὶ ἐτέρων ἀρχαίων χαρτῶν βιβλίων τῆς αὐτῆς ἁγίας πέμπτῃς συνόδου, καὶ εὐρηκότες τὰ αὐτὰ
15 δύο ἐν σώμασι βιβλία καὶ τὸ χαρτῶν εἰλιτάριον τῆς ἑβδόμῃς πράξεως συμφωνοῦντα μὲν ἑαυτοῖς, προσθήκας δὲ ἔχοντα τὸν τε λεγόμενον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον λόγον καὶ ἀπὸ Βιγίλλίου λιβέλλους ὡσανεὶ δύο πρὸς τε Ἰουστινιανὸν τὸν τῆς θείας λήξεως γενόμενον βασιλέα καὶ τὴν αὐτοῦ σύμβιον Θεοδώραν, ἐν οἷς λιβέλλοις ἔδοξε καὶ ἀναθεματίζειν Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας ἐπίσκοπον καὶ τὴν λεγομένην Ἰβα ἐπιστολὴν καὶ τὰ συγ-
20 ῥάμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ἐπισκόπου δογματικῶς τε τῷ δοκεῖν ὀρίζειν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ λέξεως οὕτως·
„Ἀναθεματίζομεν δὲ καὶ Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας γενόμενον ἐπίσκοπον

21 – 646,3 cf. Conc. oec. V, ACO IV 1, p. 187,28 – 32; p. 188,11 – 15; Conc. oec. VI, ACO ser. II, vol. II 1, p. 42, 17 – 20.

ΜΤΟ

2 τε om. O εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 3 τὸ om. M 4 διακόνου καὶ om. O 5 χαρτῶα
ἀρχαῖα T αὐτῆς om. M 7–8 διακόνου καὶ om. O 8 τῆς ... ἐκκλησίας om. O 9 τῷ om.
T εἰλιταρίῳ] εἰληταρίῳ M τῆς² ... συνόδου om. O 14 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 15
ἑαυτοῖς] αὐτοῖς MT λεγόμενον om. M βιγίλλιον] βιγίλιον T 16 βιγίλλιον] βιγιλίου T
ὡσανεὶ] ὡς ἂν οἱ T 18 μομψουεστίας] μομψουεστίας T ἴβα] ἰβᾶ T τὰ] τοῦ T 20 τῷ] τὸ
T 21 μομψουεστίας] μομψουεστίας T

Et surgentes reuerentissimi episcopi eiusdem sancti concilii assumentesque in manibus tam praedictos duos libros membranacios et uolumen chartatium accurateque eadem loca inspicientes, quae accusata sunt eaque conferentes cum chartatio libro, quem in recenti protulerat Georgius deo amabilis diaconus et chartophilax nec non et cum aliis antiquis chartatiis libris eiusdem sancti quinti concilii, dixerunt:

Hos duos libros in membranis, qui prolati sunt a Georgio deo amabili diacono et chartophilace huius sanctae magnae regiae urbis ecclesiae, et uolumen chartatium septimae actionis sancti quinti concilii diligenter considerantes secundum quod poposcerunt locum repraesentantes Agathonis sanctissimi papae apostolicae sedis antiquae Romae, et haec conferentes tam cum nunc prolato sinodico chartatio libro quamque cum aliis libris antiquis chartatiis eiusdem sancti quinti concilii, et inuenientes eosdem duos membranacios libros et uolumen chartatium septimae actionis sibimet quidem consonantes, adiectiones uero habentes tam librum qui dicitur Menae ad Uigilium et a Uigilio quasi duos libellos ad Iustinianum diuae memoriae quondam imperatorem et Theodoram eius coniugem, in quibus libellis ei placuit et anathemare Theodorum Mompuestiae episcopum et epistolam quae dicitur Hibae et scripta Theodoriti contra duodecim capitula sanctae memoriae Cyrilli Alexandriae quondam episcopi dogmatice, quae putauit his sermonibus definire:

VPG CR MNL

1 et surgentes] exsurgentes R reuerentissimi] uenerabiles L sancti *om.* G sancti quinti concilii
MNL (!) assumentesque] adsumentisque C¹ adsumentesque C² 1–2 in ... accurateque *om.*
G 2 praedictos] praedictus N¹ duos codices libros L¹ membranacios] membranatus VP
membranacios R membranatos N membranacios L uolumen] bolumen P chartatium]
carhacium C¹ carthacium C² cartacium M carthacium R L accurateque] accusateque
VPG (!) accurateque C 3 inspicientes] inspicienter P NL insipienter CR inspicent L¹
accusata] acusata G accusati N eaque] atque L chartatio] chartatio P carthatio C¹G
charthatio C² cartatio R M 4 diaconus] dyaconus R diacono N chartophilax] chart V
car P carthofilax CR carthophilax G L cartophylax M cartophilax N aliis *om.* R
5 chartatiis] chartatiis P carthatiis G carthaciis C¹ charthaciis C²R cartaciis ML
libris] lib VP N 6 membranis] membranias L amabili] amabile P C NL amibile M amabile
et diacono P 7 chartophilace] char VP carthofilace C¹ charthofilace C² cartofilace R
carthophilace G L cartophylace M chartophilace N magnae] aecclesiae G ecclesiae *om.*
G chartatium] carthacium CR L carthatium G cartacium M 8 quod M² *add.* po-
poscerunt] poposcerat G 9 agathonis] agatonis L 9–10 haec conferentes] hoc confitentes G
10 prolato sinodico] prolatos modico VP NL prolatus modico CR chartatio] carthatio C¹G
chartatio C² N cartatio R ML libris] lib VP liber N 11 chartaciis] carthaciis C²R L
carthatiis G cartaciis M chartatiis N duos] duo VP L¹ dua N membranacios]
membranacios M membranacios L 12 libros] lib V chartatium] carthacium C¹ charta-
cium C² carthatium RG L cartacium M chartacium N consonantes] consonantes G
13 uero] uerbo N tam *om.* G librum] lib VPG menae] mene VPG L maene M et
a uigilio *om.* N quasi] cum R duos] duo V N 14 iustinianum] iustianum P¹G diuae]
dibae VP diue CR NL quondam] quod VP quodam C imperatorem] imperatorem P
imperatore N 15 et¹] ut G M anathemare *coni.* Lu] anathemaret VP MNL anathimaret C
anathematizaret G mompuestiae] mopsuesthaie VPG mopsuestenum CR mopsuestiae M
opsuestie N mopsuehie L epistolam] epistolam V aepistolam C 16 hibae] ibae C
ibe R hybae G M hybe N bybe L scripta] scriptae VPG theodoriti] theodorus
R theoderici G duodecim] duodecem VP 17 quondam] quod VP N quodam C
episcopi] episcopus L dogmatice] dogmaticae V docmatice P definire] diffinire R M

ὡς ἀλλότριον αἰεὶ γεγονότα καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἐναντίον, ὃς οὐχ ὁμολογεῖ σαρκωθῆναι τὸν θεὸν λόγον, τουτέστι Χριστὸν εἶναι μίαν ὑπόστασιν καὶ ἐν πρόσωπον καὶ μίαν ἐνέργειαν,” ταῦτα ἔγνωμεν καθὼς καὶ διεβεβαιώσαντο οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης μήτε γεγενῆσθαι μήτε γεγράφθαι τῷ καιρῷ 5 τῆς εἰρημένης ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἀλλ’ ἐν προσθήκῃ μὲν εἶναι τὰς τρεῖς τετράδας τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, ἐν αἷς φέρεται ὁ λεγόμενος λόγος Μηνᾶ· εἶτα δὲ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ κατὰ τὴν ἑβδόμην πρᾶξιν ὑπαλλαγῆναι μὲν τὸ πεντεκαιδέκατον τετράδιον, προστεθῆναι δὲ καὶ τετραφύλλιον ἀνεπίγραφον πρὸ τῆς ἑξκαιδεκάτης τετράδος, ἐν ᾧ φέρονται οἱ λεγόμενοι δύο λίβελλοι Βιγιλίου γεγενῆσθαι 10 πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θεῖα τῇ λήξει, ἀμφοτέρω ἀνεπίγραφα τυγχάνοντα· τοὺς δὲ φασεύσαντας τὰ εἰρημένα δύο βιβλία καὶ τὸ χαρτῶν εἰλιτάριον – ὡς ἐκ προσηγορίας ἐκείνων πονηρευσαμένους κατὰ τῶν ὀρθῶν δογμάτων ταῦτα ἐνθεῖναι, καθὸ οὐδὲ ἐν τοῖς προκομισθεῖσι νῦν ἀρχαίοις καὶ ἀνεπιβουλεύτοις βιβλίοις τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου, οὐδὲ ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐρεθέντι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου χαρτῶν βιβλίου, ἔγκεινται οἱ τοιοῦτοι λόγοι ἀπὸ τε Μηνᾶ πρὸς Βιγίλιον καὶ ἀπὸ 15 Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θεῖα τῇ λήξει, ἀλλὰ ταῦτα εὐρηκότες πλαστῶς ἐντεθῆναι, ὡς διαβολικῆς ἐνεργείας μετешηκόντα ἐκ τῶν ταῦτα φασευσάντων· τὸ μὲν χαρτῶν φασευθὲν εἰλιτάριον ὀρίζομεν χιωθῆναι κατὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἱ

MTO

1 καὶ¹ *om.* M οὐχ] οὐκ T 2 τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι O εἶναι] ἔνα M 3 ταῦτα] καὶ ταῦτα O 6 λόγος μηνᾶ] μηνᾶς O 7 μὲν] μετὰ M 8 τετραφύλλιον] τετραφύλλιν O 9 βιγιλίου *om.* M βιγιλίου T γεγενῆσθαι] γενέσθαι M 11 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 12 ἐνθεῖναι] ἐντεθῆναι O 14 εὐρεθέντι] εὐρεθῆναι T 15 βιγίλιον] βιγίλιον T 16 βιγιλίου] βιγιλίου T θεία] εὐσεβεῖ M 18 φασευθὲν *om.* M εἰλιτάριον] εἰλητάριον M

„Anathematizamus autem et Theodorum quondam episcopum Mompsuestenum, utpote qui alienus semper et ab ecclesiis extitit et sanctissimis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse deum uerbum, id est Christum esse unam subsistentiam et unam personam et unam operationem.“ haec cognouimus quemadmodum et adfirmant qui ab apostolica sede antiquae Romae sunt neque facta neque scripta fuisse in tempore memorati sancti quinti concilii, sed adiectos quidem esse tres quaterniones in primo libro sancti quinti concilii, in quibus <fertur> libellus qui dicitur Menae, post haec et in secundo libro circa septimam actionem mutatum quidem fuisse quintum decimum quaternionem adiectumque esse quadrifolium non superscriptum ante sextum decimum quaternionem, in quo feruntur duo libelli Uigilii, qui dicuntur facti fuisse ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, utrique alteram litteram habentes; hos uero, qui falsauerunt praefatos duos libros et chartacium uolumen – <utpote> ex illorum uocabulis maliciose aduersus recta dogmatica haec interiecisse, eo quod neque in nunc prolatis antiquis et inmutatis libris eiusdem sancti quinti concilii neque in chartatio libro, qui in recenti inuentus est apud bibliothecam uenerabilis patriarchii, reiacent idem ipsi libelli seu Menae ad Uigilium siue a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, sed hos fallaciter inuenientes insertos, utpote qui diabolica operatione per eos, qui haec falsauerunt, sint conplices; chartacium quidem uolumen, qui falsatus est, decernimus

VPG CR MNL

1 anathematizamus] anathemathizamus P anathizamus C¹ anathimatizamus C² anamatizamus G et *om.* G quondam] quoddam VP quodam C quod N mompsuestenum] mompsuesthenum VPG mopsuestenum CR ML mobsuesthenum N 2 utpote] utpute CR et¹] ab G et ab ecclesiis] ab reliquis R ab *om.* VPG extitit] existitit P et euangelii G aduersarius] aduersarios CR aduersariis N 3 deum] dei C¹ MNL unam] una MN subsistentiam] subsistentia. *M ras.* substantiam L 4 et¹ *om.* G *M ras.* unam¹] unamque VP MN (p–q) haec] hoc G quemadmodum] quemammodum P 5 adfirmant] affirmant RG ML qui] quod CR apostolica] apostolicae VPG apostolica ecclesia sedis L neque² *om.* N fuisse] fuisset VPG CR NL 6 memorati] memorata R . quinti] sexti VP N 6–7 sed ... concilii *om.* L 6 esse] esses CR tres] .III. N 7 libro *om.* G φέρεται = <fertur>] [uidetur] (φαίνεται) VPG CR MNL libellus] libellos CR menae] maene V maenae P M mene RG NL haec] hoc G 8 in *om.* CR septimam] septanam G¹ quintum decimum] quintam decimam VP .XV. mum N quindecimum L 9 esse] fuisse G¹ superscriptum] suscriptum N sextum decimum] XVI mum MN 10 libelli] libri C iustinianum] iunianum G iustianum N 11 theodoram] theodorum P R diuae] diui C ἀμφοτέρα ἀνεπίγραφα = utique alterus iam litteram V utrique alter iam litteram P utrique alteram litteram G utrisque alter iam litteram C utrique alteri iam litteram M utrisque alteri iam litteram NL (alteratam litteram?) uero] uiros CR 12 chartacium] arthatium C¹ carthacium C²R carthatium G NL cartacium M ὡς = <utpote> *om.* VPG CR MNL 13 maliciose] maliciosae P maliciosi CR aduersus] aduersum VPG recta] scripta R secta M dogmatica] dogmata V¹G L 14 inmutilatis] inmutatis V¹ inmmutilatis P² immaculatis R immutilatis ML imm labris N in¹ *om.* L chartatio] chartacio P L carthatio CRG cartacio M 15 apud] apud V ἀπ M bibliothecam] bibliotecam M uenerabilis] uenerabili G patriarchii] patriarche CR ipsi] ipse N 16 menae] mene RG NL maenae M siue] seu G a] ad VP N uigilio] uigiliu V¹ C theodoram] theodorum R diuae] diuine V R diuene P diue C NL 17 utpote] utpute CR M haec] hoc G 18 conplices] complices V chartacium] carthacium C¹ L charthacium C² cartacium R carthacium G chartatium N quidem uolumen N *lac.* qui falsatus] quod falsatum G L

- προσθήκαι γεγόνασι, τὰ δὲ βιβλία καὶ αὐτὰ ὀβελισθῆναι, ἐν οἷς ἐραδιουργήθησαν τόποις, καὶ χιωθῆναι – τοὺς δὲ ταῦτα φαρσεύσαντας ἀναθεματισμῶ ὑποβληθῆναι καὶ ὀνομαστὶ σὺν αὐτοῖς ἀναθεματισθῆναι τὸν τε λεγόμενον λόγον Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον καὶ τοὺς ἀπὸ Βιγίλλιου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς τῆς θείας λήξεως δύο ὡσανεὶ λιβέλλους.
- 5 Μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας εἶπεν·
 Ἐναφέρω τοῖς τε ἐνδοξοτάτοις ὑμῖν καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς περιῆλθεν εἰς ἐμὲ βιβλίον τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου δοθέν μοι ἀπὸ τινος Φιλίππου στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀψικίου, ᾧ τινι ἐντυχῶν εὖρον πεφαλσευμένον αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴν ἐβδόμην πράξιν· καὶ ἐρωτήσαντός μου τὸν αὐτὸν Φίλιππον ὅτι „πώποτε δέδωκας
 10 τὸ βιβλίον“; εἶπέ μοι ὅτι „Στεφάνῳ τῷ μοναχῷ τῷ μαθητῇ Μακαρίου δέδωκα αὐτό“· τὰ οὖν γράμματα, ἐν οἷς ἡ ῥαδιουργία τοῦ βιβλίου γέγονεν, ἰδιόχειρα Γεωργίου τοῦ μοναχοῦ τοῦ κατὰ Μακάριον ἀσφαλῶς τυγχάνουσιν, ἐπειδὴ ὅτε ἦν πατριάρχης μου ὁ εἰρημένος Μακάριος εἰσηρχόμεν ἐἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐθεώρουν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν πολλακίς γράφοντα, καὶ γινώσκω ἀκριβῶς ὅτι ἰδιόχειρα αὐτοῦ ὑπάρχουσιν. αἰτῶ
 15 οὖν τὴν τε ὑμῶν ἐνδοξότητα καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον εἰς μέσον ἐρχόμενον τὸν αὐτὸν Γεώργιον τὸν μοναχὸν τὰ περὶ τούτου ἐρωτηθῆναι.
 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
 Ὁ ἐπιμνησθεὶς Γεώργιος ὁ <εὐλαβέστατος> μοναχὸς ἐλθέτω εἰς μέσον.
 Καὶ εἰσῆλθεν.
- 20 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·
 Τῷ εἰς μέσον ἐστῶτι Γεωργίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ μοναχῷ ὑποδειχθήτω ἡ παροῦσα βίβλος πρὸς τὸ ἐπιγινῶναι αὐτόν, εἰ ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι τὰ ἐν τῷ ἐκ προσθήκης ὄντι ἐν αὐτῷ διφυλλίῳ ὑπάρχοντα γράμματα.

MTO

3 μηνᾶ πρὸς βιγίλλιον λόγον O βιγίλλιον] βιγίλιον T 4 βιγιλίου] βιγιλίου T 5 μακρόβιος ὁ θεοφιλέστατος] μακάριος ὁ θεοφιλής M 7 τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου βιβλίον O 8 στρατηλάτου] στρατηγέτου O εὖρον] ἡῦρον T 9 πώποτε] τῷ ποτέ M 10 βιβλίον καὶ εἶπε M 11 τοῦ βιβλίου om. O 12 μου om. O 14 ὑπάρχουσιν] τυγχάνουσιν T 15 τε ὑμῶν] ὑμετέραν M 18 relegiosus = <εὐλαβέστατος> om. MTO 23 γράμματα om. M

caxari in locis, in quibus adiectiones sunt factae, uerum libros etiam eos OBELICΘHNAI obelis obduci in locis, quibus deprauati sunt, et caxari –, eos autem qui falsauerunt anathemati summitti et nominatim cum eis anathemari libellum, qui dicitur Menae ad Uigilium et duos libellos quasi a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae. Macrobius reuerentissimus episcopus Seleucia Hisauriae dixit:

Suggero uestrae gloriae et huic sancto ac uniuersali <uestro> concilio, quod peruenit ad me liber sancti quinti concilii datus mihi a quodam Philippo magistro militum imperialis obsequii, quem relegens inueni eum falsatum esse in septima actione; et interrogans eundem Philippum, quia „alicubi dedisti hunc librum“? dixit mihi, quia „Stephano <monacho> discipulo Macharii eum dedi“; litterae uero, in quibus falsitas libri facta est, propriae manus Georgii monachi cata Macarium certe sunt, quia cum esset patriarcha meus ipse Macarius, ingrediebar in domum eius et aspiciebam eundem Georgium monachum sepius scribentem, et scio accurate, quia propriae eius manus sunt. peto itaque tam uestram gloriam quamque sanctum concilium, ut ad medium ueniat suprascriptus Georgius monachus et de hoc interrogetur.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Georgius relegiosus monachus, cuius mentio facta est, in medium ueniat.

Et ingressus est.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

In medio assistenti Georgio relegioso monacho praesens liber ostendatur, ut recognoscat, si litterae propriae eius manus sunt, quae [opes] <per> additamentum in bifolio scriptae sunt.

VPG CR MNL

1 caxari] taxari R   cassari G L   locis] locys P   adiectiones] adiectionis VP   libros] librum C^rR N   obelis OBELICΘHNAI VPG   OBELICΘHNAI] OWOXIΘINAI VP   OWOYIΘINNAI G obeaicθINai C *om.* R   OBELICeNAI M   OBELICeINAI NL   2 obduci nisi in L¹   locis in quibus ML   quibus *om.* N   deprauati] deputati L   caxari] taxari R   cassari G L   eos eos autem C   eos ut R   3 anathemati] anathemate CR   anathematizati G   summitti] summi VP   submitti CR M   et *om.* G NL   anathemari] anathematizare C   anathematizari G   anathematizare R   menae] mene V R   maenae P   4 duos] duo VP N   *om.* L libellos] libellus P   theodoram] theodorum R   5 macrobius] macrabijs N   seleucia] sileucia C   syleucia R   seuletie N   hisauriae] hissauriae C   hysauriae R M   6 ὑμῶν = <uestro> *om.* VPG CR MNL   7 mihi] michi G N   philippo] philippum VP   filippo C   philippo G L   8 obsequii] obsequi C   9 philippum] filippum C   phillippum M¹   quia] si G πῶποτε = τῶποτε? = alicubi VPG CR MNL   dedisti] differrae G   dixit mihi] dicit michi N quia stephano] quod a stephano L   10 τῶ μοναχῶ = <monacho> *om.* VPG CR MNL   macharii] macarii V M¹   machar C¹   machari C² N   macharii eum] macarium R   dedi] dedit G 11 cata] a VP   ad G (!)   macarium] macharium PG C^rR N   certe] certae G   quia cum] qui cum M   12 macarius] macharius PG C^rR M   ingrediebar] ingredibar G   13 sepius *om.* M accurate] accusate V   acusate P (!)   *om.* G   eius C² *add.*   manus eius V¹G   14 gloriam *om.* G   sanctorum] sanctorum NL   sanctum uestrum concilium C¹   ad medium] admodum L 15 monachus] monacho N   17 relegiosus] religiosus RG MNL   20 assistenti] assestenti P   asistenti G   adsistente C   assistente R M¹   adsistenti NL   relegioso] religioso RG MNL monacho relegioso V   ostendatur liber MNL   recognoscat] recognuscat VP   21 manus eius G manus] manu VP   τὰ ἐν τῶ ἐκ προσθήκης ὄντι = quae <per> [opes] additamentum ... sunt] [opes] VPG CR MNL   bifolio] illo folio G   uitofolio M   VI.folio N   sestofolio L

Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἐπισκήψας τῇ τοιαύτῃ βίβλῳ εἶπεν·

Αὕτη ἡ βίβλος ἡ νῦν προκομισθεῖσα ὑπὸ Μακροβίου τοῦ ὀσιωτάτου μητροπολίτου Σελευκείας καὶ ὑποδειχθεῖσά μοι ἐγένετο Φιλίππου τοῦ στρατηλάτου τοῦ βασιλικοῦ ὀφικίου. οὗτος δὲ Φίλιππος γείτων ἦν τοῦ πατρὸς Στεφάνου τοῦ πεσόντος τοῦ κατὰ
 5 Μακάριον τοῦ αἰρετικοῦ. ὅτε οὖν ἐγένετο ἡ ζήτησις μεταξύ Θεοδώρου τοῦ γενομένου πατριάρχου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως καὶ τοῦ εἰρημένου Μακαρίου περὶ πίστεως, ἔλαβον τὰ ἴσα ἀπὸ τοῦ πατριαρχείου, ὡς εἶπον Μακάριος καὶ Στέφανος, τῶν λεγομένων λιβέλλων Βιγιλίου, καὶ ἐγράψαμεν εἰς τετράδας, καὶ ἐπεδόθησαν παρ'
 10 αὐτῶν τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ. ἐθάρρησαν οὖν οἱ περὶ Στέφανον καὶ Μακάριον ὡς ἐπιδεδωκότες τῷ δεσπότη τὰς τετράδας, καὶ ἐκάστῳ τῶν ἐρχομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπεδείκνυον· ὁ οὖν Φίλιππος ἐκεῖνος ἔχων τὸ βιβλίον τοῦτο ἤγαγεν αὐτὸ πρὸς Στέφανον τὸν αἰρετικὸν πρὸς ἐπίσκεψιν λέγων ὅτι „ἐλθὼν ἀπὸ τῆς δύσεως ἤγαγον βιβλίον τῆς πέμπτῃς συνόδου καὶ βλέπε, εἰ καλῶς ἔχει“. τοῦτο δὲ τὸ βιβλίον οὐκ εἶχε τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλίου· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ αἰρετικὸς Στέφανος ὅτι „ἵνα οἶδας παραλείπεται
 15 εἰς αὐτό“. ὁ οὖν αὐτὸς Φίλιππος παρεκάλεσεν αὐτὸν εἰπὼν „εἴ τι γινώσκεις, ὃ τι ἐστὶ παραλειμμένον ἀναπλήρωσον“. ὁ οὖν αὐτὸς Στέφανος εἶπέ μοι γράψαι τοὺς αὐτοὺς λιβέλλους, καὶ ἔγραψα ἐκ τῶν εἰρημένων ἴσων καὶ δέδωκα αὐτῷ Στεφάνῳ, καὶ κατὰ ἀλήθειαν ταῦτα ἰδιόχειρά μου εἰσι καὶ ἐπιγινώσκω αὐτά. οὐ μόνον δὲ ἐν τούτῳ αὐτῷ τῷ βιβλίῳ τὴν προσθήκην ταύτην τῶν λεγομένων λιβέλλων Βιγιλίου ἐποίησαν,
 20 ἀλλὰ καὶ ὅσα δήποτε βιβλία τῆς πέμπτῃς συνόδου ἦλθον εἰς αὐτοὺς μὴ ἔχοντα τοὺς λεγομένους λιβέλλους Βιγιλίου, προσέθηκαν οἱ αὐτοὶ Μακάριός τε καὶ Στέφανος. ἐνέπεσε δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλο Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς πέμπτῃς συνόδου, ὅπερ εἶπον ἀγοράσαι παρὰ τῆς γενομένης γυναικὸς Ἰννοκεντίου τοῦ πατρικίου εἰς νομίσματα ἕξ· τὸ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου κεφάλαιον ἀσφαλῶς ἐπίσταται καὶ Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέ-
 25 στατος πρεσβύτερος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

5 – 7 cf. V. Grumel, Reg., Nr. 310 c

MTO

1 τοιαύτη] αὐτῇ O   4 οὗτος] αὐτὸς T   δὲ ὁ φίλιππος M   6 μακαρίου εἰρημένου O   8
 βιγιλίου] βιγιλίου T   12 ἐλθὼν] ἔλθον O   13 πέμπτῃς] εἴ O   14 βιγιλίου] βιγιλίου T
 αὐτῷ] αὐτὸς O   οἶδας] εἶδης M   οἶδες T   16 εἶπέ] εἶπον?   17 δέδωκα αὐτῷ] ἐπιδεδωκα
 αὐτὸ O   καὶ³ om. T   19 βιγιλίου] βιγιλίου T   20 ἦλθον εἰς αὐτοὺς τῆς εἴ συνόδου O   21
 βιγιλίου] βιγιλίου T   τε om. M   22 πέμπτῃς] εἴ O   23 Ἰννοκεντίου] Ἰνοκεντίου MO   περὶ]
 παρὰ M

Georgius relegiosus monachus intuens in eundem librum dixit:

Hic liber, qui nunc prolatus est a Macrobio sanctissimo metropolitano Seleutiae mihi-
 ostensus est, Philippi magistro militum imperialis obsequii erat. ipse autem Philippus
 uicinus erat de patre Stephani, qui cecidit cata Macharium hereticum. quando ergo facta
 est questio inter Theodorum, qui fuerat patriarcha huius a deo conseruandae regiae urbis, 5
 et praefatum Macarium de fide, tulerunt [a paribus] <exemplaria> libellorum, qui dicuntur
 Uigilii, de patriarchio, sicut dixerunt Macarius et Stephanus, et scripsimus in quaterniones,
 et oblati sunt ab eis piissimo nostro principi. praesumptione autem accepta qui circa erant
 Stephanum et Macarium, utpote qui obtulerunt principi eosdem quaterniones, unicuique
 ad eos uenienti monstrabant; idem uero Philippus habuit hunc librum, adduxit 10
 eum ad Stephanum hereticum, ut eum consideraret dicens quia „ueniens de occidente
 adduxi librum quinti concilii et uide, si bene habet“, nam hic codex non habuit libellos,
 qui dicuntur Uigilii. et dixit ei Stephanus hereticus „ut scias quia minus habet“. idem ergo
 Philippus rogauit eum dicens „si quid scis, quia deest, imple“. et ipse Stephanus dixit 15
 mihi, ut scriberem eosdem libellos, et scripsi de memoratis exemplaribus et dedi eidem
 Stephano, et in ueritate haec propriae manus meae sunt et agnosco ea. non solum
 autem in hoc libro addiderunt istos, qui dicuntur libelli Uigilii, sed et quanticumque libri
 quinti concilii ad eos peruenerunt non habentes libellos, qui dicuntur Uigilii, addiderunt
 idem Macarius et Stephanus. incidit autem eis et alius Latinus codex quinti concilii,
 quem dixerunt sex solidis se conparasse ab uxore, quae fuit quondam Innocenti patricii; 20
 de capitulo autem eiusdem Latini libri certissime scit <et> Constantinus reuerentissimus
 presbiter huius sanctae magnae ecclesiae et Latinus grammaticus.
 Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

VPG CR MNL

1 relegiosus] religiosus RG ML monachus] monacho N 2 sanctissimo] piissimo L metro-
 politano] mitropolitano P C seleutiae] sileucia CR seleucia M mihi-que] michique G N
 3 philippi] filippi C magistro] magistri G M om. L militum et imperialis R imperialis]
 cimperialii C obsequii] obsequi VP M¹ ipse] ipso ipse N philippus] filippus C 4 τοῦ
 πατρὸς = de patre stephani] stephane M staphani N macharium] macarium C²R NL
 5 patriarcha] patriarchis N a deo conseruandae huius CR 6 praefatum] praefato CR precatum
 MNL macarium] macharium PG machario C²R macario C² fide] fede CR τὰ
 ἴσα = <exemplaria>] [a paribus] VPG CR M a patribus NL 7 patriarchio] patriarchis C¹
 patriarchii C²R macarius] macharius C¹G M scripsimus] scripsemus P 8 praesumptione ...
 accepta] presuptionem ... acceptum M paxsumptionem ... accepta N presumptionem ... accepta L
 9 macarium] macharium PG C²R utpote] utpute CR obtulerunt] obtulerant CRG NL ob-
 tulerat M 10 monstrabant] monstrabat CR monstrant MNL philippus] filippus C 11
 consideraret] considerare N ueniens] ueniens L 12 uide] inde L codex] quodex VP 13
 ei om. CR stephanus] sthefanus V stephanum NL hereticus] hereticum NL 14 philip-
 pus] filippus C quid] quis VP quod MNL quia] quid C¹ om. G deest] deesse G
 ipse stephanus] ipstephanus N 15 mihi] michi G N de memoratis] demoratis N memoratis
 et exemplaribus C²R (!) dedi eidem] deeidem N 16 stephano] sthephano C¹ haec] hae G
 hec NL propriae haec MNL propriae] propria M agnosco] agnosco V ea] eas MNL
 17 istos] eos G libelli] libri G 18 peruenerunt] preuenerunt VP 19 idem] om. M autem
 NL macarius] macharius C¹RG M 20 solidis] soledis V conparasse] comparasse G NL
 quondam] quam V que P quodam C 21 autem om. CR libri latini MNL καὶ =
 <et> om. VPG CR MNL 21 – 22 presbiter reuerentissimus VPG 22 presbiter] praesbiter C ma-
 gnae sanctae N grammaticus] gramaticus C N 23 synodus] sinodus C¹

Παρῶν Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς λεγέτω, εἰ ἀληθεύει Γεώργιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἔνεκεν τοῦ ἐπιμνησθέντος αὐτῷ Ῥωμαϊκοῦ βιβλίου.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ γραμματικὸς Ῥωμαϊκὸς εἶπεν·

- 5 Οἶδα, δέσποτα, ἐπὶ τῶν χρόνων Παύλου τοῦ γενομένου πατριάρχου ἐλθόντος Φορτου-
νίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Καρθαγένης καὶ μέλλοντος αὐτοῦ λειτουργεῖν ἐν τῇ
ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐζητήθη, ὅπως ὄφειλε καθίσαι, εἴτε πρὸ τῶν μητροπολιτῶν
τῶν ἐνδημούντων ἐνταῦθα, εἴτε μετ' αὐτούς. καὶ δὴ ζητοῦντος τοῦ αὐτοῦ Παύλου τοῦ
γενομένου πατριάρχου τὸ βιβλίον τῆς πέμπτης συνόδου, ἵνα γινῶ, πῶς ὄφειλον καθίσαι,
10 εὐρέθη κατὰ συγκυρίαν καὶ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον τῆς αὐτῆς συνόδου, κάκειθεν ὁδηγηθεὶς ὁ
αὐτὸς Παῦλος ἐποίησεν αὐτὸν κατὰ τάξιν καθίσαι. ἐξήγαγε δὲ αὐτὸ τὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον
ἐκ τῆς βιβλιοθήκης καὶ λέγει μοι „θεώρησον αὐτό, εἰ ἄρα πρὸς τὸ χαρτῶον αὐθεντικὸν
εἰλιτάριον τῆς <ἐβδόμης πράξεως τῆς> ἀγίας πέμπτης συνόδου πεπλήρωται“. καὶ εὔρον
15 λέγει μοι ὁ αὐτὸς Παῦλος ὁ πατριάρχης ὅτι „λαβὲ τὸν διάκονον Σέργιον μετὰ σου, τὸν
λεγόμενον Ἀντιπισίδην, ἐπειδὴ καλῶς καλλιγραφεῖ, καὶ ὑπόδειξον αὐτῷ, πῶς ὀφείλει
γράψαι τὰ Ῥωμαϊκὰ γράμματα, καὶ πρόσθετος τὰ λείποντα“. εἰσὶ δὲ ἅπερ προσεθήκαμεν εἰς
τὸ αὐτὸ Ῥωμαϊκὸν βιβλίον ἐν τῇ ἐβδόμῃ πράξει οἱ λεγόμενοι λίβελλοι Βιγιλλίου τοῦ
γενομένου πάπα Ῥώμης, οὓς καὶ μετέφρασα Ῥωμαῖστί ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰλιταρίου καί, ὡς
20 εἴρηται, ἔγραψεν ὁ μνημονευθεὶς Σέργιος ὁ διάκονος. τὰ δὲ γραφέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ
Σεργίου διακόνου τοῦ λεγομένου Ἀντιπισίδου ἐνέβαλεν ἐν τῷ αὐτῷ Ῥωμαϊκῷ βιβλίῳ
Θεόδωρος ὁ καλλιγράφος, ὅστις εἶχε τὸ ἐργαστήριον εἰς τὸν ἅγιον Ἰωαννοφωκᾶν.
ταῦτα, δέσποτα, σὺν ἀληθείᾳ οἶδα γεγενῆσθαι.
Οἱ ἐνδοξότατοι ἀρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

MTO

5 – 6 φορτουνίου] φροντωνίου M φρουτουνίου O 7 καθίσαι] καθῆσαι M 9 πέμπτης] ε'· O
ὄφειλον καθίσαι] ὄφειλε καθῆσαι M 10 εὐρέθη] ηὔρέθη T 11 αὐτὸν om. M καθίσαι] καθῆσαι
M 13 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M septimae actionis = <ἐβδόμης πράξεως τῆς> om. MTO εὔρον]
ηὔρον T 14 εἰλιτάριον] εἰλητάριον M 15 ὅτι om. M 16 αὐτῷ] αὐτὸ O ὀφείλει] ὄφειλε
O 18 βιγιλλίου] βιγιλίου T 19 εἰλιταρίου] εἰληταρίου M

Edicat praesens Constantinus deo amabilis presbiter et grammaticus Latinus, si uerum dicit Georgius relegiosus monachus de illo libro Latino, cuius mentionem fecit.

Constantinus deo amabilis presbiter et grammaticus Latinus dixit:

Scio, domni, temporibus Pauli quondam patriarchae uenisse Fortunium, qui fuit archiepiscopus Chartaginensis, et cum missas acturus esset in sancta magna ecclesia, quae situm est, quomodo sedere debuisset, utrumne ante metropolitanus, qui hic morabantur, an post eos. et requirente eodem Paulo quondam patriarcha in bibliotheca patriarchii librum quinti concilii, ut cognosceret, quomodo sedere debuisset, contigit, ut inueniretur et Latinus liber eiusdem concilii, et exinde instructus idem Paulus fecit eum ordinabiliter sedere. protulit uero eundem Latinum librum de bibliotheca et dicit mihi „aspice illum, si secundum chartacium authenticum uolumen septimae actionis sancti <quinti> concilii completum est“. et inueni eundem Latinum librum in septima actione minus habentem ad illum uolumen chartacium. et dicit mihi idem Paulus patriarcha quia „assume tecum Sergium diaconum, qui dicitur Antipisidius, quia bonus scriptor est, et ostende ei, quomodo debeat litteras Latinas scribere, et adde quae minus sunt“. sunt autem quae addidimus in eodem Latino libro in septima actione libelli, qui dicuntur Uigilii papae Romani, quos et interpretatus sum Latine ex ipso uolumine et, ut dictum est, scripsit ipse Sergius diaconus. quae uero scripta sunt ab eodem Sergio diacono, qui dicitur Antipisidius, interposuit in eodem Latino libro Theodorus librarius, qui habuit stationem ad sanctum Iohannophocam. haec, domni, in ueritate scio facta fuisse. Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

VPG CR MNL

1 edicat] et dicat P N grammaticus] gramaticus C NL 2 relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N monachus L 3 grammaticus] gramaticus CR N latinus G add. 4 scio] stio C¹ tu R domni] domne C domini G MNL temporibus] temporebus C¹ pauli] paulo VP quondam] quod VP quodam C patriarchae] patriarchii L fortunium] fortunium NL 5 chartaginensis] chartaginensi V cartaginensi P carthaginensis C¹G L cartaginensis R cartaginiensis M magna dei ecclesia C 6 debuisset] debuissent MNL metropolitanus] metropolitanos G¹ metropolitas nos G² morabantur] mirabantur CR rememorabantur M¹ remorabantur M²NL 7 quondam] quodam VP C om. R quoddam N patriarcha] patriarchis N bibliotheca] biblioteca R M bibliotecha L patriarchii] patriarchi VPG N 8 ut om. NL cognosceret] cognosceret P cognoscere L contigit] contingit L inueniretur] inueneretur CR et inueniretur L 9 instructus] constructus G ordinabiliter] ordenabiliter C 10 librum latinum CR librum] liber N bibliotheca] biblioteca R ML mihi] michi G N 11 chartacium] chartatium P N carthacium C¹R L carthatium G cartacium M authenticum] autenticum CG MNL autenticum R πέμπτης = <quinti> om. VPG CR MNL 12 completum] completum L inueni] inuini C actione] actionem N minus] inter M intus NL 13 illum] illud G chartacium] chartatium PG N carthacium C²RG cartacium M mihi] michi G N idem] id est N quia] qui G assume] adsume C assume L 14 diaconum] dyaconum R diacono N ostende] ostendi N ei om. R 14–15 quomodo] comodo P 15 scribere latinas V¹ quae¹] qui V¹ autem] haec G 16 addidimus] addimus VPG L libro in om. M uigilii] uiginu L 17 ipse om. VPG 18 diaconus] dyaconus R diacono N quae ... dicitur om. N diacono] dyacono R diaconus L antipisidius] antetipisidius C antespidius R antipissidius G antipisilius M antepisidius N 19 interposuit] interposui VP CR NL theodorus] theodorus L librarius] liberarius C stationem] stationem N ad sanctum om. L 20 iohannophocam] iohannem focam CR iohannem phocam G iohannofocam MNL 21 gloriosissimi] gloriosissime P

Παρὼν Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος καὶ ἑπακούσας τῶν παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ γραμματικοῦ Ῥωμαϊκοῦ λεχθέντων τὰ τῆς οἰκείας εἰδήσεως σὺν πάσῃ ἀληθείᾳ διεξίτω.

Σέργιος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἀγιωτάτης <τοῦ θεοῦ> μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε·

- 5 Πρὸ τούτων πλείστων χρόνων μετεστείλατό με Παῦλος ὁ γενόμενος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ λέγει μοι· „βλέπε, τί μεταβάλλει ὁ κύρις Κωνσταντίνος ὁ γραμματικὸς ὁ Ῥωμαϊκὸς ἐκ τοῦ εἰλιταρίου τῆς πέμπτης συνόδου καὶ γράψον αὐτὸ ἐν Ῥωμαϊκοῖς γράμμασι“ καὶ ταῦτα ἀκούσας παρ’ αὐτοῦ ὡς δούλος καὶ ὑποκείμενος ὑπήκουσα καὶ ἔγραψα καὶ δέδωκα αὐτὰ τούτῳ αὐτῷ τῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ

10 γραμματικῷ.

Ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεβόησεν·

Ἄνάθεμα τῷ λεγομένῳ λόγῳ Μηνᾶ πρὸς Βιγίλλιον καὶ τοῖς πλασαμένοις αὐτὸν ἡγουν συγγραφαμένοις· ἀνάθεμα τοῖς λεγομένοις γεγενῆσθαι λιβέλλοις ἀπὸ Βιγιλίου πρὸς Ἰουστινιανὸν καὶ Θεοδώραν τοὺς ἐν θείᾳ τῇ λήξει τοῖς καὶ φάλσοις ἀποδειχθεῖσιν·

- 15 ἀνάθεμα περιεκτικῶς τοῖς φασεύσασιν τὰ πεπραγμένα τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου· ἀνάθεμα τοῖς διδάξασιν καὶ ἐκθεμένοις καὶ διδάσκουσιν ἢ καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος.

- Ταῖς ἀγίαις τετράσι συνόδοις αἰωνία ἡ μνήμη· τῇ ἀγίᾳ πέμπτῃ συνόδῳ αἰωνία
- 20 ἡ μνήμη· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· εἰρηνοποιῷ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη.

Υἱὲ θεοῦ, ζωὴν αὐτῷ· υἱὲ θεοῦ, νίκας αὐτῷ.

- 25 Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου ἐπέχων τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ ὀσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου, ἅμα Στρατονίκῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Σόλων καὶ Τύχωνι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ

MTO

2 θεοσεβεστάτου] θεοφιλεστάτου O Ῥωμαϊκοῦ om. O 3 διεξίτω] διεξιέτω T 4 σέργιος] γέργιος
M dei = <τοῦ θεοῦ> om. MTO 6–7 δ² ... Ῥωμαϊκὸς] ὁ Ῥωμαϊκὸς γραμματικὸς O 7 εἰλιταρίου]
εἰληταρίου M τῆς ἀγίας πέμπτης O καὶ om. TO αὐτὸ] αὐτὰ O 12 λόγῳ om. T
βιγίλλιον] βιγίλιον T 13 συγγραφαμένοις αὐτὸν ἀνάθεμα M βιγιλίου] βιγιλίου T 14 καί²
om. M 17 ἡμῶν om. O 21 εἰρηνοποιῷ] εἰρηνοποιῷ M 22 ὀρθοδοξίας] ὀρθοδόξου πίστεως
M 25 πόλεως om. T τριμιθούντων] τριμυθούντων MO

Praesens Sergius deo amabilis diaconus et inauriens quae a Constantino deo amabili presbitero et Latino grammatico dicta sunt, quae scit cum omni ueritate prosequatur. Sergius deo amabilis diaconus sanctae magnae dei ecclesiae dixit:

Ante hos multos annos conuocauit me Paulus quondam patriarcha Constantinopolitanus et dicit mihi „uide, quae interpretaetur domnus Constantinus grammaticus Latinus ex uolumine quinti concilii, et scribe <ea> in Latinis litteris“; et haec audiens ab eo, sicut seruus et subiectus, oboediui et scripsi et dedi ea domno Constantino presbitero et grammatico.

Sanctum concilium exclamauit:

Anathema libro, qui dicitur Menae ad Uigilium, et qui eum finxerunt siue scripserunt! anathema libellis, qui dicuntur facti fuisse a Uigilio ad Iustinianum et Theodoram diuae memoriae, qui et sunt <falsi> demonstrati! anathema simul qui falsauerunt acta sancti et uniuersalis quinti concilii! anathema qui docuerunt et exposuerunt docentibusue uel qui postea docituri sunt unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri unius de sancta trinitate!

Sanctis quattuor conciliis sempiterna memoria! sancti quinti concilii sempiterna memoria! multos annos imperatori! Constantino magno imperatori multos annos! pacifico imperatori multos annos! conseruatori rectae fidei multos annos!

Fili dei, da illi uitam! filii dei, da illi uictorias!

Theodorus deo amabilis episcopus ciuitatis Tremithuntorum insulae Cypri locum gerens Epiphaniae sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulae Cypri, una cum Stratonico <deo

VPG CR MNL

1 diaconus] dyaconus R diacono N inauriens] inaurientes VP inauriens R M amabili] amabile CR MNL 2 presbitero] presbytero G grammatico] gramatico CR MN scit] sit M scit cum] scitrum N 3 diaconus] dyaconus R diacono N dei magnae G MNL ecclesiae] aecclisiae N 4 conuocauit] comuocauit P μετεστείλατο = conuocauit (συνεκάλεσε) quondam] quodam V C qd P quoddam N patriarcha constantinopolitanus] patriarcham constanus N 5 dicit] dixit R dicens M mihi] michi G N domnus] domno P dñs G om. MNL grammaticus] gramaticus CR L latinus om. L 6 scribe] scribae P scibe L αὐτὸ = <ea> om. VPG CR MNL 7 oboediui] obediui RG L obaediui M ea] eam NL domno] donec VP domino MNL 7–8 grammatico et presbitero CR 8 grammatico] gramato C¹ gram- matico C² N 9 exclamauit] exclamat G 10 anathema] anathima C menae] maenae P M mene RG NL scripserunt] scripsere L 11 a om. VPG (!) iustinianum] iustianum P theo- doram] theoderam P theodorum R 12 τοῖς καὶ ψάλλοις = qui et sunt <falsi> om. VPG CR MNL simul] semul C¹ 13 sancti] sanctis N concilii om. N 14 docentibusue] docentibus G NL qui om. L docituri sunt] docituris VP NL² dicturis G doceturis C docturis R docturi sunt M uoluntatem] uolontatem C in om. VPG 17–18 sancti ... imperatori² C² marg. sancti ... memoria om. L 18 multos annos] multus annus C² annos] anno G¹ 19–20 multos annos om. G 21 filii¹] filii P R filii²] filii R uictorias] uictoriam VPG 23 tremithuntorum] tremithantorum G thremithuntorum CR N tremituntorum L cypri] cipri C 23–24 locum ... cypri om. G 24 stratonico] stratonio V 24–657,1 τῷ θεοφιλεστάτῳ = <deo amabili> om. VPG CR MNL

τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς συνόδου τυγχάνοντων τῆς εἰρημένης φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου, εἶπον·

Ἀναδιδάσκομεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς χρήσεις διαφόρων ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐπιφερόμεθα δηλούςας δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐν αἷς ἔγκειται χρῆσις τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐπιγεγραμμένου εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν τὸ φάσκον· *νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται*. Ὑπεστι δὲ ἡμῖν κατὰ χώραν καὶ ἡ βίβλος τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ ἔχουσα ἐφ' ὀλοκλήρῳ τὸν τοιοῦτον αὐτοῦ λόγον. εἰσελθόντων δὲ ἡμῶν ἀρτίως ἐνταῦθα κατὰ κέλευσιν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοστέπτου μεγάλου ἡμῶν βασιλέως καὶ ἀναζητησάντων βίβλους, ὧν ἐπιφερόμεθα πατρικῶν χρήσεων εἰς τὸ ταύτας προκομίσει τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, εὔρομεν χαρτῶον παλαιότατον βιβλίον ἔχον διαφόρους ὁμιλίας τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἐν αἷς ἔγκειται καὶ ὁ αὐτὸς εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται* λόγος. αἰτοῦμεν οὖν τὴν τε ὑμετέραν ἐνδοξότητα καὶ τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, εἰ παρίσταται αὐτῇ τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἐν χερσὶν ἡμῶν ὑπάρχον ἐπιδοῦναι ἡμᾶς πρὸς ἀνάγνωσιν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Ἦνπερ ἔφησαν μετὰ χεῖρας ἔχειν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου βιβλίον οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων νήσου, ταύτην ὑποδεχόμενοι οἱ ὑπεκλαμβάνοντες τὰ ἐν τῇ παρούσῃ ἁγίᾳ συνόδῳ πραττόμενα εἰς ἐπήκοον πάντων ἡμῶν τὸν ἐν αὐτῇ φερόμενον εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται* λόγον ἀναγινωσκέτωσαν.

Καὶ λαβῶν Ἀγαθῶν ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τὸ αὐτὸ βιβλίον ἀνέγνω τὸν ἐν αὐτῷ ἐμπερόμενον λόγον ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

8; 14; 20–21; 658,1 Joh. 12,27

MTO

1 ἀμφοτέρων ... τυγχάνοντων] ἀμφοτέροι ... τυγχάνοντες M εἰρημένης om. O 4 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων
 O 6 ἡμῶν om. O 9 ἡ² om. M ἐφ'] ἐπὶ M ἐπ' T 10 δὲ] καὶ T 12 εὔρομεν]
 ηὔρομεν T 14 τε om. O 15 αὐτῇ] αὐτῇ T 16 ἡμῶν] ἡμῖν M ἡμᾶς] ὑμᾶς O 19
 ὑπεκλαμβάνοντες] ὑπεκλαβόντες O

amabili) episcopo Solorum et Tychone <deo amabili) episcopo Citii utrisque ex sinodo existentibus antepate Cypri Christo amabilis insulae, dixerunt:

Suggerimus gloriae uestrae ac uniuersali uestri concilii, quod testimonia diuersa sanctorum probabiliūque patrum deferimus asserentia duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, quibus interiacet testimonium sancti Athanasii quondam archiepiscopi Alexandriae ex libro, qui subter scribitur de textu euangelii, quo ait: *nunc anima mea turbata est*. e(s)t uero apud nos in prouincia etiam liber eiusdem sancti Athanasii habens ex integro eundem eius librum. ingredientibus autem nobis huc nuper ex iussione piissimi domni nostri et a deo coronati magni imperatoris et inquirentibus libros patrum, quorum testimonia deferimus, ut eos proferremus uestro sancto concilio, inuenimus codicem chartacium uetustissimum habentem diuersa adlocutiones eiusdem sancti Athanasii, quibus interiacet etiam praedictus sermo *nunc anima mea turbata est*. petimus igitur tam uestram gloriam quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium, si ei placuerit huiusmodi codicem, qui et prae manibus nostris est, offerimus ad legendum. Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Librum sancti Athanasii, quem asseruerunt prae manibus habere deo amabiles episcopi insulae Cypri, accipientes quique acta praesentis sancti concilii suscipiunt ad inauriendum nos omnes <sermonem), qui in eo continetur, in *nunc anima mea turbata est*, legant. Et accipiens huiusmodi codicem Agatho relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit sermonem, qui in eo continetur, habentem in uerbis ita:

VPG CR MNL

1 tychone] tychono VP   tychono G   thyconam CR   thycone ML   thiconem N   τῷ θεοφιλεστᾶτι = <deo amabili) om. VPG CR MNL   episcopo] epis P   epm C   citii] cytii CR   cycii M   sinodo] sinedo VP   synedo G   synodo MNL   2 existentibus] existentibus G MNL   antepate] antefatae C M   antefate R NL   amabilis] amabile VP   amabili G 3 uestrae gloriae MNL   uestri concilii] uestro concilio M (!)   testimonia] testimonium N   διαφόρων = diuersa   4 probabiliūque] probaliumque G   deferimus] defferimus M   asserentia] adserentia C   naturales] naturas N   uoluntates naturales C   uoluntates naturales R   5 operationes] operationis C   incarnationis] incarnationes VP   domini] ueri dei G   christi om. V   5–6 ueri dei nostri om. G N   6 interiacet] interiacit C¹   testimonium om. L   athanasii] athanasi C   atanasii R   quondam] quodam V C   quod P   quoddam N   om. L   archiepiscopi] archiepiscopo V   archiepiscopis P   archi N   7 libro] sermone?   textu] texto C   8 e(s)t] et VPG CR MNL   uero] uere G MNL   apud] apud V   prouincia] prouintia V C¹ N   etiam] terminatum CR (= tiaeiam)   athanasii] athanasi C   ex] in G¹   integro] ingro C¹   9 eius om. G   ingredientibus autem] haec G   autem V add.   piissimi om. N   domni] domini VPG MNL   10 coronati magni] coronatis magnis MNL   imperatoris] imperatori VP N   imperatoribus ML   inquirentibus] inquaerentibus C   quorum] horum M   11 testimonia C² add.   eos om. CR   proferremus] proferamus VP M   proffereremus C   proferemus R N   profereremus L   sancto C² add.   inuenimus] inuimus C   et nonuiniis R 12 chartacium] chartatium PG N   carthacium C¹RG   cartacium M   habentem] habente P   habentem sunt diuersa VP   diuersa] diuersas RG M   diuersam N   adlocutiones] allocutiones G M   adlectiones L   sancti] sanctissimi CR   athanasii] athanasi C   13 interiacet] interiacit CR   mea ..... turbata V lac.   petimus] petemus C   14 uestram] uestra N   et uniuersale om. G   uestrum om. VPG   16 gloriosissimi] gloriosissime VP   groriosissimi G   17 athanasii] atanasii P¹   asseruerunt] adseruerunt C   asserunt L   amabiles] amabilis P NL   episcopi] epō V   ep̄s P   18 quique] quique V   quequi MN   quequia L   suscipiunt] sunt CR   inauriendum] inauriendum R M   19 λόγον = <sermonem) om. VPG CR MNL   20 relegiosus] religiosus RG MNL   notarius] notario N   sanctissimi] sanctissimae V   sanctissimus N 20–21 patriarchae] patriarchii L   21 constantinopoleos] constantinopoleus C   sermonem] L marg.: sancti athanasii pulchra expositio

Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ *νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται*.

Τῆς ὁμοιώσεως τοῦ κυρίου τῆς πρὸς ἡμᾶς ἡ ὠφέλεια μεγάλη, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὁμοιούμεθα πρὸς αὐτόν. εἰ γὰρ μὴ αὐτὸς ὠμοίωτο πρὸς ἀνθρώπους, οὐκ ἠδύναντο ἄνθρωποι ὁμοιοῦσθαι πρὸς θεόν, ἀλλὰ πρὸς θεὸν ἄνθρωπον γενόμενον ὁμοιοῦνται ἄνθρωποι. ἔδει δὴ τὸν
 5 εἰς ὁμοίωσιν ἡμῶν καταβαίνοντα κατὰ τοῦτο μάλιστα ὁμοιωθῆναι, καθ' ὃ μεταβολῆς ἐδεόμεθα· μεταβολῆς δὲ ἐδεόμεθα κατὰ τὰ πάθη, ἵνα ταῦτα εἰς ἀπάθειαν μεταστῆ. μηδεὶς δὴ ἀπιστεῖτω περὶ τῶν παθῶν οἰόμενος τρέπεσθαι τὴν θεότητα· ἀλλὰ προσγενόμενον αὐτῇ τὸ πάθος ἀπὸ τοῦ σαρκικοῦ καὶ ψυχικοῦ κινήματος ἐνθυμείσθω καὶ προσγινόμενον καὶ νικώμενον. διὰ γὰρ τοῦτο προσγέγονεν ἵνα νικηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο νενίκηται, ἵνα ἡ
 10 πᾶσα ἀνθρώπων φύσις κατὰ τὸ συγγενὲς εὐεργετηθῆ. ἐκεῖθεν γὰρ ἀρξάμενοι μετασχηματιζόμεθα πάντες ἐκ πασχόντων ἀπαθεῖς, καὶ ἀπὸ νεκρῶν ζῶντες καθιστάμενοι. μὴ οὖν ταραττέσθω τις εἰς ἀπιστίαν, εἰ λέγει θεὸς ὢν ὁ κύριος ἅμα καὶ ἄνθρωπος· *νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται*, τοῦτο γὰρ ἐγένετο τῆς μὲν θεότητος εἰκούσης, τῆς δὲ σαρκὸς ἐγειρομένης· δυνατὸν <γὰρ> ὄν τῆ θεότητι κωλύσαι τὴν ταραχήν, ἀλλ' οὐ βουλομένης αὐτῆς, ἵνα μὴ
 15 τὴν ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς διαλύσῃ.

Τοιοῦτο δὴ τι νοητέον ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. κεκραμένον μέλι πρὸς ὕδωρ, οὐ δὴ τὸ μέλι μεταβέβληται, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ἐπλεόνασεν. ὅτε δὴ κίνημα τὸ τῆς σαρκὸς ἐν τῷ κυρίῳ, τοιοῦτό τι λάβωμεν ὁμοίωμα ὡσπερ ὕδατος ἐν μελικράτῳ, <οἶον ἐν μέλι κεκραμένῳ> πλεονασμόν· ὅτε δὲ πάλιν τὸ θεϊκὸν ἐκφαίνεται καὶ ἐνεργεῖ δυνάμεις καὶ δείκνυσι τὴν
 20 ἐξουσίαν, τοιαύτην ὁμοίωσιν λάβωμεν ὡσπερ τοῦ μέλιτος ἐπικρατοῦντος τὸ ὕδωρ. δυνατὸν γὰρ τῆ θεότητι τοῦτο ποτὲ μὲν τῆ σαρκὶ παραχωρεῖν εἰς τὸ πλεονάσαι, ποτὲ δὲ αὐτὴν ἐπικρατῆσαι ἀναιροῦσαν τὸ πάθος καὶ τὸ τῆς σαρκὸς ἀσθενές. τεκμήριον δὲ *τεσ-*

4 cf. Joh. 1,14   10–11 cf. Phil. 3,21   12–13 Joh. 12,27   22–660,2 cf. Mt. 4,2; Lc. 4,2

1–662,17 Athanasius Alex., hom. in illud: nunc anima mea turbata est (CPG 2161)

MTO

2 ἡ] ἡ MT   om. O   3 ἠδύναντο ἄνθρωποι] ἠδύνατο ἄνθρωπος M   ἠδύναντο <ἄν> ἄνθρωποι
 conī. Frohne   6 μεταβολῆς δὲ ἐδεόμεθα om. MT   7 δὴ ἀπιστεῖτω] διαπιστεῖτω O   8 προσγι-
 νόμενον] προσγενόμενον O   14 enim = <γὰρ> om. MTO   15 ὁμοίωσιν τὴν om. M   16 τοιοῦτό]
 τοιοῦτόν T   18 μελικράτῳ] μέλιτι κρατῶ O   id est in melle temperato = <οἶον ἐν μέλι κεκραμένῳ>
 om. MTO   19 ὅτε] ὅταν O   20 τοιαύτην] τὴν αὐτὴν O   22 τῆς om. MO

Athanasii archiepiscopi Alexandriae in *nunc anima mea turbata est*.

Similitudinis domini ad nos utilitas magna est, eo quod et nos assimilamur ad eum. nisi enim ille assimilatus fuisset hominibus, non poterant homines deo assimilari, sed ad deum hominem factum adsimulantur homines. oportuerat itaque eum qui, ut nobis similis fieret, descendit, in hoc maxime similem effici, in quo transmutari indigebamus; transmutari autem augebamus secundum passiones, ut haec in impassibilitatem transferentur. nullus igitur diffidat de passionibus [audiens] existimans uerti deitatem, sed superuenisse ei passionem ex carnali atque anima motione coniectet et superuenisse et uinctam fuisse. ideo namque aduenit, ut uincatur ideoque uictum est, ut omnis natura humana per cognationem beneficium capiat. ex hoc quippe incipientes transfiguramur omnes ex passibilibus impassibiles, et ex mortuis uiuentes effecti. nullus igitur perturbetur ad infidelitatem, si dicit, dum deus sit dominus pariterque et homo; *nunc anima mea turbata est*, hoc enim factum est deitate quidem adquiescente, carne autem insurgente; possibile enim erat deitati prohibere perturbationem, sed noluit, ut similitudinem, quam ad nos habuit, non dissolueret.

Tale ergo aliquid intellegendum est ex rebus, quae circa nos sunt. temperatum mel cum aqua, non quod mel mutatum est, sed aqua superhabundauit. quando dumtaxat motio carnis est in domino, talem quandam similitudinem assumamus sicut aquam in melicrato, id est in melle temperato, superhabundantem; quando iterum quod diuinum est demonstratur et operatur uirtutes et ostendit potestatem, talem similitudinem assumamus sicut dum mel aquam exsuperat. hoc enim possibile [enim] est deitati aliquando quidem carnem permittere, ut superhabundet, aliquando uero eam superare ad perimendam passionem

VPG CR MNL

1 athanasii] athanasi G alexandriae] alexander VP est om. M 2 domini om. L 2–3
 assimilamur ... ille om. N 2 assimilamur] adsemulamur C assimilamur RG adsimilamus M
 assimilamus L ad eum] ac... L ras. 3 enim C² add. ille] illae P assimilatus] adsemulatus
 C assimilatus RG M adsimilatus NL assimilari] assimilari PG R M adsimulari C
 adsimulari NL sed et ad N 4 factum] factus VPG adsimulantur] adsimulantur P MNL
 assimilantur RG homines om. M oportuerat] oportere erat N similis] similes CR N 5
 fieret] fierent R fuerat L descendit] descendit RG MNL maxime] maximae VP C maxi-
 mae in hoc similem VP effici] officii VG officii P om. N indigebamus] indigeamus N
 6 autem] hoc G augebamus] agebamus V C¹ egebamus PG MNL passiones] passionis CR
 impassibilitatem] impassibilitate CR impassibilitatem NL transferentur] transferentur CG ML
 transferantur R 7 diffidat] difidat C οἰόμενος = [audiens] + existimans existimans] existi-
 mans P exaestimans C uerti] uere VPG deitatem] dei ueritatem R 8 ei] et NL ex]
 et M ψυχικοῦ = anima] animae VPG CR MNL motione] motionem MNL uinctam]
 uictam CR N unitam G 9 namque] nanque L ut¹] et G N¹ ideoque] ideo C¹G
 idemque R ideo quoque MNL 10 cognationem] cognitionem G cognatione N ex¹] et
 R transfiguramur] transfiguramen N 11 impassibiles] impassibiles ML perturbetur] pertur-
 batur R perturbet L 12 dum dicit deus N 13 deitate] dei .tate V ras. insurgente]
 insciente C¹R possibile] possibili VPG CR 14 deitati] deitate VPG CR prohibere] prohibente
 G perturbationem] perturbatione VPG quam] quia G 16 intellegendum] intelligendum RG
 ML mel] uel VPG 17 superhabundauit] superabundauit C ML 18 assumamus] adsumatur
 C assumant R assumamus L aquam] aqua V C² melicrato] mellicrato CR¹G
 meliorato R² L 19 superhabundantem] superabundantem VPG N quod] quidem C¹ 20
 assumamus] adsumamus C assumamus L 21 aquam] aqua P [enim] om. C¹RG MN
 C² add. (!) carnem] carne N 22 superhabundet] superabundet C M insuperabundet R
 superare] supraerare N perimendam] perimendum VPG perimendam N

σαράκοντα ὅλας ἡμέρας ἀπέχεται τροφῆς σωματικῆς καὶ οὐ πεινᾷ τὸ σῶμα· μετὰ γὰρ ταῦτα, καθὼς γέγραπται, *πεπείνακεν* ἐνταῦθα σαρκὸς πλεονασμός, εἶτα *ἐπείνασε* μετὰ τὸν τοσοῦτον χρόνον ἐπλεόνασε τὸ τῆς σαρκὸς· διὰ τοῦτο ἵνα καὶ πείρα προσενεχθῆ καὶ ὁ πειράζων κατασχυνθῆ καὶ ὁ ἐξ ἀρχῆς ἄνθρωπος διὰ βρώμα πεσῶν δι' ἐγκράτειαν βρώμα-
 5 τος ἀναστῆ. φέρει δὴ καὶ τὴν ταραχὴν τῆς σαρκὸς ἐπὶ τῷ θανάτῳ προσιόντι· καὶ πῶς γὰρ ἐμελλεν *ὑπήκοος* γενέσθαι τὴν ἡμετέραν ὑπακοὴν πληρῶν ἀνθ' ἡμῶν, εἰ μὴ καὶ πρὸς ἐναντίωμα ἔσχε καὶ τοῦ ἐναντιώματος ἐπεκράτησεν. ἡμῖν γὰρ, ἐπειδάν τι ἐκ τῆς σαρκὸς ἐναντίωμα γένηται, εἰ παρακούσασαιμεν τοῦ προστάγματος νικηθέντες σαρκί, τοῦτον τὸν τρόπον ἢ ἀμαρτία συμβαίνει. οὐκοῦν καὶ ἐν τῷ κυρίῳ τὸ μὲν ἐναντίωμα ἔδει γενέσθαι τὸ
 10 ἀπὸ τῆς σαρκὸς, νικῆσαι δὲ τὴν ὑπακοήν. εἰ γὰρ καὶ θεὸς <ἦν>, ἀλλ' ἐν σαρκὶ καὶ κατὰ σάρκα, τὴν ὑπακοὴν πληροῖ καὶ τοῦ θελήματος τῆς σαρκὸς τῷ θελήματι τῆς θεότητος κρατεῖ, καθὰ <προ>εἶρηκεν, *ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμπσαντός με πατρός*, ἴδιον λέγων θέλημα αὐτοῦ τὸ τῆς σαρκὸς, ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἴδια αὐτοῦ γέγονεν. οὐ γὰρ ἔστι θέλημα υἱοῦ θεϊκὸν θελήματος
 15 θεοῦ κεχωρισμένον. ἔδει δὴ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινήθῃναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεϊκῷ, καὶ οὕτως αἱ τῶν ἀνθρώπων παρακοαὶ λύονται διὰ τῆς παραδόξου ταύτης ὑπακοῆς, ἣν Χριστὸς ὑπήκουσεν ὑπὲρ ἡμῶν.

“Ὅρα δὴ τοῦ κινήματος τοῦ σαρκικοῦ γενομένου τί φησι· *καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξασόν σου*
 20 *τὸ ὄνομα. τό· τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης* ἐφθέγγετο κατὰ τὴν κίνησιν τῆς σαρκὸς, τό· *διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην* <τῆς θεότητος ὑπερνικώσεως> φθέγγεται, σχεδὸν τι μηδὲ φανῆναι τῷ σαρκικῷ θελήματι συγχωροῦντος τοῦ θεϊκοῦ. τὸ

---

4 cf. Gen. 3,1–7   5 cf. Phil. 2,8   12–13 Joh. 6,38   18–21 Joh. 12,27–28

10–14 cf. ACO ser. II vol. I p. 284,12–15   15–17 cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19–21

MTO

---

2 ἐνταῦθα γὰρ σαρκὸς M¹   4 ἐγκράτειαν] ἐγκρατείας M   5 δὴ] δὲ O   6 γενέσθαι] γίνεσθαι M
 καὶ om. M   7 ἐκ τῆς] ἐκ T   8 εἰ παρακούσασαιμεν] εἴπερ ἀκούσασαιμεν O   10 <ἦν> (cf.
 ACO ser. II vol. 1 p. 284,12)   ἐν τῇ σαρκὶ O   12 καθὰ <προ>εἶρηκεν] καθάπερ εἶρηκεν MTO   13
 θέλημα¹ om. O   16 ταύτης] αὐτῆς M   17 ἦν ὁ χριστὸς O   21 diuinitate superuincente = <τῆς
 θεότητος ὑπερνικώσεως> om. MTO

ipsam et carnis infirmitatem. indicium uero est *quadraginta* totis *diebus* abstinuit corporali cibo, et non esurit ipsum corpus; post haec quippe, sicut scriptum est, *esuriit* hic carnis exuberantia, deinde *esuriit* post tantum tempus exsuperauit quod carnis est; idcirco ut et temptatio ingeretur et temptator confunderetur et homo, qui a principio per cibum lapsus est, per abstinentiam cibi resurgeret. tollerat autem et perturbationem carnis [sub] <ob> ipsa morte adueniente; et quomodo ergo *oboediens* futurus esset nostram pro nobis oboedientiam complens, nisi et contra aduersitatem haberet et uinceret aduersitatem. nobis enim, si quando ex carne infestatio fit, si inoboedientes fuerimus mandato uicti carne, hoc modo peccatum emergit. ergo et in domino aduersitatem quidem oportebat fieri a carne, oboedientiam uero uincere. quamuis enim deus est, uerum in carne et secundum carnem, oboedientiam complet et uoluntatem carnis uoluntate praeualet deitatis, sicut praedixit: *quia discendi de caelo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me, patris*, propriam uoluntatem dicens ipsam carnis, nam et caro propria eius erat. neque enim est uoluntas filii diuina a uoluntate dei separata. oportebat quippe moueri carnis uoluntatem, subici uero uoluntati deitatis, et ita hominum inoboedientiae soluuntur per hanc ammirabilem oboedientiam, qua Christus oboediuit pro nobis.

Considera igitur facta motione carnali quid asserat: *et quid dicam? <pater,> salua me ex hac hora? sed ideo ueni in hanc horam. pater, glorifica nomen tuum.* ipsum: *quid dicam? <pater,> salua me ex hac hora* asseruit secundum motionem carnis, *ideo ueni in hanc horam* diuinitate superuicente effatus est, pene nec apparere carnalem uoluntatem

VPG CR MNL

1 indicium] indictum MNL   quadraginta] quadragenis ergo C¹   quadragenis ergo G   .XL. R
MNL   totis om. CRG   abstinuit] abstenuit C   2 cibo] cybo VP   esurit] esuriit CRG
sicut] ut N   esuriit] ersuriit C   esurit G N   esuritt M   3 exuberantia] exsuperantia CR
exuperantia L¹   esuriit] esurtit M   exsuperauit] exuperauit P   exuberauit MNL   et ut L
4 ingeretur] ingeretur P   ingereretur RG ML (?)   temptator] temptor VP   temptatur C   qui
a] quia a CR   quia G   cibum] cybum VP   ciuum N   5 abstinentiam] abstenentiam C
cibi] cybi V   tollerat] tolerat V ML   tolleranti N   carnis] corporis MNL   ἐπι = <ob>]
[sub] VPG CR MNL   6 oboediens] inoboediens V²   oboedies C   oboediens RG L   futurus]
. . . futurum N ras.   7 oboedientiam] obedientiam RG NL   complens] complens CRG   et¹] e G
8 ex] in C¹   inoboedientes] inobedientes VG R L   fuerimus] fueremus C¹   fueramus R
fugerimus N   9 emergit] inmergit CR NL   immergit M   aduersitatem om. L   10 oboedien-
tiam] obedientiam RG L   11 oboedientiam] obedientiam RG NL   complet] conplet CRG   uo-
luntate] uoluntatem VPG MNL   uoluntas C¹R¹   et uoluntate C²R²   12 discendi] descendi C²G
MNL   descendit R   faciam] factam N   uoluntatem] uolontatem C   uoluntates G   13
uoluntatem¹] uolontatem C   uoluntatem²] uolontatem C   carnis] carnem CR   14 neque]
naemque N   est om. CR L   uoluntas] uolontas C   filii] fili V   uoluntate] uolontate C
14–15 dei ... uoluntatem om. L   15 uoluntatem] uolontatem C   uero om. VPG   uoluntati]
uolontati C   16 inoboedientiae] inobedientiae V³G R L   ammirabilem] admirabilem CR ML
oboedientiam] obedientiam CRG NL   oboediuit] obediuit CRG NL   16–17 obediuit patri pro G
18 facta] facto N   motione] monitione CR   motioni M   mentione L   quid asserat] quidam
erat VP   quid amiserat G   quid adserat C   quod asserat N   quid] quidquid CR   dicam]
dicat CRG   πάτερ = <pater> om. VPG CR MNL   19 hora] ora P C N   ideo ueni] ideuini C¹
ideouini C²   horam] oram P C N   osce R   glorifica] glorica N   ipsum C² add.   ipse
M   20 πάτερ = <pater> om. VPG CR MNL   hora] ora P C N   asseruit] adseruit C   ueni]
uini C   21 horam] oram P C N   unam R   diuinitate] diuinitatem MNL   superuicente]
superuiente G   superuicentem MNL   effatus] efactus C¹   efatus C²   affectus R   ef-
factus N   pene] per me G   apparere] conpere R   appareret L   carnalem] carnem C¹R
carnelem N   uoluntatem] uolontatem C

γάρ· τί εἶπω; ὡσπερ ἐγκόπτοντός ἐστι ῥῆμα, ὡς φανῆναι μὲν ἡμῖν, ὅτι καὶ σὰρξ ἀληθῆς, ὑποταττομένη δὲ ἡ σὰρξ καὶ οὐ δυναμένη περισπάσαι καθάπερ ἵππος τὸν ἐπιβάτην, οὐδ' ὄσον ὀκλάσαι τὴν χεῖρα τὴν ἡνιοχοῦσαν. καὶ δὴ καὶ τί λογίζεται τὸ πάθος; οὐκ ἀδοξίαν, οὐκ αἰσχύνην, ἀλλὰ δόξαν ἑαυτοῦ καὶ πατρὸς, καὶ ἐπισπεύδει μᾶλλον ἢ ἀποτρέπει τὸ

5 πάθος *πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα*· οὐκ ἔσται, φησίν, οὐδεμία παραίτησις παρ' ἐμοῦ, ἀλλ' εἴξει τὸ παραιτούμενον καὶ κρατήσῃ τὸ μὴ παραιτούμενον. σαρκική μὲν γὰρ φύσις παραιτεῖται τὸν θάνατον, καὶ ἦν τοῦτο ἐν Χριστῷ, ἐπειδὴ καὶ *γένετο σὰρξ ὁ λόγος* ἀληθῶς, θεϊκὴ δὲ βούλησις αἰρεῖται τὴν κόσμου σωτηρίαν, ἣν ὁ θάνατος κατειργάσατο. εἶτα πληρουμένη φαίνεται τό· *ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με* λέγει ὁ Χριστός·

10 *πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα*, καὶ ἀπόκρισις ἐξ οὐρανοῦ· *καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω*, ἵνα ἴδωμεν, ὅτι διάστασις οὐδεμία, οὐδὲ χωρισμὸς πατρὸς καὶ υἱοῦ, μᾶλλον δὲ ἵνα κερδάνωμεν τὴν συνάφειαν ἡμῶν τὴν πρὸς θεὸν ἐν Χριστῷ γενομένην. οὐδεὶς μὲν γὰρ ἀνθρώπων, ὃς οὐκ ἀπέσπασεν ἑαυτὸν ἀπὸ θελήματος θεοῦ κατὰ τι μέρος ἢ πράγματος ἢ χρόνου· ἐν μόνῳ δὲ Χριστῷ τὸ ἀχώριστον τῆς θελήσεως ἐφυλάχθη, ᾧ συνακολουθοῦντες

15 κερδαίνομεν τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς θεόν, καὶ τὴν ἔνωσιν τὴν σωτήριον καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν τῆς θείας ἐνώσεως, ὡς αὐτὸς εἶρηκεν· *ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν*, οὕτω καὶ οὗτοι ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

Σαφῶς καὶ νῦν ἐν τῷ ἀναγνωσθέντι λόγῳ δύο φυσικὰ θελήματα ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου

20 οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὁ ἀοίδιμος ἐτράνωσεν Ἀθανάσιος.

Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πλουσιάδος εἶπεν·

Ἀναφέρω τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμηνικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς Πολυχρόνιός τις πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς ὁμόφρων ὑπάρχων Μακαρίου καὶ Στεφάνου

5 Joh. 12,28

7 Joh. 1,14

9 Joh. 4,34; Joh. 6,38

10 Joh. 12,28

16 Joh. 10,30

MTO

1 abscentis = ἐγκόπτοντός (ἐκκόπτοντος?) 6 εἴξει] ἦξει T εἴξει O 7 τὸν θάνατον] θανάτου
 O 9 πληρουμένη] πληροῦν O 12 μὲν om. O γὰρ om. M 13 οὐκ ἀπέσπασεν] οὐ
 κατέσπασεν M 16 ὡς αὐτός] ὡσαύτως TO 19 θελήματα καὶ δύο ἐνεργείας ἐπὶ O 22 θεοφιλέ-
 στατος] θεοφιλῆς M 24 καὶ μοναχὸς om. M

permittente diuina. ipsum igitur *quid dicam?* tamquam abscentis est sermo, ut apparet quidem nobis, quia et caro uera, subiecta uero <caro> et non ualens circumducere sicut equus sessorem, nec quantum est ipsam manum, quae regit, inflectere. denique quid arbitratur passionem? non ignominiam, non confusionem, sed gloriam suam et patris, et accelerat magis quam euitat passionem. *pater, clarifica nomen tuum!* non erit, inquit, 5 ulla a me recusatio, sed recusans obtemperat et non recusans obtinet. carnalis enim natura recusat mortem, et erat hoc in Christo, quoniam *uerbum caro* ueraciter et *factum est*, deitatis autem uoluntas elegit mundi salutem, quam mors operata est. dehinc adimpleta uidetur id *ut faciam uoluntatem eius qui misit me*, dicit Christus, *pater, clarifica nomen tuum*, et responsum de caelo *et clarificaui et iterum clarificabo*, ut sciamus quia distantia 10 nulla est neque separatio patris et filii, magis autem ut lucremur coniunctionem nostram, quae ad deum in Christo facta est. nullus quippe hominum est, qui non seipsum abstraxit a uoluntate dei ex aliqua parte uel re uel tempore; in solo autem Christo inseparabilitas uoluntatis seruata est, quem assequentes coniunctionem ad deum lucrabimus unionemque salutarem ad similitudinem <eius, ad similitudinem> diuinae unionis, sicut ipse perhibuit: 15 *ego et pater unum sumus*, ita et hii in nobis unum sint.

Sanctum concilium dixit:

Aperte etiam nunc in sermone, qui relectus est, duas naturales uoluntates in incarnationis dispensatione unius de sancta trinitate domini Iesu Christi ueri dei nostri laudabilis Athanasius declarauit. 20

Dometius reuerentissimus episcopus Plusiados dixit:

Suggero tam uestrae gloriae quamque sancto ac uniuersali concilio, quod Polichronius quidam presbiter et monachus consentaneus existens Macarii et Stephani hereticorum,

VPG CR MNL

1 permittente] permittende V permittentem NL diuina] diuinam R MNL ipsum] ipsam L
abscentis] abscentis C¹ sermo] homo C¹ rō R apparet] apparet R 2 uera] uerbo
M ἡ σὰρξ = <caro> om. VPG CR MNL non] non L¹ circumducere] circumducere N
3 equus] aequus C ipsam] ipsa G manum] manu C quae regit] qua erigit V qua regit
G denique] deniquae P quid] quod MNL 4 arbitratur] arbitramur C¹ arbitramur R
arbitratus N confusionem] confusionem P 5 accelerat] acceleratur L¹ clarifica] glorifica N
non] nulla L erit] erat CR inquit] inquit RG ML 6 ulla om. L recusans] recusant VP²
recusat P¹ obtinet] optinet RG NL 7 quoniam] quando G uerbum] uerbo C¹ N et²
om. CR 8 uoluntas] uoluntas C mundi salutem] mundis aliter N adimpleta] adimpleta P
9 ut om. N faciat] faciat M uoluntatem] uoluntatem C om. G me V² add. dicit]
dicet CR 10–11 nulla est distantia MNL 11 nulla] nulle C¹ filii] filii V lucremur]
lucremur MNL 12 christo] christum VPG 13 uoluntate] uoluntate C 14 uoluntatis] uoluntates
C quem] quam P¹ assequentes] adsequentes C NL assequentes G ad deum] a deo CR
lucrabis] lucrabis CR MNL² lucrabis L¹ 15 αὐτοῦ, καθ' ὁμοίωσιν = <eius, ad similitudinem>
om. VPG CR MNL perhibuit] perhibuit R L 16 sumus et ita P¹ hii] hi G M in om.
VPG 18 qui om. L relectus] relictus VP rectus C¹R uoluntates] uoluntates C in-
carnationis] incarnationes VPG 19 domini nostri iesu VPG CR christi V add. 20 athanasius]
athanasius VP declarauit] declarauit C 21 dometius] domecius C reuerentissimus] reue-
rentissimus G¹ reuerentissimus L episcopus] ep̄s PG¹ 22 uniuersali <uestro>? polichro-
nius] polichronius V R M 23 quidam om. M monachus] monachus G monacho N con-
sentaneus] constantinus C¹R existens] existens PG R MNL macarii] macharii C¹RG M he-
reticorum] heretici L

τῶν αἰρετικῶν, ἐκείνων τε συνιστᾶν τὰ ἀσεβῆ βουλόμενος δόγματα οὐ μετρίως τοὺς ἀπλουστέρους ἀπατᾷ διὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ ψευδοδιδασκαλίας. εἰ οὖν παρίσταται τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἀγία καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, τοῦτον [ὡς] <πρὸς ἡ>μᾶς γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως διεξελεθεῖν.

5 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Ἄρκουντως μὲν ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. Πολυχρόνιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καθ' ἑτέραν πρὸς ἡμᾶς ἀγέσθω ὀφείλων περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἐπερωτηθῆναι πίστεως.

10

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
15 βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότης Φλαβίων Κωνσταν-
τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγουστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδού καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότη-
τος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ἕκτη τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικ-
20 τιῶνος ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου
βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
25 καὶ ἀκρωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
τῶν Ὀρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου

30 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

MTO

2 ἀπατᾷ] ἄπαντες O ψευδοδιδασκαλίας λυμήνατο O 3 τε om. O ὑμῶν² om. O 3-4 ad
pos = <πρὸς ἡ>μᾶς] [ὡς ὑ]μᾶς MTO 6 μὲν om. O 7 ἀγέσθω] ἀγαγέσθω M 14 τοῦ ἀληθινοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος M 17 εἰκοστοογδού] κζ' O 18 τρισκαιδεκάτου] ιγ' O 19 ἔτους om.
M εἰκοστοδευτέρου] κβ' O 20 ἐνάτης] θ' TO 23 κωνσταντίνου om. O 24 ἐκ προσώπου
αὐτοῦ om. O 26 κωνσταντίνου μὲν τοῦ M

τῶν αἰρετικῶν, ἐκείνων τε συνιστᾶν τὰ ἀσεβῆ βουλόμενος δόγματα οὐ μετρίως τοὺς ἀπλουστέρους ἀπατᾷ διὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ ψευδοδιδασκαλίας. εἰ οὖν παρίσταται τῇ τε ὑμῶν ἐνδοξότητι καὶ τῇ ἀγία καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, τοῦτον [ὡς] <πρὸς ἡ>μᾶς γενέσθαι καὶ τὰ περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ πίστεως διεξελεθεῖν.

5 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Ἄρκουντως μὲν ἔχει τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα. Πολυχρόνιος δὲ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς καθ' ἑτέραν πρὸς ἡμᾶς ἀγέσθω ὀφείλων περὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ ἐπερωτηθῆναι πίστεως.

10

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
15 βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότης Φλαβίων Κωνσταν-
τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγουστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδού καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότη-
τος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοδευτέρου τῇ εἰκάδι ἕκτη τοῦ Ἀπριλλίου μηνός ἰνδικ-
20 τιῶνος ἐνάτης.

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου
βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
25 καὶ ἀκρωμένων

Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
τῶν Ὀρμίσδου οἴκου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου

30 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ
Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

ΜΤΟ

2 ἀπατᾷ] ἄπαντες Ο ψευδοδιδασκαλίας λυμήνατο Ο 3 τε *om.* Ο ὑμῶν² *om.* Ο 3–4 ad
pos = <πρὸς ἡ>μᾶς] [ὡς ὑ]μᾶς ΜΤΟ 6 μὲν *om.* Ο 7 ἀγέσθω] ἀγαγέσθω Μ 14 τοῦ ἀληθινοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Μ 17 εἰκοστοογδού] κζ' Ο 18 τρισκαιδεκάτου] ιγ' Ο 19 ἔτους *om.*
Μ εἰκοστοδευτέρου] κβ' Ο 20 ἐνάτης] θ' ΤΟ 23 κωνσταντίνου *om.* Ο 24 ἐκ προσώπου
αὐτοῦ *om.* Ο 26 κωνσταντίνου μὲν τοῦ Μ

et illorum impia stabilire cupiens dogmata non mediocriter simplices decipit per suam
impiam falsamque doctrinam. si ergo placet tam uestrae gloriae quamque sancto
et uniuersali concilio, hunc ad nos aduenire et de propria fide sua explanet.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Sufficienter quidem habet, quae hodierna die gesta sunt. Polichronius autem relegiosus 5
presbiter et monachus in subsequenti ad nos perducatur de propria fide sua interrogandus.

ACTIO QUINTADECIMA

10

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei atque saluatoris nostri imperan-
tibus a deo coronatis et serenissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem
piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicesimo
octauo et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tertio decimo 15
Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo
secundo die uicesima sexta mensis Aprilis indictionis nonae.

Preposito uenerabili sessu Constantini piissimi et Christo amabilis magni imperatoris in
secretario sacri palatii quod appellatur Trullus et ex iussione deo instructae eius serenitatis 20
<ex persona eius> praesentibus et audientibus

Constantino gloriosissimo exconsule patricio et curatore <imperialis> domus Hormisdiae
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excuuiti
Polieucto gloriosissimo exconsule et 25
Petro gloriosissimo exconsule.

VPG CR(17) MNL(17)

1 decipit] decepit V CR 2 falsamque doctrinam] falsaque doctrina C M¹ sancto] sanctorum N
3 uniuersali <uestro>? uniuersali] uniuersale C¹ ad] a VG¹ M an P aduenire] uenire
MNL et] ut M de om. CR NL propria fide sua] propriam fidem suam VPG¹ 4
gloriosissimi] gloriosi L sanctum om. N 5 gesta sunt] gestant G¹ gestantur G² poli-
chronius] polichronius V R L polychronius C MN relegiosus] relegiosus P¹ C² add. re-
ligiosus RG MNL 6 monachus] monachus G L monacho N 10 quinta decima] XV V CR G
marg. 12 domini nostri et VPG atque] adque P nostri om. VP 13 et] ac CR dominis
flauis] dominis flauis C¹ quidem V add. 14 augusto] agosto P uicesimo] uicesimo VP
15 post] per VP consulatum] consolatium CR a om. VPG mansuetudinis] mansuetudines
VPG tertio decimo] XIII VG CR 16 heraclio] haeraclio P hieracleo C heracleo R
tiberio] tyberio RG 16–17 uicesimo secundo] XXII VPG CR 17 uicesima] uicesima P ui-
cesima sexta] XXVII CR sexta] VI V indictionis] indicione CR nonae] VIII V nona
CR et MNL desin. (673,18) 19 constantini] constantissimi P 20 sacri] magni G palatii] palacii
P 21 ἐκ προσώπου αὐτοῦ = <ex persona eius> om. VPG 23 τοῦ βασιλικοῦ = <imperialis> om.
VPG 24 seruatore] serum P excuuiti] excuit V exciuitatis P 25 polieucto] polieuctu VP
exconsule om. G

- Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα
 συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεστάτου
 διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς
 5 πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
 Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου ταύτης Κων-
 σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς
 Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
 10 Θεοφάνους τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
 Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιάρχου Θεοδώρου τοῦ
 ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου, Ἰωάν-
 νου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν
 15 Ῥώμην ὀσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων
 ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον
 παρ' αὐτῶν ἀναφορᾶ, καὶ
 Θεοδώρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπι-
 σκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
 20 Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
 Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου
 Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ ὀσιω-
 25 τάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
 Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
 30 Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης

MTO

6 ὀσιωτάτου καὶ *om.* O 7 καὶ] T² *marg.*: καὶ σὺν αὐτοῖς 10 ἀγιωτάτου *om.* M 15 ἑκατὸν
 εἴκοσι πέντε] ρκε' O 24 τριμιθούντων] τριμυθούντων M ἐπιφανίου *om.* M 25 κωνσταντίας]
 κωνσταντίνου M¹ 26 σισινίου] σισινίου O ἐπισκόπου *om.* O (*ita usque ad 672,12*) θράκης
om. O

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est
 Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne uenerabili diacono, locum
 praesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae, et
 Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos
 nouae Romae et
 Petro reuerentissimo presbitero monacho et locum gerenti sedis Alexandrinae magnae
 ciuitatis et
 Theo〈phane〉 uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theupoleos Antiochiae et
 Georgio relegioso presbitero 〈monacho〉 et apocrisario Theodori uenerabilis uicarii sedis
 Hierusolymorum
 Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paterni, Iohanne
 episcopo ciuitatis Regitanae, locum gerentibus sancti concilii antiquae Romae centum
 uiginti quinque uenerabilium episcoporum, qui et per suas subscriptiones declarantur
 in suggestionem, quam fecerunt ad Constantinum piissimum principem, et
 Theodoro relegioso presbitero et uicario Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennatis
 Iohanne episcopo Thesalonicae
 Basilio episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretensium
 Philaethe episcopo Cesareae Capadociae
 Theodoro episcopo Ephesi
 Theodoro episcopo 〈ciuitatis〉 Tremithuntorum, locum 〈a〉gent〈e〉 Epiphanii uenerabilis
 archiepiscopi Constantiae Cypri
 Sisinnio episcopo Heracliae Thracensis
 Platone episcopo Ancyrae Galatiae
 Georgio episcopo Cizici
 Marino episcopo Sardeorum
 Petro episcopo Nicomediae
 Photio episcopo Niciae
 Iohanne episcopo Chalcedone
 Iohanne episcopo 〈Sides〉

 VPG

---

1 ac] hac P   quod] quam VP   2 conseruanda regia] conseruandae regiae VP   3 georgio] georgii
 VP   uenerabilibus] uenerabilis VP   iohanne uenerabili] iohannis uenerabilis P   5 uenerabili
 atque] uenerabilis adque P   archiepiscopo] archiepiscopi VP   9 theo〈phane〉] theodoro VPG
 uenerabili] uenerabilis P   sanctissimo] sanctissimis P   archiepiscopo] archiepiscopi V   archiepi-
 scopis P   theupoleos] theopoleos G   antiochiae] anthiociae V   10 μοναχοῦ = 〈monacho〉 om.
 VPG   apocrisario] apocrisario V   11 hierusolymorum] hierusolimorum G   12 episcopo¹] epi
 V   epis P (*ita saepe*)   abundantio] habundantio G   ciuitatis] ciuitate P   paterni] paternae
 G   13—14 centum uiginti quinque] CXXV VG   16 relegioso presbitero] religioso presbytero G
 theodori] theodoro V   archiepiscopi reuerentissimi VP   reuerentissimi] reuerentissimus P   ar-
 chiepiscopi] archiepiscopo V   archiepiscopis P   19 philaethe] philalethae V   philate G
 cesariae] cesaraeae V   cesariae G   21 πόλεως = 〈ciuitatis〉 om. VPG   tremithuntorum]
 trimithuntorum V   tremithuntorii G   〈a〉gent〈e〉] regentis VPG   22 constantiae] constantinae
 V   23 sisinnio] sinnio P¹   thracensis] tracensis V¹P   25 cizici] cyzici P   27 nicomediae]
 nichomediae G   28 photio] potio V¹   29 chalcedone] calcedone G   30 σίδης = 〈sides〉 VPG
 lac.

- Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 Ἄλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
 5 Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 10 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 15 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 20 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 Θεογονίου ἐπισκόπου Κίου
 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαίτων
 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 25 Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
 Ζωΐτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας
 30 Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
 Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πιεργάμου

 MT

1 μελιτηνῆς] μελιτήνης T   11 ἐπισκόπου *om.* MO   μωκισσοῦ] μωκησοῦ O   13 σισινίου]
 σισινίου O   16–17 γεωργίου ... ἰσαυρίας *om.* O   16 βυζίης] βιζύης T   20 σηλυβρίας] σιλυβρίας
 T   26 νύσης] νύσσης M   29 ζωΐτου] ζωΐτου M   ζωητου O   31 ὑπαίπων] ὑπέπων TO

Theodoro episcopo Militenae	
Iustino episcopo Tyanorum	
Alippio episcopo Gangrorum	
Cypriano episcopo Claudiupoleos	
Polieucto episcopo Mirorum Liciae	5
Theodoro episcopo Stauropoleos Cariae	
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae	
Cosma episcopo Sin[d]a<d>orum	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	
Iohanne episcopo Pergis	10
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Mucissi	
Hisidoro episcopo Rodi	
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae	
Theodoro episcopo Tarsensi	
Macrobio episcopo Seleucia Hisauriae	15
Georgio episcopo Byz<i>is Thraciae	
Zacharia episcopo Leont[i]opoleos Hisauriae	
Gregorio episcopo Mitilenae	
Georgio episcopo Mileti	
Sergio episcopo Silimbriae	20
Andrea episcopo Methimnae	
Theognio episcopo Ciensi	
Epiphanio episcopo Euchaitorum	
Petro episcopo Mesembriae	
Petro episcopo Soz<o>poleos Thraciae	25
Iohanne episcopo Niseno	
Theodoro episcopo Imperialium Thermanum	
Georgio episcopo Chamulianorum	
[A]Zoito episcopo Christopoleos Asiae	
Patricio episcopo Magnesiae	30
Antonio episcopo Hypeporum	
Theodoro episcopo Pergami	

VPG

3 gangrorum] grangorum G ²	5 liciae] byciae P	lyciae G	6 stauropoleos] staurapoleos VP
7 tiberio] tyberio G	8 cosma] cosme VP ¹ G	sin[d]a<d>orum] sindanorum VPG	9 antiochiae] anthiochiae VPG
	pisidiae] pissidiae G	11 theopempto] theopiempto P	theoptempto G
iustinianupoleos] iustianipoleos P	iiustinianopoleos G	mucissi] micissi V	mycissi P
12 hisidoro] hysodoro V	hisydero P	rodi] rodis VG	13 hierapoleos] hyrapoleos G
phrygiae P	14 episcopo om. G	tarsensi] tharsensi P	tarsensis G
15 seleutiae hisauriae G	16 βυζίνης = byz<i>is] bizuis VP	byzuis G	thraciae] traciae V
17 leont[i]opoleos] leontipoleos VPG	18 gregorio] gregorius PG ²	episcopo] episcopus P	mitilenae] mitylenae P
mytilenae G	19 mileti] mileos G	21 episcopo om. G	25 soz<o>poleos] sozupoleos VP ² G
sozupoleus P ¹	26 episcopo om. G	28 chamulianorum] camulianorum G	29 [a]zoito] azoito VPG
30 magnesiae] magnaetiae P	32 pergami] pergam V		

- Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς
 συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
 Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 5 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
 10 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
 15 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ(σ)οῦ
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνοπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 20 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 Σολομώνος ἐπισκόπου Κλανέου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 25 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
 30 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης
 Θεοδ(οσίου) ἐπισκόπου Ψιβίλων

MT

1 στρατονίκου] στρατωνίκου T   τοῦ om. M   5 βηρινουπόλεως] βιρηνουπόλεως T   6 μνίζου]
 μνιζοῦ MO   10 τοῦ δασκυλίου] δασκυλέου M   τοῦ δασκύλου O   11 ἐπισκόπου om. MO
 12 καραλίας] καραλείας T   καραλλίας O   παμφυλίας] παμφιλίας T   13 κολωνείας] κολωνίας T
 15 ἀμισ(σ)οῦ] ἀμινσοῦ M   ἀμίσου T   ἀμισοῦ O   16 σινώπης] σινόπης T   17 ἰουνοπόλεως]
 ἰουνοπόλεως M   23 σολομώνος] σόλωνος T   25 μύνδου] μίνδου TO   27 ἀππίας] ἀππίας T
 28 νακολίας] νακολείας M   νακωλείας O   29 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T   πρυμνησοῦ O   31
 θεοδ(οσίου)] θεοδώρου MTO   ψιβίλων] ψιβήλων M

Stratonico episcopo Solorum et Tycone episcopo Citii, utrisque ex synodo existentibus
 Christo amabil<is> insulae Cypriorum
 Genesio episcopo Anastasiupoleos
 Platone episcopo Cinnae
 Stephano episcopo Uerinupoleos 5
 Andrea episcopo M[i]nizi
 Iohanne episcopo Milet<u>poleos
 Iohanne episcopo Philadelfeno
 Theodoro episcopo Praeneti
 Iohanne episcopo Dascilino 10
 Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi
 Mena episcopo Caraliae Pamphiliae
 Callinico episcopo Coloniae Armeniae
 Theodoro episcopo Uerissenno
 Tiberio episcopo Amissenno 15
 Sergio episcopo Sinopis
 Georgio episcopo Iun<o>poleos
 Stephano episcopo Heracliensi Ponti
 Longino episcopo [Ci] Tii
 Dometio episcopo Plusiados 20
 Georgio episcopo Cratae
 Platone episcopo H<a>dri<a>nupoleos
 Salomone episcopo Clanei
 Iohanne episcopo Haerizorum
 Iohanne episcopo Mundino 25
 Patricio episcopo Elyzorum
 Petro episcopo Appiae
 Alexandro episcopo N<a>coliano
 Dometio episcopo Pr<i>m<n>issi
 Constantino episcopo Barattino 30
 Theodos<i>o episcopo P[er]sibilorum

VPG

1 stratonico] strathonico G	tycone] thicone G	citii] cytii G	synodo] sinodo V	exsi-
stentibus] existentibus G	2 amabil<is>] amabilium VPG	cypriorum] cipriorum P	cypriorum	cyprorum
G	4 cinnae] cynnae VG	6 andrea] andraea P	μνίζου = m[i]nizi] minizi VP	minimzi G
7 milet<u>poleos] miletipoleos VG	miletypoleos P	8 philadelfeno] philadelpheno G	9 theo-	
doro] thaeodoso G	11 gordi] geordi P	13 armeniae] arminiae V	14 theodoro] theodorus V	
uerissenno] uerisse: G	15 amissenno] amisenno G	17 iun<o>poleos] iunupoleos VPG	18 hera-	
cliensi] hieraclensi P	19 longino] longini P ¹	τίου = [ci]tii] citii VPG	20 dometio] domecio	
P	21 plusiados] plusiades P	21 georgio] georgius P	cratae] chratiae V	craciae PG
22	platone] palatone P	h<a>dri<a>nupoleos] hydrinupoleos VPG	23 salomone] salomon VG	so-
lomone P	clanei] clarei P (!)	24 haerizorum] herizorum G	26 episcopo G <i>add.</i>	elyzorum]
elizorum G	28 alexandro] alezandro P ¹	n<a>coliano] nicoliano V	necoliano P	neccoliano
G	29 dometio] domecio P	pr<i>m<n>issi] promissi VPG	30 barattino] barattino G	31
theodos<i>o] theod VP	theodoso G	p[er]sibilorum] persibilorum VP	sibilorum G	

- Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλαίου
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγίδων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 5 Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 10 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισάνδου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης
 Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν
 τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
 15 Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας
 διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὀσιωτάτων
 καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ σεκρέτῳ, προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ
 20 ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος
 τῆς ἐνταῦθα ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων
 νοταρίων τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως
 Γεωργίου εἶπε·

Μέμνηται πάντως ἢ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ παροῦσα ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος,
 25 ὡς κατὰ τὴν προτεραίαν συνέλευσιν Δομέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πλουσιάδος τὴν
 ἁγίαν ὑμῶν ἐδίδαξε σύνοδον Πολυχρόνιον τὸν εὐλαβέστατον πρεσβύτερον καὶ μοναχὸν
 ὑπερασπίζοντα τῶν δογμάτων Μακαρίου τε καὶ Στεφάνου τῶν δυσσεβῶν τινος τῶν τοῦ
 φιλοχρίστου λαοῦ διὰ τῆς ματαίας αὐτοῦ διαστρέφειν διδασκαλίας, καὶ ὥστε τοῦτον
 ἀχθῆναι παρὰ τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ ὀφείλοντα περὶ τῆς οἰκείας ἀνακριθῆναι πίστεως,
 30 καὶ ὡς τῆνικαῦτα συνείδεν ἢ τε ὑμετέρα ἐνδοξότης καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος

MTO (18)

2 τοῦ συλαίου] συλαίου M   τοῦ συλέου T   4 ναζιανζοῦ] ναζιανζοῦ T   8 καντάνου] καντανοῦ
 TO   10 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO   11 δαλισάνδου] δαλισανδοῦ M   13 ρενάτης] ρενᾶ
 τῆς T   16 πρεσβυτέραν om. O   18 τε] δὲ T   21 πριμμικήριος] πριμμικίριος T   24 παροῦσα
 om. O   25 προτεραίαν] προτέραν T   πλουσιάδος ἐπίσκοπος MT   29 οἰκείας αὐτοῦ ἀνακριθῆναι
 O   30 ἢ² om. O

Paulo episcopo <S>o<z>opoleos Pisidiae
 Plusiano episcopo Silleno
 Platone episcopo Magidorum
 Theodoro episcopo Nanzianzeno
 Georgio episcopo Choensi 5
 Demetrio episcopo Tini
 Stephano episcopo Pari
 <Gregorio> episcopo Cantani
 Iohanne episcopo Lap<p>is
 Eulalio episcopo Zinonupoleos 10
 Constantino episcopo Dalisandeno
 Theodoro episcopo Olbis
 Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam
 Romam
 Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, <quod appellatur> Domus Arsicia, 15
 quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque per ordinem gloriosissimis patriciis et consulibus omnibusque ue-
 nerabilibus et reuerentissimis episcopis in eodem secretario, praepositis sacrosanctis et 20
 immaculatis Christi dei nostri euangelis, Theodorus reuerentissimus diaconus huius
 sanctae magnae dei ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanc-
 tissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Meminit per omnia tam uestra gloria quamque praesens sanctum et uniuersale conci-
 lium, quod in praeterito conuentu Dometius reuerentissimus episcopus Plusiados sancto 25
 uestro suggessit concilio, quod Polichronius relegiosus presbiter et monachus defendens
 dogmata impiorum Macarii et Stephani quosdam de Christo amabili populo per uanam
 doctrinam suam euerteret, et ut adduceretur ad sanctum uestrum concilium, quatenus
 deure de propria fide sua perquiri, et quod tunc temporis praeuidit tam uestra gloria

---

VPG CR(18) MNL(18)

1 <s>o<z>opoleos] coxopoleos VPG² colopoleos G¹ pisidiae] pissidae G 2 silleno] sileno G
 4 nanzianzeno] nazantene G 5 georgio] georgo G¹ choensi] coensi G 8 γρηγορίου =
 <gregorio>] georgio VPG 9 lap<p>is] lapis VPG 10 zinonupoleos] zinunupoleos V 11
 dalisandeno] dalisandeno P dalisandae G 12 theodoro] theodosio G 13 relegioso presbitero]
 religioso presbytero G renati] renatis G 15–16 conone ... romam *om.* G 15 conone] canone
 P ἐπιλεγομένης = <quod appellatur>] quam VP arscia] arsitia V 16 apud] apud V 18
 residentibus] resedentibus CR MNL (inc. 665,19) esidentibus NL consulibus] consolibus C 19
 reuerentissimis] reuerendissimis L eodem] eode G secretario] secreto V secreto P NL
 sacratario C praepositis] positis G repositis N 20 immaculatis] immaculatis ML reue-
 rendissimus episcopus L¹ 21 sanctae et magnae VP MN ecclesiae] aecclesiae CRG M 21–22
 georgii sanctissimi] georgius sanctissimus G 23 meminit] memini G¹ praesens et sanctum VPG
 23–24 concilium et uniuersale VPG concilium] concilio C 24 praeterito] praeteritu C do-
 metius] demetius V domecius C¹ M 25 suggessit] suggessit MN quod N *add.* polichro-
 nius] poluchronius VP policronius CRG polochronius M relegiosus] religiosus RG MNL
 monachus] monacho N 26 impiorum] imperiorum N macarii] macrii P¹ machari C ma-
 charii G amabili] amabile CR 27 euerteret] &uerteret P euertere NL et *om.* M
 uestrum sanctum V CR 27–675,1 quatenus ... concilium *om.* L 28 deure] de uera G deberi
 CR *om.* N perquiri] perqueri CR

τὸν μνημονευθέντα Πολυχρόνιον καθ' ἑτέραν [ὡς] <πρὸς> ὑμᾶς παραγίνεσθαι. ἰδοὺ οὖν πρὸ βήλου ἔστηκεν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λεχθεὶς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- 5 Εἰσὶ τὼ Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχός.
Καὶ εἰσῆλθεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

- Λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς τὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ, τὸ ὅπως ὁμολογεῖ ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

10 Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν·

Ἐγὼ δίδωμι τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς μου ἐπὶ ἔργῳ νεκροῦ, παρακαλῶν περὶ αὐτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐγείρῃ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ ἀναστῆ, ἰδοὺ σύνοδος καὶ βασιλεύς, καὶ τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἐπ' ἐμοὶ γίνονται.

- 15 Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

Ὅποια ἔκθεσιν πίστεως βούλει ἐπὶ τῷ νεκρῷ θεῖναι, ἵνα ἐγερθῆ, γινῶναι θέλομεν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν·

Ἐγὼ τίθημι τὴν ἔκθεσίν μου ὑπεράνω τοῦ νεκροῦ, καὶ τότε αὐτὴν ἀναγινώσκετε.

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

- 20 Ἰδοὺ ὁ νεκρὸς ἠὲ τρέπεται· τὴν οὖν ἔκθεσιν τῆς πίστεώς σου προκόμισον ὀφείλουσαν ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγείραι αὐτόν, καθὼς εἶπας.

Καὶ προέκομισεν ὁ αὐτὸς εὐλαβέστατος Πολυχρόνιος χαρτίον βεβουλωμένον διὰ βούλλας ἐκτυπούσης μονόγραμμον „Πολυχρονίου ὁμολογητοῦ“ ἔχον ἐπιγραφὴν· „Κωνσταντίνῳ τῷ

MTO

1 καθ' ἑτέραν *om.* M ad nos = <πρὸς> ὑμᾶς] [ὡς] ὑμᾶς MTO παραγίνεσθαι] παραγενέσθαι O
4 ἡ] οἱ M 5 καὶ μοναχός *om.* M 8 ὁ εὐλαβέστατος μοναχός *om.* O 9 ἡμῶν *om.* O 11 ὁ
εὐλαβέστατος μοναχός *om.* O 13–14 καὶ τὰ δοκοῦντα] κατὰ τὸ δοκοῦν O 17 ὁ εὐλαβέστατος
μοναχός *om.* O 21 ἐγείραι] ἐγειραι T 22 εὐλαβέστατος *om.* O βούλλας] βούλλης M

quamque sanctum et uniuersale uestrum concilium memoratum Polichronium in subsequenti ad nos aduenire. ecce ergo in praesenti prae uelo assistit idem relegiosus Polichronius, et suggerimus ad quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ingrediatur Polichronius relegiosus presbiter et monachus.

Et ingressus est.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Edicat Polichronius relegiosus [presbiter et] monachus quae de fide eius sunt, quomodo confitetur in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, qui unus est de sancta trinitate.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Ego expositionem fidei meae do in opere mortui, rogans pro ipso filium dei, ut suscitetur eum. sin autem non surrexerit, ecce concilium et imperator, et quae eis placuerit in me fiant.

Sanctum concilium dixit:

Qualem expositionem fidei uis supra mortuum ponere, ut resurgat, agnoscere uolumus.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Ego pono expositionem meam supra mortuum, et tunc eam relegitis.

Sanctum concilium dixit:

Ecce mortuus praeparatus est. expositionem ergo fidei tuae profer, quae debeat superponi mortuo, ut suscitetur eum, sicut dixisti.

Et protulit isdem relegiosus Polichronius chartulam bullatam bulla exprimente monogrammum „Polichronii confessoris“, quae habebat superscriptionem „Constantino a deo

VPG CR MNL

1 uniuersale] uniuersalem VP concilium uestrum VPG polichronium] polychronium C polichronium RG in *om.* VPG 2 aduenire] uenire MNL assistit] adsistit C NL asistit G relegiosus] religiosus RG MNL 3 polichronius] polychronius C polichronius RG quod] quoddam N placuerit] placuerint L 4 – 6 sanctum ... ingre] P² *add.* 5 polichronius] polichronius CRG polochronius M relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N 8 polichronius] polichronius VG CR polochronius MN relegiosus] religiosus RG MNL [presbiter et] *om. Graec. (cf. 677,22; 681,4 etc.)* et *om.* P monachus] monacho N de] di C quomodo] quomo N¹ 9 in *om.* CR N dispensatione] dispensationi R 11 polichronius] polichronius CR polychronius M relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N 12 expositionem] expositionem P expositionis N meae] mae VG do in] de R suscitetur] resuscitetur G 13 surrexerit] surrexerit V resurrexit L ecce] ec C¹ imperator] imperatorem CR quae] quod R in] im G 14 fiant] fiat R 15 dixit] dum R, L *marg.*: nota functionem per dyabolicam illusionem 16 agnoscere] agnoscere V 17 polichronius] polichronius VG C¹R polychronius M polichronius N relegiosus] religiosus RG MNL monachus] monacho N dixit] dum R 18 meam *om.* G supra] super VPG M¹ et tunc eam] ituncea L eam *om.* G relegitis *om.* L 19 dixit] dum R 20 est praeparatus M expositionem] expositionem C ergo *om.* RG 21 – 23 [poni ... super *om.* L 21 mortuo] mortui P¹ ut suscitetur eum *om.* G 22 isdem] eisdem C¹R hisdem G relegiosus] religiosus RG MN polichronius] polichronius C¹RG polychronius M chartulam] cartolam C¹ chartolam C² carthallam G cartulam R M bullatam bulla] uullatam uulla MN exprimente] expraemente C et primente R 22 – 23 monogrammum] m.n.grammum P¹ *ras.* monoirammum R monogrammum G monogramum MN 23 polichronii] polichroni C¹ polichroni C² polichronii RG quae] qua VPG quam M superscriptionem] suprascriptionem R N

θεοστέπτω καὶ πανσόφω μεγάλῳ βασιλεῖ Πολυχρόνιος" καὶ εἶπεν·

Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ πίστις μου, καὶ οὕτως ἐγνώρισέ μοι ὁ θεός, καὶ τιθῶ αὐτὸ ἐπάνω τοῦ νεκροῦ· καὶ ἐὰν μὴ ἐγερθῆ, ἰδοῦ, προεῖπον, ὅτι βασιλεύς ἐστι καὶ σύνοδος, καὶ ὡς κελεύουσι κρίνουσιν.

5 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν·

Ὁ προενεχθεὶς χάρτης παρὰ Πολυχρονίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ ἀποβουλλωθήτω καὶ ἀναγνωσθήτω.

Καὶ ἀποβουλλωθέντος τοῦ τοιοῦτου χάρτου λαβὼν Ἀντίοχος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω τὸν
10 λεχθέντα χάρτην ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

Κωνσταντίνῳ τῷ πανημέρῳ καὶ θεοστέπτῳ μεγάλῳ βασιλεῖ. ἐγὼ Πολυχρόνιος ὡς παρῶν ἀσπάζομαι καὶ προσκυνῶ. καὶ ὅτι εἶδον πλήθος ἀνδρῶν λευχειμονούντων καὶ εἰς τὸ μέσον ἀνδρα, οὗ τὴν ἀρετὴν διηγήσασθαι οὐ δύναμαι, λέγοντά μοι ὅτι „νέαν πίστιν κατασκευάζει, σπεῦσον καὶ εἰπέ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ· μὴ ποιήσῃ νέαν πίστιν μηδὲ
15 καταδέξῃ“, καὶ ἐλθόντός μου ἀπὸ Ἡρακλείας ἐν Χρυσοπόλει, καὶ στάντός μου εἰς τὸ ἡλιακόν, ἦν ὡσεὶ ὥρα ἐβδόμη τῆς ἡμέρας, εἶδον ἀνδρα φοβερόν λευχειμονοῦντα σφόδρα καὶ ἔστη ἔμπροσθέν μου λέγων ὅτι „ὁ μὴ ὁμολογῶν ἐν θέλημα καὶ θεανδρικήν ἐνέργειαν, οὐκ ἔστι Χριστιανός“, ἐγὼ δὲ εἶπον „τοῦτο καὶ Κωνσταντῖνος ὁ σοφώτατος βασιλεὺς προώρισεν, ἐν θέλημα καὶ θεανδρικήν ἐνέργειαν,“ ὁ δὲ ἔφη „πάνυ καλῶς καὶ θεαρέστως“.

20 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

Λεγέτω Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχός, εἰ τὰ γράμματα τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐμφερόμενα χάρτη ἰδιόχειρα αὐτοῦ τυγχάνουσι, καὶ εἰ αὐτός ἐστιν ὁ χάρτης ὁ ὀφείλων ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχός εἶπεν·

MTO

1 πανσόφῳ *om.* M   2–3 ἐπάνω τοῦ νεκροῦ αὐτό M   4 κρίνουσιν] κρινοῦσιν O   6 παρὰ *om.* MO
8 χάρτου] χαρτίου O   9 καὶ ... κωνσταντινουπόλεως *om.* O   13 νέαν] ἐὰν M   14
καὶ *om.* TO   ποιήσῃ] ποιήσης T   15 καταδέξῃ] καταδόξῃ M   καταδέξῃται T   χρυσοπόλει]
χρυσουπόλει TO   μου *om.* O   16 ἡμέρας καὶ εἶδον O   17 ἔστη] ἐπέστη O   18 τοῦτο]
τούτῳ O   21–23 πολυχρόνιος ... αὐτόν *om.* O

coronato et sapientissimo magno principi Polichronius“ et dixit:

In hoc est fides mea, et ita mihi ostendit deus, et ponam eam super mortuum; et si non surrexerit, ecce, praedixi, quia et imperator est et concilium, et quomodo iusserint iudicent. Sanctum concilium dixit:

Chartula, quae prolata est a Polichronio relegioso monacho, disbulletur atque relegatur. 5 Et disbullata est huiusmodi chartula; quam accipiens Antiochus relegiosus lector et notarius sanctissimi patriarchae Constantinopoleos relegit praedictam chartulam habentem his uerbis ita:

Constantino a deo coronato ac mansuetissimo magno principi. Ego Polichronius tamquam praesens saluto et adoro. et quia uidi multitudinem uirorum [et] candidatorum 10 et in medio uirum, cuius uirtutem narrare non ualeo, dicentem mihi quia „nouam fidem conponit, festina et dic imperatori Constantino: non facias nouam fidem neque adquiescas“, et ueniente me ab Heraclia in Chrisopolim et stante me in solario, hora erat quasi septima diei, uidi uirum terribilem candidatam ualde et stetit coram me dicens quia „qui non confitetur unam uoluntatem et deiurilem operationem, non est Christianus“, ego 15 autem dixi „hoc et Constantinus sapientissimus imperator praefiniuit, unam uoluntatem et deiurilem operationem“, ille autem dixit „multum bene et deo placite“. Sanctum concilium dixit:

Edicat Polichronius relegiosus monachus, si litterae quae in praesenti continentur chartula propria eius manus existunt, et si ipsa est chartula, quae debeat supra mortuum poni et 20 suscitare eum.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

VPG CR MNL

1 principi] impr V polichronius] policronius CRG polychronius M dixit] dum R 2
 mihi] michi R N et²] ut CR eam] eum R 3 et¹ om. N 5 chartula] cartola C¹
 chartola C² cartula RG ML polichronio] policronio C¹RG relegioso] religioso RG MNL
 disbulletur] disbullaretur R disuulletur MN disuulgetur L 6 disbullata] disuullata MN
 disuulta L chartula] cartola C¹ carthola C² cartula RG MNL relegiosus] releosus C
 religiosus RG MNL 7 patriarchae] patriarce C patriarchii ML constantinopoleos] constan-
 tinopoleus P C constantinopolis N chartulam] cartolam C¹ chartolam C² cartulam RG
 ML 9 coronato] coronata P principi] principe VPG polichronius] policronius C¹RG po-
 lochronius M 10 tamquam] tanquam ML multitudinem] multitudine VP MN [et] VPG CR
 M¹ML del. M² 11 uirum] uirorum G dicentem] dicente G mihi] michi N 12 conponit]
 conponis CR componit G MNL 12–13 adquiescas] acquiescat P hoc quiescas G ac-
 quiescas R L 13 heraclia] haeraclia P eraclia CR chrisopolim] chrysopolim P crisopolim
 G crisopoli CR christopoleos M christopolis N crisopol L stante] state P
 stantem CRG NL hora] ora C 14 qui om. VPG L 15 uoluntatem] uolontatem C 16
 imperator] imperatore N uoluntatem] uolontatem C 17 operationem] om. R operatione N
 19 polichronius] policronius C¹RG relegiosus] religiosissimus R religiosus G MNL monachus]
 monacho N in P² add. continetur] continentur RG ML chartula] cartola C¹ chartola
 C² cartula RG L 20 propria] propriae M manus eius VP MNL eius om. R manus]
 manu L existunt] existunt PG R MNL chartula] cartola C¹ carthola C² cartula RG
 ML supra] super CR et²] ex C 21 suscitare] resuscitare CR 22 polichronius] policronius
 C¹RG polochronius M polychronius L relegiosus] religiosus RG ML relegiosus mona-
 chus] religioso monacho N dixit] dum R

Ὅντως, δέσποτα, ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσι, καὶ οὗτος ἐστὶν ὁ χάρτης ὁ ὀφείλων παρ' ἐμοῦ ἐπιτεθῆναι τῷ νεκρῷ καὶ ἐγεῖραι αὐτόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Συνείδομεν τὸν ἀναγνωσθέντα χάρτην ἐπὶ νεκρῷ τεθῆναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Πολυχρονίου
5 κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ γενομένην πρότασιν, ἔξω τοῦ ἐνταῦθα θείου [μεγάλου] παλατίου
ἐν δημοσίῳ τόπῳ κατὰ παρουσίαν ἡμῶν τε καὶ τοῦ εὑρισκομένου λαοῦ εἰς τὸ πληροφορη-
θῆναι τὸν φιλόχριστον λαόν, τὸ ὅπως ὁ θεὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποδείκνυσι.

Καὶ ἐξελεθόντων τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἀγίας συνόδου, καὶ πλείστου λαοῦ
συναθροισθέντος ἐν τῷ μεσαύλῳ τοῦ δημοσίου λουτροῦ τοῦ οὕτω ἐπιλεγομένου Ζευξίπ-
10 πον, προκειμένου τε ἐν ἀργύρῳ ἐξοδιακῶ κραιβάτῳ τοῦ νεκροῦ, κατὰ παρουσίαν ὡσαύτως
τῶν τε ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τῆς ἀγίας συνόδου καὶ πλείστου εὐρεθέντος ἐκεῖσε
φιλοχρίστου λαοῦ, ἐπιστὰς ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος ἐπιτέθεικε τῷ νεκρῷ τὸν τοιοῦτον τῆς
πίστεως αὐτοῦ χάρτην καὶ πλείστας ὥρας μείνας καὶ ἐπιψιθυρίας αὐτῷ καὶ μηδὲν τῶν
παρ' αὐτοῦ ἀτόπως καὶ βλασφημῶς ὑποσχεθέντων ἰσχύσας πράξαι ὁ αὐτὸς Πολυχρόνιος
15 εἶπεν·

Ἄδυνάτως ἔχω ἐγεῖραι τὸν νεκρόν.

Ὁ οὖν παρῶν ἐκεῖσε λαὸς ἀνεβόησε λέγων·

Τῷ νέῳ Σίμωνι ἀνάθεμα Πολυχρονίῳ λαοπλάνῳ ἀνάθεμα.

Καὶ αὐθις εἰσελθόντες οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν τῷ
20 σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ, παρόντος τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστά-
του πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ Πολυχρονίου, εἶπον·

MTO

1 οὗτος] αὐτὸς T 5 [μεγάλου] MTO *om. Lat.* 6 ἐν τῷ δημοσίῳ O 6–7 πληροφορηθῆναι]
πληροφορηῖσαι M 7 τὸ *om. M* 8 τε *om. O* 9 μεσαύλῳ] μεσιαύλῳ MO μεσαυλίῳ T
10 ἀργύρῳ] ἀργυρῷ M ἀργυρέῳ O 12 ἐπιτέθεικε] τέθεικε O 13 αὐτοῦ *om. M* 19 καὶ
οἰκουμενικὴ *om. O* 21 μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου M

Ita est, domini, propriae meae manus existunt, et ista est chartula, quae debeat a me superponi mortuo eumque suscitare.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Praeuimus ut chartula, quae relecta est, super mortuum poni ab eodem Polichronio iuxta propositionem, quae ab eo facta est, extra hoc sacrum palatium in loco publico in praesentia nostra et plebis quaeque inuenta fuerit ad satisfactionem Christo amabilis populi, qualiter deus ueritatem demonstrat.

Et egredientibus tam gloriosissimis iudicibus et sanctum concilium, et plurimo populo congregato in atrio publici lauacri, quod dicitur Zeuxippus, appositus est in argenteo exsequiali feretro mortuus, similiter coram gloriosissimis iudicibus et his, qui erant ex sancto concilio, plurimoque Christo amabili populo ibidem inuento, superassistens idem Polichronius posuit supra ipsum mortuum huiusmodi fidei suae chartulam perque plures horas perseuerans et insurrans ei, nihilque horum, quae ab eo stolide ac blaspheme promissa fuerant, ualente peragere idem Polichronius dixit nullatenus se posse mortuum suscitare.

Populus itaque, qui ibidem aderat, exclamauit dicens:

Novo Symoni anathema Polichronio ΛΑΟΠΛΑΝΩ seductori populi anathema. Et iterum ingredienti gloriosissimi iudices et sanctum et uniuersale concilium in secretario sacri palatii, quod appellatur Trullus, praesente eodem relegio presbitero et monacho <Polichronio> dixerunt:

VPG CR MNL

1 ita] ista V¹ N proprie domini N existunt] existunt VPG R MNL chartula] cartola C¹
 carthola C² cartula RG L chartola M 2 suscitare] resuscitare CRG 3 gloriosissimi]
 gloriosi V 4 ut] in R N chartula] cartola C¹ chartola C² cartula RG L quae] qua
 P C M¹ quam L polichronio] policronio C¹RG polychronio N 5 iuxta] iusta L
 propositionem] prepositionem VPG palatium] palium C¹ palicum C² palacium R pu-
 blico] puplico G 6 satisfactionem] sanctisfactionem P¹ satisfactioni R 7 deus eius ueritatem
 PG² ueritatem] eius V uoluntatem G¹ ueritate N 8 gloriosissimis iudicibus] gloriosissimi
 iudices N iudicibus] iudicimus P sanctum concilium] sancto concilio M²L concilium] concilio
 G 9 publici] puplici G lauacri] labacri CR M zeuxippus] zeuxyppus C appositus]
 adpositus C est in in VPG 10 exsequiali] exequiali PG N exsiquiales C exequiales R
 exsequali M¹ similiter] similit C¹ coram] quoniam N gloriosissimis] gloriosissimi N ex]
 a L 11 amabili] amabilis NL superassistens] superadassistens C N superassistens G 12
 polichronius] policronius C¹RG polychronius M supra] super V N chartulam] cartolam C²
 chartolam C² cartulam RG NL perque] perquae P plures] plurimas G 13 horas] oras
 C ora si R ei] e N nihilque] nichilque RG N horum] eorum G stolide ac] stilode
 hac V blaspheme] blasphemae C blapheme N 14 peragere] agere M polichronius]
 policronius C¹RG polichremius L dixit] dum R se om. N 16 aderat] erat L 17
 symoni] simoni P C N synodi L anathema] anathima C anatho R polichronio]
 policronius C¹R polichronius C² policronio G ΛΑΟΠΛΑΝΩ] ΑΑΟΠΑΑΝΩ M MOTYAA-
 ΝΩ N ααοιΤΑΝΩ L seductori] seductor G sediuctori N populi] populo NL ana-
 thema] anathima C 18 ingredienti et gloriosissimi CR et³] ac MNL secretario] secretario
 C 19 palatii] palacii C M quod] quae V que P qui CR MNL¹ eodem] et audiente
 L relegio] religioso RG MNL presbitero et om. L 20 πολυχρονίου = <polichronio> om.
 VPG CR MNL

Λεγέτω καὶ πάλιν Πολυχρόνιος ὁ μοναχὸς, εἰ ὁμολογεῖ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἁγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε·

- 5 Καθὼς ἔχει τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκα καὶ τέθεικα ἐπάνω τοῦ νεκροῦ, οὕτως πιστεύω „ἐν θέλημα καὶ θεανδρικήν ἐνέργειαν“ καὶ ἕτερόν τι οὐ λέγω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἶπον·

Τὸ χαρτίον, ὅπερ ἐπιδέδωκας, τίς γεγράφηκε;

Πολυχρόνιος εἶπεν·

- 10 Ἰδιόχειρά μου τυγχάνουσιν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

- Ἡνίκα Πολυχρόνιος ὁ μοναχὸς τῇ οἰκείᾳ κακοδοξίᾳ ἕως γήρους ἐνέμεινε, νῦν δὲ καὶ προτραπείς παρ' ἡμῶν, ὅπως φρονεῖ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐδοκίμασε *πειράσαι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον* καὶ βλάσφημον
 15 συντάξας χάρτην ἀπηναισχύντησε φήσας τοῦτον ἐπιτιθέναι ἐπὶ νεκρῶ καὶ εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐν αὐτῷ γεγραμμένης βλασφημίας (ἵνα μὴ εἴπωμεν πίστεως) τὸν τοιοῦτον ἀνίστασθαι νεκρόν, ἡμεῖς τῷ εἰρημένῳ παρὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου ἀναθέματι ἤδη τοῦτον κατὰ ψυχὴν ἐβάλλομεν, ἀλλ' εἰς πληροφορίαν τῶν φιλοχρίστων λαῶν, ὧν πλείστους ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἠπάτησαν αὐτὸς τε καὶ οἱ τούτου ὁμόφρονες, παρεχωρήσαμεν τὴν
 20 τοιαύτην αὐτοῦ αὐθάδειαν καὶ μανιώδη καὶ τολμηρὰν πρότασιν δημοσίᾳ γενέσθαι, καὶ τοῦ ἐπιζητηθέντος παρ' αὐτοῦ νεκροῦ εἰς μέσον ἀχθέντος παρουσίᾳ ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ πλήθους τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, καὶ καθὼς ἐκεῖνος προέτεινε τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ ἀσεβὲς σύνταγμα ἐπιτεθεικῶς καὶ πλείστην ὥραν, ὅσην αὐτὸς ἐβούλετο, ἐπιστάς τῷ τοιοῦτῳ νεκρῷ καὶ ἐπιψιθυρίσας καθ' ἑαυτὸν ἄπερ ἐνόμισεν, ἕως οὗ αὐτὸς εἶπε

14 cf. Act. 5,9

17 cf. 1. Cor. 5,3 – 5

MTO

1 ὁ μοναχὸς *om.* T   2 ἡμῶν *om.* O   6 τι *om.* M   13 ἡμῶν² *om.* O   15 ἀπηναισχύντησε]
 ἀπηνεσχύντησε M   17 εἰρημένῳ τοῦτον παρὰ O   τοῦτον] τὸν τοιοῦτον M (*cf.* 1. Cor. 5,5)   19
 ἠπάτησαν] ἠπάτησεν M   20 αὐθάδειαν] αὐθάδη MT   καὶ² *om.* MO   22 πλήθους] πλείστων
 O

Edicat <et> iterum Polichronius monachus, si confitetur duas naturales uoluntates et duas naturales operationes in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, qui unus est de sancta trinitate, ueri dei nostri.

Polichronius relegiosus monachus dixit:

Sicut continet chartula, quam obtuli et posui supra mortuum, ita credo „unam uoluntatem et deiuirilem operationem“ et alterum quid non dico. 5

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Chartulam, quam obtulisti, quis scripsit?

Polichronius dixit:

Propria mea manus existit. 10

Sanctum concilium dixit:

Postquam Polichronius monachus in proprio errore usque in senium perseuerauit, nunc autem etiam a nobis commonitus, quomodo sentiat de humanatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, conatus est *temptare spiritum sanctum* et blasphemam componens chartulam obstinanter effatus est ponere eam super mortuum et ad firmitatem blasphemiae, quae in ea fuerat scripta (ut non dicamus fidei), huiusmodi mortuum resurrectorum, nos iuxta quod dictum est a sancto Paulo apostolo anathemati iam hunc secundum animam summisimus, sed ad satisfactionem Christo amabilium populorum, quorum plurimos praeteritis temporibus tam ipse quam eius consentanei deceperant, permisimus talem eius praesumptionem demoniosamque ac temerariam propositionem publicae fieri et mortuum, quem quesierat, in medium deduci praesentia nostra et gloriosissimorum iudicum et multitudinis Christo amabilis populi; <et sicut> ille proposuit tale eius impium scriptum superponens et plurimam horam, quantam ipse uoluit, superassistens eidem mortuo et supersusurrans intra semetipsum quaeque putauit, donec <ipse> dixit non se 15
20

VPG CR MNL

1 καὶ = <et> om. VPG CR MNL iterum] igitur V polichronius] policronius C¹RG polichronius M polichronius relegiosus monachus CR monachus M² add. monacho N uoluntates] uolontates C 2 operationes] operationis P C christi om. L christi ueri dei nostri qui CR 3 ueri dei nostri om. CR 4 polichronius] policronius C¹RG polychronius M relegiosus] religiosus RG ML relegiosus monachus] religioso monacho N dixit] dum R M² add. 5 sicut] sic L chartula] cartula PG R L cartola C chartuli N obtuli] optuli RG M supra] super VPG 5–6 uoluntatem] uolontatem C 6 et alterum quid] & alte qui M¹ uel alter quod M² quid] quod V MNL 8 chartulam] cartam C¹R chartam C² cartulam G L obtulisti] optulisti RG M quis] qui R NL 9 polichronius] policronius C¹RG 10 existit] existit PG R MNL 11 dixit] dum R 12 polichronius] policronius C¹RG polichronius L in¹ M² add. senium] saenium PG xenium M¹ exenium N 13 a nobis om. L commonitus] communitus PG 14 ueri dei nostri om. N blasphemam] blaspemam C ablephemam N blasphema L componens] componens C 15 chartulam] cartolam C¹ chartolam C² cartulam RG L obstinanter om. G obstinenter NL effatus] afactus C¹ afatus C² affatus R eam G add. 15–16 blasphemiae] plaspemiae VG¹ blaspemiae C blasphemiae N 16 fuerat] erat G¹ huiusmodi] huius R uniusmodi G resurrectorum] resuscitaturum C¹R 17 quod] ut M anathemati] anathimati C anatheam tuam R 18 summisimus] submisimus CR summisimus G M¹ ad om. G 19 consentanei] consentanii C permisimus] permissimus PG 20 eius om. L praesumptionem] praesumptionem P¹ demoniosamque] demoniosam atque R demoniosamque ... propositionem om. G publicae] puplice PG publice R MN publicam L 21 deduci] duci L¹ nostra] uestra G gloriosissimorum] gloriosorum L 22 καὶ καθὼς = <et sicut> om. VPG CR MNL proposuit] preposuit VP MN 23 quantam] quartam R¹ quantum M ipse] ipsam N superassistens] superadassistens C superadassistens G N 24 putauit] potauit G αὐτὸς = <ipse> om. VPG CR MNL

μηδὲν δύνασθαι ποιεῖν, — πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδύνατο βλασφημῶν εἰς θεὸν δυνάμεις ἐπιτελεῖν;
— συνείδομεν τοῦτον ὡς λαοπλάνον καὶ ἀπατεῶνα καὶ πρόδηλον αἰρετικὸν πάσης ἱερα-
τικῆς τάξεώς τε καὶ λειτουργίας γυμνωθῆναι.

Καὶ καθαιρεθέντος αὐτοῦ ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεβόησε·

5 Πολυχρονίῳ αἰρετικῷ καὶ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀνάθεμα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ
καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα ἡ τριάς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἄρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

10

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
βασιλείας τῶν θεοσεπτῶν καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότην Φλαβίων Κωνσταν-
15 τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδῶς καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότη-
τος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοοτρίτου τῆ ἑνάτη τοῦ Αὐγούστου μηνός ἰνδικτιῶνος
ἐνάτης.

20

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου
βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
καὶ ἀκρωμένων

25 Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
οἴκου τῶν Ὀρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

30 Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

1 cf. Dan. 3,29

MTO

1 καὶ om. M ἐδύνατο] ἡδύνατο O 2 συνείδομεν] συνίδωμεν T 3 τε om. M 4 καθαιρε-
θέντος] καθεσθέντος O 6 καὶ τῷ πολυχρονίῳ T 11 ἐκτηκαιδεκάτη] 15' MTO 14 φλαβίων om.
M 16 εἰκοστοογδῶς] κη' O 17 τρισκαιδεκάτου] 17' O 18 εἰκοστοοτρίτου] κγ' O ἐνάτη]
θ' T 19 ἐνάτης] θ' TO 23 τρούλλῳ] τρούλω O 26 τῶν ὀρμίσδου οἴκου O

μηδὲν δύνασθαι ποιεῖν, — πῶς γὰρ ἂν καὶ ἐδύνατο βλασφημῶν εἰς θεὸν δυνάμεις ἐπιτελεῖν;
— συνείδομεν τοῦτον ὡς λαοπλάνον καὶ ἀπατεῶνα καὶ πρόδηλον αἰρετικὸν πάσης ἱερα-
τικῆς τάξεώς τε καὶ λειτουργίας γυμνωθῆναι.

Καὶ καθαιρεθέντος αὐτοῦ ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεβόησε·

5 Πολυχρονίῳ αἰρετικῷ καὶ τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ ἀνάθεμα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ
καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθεμα ἡ τριάς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Ἄρκούντως ἔχει καὶ τὰ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν πραχθέντα.

10

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότης Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
βασιλείας τῶν θεοσέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότητων Φλαβίων Κωνσταν-
15 τίνου μὲν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου αὐγούστου καὶ
αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδῶν καὶ μετὰ ὑπατεῖαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου πραότη-
τος ἔτους τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ
ἀδελφῶν ἔτους εἰκοστοτρίτου τῆ ἑνάτη τοῦ Αὐγούστου μηνός ἰνδικτιῶνος
ἐνάτης.

20

Προτεθειμένου τοῦ σεβασμιωτάτου σένσου τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου
βασιλέως Κωνσταντίνου ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ
Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἐκ προσώπου αὐτοῦ παρόντων
καὶ ἀκρωμένων

25 Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
οἴκου τῶν Ὀρμίσδου

Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου

Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ

30 Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων.

1 cf. Dan. 3,29

MTO

1 καὶ om. M ἐδύνατο] ἡδύνατο O 2 συνείδομεν] συνίδωμεν T 3 τε om. M 4 καθαιρε-
θέντος] καθεσθέντος O 6 καὶ τῷ πολυχρονίῳ T 11 ἐκτηκαιδεκάτη] 15' MTO 14 φλαβίων om.
M 16 εἰκοστοογδῶν] κη' O 17 τρισκαιδεκάτου] 17' O 18 εἰκοστοτρίτου] κγ' O ἐνάτη]
θ' T 19 ἐνάτης] θ' TO 23 τρούλλῳ] τρούλω O 26 τῶν ὀρμίσδου οἴκου O

posse facere, – quomodo namque et esset possibile blasphemantem in deum uirtutes operari? – unde praeuidimus hunc tamquam seductorem populi et deceptorem et manifestum hereticum omni sacerdotali ordine et officio denudari.

Et deposito eo sanctum concilium exclamauit:

Polichronio heretico et consentaneis eius anathema Macario et Stephano et 5
Polichronio anathema trinitas istos tres deposuit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Sufficiunt et quae hodierna die acta sunt.

ACTIO SEXTADECIMA

10

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei atque saluatoris nostri imperan-
tibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem
piissimo et a deo decreto magno principe perpetuo augusto et imperatore anno uicensimo 15
octauo et post consulatum eius a deo instructae mansuetudinis anno tercio decimo
Heraclio uero atque Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicensimo
tertio die nona mensis Augusti indictionis nonae.

Praeposito sacratissimo sesso Constantini piissimi et Christo amabilis magni imperatoris 20
in secretario sacri palatii, quod appellatur Trullus, et per iussionem eius deo instructae
serenitatis ex persona eius praesentibus et audientibus
Constantino gloriosissimo exconsule, patricio et curatore imperialis domus Hormisde
Anastasio gloriosissimo exconsule patricio et loci seruatori comitis imperialis excubiti
Polieucto gloriosissimo exconsule patricio et 25
Petro gloriosissimo exconsule.

VPG CR(20) MNL(20)

1 esset] faciet C¹ esse R M¹L possibile] possibilem N blasphemantem] blasphemantem C
blasphemantem G¹ blasphemantem L 2 operari] operare CR tamquam] tanquam M²
populi et deceptorem *om.* N 3 omni] omne VP ordine] ordinem N officio] officio M
5 polichronio] polychronio C M polichronio RG polichromio L heretico] heretico L
consentaneis] consentaneis C consentaneus R consentanei L eius et anathema G ana-
thema] anathema C macario] machario PG R et² *om.* PG stephano] staephano C et³]
similiter V *om.* PG 6 polichronio] polychronio C L polichronio R *G add.* anathema]
anathema C tres *om.* G 8 hodierna] odierna P 11 sexta decima] XVI VG² *marg.* CR MN
13 domini G² *marg.* dei *om.* G atque] adque P 14 a] et V et tranquillissimis] ac
serenissimis C 15 piissimo] piissimi P augusto] agusto P uicensimo] uicesimo G 15–16
uicensimo octauo] XXVIII C 16 octauo] VIII V octabo P consulatum] consolatium P CR
mansuetudinis] mansuetudines VPG tercio decimo] XIII V CR 17 heraclio] haeraclio P he-
racleo CR tiberio] tyberio CRG MN 17–18 uicensimo tercio] XXIII CRG 18 nona *om.* VPG
VIII C .IX. R augusti] agusti P indictionis nonae] indictiones none P indictionis nonae G
indictione nona C indictione .IX. R 20–695,4 *om.* CR MNL 20 sesso] sessu G con-
stantini] constantinus P piissimi] piissimus VP amabilis] amabile P 21 quod] qui VP
22 persona] personae V 23 gloriosissimo] glorioso VPG (*et ita saepe*) domus imperialis G im-
perialis] imperiali VP 24 excubiti] excuuiti G 25 exconsule] exconsulae P 26 exconsule]
exconsulae P

- Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα
 συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τουτέστι
 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοφιλεστάτου
 διακόνου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας
 5 Ῥώμης Ἀγάθωνος, καὶ
 Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κων-
 σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιερατικοῦ
 θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
 10 Θεοφάνους τοῦ ὀσιωτάτου <καὶ ἁγιωτάτου> ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ
 Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ
 ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
 Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπι-
 15 σκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Βασιλείου ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν
 νήσου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως Πατέρνου καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως
 Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον ἅμα Ἰωάννη τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πόρτου
 τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὀσίας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων
 20 συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν δηλουμένων ἐν τῇ γενομένη πρὸς τὸν εὐσε-
 βέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν ἀναφορᾶ
 Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφι-
 25 λεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
 Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων
 30 Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης

 ΜΤΟ(2)

1 καὶ¹ *om.* M   2 πόλει καὶ πολλαχοῦ δηλωθεῖσιν κατ' ὄνομα Ο (*et desin. usque ad 694,6*)   4 τὸν *om.*
 M   10 atque sanctissimi = <καὶ ἁγιωτάτου> *om.* ΜΤ   13 Ἰωάννου] φωτίου M   17 καὶ *om.* M
 18 τοῦ τὸν τόπον ἐπεχόντων T   ἅμα ... πόρτου *om. Lat.*   24 τριμιθούντων] τριμυθούντων M

Conueniente quoque etiam sancto ac uniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac a deo conseruanda regia urbe, id est Theodoro et Georgio reuerentissimis presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono, locum praesentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae, et Georgio uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnae Constantinopoleos nouae Romae et Petro reuerentissimo presbitero monacho et uicario pontificalis sedis Alexandriae magnae ciuitatis et Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et Georgio relegioso presbitero monacho et apocrisiario Theodori uenerabilis loci seruatoris sedis Hierusolimorum Iohanne episcopo Thesalonicensi Theodoro reuerentissimo presbitero et loci seruatore Theodori reuerentissimi archiepiscopi Rauennantium Iohanne episcopo ciuitatis Porti, Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternae et Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae locum representantibus centum uiginti quinque uenerabilium episcoporum sancti concilii antiquae Romae, qui etiam per subscriptiones suas demonstrantur in suggestione, quae ab eis facta est ad Constantinum piissimum principem Philalethae episcopo Caesariae Cappadociae Theodoro episcopo Ephesi Theodoro episcopo ciuitatis Tremithuntorum locum representante Epiphanii uenerabilis archiepiscopi insulae Cypriorum Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae Platone episcopo Ancirae Galatiae Georgio episcopo Ciziceno Marino episcopo Sardeorum Petro episcopo Nicomediae Photio episcopo Niceae Iohanne episcopo Calcedonensi Iohanne episcopo Sidensi

VPG

1 imperiali ac sanctione G sanctione] sactione V 2 hac] hanc P¹ urbe] urbae VP 3 reuerentissimo diacono] reuerentissimus diaconus PG 4 praesentantibus] repraesentantibus G πάππα = archiepiscopi 5 sanctissimo archiepiscopo] sanctissimus archiepiscopus P 7 ἀρχιερατικοῦ = pontificalis (praesularis?) 9 theophane] theophanae P² stephane G sanctissimo] sanctissimis P¹ antiochiae] anthiochiae V 10 relegioso] religioso G uenerabilis] uenerabili G 11 hierusolimorum] iherosolimorum G 12 thesalonicensi] thesalonicense G 13 loci] lici V seruatore] seruatoris G theodori] theodoro VG theodorus P reuerentissimi archiepiscopi] reuerentissimo archiepiscopo G 15 porti] portae G gortinae] gortunae P gostunae G 17 centum uiginti quinque] CXXV V centum XXV G 18 per om. G suggestione] sugestione V 20 philalethae] philaletae VG caesariae] cessariae P cappadociae] capadociae G 21–22 ephesi ... episcopo om. G 22 tremithuntorum] tremithuntorum P tremituntorum G representante] representantibus G epiphanii] ephiphanii P¹ 23 cypriorum] cypbrum G 24 heracliae] haeracliae P thraciae] traciae V thrae P 25 platone] phatonae P platonae G ancirae] ancira V ancs P 26 ciziceno] cizici V ciziceno P 27 sardeorum] sardia G 29 photio] potio V¹ 30 episcopo om. V calcedonensi] chal P

- Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀμασειάς
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 5 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πισινούντων
 Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 10 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης, ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἤτοι Μωκισσοῦ
 15 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως Φρυγίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀναζάρβου
 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
 20 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πομπηίουπόλεως
 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 25 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης
 Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Κοτράδων
 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαιτών
 30 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθόης
 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας

 MT

---

 1 ἀμασειάς] ἀμασίας T
 25 σηλυβρίας] σιλυβρίας T

 2 μελιτηνῆς] μελιτήνης T
 29 εὐχαιτών] εὐχαιτῶν M

11 τοῦ ἐπισκόπου M

20 βυζίης] βιζύης T

Iohanne episcopo Am⟨a⟩siae	
Theodoro episcopo Melitenae	
Iustino episcopo Tyanorum	
Alipio episcopo Gangrensi	
Cypriano episcopo Claudiopolitano	5
Iohanne episcopo Pis⟨i⟩n⟨u⟩ntorum	
Polieucto episcopo Mirorum Lyciae	
Theodoro episcopo Stauropolitano Cariae	
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae	
Cosma episcopo Synna⟨d⟩orum	10
Constantino episcopo Baratae locum exhibente Pauli episcopi Iconii	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	
Iohanne episcopo Pergensi	
Theopempto episcopo Iustinianupoleos siue Mucissi	
Hisidoro episcopo Rodi	15
Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrigiae	
Theodoro episcopo Tharsensis	
Stephano episcopo Ana⟨zarb⟩ensi	
Macrobio episcopo Seleucia Hisauriae	
Georgio episcopo Biziae Tracensis	20
Theodoro episcopo Pompeiopolitano	
Zacharia episcopo Leontopolitano Hisauriae	
Gregorio episcopo Mitilinensi	
Georgio episcopo Mileti	
Sergio episcopo Sylimbriae	25
Andrea episcopo Metymnensi	
Theognio episcopo Ciensi	
Alexandro episcopo Cotradorum	
Epiphanio episcopo Euchaitorum	
Iohanne episcopo Heracliae Ponti siue Pidacto[r]es	30
Petro episcopo Mesembriae	

VPG

1 ἀμασειας = am⟨a⟩siae] amesiae VP	amaesiae G	2 theodoro] theodorus P	4 alipio] alippio
G gangrensi] grangorum VP	6 πισινοῦντων = pis⟨i⟩n⟨u⟩ntorum] pisanorum VPG	7	
polieucto] poleucto P	mirorum] myrorum P	lyciae] liciae G	9 tiberio] tyberio G
phrygiae] phrygiae P	10 synna⟨d⟩orum] synnatorum VPG	11 baratae episcopo G	exhibente]
exhibentes VG	exibentes P	pauli] paulo V	12 antiochiae] anthiociae V
14 iustinianupoleos] iustinianopoleos G	15 hisidoro] isidoro P	isydoro G	rodi] rodus VG
16 phrigiae] phrygie P	17 tharsensis] tarsensis G	18 ana⟨zarb⟩ensi] anasbazensi VPG	19
seleucia] seleutiae PG	hisauriae] hysauriae G	20 georgio] georgius P	21 theodoro] theodorus
P	22 zacharia] zacharie V ¹ P	hisauriae] hysauriae G	23 gregorio] georgio V
25 sylimbriae] silimbriae V	26 metymnensi] metimnensi VP ¹	metymnensi G	27 theognio] thognio V
ciensi] ciesi V	28 cotradorum] cotrodorum VP	29 euchaitorum] euchatorum G	30 heracliae]
hecliae V	πιδαχθής = pidacto[r]es] pidactores VP	pydactores G	

- Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Στόβων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Ἄργους
 5 Θεοδοσίου ἐπισκόπου Λακεδαιμονίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 <Θεοδώρου> ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερωῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀκελετζινῆς ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας
 10 Γεωργίου ἐπισκόπου Δαρανάλεως ἤτοι τοῦ Καμάχων
 Ζωῖτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως Ἀσίας ἤτοι Διὸς ἱεροῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μασταύρων
 Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
 15 Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνέων
 Σισινίου ἐπισκόπου Νύσων
 Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων καὶ Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου, ἀμφοτέρων τῆς
 συνόδου τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
 20 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Ῥηγίνου ἐπισκόπου τοῦ Πανίου
 Μαρτυρίου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως Γαλατίας
 Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἀσπόνης
 25 Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ποιμανηνοῦ
 30 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀδριανείας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας

 MT

---

4 τοῦ *om.* M   7 theodoro = <θεοδώρου>] Ἰωάννου MT   8 καμουλιανῶν] καμουλιάνων T   9
 ἀκελετζινῆς] μελετζινῆς M   ἐκελετζινῆς T   11 ζωῖτου] ζωῖτου M   13 μασταύρων] σταυρῶν M
 14 μαγνησίας] μαγνισίας T   15 ὑπαίπων] ὑπέπων T   17 νύσων] νυσῶν M   18 στρατονίκου]
 στρατωνίκου T   21 καντάνου] καντανου M   29 ποιμανηνοῦ] πημανηνοῦ T   31 κυρίκου] κυριακοῦ
 M   κηρύκου T   ἀδριανείας] ἀδρινείας T

Petro episcopo Sozopolitano Thraciae	
Iohanne episcopo Stoborum	
Iohanne episcopo Athen[at]orum	
Iohanne episcopo Argorum	
Theodosio episcopo Lacedemoniensi	5
Iohanne episcopo Niseno	
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum	
Georgio episcopo Camulianorum	
Theodoro episcopo Acele[u]zinensi siue Iustinianupolitano magnae Armeniae	
Georgio episcopo Daranaliensis siue Chamachorum	10
Zoito episcopo Christopolitano Asiae siue Dio<s> ierensi	
Theodoro episcopo Pergameno	
Theodoro episcopo Mastaurorum	
Patricio episcopo Magnisiae	
Antonio episcopo Hypeporum	15
Iohanne episcopo Aneorum	
Sisinnio episcopo Nysorum	
Stra<to>nico episcopo Solonensi et Thichone episcopo Citiense, utri[u]sque de sinodo existentibus Christo dilectae Cypriorum insulae	
Iohanne episcopo Lappeno	20
Gregorio episcopo Cantano	
Regino episcopo Paniensi	
Martyrio episcopo I<u>liopolitano Galatiae	
Michahele episcopo Asponensi	
Platone episcopo Cinnensi	25
Genesio episcopo Anastasiopolitano	
Stephano episcopo Uerinopolitano	
Andrea episcopo M<n>izeno	
Georgio episcopo P<oi>manino	
Iohanne episcopo Militopolitano	30
Cyrico episcopo Hadrianensi	
Iohanne episcopo Philadelphiae	

VPG

1 thraciae] traciae V	thrciae G	3 athen[at]orum] athenathorum V	athenatorum PG	7
theodoro] theodori VP	9 theodoro] theodori VP	ἄκελετζίνης = acele[u]zinensi] aceleuzinensi VP		
aceleuchinensi G	armeniae] armaniae P	10 daranaliensis] darnaliensis V	darali.ensis P ¹ ras.	
darienaliniensis G	11 asiae] asyae G	dio<s> ierensi] dionerensi V	diofierensi PG	12
pergameno] pergamento G	14 patricio] paritio P ¹	patritio P ²	15 antonio] antonino VP	
16 aneorum] anaeorum G	17 sisinnio] sisinio P	nysorum] nisorum V	18 stra<to>nico]	
stranico VPG	et thichone] et thicone V	euthycone P ¹	euthychone P ²	euthichone G
citense] cithyense G	utri[u]sque] utriusque VPG	sinodo] synodo G	19 existentibus] exi-	
stentibus G	cypriorum] cyprorum G	21 cantano] cantino V	23 martyrio] martirio G	
i<u>liopolitano] iliopolitano V	illiopolitano PG	galatiae] galaciae V	24 michahele] mihahele	
V	25 cinnensi] cynnensi G	28 m<n>izeno] mizeno V	myzeno P	nyzeno G
29	πιομανηνοῦ = p<oi>manino] pymanino VPG	30 episcopo om. G	31 hadrianensi] adrianensi P	

- Ἄνδρέου ἐπισκόπου Σιλάνδου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίτων
 Θεοδότου ἐπισκόπου Δάλδης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
 5 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδριανῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου τοῦ Γάλλου
 Σισινίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως
 Πολυχρονίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης
 10 Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μαναύων
 15 Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Κορακησίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης Ἀρμενίας
 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας <Ἀρμενίας>
 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ<σ>οῦ
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνδράπων
 20 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰβόρων
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄρκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φαυστινουπόλεως
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
 25 Φωκᾶ ἐπισκόπου Δαδίβρων
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
 30 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 Ἀναστασίου ἐπισκόπου Πολεμωνίου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Κομάνων

 MT

1 σιλάνδου] σιλανδοῦ M   7 γάλλου] γάλου T   13 καραλίας παμφυλίας] καραλλίας παμφιλίας T
 14 μαναύων] μανάνων M   μανούων T   17 armeniae = <ἀρμενίας> om. MT   18 ἀμισ<σ>οῦ]
 ἀμισσοῦ M   ἀμίσου T   20 ἰβόρων] ἰβόρης M   21 σινώπης] σινότης T   24 ἰουνουπόλεως]
 ἰωνουπόλεως M   25 φωκᾶ] φωτίου M   δαδίβρων] δαδύβρων T   31 πολεμωνίου] πολεμονίου
 T

Andrea episcopo Silandi	
Iohanne episcopo Sitorum	
Theodoto episcopo Dalden[en]o	
Iohanne episcopo Dascilino	
Theodoro episcopo Prenetino	5
Iohanne episcopo Adrianorum	
Georgio episcopo Galli	
Sisinnio episcopo Uasilinopolitano	
Polichronio episcopo Theopolitano siue Pruseno	
Anastasio episcopo Theotocianorum siue Apoloni<a>dis	10
Theodoro episcopo Cesariae Bytinae	
Theodoro episcopo Iustinianupoletano Gordi	
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae	
Cosma episcopo Managorum	
Niceta episcopo Coracisiano	15
Theodoro episcopo Berisses Armeniae	
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	
Tiberio episcopo Amiseno	
Iohanne episcopo Andraporum	
Theodoro episcopo Hiborum	20
Sergio episcopo Sinopeno	
Gregorio episcopo Arces	
Iohanne episcopo Faustinopolitano	
Georgio episcopo Iunopolitano	
Phoca episcopo Dadibrorum	25
Platone episcopo Hadrianopolitano	
Georgio episcopo <C>ratiae	
Dometio episcopo Plusiados	
Stephano episcopo Heracliae Ponti	
Longino episcopo Tieno	30
Anastasio episcopo Polemoniensi	
Iohanne episcopo Comanorum	

VPG

---

2 sitorum] scitorum P ¹	sytorum G	3 δάλδης = dalden[en]o] daldeneno VPG	4 dascilino] discilino G
5 prenetino om. G	6 adrianorum] hadrianorum G	8 uasilinopolitano] basilinopolitano P	9 polichronio] policronio G
10 anastasio] anastasiu V ¹	pruseno] proseno P ¹	11 cesariae] cessariae VP	12 iustinianupoletano] iustinianupoleos V
13 theotocianorum] theodocianorum P	14 managorum] magnagorum V ¹	15 cesariae] cessariae VP	16 iustinianupoleotanos PG
17 apolinitis P ²	18 tiberio] tyberio VG	18 managorum] magnagorum V ¹	19 iohanne] iohannu P ¹
20 theodoro] theodorus P	20 theodoro] theodorus P	20 theodoro] theodorus P	20 theodoro] theodorus P
21 heracliae] heracliae PG	21 heracliae] heracliae PG	21 heracliae] heracliae PG	21 heracliae] heracliae PG
22 arcis] artes G	22 arcis] artes G	22 arcis] artes G	22 arcis] artes G
23 plusiados] plusiadis VP	23 plusiados] plusiadis VP	23 plusiados] plusiadis VP	23 plusiados] plusiadis VP
24 hadrianopolitano] adrianopolitano V	24 hadrianopolitano] adrianopolitano V	24 hadrianopolitano] adrianopolitano V	24 hadrianopolitano] adrianopolitano V
25 <c>ratiae] traciae V	25 <c>ratiae] traciae V	25 <c>ratiae] traciae V	25 <c>ratiae] traciae V
26 tieno] tyeno G	26 tieno] tyeno G	26 tieno] tyeno G	26 tieno] tyeno G
27 polemoniensi] polemoliensi V	27 polemoniensi] polemoliensi V	27 polemoniensi] polemoliensi V	27 polemoniensi] polemoliensi V
28 heracliae] heracliae PG	28 heracliae] heracliae PG	28 heracliae] heracliae PG	28 heracliae] heracliae PG
29 plusiados] plusiadis VP	29 plusiados] plusiadis VP	29 plusiados] plusiadis VP	29 plusiados] plusiadis VP
30 tieno] tyeno G	30 tieno] tyeno G	30 tieno] tyeno G	30 tieno] tyeno G
31 polemoniensi] polemoliensi V	31 polemoniensi] polemoliensi V	31 polemoniensi] polemoliensi V	31 polemoniensi] polemoliensi V

- Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κερασούντων
 Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου
 Ζιμάρχου ἐπισκόπου Σιδύμων
 5 Γεωργίου ἐπισκόπου Οἰνιάδων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀγκυροσυναίου
 10 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνισσοῦ
 Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβήλων
 Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 15 Μαρίνου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τιμβριάδων
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγίδων
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλλέου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 20 Θεοδώρου ἐπισκόπου Δοάρων
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου
 Γεωργίου ἐπισκόπου Χίου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ναξίας
 25 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 Εὐτυχίου ἐπισκόπου Μήλου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωρύκου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδάνων
 Γεωργίου ἐπισκόπου Φλαβιάδος
 30 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης

 MT

---

4 ζιμάρχου] ζημάρχου T   5 οἰνιάδων] οἰνιάδων M   7 τοῦ *om.* M   μύνδου] μίνδου T   8
 ἰλούζων] ἰλάζων T   9 κυρίκου] κυριακοῦ M   ἀγκυροσυναίου] ἀγκυρασυναίου T¹   11 νακολίας]
 νακολείας M   12 πρυμνισσοῦ] πρυμνήσου T   14 πισιδίας] πισιδείας T   15 τοῦ φιλομηλίου]
 φιλομηλίου M   16 τιμβριάδων] τιβριάδων T   17 μαγίδων] μαγύδων MT   18 συλλέου] ἀλλαίου
 M   συλλέου T   19 ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T   27 κωρύκου] κορύκων M   κορύκου T   29
 φλαβιάδος] φλαμιάδος M   30 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως M

Theophilacto episcopo Cerasuntorum	
Solomone episcopo Clanei	
Theodoro episcopo Am⟨o⟩rino	
Z⟨imarcho⟩ episcopo Sidimorum	
Georgio episcopo ⟨O⟩en⟨i⟩andorum	5
Iohanne episcopo Erizorum	
Iohanne episcopo Myndi	
Patricio episcopo Hil⟨u⟩zorum	
Cyrico episcopo Ancyrosynano	
Petro episcopo Appiae	10
Alexandro episcopo Nacoliae	
Dometio episcopo Primneseno	
Theodo⟨s⟩io episcopo P[er]sibilorum	
Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiae	
Marino episcopo Philomileno	15
Constantino episcopo Timbriadorum	
Platone episcopo Magidorum	
Plusiano episcopo Silleno	
Theodoro episcopo Nazianzeno	
Theodoro episcopo D⟨o⟩arorum	20
Georgio episcopo Coensi	
Georgio episcopo Chiensi	
Stephano episcopo Pario	
Georgio episcopo Naxiae	
Demetrio episcopo Tinensi[m]	25
Eutichio episcopo Melensi	
Iohanne episcopo C⟨o⟩rici	
Iohanne episcopo A[n]danorum	
Georgio episcopo Flauiadis	
Eulalio episcopo Zinonupolitano	30
Constantino episcopo Dalisandi	
Theodoro episcopo Olbes	

VPG

1 theophilacto] theophylacto P	episcopo om. G	2 solomone] salomone V	3 theodoro]
theodorus P	am⟨o⟩rino] amarino VPG	4 ζιμάρχου = z⟨imarcho⟩] zacharia VPG	sidimorum]
sydymorum P	sydynorum G	5 οἰνιάδων = ⟨o⟩en⟨i⟩andorum] cenoandorum VPG	7 myndi]
mindī G	8 hil⟨u⟩zorum] hilozorum V	hilizorum P	hylyzorum G
9 ancyrosynano]	ancirosinano V	ancirosynano G	12 primneseno] prymneseno P
13 theodo⟨s⟩io] theodor V	theodori P ¹	theodoro P ²	theodorio G
φιβίλων = p[er]sibilorum] persibilorum VPG	14		
15 philomileno] phylomileno V	16 timbriadorum] tymbriadorum V		tim-
briadorum G	18 silleno] sileno G	19 episcopo om. PG	nazianzeno] nazyanzeno V
20 d⟨o⟩arorum] duarorum VPG	22 chiensi] chyensi G	24 naxiae] naziae G	
25 τίνου = tinensi[m]] tinensim VP	tynensim G	26 eutichio] euthicio P	euthichio G
27 κορύκων = c⟨o⟩rici] cyrici VG	cyrisi P	27–28 adanorum – corici	
V ¹ PG <i>transp.</i>	28 ἀδάνων = a[n]danorum] andanorum VPG	30 zionupolitano] zyonupolitano V	

Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπιλεγομένης Δόμου Ἀρσικίας διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην.

5

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὀσιωτάτων καὶ θεοφιλῶν ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἀγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγγελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς
10 μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου εἶπε·

Διδάσκομεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ὑμᾶς καὶ τὴν ἀγίαν καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον, ὡς Κωνσταντῖνος λέγων ἑαυτὸν εἶναι πρεσβύτερον τῆς ἐν Ἀπαμείᾳ οὔσης ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας πρὸ βήλου ἔστηκε καὶ δέεται εἰσόδου
15 τυχεῖν, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι τὴν ἀγίαν ὑμῶν σύνοδον τινὰ συντείνοντα εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν κίνησιν, καὶ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἀγία σύνοδος εἶπον·

Εἰσίτω ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος πρεσβύτερος.

Καὶ εἰσῆλθεν.

20 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν·

Ἐστὼς εὐλαβέστατος Κωνσταντῖνος τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα λεγέτω καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν παραγέγονε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

Κωνσταντῖνος λέγομαι, πρεσβύτερός εἰμι τῆς ἐν Ἀπαμείᾳ οὔσης ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας
25 τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας, χειροτονηθεὶς ὑπὸ Ἀβραμίου ἐπισκόπου Ἀρεθούσης, ἦλθον πρὸς τὴν ἀγίαν ὑμῶν σύνοδον, ἐφ' ᾧ ἀναδιδάξαι ὑμᾶς, ὅτι, ἐὰν εἰσηκούσθην, ἃ ἐπάθομεν ἐφέτος, οὐκ εἶχομεν παθεῖν, τουτέστιν εἴ τι ἐπάθομεν εἰς τὸν πόλεμον Βουλγαρίας.

 MTO(6)

6 *inc.* O (*cf.* 684,2) τε] δὲ O 7 τοῦ τρούλλου *om.* O 10 πριμικήριος] πριμικήριος T
12–15 ὡς ... σύνοδον *om.* O 13–14 ἐν ... τῆς *om.* M 15 συντείνοντα] συντείνοντα O 23
κωνσταντῖνος ... εἶπε *om.* M 24 ἀπαμεία] ἀπαμεία T 24–25 ἀρεθούσης καὶ ἦλθον M 27
ἐπάθομεν¹] ἐπάθαμεν O ἐπάθομεν²] ἐπάθαμεν TO

Georgio religioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est apud antiquam Romam

Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus Arsiciae, quod situm est similiter apud antiquam Romam.

Residentibus quoque gloriosissimis patriciis et consulibus omnibusque uenerabilibus et deo amabilibus episcopis iuxta ordinem in eodem secretario <Trulli>, praepositis in medio sanctis atque immaculatis Christi dei nostri euangelis, Theodorus deo amabilis diaconus huius sanctissimae <dei catholicae atque apostolicae> magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum Georgii sanctissimi archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Edocemus uestram gloriam et sanctum ac uniuersale uestrum concilium, quod Constantinus, qui se dicit esse presbiterum sanctae dei ecclesiae, quae est in Apamia[e] secundae Syrorum prouinciae, prae uelo assistit rogans ingressum adipisci, quatenus instruat uestrum sanctum concilium quaedam quae ad praesentem dogmaticam pertinet motionem, et suggerimus iuxta quod placuerit.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Introeat memoratus Constantinus relegiosus praesbiter.

Et ingressus est.

Sancta synodus dixit:

Constantinus relegiosus qui astat sui cognitionem edicat et causam ob quam aduenit.

Constantinus relegiosus dixit:

Constantinus dicor, presbiter sum sanctissimae dei Apamiensis ecclesiae secundae Syrorum prouinciae, ordinatus ab Abrahamio episcopo Arethusio, ueni ad sanctum uestrum concilium, ut instruam uos, quia, si auditus essem, quae passi sumus hoc anno, non habuimus perpeti, hoc est quod passi sumus in proelio <Bulgariae>.

VPG CR(6) MNL(6)

1 religioso] religioso G 3 conone] canone G 4 ἀρσικίας = arsciae] arsitiae V arsitia G
 apud] daapud G¹ 6 resedentibus CR (inc. et MNL) quoque] quidem V quod P om. G¹
 gloriosissimis patriciis] glorioso patriis P et consulibus] exconsulibus V et exconsulibus PG
 exconsulibus C et consuli R omnibusque] omnibus G 7 iuxta] iuxta G¹ secretario]
 secreto VP τοῦ τρούλλου = <trulli> om. VPG CR MNL 8 atque] adque P immaculatis]
 immaculatis ML euangelis] euuangelis G 9 diaconus] dyaconus R diacono N τοῦ θεοῦ
 καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς = <dei catholicae atque apostolicae> om. VPG CR MNL magnae dei ecclesiae
 MNL 10 georgii] georgius N 12 edocemus] et docemus N uestrum V² add. 13 dicit]
 dicat N presbiterum] praesbiterum P apamia[e]] apamiae VPG CR MNL secundae] secundo
 CR sede L 14 syrorum] sirorum M assistit] asistit C¹G adsistit C² NL adipisci]
 adeptisci C 15 concilium] conlium C¹ dogmaticam] dommaticam P pertinet] pertinet C
 pertinent L motionem] commotionem L 16 iuxta] ad G iux N 17 gloriosissimi] gloriosi
 P gloriosissimi R 18 relegiosus] religiosus RG MNL praesbiter] pbt V CR MNL 20
 synodus] sinodus P C M 21 relegiosus] religiosus RG MNL qui astat] qui stat VG (!) qui
 adstat C M qui asstat N cognitionem] cognicionem P causam] cusam C¹ aduenit]
 obuenuit VPG (!) 22 relegiosus] religiosus G MNL 23 dicor om. N sum] sume dei L
 apamiensis] apimiensis VPG ecclesiae] aecclesiae G N 24 syrorum] sysorum P (!) prouinciae]
 prouintiae V N ordinatus] ordenatus C abrahamio] abranio G abramio MN arethusio]
 aretusio C aretuso G sanctum] secundum L 25 instruam uos] instruamus N passi]
 passe V apassi NL sumus] sunt VPG CR NL 26 habuimus] habemus CR proelio]
 prelio VG R MNL βουλγαρίας = <bulgariae> om. VPG CR MNL

ἠθέλησα γὰρ ἀπὸ ἀρχῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον καὶ παρακαλέσαι, ἵνα γένηται εἰρήνη, ἵνα τί ποτε ἑνωτικὸν γένηται εἰς μέσον, καὶ μηδὲ ἐκεῖνοι θλίβωνται μηδὲ ἐκεῖνοι, τούτέστιν οἱ λέγοντες ἐν θέλημα καὶ οἱ λέγοντες δύο θελήματα. καὶ ἀπῆλθον ἐγγύς τοῦ πατρικίου Θεοδώρου τοῦ στρατηγοῦ καὶ παρεκάλησα αὐτόν, ἵνα αὐτὸς λαλήσῃ ὑπὲρ 5 ἐμοῦ εἰς τὴν σύνοδον, ἵνα γένηται ἀγάπη καὶ εἰρήνη, ὅτι εἰρήνην καὶ ἀγάπην πλέον ὅλων ἀγαπᾷ ὁ θεός. καὶ ἄρτι, ἐὰν κελεύητε, ἵνα, ὃ δέδωκέ μοι ὁ θεὸς περὶ πίστεως, γράψω Συριστὶ καὶ ἐρμηνεύεται Γραικιστί.

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπε·

Καθὼς τὰ οἰκεῖα γνωρίσματα ἐδήλωσας ἡμῖν Γραικιστί, ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς πίστεώς σου ὑπαγόρευσον.

Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος εἶπε·

Διωρίαν, <δέσποτα,> λάβω ἡμερῶν ἕξ καὶ γράψω καθ' ἑαυτὸν τὴν πίστιν μου καὶ φέρω αὐτὴν πρὸς τὴν ἅγιαν ὑμῶν σύνοδον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

15 Κατὰ πρότασίν σου παρεγένου πρὸς ἡμᾶς ὀφείλων τὰ τῆς πίστεώς σου εἰπεῖν· τῶν ἀναγκαίων οὖν καθέστηκε παραχρῆμα τὰ τῆς πίστεώς σου ἐξειπεῖν ἡμῖν καὶ τὸν τρόπον, οὐπὲρ εἶπας, γενέσθαι ἑνωτικοῦ.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπεν·

Ἐγὼ δύο φύσεις λέγω, ὡσπερ ἐρρέθη ἐν Χαλκηδόνι, καὶ δύο ἰδιώματα, καὶ περὶ ἐνεργείας 20 μάχην οὐκ ἔχω, ἐὰν ὡς ἰδιώματα λέγετε αὐτά· θέλημα δὲ ἐν λέγω τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ λόγου <τῆς ὑποστάσεως. ἐὰν γὰρ βούλησθε ἐξειπεῖν τὴν ἀλήθειαν καλῶς, τί ἐστιν ὑπόστασις, οὐκ οἶδα, θέλημα δὲ λέγω εἶναι τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ λόγου> καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν· πατὴρ γὰρ καὶ υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐν ἐστὶ θέλημα.

6 cf. Ps. 83,12

MTO

2 μηδὲ¹] μή T   3 ἐγγύς] ἐγγύς O   6 κελεύητε] κελεύετε T   κελεύηται O   7 καὶ om. O
 γραικιστί] συριστί M   12 διωρίαν] διορίαν T   domini = <δέσποτα,> om. MTO   ἑαυτὸν]
 ἑμαντὸν?   15 πρότασίν] πρόθεσίν M   σου om. M   20 λέγετε] λέγητε M¹T   τοῦ² om. M
 21 – 22 <τῆς ... λόγου> MT lac., om. O (cf. 702,10 – 12)   23 καὶ¹ om. M

enim <ab exordio> ingredi in synodo et rogare, ut pax fieret, quatenus aliquod ENOTICUM, id est adunatorium, fieret in medio, <et> neque illi neque illi contristarentur, hoc est qui dicunt unam uoluntatem et qui dicunt duas uoluntates. et profectus sum ad Theodorum patricium strategum et rogavi eum, quatenus ipse pro me loqueretur ad sinodum, ut fieret caritas et pax, quia pacem et caritatem plus omnibus *diligit deus*. 5 et nunc, si iubetis, ut, quod mihi dedit deus de fide, conscribam Syriatice et interpretetur Grece.

Sancta synodus dixit:

Quemammodum proprietatis indicia insinuasti nobis Grece, similiter et quae fidei tuae sunt dic t<u>. 10

Constantinus presbiter dixit:

Indutias, domini, accipiam sex dierum et scribo apud me fidem meam et defero eam ad sanctum uestrum concilium.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Iuxta propositionem tuam aduenisti ad nos, ut deberes quae fidei tuae sunt dicere; 15 necessarium ergo existit, ut confestim quae fidei tuae sunt edicas nobis et modum ENOTICI, id est adunatorii, quod dixisti fieri.

Constantinus relegiosus presbiter dixit:

Ego duas naturas dico sicut dictum est in Chalcedona, et duas proprietates, et de operationibus contentionem non habeo, si[c]ut proprietates eas dicitis; uoluntatem uero 20 unam dico personae dei uerbi ipsius subsistentiae. nam si uolueritis ediscere ueritatem bene, quid sit HYPOSTASIS, id est subsistentia Graece, nescio, uoluntatem uero dico esse personae dei uerbi et post incarnationem; pater quippe <et> filius et spiritus sanctus una est uoluntas.

VPG CR MNL

1 ἀπὸ ἀρχῆς = <ab exordio> om. VPG CR MNL in synodo ingredi G synodo] sinodo P C
rogare] pare G¹ quatenus] quatinus G aliquod] aliquid L 2 adunatorium] adunatorium P¹
καὶ = <et>] [ut] VPG CR MNL neque illi² om. R M qui] quod R 3 uoluntatem] uolontatem
C uoluntates] uolontates C 4 patricium] patriarchium L strategum] stratecum C¹R qua-
tenus] quatinus G loqueretur] loquaeretur N 5 sinodum] synodum G MNL diligit] dilegit
C 6 quod] quid N mihi] michi G N deus dedit CR conscribam] scribam MNL
syriatice] syriacae VG¹ syriaticae C M¹ 8 synodus] sinodus P C¹ 9 quemammodum] quemad-
modum CRG MNL proprietatis] propriaetatis P² proprietas L indicia] inditia CR MN
insinuasti] insinuatis M¹NL 10 ὑπαγόρευσον = dic t<u>] dicta VPG CR MNL 11 dixit om. L
12 indutias] inducias VPG C¹R ML apud] apud V 14 gloriosissimi] gloriosi L sanctum
concilium] sancta synodus CR (sinodus C¹) 15 iuxta] iusta L deberes] deberis CR 16
necessarium enim ergo L¹ existit] existit PG MNL fidei] fi P¹ ENOTICI] ENODICI VPG
17 adunatorii] adunatorium MNL 18 relegiosus] religiosus RG MNL 19 chalcedona] calcedona
C¹ MNL calchedona R calcedonia G de] duae V due P duorum G 20
operationibus] operationum G contentionem] contententionem L¹ habeo] habe P¹ babeo
M¹N ἐὼν ὡς = si[c]ut] sicut VPG CR MNL proprietates] proprietatis V uoluntatem]
uolontatem C uoluntate R uero] uera M¹ ueram NL 21 ipsius] unius N uolueritis]
uoluerit VPG uolueretis CR ediscere] se discere VPG edicere R 22 HYPOSTASIS]
YPOSTASSIS V IPOSTASIS P YPOSTASIS R YPOTASIS G subsistentia om. V
graece] agrece M¹N nescio] necio G¹ nesio L¹ uoluntatem] uolontatem C 22–23
personae esse G 23 καὶ = <et> om. VPG CR MNL 24 uoluntas] uolontas C

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἐν θέλημα, ὅπερ λέγεις, τῆς θείας αὐτοῦ ὑπάρχει φύσεως ἢ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

5 Τῆς θεότητος λέγω εἶναι τὸ θέλημα.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶχε θέλησιν ἢ οὐχί;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

10 Φυσικὴν, ναί· εἶχε γὰρ αὐτὴν ἀπὸ γαστρὸς ἕως σταυροῦ, καὶ ἰδίωμα λέγω αὐτό, καὶ ἰδίωμά ἐστιν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Τί οὖν; ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην εἶασεν ὁ Χριστός;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

15 Οὐκ ἔμεινε μετ' αὐτοῦ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα, ἀλλ' ἔμεινε μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός, ὅτι οὐ χρήζει οὐδὲ φαγεῖν οὐδὲ πιεῖν οὐδὲ κοιμηθῆναι οὐδὲ περιπατῆσαι.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Πρὸ τούτου ἔφησας, ὅτι ἐν θέλημα εἶχε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ μετὰ ταῦτα εἶπας, ὅτι φυσικὴν εἶχε θέλησιν ἢ ἀνθρωπότης αὐτοῦ· ὅθεν κατὰ τοὺς σοὺς λόγους ἐν εἶχε προσωπικὸν θέλημα καὶ ἐν φυσικόν, καὶ πῶς σὺ ἐν θέλημα δοξάζεις ἐπὶ Χριστοῦ;

20 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

Ὁ Χριστὸς ἀφῆκε καὶ ἀπεδύσατο αὐτὸ μετὰ τοῦ αἵματος καὶ τῆς σαρκός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Ποῦ γὰρ ἔμεινεν ἡ σὰρξ καὶ τὸ αἷμα;

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

25 Ἄπεδύσατο αὐτό.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Τίς ἀπεδύσατο τὴν σάρκα;

15 cf. Joh. 21,13   cf. Joh. 4,7   cf. Mt. 8,24

9 cf. Maximus conf., disputatio c. Pyrrho, PG 91,300 C

MTO

3 φύσεως² om. O   4 εὐλαβέστατος πρεσβύτερος εἶπε M   9 ἕως τοῦ σταυροῦ O   13 ὁ εὐλαβέστατος
om. O   14 ἔμεινε²] ἐνέμεινε M   15 οὐ] οὐδὲ M   17 ὅτι om. T   20 ὁ εὐλαβέστατος om. O
24 ὁ εὐλαβέστατος om. O

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ipsam unam uoluntatem, quam dicis in dispensatione incarnationis domini nostri Iesu Christi, diuinae eius naturae est an humanae eius naturae?

Constantinus relegiosus dixit:

Diuinitatis dico esse uoluntatem.

5

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Humana natura domini nostri Iesu Christi habuit uoluntatem an non?

Constantinus relegiosus dixit:

Naturalem, etiam; habuit namque eam ab utero usque ad crucem, et proprietatem hanc dico, et proprietatem est.

10

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Quid ergo? ab ipsa cruce naturam humanam deseruit Christus?

Constantinus relegiosus dixit:

Non mansit cum eo humana uoluntas, sed mansit cum sanguine et carne, quia non indiget neque *comedere* neque *bibere* neque *dormire* neque ambulare.

15

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ante hoc effatus es, quod unam uoluntatem habuit persona dei uerbi, et post hoc dixisti, quia naturalem habuit uoluntatem humanitas eius; unde secundum sermones tuos unam habuit personalem uoluntatem et unam naturalem, et quomodo tu unam uoluntatem sentis in Christo?

20

Constantinus relegiosus dixit:

Christus deseruit et exiit eam cum carne et sanguine.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Ubi itaque remansit ipsa caro et sanguis?

Constantinus relegiosus dixit:

25

Exiit eam.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Qui<s> exiit carnem?

VPG CR MNL

---

1 sancta synodus] sanctum concilium G   synodus] sinodus P C¹   2 unam *om.* V L   uoluntatem] uolontate C   dispensatione in incarnationis N   4 relegiosus] piissimus R   religiosus G MNL
religiosus presbiter dixit G   5 uoluntatem] uolontatem C   6 sancta synodus] sanctum concilium VPG
synodus] sinodus C¹   dixerunt *om.* N   7 iesu christi nostri P   uoluntatem] uolontatem C
8 relegiosus] religiosus RG MN *om.* L   9 naturalem] naturale C   namque] nanque L   eam] ea VPG
utero] utro VP   11 synodus] sinodus C¹   12 ab] ad MNL (!)   ipsa cruce] ipsam crucem M
13 relegiosus] religiosus RG MNL   14 uoluntas] uolontas C   sed] et L   carne et sanguine G
carne] carnae C   15 comedere] commedere MNL   neque bibere *om.* N   16 sancta synodus] sanctum concilium VPG R
synodus] sinodus C¹   17 effatus es] effectus est M¹ et factus es N
uoluntatem] uolontatem C   uoluntatem] uolontatem C   persona] personam N   hoc *om.* G   18 uoluntatem] uolontatem C
humanitas] humanitatis M   19 habuit unam VPG   uoluntatem¹] uolontatem C
quomodo] comodo P   quō R   uoluntatem²] uolontatem C   21 relegiosus] religiosus RG MNL
22 christus] x̄p̄c̄ G (*ita saepe*)   exiit] exiuit P   eam] aeam N   23 synodus] sinodus P C¹
25 relegiosus *om.* G   religiosus R MNL   26 exiit] exiuit P¹   27 iudices] iudicis P
synodus] sinodus P C¹   28 τῆς = qui<s>] qui VPG CR MNL   exiit] exiuit P
carnem] carne C

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

ἽΟ Χριστός.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Καὶ τὸ ἀνθρώπινον θέλημα συναπεδύσατο τῇ σαρκί;

5 Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε·

Ναί, δέσποτα, τὴν θέλησιν ἐκείνην.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες καὶ ἡ ἅγια σύνοδος εἶπον·

Μακάριος ὁ γενόμενος πατριάρχης Ἀντιοχείας οὕτως ἐπίστευσεν, ὡς σὺ λέγεις.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν·

10 Ναί, δέσποτα, ὡς ἐγὼ λέγω „ἐν θέλημα“, οὕτως καὶ Μακάριος ἔλεγεν, οὕτως γὰρ καὶ ἤκουσα ἐξ αὐτοῦ.

ἽΗ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

Οὕτως φρονεῖς καὶ οὕτως ἐμμένεις μέχρι τέλους ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ;

Κωνσταντῖνος <ὁ εὐλαβέστατος> εἶπε·

15 Ναί, δέσποτα, οὕτως φρονῶ καὶ οὕτως πιστεύω, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως.

ἽΗ ἅγια σύνοδος ἐξεβόησεν·

Αὕτη ἡ δόξα τῶν Μανιχαίων ἐστίν· αὕτη ἡ πίστις Ἀπολιναρίου ἐστίν·

ἀνάθεμα αὐτῷ μετὰ τῶν δογμάτων αὐτοῦ· τῷ νέῳ Μανιχαίῳ ἀνάθεμα· τῷ

νέῳ Ἀπολιναρίῳ ἀνάθεμα· ἔξω βληθήτω ὁ Μανιχαῖος· πᾶσι τοῖς αἰρετικοῖς

20 ἀνάθεμα·

Καὶ μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Κωνσταντῖνον Γεώργιος ὁ ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως εἶπεν·

ἽΕγὼ καὶ τινες ὀλίγοι τῶν ὑπὸ τὸν κατ' ἐμὲ θρόνον ὀσιωτάτων ἐπισκόπων δι' οἰκονομίαν

25 τινὰ παρακαλοῦμεν, ἵνα, εἰ τῶν ἐνδεχομένων ἐστίν, ὀνομαστί μὴ ἀναθεματισθῶσι τὰ πρόσωπα εἰς τὰς ἐκβοήσεις, τουτέστι Σέργιος, Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος.

MTO

1 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 5 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 8 ἐπίστευσεν] ἐπίστευεν M σὺ *om.* O
 9 ὁ εὐλαβέστατος *om.* O 10 καὶ¹ *om.* O καὶ² *om.* M 13 ἐν τῇ αὐτῇ δόξῃ μέχρι τέλους M
 14 *relegiosus* = <ὁ εὐλαβέστατος> *om.* MTO 19–20 πᾶσι ... ἀνάθεμα *om.* T 24 ὀλίγοι] ἐπίσκοποι
 O ὀσιωτάτων ἐπισκόπων] ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι T ὀσιώτατοι O 25 μὴ ἀναθεματισθῶσι
 ὀνομαστί O

Constantinus relegiosus dixit:

Christus.

Gloriosissimi iudices et sancta synodus dixerunt:

Et humanam uoluntatem simul exiit cum carne?

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, uoluntatem illam.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Macarius, qui fuit patriarcha Antiochiae, sic credebat, ut tu dicis.

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, sicut ego dico „unam uoluntatem“, ita et Macarius dicebat, sic namque et ex eo audiui.

Sancta synodus dixit:

Ita sentis et ita perseueras usque in finem in hac secta?

Constantinus relegiosus dixit:

Etiam, domini, sic sentio et sic credo, et non est possibile aliter.

Sancta synodus exclamauit:

Haec secta Manicheorum est! haec fides Apollinarii est! anathema illi cum dogmatibus suis! nouo Manicheo anathema! nouo Apollinario anathema! foras mittatur Manicheus! omnibus hereticis anathema!

Et postquam expulsus est idem Constantinus, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius a deo conseruandae regiae urbis dixit:

Ego et quidam parui, qui sub sede mea sunt uenerabiles episcopi, propter dispensationem rogamus, ut, si possibile est, nominatim non anathementur personae in exclamationibus, id est Sergius, Pyrrus, Paulus et Petrus.

VPG CR MNL

1 relegiosus] religiosus G MNL   2 exiit eam christus L   christus] spiritus VPG   3 synodus]
 sinodus P C¹   4 uoluntatem simul] uolontatem semul C   5 relegiosus] religiosus RG MNL   6
 domini] domine M¹   uoluntatem] uolontate C   8 macarius] macharius G M   patriarcha
 antiochiae] patriarcha antiochiae P   9 relegiosus] religiosus RG MNL   10–15 sicut ... domini M
repet.   uoluntatem] uolontatem C   macarius] macharius G M¹   macharas M²   macaras N
 11 et *om.* G N   12 synodus] sinodus P C   13 hac] hanc VP   ac C   14 relegiosus] religiosus
 RG MNL   15 sic²] si P   16 synodus] sinodus P C¹   17 secta] sextam N   apollinarii]
 apollinarii CR N   apollonarii P¹   apollonarii P²G   est² *om.* C   anathema] anathima C
 18 anathema¹] anathima C   apollinario] apollenario VP N   apolinario CR   apollinario M¹
 appollinario M²   18–19 anathema²] anathima C   19 foras] foris V¹P NL   manicheus]
 ma.nicheus P *ras.*   omnibus] omnibusque CR   omibus G   hereticis] aerecicis P   anathema]
 anathima C   21 postquam] poquam P¹   idem *om.* VPG   id est N   23 ego quidem et L
 sede mea] sede me R   demeas N   uenerabiles] uenerabilis P¹ N   propter] prbi V (= presbiteri)
 p̄p P R   δὲ οἰκονομίαν τινὰ = propter <quandam> dispensationem?   24 si] qui R   *om.* MNL
 possibile] possibili VPG   nominatim] nominatum P¹   nomenatim C   nomen a quibus R
 nominati N   *om.* L   non M *del.*   anathementur] hanathamentur P   anathimentur C
 anathematizentur R   in exclamationibus] non ex inclamationibus N   exclamationibus] exclamatio-
 nibus V   25 pyrrus] pyrrhus P   pyrrus CRG

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπε·

Τοὺς καθάπαξ κατακρίτους ἀποδειχθέντας καὶ κατὰ ἀπόφασιν ἡμετέραν ἤδη ἐκβληθέντας ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων δέον καθέστηκε καὶ εἰς τὰς ἐκβοήσεις τούτους ὀνομαστί ἀναθεματισθῆναι.

5 Γεώργιος ὁ ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως εἶπεν·

Ἐπειδὴ τοῦ πλήθους ἦτοι τῶν πολλῶν πανταχοῦ ἡ βουλή κρατεῖ, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὀνομαστί τὰ λεχθέντα πρόσωπα ἀναθεματισθῆναι.

Καὶ ἐξεβόησαν ἅπαντες·

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη·

10 ὀρθοδόξου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη· <εἰρηνοποιοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη·
Κωνσταντίνου νέου Θεοδοσίου πολλὰ τὰ ἔτη· Κωνσταντίνου νέου Μαρκιανοῦ

πολλὰ τὰ ἔτη·> Κωνσταντίνου νέου Ἰουστινιανοῦ βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη·
τοῦ φύλακος τῆς ὀρθοδοξίας πολλὰ τὰ ἔτη· τὸ στήριγμα τῶν ἐκκλησιῶν, κύριε,

φύλαξον· τὸν φύλακα τῆς πίστεως, κύριε, περίσωσον· Ἀγάθωνος πάπα

15 Ῥώμης πολλὰ τὰ ἔτη· Γεωργίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πολλὰ τὰ ἔτη·

Θεοφάνους πατριάρχου Ἀντιοχείας πολλὰ τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συνόδου πολλὰ
τὰ ἔτη· ὀρθοδόξου συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη.

Θεοδώρω αἰρετικῷ τῷ Φαρανίτῃ ἀνάθεμα· Σεργίω αἰρετικῷ ἀνάθεμα·

Κύρῳ αἰρετικῷ ἀνάθεμα· Ὀνωρίῳ αἰρετικῷ ἀνάθεμα· Πύρρῳ αἰρετικῷ ἀνά-

20 θεμα· Παύλῳ αἰρετικῷ ἀνάθεμα· Πέτρῳ αἰρετικῷ ἀνάθεμα· Μακαρίῳ

καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ αἰρετικοῖς ἀνάθεμα· Ἀπεργίῳ τῷ Πέργης ἐπισκοπῆ-

21 cf. p. 686,13; cf. G. Kreuzer, Die Honoriusfrage ..., p. 91

MTO

5 βασιλίδος ταύτης πόλεως] μεγάλης πόλεως ταύτης O 7 ἀναθεματισθῆναι τὰ λεχθέντα πρόσωπα O
10–12 pacífico ... annos = <εἰρηνοποιοῦ ... ἔτη> om. MTO (cf. 696,21–22) 12 βασιλέως om. Lat.
13–14 κύριε φύλαξον om. T 14 πίστεως] ἐκκλησίας M 17 ὀρθοδόξου ... ἔτη om. M 19
πύρρῳ] κύρρῳ T 21 καὶ¹ om. M αἰρετικοῖς om. M

Sancta synodus dixit:

Eos, qui semel condemnabiles demonstrati sunt et secundum sententiam nostram iam dudum eictos de sacris diptichis, oportunitate existit etiam in exclamationibus hos nominatim anathemare.

Georgius sanctissimus archiepiscopus huius regiae ciuitatis dixit:

Quoniam multitudinis siue multorum ubique consilium obtinet, necessarium est nominatim memoratas personas anathemari.

Et exclamauerunt uniuersi:

Multos annos imperatori! Constantino magno imperatori multos annos!
 orthodoxo imperatori multos annos! pacifico imperatori multos annos!
 Constantino nouo Theodosio multos annos! Constantino nouo Marciano multos
 annos! Constantino nouo Iustiniano multos annos! conseruatori rectae fidei
 multos annos! firmamentum ecclesiarum, domine, custodi! conseruatorem
 fidei, domine, conserua! Agathonis papae Romano multos annos! Georgio
 patriarchae Constantinopoleos multos annos! Theophanio patriarchae Antiochiae
 multos annos! orthodoxo concilio multos annos! orthodoxo senatui multos
 annos!

Theodoro haeretico Pharanitano anathema! Sergio haeretico anathema!
 Cyro haeretico anathema! Honorio haeretico anathema! Pyrrho haeretico
 anathema! Paulo haeretico anathema! Petro haeretico anathema!
 Macario haeretico anathema! Stephano haeretico anathema! Polichronio
 haeretico anathema! Apergio Pergensi <episcopo> anathema! omnibus

VPG CR MNL

1 synodus] sinodus P C¹ 2 condemnabiles] condempnabiles RG L 3 eictos] eictis CR (eicti
 sunt) eicti M diptichis] dipticis CR MN dypticis G L existit] extitit VPG existit
 R MNL exclamationibus] exclamacionibus M 4 anathemare] anathimare C anathematizare
 R 6 consilium] concilium R obtinet] obtinet C optinet RG MNL 7 anathemari]
 anathimari C anathematizari R 8 et om. N exclamauerunt] clamauerunt C¹ 9 annos²]
 anos N 10 pacifico ... annos om. N annos² om. L 11 marciano] martiano MN 12
 annos²] annus P 13 custodi] custodius R 14 agathonis] agatoni L papae] papa M¹
 romano] romani N annos] annus P 15 patriarchae] patriarchi V patriarcha C constan-
 tinopoleos] constantinopolitano VPG constantinopoleus CR constantinopolis N constanti-
 nopoli L theophanio] theofanio C patriarchae²] patriarcha VP antiochiae] antioceno V
 antiocheno PG antiochiae CR antiochia M antiochia NL 16 annos¹ om. P ort-
 hodoxo senatui multos annos concilio orthodoxo G orthodoxo²] horthodoxo P 16–17 multos
 annos om. G 18 L marg.: nomina hereticorum qui anathematizati fuerunt haeretico¹] heretico P¹G
 C MN¹L episcopo R anathema¹] anathima C anathoma R haeretico²] haerico P¹
 haeritico P² heretico CRG MNL anathema²] anathima C 19 haeretico¹] heretico CG MNL
 anathema¹] anathima C haeretico²] heretico CRG MNL anathema²] anathima C pyrrho]
 pyr. rho P ras. pyrrho CG M pyrrho R NL haeretico³] heretico CG MNL 20 anathema¹]
 anathima C haeretico¹] heretico CG MNL haeretico²] heretico CG MNL anathema³] ana-
 thima C 21 macario] macaro P macharo G macharrio M haeretico¹] heretico CG MNL
 anathema¹] anathima C stephano] sthephano G haeretico²] heretico CRG MNL anathema²]
 anathima C polichronio] polichonio P¹ polychronio C N policronio R polychronio ML
 22 haeretico] heretico CRG MNL anathema¹] anathima C apergio] apegio VPG pergensi]
 pargensi VPG ἐπισκοπήσαντι = <episcopo> om. VPG CR MNL anathema²] anathima C ana-
 thema² apegio omnibus G

σαντι ἀνάθεμα· ὅλοις τοῖς αἰρετικοῖς ἀνάθεμα· πᾶσι τοῖς ἀντιποιοῦμένοις τῶν αἰρετικῶν ἀνάθεμα.

Αὐξοὶ ἢ πίστις τῶν Χριστιανῶν· ὀρθοδόξου καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πολλὰ τὰ ἔτη·

5 Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον·

Λεγέτω ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ὑμῶν σύνοδος, εἴ τι τῶν εἰς ἀκριβεστέραν κατάληψιν συντεινόντων ὑπολέλειπται τῆς παρουσίας ἕνεκα ὑποθέσεως καὶ δέον ὑπάρχει πλείονος ἐρεύνης ἢ ζητήσεως ἐντὸς γενέσθαι τὴν ὑμῶν ἀγιότητα.

Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν·

10 Ἄρκούντως μὲν ἔχει τὰ μέχρι τοῦ νῦν πραχθέντα τε καὶ διηγωνισμένα καὶ εἰς τὴν παροῦσαν δογματικὴν ζήτησιν συντείνοντα, καθ' ἑτέραν δὲ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος ὄρον τὸν τῇ ὀρθοδοξίᾳ συμβαίνοντα συνοδικῶς ψηφιοῦμεθα.

MTO

3 αὐξοὶ] αὐξει TO

10 μὲν om. M

νῦν] παρόντος M

12 τὸν om. T

haereticis anathema! omnibus qui suffragantur haereticis anathema!
 Augeatur fides Christianorum! orthodoxo et uniuersali concilio multos annos!
 Gloriosissimi iudices dixerunt:

Edicat sanctum et uniuersale uestrum concilium, si quicquam de his, quae ad scrupuliosiore[m] indagacionem pertinent, relictum est super praesenti capitulo et debeat ampliore[m] 5
 scrutinationem et inquisitionem [circa] <circa> id adhibere sanctitas uestra.

Sancta synodus dixit:

Sufficienter quidem habet quaeque usque nunc gesta ac decertata sunt et ad praesentem dogmaticam inquisitionem intendunt. in sequenti uero inspiratione sancti et uiuifici spiritus definitionem rectae fidei conuenientem synodaliter statuemus. 10

ACTIO SEPTIMADECIMA

DEFINITIO ORTHODOXAE FIDEI FACTA IN REGIA URBE TEMPORIBUS PISSIMI AC TRANQUILLIS- 15
 SIMI DOMINI NOSTRI CONSTANTINI MAGNI UICTORIS IMPERATORIS

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
 a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem
 piissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto anno XXVIII et 20
 post consulatum eius deo instructae mansuetudinis anno XIII Heraclio uero et
 Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno XXIII die XI mensis Septembrii
 indictionis decimae.

VPG CB(6)R MNL(10)

1 haereticis¹] hereticis CRG MNL anathema¹] anathima C haereticis²] hereticis CRG MNL
 anathema²] anathima C 2 augeatur] aigitur C¹ augiatur C² christianorum] christi annorum
 PG orthodoxo] orthodoxorum VPG annos P² *add.* 4 edicat] et dicat L uniuersale]
 uniuersalem P M¹ si] sic N ad] a C¹ 4–5 scrupuliosiore[m]] scrupuliosiore[m] CR scrupuliosiore[m] M¹
 scrupuliosiore[m] N 5 indagacionem] indagacionem G pertinent] pertinet C¹R
 relictum] relectum CR MN relictum G relictum L praesenti] praesente CR 6 scrutinationem
inc. B (*cf.* 627,13) scrutinationem] scriptationem L et inquisitionem *om.* N inquisitionem] inquisitionem C
 inquisitionem B inquisitionem G ἐντός = <circa>] [circa] VPG CBR MNL 7 synodus] sinodus P CB
 8 usque] sisque L ac gesta sunt decertata V ac] recta R hac NL decertata] decerta MN decreta L
 9 inquisitionem] inquisitionem CB inquisitionem G sequenti] secuti CBR inspiratione] insperatione P
 inspiracione G inspiratio L uiuifici] uiuifi εἰς N 10 definitionem] diffinitionem R definitionem G definitionem N
 synodaliter] sinodaliter CB 13 septima decima] XVII VG CBR 15 definitio] definitio P
 definitio G diffinitio R urbe] ybe C 16 domini] domno V imperatoris et uictoris B 18 domini nostri et VPG
 dominatoris] dominathoris P et²] atque CBR 19 et] ac CBR tranquillissimis] serenissimis CBR
 dominis nostris G 20 imperatore] imperatori G principe CBR augusto et imperatore CBR 21 post consulatum eius] pat V
 pater P patri G consulatum] consolatium CBR deo instructae eius VPG heraclio] haeraclio P eracleo C
 heracleo BR et] atque CR adque B 22 tyberio] tiberio P B conseruandis] conseruandorum VPG
 XXIII] XXII B XI] XII B¹ 23 indictionis] indictione G decimae] X VG B decim P decima C

haereticis anathema! omnibus qui suffragantur haereticis anathema!
 Augeatur fides Christianorum! orthodoxo et uniuersali concilio multos annos!
 Gloriosissimi iudices dixerunt:

Edicat sanctum et uniuersale uestrum concilium, si quicquam de his, quae ad scrupuliosiore[m] indagationem pertinent, relictum est super praesenti capitulo et debeat ampliore[m] 5
 scrutinyonem et inquisitionem [circa] <circa> id adhibere sanctitas uestra.

Sancta synodus dixit:

Sufficienter quidem habet quaeque usque nunc gesta ac decertata sunt et ad praesentem dogmaticam inquisitionem intendunt. in sequenti uero inspiratione sancti et uiuifici spiritus definitionem rectae fidei conuenientem synodaliter statuemus. 10

ACTIO SEPTIMADECIMA

DEFINITIO ORTHODOXAE FIDEI FACTA IN REGIA URBE TEMPORIBUS PISSIMI AC TRANQUILLISSIMI DOMINI NOSTRI CONSTANTINI MAGNI UICTORIS IMPERATORIS 15

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus a deo coronatis et tranquillissimis nostris dominis Flauis Constantino quidem piissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto anno XXVIII et 20 post consulatum eius deo instructae mansuetudinis anno XIII Heraclio uero et Tyberio a deo conseruandis eius fratribus anno XXIII die XI mensis Septembrii indictionis decimae.

VPG CB(6)R MNL(10)

1 haereticis¹] hereticis CRG MNL anathema¹] anathima C haereticis²] hereticis CRG MNL
 anathema²] anathima C 2 augeatur] augitur C¹ augiatur C² christianorum] christi annorum
 PG orthodoxo] orthodoxorum VPG annos P² *add.* 4 edicat] et dicat L uniuersale]
 uniuersalem P M¹ si] sic N ad] a C¹ 4–5 scrupulosiore[m]] scrupulosiore[m] CR scrupuliosiore[m] M¹
 scrupulosiore[m] N 5 indagationem] indagacionem G pertinent] pertinet C¹R relictum] relectum CR MN
 relatum G rectum L praesenti] praesente CR 6 scrutinyonem] scrutinationem L et inquisitionem *om.* N
 inquisitionem] inquaesitionem C inquesitionem B inquisicionem G ἐντός = <circa>] [circa] VPG CBR
 MNL 7 synodus] sinodus P CB 8 usque] sisque L ac gesta sunt decertata V ac] recta R hac NL
 decertata] decerta MN decreta L 9 inquisitionem] inquesitionem CB inquisicionem G sequenti] secuti CBR
 inspiratione] insperatione P inspiracione G inspiratio L uiuifici] uiuifi εἰς N 10 definitionem] diffinitionem R
 definicionem G definitione N synodaliter] sinodaliter CB 13 septima decima] XVII VG CBR 15 definitio]
 defenitio P definicio G diffinitio R urbe] ybe C 16 domini] domno V imperatoris et uictoris B
 18 domini nostri et VPG dominatoris] dominathoris P et²] atque CBR 19 et] ac CBR tranquillissimis] serenissimis CBR
 dominis nostris G 20 imperatore] imperatori G principe CBR augusto et imperatore CBR 21 post consulatum eius] pat V pater P
 patri G consulatum] consolatium CBR deo instructae eius VPG heraclio] haeraclio P eracleo C heracleo BR
 et] atque CR adque B 22 tyberio] tiberio P B conseruandis] conseruandorum VPG XXIII] XXII B XI] XII B¹ 23 indictionis] indictione G decimae] X VG B
 decim P decima C

- Praeposito sacratissimo sesso Constantini piissimi et Christo dilecti magni imperatoris in secretario diualis palatii, quod sic appellatur Trullus, et secundum iussionem eius a deo instructae tranquillitatis ex persona eius praesentibus atque ascultantibus
 Cons<tantino> gloriosissimo exconsule, patricio et curatore [diualis] imperialis domus
 5 Hormisde
 Anastasio gloriosissimo exconsule, patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti Polieucto gloriosissimo exconsule et Petro gloriosissimo exconsule.
- 10 Conueniente quoque sancto atque uniuersali concilio, quod secundum imperiale decretum congregatum est in hanc a deo custoditam regiam urbem, hoc est
 Theodoro et Georgio deo amabilibus presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono locum gerentibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquae Romae atque
 Georgio uenerabili ac beatissimo archiepiscopo a deo custoditae huius regiae urbis Con-
 15 stantinopolitanae nouae Romae et
 Petro deo amabili presbitero et monacho et locum gerente praesularis sedis Alexandrinae magnae ciuitatis atque
 Theophanio uenerabili <atque sanctissimo> archiepiscopo Theupoleos Antiochiae et
 Georgio deo amabili abbate presbitero et apocrisario Theodori uenerabilis presbiteri
 20 locum gerentis sedis Hierusolimitanae
 Iohanne episcopo Thesalonicense
 Theodoro episcopo Tremithuntorum, locum gerente Epiphanii uenerabilis archiepiscopi Constantiae Cypri
 Theodoro deo amabili presbitero et locum gerente Theodori deo amabilis archiepiscopi
 25 Rauennatis
 Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo Chorintheo, Basilio episcopo ciuitatis Gortinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis et Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae locum gerentibus simul cum Iohanne deo amabili episcopo Portuensis sanctissimi concilii centum uiginti quinque reuerentissimorum episcoporum
 30 antiquae Romae, qui et per proprias subscriptiones designantur in suggestione, quae ab ipsis facta est ad piissimum imperatorem Constantinum

VPG

- 1 CBR *desin. usque* 711,26 sesso] sessu G sesso et constantini VP constantini] constantino P
 2 diualis] dibalis P palatii] palatii VG 3 ascultantibus] auscultantibus G (?) 4 cons<tantino>]
 cons V consunt P om. G gloriosissimo] georgio VP glorioso G [diualis]] dibalis
 P 6 anastasio] anastasio V excubiti] excubiti G 8 gloriosissimo] geor VP glorioso G
 10 atque] acque P 12 iohanne] iohannes P¹ 13 agathonis] agatonis G ac] hac P 14
 archiepiscopo] archeepiscopo V 17 ciuitatis atque] ciuitate adque P 18 uenerabili] uenerabis P
 <atque sanctissimo> om. VPG theupoleos] theopoleos G antiochiae] anthiochiae P 19 amabili]
 amabilis P apocrisario] apocrisario V aprochrisario P theodori] theodorus P 20 sedis
 om. G hierusolimitanae] hierusolymitanae V hierosolimitanae G 22 theodoro] teodoro G¹
 tremithuntorum] tremi VP tremithontorum G epiphanii] epyfanii G 23 cypri] cifri P (!)
 24 theodoro] theodorus P theodori] theodorus P archiepiscopi] archi VP¹ 25 rauennatis]
 rauenatis P 26 iohanne] iohannes P stephano] stefano G 27 abundantio] abundand V
 29 portuensis] portuense PG centum uiginti quinque] CXXV V centum XXV PG 30 sub-
 scriptiones] descriptiones G suggestione] subgestionem G¹ 31 constantinum] constinum P¹

Philalithae episcopo Cesareae Capadociae	
Theodoro episcopo Epheseno	
Sisinnio episcopo Heracliae Thraciae	
Platone episcopo Ancyrae Galatiae	
Georgio episcopo Ciziceno	5
Marino episcopo Sardense	
Petro episcopo Nicomediae	
Photio episcopo Niceno	
Iohanne episcopo Chalcedona	
Iohanne episcopo Sidense	10
Iohanne episcopo Amasiae	
Theodoro episcopo Melitinense	
Iustino episcopo Tianense	
Alipio episcopo Gangrense	
Cypriano episcopo Claudiopolitano	15
Iohanne episcopo Pissinuntorum	
Polieucto episcopo Mirorum Liciae	
Theodoro episcopo Stauropolitano Carias	
Tiberio episcopo Laodiciae Phrigiae	
Cosma episcopo Sinadense	20
Constantino episcopo Baratense, locum gerente Pauli episcopi Hiconii	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	
Iohanne episcopo Pergense	
Theopempto episcopo Iustinianae ciuitatis siue Moccissi	
Isidoro episcopo Rodi	25
Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrigiae	
Theodoro episcopo Tharsen<s>e	
Stephano episcopo Anazarui	
Macrobio episcopo Seleuciaae Hisauriae	
Georgio episcopo Bi[a]zois Thraciae	30

VPG

1 cesareae] chesaraee V	cessareae P	capadociae] capadotiae VG	2 theodoro] theodorus P
epheseno] epheseno G ¹ (!)	3 thraciae] traciae V	thratiae G	4 platone] plathone G
ancyrae] ancurae G	galatiae] galaciae V	5 georgio] georgius G ¹	ciziceno] scisiceno G ¹
chalcedona] calabriae G	11 iohanne] iohanni G	12 theodoro] theodorus PG ¹	melitinense]
melitense G	13 tianense] thianense G	14 gangrense] gangr V	pagang P
15 claudiopolitano] claud VP	claudis G	16 iohanne] iohannis P	pissinuntorum] pissinnuntorum V
pyssinuntorum G	17 mirorum] mir V	myr P	mirrae G
18 stauropolitano carias]	staur carias P	stauo carias G	19 tiberio] tyberio G
laodiciae] laodis	G	phrigiae] phryg P	20 sinadense] sinandense G
21 gerente locum PG	hiconii] iconii	G	22 stephano] sthephano P
antiochiae] antiociae V	pisidiae] pyssidiae G	24 Ἰουστινιανουπόλεως = iustinianae ciuitatis	ciuitatis] ciuitates PG
moccissi] moccusu V	moccissi G	25 rodi] rodis VG	26 hierapoleos] hierapoleus G ¹
phrigiae] phrighyae P	27 tharsen<s>e]	tharsenne V	tarsenne P ¹
tharsennae G	28 anazarui] anazarui G	29 macrobio] . . . .robi	P ras.
seleuciaae] seluciaae P	releuciaae G	hisauriae] hissauriae G	30 bi[a]zois] biazois
VPG	thraciae] traciae V		

- Theodoro episcopo <Pompeiopolitano
 Zacharia episcopo> Leontopoleos Hisauriae
 Gregorio episcopo Mytilinense
 Georgio episcopo Militense
 5 Sergio episcopo Silimbriae
 Andrea episcopo Metimnae
 Theognio episcopo Ciense
 Alexandro episcopo Cotra<d>ense
 Epiphanio episcopo Euchaitae
 10 Iohanne episcopo Eracliopoleos hoc est Pidacthois
 Petro episcopo Mesembriae item
 Petro episcopo Sozopoleos Thraciae
 Iohanne episcopo Stoborum
 Iohanne episcopo Atheniense
 15 Iohanne episcopo A<r>gi
 Theodosio episcopo Lacedemoniense
 Iohanne episcopo Lappitano
 Gregorio episcopo Cantanense
 Stratonico episcopo Solense et Ticone episcopo Citense, utrisque de sinodo existentibus
 20 Christo dilectae Cypri insulae
 Iohanne episcopo Niseno
 Theodoro episcopo Imperialium Thermarum
 Georgio episcopo Camuliano
 Theodoro episcopo <A>celezinis; hoc est Iustinianupoleos magnae Armeniae
 25 Georgio episcopo Daranaleos hoc est Camacorum
 Zoito episcopo <Christo>poleos, hoc est Dios hieru Asiae prouinciae
 Theodoro episcopo Pergamense item
 Theodoro episcopo Mastaurense
 Theodoro episcopo Adramitense
 30 Patricio episcopo Magnense
 Antonio episcopo Ipeporum
 Iohanne episcopo Aneorum

VPG

1-2 <pompeiopolitano, zacharia episcopo> om. VPG 2 leontopoleos] leontopoleus V¹ hisauriae]
 hisauriae G 3 gregorio] georgio G mytilinense] mytylinense PG 4 georgio ... militense om.
 G 6 metimnae] mitimnae V metymne P maetimnae G 7 ciense] cyense G 8
 cotra<d>ense] cotranense VP chotranensae G 9 epiphanio] ephiphanio G 10 pidacthois]
 pidactios G¹ pidacthios G² 12 sozopoleos] sazopoleos VP thraciae] traciae V tharaciae
 P 14 atheniense] antheniense P 15-16 iohanne ... lacedemoniense P² add. 15 a<r>gi] angi
 VPG 17 lappitano] lappithano G 18 gregorio] georgio G¹ 19 ticone] thichone P¹ tichone
 P² thycone G citense] citense.. P ras. cytense G sinodo] sinedo P existentibus]
 existentibus G 22 imperialium] imperialium G 24 theodoro] teodoro G <a>celezinis] ecelezinis
 VP et elezinis G iustinianupoleos] iustinianopoleos P¹ iustinianiipoleos G 24-26 magnae
 ... <christo>poleos om. G 24 armeniae] arminiae V² 26 <christo>poleos] poleos VP hieru]
 geru V heru G 27 episcopo om. PG 31 antonio] anto. .nio P ras. ipeporum] epeporum
 V peporum G 32 aneorum] aeneorum G

Sisinnio episcopo Nisorum	
<R>e[r]gino episcopo Paniense	
Martirio episcopo Iu<l>iopoleos Galatiae	
Michael episcopo Asponense	
Platone episcopo Cinnis	5
Genesio episcopo Anastasiupoleos	
Stephano episcopo Uerinupoleos	
Andrea episcopo <M>nizene	
<Mercurio> episcopo Poemaniense	
Iohanne episcopo Miletupoleos	10
Constantino episcopo Lampsaceno	
Cyrico episcopo Hadrianae	
Iohanne episcopo Philadelphiae	
Andrea episcopo Silandense	
Iohanne episcopo Sitorum	15
Theodoto episcopo Daldiense	
Iohanne episcopo Dascillense item	
Iohanne <episcopo> A[n]dria<nense>	
Sisinnio episcopo Basilinupoleos	
Theodoro episcopo Prenetino	20
Leontio episcopo <H>elinupoleos	
Georgio episcopo de Gallis	
Theodoro episcopo Caesareae Bithiniae	
Polichronio episcopo Theupoleos hoc est Prusae	
Anastasio episcopo Theotocianorum hoc est Apolloniados item	25
Theodoro episcopo Iustinianupoleos Gordi	
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae	
Cosma episcopo Manauense	
Niceta episcopo Coracisitano	
Theodoro episcopo Uerissitano	30
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	
Tiberio episcopo Amisi	
Iohanne episcopo Andraporum	
Theodoro episcopo Hiburiense	

VPG

2 <r>e[r]gino] sergino VPG	3 martirio] martyrio P	iu<l>iopoleos] iuriopoleos VPG	4 michael]	
mihael V ¹	michahel P	michaeli G	6 anastasiupoleos] anastasiupoleus PG	7 stephano ...
uerinupoleos om. V	8 <m>nizene] nizene VP	nizenae G	9 <mercurio>] georgio VPG	11
lampsaceno] lamsaceno G	12 hadrianae] adrianae V	13 philadelphiae] philad V	phil P	
philalithe G	14 silandense] sylandensae G	15 sitorum] sytorum G	16 episcopo P ² add.	
17 dascillense] dascilinae G	18 <episcopo> om. VPG	a[n]dria<nense>] andria V	andriam P	
andriano G	19 basilinupoleos] basillinupoleos V	21 <h>elinupoleos] elinupoleos VPG	22	
georgio] georgius P	23 caesareae] cessareae P	cesariae G	bithiniae] bytiniae V	bityniae
P	24 polichronio] policronio G	29 coracisitano] coracisitana V	coraciryano G	30
uerissitano] uericissitano V	31 callinico] calnico V ¹	32 tiberio] tiberi VP	tyberio G	
amisi] amesi V	amissy G	34 hiburiense] hyburiense G		

- Sergio episcopo Sinopeno
 Gregorio episcopo Arces
 Iohanne episcopo Faustinupoleos
 Irenarcho reuerentissimo diacono, locum gerente Comitae episcopi Amastr<i>n<ae>
 5 Georgio episcopo Iunupoleos
 Phoc[e]a episcopo Dadybrense
 Platone episcopo Adrianupoleos Honoriados
 Georgio episcopo Cratiense
 Dometio episcopo Plusiados
 10 Stephano episcopo Heracliae Ponti
 Longino episcopo Tii
 Anastasio episcopo de Polemonio
 Iohanne episcopo Comanorum
 Theophilacto episcopo Cerasuntorum
 15 Theodoro episcopo Trapezuntorum
 Salomone episcopo Clanei
 Theodoro episcopo [T]Amori<n>o
 Zimarcho episcopo Sidymorum
 Georgio episcopo <O>en<i>andorum
 20 Iohanne episcopo Erizorum item
 Iohanne episcopo Mindi
 Patricio episcopo Hiluzorum
 Cyrico episcopo Ancyrosynai
 Petro episcopo Appiae
 25 Alexandro episcopo N<a>c<o>l[on]itano
 Dometio episcopo Primnense
 Theodosio episcopo P<si>bilorum
 Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiae
 Cosma episcopo Cot<i>aii
 30 Marino episcopo Ph<i>lomilino
 Constantino episcopo Timbriadorum
 Platone episcopo Magidorum

VPG

4 irenarcho] irenarco V   yrenarcho G   comitae] comita VP   amastr<i>n<ae>] amastrani VPG
 6 phoc[e]a] phocea VPG   dadybrense] dad..bense P¹ ras.   7 honoriados om. G   8 cratiense]
 craciensae G   9 dometio] dometico VP   10 heracliae ponti] heracl V   heraclep P   12
 anastasio] anastasio P   14 theophilacto] theopylacto G   15 theodoro] theodorus P   16 salomone]
 salomon VP   17 [t]amori<n>o] tamorio VP   thamorio G   18 zimarcho] zimarco V   zymarco
 G   sidymorum] sidynorum V   sydimorum G   19 <o>en<i>andorum] enandorum V   enam-
 dorum PG   20 erizorum] serizorum P¹   21 mindi] myndi G   22 patricio] patritio P   hi-
 luzorum] eluzorum V   hylazorum G   23 ancyrosynai] ancyrosinaci V   ancyrosynay G   25
 n<a>c<o>l[on]itano] nicalonitano VPG²   nicolaonitano G¹   26 primnense] primnensei G   27
 p<si>bilorum] pyebilorum VP   prebilorum G   28 pisidiae] pyssidiae G   29 cot<i>aii] cotaii
 VPG   30 ph<i>lomilino] pholimilino V   pholomilino PG   31 timbriadorum] tymbriadorum G

Plusiano episcopo Silleiano
 Theodoro episcopo Nazianzeno item
 Theodoro episcopo Doarorum
 Georgio episcopo Choense item
 Georgio episcopo Chiense 5
 Stephano episcopo Pari
 Georgio episcopo Naxiae
 Demetrio episcopo Tinense
 Georgio episcopo de Thiras
 Euthichio episcopo Milino 10
 Iohanne episcopo Corici item
 Iohanne episcopo Adanense
 Georgio episcopo Flauiadis
 Eulalio episcopo Zinonupoleos
 Constantino episcopo Dalisandi 15
 Theodoro episcopo O<l>biorum
 Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est in Romana
 ciuitate
 Conone atque Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus
 Arsicia<e>, quod similiter situm est in Romana ciuitate 20
 Leontio relegioso diacono et monacho monasterii, quod cognominatur Cella Noua, quod
 similiter situm est in eadem antiquam Romam
 Iordane et Polichronio relegiosis presbiteris monachis a[n]t[i]quae responsalibus sanctae
 Christi dei ciuitatis Hierusolymorum. 25
 Residentibus itaque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus sanctissimis et deo
 amabilibus episcopis in eodem secretario iuxta ordinem, praepositis in medio sanctis
 Christi dei nostri euangelis, Theodorus deo amabilis diaconus huius sanctissimae
 dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae et primicerius deo amabilium notariorum
 uenerabilis atque sanctissimi Georgii archiepiscopi a deo conseruandae huius regiae urbis 30
 dixit:

VPG CBR(26) MNL(26)

---

1 silleiano] sillaeiano P   syleiano G   3 episcopo *om.* G   4 choense] coense G¹   item *om.*
 VG   5 georgio ... chiense *om.* G   7 georgio] georgior P (georgius)   8 tinense] tynense G
 9 de] da V   10 euthichio] euthycio V   11 corici] coricy G   14 zinonupoleos] zynonupoleos VG
 16 o<l>biorum] obbiorum VPG   17 relegioso] religioso G   19 atque] atquae P²   19–23
 presbiteris ... relegiosis *om.* G   20 arscia<e>] arscia V   ars P   23 monachis] monachis
 religiosissimis G   a[n]t[i]quae] antiquae VPG   24 hierusolymorum] hierusolimorum G   26
 residentibus] resedentibus CBR MNL (*inc.* 706,1)   itaque] itaquae P   quoque L   gloriosissimis]
 gloriosis V   consulibus] consolibus CB   consularibus G   27 episcopis] C *margin. scriptura cur.*:
 n<omin>a episcoporum ut super<ius>   sanctis] sacrosanctis CBR   sancti G   sacris L   28
 euangelis] euangelii G   diaconus] dyaconus R   diacono N   29 catholicae] captolice L   et
 apostolicae *om.* L   primicerius] primicaerius P   30 uenerabilis] uenerabili N   atque] atquae P
 sanctissimi] sanctissimus V   archiepiscopi] archiepiscopus V   conseruandae] comseruandae M¹

CONCILIVM CONSTANTINOPOLITANVM II

- 10 Synodus habita Constantinopolim CLXIII episcoporum extra uicarios XI qui ad uicem suorum praesulum subscripserunt, temporibus Constantini imperatoris, aera DCCXX.

Sancta, magna atque uniuersalis synodus, quae secundum Dei gratiam et piissimam sanctionem clementissimi et fidelissimi magni imperatoris Constantini congregata est in
 15 hac a Deo conseruanda regia Constantinopoli, noua Roma, in secretario diuini palatii qui cognominatur Trullus, decreuit quae inferius continentur:

Vnigenitus Dei Patrisque Filius et Verbum, qui per omnia similis nobis absque solo peccato factus est homo, Christus, uerus Deus noster, per euangelicas uoces praeclare praedicauit: „Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit
 20 lumen uitae“, et iterum: „Pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis“. In hac diuinitus edita pacis doctrina gradiens mansuetissimus noster imperator, qui et propugnator exstitit rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae, sanctum hoc ex nobis uniuersale congregans concilium totius ecclesiae adunauit compaginem.

Vnde haec nostra sancta et uniuersalis synodus impietatis errorem qui a quibusdam
 25 per tempora et nunc usque procul abiciens, sanctorum autem et probabilium Patrum

---

17–18 cf. Hebr. 4,15   18 1. Joh. 5,20   19–20 Joh. 8,12   20 Joh. 14,27

17–726,17; 750,1–10 cf. La Colección Canonica Hispana III (Madrid 1982) 181–190   13–719,3 cf. Symbola, ACO II 1,2 p. 126,8–128,14 (gr.)   ACO II 2,2 p. 83,14–84,28 (lat.)

Conpertum habet sanctum et uniuersale uestrum concilium, quae dudum in ultima actione sunt gesta, quoniam interlocuta est sufficere quidem haec quae acta sunt; pollicita est uero per diuinam gratiam Christi ueri dei nostri futuram esse definitionem rectae fidei conuenientem promulgare. ad memoriam ergo deducimus, quid uidetur.

Gloriosissimi iudices et sanctum concilium dixerunt:

Ordo lectionis de his, quae dudum acta sunt, proueniat.

Et relecta sunt.

Sanctum concilium dixit:

Definitio orthodoxae fidei, quae a nobis constituta est, relegatur.

Et accipiens Agatho reuerentissimus lector et notarius Georgii uenerabilis archiepiscopi a deo custodiendae huius regiae urbis relegit eandem definitionem ita continentem:

Sancta magna atque uniuersalis synodus, quae per gratiam dei et piam sanctionem Constantini piissimi et fidelissimi magni imperatoris congregata est in hac a deo conseruanda regia Constantinopolim noua Roma in secretario diualis palatii, quod cognominatur Trullus, decreuit quae habentur in subditis.

Unigenitus dei patrisque filius et uerbum, qui per omnia similis nobis *absque peccato* factus est homo, *Christus uerus deus* noster, per euangelicas uoces flagranter praedicauit: *ego sum lux mundi. qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen uitae.* et iterum: *pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis.* hac proinde diuinitus edita pacis doctrina deo instruento mansuetissimus noster imperator institutus propugnator quidem est rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae hoc sanctum et uniuersale nostrum congregans collegium totius ecclesiae adunauit conpaginem. unde hoc sanctum nostrum et uniuersale concilium impietatis errorem nunc usque qui a quibusdam temporibus factus est procul abiciens, sanctorum autem ac probabilium patrum inoffense

VPG CBR MNL

1 conpertum] compertum VP L uniuersale] uniuersalem VP 2 actione] accione P C¹ agnitione
M sunt¹ om. L quoniam] quo G interlocuta] intelocuta C¹ locuta N 3 futuram]
futurum V infuturam R definitionem] diffinitionem RG M 4 deducimus] reducimus MNL
quid] quod V¹ 5 concilium] cocilium C¹ 6 proueniat] proueniant V B 6–7 proueniat ... sunt
om. M 7 relecta] relicta P 9 definitio] defenitio B¹ diffinitio R M¹ 10 agatho] agato L
notarius] noctarius M georgii] georgi P uenerabilis] uenerabili N 11 custodiendae] custo-
diente VPG regiae om. M eandem definitionem] eadem definitione N definitionem] diffini-
tionem VP R diffinicionem G 13 sancta] sanctam VP magna] magnam N atque] et
VPG uniuersalis] huniuersalis C synodus] sinodus C¹B gratiam] gratia N sanctionem]
scantionem C¹B santionem C² 14 constantini ... magni] constantinus piissimus et fidelis magna VP
congregata] congraegata P 15 regia urbe constantinopolim L constantinopolim] constantinopoli V
constantinopolim P secretario] secretaetario V palatii] palacii P C¹BRG cognominatur] cogni-
natur G¹ cgnominatur M 17 patrisque] patris et CBR patrisequae N 18 est P² add.
uerus] uer M¹ flagranter] fraglanter VPG flagrantes MNL 20 et om. P meam² om. M
hac] hoc V ac CBRG M diuinitus] diuitus L 21 instruento] instructe G instruentem N
mansuetissimus] manifestissimus R 22 est rectae fidei om. N fidei et expugnator L expugnator]
expugnatur CBR uero om. CBR et om. PG CBR MNL 23 collegium totius ecclesiae om. N
totius] tocius C¹BRG conpaginem] compaginem VG M² 24 nostrum] uestrum N et om. CR
nunc] unc B¹ qui a] quia et V quia e P quia CBG L om. M¹ quiabusdam N
(= ἀπό τινων καὶ ὄδε) 25 inoffense] inoffenso CBR

inoffense iter assequens, sanctis et uniuersalibus quinque synodis pie in omnibus conso-
nauit:

Trecentorum in quibus decem et octo sanctorum Patrum qui in Nicaea conuenerunt
aduersum insaniam Arrii, et postea in Constantinopoli CL Deo inspiratorum uirorum
5 aduersum Macedonium impugnatores Spiritus et Apollinarem impium, similiter et quae
in Epheso prius aduersum Nestorium Iudaicae intelligentiae congregata est CC uenerabi-
lium uirorum, et quae in Chalcedona DCXXX Deo inspiratorum Patrum aduersus Euticem
et Dioscorum Deo odibilium, super has et ultimae harum quintae sanctae synodi quae
hic congregata est aduersus Theodorum Mopsuestenum, Origenem, Didymum et Eua-
10 grium et scripta Theodoretum aduersum XII capitula laudabilis Cyrilli et epistolam, quae
dicitur Ibae, ad Marin Persam scriptam. Pietatis quidem restaurans sanctiones in omnibus
illibatas, profana uero impietatis proiciens dogmata, et id quod a CCCXVIII Patribus
expositum est, itemque quod a CL Deo inspiratis uiris confirmatum est, quod et ceterae
sanctae synodi ad peremptionem totius pestiferae haeresis prompte susceperunt ratumque
15 habuerunt symbolum, et haec nostra sancta et uniuersalis a Deo inspirata consignauit
synodus.

---

1 cf. Is. 11,3

recto tramite iter consecuta sanctas et uniuersales quinque synodos pie eis in omnibus
 consonauit, trecentorum inuimus decem et octo sanctorum patrum, qui in Niceam
 conuenerunt aduersus Arrium furiosum, et ei quae a centum quinquaginta deo
 inspiratis uiris post hanc apud Constantinopolim aduersus Macedonium inuictorem
 spiritus et Apollinarem impium, similiter et ei quae in Epheso prius aduersus
 Nestorium Iudaicae intellegentiae congregata est ducentorum uenerabilium uirorum,
 atque ei quae in Calcedona sexcentorum triginta deo inspiratorum patrum aduersum
 Eutychem et Dioscorum deo odibilium, super has et ultime harum quintae sanctae
 synodi, quae hic congregata est aduersus Theodorum Mobsuestenum, Origenem, Didimum
 et Euagrium et scripta Theodoriti aduersum duodecim capitula laudabilis Cyrilli et
 epistulam, quae dicitur Ibae ad Marim Persam scriptam, inmutilatas quidem in omnibus
 pietatis renouans sanctiones, profanas uero impietatis expellens doctrinas, et id
 quod est a trecentis decem et octo patribus editum et dehinc a centum quinquaginta deo
 instruente confirmatum est, quod et ceterae sanctae synodi ad extinguendam omnem
 pestiferam heresem alacriter susceperunt et confirmauerunt symbolum, et hoc nostrum
 sanctum et uniuersale deo inspiratum consignauit concilium.

VPG CBR MNL

1 iter] inter VP¹G C¹ consecuta] consecute V¹ consecuta est sanctas M et C² add. ac
 R quinque] quin P¹ synodos] sinodos P sinodus CB synodus M²L eis] eius M
 2 trecentorum inuimus] tricentorum in quibus MNL decem] decim CB decem et octo] X et VIII
 G in niceam] etiam R niceam] neceam P ceam C¹ nicean MN 3 aduersus]
 aduersum VPG MN arrium] aarium G ei] e B¹ centum quinquaginta] .CL. VPG CBR
 4 apud] apud VP apud C² add. aduersus] aduersum VPG macedonium] macedoneum P
 machedonium NL 5 apollinarem] apollinarem VP CBR quae] qui VP CBR MNL epheso]
 effeso P MN efiso C effiso B efeso L aduersus] aduersum VPG 6 intellegentiae]
 intelligenciae RG intelligentiae L ducentorum] CCrum VP² add. uirorum C² add. 7
 calcedona] chalcedona V N calcedonia L sexcentorum] DCrum V sexentorum M tri-
 ginta] treginta C M¹ inspiratorum] inspiratorem G¹ patrum M² add. 8 eutychem] eutichem
 C euthecem B eundem R eutice M¹ euticen M²NL deo odibilium] uenerabilium
 B odibilium] odibiles G amabilium L ultime] ult me C hult me B ultiem R
 9 synodi] sinodi P C¹B quae] qui N aduersus] aduersum G mobsuestenum] momsuesthenum
 VP mopsuestenum G mobsuesthenum MN om. L origenem] originem VP M¹N
 didimum] dydimum V 10 euagrium] euacrium CBR et² om. VP¹G theodoriti] theodoretum VP
 M² aduersum] aduersus ML duodecim] dodecim P .XII. CBRG capitula] crapitula P¹
 cyrilli] cirilli G cyrillis B¹ 11 epistulam] epistolam ML ibae] ibe VPG BR hybae M
 hibe NL inmutilatas] in multilatas VP immutilatas M inmutilatam L 12 pietatis]
 piaetatis V renouans] ronouans L¹ sanctiones] scanctiones B santiones M sanctionem
 L profanas] prophanas R impietatis] impiaetatis V impietates CB expellens] expollens
 R 13 quod] quid N trecentis] tricentis B NL decem et octo] XVIII G octo] otto L
 editum] edictum V aeditum G a² om. V centum quinquaginta] .CL. V CBRG 14
 instruente] instruce G est] et G ceterae] cetera VP caeterae G ceteri CBR synodi]
 sinodi P C¹B 15 pestiferam] praestiferam P heresem] haeresem P heresim RG susce-
 perunt] suscipiunt VP NL¹ susceperunt C² symbolum] simbolum P 15 – 16 sanctum nostrum
 MNL 15 nostrum] uestrum N 16 consignauit concilium] congregauit concilii L

Symbolum Nicaeni concilii CCCXVIII Patrum.

Credimus in unum Deum: Patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei, qui natus est ex Patre, unigenitum, hoc est de essentia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de
5 Deo uero, natum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in Spiritum Sanctum. Eos uero qui dicunt quia erat aliquando quando non erat, et ante quam nasceretur non erat, et quia ex nihilo
10 factus est, uel ex altera substantia uel essentia dicentes esse, aut mutabilem aut conuertibilem Filium Dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Item et CL sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium conditorem; et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei
15 unigenitum, qui ex Patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero, natum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelis et incarnatum de Spiritu Sancto et Maria uirgine et humanatum, crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum Scripturas, et ascendentem
20 in caelis et sedentem ad dexteram Patris, et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in Spiritum Sanctum, dominum et uiuificantem, qui ex Patre procedit, qui cum Patre et Filio coadoratur et conglorificatur, qui locutus est per prophetas; in unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam. Confitemur

Symbolum Nicenum trecentorum decem et octo <sanctorum patrum>.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem; et in unum dominum Iesum Christum filium dei, qui natus est ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelo incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos <et sedentem ad dexteram patris>, et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos uero qui dicunt quia „erat aliquando quando non erat“ et „antequam nasceretur non erat“, et quia „ex nihilo factus est“ uel „ex altera substantia uel essentia“ dicentes esse aut „uertibilem aut mutabilem“ filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Et centum quinquaginta sanctorum patrum Constantinopolim congregatorum.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, cumsubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem discendentem de caelis, et incarnatum de spiritu sancto et Maria uirgine et humanatum crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum scripturas, et ascendentem in caelis et sedentem ad dexteram patris, et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificantem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et conglorificandum, qui locutus est per prophetas; in

---

VPG CBR MNL

1 symbolum] symbolum V   simbulum P   simbolum N   sinbolum N   trecentorum decem
et octo] CCC XVIII V   trecentorum XVIII G   decem] decim CB   μακαρίων πατέρων =
<sanctorum patrum> om. VPG CBR MNL   2-3 et inuisibilium factorem om. N   4 unigenitum]
unigenitum P   de² om. N   de lun deo G   5 uero] ueru B¹   consubstantialem] consub-
stantialem G   6 quae om. L   descendentem] discendentem V C   7 humanatum] umanatum B¹
tertia] tertia CRG   die] diae B   8 in¹] ad L   καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον = <et sedentem
ad dexteram patris> om. VPG CBR MNL   10 eos C² add.   uero om. CBR   quia] quod N
qui L   quando] aliquando VP   om. G   11 nihilo] nichilo RG N   ex altera] externa C¹
substantia] substantia RG   essentia] scentia P   essencia G   12 esse] esset VP   uertibilem]
uestibilem R NL   mutabilem] mu.tabilem C ras.   anathematizat] anathimatizat CB   anathemat
N   catholica et] captolica atque L   apostolica] apostolica C   13 ecclesia] ecclesiam N   15
centum quinquaginta] .CL. VPG CBR   constantinopolim] constantinopoli VGP   L marg.: symbolum
.cl. patrum in constantinopolim congregatorum   16 omnipotentem om. L   factorem om. N   17
dominum nostrum iesum VPG   18 est M² add.   deum] dominum C¹   19 cumsubstantialem]
consubstantialem CBR ML   consupstancialem G   consubstantiale N   patri] patris V   omnia]
omsa B¹   20 discendentem] descendentem PG R MNL   caelis] caelo MNL   et²] ex P R
21 crucifixumque] crucifixum N   pro om. P   pontio] poncio CG   pilato] pylato R N   22
tertia] tertia C¹RG   caelis] caelos G   23 et¹ C² add.   24 dominum om. P   deum C¹
25 coadorandum] quoadorandum CR M¹   adorandum N   conglorificandum] cumglorificandum R
M¹NL   prophetas] prophetam M   in] et in NL

unum baptisma in remissionem peccatorum. Speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. Amen.

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei scientiam et confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum, sed quoniam non destitit adiuuentor
5 antiquae malitiae cooperatorem sibi serpentem reperiens et per eum uenenosam humanae naturae inferens mortem, ita et nunc organa ad suam propriam uoluntatem apta inueniens, Theodorum dicimus Pharanitanum episcopum, Sergium, Paulum, Pirrum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis praesules, insuper et Honorium qui fuit Papa antiquae Romae, et Cirum qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macarium quoque, qui fuit nuper Anti-
10 ochiae praesul, et Stephanum eius discipulum, non quieuit per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala excitare, unius uoluntatis et unius operationis in duabus naturis unius de Sancta Trinitate Christi, ueri Dei nostri, orthodoxae plebi consonanter disseminando haeresim consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum Apollinarii, Seueri atque
15 Iesu Christi Dei nostri per quamdam callidam adiuuentionem ex hoc quod absque uoluntate et absque operatione intellectualiter animatam eius carnem blasphemando intromisit.

14–15 cf. 1. Joh. 5,20

3–4 cf. ACO II 1,2 p. 128,15–16

unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum. speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen.

<Sanctum et uniuersale concilium dixit:>

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei cognitionem atque confirmationem pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum; sed quoniam non destitit ab exordio adinuentor malitiae cooperatorem sibi serpentem inueniens et per eum uenenosam humanae naturae deferens mortem, ita et nunc organa ad propriam sui uoluntatem apta reperiens – Theodorum dicimus qui fuerat episcopus Faran, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis antistites, insuper et Honorium, qui fuit papa antiquae Romae, et Cyrum, qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macarium quoque, qui nuper fuerat Antiochiae praesul et Stephanum eius discipulum –, non uacauit per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala suscitare unius uoluntatis et unius operationis in duabus naturis unius de sancta trinitate Christi ueri dei nostri, orthodoxae plebi <noui> sone disseminando heresem consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum Apollinarii, Seueri atque Themestii, et perfectionem [humanitatis] <humanationis> unius eiusdemque domini Iesu Christi dei nostri molita est per quandam dolosam adinventionem perimere, per hoc inuoluntariam et inoperatricem carnem eius, quae intellectualiter animata est, infamiter introducens.

VPG CBR MNL

1 catholicam] cathocatholicam N captolicam L apostolicam] apostolicam B confitemur] confiteor V¹G N confiteomur B confitemus L baptisma] baptismam C babtisma B L¹
 1–2 remissionem] remisionem P remissione MN 2 futuri] futuris N 5 ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη σὺν ὁδοῦ εἶπεν = <sanctum et uniuersale concilium dixit> om. VPG CBR MNL 6 sufficebat] suffitiebatur B sufficebat M¹ sufficebat L perfectam] perfecta N atque] adque P B¹ 7 atque] adque P B¹ orthodoxum] orthoxum P orthodoxam G gratiae] graciae C¹G symbolum] symbolum N destitit] distitit C desistit L 8 malitiae] malitia V maliciae P CR malicia G cooperatorem] quoperatorem CR sibi] siui P¹ siue G eum] eam RG uenenosam] uenenosa N 9 nunc om. C¹BR uoluntatem] uolontatem C 10 reperiens] reperiens G repetens L faran] pharan G MN pyrrhum] pyrrum V¹ R MN pyrrhon P phyrhon G phyrum CB pirrum L 10–11 paulum et petrum V 11 fuerunt] fuerat L antistites] antistes M¹NL 12 qui alexandriae] quilexandriae P (!) qui alexandrine R episcopatum] epatu CBR macarium] macharium G 13 antiochiae] anthiochiae VG CB anthyochie R anthiotiae N praesul] praesol CB uacauit] uocauit M¹ 14 plenitudini] plenitudine CBR ecclesiae et erroris B uoluntatis] lontatis C¹ uolontatis C² 15 plebi] plebe B¹ 16 κοινοφώνως = <noui> sone] unisonae V unisoni CB²R uniussoni B¹ unisione N disseminando] diseminando VP heresem] heresim G herese M consentaneam] consentaniam B insanae] insani CB ac] hac N malitiosae] maliciose C¹ malicio G 17 apollinarii] apollonarii V appollinarii P MN apollinarii CBR apollinari L seueri] seuerii CB¹R ἐν ἀνθρώπων φύσει = <humanationis>] [humanitatis] VPG CBR MNL 18 dei M *add.* molita] mollita G molestia L 19 perimere] perimere MNL inuoluntariam] inuolontariam C 20 infamiter] infirmiter N introducens] intruducens L

Excitauit igitur Christus Deus noster fidelissimum imperatorem, nouum Daud, „uirum secundum cor suum“ inueniens, qui non dedit, iuxta quod scriptum est, „somnum oculis suis et palpebris suis dormitationem“ donec per hunc nostrum a Deo congregatum sacrumque conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem; secundum
 5 enim a Deo editam uocem, „ubi duo uel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum“.

Quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis manibus amplectens, tam quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone Papa antiquae Romae facta est suggestio ad piissimum atque fidelissimum nostrum imperatorem Constantinum, quae
 10 nominatim refutat eos qui docuerunt uel praedicauerunt, sicut superius dictum est, unam uoluntatem et unam operationem, in incarnationis dispensationem Christi ueri Dei nostri; ad haec quoque amplexa est et quae missa est a sacro concilio, quod sub eodem sanctissimo Papa est CXXV Deo amabilium episcoporum, alteram synodalem suggestionem ad eius a Deo instructam tranquillitatem, utpote consonantes sancto Chalcedonensi concilio et
 15 tomo sacratissimi et beatissimi Papae eiusdem antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et titulum rectae fidei huiusmodi synodus appellauit, ad haec et synodicas epistolas quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersus impium Nestorium et ad Orientales episcopos.

Secuta uero sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles Patres,
 20 consonanterque confiteri definiens Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum nostrum, unum de sancta et consubstantiali et uitae originem praebente Trinitate, perfectum in Deitate et perfectum eundem in humanitate, Deum uere et hominem uere eundem

---

1–2 1. Reg. 13,14   2–3 Ps. 131,4   5–6 Mt. 18,20   20 cf. 1. Joh. 5,20

21–722,12 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–130,3

Excitauit igitur Christus deus noster fidelissimum imperatorem nouum *Dauid, uirum secundum cor suum inueniens*, qui *non dedit*, iuxta quod scriptum est, *somnum oculis suis et palpebris suis dormitationem*, donec per hunc nostrum a deo congregatum sacrum-que conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem, secundum enim a domino editam uocem *ubi duo uel tres fuerint congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*. quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis manibus amplectens tam suggestionem, quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone papa antiquae Romae facta est ad Constantinum piissimum atque fidelissimum nostrum imperatorem, quae nominatim abiecit eos, qui docuerunt atque praedicauerunt, sicut superius dictum est, unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi ueri dei nostri, adaeque amplexa est et alteram synodalem suggestionem, quae missa est a sacro concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum uiginti quinque deo amabilium episcoporum, ad eius a deo instructam tranquillitatem, utpote consonantes sancto Calcedonensis concilio et Tomo sacratissimi et beatissimi papae eiusdem antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et „titulum rectae fidei“ huiusmodi synodus appellauit, adhaec et synodicis epistolis, quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersus impium Nestorium et ad orientales episcopos, assecutum quoque sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles patres consonanterque confiteri definiens dominum nostrum Iesum *Christum uerum deum* nostrum unum de sancta et consubstantiali et uitae originem prebente trinitate, „perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere, eundem ex anima

---

 VPG CBR MNL

---

1 uirum *om.* B L   2 cor suum] cor unum R M² *add.*   iuxta] iusta L   somnum] sompnum R
 somnium G   3 dormitationem] dormitionem L   hunc] hanc P   deo] domino PG M²NL
 congregatum] conseruatum R   4 repperit] reperit CBR   5 editam] aeditam C   congregati fuerint
 MNL   in nomine] in nomine C¹   6 medio eorum] medieorum N   eorum] erum P¹   uniuersalis] uniuersali M¹   synodus] sinodus P B L   synodis M¹N   synodus fideliter C² *add. bis, unc. et min.*   et² *om.* N   7 suggestionem] suggestionem P   suggestionem B   subiestionem L
 ac] a B¹   agathone] agatone M   agathone papa] agathonae CBR   8 atque] adque B¹   9
 docuerunt] ducuerunt N   καὶ = atque] uel CBR MNL   10 uoluntatem] uolontatem C   dispensationem] dispensationem VP   11 nostri¹ *om.* VPG   adaeque] adaeque NL   amplexa] amplexus
 R   et] ad R   ut L   synodalem] sinodalem C¹B   suggestionem] suggestionem N   12
 concilio] con.cilio M *ras.*   12 – 13 centum uiginti quinque] CXXV VPG CBR   centum XXV L
 13 a *om.* G L   instructam] instuctam M¹   utpote] utpute CBR   14 consonantes] consonantes
 B¹   calcedonensis] chalcedonensi R ML   chalcedonensis N   et tomo] et thomo C¹BRG M²
 ex tomo M¹NL   sacratissimi] sacrissimi C   sacrissimo B¹   et²] ac BR   15 est *om.* G
 et titulum] &titulum C¹   titulum R   16 apellauit huiusmodi synodus G   synodus] sinodus P C¹B
 appellauit] apellauit BG   et M² *add.*   synodicis] sinodicis P C¹B   sydicis G   17 cyrillo]
 cirillo P   nestorium] nestorum P   et *om.* L   episcopos] episcopus P¹   assecutum] assecutum
 et VP   adse...cutum C¹ *ras.*   adsecutum C²B   18 sancta] statim M   quinque et uniuersalia
 VPG   atque] adque P C   probabiles] probabilis V   19 definiens] definientes CB   diffinientes
 R   diffiniens G   20 et¹ *om.* VPG   consubstantiali] consubstanciali C¹   consubstantiali
 C²BR ML   et uitae] et uice R   trinitate L   originem] origenem CR   prebente] preuentae
 VP M¹   praehibente C   praehibentem B   preuentem N   trinitate *om.* L   20 – 21 in
 deitate et perfectum C² *add.*   20 deitate] ciuitate R   21 eundem *om.* G   humanitate] umanitate
 P   humanitate eundem deum G L   uere¹] uerum C¹ L

ex anima rationali et corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, et consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia similem nobis absque peccato, ante saecula quidem ex Patre genitum secundum Deitatem, in ultimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem de Spiritu Sancto et Maria uirgine proprie et ueraciter Dei Genitrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse, inconuertibiliter, inseparabiliter, indiui-
 5 cognoscendum; nusquam exstincta harum naturarum differentia propter unionem, saluata magis dumtaxat proprietate utriusque naturae et in unam personam et unam substantiam concurrente, non in duas personas partitum uel diuisum sed unum eundemque
 10 Filium unigenitum, Deum Verbum, Dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos Dominus Iesus Christus edocuit et sanctorum Patrum nobis tradidit symbolum.

Et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiui-
 15 biliter, inseparabiliter, inconfuse secundum sanctorum Patrum doctrinam aequaliter praedicamus, et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt haeretici, sed sequens humana eius uoluntas et non resistens uel reluctans, sed potius et subiecta diuinae eius atque omnipotenti uoluntati. „Oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae“ iuxta sapientissimum Athanasium; sicut enim eius caro Dei Verbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria Dei Verbi dicitur
 20 et est, „sicut ipse ait: ‚Quia descendi de caelo non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me Patris‘, propriam dicens uoluntatem quae erat carnis eius, nam et caro propria eius facta est“.

Quemadmodum enim sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata non est perempta, sed in suo proprio statu et ratione permansit, ita et humanitatis eius uoluntas

---

2 cf. Hebr. 4,15   3 cf. Hebr. 1,2   20–21 Joh. 6,38

13–14 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31   17–18 cf. p. 661,12–14; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19
 18–20 cf. Ps.-Athanasius, ad Iovinianum imp., PG 28,532 A   20–23 cf. p. 661,15; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,13–15

rationali et corpore, consubstantialem patri secundum deitatem et consubstantialem nobis eundem secundum humanitatem, per omnia similem nobis *absque peccato*, ante saecula quidem ex patre genitum secundum deitatem, *in ultimis autem diebus* eundem propter nos et propter nostram salutem de spiritu sancto et Maria uirgine propriae et ueraciter dei genetricae secundum humanitatem, unum eundemque Christum filium dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse inconuertibiliter inseparabiliter indiuisse cognoscendum, nusquam extincta harum naturarum differentia propter unitionem saluta-
taque magis propriaetate utriusque naturae et in unam personam et unam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum uel diuisum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos dominus Iesus Christus erudiuit et sanctorum patrum nobis tradidit symbolum“,
et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiuisse inconuertibiliter inseparabiliter inconfuse secundum sanctorum patrum doctrinam.

Adaeque praedicamus et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt heretici, sed sequentem humanam eius uoluntatem et non resistantem uel reluctantem, sed potius et subiectam diuinae eius atque omnipotenti uoluntati: „oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae“ iuxta sapientissimum Athanasium. sicut enim eius caro <caro> dei uerbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria dei uerbi dicitur et est, sicut ipse ait: *quia descendi de caelo non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius, qui misit me patris*, suam propriam dicens uoluntatem, quae erat carnis eius, nam et caro propria eius facta est, quemadmodum enim sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata est; non est perempta, sed in proprio sui statu et ratione permansit; ita et humana eius uoluntas deificata non est

VPG CBR MNL

1 consubstantialem] consubstantialem C patri] patris MNL secundum] secundum B¹ consub-
stantialem] consubstantialem V B ML consubstantialem C constantialem N 2 nobis¹ C²
add. eundem om. CBR MNL 3 ultimis] intimis B¹ autem] his G 4 et²] ex L
uirgine] uirgine C propriae C² add. 5 genetricae] genetricem CB genetrice M¹ genetrice
RG M²NL genetricem et secundum C¹R unum et eundemque M¹NL 5–6 dominum] dei C
6 duabus] duabusque BR inconfuse] confuse L inconuertibiliter] inconuertabiliter B 7
cognoscendum] cognoscendum VP B¹ extincta] extinctam NL unitionem] unitionem B¹ 8
propriaetate] proprietate CBG MNL in om. CR L et² in unam CBRG M et inam N
subsistentiam] subsistentia VP substantiam C¹R 9 concurrentem] concurrente VP partitum]
partium B 10 deum] dominum C¹L dominum] om. R deum L iuxta] iusta L de
eo] deo V eo G 11–13 nobis ... patrum P² marg. 11 symbolum] symbolum P² 12 uoluntates]
uoluntates C indiuisse] indiuisae P 12–13 inconuertibiliter] inconuertibilem B 13 insepara-
biliter om. N inconfuse] inconfusae P B² 14 adaeque] adaeque V R L¹ adaequae C M
uoluntates naturales V¹ uoluntates] uoluntates C 15 impii] impi V asseruerunt] asseuerunt
V adseruerunt CB asserē M asserē N uoluntatem] uoluntatem C non resistantem]
consistentem L¹ 16 uel reluctantem C² add. potius] potius C¹RG diuinae] diuina C² uo-
luntati] uoluntati C 17 uoluntatem] uoluntatem C uoluntati] uoluntati C 18 athanasium]
atanasium P σαρκς = <caro> om. VPG CBR MNL naturalis] natulis C¹ 19 carnis om. G
uoluntas] uoluntas C propria om. C¹B et est sicut ipse] et ipsa sicut ipsa N ipse] ipsae C
descendi] discendi V C¹B 20 faciam] fatiam B faciat N uoluntatem¹] uoluntatem C
uoluntatem² om. CBR me om. CR 21 uoluntatem] uoluntatem C 22 atque] adque B
immaculata] immaculata ML deificata] sanctificata G deifata L est¹ om. G perempta]
perimpta CB sed] et R 23 proprio] propria VPG statu] istu C¹ istatu C² usu R
uoluntas] uoluntas C deificata] deifica PG MN deificata non] deificationem L

deificata non est perempta, saluata est magis secundum deiloquum Gregorium dicentem: „Nam illius uelle, qui in Salvatore intelligitur, non erat contrarium Deo, deificatum totum“.

5 Duas uero naturales operationes indiuse, inconuertibiliter, inconfuse, inseparabiliter in eodem Domino Iesu Christo uero Deo nostro glorificamus, hoc est: diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem manifestissime inquentem: „ Ait enim utraque forma cum alterius communione quod proprium est, Verbo scilicet operante quod Verbi est et carne exsequente quod carnis est“.

10 „Nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem Dei et creaturae, ut neque quod creatum est in diuinam eleuemus essentiam neque quod eximium est diuinae naturae ad competentem creaturis locum deiciamus. Vnius enim eiusdem tam miracula quamque passiones cognoscimus secundum aliud et aliud earum ex quibus et constat naturarum et in quibus habet esse“, sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes celeri uoce cuncta proferimus: unum sanctae
15 Trinitatis et post incarnationem Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum nostrum esse credentes, dicimus duas eius esse naturas in una eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem suae dispensationis conuersationem, non secundum phantasiam, sed ueraciter demonstrauit, dum naturalis differentia in eadem una substantia cognoscatur in hoc quod cum alterius communione utraque natura indiuse,
20 inconfuse propria uult atque operatur; iuxta quam rationem et duas naturales uoluntates et operationes confitemur ad salutem humani generis conuenienter concurrentibus.

2–3 cf. Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 6–7   7–8 cf. Leo papa, epist. ad Flavianum, ACO II 2,1 p. 28,12–14   9–13 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13–C 3

perempta, saluata est autem magis secundum deiloquum Gregorium dicentem „nam illius uelle qui in saluatore intellegitur, non est contrarium deo deificatum est totum“.

Duas uero naturales operationes indiuse inconuertibiliter inconfuse inseparabiliter in eodem domino Iesu Christo uero deo nostro [glorificamus] <confitemur>, hoc est diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem aper-
tissime asserentem: „agit enim utraque forma cum alterius communionem quod proprium
est, uerbo scilicet operante quod uerbi est, et carne exsequente quod carnis est“.
nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem dei et creaturae, ut neque
quod creatum est in diuinam educamus essentiam, neque quod eximium est diuinae
naturae ad competentem creaturis locum deiciamus. unius enim eiusdem tam miracula
quamque passiones cognoscimus secundum aliud et aliud eorum, ex quibus est naturis,
et in quibus habet esse, sicut ammirabilis inquit Cyrillus.

Undique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes breuiuoce cuncta proferimus,
unum sanctae trinitatis et post incarnationem dominum nostrum Iesum Christum uerum
deum nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in una eius radiantes
subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui [dispensatio-
nem]<dispensatiuam> [conuersatus] <conuersationem>, non per fantasiam, sed ueraciter
haec demonstrat ob naturalem differentiam in eadem una subsistentia cognoscenda,
dum cum alterius communionem utraque natura indiuse et inconfuse propria uellet atque
operaretur. iuxta quam rationem et duas naturales uoluntates et operationes confitemur
ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes.

VPG CBR MNL

1 secundum] secum VP	deiloquum] de eloquum B	dei eloquum G	dei loquium N	gre-
gorium] gregorium P	gregorium ita dicentem G	illius om. C'B	2 saluatore] saluatori C	
salutari R	intellegitur] intelligitur RG ML	est ²] et R	3 inconuertibiliter] inconuertiliter C ¹	
inseparabiliter] insaeeparabiliter C	inseparabiliter et in G	4 domino nostro iesu G	δοξάζομεν	
= <confitemur>] [glorificamus] VPG CBR MNL	5 operationem ² om. G	praedicatorem] praedi-		
catorum C'R	6 asserentem] adserentem CB	agit] ait V	7 uerbo] uerbi N	et M ² add.
ex N	exsequente] et sequente R	exequente G	est ³ om. M	8 dabimus] dabit C'BR
dauimus MN	creaturae] craeaturae P M ²	creatoris CBR	creatorae M ¹	neque] nequae
P	9 essentiam] esentiam C	essenciam G	eximium] exiguum L	10 competentem]
conpetentem CBR	creaturis] creatoris VPG CB M ¹ NL	creaturae M ²	deiciamus] deicimus B	
tam] tamquam R	11 passiones] passionis CR	cognoscimus] cognoscemus C'B	et aliud om.	
L	12 ammirabilis] admirabiles CR	admiraculis B	admirabilis M ² L	inquit] inquit MNL
cyrillus] cyrillis P	13 inconfusum] incunfussum G	breuiuoce] breuiuocae V ¹	brebiuocae V ²	
breuiuoce R	cuncta] cancta G ¹	14-15 uerum deum nostrum om. L	15 credentes] credentis	
P	asserimus] adserimus CB	eius ¹ C ² add.	radiantes] radiante CBG L	16 subsistentia]
substantia G	in qua tam] incoatam R	16-17 οικονομικής = <dispensatiuam>] [dispensationem]		
CBR MNL	dispensatione VP	dispensationem G	17 ἀναστροφῆς = <conuersationem>] [con-	
	dispensationem VP	dispensationem G	uersatus] VPG CBR MNL	fantasiam] phantasiā NL
				18 differentiam] differenciam G
				subsistentia] substantia C'B
				substantia G
				cognoscenda] cognoscenda V
				19 cum] tamen R
				communionem] cummunione C ¹
				communionem C ² G
				comunione M
				uellet] uelit C
				ualet
				20 operaretur] operetur VPG
				rationem] racionem G
				uoluntates] uoluntates C
				ope-
				rationes et uoluntates L
				operationes] operaciones G
				confitemur] confirmemur V

His igitur cum omni undique diligentia et cura a nobis definitis, decernimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere uel componere aut sapere uel etiam docere aliter. Eos autem qui praesumpserint uel componere fidem aliam uel proferre uel docere uel tradere alium symbolum uolentibus ex gentilitate conuerti ad agnitionem ueritatis uel
 5 ex Iudaismo siue ex qualibet haerese, seu nouitatem uocis siue sermonis adinventionem ad subuersionem introducendam eorum quae nunc a nobis determinata sunt, hos, siquidem episcopi existunt aut clerici, alienos esse, episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si autem monachi existunt uel laici anathematizare eos.

10 Et subscriptiones:

Theodorus, humilis presbyter sanctae Romae ecclesiae, locum repraesentans Agathonis ter beatissimi uniuersalis Papae urbis Romae, subscripsi.

Georgius, humilis presbyter sanctae Romae ecclesiae, ut supra.

Ioannes, humilis diaconus sanctae Romae ecclesiae, ut supra.

15 Item Georgius, misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae, definiens subscripsi.

Et ceteri similiter.

Legimus et consensimus.

„His igitur cum omni undique cautela atque diligentia a nobis formatis definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere, componereue aut sapere uel etiam aliter docere. qui uero praesumpserint fidem alteram uel componere uel proferre uel docere uel tradere aliud symbolum uolentibus conuerti ad agnitionem ueritatis ex gentilitate uel ex Iudaismo aut ex qualibet herese“, aut qui nouitatem uocis uel sermonis adinuationem ad subuersionem eorum, quae nunc a nobis determinata sunt, introducere, „hos siquidem episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si autem monachi fuerint uel laici, etiam anathematizari eos“.

VPG CBR MNL

1 atque] adque L   diligentia] diligencia G   formatis] formatius L   definimus] defenimus B
diffinimus M¹   diffinimus R M²   1-2 aliam fidem] alia infidem G   2 proferre] proferere VP
profitere L   componereue] componere VP   componere: G   componereue MNL   sapere]
sapaere P M¹   3 uero] uerum N   componere] componere CBR N   proferre] proferere M¹NL²
profitere L¹   4 aliud] aut CBR MNL   symbolum] symbulum VP   symbolum N   5 herese]
haerere V   herere P   nouitatem] nouitate L   adinuationem] adintentionem N   ad] at C
aut R   6 a nobis *om.* N   siquidem] quidem si G   7 esse] esset VP   episcopos] episcopus
VP   ab *om.* L   episcopatu] episcopatum VP NL   clericos] clericus VP   clerecos C   cle-
ros L   a] ad V   clero] clerti B¹   8 uel] aut G   etiam] et B   anathematizari]
anathimatizare C   anathimatizare B   anathematizare R   anathemari G¹

ET SUBSCRIPTIONES

Theodorus humilis presbiter sanctae Romanae ecclesiae locum gerens Agathonis ter
 beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi 5
 Georgius humilis presbiter sanctae Romanae ecclesiae et locum gerens Agathonis ter
 beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi
 Iohannis humilis diaconus sanctae Romanae ecclesiae et locum gerens Agathonis ter
 beatissimi uniuersalis papae urbis Romae subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus Constantinopoleos nouae Romae definiens subscripsi 10
 Petrus misericordia dei presbiter et locum seruans apostolicae sedis Alexandrinae magnae
 ciuitatis subscripsi
 Theophanes misericordia dei episcopus Theopoleos id est Antiochiae definiens subscripsi
 Georgius humilis presbiter locum gerens Theodori deo amabilis presbiteri et loci seruatoris
 apostolicae sedis sanctae Christi dei nostri Hierusolimorum ciuitatis subscripsi 15
 Iohannis misericordia dei episcopus Thesalonicensis et uicarius apostolicae sedis Romae
 et legatus definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Tremithuntae insulae Cypri et locum gerens
 Epiphanii sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulae Cypri definiens subscripsi
 Theodorus humilis presbiter sanctae Rauennatis ecclesiae locum gerens Theodori beatis- 20
 simi archiepiscopi subscripsi
 Iohannis indignus episcopus sanctae Portuensis ecclesiae legatus totius concilii sanctae
 sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi

 VPG CBR MNL

---

4 presbiter et sanctae M¹NL romanae] romae VP romani CB¹ locum] logum N 5
 subscripsi] subscripsit VPG 6 georgius] geogius C¹ caeorgius B 6–14 georgius ... gerens *om.*
 L 6 presbiter *om.* VPG 6–7 sanctae ... subscripsi] sicut supra CBR 6 romanae] romae VP
 ecclesiae romanae MN 6–7 et ... subscripsi] ut supra VPG 8 iohannis] iohannes G M dia-
 conus] dyaconus R diacono N 8–9 sanctae ... subscripsi] sicut supra CBR 8 romanae]
 romae VP ecclesiae romanae MN 8–9 et locum ... subscripsi] ut supra VP 10 georgius]
 geogius C¹ constantinopoleos] constantinopoleus CB constantinopolis N definiens] diffiniens
 R 11 alexandrinae] alexandriae V B¹R 12 ciuitatis definiens subscripsit VPG 13 theophanes]
 theofanes CBR theophanius M theopoleos] theupoleos VP theopoleus CB antiochiae]
 antiochiae C anthiochie B anthiotiae N definiens] definien M 14 georgius] georgio P
 presbiter et locum P theodori] theodorus VP teodori M theodoris N presbiteri]
 praesbiteri C *om.* G et *om.* B seruatoris] seruator G 15 apostolicae] apostolicae C
 apostolicis B 15–16 sanctae ... sedis *om.* B 15 sanctae] sancta VP christi *om.* L dei]
 domini P hierusolimorum] hyerusolimorum C hierosolimorum G M hyrosolimorum N
 hyerosolimorum L subscripsi] subscripsit G 16 iohannis] iohannes RG ML thesalonicensis]
 thessal P tesalonicensis CR thesalonicien M thesalonicense N thessalonicensis L
 apostolicae] apostolicae C 17 et *om.* CBR MNL subscripsi] subscripsit G 18 ciuitatis]
 ciuitate VPG tremithuntae] tremitunthae V¹ tremithunthae V² thremitante G remithun-
 tae MN tremituntorum L cypri] icypri P 18–19 et ... cypri *om.* L 18 gerens] tenens
 R 19 epiphanii] epiphane V epiphani P ephiphanius G epifani CB ephiphani R
 sanctissimi *om.* VPG CBR cypri] cipri G definiens] defiens P diffiniens R subscripsi]
 subscripsit G 20 theodorus] theodoro P rauennatis] rauatis V rauenatis C reuenatis B
 rauennis G gerens] gerrens P gerentis L theodori] theodorus G 20–21 beatissimi *om.*
 V beatissimus P sanctissimus G 21 subscripsi] subscripsit G 22 portuensis] portuense
 VPG legatus] legatis VP totius] tocuis RG 23 sedis] senedis VP synodus G aposto-
 licae] apostolicae C subscripsi] subscripsit G

Stephanus misericordia dei episcopus Corinthi et legatus apostolicae sedis antiquae Romae
 definiens subscripsi
 Basilius misericordia dei episcopus et metropolitanus ciuitatis Gortinae insulae Cretae et
 legatus totius concilii apostolicae principalis sedis antiquae Romae definiens subscripsi
 Abundantius humilis episcopus sanctae ecclesiae ciuitatis Tempsanae legatus totius concilii
 sanctae sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi
 Iohannis indignus episcopus sanctae ecclesiae Regitanae legatus totius concilii sanctae
 sedis apostolicae urbis Romae definiens subscripsi
 Philalithes indignus episcopus Caesareae magnae ciuitatis primae Capadociae prouinciae
 et primatum habens Pontice dispensationis definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus Ephesiorum metropoleos Asianae prouintiae et
 primatum habens Asianae dispensationis definiens subscripsi
 Sisinnius misericordia dei episcopus Heracliae metropoleos prouinciae Europeorum defi-
 niens subscripsi
 Plato misericordia dei episcopus Ancyrae metropoleos primae Galatiae prouinciae defi-
 niens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus Cizici metropoleos prouintiae Helesponti definiens
 subscripsi
 Marinus indignus episcopus Sardeorum metropoleos prouintiae Lidiae definiens subscripsi
 Petrus indignus episcopus Nicomediae metropoleos Bithiniae prouintiae definiens sub-
 scripsi

VPG CBR MNL

1 stephanus] sthephanus P R stefanus CB misericordia] minimus L corinthi] chorinti P¹
 chorinthi P² R apostolicae] apostolicae CB 2 definiens subscripsi] diffiniens subscripsit RG
 3 misericordia dei *om.* M minimus dei L metropolitanus] mitropolis CB metropolis R
 metropoli N gurtine ciuitatis VPG gortinae] gurtine VPG cretae] crete P R NL chrete
 G 4 legatus] gatus N totius] tocius VG R apostolicae] apostolicae C principalis *om.*
 VPG (κορυφαίου) definiens] idef P diffiniens R ut supra G subscripsi] subscripsit G
 5 abundantius] habundantius VP habundancius G abundatius L tempsanae] themसानae CBR
 tempasariae L totius *om.* VP tocius RG 6 apostolicae] apostolicae C urbis *om.* VP
 definiens subscripsi] ut supra G 7 iohannis] iohannes RG L ecclesiae] aecclesiae N totius]
 tocius RG 7-8 sedis sanctae M 8 sedis] synodus V senedus P apostolicae] apostolicae
 C urbis] urbe V definiens subscripsi] ut supra G 9 philalithes] philalites PG R phyla-
 lithes L caesareae] caesariae V BR cesari P capadociae] cappadociae V²P NL capodociae
 B 10 dispensationis] dispensacionis G definiens] diffiniens P R subscripsi] subscripsit G
 11 metropoleos] metropolis CBR N asianae] asiana V assiana P prouintiae] prouinciae CG
 L 12 asianae] adriane L dispensationis] dispensationes C dispensacionis G subscripsi]
 subscripsit G 13 sisinnius] sisinius BR metropoleos] mitropeleos P metropolis CBR N
 europeorum] eurupeorum C¹R erupeorum B 13-14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15
 plato] platone N dei *om.* P ancyrae] anure V¹ anore V² ancirce P ancire G
 cyrae CB M cyre R NL metropoleos] mitropoleos P metropolis CBR 15-16 definiens
om. VPG 16 subscripsi] ut supra G 17 georgius] georum V cizici] cyzici CB ciziti G
 cigici ML cagici N metropoleos] metropolis CBR N helesponti] elesponti VP elisponti
 CBR 17-18 definiens subscripsi] ut super V ut supra PG 19 episcopus indignus VP mi-
 sericordia dei episcopus G metropoleos] metropolis CBR N lidiae] lydiae C NL *om.* B M
 lidie R definiens subscripsi] ut supra VPG 20 metropoleos] metropolis CBR N bithiniae]
 bitinia V bytynie P bythiniae C bithiniiae M¹ prouintiae bithiniae MNL definiens
 C² *add.* 20-21 subscripsi] subscripsi B definiens subscripsi] ut supra VPG

5

- Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων
 10 ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ἰουστῖνος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων
 ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ἀλύπιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα
 15 Κυπριανὸς ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιοπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν
 ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ἰωάννης ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντίων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν
 ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Πολύευκτος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὀρίσας
 20 ὑπέγραψα
 Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα

- Photius misericordia dei episcopus Nicenae metropoleos Bithiniae prouintiae definiens
subscripsi
- Iohannis misericordia dei episcopus Calcidonensis metropoleos Bithiniae prouintiae de-
finiens subscripsi
- Iohannis misericordia dei episcopus Sidensis metropoleos Pamphiliae prouintiae definiens 5
subscripsi
- Iohannis misericordia dei episcopus Amasiae metropoleos Helenoponti prouintiae defi-
niens subscripsi
- Theodorus misericordia dei episcopus Miletensis metropoleos primae Armeniae prouintiae
definiens subscripsi 10
- Iustinus misericordia dei episcopus Tyanensis metropoleos secundae Capadociae prouin-
ciae definiens subscripsi
- Alipius misericordia dei episcopus Gangrensis metropoleos P<a>phlagoniae prouintiae
definiens subscripsi
- Cyprianus misericordia dei episcopus Claudiupoleos metropoleos Honoriadis prouintiae 15
definiens subscripsi
- Iohannis misericordia dei episcopus Pisinunti metropoleos secundae Galatiae prouintiae
definiens subscripsi
- Polieuctus misericordia dei episcopus Mirorum metropoleos Liciae prouintiae definiens
subscripsi 20
- Theodorus misericordia dei episcopus Stauropoleos metropoleos Cariae prouintiae defi-
niens subscripsi

VPG CBR MNL

1 photius] fotius CBR phocius G L nicenae] niceni CBR metropoleos] metropolis CBR N
bithiniae] bitinia V bythynie P bythyniae CB 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3
iohannis] iohannes RG L calcidonensis] calcidoninsis P calcedonensis CBR L chalcedonensis
N metropoleos] metropoleus CBR matropolis N bithiniae] bitiae V¹ bitiniae V²
bityniae P bythyniae CBR 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 iohannis] iohannes G L
sidensis] sindensis M metropoleos] metropolis CBR N pamphiliae] phamphiliae V pampilie
P om. R pamphylliae L 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 iohannis] iohannes
G L amasiae] amasye R metropoleos] metropolis CBR N helenoponti] elenoponti G
7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG 9 dei misericordia ML miletensis] militensis V BR NL
milytensis C 9–10 metropoleos ... definiens om. B 9 metropoleos] metropoleus CR metropolis
N armeniae] arminiae C 10 definiens subscripsi] ut supra G subscripsi] subscps V 11
tyanensis] tianensis V tyanenses P metropoleos] metropolis CBR N capadociae] capadotiae
V M capadociae B cappadociae NL 12 definiens subscripsi] ut supra VPG 13 alipius]
alypius C 13–14 alipius ... subscripsi om. N 13 episcopus om. L gangrensis] gangensis G
metropoleos] metropolis CBR N p<a>phlagoniae] pephlagoniae VP² CR pephagoniae P¹ pe-
plagoniae B ML 14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 cyprianus] cyprinus G¹ ciprianus
L claudiupoleos] claudiupoleus V¹ claudiupoleus CB metropoleos om. CBR MNL hon-
oriadis] onoriadis VP thonoriadis MNL 16 definiens subscripsi] ut supra VPG 17 iohannis]
iohannes RG L pisinunti] pysinunti CB N pisinuntorum G metropoleos] metropolis CBR
NL metropoleos G secundae] om. R sedis L 18 definiens subscripsi] ut supra VPG
19 polieuctus] polyeuctus C N poleuctus G mirorum] myrorum N metropoleos] metropolis
CBR liciae] luciae VP lyciae C licie RG 19–20 definiens subscripsi] ut supra VPG
21–22 theodorus ... subscripsi om. L 21 stauropoleos] stauropoleus CBR metropoleos] metropolis
CBR 21–22 definiens subscripsi] ut supra VPG

- Τιβέριος ἔλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Κοσμᾶς ἔλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συμμαδέων μητροπόλεως τῆς Σαλουταρέων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 5 Κωνσταντῖνος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας, τόπον ἐπέχων Παύλου τοῦ ἀγιωτάτου μου μητροπολίτου τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
- Στέφανος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 10 Ἰωάννης ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Θεόπεμπος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδόκων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Ἰσίδωρος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὀρίσας ὑπέγραψα
- 15 Σισίνιος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Θεόδωρος ἔλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλικίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα

- Tiberius misericordia dei episcopus Laodiciae metropoleos Phrigiae Pacatianae prouinciae definiens subscripsi
- Cosmas misericordia dei episcopus Synadorum metropoleos Phrigiae Salutariae prouinciae definiens subscripsi
- Constantinus misericordia dei episcopus Baratensis ciuitatis Licaoniae prouinciae et locum 5
gerens Pauli sanctissimi metropolitani mei Hiconiensis definiens subscripsi
- Stephanus misericordia dei episcopus Antiochiae metropoleos Pisidiae prouinciae definiens
subscripsi
- Iohannis misericordia dei episcopus Pergii metropoleos Pamphiliae prouinciae definiens
subscripsi 10
- Theopemptus misericordia dei episcopus Iustinianupoleos siue Muccissinorum metropo-
leos secundae Capadociae prouinciae definiens subscripsi
- Hisidorus misericordia dei episcopus Rodi metropoleos Cycladum insularum definiens
subscripsi
- Sisinnius misericordia dei episcopus Hierapoleos metropoleos Phrigiae Pacacianae 15
<prouinciae> definiens subscripsi
- Theodorus misericordia dei episcopus Tarsensis metropoleos primae Ciliciae prouinciae
, definiens subscripsi

VPG CBR MNL

1 tiberius] tyberius V CBR M misericordia dei *om.* M laodiciae] laoditiae V N laudiciae P
CR laudatiae B lodicie G laudotiae M laudocie L metropoleos] metropoleus CBR
metropolis N phrigiae] frigiae R MNL pacatianae] pagacianae CBR pacacianae G
prouinciae C² *add.* 2 definiens subscripsi] ut supra VPG subscripsi] subscrisi B 3 cosmas]
quos C¹ quosmas C²BR cosma N synadorum] synodorum G metropoleos] metropolis
CBR N phrigiae] frigiae MNL salutariae V² *add.* 4 definiens subscripsi] ut supra VPG
5 baratensis] baracensis R barattensis M barathensis L licaoniae] licaniae V¹ licaonice
L 6 gerens pauli] geren paulis C pauli *om.* R metropolitani] metropolitanus VPG¹ me-
tropoleos G² metropolis CBR N hiconiensis] hiconiens VP N coniensis RG L hiconue-
niensis M definiens subscripsi] ut supra VPG 7–8 stephanus ... subscripsi *om.* L 7 stephanus]
stepanus M¹ antiochiae] antio.chiae V *ras.* anthiochiae B N metropoleos] metropolis CBR
N pisidiae] pysidiae B N pissidie G 7–8 definiens subscripsi] ut supra G 9 iohannis]
iohannes RG L pergi] nigri R pergis G metropoleos] metropolis CBR N pamphiliae]
pamphyliae C pampiliae M 9–10 definiens subscripsi] ut supra G 11 theopemptus] theo-
phemptus B theopemtus M iustinianupoleos] iustinianupoli VP iustinianopoleus CB iu-
stiniapoleos R iustinianopolis N iustiniapolis L mucissinorum] moccissinorum V moc-
cisinorum P muccisenorum CBR 11–12 metropoleos] metropolitanos P metropoleus CB
metropolis N 12 secundae] secundum P capadociae] cappadociae NL prouinciae *om.* CBR
MNL definiens subscripsi] ut supra VPG 13 hisidorus] qisidorus R hysidorus M yso-
dorus N ysidorus L rodi] rhodis G metropoleos] metropolis CBR N cycladum]
cicladum VPG M definiens] deniens V 13–14 definiens subscripsi] ut supra G 15 sisinnius]
sisius CBR misericordia dei *om.* N dei episcopus P² *add.* hierapoleos] hierapoliis C hie-
rapoleus B ierapoleos R metropoleos] metropolis CBR N phrigiae] frigiae R MNL pa-
cacianae] pacatiane P L pagapoanae CBR capatiane N 16 <prouinciae> *om.* VPG CBR MNL
definiens subscripsi] ut supra VPG 17 misericordia dei *om.* N tarsensis] tharsenensis CR thar-
senensis B tharsis M¹ tharsensis M²N metropoleos] metropoleus CB metropolis N
ciliciae] ceciliae VP ciliae B¹G cylicie R celicie L 18 definiens subscripsi] ut supra VPG

- Στέφανος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλικῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Μακρόβιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 5 Ἰωάννης ἑλεῖνός ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τῆς ἀγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὀρίσας ὑπέγραψα
- Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 10 Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηίουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Ζαχαρίας ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λεοντοπολιτῶν τῆς Ἰσαύρων χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Γρηγόριος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυλινέων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
- Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 15 Σέργιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιλυμβρινῶν πόλεως τῆς Εὐροπέων ἐπαρχίας τῆς Θρακῶν χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Ἀνδρέας ἑλεῖνός ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμνέων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
- Θεόγνιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 20 διὰ χειρὸς Γεωργίου διακόνου καὶ οἰκονόμου τῆς κατ' ἐμὲ ἀγιωτάτης ἐκκλησίας διὰ τὸ ἐν ἀσθενείᾳ με εἶναι

- Stephanus misericordia dei episcopus Anazarbi metropoleos secundae Ciliciae prouinciae
definiens subscripsi
- Macrobius misericordia dei episcopus Seleucia metropoleos Hisauriae prouinciae defi-
niens subscripsi
- Iohannis humilis episcopus Atheniensium ciuitatis et legatus sancti concilii apostolicae 5
sedis antiquae Romae definiens subscripsi
- Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Bizois prouinciae Thraciae definiens sub-
scripsi
- Theodorus misericordia dei episcopus Pompeiupoleos [metropoleos] <ciuitatis> Paphla-
goniae prouinciae definiens subscripsi 10
- Zacharias misericordia dei episcopus Leontopoleos Hisauriae prouinciae definiens sub-
scripsi
- Gregorius misericordia dei episcopus Mitilena ciuitatis Lesborem insulae definiens sub-
scripsi
- Georgius indignus episcopus Milissiorum ciuitatis Cariae prouinciae definiens subscripsi 15
- Sergius misericordia dei episcopus Silimbriae ciuitatis Europeorum prouinciae Thraciae
definiens subscripsi
- Andreas misericordia dei episcopus Metymnae Lesuorum insulae definiens subscripsi
- Theognius misericordia dei episcopus ciuitatis C<i>anorum Bithiniae prouinciae definiens
subscripsi per manus Georgii diaconi et dispensatoris sanctae ecclesiae meae pro 20
infirmate qua detineor

VPG CBR MNL

1 stephanus] stepanus G anazarbi] unazarbi VP anazarbis G metropoleos] metropolis CB N
ciliciae] cecili V cyliciae BR prouinciae om. B 2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3
macrobius] macrouius CR misericordia dei om. N episcopus P² add. seleucia] selucie P
sileucia CBR metropoleos] metropolis CBR N hisauriae] hysaurie R ysauriae ML 3-4
definiens subscripsi] ut supra G 5 iohannis] iohannes RG L humilis om. N atheniensium]
athiniensium VP ciuitatis] ciuitatem CBR NL² apostolicae] apostolicae C 6 definiens
subscripsi] ut supra G 7 episcopus om. P bizois] byzois CR uizois MNL thraciae]
trhaciae P trachie R taratae M thratie N 7-8 definiens subscripsi] ut supra VPG
9 misericordia dei om. N episcopus P² add. pompeiupoleos] pompiouleus C¹ pompiopoleus
C²B pompiopoleos R iustinianupoleos G pompiopoleos MN pampioypoleos L
[metropoleos]] [metropolis] CBR N <ciuitatis> om. VPG CBR MNL 9-10 paphlagoniae] papla-
goniae B paphagoniae G paphagonie L 10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11
misericordia dei om. N leontopoleos] leontopoleos VP leuncicopoleos G leotopoleos CB
leotopoleos R hisauriae] ysaurie MNL 11-12 definiens subscripsi] ut supra VPG 13-14
gregorius ... subscripsi C bis 13 gregorius] gregogius P georgius RG episcopus P² add.
mitilena] mitylanae P C mythylene B mytilene R mithilene G lesborem] lisborem CB
lysborum R 13-14 definiens subscripsi] ut supra VPG 15 milissiorum] milisiorum B ciuitatis]
ciuitate VP om. R definiens] definiens C diffiniens R definiens subscripsi] ut supra VPG
16 dei om. M episcopus P² add. silimbriae] silymbrie P B sylimbrie CR M europeorum]
europeorum G europeorum M eutropeorum L 17 definiens subscripsi] ut supra G 18
andreas] andrea N misericordia dei om. M metymnae] methymnae CB methimne R me-
tymlena M metimlanae N metimnae L lesuorum] lesbiorum CBR L definiens subscripsi]
ut supra VPG 19 theognius] theomnius CR theogenius N ciuitatis] ciuitate VP
c<i>anorum] canorum VPG CBR MNL bithiniae] bityniae VP bihyniae B¹ bithyniae B²
19-20 definiens subscripsi] ut supra G 20 subscripsi] subscripsit P georgii] georgi B gordii
N dispensatoris] dispensatorium V meae om. VG me P 20-21 pro mea infirmate V
21 detineor] detenetur VP detinetur G denunciator CR denuntior B deteneor N

50*

- Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτινῶν πόλεως τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας
ὑπέγραψα
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλειούπολεως Ἀρμενίας δευτέρας ὀρίσας ὑπέγραψα
5 Πέτρος χάριτι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν φιλοχρίστου πόλεως
ὀρίσας ὑπέγραψα
Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως Θράκης ὀρίσας ὑπέγραψα
Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Στοβῶν ὀρίσας ὑπέγραψα
Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σολῶν τῆς Κυπρίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
10 Τύχων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα

Alexander misericordia dei episcopus ciuitatis Co[n]tradorum Hisauriae prouinciae definiens subscripsi
 Epiphanius misericordia dei episcopus Euchaitorum <Helen>oponti prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus Heracliopoleos ciuitatis secundae Armeniae prouinciae 5
 definiens subscripsi
 Petrus gratia Christi dei nostri episcopus Mesembriae ciuitatis definiens subscripsi
 Petrus misericordia dei episcopus Sozopoleos Thraciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Stoborum definiens subscripsi
 Stratonicus misericordia dei episcopus Soliorum ciuitatis Cypri insulae definiens subscripsi 10
 Tychon misericordia dei episcopus ciuitatis Citii insulae Cypri definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus Argiborum ciuitatis definiens subscripsi
 Theodosius misericordia dei episcopus Lacedemoniorum ciuitatis definiens subscripsi
 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Lappis Cretae insulae definiens subscripsi
 Gregorius misericordia dei episcopus Cantani ciuitatis insulae Cretae definiens subscripsi 15
 Iohannis misericordia dei episcopus Nisene ciuitatis primae Capadociae prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N co[n]tradorum] contradorum VG MN contradarum P quadraptorum
 CR codratorum B cotodorum L hisauriae] hysauriae R M 1–2 definiens subscripsi]
 ut supra VPG 3 epiphanius] epi.phanius V *ras.* ephiphanius P epifanius CBR misericordia
 dei *om.* N euchaitorum] euchatorum CB eucathatorum R eucatorum G <he-
 len>oponti] aleoponti VPG eleoponti CBR MNL 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5
 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N dei episcopus *om.* P heraclipoleos]
 eracliopoleos V heraclipoleo P¹ hieraclipoleus C heracleopoleus B sachopoleos R
 ciuitatis] ciuitate P armeniae] arminiae CBR 6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 petrus]
 petri CB gratia ... nostri *om.* N christi *om.* G M nostri *om.* G nostri domini episcopus
 M ciuitatis] ciuitate P definiens subscripsi] ut supra VPG 8 petrus ... subscripsi *om.* L
 misericordia dei *om.* N sozopoleos] sozopoleus CB thraciae] traciae BG tratiae MN de-
 finiens subscripsi] ut supra VPG 9 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N ciuitatis
om. VPG stoborum] scoborum R stoborum ciuitatis N definiens subscripsi] ut supra VPG
 10 stratonicus] straconicis V¹P¹ straconicos V² straconius P² straconicus G stranicus N
 misericordia dei *om.* N soliorum] siliorum B cypri] cipri P definiens subscripsi] ut supra
 VPG 11 tychon ... subscripsi B² *add.* tychon] tiochon P tvionicon G thychon C
 thicon B MN thycon R thicus L misericordia dei *om.* N citii] cythi V citi PG
 cypri] cipri P definiens subscripsi] ut supra VPG 12 iohannis] iohannes G L misericordia
 dei *om.* N argiborum] argiuorum L definiens subscripsi VPG 13 misericordia dei] dei
 gratia R *om.* N lacedemoniorum] lacademoniorum VP lacedomoniorum B lacedaemoniorum
 M late demoniorum N ciuitatis] ciuitate V definiens subscripsi] ut supra VPG 14
 iohannis] iohannes RG L humilis *om.* N lappis] lapis P lappae G *om.* CBR MNL
 insule crete N definiens subscripsi] ut supra VPG 15 gregorius] georgius G misericordia dei
om. N cantani] catani BG ciuitatis cantani VPG definiens] definibus L definiens
 subscripsi] ut supra VPG 16 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N nisene] nysene
 C nicene R nissene N capadociae] cappadociae P NL capodociae B prouinciae
om. L 16–17 definiens] definibus L definiens subscripsi] ut supra VPG

Theodorus misericordia dei episcopus Therminae ciuitatis primae Capadociae <provinciae> definiens subscripsi
 Georgius gratia Christi dei nostri episcopus ciuitatis Camulianorum definiens subscripsi
 Theodorus humilis episcopus Iustinianopoleos Armeniae definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus regionis Daranaleos hoc est ciuitatis Analiborum 5
 definiens subscripsi
 Zoitus misericordia dei episcopus Christopoleos siue Dios <ieru>, quod est Iouis tumuli,
 Asianae prouinciae definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Pergami Asianae prouinciae definiens
 subscripsi 10
 Theodorus misericordia dei episcopus Mastaur[e]orum ciuitatis Asianae prouinciae defi-
 niens subscripsi
 Antonius misericordia dei episcopus Hypeporum ciuitatis Asianae prouinciae definiens
 subscripsi
 Patricius misericordia dei episcopus Magnisiae ciuitatis circa Meandrum Asianae prouin- 15
 ciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Aneatorum definiens subscripsi
 Sisinnius misericordia dei episcopus ciuitatis Nisae Asianae prouinciae definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Adramytinorum definiens subscripsi
 Reginus misericordia dei episcopus Panii ciuitatis Europae prouinciae definiens subscripsi 20

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N therminae] thermentine N capadociae] cappadociae P NL capo-
 dociae B 1-2 <provinciae> *om.* VPG CBR MNL 2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3
 gratia ... nostri *om.* N christi *om.* G christi et dei VPG MNL ciuitatis *om.* VPG ca-
 mulianorum] camalianorum CR MNL camilianorum B definiens subscripsi] ut supra VPG 4
 humilis] humiles C *om.* N iustinianopoleos] iustinianopoleus CBR iustinianupoleos G
 iustinianopolis NL armeniae] arminiae B carmeniae M (!) definiens subscripsi] ut supra VPG
 5 misericordia dei *om.* N regionis] regione V daranaleos] daranaleus CB hoc] haec M
 ciuitatis] ciuitas MNL analiborum] analibrorum VPG analiborunt N analibons L 6
 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 zoitus] loitus C zoicus R szoitus N misericordia
 dei *om.* N dei *om.* G christopoleos] cristopoleus CBR christo polis NL dios <ieru>]
 dios sorsu V dios soiru CB dios sorcu R diosorum MN diosoro L est C² *add.*
 iouis] iobis CBR MNL tumuli] tumulis VP N tumulus G tomolis CBR 8 asanae]
 sianae M¹ definiens subscripsi] ut supra VPG 9 misericordia dei episcopus *om.* N ciuitatis]
 ciuitate VP ML *om.* RG prouinciae *om.* CBR 9-10 definiens subscripsi] ut supra VPG
 11 misericordia dei *om.* N dei *om.* G dei episcopus *om.* P mastaur[e]orum] mastaureorum
 VPG B MNL mastoreorum C mafri deorum R asanae] asanae G 11-12 definiens
 subscripsi] ut supra VPG 13 antonius] anthonius CB misericordia dei *om.* N hypeporum]
 ipeporum VP yppeporum G asanae] asanae G 13-14 definiens subscripsi] ut supra VPG
 15 patricius] patrius P patritius N misericordia dei *om.* N meandrum] meand. rum M *ras.*
 asanae] asanae G 16 definiens subscripsi] ut supra VPG 17 iohannis] iohannes RG L mi-
 sericordia dei *om.* N aneatorum] aniatorum C amatorum R ancanorum L definiens
 subscripsi] ut supra VPG 18 misericordia dei *om.* N dei *om.* G nisae] nysae GL definiens
 subscripsi] ut supra VPG 19 misericordia dei *om.* N dei *om.* G ciuitatis] ciuitate P *om.*
 R N adramytinorum] adramyttinorum CB adramitnorum M adramittinorum R NL de-
 finiens subscripsi] ut supra VPG 20 reginus] teginus N theginus L misericordia dei *om.* N
 dei *om.* G panii] pamoi CBR panni N ciuitatis] ciuitati V europae] eurpae CB
 europae M definiens subscripsi] ut supra VPG

- Martirius misericordia dei episcopus Iuliopoleos ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi
 Michael misericordia dei episcopus Asponitanae ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi
 5 Plato misericordia dei episcopus Cinninorum ciuitatis primae Galatiae prouinciae definiens subscripsi
 Genesius humilis episcopus Anastasiupolitanae ciuitatis definiens subscripsi
 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Mnizi definiens subscripsi
 Stephanus misericordia dei episcopus Berinupoleos ciuitatis primae Galatiae prouinciae
 10 definiens subscripsi
 Cyricus misericordia dei episcopus Adrianensis Helesponti prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Militupoleos Helesponti prouinciae definiens subscripsi
 Mercurius misericordia dei episcopus ciuitatis Poemaninae Helesponti prouinciae definiens
 15 subscripsi
 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Selandi Lydiae prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Philadelphiae Lydiae prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Sitorum Lidiae prouinciae definiens subscripsi
 20 Theodotus misericordia dei episcopus ciuitatis Dalde Lidiae prouinciae definiens subscripsi

VPG CBR MNL

1 martirius] martyrius VG N macarius R martinus L misericordia dei *om.* N iuliopoleos]
 iuliopoleus CB iuliopolis N iuliopoli L galatiae] galaciae VPG CR 2 definiens subscripsi]
 ut supra VPG 3 michael] michahel VP B N misericordia dei *om.* N asponitanae] chasponitanae
 C¹ hasponitanae C²B galatiae] galaciae VG CR 4 definiens subscripsi] ut supra VPG
 5–6 plato ... subscripsi *om.* VPG 5 plato] palato N misericordia dei *om.* N 7 humilis *om.*
 N anastasiupolitanae] anastasiupoline V anastasiupolitanae CB M anastasiopoliane R
 anastasius N 7–8 ciuitatis ... ciuitatis *om.* L 7 definiens subscripsi] ut supra VPG 8
 misericordia dei *om.* N dei *om.* G mnizi] ninizi VPG L nizi B minizi N definiens
 subscripsi] ut supra VPG 9 misericordia dei *om.* N dei episcopus P² *add.* berinupoleos]
 brinupoleos V uerinupoleus CB uerinopoleos R galatiae] gallatae P 10 definiens
 subscripsi] ut supra VPG 11 cyricus] syricus VG siricus P ciricus N cyne L mi-
 sericordia dei *om.* N dei *om.* G dei episcopus P² *add.* adrianensis] hadrianensis CBR NL
 helesponti] elesponti CBR M definiens subscripsi] ut supra VPG 12–13 iohannis ... subscripsi *om.*
 VPG M² *add.* 12 iohannis] iohannes L militupoleos] militupoleus CB myritopolis M
 militopolis N melitopolis L helesponti] elesponti CR definiens] diffiniens R M 14–16
 andreas – mercurius *transp.* G 14 misericordia dei *om.* N episcopus misericordia dei L ciuitatis
om. R poemaninae] poemnine VP poemirinae G poemanitae CB poemanice R poe-
 manie N helesponti] helisponti CBR 14–15 definiens subscripsi] ut supra VPG 16 miseri-
 cordia dei *om.* N lydiae] dae V de P ae G lidiae R ML lie N definiens
 subscripsi] ut supra VPG 17–18 iohannis ... subscripsi *om.* V 17 misericordia dei *om.* N phil-
 adelphiae] philadelfie P philadelphiae C filadelfhye B filadelfiae N lydiae] lidie P NL
 17–18 definiens subscripsi] ut supra PG 19 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N
 sitorum] sidorum VPG lidiae] lydiae CB definiens subscripsi] ut supra VPG 20 theodotus]
 theodorus BR NL misericordia dei *om.* N dei episcopus P² *add.* episcopus M² *add.*
 dalde] daldae M dalde NL lidiae] lydiae CBR 20–21 definiens subscripsi] ut supra VPG

- Iohannis misericordia dei episcopus Da<s>cilentium ciuitatis Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Sisinnius misericordia dei episcopus <ciuitatis> Basilinupoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cadosiae Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Theodorus misericordia dei episcopus Praeneti ciuitatis Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Polichronius misericordia dei episcopus Theupoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi per Theodosium archipresbiterum meum propter senectutem meam
- Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Cesareae Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Anastasius humilis episcopus Theotocianorum ciuitatis siue Apollonensis definiens subscripsi
- Theodorus misericordia dei episcopus Iustinianopoleos Bithiniae prouinciae definiens subscripsi
- Menas misericordia dei episcopus ciuitatis Caraliae Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi
- Cosmas misericordia dei episcopus ciuitatis Cantanensium Pamphiliae prouinciae definiens subscripsi
- Nicetas misericordia dei episcopus ciuitatis Coracisii definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

1 iohannis] iohannes RG L misericordia dei *om.* N da<s>cilentium] dalcilentium VPG MNL dalcylentium CR dallentium B bithiniae] bythiniae V CBR bithyniae P bethinie L 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 misericordia dei *om.* N <ciuitatis> *om.* VPG CBR MNL basilinupoleos] basilnnpoleos P basiliinupoleos G basilinaepoleus C basilinepoleus B basilinopoleos R bithiniae] bythiniae V bithyniae P prouinciae] ciuitatis L 3–4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate P cadosiae] cadosyae G adosiae MNL (!) bithiniae] bithyniae VP bythiniae CBRG 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG 7 misericordia dei *om.* N praeneti] praeneci V praen&ci P B preneti RG praenetinae M prenetine NL bithiniae] bithyniae V bythiniae CBG bithie N pethinie L¹ bethinie L² 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG 8 polichronius] policronius CBRG L polychronius N misericordia dei *om.* N theupoleos] theupoleus P CB theopoleos R theopolis M theupolis NL bithiniae] bithyniae V bythiniae CBRG 9–10 subscripsi] subscrpsi VP subcrpsi G 10 archipresbiterum] archipraesbiterium C 11 misericordia dei *om.* N cesareae] cessaraeae V cessaraeae P caesariae CB cesariae RG bithiniae] bithyniae V *ras.* bithyniae P bythiniae CBRG 11–12 definiens subscripsi] ut supra G 13 humilis *om.* N umilis L theotocianorum] thotocianorum C¹ theodocianorum R theoticianorum G theodotianorum N apollonensis] appollensis N apollensis L 13–14 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter NL 15 misericordia dei *om.* N iustinianopoleos] iustinianopolius C iustinianopoleus B iustinianupoleos G iustinianopoli MNL bithiniae V R bithy P¹ bithynie P² 15–16 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 17 menas] meras VPG misericordia dei *om.* N caraliae] cardiae G carallis NL pamphiliae] pamphyliae V prouinciae pamphiliae RG 17–18 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 19 cosmas] quosmas CBR cosma N misericordia dei *om.* N cantanensium] catanensium PG M² cathanensium B L 19–21 cantanensium ... ciuitatis *om.* N 19 pamphiliae] pamphyliae V pamphili M 19–20 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter ML 21 coracisii] coraci C¹ coracii C²B coracuti R coracissii G caracii L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL

- Theodorus misericordia dei episcopus Berissae secundae Armeniae prouinciae definiens subscripsi
 Callinicus misericordia dei episcopus Coloniae ciuitatis magnae Armeniorum prouinciae definiens subscripsi
 5 Tiberius gratia Christi episcopus Amissae ciuitatis Helenoponti prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis gratia Christi episcopus Andrapinorum ciuitatis Helenupoleos prouinciae definiens subscripsi
 Sergius misericordia dei episcopus Sinopsis ciuitatis definiens subscripsi
 10 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Hiborensis Helenoponti prouinciae definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus Trapezunti ciuitatis definiens subscripsi
 Anastasius misericordia dei episcopus ciuitatis Polemonii definiens subscripsi
 Gregorius misericordia dei episcopus ciuitatis Arcis primae Armeniae prouinciae definiens
 15 subscripsi
 Iohannis indignus episcopus Faustinopolitanae ciuitatis secundae Capadociae prouinciae definiens subscripsi
 Georgius humilis episcopus ciuitatis Iunopolitanae definiens subscripsi
 Phocas misericordia dei episcopus ciuitatis Dadybriensium definiens subscripsi
 20 Plato misericordia dei episcopus Hadrianopoleos ciuitatis Honoriados prouinciae definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N berissae] uerisse CBR ueris MN uerisis L secundae V² *add.*
 secudae C¹ armeniae] arminiae CB 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG 3 callinicus]
 callimeus R callinicas G ...llinicus M *ras.* collicus N misericordia dei *om.* N ar-
 meniorum] arminiorum C arminorum B 4 definiens subscripsi] ut supra VPG 5 tiberius]
 tyberius CR N thiberius G gratia christi] misericordia dei G humilis N amissae] amise
 VP helenoponti] helesioponti CBR thelonoponti M thelenoponti NL 5–6 definiens
 subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 iohannis] iohannes RG L gratia christi *om.* N
 andrapinorum] andiasmorum R helenupoleos] helenupoleus VP helenopoleos G helinopoleus
 CBR elinuponti MN helenuponthi L 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL 9 sergius] .ergius M *ras.* misericordia dei *om.* N sinopsis] synopsis G N sinopsis
 ... subscripsi] synopsis cium similiter MN scinopsis cium similiter L definiens subscripsi] ut supra
 VPG 10 misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* CBR MNL hiborensis] hyborensis RG ybo-
 rensis MN helenoponti] helenopon P¹ elenoponti C¹RG 10–11 definiens subscripsi] ut supra
 VPG similiter MNL 12 misericordia dei *om.* N trapezunti] trapezunci B trabezunti R
 trapezunticium N tropezuntium L ciuitatis *om.* L definiens subscripsi] ut supra VPG si-
 militer MNL 13 anastasius] anasthasius CB² misericordia dei *om.* N definiens subscripsi] ut
 supra VPG similiter MNL 14 gregorius] georgius MNL misericordia dei *om.* N arcis]
 archis MNL armeniae] arminiae CB prouinciae *om.* G 14–15 definiens subscripsi] ut supra
 VPG similiter MNL 16 iohannis] iohannes L faustinopolitanae] fostinopolitane CR fau-
 stopolitane L capadociae] capodociae B 17 definiens subscripsi] ut supra VPG 18 georgius]
 georsius L humilis] hiuilis V¹ *om.* N iunopolitanae ciuitatis VPG definiens subscripsi]
 ut supra VPG 19 phocas ... subscripsi *om.* N phocas] pocas P¹ dei episcopus P² *add.*
 dadybriensium] dadibriensium RG dabriensium M didabriensium L definiens subscripsi] ut
 supra VPG 20 plato] platone N misericordia dei *om.* N hadrianopoleos] andrianopoleos V
 hadrionopoleus CB adrionopoleus R adrianopolis MNL ; honoriados] honorandos VP
 20–21 definiens subscripsi] ut supra VPG

Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cratae definiens subscripsi
 Dometius misericordia dei episcopus Prusiadensis ciuitatis definiens subscripsi
 Stephanus humilis episcopus Heracliae Ponti definiens subscripsi
 Longinus misericordia dei episcopus ciuitatis Ti[n]i definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Comanae definiens subscripsi 5
 Theophilactus misericordia dei episcopus ciuitatis Caerasuntae definiens subscripsi
 Salomon misericordia dei episcopus ciuitatis Clanei secundae Galatae prouinciae definiens
 subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Amorii definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis <O>iniandi Liciae prouinciae definiens 10
 subscripsi
 Zimarcus misericordia dei episcopus ciuitatis Sidimi Liciae prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Aeriz<orum> Cariae prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Myndi Cariae prouinciae definiens subscripsi
 Patricius misericordia dei episcopus Eluzorum ciuitatis Phrigiae <P>a<c>atiana prouin- 15
 ciae definiens subscripsi
 Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Ancyrae Phrigiae <P>a<c>atiana prouinciae
 definiens subscripsi

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate V M cratae] craciae CRG gcraciae B gratiae
 MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 2 dometius] domecius CB do-
 metio N misericordia dei *om.* N prusiadensis] prusiadensis VPG plusiadensis MNL ciui-
 tatis plusiadensis L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 3 humilis *om.* N
 heracliae] heracleae CR heracle N ponti] pontis B definiens subscripsi] ut supra VPG
 4 longinus] longenus CBR misericordia dei *om.* N ciuitatis] ciuitate V M ti[n]i] tini VP CBR
 MNL 4-5 ti[n]i ... ciuitatis *om.* G 4 definiens subscripsi] ut supra VP similiter MNL
 5 iohannis] iohannis V¹ iohannes RG L misericordia dei *om.* N comanae] commanae VP
 cumane L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 6 theophilactus] theofilactus
 CB theodorofilactus L misericordia dei *om.* N caerasuntae] cerasuntae V caerasunte C
 caerasinite R carasumpte L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 salo-
 mon] solomon G misericordia dei *om.* N galatae] galaciae CBRG 7-8 definiens subscripsi]
 ut supra VPG similiter MNL 9 theodorus] theodeorus V¹ misericordia dei *om.* N amorii]
 amor V amori PG definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 10 misericordia
 dei *om.* N sinianda ciuitatis G <o>iniandi] siniandi V CB MNL simanda P ciniandi R
 liciae] litiae VP liae G litiae MN 10-11 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL 12 zimarcus] zymarcus CB .marchus M¹ ras. simarchus M² zimarchus N
 misericordia dei *om.* N sidimi] sidymi VP B sydymi G liciae] litiae VP lyciae CB
 licie R definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MN similiter subscripsi L 13
 iohannis] iohannes R L humilis *om.* N aeriz<orum>] aerizai VPG cyzi C cizy B
 cyri R herizi MNL cariae] chariae M definiens subscripsi] ut supra VPG similiter N
 14 misericordia dei *om.* N myndi] mundi MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL 15 patricius] patritius N misericordia dei *om.* N eluzorum] eluzicum VPG eluzi
 CBR ML eleuzi N ciuitatis eluzorum VPG phrigiae] phrygiae V prigiae P¹ frigiae
 CBR MNL <p>a<c>atiana] capatiana VPG CBR MNL 16 definiens subscripsi] ut supra VPG
 similiter MNL 17 cyricus] syricus M misericordia dei *om.* N ancyrae] ancirae P pocyre
 CB potire R ancyrrae L phrigiae] phrygiae V frigiae CBR MN <p>a<c>atiana]
 capatiana VPG capadociae CR capadociae B capaziana MNL 18 definiens subscripsi]
 ut supra VPG similiter MNL

- Petrus misericordia dei episcopus ciuitatis Appiae Phrigiae <P>a<c>atianaе prouinciaе definiens subscripsi
 Alexander indignus episcopus ciuitatis Nacoliae Phrigiae Salutariae prouinciaе definiens subscripsi
- 5 Paulus humilis episcopus ciuitatis Sozopolitanae Pisidiae prouinciaе definiens subscripsi
 Constantinus humilis episcopus Tymbria<d>is ciuitatis Pisidiae prouinciaе definiens subscripsi
- Marinus humilis episcopus ciuitatis Philomeli<i> Pisidiae prouinciaе definiens subscripsi
 Plato humilis episcopus Magidi ciuitatis Pamphiliae prouinciaе definiens subscripsi
- 10 Plusianus humilis episcopus ciuitatis Sillei Pamphiliae prouinciaе definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus Nazianzi ciuitatis definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Doari<um> definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus insulae Coensium definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus insulae Chiorum definiens subscripsi
- 15 Stephanus humilis episcopus insulae Par<i> definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus insulae Naxiae definiens subscripsi
 Demetrius humilis episcopus ciuitatis insulae Tini definiens subscripsi
 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis insulae Thiras definiens subscripsi

---

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N appiae] apiae CBR phrigiae] phrygiae V frigiae CBR MNL
 <p>a<c>atianaе] capatiane VPG capacianaе CBR capazianaе MNL 2 definiens subscripsi]
 ut supra VPG similiter L 3 alexander] halexander P aexander L indignus *om.* N
 nacoliae] nicoliae B phrigiae] phrygiae V frigiae CB MNL 3–4 definiens subscripsi] ut
 supra VPG similiter MNL 5 humilis *om.* N humilis misericordia dei episcopus V ciui-
 tatis] ciuitate V sozopolitanae] sozoplitanae CB sorphitane R sozoplitanae MN so-
 zoplitane L pisidiae] pysidie N pissidie L definiens subscripsi] ut supra VPG 6–7
 constantinus ... subscripsi *om.* M 6 humilis *om.* N ciuitatis tymbria<d>is VPG tymbria<d>is
 tymbriaris VPG CBR tympriaris N timbriaris L pisidiae] persidie R pysidiae N
 pissidie L 6–7 definiens subscripsi] ut supra VPG 8 humilis *om.* N philomeli<i>] phylomeli
 V philomeli PG filome CR filomae B philonae M philome NL pisidiae]
 pysidie N pissidie L prouinciaе *om.* V definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL 9 plato ... subscripsi *om.* MNL magidi] magidy PG magid CBR magid<orum>?
 pamphiliae] pamphyliae V pampiliae P¹ phaphi G definiens] deficiens C¹ definiens
 subscripsi] ut supra VPG 10 humilis *om.* N episcopus humilis L episcopus nazianzi ciuitatis
 C¹ sillei] uellsillei V uelsyllei P uelsilei G uelsylci R sylei MNL pamphiliae]
 phamphiliae G definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL subscripsi + plato ...
 similiter M (746,9) 11 misericordia] miscordia C¹ misericordia dei *om.* N ciuitatis nazianzi
 G nazianzi] nazianti V nazyanzi C nazaranti R nanzianzi MN nanziani L
 definiens subscripsi] ut supra VPG 12 misericordia dei *om.* N doari<um>] doari VPG CBR N
 doariae M dorai L definiens subscripsi] ut supra VPG 13 misericordia dei *om.* N coen-
 sium] cohensium MNL definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 14 misericordia
 dei *om.* N definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 15 stephanus] ste.phanus V
 ras. humilis] misericordia dei VPG M¹ *om.* N par<i>] paro VPG CB MN parode R
 patro L definiens subscripsi] ut supra VPG similiter NL 16 misericordia dei *om.* N epi-
 scopus ciuitatis insulae VPG CB MNL naxiae] noxiae V B narie L definiens subscripsi] ut
 supra VPG 17 demetrius] dometrius NL humilis *om.* N definiens subscripsi] ut supra VPG
 similiter MNL 18 misericordia dei *om.* N 18–747,1 ciuitatis ... episcopus *om.* L 18 insulae]
 insula VP thiras] thyras CRG tyras MN definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL

Constantinus misericordia dei episcopus Dalisandi Hisauriae prouinciae definiens subscripsi
 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Olbeorum Hisauriae prouinciae definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus Corici ciuitatis primae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi 5
 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Adanae primae prouinciae Ciliciae definiens subscripsi
 Eulalius misericordia dei episcopus Zenonopoleos Hisauriae prouinciae definiens subscripsi 10
 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Fluiades secundae Ciliciae prouinciae definiens subscripsi
 Irenarcus humilis diaconus Amastri<n>ae sanctae dei ecclesiae et locum tenens Comite sanctissimi mei episcopi eiusdem Amastrinae ciuitatis subscripsi
 Euthychius misericordia dei episcopus ciuitatis insulae Meli definiens subscripsi 15
 Cosmas indignus episcopus ciuitatis Cotyaeorum definiens subscripsi
 Dometius misericordia dei episcopus ciuitatis Pr<y>m<n>issi definiens subscripsi
 Leontius misericordia dei episcopus Helenopolitanae ciuitatis definiens subscripsi
 Theodosius misericordia dei episcopus ciuitatis <P>sibilorum Licaoniae prouinciae definiens subscripsi 20

VPG CBR MNL

1 misericordia dei *om.* N dalisandi] dasilandi G hisauriae] hissauriae G hysauriae R L
 1–2 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter M 3 misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.*
 N olbeorum] olbeorum R olbeorum hisauriae] olbeauriae M 3–4 definiens subscripsi] ut
 supra VPG similiter M iohannis ... corici *et* iohannis ... adanae *transpon.* VP¹ CBR MN 5–6
 iohannis ... supra P² *add.* 5 misericordia dei *om.* N corici] cori VPG corrici C cotrici
 R ciliciae] cyliciae C 5–6 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 iohannis]
 iohannes L misericordia dei *om.* N adanae] adane V NL adani CB adam R ciliciae
 prouinciae MNL ciliciae] cili.ciae V *ras.* cyliciae CB 7–8 definiens subscripsi] ut supra VPG
 similiter N 9 eulalius] eolalius CBR eulalios N¹ misericordia dei *om.* N zenonopoleos]
 zenonopoleus CBR zenonupoleos G zenopolis M¹ zenonopolis M²N 9–11 zenonopoleos
 ... episcopus *om.* L 9 hisauriae] hisariae P 9–10 definiens subscripsi] ut supra VPG 11
 misericordia dei *om.* N fluiades] fluiadis CBR fluiados G fluiadae M ciliciae]
 cyliciae C N cylvitiae B cilitiae M 11–12 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter
 MNL 13 irenarcus] hrenarchus CBR yrenarcus G hrenarchus M insenarcus N iren-
 archus L diaconus] dyaconus R diacono N amastri<n>ae] anastriae VPG amastriae
 CBR MN amaferie L comite] comitate VP comitatus G comitem L 14 episcopi]
 episcopo V amastrinae] magistine R amastriae M¹ amistrine N subscripsi] ut supra G
 similiter MNL 15 euthychius] euthycius V eotichius C eothichius B euthycius R
 euthrochius G eutycius MNL misericordia dei *om.* N meli] mele RNL definiens sub-
 scripsi] ut supra G similiter MNL 16 cosmas] quosmas CBR cosma N indignus]
 indignissimus L cotyaeorum] cotiaeorum VPG contracorum L definiens subscripsi] ut supra
 VPG 17 dometius] domecius CB L misericordia dei *om.* N pr<y>m<n>issi] promissi VPG
 CBR MNL definiens subscripsi] ut supra VPG 18 leontius] leoncus V CR leongius N
 misericordia dei *om.* N helenopolitanae] elenopolitanae MNL definiens subscripsi] ut supra VPG
 similiter MNL 19–20 theodosius ... subscripsi *om.* MNL 19 <p>sibilorum] sibilorum VP CBR
 MNL sybilorum G licaoniae] liconiae V¹G¹ bycaoniae P¹ lycaoniae P² R 19–20
 definiens subscripsi] ut supra VPG

Constantinus misericordia dei episcopus ciuitatis La(m)psaci definiens subscripsi
 Iohannis misericordia dei episcopus Adrianopoleos Bithiniae prouinciae definiens sub-
 scripsi
 Theodosius misericordia dei episcopus Sebastinorum metropoleos <secundae Armeniae
 prouinciae> definiens subscripsi 5
 Siluanus misericordia dei episcopus insulae Limniorum definiens subscripsi
 Isidorus misericordia dei episcopus Abydinorum ciuitatis definiens subscripsi
 Andreas misericordia dei episcopus Neapolitanae ciuitatis Cariae prouinciae per Theo-
 dorum metropolitam meum subscripsi propter infirmitatem qua detineor
 Iohannis misericordia dei episcopus insulae Carpathi definiens subscripsi 10
 Daud misericordia dei diaconus Uosphoritanae sanctae ecclesiae et locum gerens Andreae
 sanctissimi episcopi mei subscripsi
 Theodorus indignus episcopus Phasidis Lazicae prouinciae definiens subscripsi
 Citonatus indignus episcopus sanctae ecclesiae Caralitanae insulae Sardiniae definiens
 subscripsi 15
 Theodotus misericordia dei episcopus ciuitatis Aureliopoleos Libiae prouinciae definiens
 subscripsi

VPG CBR MNL

1 constantinus ... subscripsi *om.* N constantinus] theodosius L episcopus *om.* P la(m)psaci]
 lapsaci VPG lapfacci CBR ML (!) definiens subscripsi] ut supra VPG similiter ML 2
 iohannis] iohannes R L adrianopoleos] hadranupoleus CB hadianopoleus R adrianopolis ML
 adrianorum ciuitatis? bithiniae] bythiniae V bithyniae P bititinae G 2-3 definiens
 subscripsi] ut supra VPG similiter ML 4 theodosius] theodorus L misericordia dei *om.* N
 sebastinorum] sebastianorum VPG sibastinorum CBR metropoleos] metropolis CBR MNL
 4-5 <secundae armeniae prouinciae> *om.* VPG CBR MNL 5 definiens subscripsi] ut supra VPG
 similiter MNL 6 misericordia dei *om.* N dei M² *add.* limniorum] linniorum VP limorum
 M²NL¹ liniorum M²L² definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 7 isidorus]
 hysidorus C L hysodorus B N ysidorus R M misericordia dei *om.* N episcopus dei G
 abydinorum] abhydinorum VP abyclinorum G abidinorum R MNL ciuitatis] ciuitate VG
 definiens subscripsi] ut supra VPG similiter MNL 8 andreas] andraeas C misericordia dei
om. N neapolitanae] nepolitanae VPG 8-9 theodorum] teodorum P 9 metropolitam]
 metropolitaneum G metropolytam M meum *om.* G subscripsi] subsubscripsi B *om.* G
 detineor] deteneor CB N detineor ut supra G 10 iohannis] iohannes R L misericordia dei
om. N carpathi] carphathi VP carpanthi L definiens subscripsi] ut supra VPG 11
 misericordia] misericodiae P diaconus] codiaconus B¹ dyaconus R uosphoritanae] bospho-
 ritane CR L bosphiritanae B uosporitanae G bosforitane MN gerens] gerendis L
 andreae] adreae VPG 12 episcopi mei *om.* B mei episcopi N subscripsi] ut supra G 13
 indignus *om.* N phasidis] phasilis G lazicae] lazici CBR latiae G laziae M lazic
 N laxine L definiens subscripsi] ut supra G 14 citonatus] citonatis V¹ ctconatus M
 caralitanae] carilitanae B 14-15 definiens subscripsi] ut supra VPG 16 theodotus] thedotus V
 theodorus R L misericordia dei *om.* N ciuitatis *om.* CBR aureliopoleos] aurieliopoleos V
 auriaeliopoleos P aureliopoleus CBR aureliopolim MNL 16-17 definiens subscripsi] ut supra
 VPG

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori. Christo dilecto imperatori multos annos. Orthodoxe omnes credimus. Illuminatorem pacis, Domine, conserua. Marciano nouo Constantino aeterna memoria. Item nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria. Qui deposuit haereticos,
5 Domine, conserua. Nestorio, Eutice atque Seuero anathema sit. Similia eis sapientibus anathema. Theodoro Pharanitano anathema. Sergio et Honorio anathema. Pirro et Paulo anathema. Cyro et Petro anathema. Macario et Stephano anathema. Policrinio nouo Simoni anathema. Omnibus haereticis anathema. His qui praedicauerunt uel praedicant et sperant docere unam uoluntatem et unam operationem in incarnationem dispensationis
10 Christi ueri Dei nostri, anathema.

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori Christo dilecto imperatori multos annos orthodoxe omnes credimus inluminatorem pacis, domine, conserua.

Marciano nouo Constantino aeterna memoria nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria qui deposuit haereticos, domine, conserua.

Nestorio, Eutychi atque Seuero anathema similia eis sapientibus anathema Theodoro Pharanitano anathema Sergio et Honorio anathema Pyrro et Paulo anathema Cyro et Petro anathema Macario et Stephano anathema Polichronio nouo Simoni anathema omnibus haereticis anathema.

His qui praedicauerunt uel praedicant et sperant docere unam uoluntatem et unam operationem in incarnatione dispensationis Christi ueri dei nostri anathema.

VPG CBR MNL

1 synodus] sinodus P CBG 2 – 3 orthodoxe] orthodoxae VP² orthodoxiae P¹ 3 inluminatorem] inlumiatores P¹ illuminatorem RG M² inlunitorem L 4 marciano] martiano G MN aeterna memoria] da aeternam memoriam G aeterna] deterna P iustiniano] iustinianum B¹ constantino] uconstantino N 5 haereticos] heredicos C 6 nestorio] nestorium M nestorio heredici (heretico B, heretici R) CBR eutychi] eotici CR eutici B euthico G euthicem M atque] adque B seuero] seuerum M anathema¹] anathima CB similia ... anathema *om.* L eis] es B¹ anathema²] anathima CB 7 theodoro] theodora P pharanitano] faranithano C faranitano BR anathema¹⁺²] anathima CB honorio] onorio B pyrro] pyrro P² et² *om.* P 8 anathema¹⁺²] anathima CB cyro] cyro L macario] machario RG M anathema³] anathima CB 9 polichronio] policronio P¹G R L polycronio CB polychronio MN nouo M² *add.* simoni] symoni V symony B simonia L anathema¹ *om.* CBR haereticis] heredicos C anathema²] anathima CB 10 sperant] sperauerunt VPG uoluntatem] uolomtatem C 11 in *om.* C incarnatione] incarnationi B¹ incarnationis RG L incarnationem N dispensationis] dispensatione RG L anathema] anathima CB

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ
ΠΡΑΞΙΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ

- 5 Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 βασιλείας τῶν θεοστέπτων καὶ γαληνοτάτων ἡμῶν δεσπότην Φλαβίων Κωνσταν-
 τίνου μὲν τοῦ πραοτάτου καὶ θεοψηφίστου μεγάλου βασιλέως αἰωνίου ἀγούστου καὶ
 αὐτοκράτορος ἔτους εἰκοστοογδῶς καὶ μετὰ ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης ἔτους
 10 τρισκαιδεκάτου Ἡρακλείου δὲ καὶ Τιβερίου τῶν θεοφυλάκτων αὐτοῦ ἀδελφῶν ἔτους
 εἰκοστοτρίτου τῆ ἑξκαιδεκάτῃ τοῦ Σεπτε<μ>βρίου μηνός ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Προκαθημένου τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου
 ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ οὕτω ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς
 αὐτοῦ θεοσόφου γαλήνης παρόντων καὶ ἀκρωμένων

- 15 Νικήτα τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ μαγίστρου τῶν βασιλικῶν ὀφικίων
 Θεοδώρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου, κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ὀφικίου καὶ
 ὑποστρατήγου Θράκης
 Σεργίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
 Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου
 20 Ἰουλιανοῦ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
 Κωνσταντίνου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κουράτωρος τοῦ βασιλικοῦ
 οἴκου τῶν Ὀρμίσδου
 Ἀναστασίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος
 τοῦ βασιλικοῦ ἑξκουβίτου
 25 Ἰωάννου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κοιαίστωρος
 Πολυεύκτου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων

ΜΤΟ

2 ὄγδος] ὄγδος Ο 3 ἑπτακαιδεκάτῃ] ιζ' ΜΤ 8 εἰκοστοογδῶς] κζ' Ο (!) 9 τρισκαιδεκάτου]
 ιγ' Ο 10 εἰκοστοτρίτου] κγ' Ο ἑξκαιδεκάτῃ] ις' Ο σεπτε<μ>βρίου] σεπτεβρίου ΜΤΟ
 δεκάτης] ι' ΤΟ 13 τρούλλῳ] τρούλλῳ Ο 22 τῶν ὀρμίσδου οἴκου Ο 25 κοιαίστωρος] κοιαίστωρος
 Τ κοιαίστωρος Ο

ACTIO OCTAUAEDECIMA

In nomine domini et dominatoris Iesu Christi dei et saluatoris nostri imperantibus
 piissimis et a deo coronatis nostris dominis Flauis Constantino quidem mansue- 5
 tissimo et a deo decreto magno imperatore perpetuo augusto et principe anno uicesimo
 octabo et post consulatum eius a deo instructae serenitatis anno tertio decimo
 Heraclio autem et Tiberio a deo conseruandis eius fratribus anno uicesimo tertio
 die sexta decima mensis Septembrii indictionis decimae.

Praesedente eodem piissimo et Christo dilecto Constantino magno imperatore in secretario
 diualis palatii, quod cognominatur Trullus, et per iussionem eius a deo instructae tran-
 quillitatis praesentibus et audientibus
 Niceta gloriosissimo exconsule patricio et magistro imperialium officiorum
 Theodoro gloriosissimo exconsule patricio et comite imperialis obsequii et substratego — 15
 id est subpraetore — Thraciae
 Sergio gloriosissimo exconsule <patricio
 Paulo gloriosissimo exconsule patricio
 Iuliano gloriosissimo exconsule> patricio et militari logotheta
 Constantino <gloriosissimo> exconsule patricio et curatore regiae domus Hormisdae 20
 Anastasio <gloriosissimo> exconsule patricio et loci seruatore comitis imperialis excubiti
 Iohanne gloriosissimo exconsule patricio et quaestore
 Polieucto gloriosissimo exconsule

VPG CBR(11) MNL(11)

2 octaua decima] XVIII VG CBR N decima octaua L 4 nomine] nostri P domini nostri et V
 et saluatoris nostri iesu christi dei et dominatoris G et²] atque CR adque B 4–5 imperantibus
 ... et] imperatoribus C^B 5 piissimis] piis MNL coronatis ac serenissimis nostris CBR do-
 minis] domininis P constantino] constantinus V N quidem] qui.dem V ras. 5–6 mansue-
 tissimo] mansuetissimus V N piissimo CBR 6 a P² add. decreto] decetum V magno
 om. G imperatore] principe CB imperatori G perpetuo] p̄p VP N principi G et
 principe om. G principe] imperatore CB 6–7 uicesimo octabo] XXVIII CBRG MNL 7 post
 consulatum] pat V pati P consulatum] consolatium CBR consolatu N instructae a deo
 serenitatis VPG serenitatis] mansuetudinis CBR tertio decimo] XIII CBRG MNL 8 heraclio]
 heraclio V haeraclio P heracleo CB heraclio MNL autem] uero CBR et] adque C
 atque BR tiberio] tiberi VP thiberio G tyberio CR tiberii ML tyberii N con-
 seruandis] conseruandorum VP MNL fratribus] fratrum MNL fratribus triumph anno VP¹
 uicesimo tertio] XXII CBR XXIII G NL uicesimo tertio M 9 die] diae C sexta decima
 die CBR sexta decima] XVI° RG septembrii] septb V septembri P R setebrii N
 indictionis] inditionis CBR inditione L decimae] .X. V CBR MNL (et desin. CBR MNL 765,20)
 11 praesedente] praesidente G et] ex V¹ constantino] constantinus V constanti P im-
 peratore] imperatori G 12 palatii] palatii V cognominatur] cognomatur V 13 praesentibus]
 praesidentibus VPG 14 niceta] niteta G¹ exconsule] exconsulae VP 15 exconsule] exconsulae
 P obsequii] obsequi V substratego] substrathego G 17–19 πατρικίου ... ὑπάτων = <patricio.
 paulo gloriosissimo exconsule patricio. iuliano gloriosissimo exconsule> om. VPG 19 logotheta] logotheta
 G 20 τοῦ ἐνδοξοτάτου = <gloriosissimo> om. VPG curatore] corat V curam P 21 τοῦ
 ἐνδοξοτάτου = <gloriosissimo> om. VPG seruatore] seruatur V seruatur P comitis] comitis
 V excubiti] excuuiti G 23 polieucto] polieucto V ras.

51*

Θωμᾶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
 Παύλου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ διοικητοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν
 Πέτρου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων
 Λεοντίου τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ὑπάτων καὶ δομestίκοι τῆς βασιλικῆς τραπέζης.

- 5
 Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ βασιλικὸν θέσπισμα
 συναθροισθείσης ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, τούτέστι
 Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου
 10 διακόνου ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πάπα τοῦ ἀποστολικοῦ
 θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος καὶ
 Γεωργίου τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς μεγαλωνύμου Κων-
 15 σταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ
 Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχιερατικοῦ
 θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως καὶ
 20 Θεοφάνους τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεουπόλεως ἧτοι Ἀντιοχείας
 καὶ
 Γεωργίου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἀποκρισιαρίου Θεοδώρου τοῦ
 ὀσιωτάτου τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης
 25 Θεοδώρου ἐπισκόπου πόλεως Τριμιθούντων, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἐπιφανίου τοῦ θεοφι-
 λεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου
 Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπι-
 σκόπου Ῥαβέννης Θεοδώρου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Πόρτου, Στεφάνου ἐπισκόπου πόλεως Κορίνθου, Βασιλείου
 30 ἐπισκόπου πόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου, Ἀβουνδαντίου ἐπισκόπου πόλεως
 Πατέρνου καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου πόλεως Ῥηγίου, ἐπεχόντων τὸν τόπον ἅμα Ἰωάννη
 τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ πόλεως Πόρτου τῆς κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην ὀσίας
 τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων συνόδου, τῶν καὶ δι' οἰκείων ὑπογραφῶν
 35 δηλουμένων ἐν τῇ γενομένῃ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Κωνσταντῖνον παρ' αὐτῶν
 ἀναφορᾷ
 Φιλαλήθους ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἐφέσου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀγκύρας Γαλατίας

MTO

8 θεοσεβεστάτου] θεοφιλεστάτου O 13 ἀρχιερατικοῦ *om.* O 15 ἧτοι *om.* O 20 τριμιθούντων]
 τριμιθούντων M ἐπέχοντος] ἐπεχόντων O 20–21 θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ἐπιφανίου τοῦ
 κυπρίων O 28 ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ρκέ' O 33 σισινίου] σισινίου O ἐπισκόπου *om.* O *usque*
ad 764,12

Thoma gloriosissimo exconsule
 Paulo gloriosissimo exconsule et dispensatore orientalium regionum
 Petro gloriosissimo exconsule
 Leontio gloriosissimo exconsule et domestico imperialis mensae.

Conueniente quoque et sancto ac uniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem
 congregatum est in hac regia et a deo custodienda ciuitate, id est
 Theodoro et Georgio uenerabilibus presbiteris et Iohanne reuerentissimo diacono, locum
 exhibentibus Agathonis sanctissimi et beatissimi papae apostolicae sedis antiquae Ro-
 mae et
 Georgio uenerabili et sanctissimo archiepiscopo huius magnisonae Constantinopoleos
 nouae Romae et
 Petro deo amabili presbitero monacho et loci seruatore pontificalis sedis magnae ciuitatis
 Alexandrinorum et
 Theophane uenerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiae et
 Georgio deo amabili presbitero monacho et responsali Theodori uenerabilis loci seruatoris
 sedis Hierusolimorum
 Iohanne episcopo Thesalonicense
 Theodoro episcopo Trimithuntorum, locum exhibente Epiphanii deo amabilis archiepiscopi
 insulae Cypri
 Theodoro deo amabili presbitero et locum agente Theodori deo amabilis archiepiscopi
 Rauennae
 Iohanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo <ciuitatis> Corinthi, Basilio
 episcopo ciuitatis Gurtinae insulae Cretae, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis et
 Iohanne episcopo ciuitatis Regitanae, locum exhibentibus una cum Iohanne deo amabili
 episcopo ciuitatis Portuensis uenerabilis concilii, quod circa antiquam Romam est
 centum uiginti quinque reuerentissimorum episcoporum, qui et <per> proprias subscrip-
 tionibus insinuantur in suggestione, quae ab eis facta est ad piissimum Constantinum
 imperatorem
 Philali<th>e episcopo Caessariae Capadociae
 Theodoro episcopo Ephesi
 Sisinnio episcopo Haeracliae Thraciensis
 Platone episcopo Ancyre Galatiae

VPG

6 ac] hac P 8 georgio] georgius V uenerabilibus] uenerabilis VP reuerentissimo] reuerentis-
 simus P 9 sanctissimi et beatissimi] sanctissimus et beatissimus P 11 et om. VP 13 seruatore]
 seruatori V magnae ciuitatis] manae ciuitate V 15 theophane] theophanae V uenerabili]
 uenerabilis V¹P 16 deo amabili] uenerabili G 17 hierusolimorum] hierosolimorum G 18
 iohanne] iohannis VPG thesalonicense] thessalonicense P 19 trimithuntorum] tremithuntorum G
 exhibente] exiuyente P exhibente G epiphanii] epipanii V¹ archiepiscopi] archiepiscopo VP
 21 amabili] amabilis P agente] agentes VP deo om. V archiepiscopi] archiepiscopo VP
 23 portuensis] postuensis P (!) πόλεως = <ciuitatis> om. VPG 25 exhibentibus] exibentibus V
 exhiuentibus P 27 centum uiginti quinque] CXXV VPG δ' = <per> om. VPG 28 in
 suggestione] insuggestione V¹ 30 philali<th>e] philaled V philalide P philalide G caes-
 sariae] cessariae V cesariae G capadociae] capadotiae PG 32 haeracliae] heracliae G 33
 ancyre galatiae] ancire galaciae G

- Γεωργίου ἐπισκόπου Κυζίκου
 Μαρίνου ἐπισκόπου Σάρδεων τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας
 Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας
 Φωτίου ἐπισκόπου Νικαίας
 5 Ἰωάννου ἐπισκόπου Χαλκηδόνος
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίδης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀμασειάς
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς
 Ἰουστίνου ἐπισκόπου Τυάνων
 10 Ἀλυπίου ἐπισκόπου Γαγγρῶν
 Κυπριανοῦ ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πισινούντων
 Πολυεύκτου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Καρίας
 15 Τιβερίου ἐπισκόπου Λαοδικείας Φρυγίας
 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Συνάδων
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Βαράτης ἐπέχοντος τὸν τόπον Παύλου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Πισιδίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Πέργης
 20 Θεοπέμπτου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως ἧτοι Μωκισσοῦ
 Ἰσιδώρου ἐπισκόπου Ῥόδου
 Σισινίου ἐπισκόπου Ἰεραπόλεως Φρυγίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἀναζάρβου
 25 Μακροβίου ἐπισκόπου Σελευκείας Ἰσαυρίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Βυζίης Θράκης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πομπηίουπόλεως
 Ζαχαρίου ἐπισκόπου Λεοντουπόλεως Ἰσαυρίας
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης
 30 Γεωργίου ἐπισκόπου Μιλήτου
 Σεργίου ἐπισκόπου Σηλυβρίας
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μεθύμνης

 ΜΤΟ

---

6 Ἰωάννου ... σίδης *om.* T   8 μελιτηνῆς] μελιτήνης T   μιλιτηνῆς O   11 ὄνωρεατῶν] ὄνωρεάτων
 T   17 ἐπισκόπου² *om.* M   20 μωκισσοῦ] μωκησοῦ O   22 σισινίου] σισινινίου O   26 βυζίης]
 βιζύης TO   27 πομπηίουπόλεως] πομπιουπόλεως O   31 σηλυβρίας] σιλυβρίας T   σηλυμβρίας
 O

Georgio episcopo Ciziceno	
Marino episcopo Sardeorum prouinciae Lydorum	
Petro episcopo Nicomediensi	
Photio episcopo Niceno	
Iohanne episcopo Chalcedoninse	5
Iohanne episcopo Sidei	
Iohanne episcopo Amasiae	
Theodoro episcopo Meliteno	
Iusti[nia]no episcopo Tyanorum	
Alipio episcopo Gangrensi	10
Cypriano episcopo Claudiupolitano prouinciae Honoreadis	
Iohanne episcopo Pisinuntorum	
Polieucto episcopo Mirorum Liciae	
Theodoro episcopo Stauropolitano Cariae	
Tiberio episcopo Laodiciae Frygiae	15
Cosma episcopo Sinnadorum	
Constantino episcopo Uaratis locum exhibente Pauli episcopi Iconii	
Stephano episcopo Antiochiae Pisidiae	
Iohanne episcopo Pergeno	
Theopempto episcopo Iustinianopolitano <siue> Muccissi	20
Isidoro episcopo Rodio	
Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrygiae	
Theodoro episcopo Tarsensi	
Stephano episcopo Ana<zarb>ensi	
Macrouio episcopo Seleucia Hisauriae	25
Georgio episcopo Bizienti Thraciae	
Theodoro episcopo Pompeiopolitano	
Zacharia episcopo Leontopolitano Hisauriae	
Gregorio episcopo Mitilinense	
Georgio episcopo Myliteno	30
Sergio episcopo Silimbriae	
Andrea episcopo Metym[p]nensi	

VPG

---

2 marino] marinus P	3 nicomediensi] nicomediensis V	5 chalcedoninse] chalcedonins V	calcedonense G	6 iohanne ... sidei <i>om.</i> G	9 iusti[nia]no] iustiniano VPG	11 honoreadis] honoriadis G	12 pisinuntorum] pisinuntur V	pininumtorum G	13 polieucto] poli.eucto V <i>ras.</i>	mirorum] myrorum G	liciae] lyciae V	licyae P	14 theodoro] theodorus P	15 tiberio] tyberio G	laodiciae] laodaciae V	laodatie P	frygiae] phrygiae G	16 sinnadorum] synnadorum G	17 exhibente] exibente V ¹	exiunte P	episcopi] episcopo VP	18 pisidiae] pysidiae G	20 ἡτοι = <siue> <i>om.</i> VPG	muccissi] mucisci P	mucensi G	21 isidoro] hisidero PG	rodio] rodis G	22 hierapolitano phrygiae] herapolitano phrygiae G	23 theodoro episcopo] theodorus episcopus P	24 ana<zarb>ensi] anarbazensi VP	anabartensi G	25 macrouio] macrobio V	seleucia] releucia PG	26 bizienti] byziensi G	27 theodoro] theodurus P	28 zacharia] zachariae VP	leontopolitano] leontopolitano G	29 gregorio] georgio G	mitilinense] mitylinense PG	30 myliteno] mileteno P	32 andrea] andraea P	metym[p]nensi] metimpnense V	metympnensi PG
----------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------	----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------------------------------	----------------	---	---------------------	-------------------	----------	---------------------------	------------------------	-------------------------	------------	----------------------	------------------------------	--	-----------	------------------------	--------------------------	---------------------------------	----------------------	-----------	--------------------------	-----------------	---	--	-----------------------------------	---------------	--------------------------	------------------------	--------------------------	---------------------------	----------------------------	-----------------------------------	-------------------------	------------------------------	--------------------------	-----------------------	-------------------------------	----------------

- Θεογνίου ἐπισκόπου Κίου
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Κοτράδων τῆς Ἰσαύρων χώρας
 Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Εὐχαιτών
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως ἤτοι Πιδαχθός
- 5 Πέτρου ἐπισκόπου Μεσημβρίας
 Πέτρου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Θράκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Στόβων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Ἄργους
- 10 Θεοδοσίου ἐπισκόπου Λακεδαιμονίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Λάππης
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Καντάνου
 Στρατονίκου ἐπισκόπου Σόλων, Τύχωνος ἐπισκόπου τοῦ Κιτίου ἀμφοτέρων τῆς συνόδου
 τυγχανόντων τῆς φιλοχρίστου τῶν Κυπρίων νήσου
- 15 Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
 Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν
 Θεοδώρου ἐπισκόπου <Ἀ>κελετζινῆς ἤτοι Ἰουστινιανουπόλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας
 Γεωργίου ἐπισκόπου Δαρανάλεως ἤτοι τοῦ Καμάχων
- 20 Ζωῖτου ἐπισκόπου Χριστουπόλεως ἤτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Περγάμου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Μασταύρων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀδραμυτοῦ
 Πατρικίου ἐπισκόπου Μαγνησίας
- 25 Ἀντωνίου ἐπισκόπου Ὑπαίπων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνέων
 Σισινίου ἐπισκόπου Νύσσης Ἀσίας
 Ῥηγίνου ἐπισκόπου τοῦ Πανίου
 Μαρτυρίου ἐπισκόπου Ἰουλιουπόλεως <Γαλατίας>
- 30 Μιχαήλ ἐπισκόπου Ἀσπόνης

MTO

2 ἰσαύρων] ἰσαυρίας T   4 πιδαχθός] πιδαχθός O   8 ἀθηνῶν] ἀληθινῶν M   10 θεοδοσίου]
 θεοδώρου M   15 νύσσης] νύσης TO   17 καμουλιανῶν] καμουλιάνων T   18 <ἄ>κελετζινῆς]
 κελετζινῆς M   ἐκλεντζίνης T   κελτζινῆς O   19 τοῦ om. M   20 ζωῖτου] ζωῖτου M
 ζωητοῦ O   23 ἀδραμυτοῦ] ἀτραμύτου O   25 ὑπαίπων] ὑπέπων TO   26 ἀνέων] ἄνεων O
 27 σισινίου] σισινίου O   νύσης] νύσσης M   29 galatiae = <γαλατίας> om. MTO

Theognio episcopo Ciensi	
Alexandro episcopo Cotradorum Hisauriae regionis	
Epiphano episcopo Euchaitarum	
Iohanne episcopo Heracliupolitano siue Pidacthoeno	
Petro episcopo Mesembriae	5
Petro episcopo Sozopoleos Thraciae	
Iohanne episcopo Stoborum	
Iohanne episcopo Athenarum	
Iohanne episcopo Argorum	
Theodosio episcopo Lacedemoniae	10
Iohanne episcopo Lappes	
Gregorio episcopo Cantanensi	
Stratonico episcopo Solorum et Tichone episcopo Citii utrisque de sinodo existentibus	
Christo amabilis insulae Cypriorum	
Iohanne episcopo Niseno	15
Theodoro episcopo Imperialium Thermarum	
Georgio episcopo Camulianorum	
Theodoro episcopo <A>celezianensi siue Iustinianopolitano magnae Armeniae	
Georgio episcopo Daranaleo<s> siue Camachorum	
Zoito episcopo Christopolitano siue Dios hieru, quod est Iobis sacru<m>, regionis Asia-	20
norum	
Theodoro episcopo Pergami	
Theodoro episcopo Mastaurorum	
Theodoro episcopo Adramitino	
Patricio episcopo Magnisiae	25
Antonio episcopo Hypeporum	
Iohanne episcopo Aneorum	
Sisinnio episcopo Nisorum <Asiae>	
Regino episcopo Paniensi	
Martirio episcopo Iuliopolitano Galatiae	30
Michahele episcopo Asponensi	

VPG

---

2 hisauriae] hissauriae G	4 heracliupolitano] haeracliupolitano P	pidacthoeno] pidacthoeno V ¹
6 thraciae] traciae PG	8 episcopo <i>om.</i> P	10 lacedemoniae] lacedaemoniae P
11 lappes] lappis G	12 gregorio] geregorio V ¹	georgio G
13 stratonico] strathonico G	tichone] thicone G	utrisque V
14 sinodo] sinodo VP	15 synodo G	16 episcopo <i>om.</i> VP
17 imperialium] imperialium V <i>ras.</i>	18 <a>celezianensi] ecelezianensi VP	aecclisiae zianensi G
19 iustinianopolitano] iustiniano V	20 daranaleo<s>] daranaleo VPG	camachorum] thamachorum G
21 dios] dos V ¹	22 sacru<m>] sacru VP	sacrae G
23 asianorum] asyanorum G	24 theodoro] theodorus P	25 adramitino] adramitino V
26 adramittino P	27 adramatino G	28 patricio] patricinio V
29 antonio] anthonio PG	30 hypeporum] hipeporum P	31 <asiae> <i>om.</i> VPG
32 martirio] martyrio G	33 michahele] michahele V	michaele G

- Πλάτωνος ἐπισκόπου Κίνης
 Γενεσίου ἐπισκόπου Ἀναστασιουπόλεως
 Στεφάνου ἐπισκόπου Βηρινουπόλεως
 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Μνίζου
 5 Μερκουρίου ἐπισκόπου Ποιμανηνοῦ
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λαμφάκου
 Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀδριανίας
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας
 10 Ἀνδρέου ἐπισκόπου Σιλάνδου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Σίτων
 Θεοδότου ἐπισκόπου Δάλδης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου τοῦ Δασκυλίου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδριανῶν
 15 Σισινίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Πραινέτου
 Λεοντίου ἐπισκόπου Ἐλενουπόλεως
 Γεωργίου ἐπισκόπου τοῦ Γάλλου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας
 20 Πολυχρονίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἤτοι Προύσης
 Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰουστινιανουπόλεως Γόρδου
 Μηνᾶ ἐπισκόπου Καραλίας Παμφυλίας
 Κοσμᾶ ἐπισκόπου Μαναύων
 25 Νικήτα ἐπισκόπου τοῦ Κορακησίου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Βερίσσης
 Καλλινίκου ἐπισκόπου Κολωνείας Ἀρμενίας
 Τιβερίου ἐπισκόπου Ἀμισ(σ)οῦ
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀνδράπων
 30 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἰβόρων
 Σεργίου ἐπισκόπου Σινώπης
 Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἄρκης
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Φαυστινουπόλεως
 Εἰρηναρχοῦ τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Κομιτᾶ ἐπισκόπου Ἀμά-
 35 στριδος

MTO

3 βηρινουπόλεως] βιρηνουπόλεως T 5 ποιμανηνοῦ] πημανινοῦ T ποιμανινοῦ O 8 κυρίκου]
 κυριακοῦ M 10 σιλάνδου] σιλανδοῦ M 15 σισινίου] σισινίου O 19 βιθυνίας καισαρείας O
 24 μαναύων] μαννάβων O 25 κορακησίου] μορακησίου M 28 ἀμισ(σ)οῦ] ἀμισσοῦ M ἀμίσου
 T ἀμισσοῦ O 30 ἰβόρων] ἰβώρων M 34 κομιτᾶ] κόμητα O

Platone episcopo Cinnensi	
Genesio episcopo Anastasiupolitano	
Stephano episcopo Uerinupolitano	
Andrea episcopo M[i]nizeno	
Mercurio episcopo Poemanino	5
Iohanne episcopo Miletropolitano	
Constantino episcopo Lampsaceno	
C<y>rico episcopo Hadrianensi	
Iohanne episcopo Philadelphiae	
Andrea episcopo Silandeno	10
Iohanne episcopo Sitorum	
Theodo<t>o episcopo Daldeno	
Iohanne episcopo Dascilino	
Iohanne episcopo Hadrianorum	
Sisinnio episcopo Basilinopolitano	15
Theodoro episcopo Praenetino	
Leontio episcopo Helenopolitano	
Georgio episcopo Galli	
Theodoro episcopo Caessariae Bithiniae	
Polichronio episcopo Theopolitano siue Pruseno	20
Anastasio episcopo Theotocianorum siue Apolloniadis	
Theodoro episcopo Iustinianupolitano Gordi	
Mena episcopo Caraliae Pamphiliae	
Cosma episcopo Manau[g]orum	
Niceta episcopo Coraciseno	25
Theodoro episcopo Berisseno	
Callinico episcopo Coloniae Armeniae	
Tiberio episcopo Amiseno	
Iohanne episcopo Andraporum	
Theodoro episcopo Hiborum	30
Sergio episcopo Sinopeno	
Gregorio episcopo Arcensi	
Iohanne episcopo Faustinopolitano	
Hirenarcho relegioso diacono locum exhibente Comit[i]ae episcopi Amas<trini>	

VPG

1 cinnensi] cinensi V	2 episcopo] episcopi P	4 m[i]nizeno] minizeno VPG	7 lampsaceno]
lapsaceno G	8 c<y>rico] caerico VPG	hadrianensi] adrianensi VG	10 silandeno] silandeno V
sylandeno G	11 sitorum] sito. .rum P ras.	12 theodo<t>o] theodoro VPG	14 hadrianorum]
adriarum V	15 basilinopolitano] basilinopolitane V	16 theodoro] theodorus P	praenetino]
praenitino P	17 leontio] lontio V	19 theodoro] theodorus P	caessariae] cessariae V
caesariae G	bithiniae] uithiniae P	20 polichronio] policronio P ¹ G	theopolitano] teopolitano G
21 theotocianorum] theothocianorum G	apolloniadis] apollonidis V	apoloniadis G	22 theo-
doro] theodorus P	iustinianupolitano] iustinianopolitano V ¹	24 manau[g]orum] manaugorum VPG	
25 coraciseno] coroniseno G ¹	28 tiberio] tyberio G	30 hiborum] hiborum VP	hyborum G
31 sinopeno] sinopono V	synopeno G	34 hirenarcho relegioso] hirenarco relegioso G	exhi-
bente] exibente P	comit[i]ae] comitiae VPG	amas<trini>] amas VPG	

- Γεωργίου ἐπισκόπου Ἰουνουπόλεως
 Φωκᾶ ἐπισκόπου Δαδύβρων
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως <τῶν Ὀνωρεατῶν>
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κρατίας
 5 Δομετίου ἐπισκόπου Πλουσιάδος
 Στεφάνου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Πόντου
 Λογγίνου ἐπισκόπου Τίου
 Ἀναστασίου ἐπισκόπου τοῦ Πολημωνίου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Κομάνων
 10 Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κερασούντων
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Τραπεζούντων
 Σολομῶνος ἐπισκόπου Κλανέου
 Θεοδώρου ἐπισκόπου τοῦ Ἀμορίου
 Ζιμάρχου ἐπισκόπου Σιδύμων
 15 Γεωργίου ἐπισκόπου Οἰνιάδων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐρίζων
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Μύνδου
 Πατρικίου ἐπισκόπου Ἰλούζων
 Κυρίκου ἐπισκόπου Ἀγκυροσυναίου
 20 Πέτρου ἐπισκόπου Ἀππίας
 Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Νακολίας
 Δομετίου ἐπισκόπου Πρυμνησοῦ
 Θεοδοσίου ἐπισκόπου Ψιβήλων
 Παύλου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως Πισιδίας
 25 Κοσμᾶ ἐπισκόπου τοῦ Κοτυαείου
 Μαρίνου ἐπισκόπου τοῦ Φιλομηλίου
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Τιμβριάδων
 Πλάτωνος ἐπισκόπου Μαγύδων
 Πλουσιανοῦ ἐπισκόπου τοῦ Συλαίου
 30 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Δοάρων
 Γεωργίου ἐπισκόπου Κώου

MTO

1 Ἰουνουπόλεως] ἰουνουπόλεως M ἰουνουπόλεως TO 2 φωκᾶ] φωτίου M 3 honoriadis = <τῶν Ὀνωρεατῶν> om. MTO 4 γεωργίου] σεργίου O 8 τοῦ om. M πολημωνίου] πολημονίου TO
 10 κερασούντων] κερασούντος O 11 τραπεζούντων] τραπεζούντος O 12 σολομῶνος τοῦ κλανέου
 O 13 τοῦ om. T ἄμορίου] ἀμωρίου O 14 ζιμάρχου] ζημάρχου TO σιδύμων] σιδίμων
 M 15 οἰνιάδων] οἰνιάδων M 17 μύνδου] μίνδου T 19 κυρίκου] κυριακοῦ M κηρύκου
 T ἀγκυροσυναίου] ἀγκυροσυναοῦ T 21 νακολίας] νακολείας M νακωλείας O 22 πρυμ-
 νισσοῦ] πρυμνήσου T πρυμνησοῦ O 23 ψιβήλων] ψιβύλλων O 25 τοῦ om. M κο-
 τυαείου] κοττιαίου T 27 τιμβριάδων] τιβριάδων T 28 μαγύδων] μαγίδων T 29 τοῦ om. M
 συλαίου] συλέου T 30 ναζιανζοῦ] ναζιανζοῦ T

Georgio episcopo Iunupolitano	
Phoca episcopo Dadybrorum	
Platone episcopo Adrianopolitano Honoriadis	
Georgio episcopo Crataie	
Dometio episcopo Plusiadis	5
Stephano episcopo Haeracliae Ponti	
Longino episcopo Tieno	
Anastasio episcopo Polemoniensi	
Iohanne episcopo Comanorum	
Theophilacto episcopo Caerasuntorum	10
Theodoro episcopo Trapezuntorum	
Solomone episcopo Claneno	
Theodoro episcopo Amorino	
Zymarcho episcopo Sidimorum	
Georgio episcopo <O>en<i>a<n>dorum	15
Iohanne episcopo Haerizorum	
Iohanne episcopo Myndi	
Patricio episcopo Hiluzorum	
C<y>rico episcopo Ancirosinnano	
Petro episcopo Appiae	20
Alexandro episcopo Nacoliae	
Dometio episcopo Prymneseno	
Theodosio episcopo P<si>uilorum	
Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiae	
Cosma episcopo Cotiaieno	25
Marino episcopo Philomelii	
Constantino episcopo Ty<m>briadensi	
Platone episcopo Magydorum	
Plusiano episcopo [P]Silleno	
Theodoro episcopo Nazianzeno	30
Theodoro episcopo Doarorum	
Georgio episcopo Coensi	

VPG

2 dadybrorum] cladibrorum G	3 adrianopolitano] adrianopolitane V	4 crataie] craciae G	6
stephano] sthephano P	haeracliae] heracliae G	7 longino] longio P ¹	tieno] tyeno G 10
theophilacto] theophilato VP	12 solomone] salomone V	claneno] claneo G	14 sidimorum]
sidimorum P	sydymorum G	15 <o>en<i>a<n>dorum] cenoadorum VP	cenadorum G 16
haerizorum] erizorum V	herizorum G	17 myndi] mindi G	18 hiluzorum] hyluzorum G
19 c<y>rico] cerico VG	ceryco P	ancirosinnano] ancire sinnanno G	22 dometio] domecio P
23 p<si>uilorum] preulorum V ¹	preuilorum V ² PG	24 pisidiae] pysidiae G	25 cotiaieno]
cotiaseno G	27 ty<m>briadensi] tyriadensi V	tybriadensi PG	28 magydorum] magidorum
G	29 plusiano] plussiano P	episcopo om. G	[p]silleno] psilleno VPG 32 georgio] geof
V	georgi P		

- Γεωργίου ἐπισκόπου Χίου
 Στεφάνου ἐπισκόπου Πάρου
 Γεωργίου ἐπισκόπου Ναξίας
 Δημητρίου ἐπισκόπου Τίνου
 5 Γεωργίου ἐπισκόπου Θήρας
 Εὐτυχίου ἐπισκόπου Μήλου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωρύκου
 Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀδάνων
 Γεωργίου ἐπισκόπου Φλαβιάδος
 10 Εὐλαλίου ἐπισκόπου Ζηνωνουπόλεως
 Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ
 Θεοδώρου ἐπισκόπου Ὀλβης
 Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ μονῆς τῶν Ῥενάτης διακειμένης ἐν
 τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
 15 Κόνωνος καὶ Στεφάνου πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν μονῆς ἐπονομαζομένης Δόμου Ἀρσικίας
 διακειμένης ὡσαύτως κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην
 Λεοντίου τοῦ εὐλαβεστάτου διακόνου καὶ μοναχοῦ μονῆς ἐπιλεγομένης Κέλλα<ι> Νόβων
 τυγχανούσης ὁμοίως ἐν τῇ αὐτῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ
 Ἰορδάνου καὶ Πολυχρονίου τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ ἀποκρισιαρίων
 20 τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων.

Καθεσθέντων τε τῶν ἐνδοξοτάτων πατρικίων καὶ ὑπάτων καὶ πάντων τῶν ὀσιωτάτων
 καὶ θεοφιλῶν μητροπολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Τρούλλου
 σεκρέτῳ, προκειμένων ἐν μέσῳ τῶν ἀγίων καὶ ἀχράντων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐαγ-
 25 γελίων, Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ
 καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πριμμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοτα-
 ρίων τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου εἶπε·
 Μείζονος εὐσεβείας καθέστηκε γνῶρισμα, παγγάληνε δέσποτα, τὸ πρῶτως τοῖς περὶ
 τὸ θεῖον σέβας ἀνήκουσιν ἐξαίρετον τὴν ἐπιμέλειαν τίθεσθαι, εἴθ' οὕτως τὰ τῇ φιλοχρίστῳ
 30 πολιτείᾳ προσήκοντα πράγματα εὐθυβόλως ἰθύνεσθαι.

MTO

6 μήλου] μίλου T   7 κωρύκου] κορύκου MT   8 ἀδάνων] ἀσάνων M   9 φλαβιάδος] φλαμιιάδος
 M   10 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως MO   11 δαλισανδοῦ] δαλισάνδου O   13 τοῦ om. T
 ρενάτης] ρενά τῆς T   13–14 ἐν ... Ῥώμῃ] κατὰ τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην M   17 κέλλα<ι> νόβων]
 κελλανόβων MT   κελανοβῶν O   18 αὐτῇ] τοιαύτῃ T   22 τε] δὲ O   τῶν² om. M   23
 τε om. O   τρούλλου] τρούλω O   24 καὶ om. T   25 θεοσεβέστατος] εὐλαβέστατος M   26
 πριμμικήριος] πριμμικήριος T   28 πρῶτως] πρῶτων O   29 ἐξαίρετον] ἐξαιρέτως O   30 πολιτείᾳ]
 δεσποτείᾳ O

Georgio episcopo Chiensi
 Stephano episcopo Pari[o]
 Georgio episcopo Naxiae
 Demetrio episcopo Tinensi
 Georgio episcopo Thirensi 5
 Eutichio episcopo Milensi
 Iohanne episcopo Corici
 Iohanne episcopo Adanorum
 Georgio episcopo Flauiadis
 Eulalio episcopo Zen<u>nopolitano 10
 Constantino episcopo Dalisandi
 Theodoro episcopo Olbis
 Georgio relegioso presbitero et monacho monasterii Renati, quod situm est aput antiquam
 Romam
 Conone et Stephano presbiteris et monachis monasterii, quod cognominatur Domus 15
 Arsicia, quod similiter situm est aput antiquam Romam
 Leontio relegioso diacono et monacho monasterii, quod cognominatur Cellae Nouae,
 quod pariter situm est aput antiquam Romam
 <Iordane et Polichronio relegiosis presbiteris monachis atque responsalibus sanctae Christi
 dei ciuitatis Hierusolymorum>. 20

Residentibus itaque gloriosissimis patriciis et consulibus et omnibus uenerabilibus <et deo
 amabilibus> metropolitanis <et> episcopis <iuxta ordinem in eodem secretario Trulli,>
 praepositis in medio sanctis et intemeratis Christi dei nostri euangelis, Theodorus
 deo amabilis diaconus huius sanctissimae dei catholicae et apostolicae magnae ecclesiae 25
 et primicerius deo amabilium notariorum Georgii uenerabilis atque sanctissimi patriarchae
 Constantinopolitani dixit:

Maxime pietatis existit cognitio, tranquillissime domine, ut principaliter quae ad
 culturam diuinitatis adtinent praecipuam diligentiam adhibere, dehinc causas, quae Christo
 amabili rei publicae competunt, recta consideratione dirigere. 30

VPG CBR(22) MNL(22)

1 episcopo *om.* P   2 pari[o]] pario VPG   3 naxiae] nacziae G   4 episcopo] episcopi P   5
 thirensi] tyrensi G   6 eutichio] euthicio G   milensi] milense G   7 corici] corichi V   corychi
 P   chorici G   8 episcopo *om.* P   10 zen<u>nopolitano] zennopolitano VPG   12 theodoro]
 theo P²   olbis] holbis V¹   13 relegioso] religioso G   monasterii] monasterio VP   aput]
 apud G   antiquam] antiqaam V¹   15 conone] canone G   et² *om.* G   monachis] monacho
 V   quod] quae VP   16 aput] apud G   17 relegioso] religioso G   cellae] celle VP   18
 pariter] pari P¹   aput] apud PG   19–20 ἰορδάνου ... ἱεροσολύμων = <iordane ... hierusolymorum>
om. VPG (*cf.* 711,23–24)   22 residentibus] resedentibus *inc.* CBR MNL (753,11)   presidentibus N
 gloriosissimis] gloriosis ML   consulibus] consolibus CB   22–23 καὶ θεοφιλῶν = <et deo amabilibus>
om. VPG CBR MNL   23 καὶ = <et> *om.* VPG CBR MNL   κατὰ τάξιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ τρουύλλου
 σεκρέτω = <iuxta ... trulli> *om.* VPG CBR MNL   24 medio] medeo C¹   euangelis] euungeliis G
 25 ἀρχιδιάκονος (a. 713) = diaconus (a. 681)] dyaconus R   diacono N   catholicae] captolice L
 et *om.* MN   26 uenerabilis] uenerabili N   atque] adque P   27 constantinopolitani] constano-
 politani V   constantinopolitane CR MNL   28 maxime] maximae P   existit] existit RG MNL
 cognitio] cognito L   tranquillissime] tranquilsissime N   29 adtinent] adtenet C¹   adtenent C²B
 attinet R   attinent MNL   praecipuam] praecipuae CR   dehinc quae causas quae C¹G¹   30
 competunt] competunt M²L   dirigere] diregere CB

Ὁ δὴ καὶ πράττεις ἐπεικῶς, ἡμερώτατε, πᾶσαν μὲν τὴν περὶ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων
 ὄχλησιν ἀποθέμενος, τὴν δὲ περὶ τὰ θεῖα φροντίδα τε καὶ σπουδὴν ἀναδεξάμενος τῇ τοῦ
 πνεύματος χάριτι, καὶ τοῦτο ὑμῶν ἔγκριτον ἐγκαλλώπισμα τοῦ ἐξ εὐσεβείας κατὰ τοῦ
 5 διαβόλου συγκροτῆσαι στρατόπεδον καὶ κατὰ τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ φάλαγγος ἱερὸν συν-
 αθροῖσαι κατάλογον· φαμέν δὴ τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μεγάλην καὶ οἰκουμηνικὴν σύνοδον,
 ἥτις, ὡς ἔδει, μετὰ πολλῆς ὄσης τῆς ἐμμελείας ἐκ πολλῶν ἡμερῶν τὸ περὶ τῆς ἀμωμήτου
 ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστεως πρακτέον διήνυσε, πρόμαχον εὐτυχήσασα τὴν ὑμετέραν
 εὐσεβείαν· καὶ τὴν ὅπως οὖν ἀναφεῖσαν κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας διχόνοιαν ἐκποδῶν πεποίη-
 10 κεν, ἐπεριδομένη μὲν τοῖς τῆς ἀληθείας διδάγμασι, κρατυνομένη δὲ ταῖς τῶν μακαριωτάτων
 πατέρων ἀνεπιλήπτοις καὶ θεαῖς ὡς ἀληθῶς παραδόσεσιν, ὡς ἔστιν ἐκ τῶν ἐγγράφως
 πεπραγμένων ἐφ' ἐκάστῳ τῶν παρακολουθησάντων κατανοῆσαι. ὅρον δὲ νῦν
 ἐξεφώνησεν ἀπλανῆ τῇ δυνάμει τῶν θείων γραφῶν σεμνυνόμενον καὶ τὴν τῶν ἁγίων
 πατέρων διδασκαλίαν ἐπιγραφόμενον εἰς βεβαίωσιν μὲν τῶν ὀρθῶν τῆς εὐσεβείας δογ-
 μάτων, καύχημα δὲ τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας· καὶ τοῦτον μετὰ χεῖρας ἐπιφερόμεθα,
 15 εἰ παρίσταται τῷ σκοπῷ τῆς ὑμῶν γαληνότητος ἀναγνωσθησόμενον.
 Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·
 Ὁ ἐπιμνησθεὶς ὅρος ἀναγινωσκέσθω.
 Καὶ λαβὼν Ἀγάθων ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ ὀσιωτάτου καὶ
 ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως Γεωργίου
 20 ἀνέγνω τὸν ὅρον ἔχοντα ἐπὶ λέξεως οὕτως·

2 – 3 cf. Hebr. 10,29

MTO

2 τε om. O 3 πνεύματος] χριστοῦ M θεοῦ O ὑμῶν] μὲν M ἡμῶν T ἔγκριτον]
 ἔγκριτον O τοῦ!] τὸ O 9 μακαριωτάτων] μακαρίων M 17 ἐπιμνησθεὶς] ἐπιμνημονευθεὶς O

Quod profecto ΕΠΙΕΙΚΩC benigne peragis, mansuetissime, omnem quidem saecularium
causarum sollicitudinem reponens, pro diuinis uero curam et studium *per spiritus sancti*
gratiam assumens, et hic uester est acceptabilis ornatus per pietatem aduersus diabolium
accersire militiam et contra impietatis eius cohortem sacrum aggregare collegium hoc
consultum; aiemus sanctum et magnum atque uniuersale concilium, quod, sicut congruum
fuerat, cum pluri quanta debuit sedulitate ex multis diebus super immaculata nostra
Christianorum fide, quod agendum fuerat, gessit, propugnatricem adeptum uestram
pietatem; dissensionem uero, quae quoquo modo exorta est, aduersus rectitudinem fidei
post tergum effecit, innisa quidem ueritatis doctrinis, corroborata uero beatissimorum
patrum inreprehensibilibus et uere diuinis traditionibus; ex ipsis actorum scriptis in
unoquoque quae prouenerunt considerandum est. definitionem autem nunc pro-
mulgavit sine mendatio diuinarum scripturarum uigore pollentem sanctorumque patrum
doctrinam superscriptum ad confirmationem quidem rectorum <pietatis> [ueritatis] dog-
matum, gloriam uero imperii uestri; et hanc prae manibus deferimus, si constat uestrae
serenitatis proposito recensendum.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Quae memorata est definitio relegatur.

Et accipiens Agatho relegiosus lector et notarius Georgii uenerandissimi atque sanctissimi
archiepiscopi huius a deo conseruandae regiae urbis eandem definitionem relegit in his
uerbis.

VPG CBR MNL

1 ΕΠΙΕΙΚΩC] ΕΠΙΕΙΚΟC VPG M ΕΠΙΕΙΚΟC C ΕΠΙΕΙΚΟC B enicykoc R ΕΠΙΕΙΝΟC
N ΕΠΙΕΙΚΟC L benigne] benignae C peragis] peragit CBR pagis N mansuetis-
sime] mansuetissimae P omnem] omnium MNL 2 sollicitudinem] sollicitudinem G pro] per
NL studium] istudium C istidium R 3 gratiam] grattiam V¹ gratiam C²R assu-
mens] adsumens CB diabolium] diabolium P diaboli CB dyaboli R 4 accersire] arcessire
B militiam] miliciam CBR aggregare] adgregare CB 5 consultum] consulto VPG aie-
mus] agimus CB agemus MNL atque] adque P B¹ concilium] concillium V¹ quod]
que VPG sicut] sicuti CBR L 6 cum pluri] compleri M² marg. pluri] plurimi VP plu-
rimum G quanta] quata P¹ sedulitate] sedulttate R sedutilitate M¹ sed utilitatem N
immaculata] immaculata M 7 fide] fi.de V ras. fuerat] fu.erat V ras. adeptum] adeptam G
ademptum M 8 quae quoquo] quoque quo V quae quo G MNL exorta] exhorta C
aduersus] ad.uersum V ras. aduersum PG rectitudinem] herectitudinem C¹ heretici idiem R
8–9 fidei uestrae post G 9 post tergum] postergum VP CB MNL effecit] efficit BG innisa]
innissa L 10 patrum] patrem C inreprehensibilibus] inrepraehensibilibus CG actorum]
atorium V¹ actorium V²P auctorum CBR L scriptis] scip.tis V ras. 11 unoquoque]
unaquoque L quae] quamque P¹ que P² om. G prouenerunt] peruenerunt ML de-
finitionem] diffinitionem RG 12 mendatio] mendacio C² L (errore?) uigore] uigorem N pol-
lentem] pollicentem CBR 13 superscriptum] superscriptam G M² confirmationem] confirmatione
C εὐσεβείας = <pietatis>] [ueritatis] VPG C²BR MNL ueritas C¹ 13–14 dogmatum] dogma-
tatum P dogmaticum MNL 14 gloriam] gloria M si constat om. CBR si consta N
15 serenitatis] serenitati R proposito] propositum M recensendum] censendum G 17 defi-
nitio] diffinitio RG 18 agatho om. CBR agato L relegiosus] religiosus RG MNL no-
tarius] notario N georgii] georgi P atque] adque VP B¹ 19 eandem] eadem CB N eam-
dem R L definitionem] definitione C diffinitionem RG definitionem et relegit CBR M¹NL
20 uerbis CBR *explicit. usque ad 797,26*

Ἡ ἅγια καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβῆς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέα Ῥώμη ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θείου παλατίου τῷ ἐπιλεγόμενῳ Τρούλλῳ ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα·

5

Ὁ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς μονογενῆς υἱὸς τε καὶ λόγος, ὁ κατὰ πάντα ὅμοιος ἡμῖν χωρὶς ἁμαρτίας γενόμενος ἄνθρωπος Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν ἐν εὐαγγελικαῖς διαπρυσίαις ἐκήρυξε φωναῖς· ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἐξεῖ τὸ φῶς τῆς ζωῆς. καὶ πάλιν· εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. ταύτη τοι τῇ θεολέκτῳ τῆς εἰρήνης διδασκαλίᾳ θεοσόφως ὁ πραότατος ἡμῶν βασιλεὺς ὀδηγούμενος ὁ τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχος, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀντίμαχος τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν συναθροίσας ὁμήγυριν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἄπαν ἤνωσε σύγκριμα. ὅθεν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὴν ἀπὸ τινῶν καὶ ὧδε χρόνων τῆς δυσσεβείας πλάνην πόρρωθεν ἀπελάσασα καὶ τῇ τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἀπλανῶς εὐθείᾳ τρίβῳ κατακολουθήσασα, ταῖς ἁγίαις καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις ἐν ἅπασιν εὐσεβῶς ὡμοφώνησε. φάμεν τῇ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων κατὰ τοῦ μανιώδους Ἀρείου, καὶ τῇ μετ' αὐτὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πενήκοντα θεοφόρων ἀνδρῶν κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου καὶ Ἀπολιναρίου τοῦ δυσσεβοῦς, ὁμοίως καὶ 20 τῇ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον κατὰ Νεστορίου τοῦ ἰουδαϊόφρονος συναγερμένων διακοσίων θεσπεσίων ἀνδρῶν, καὶ τῇ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοπνεύστων πατέρων κατ' Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τῶν θεοστυγῶν, πρὸς ταύταις καὶ τῇ τελευταίᾳ τούτων πέμπτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐνταῦθα συναθροισθείσῃ κατὰ Θεοδώρου τοῦ Μομφουεστίας, Ὁριγένους, Διδύμου τε καὶ Εὐαγρίου καὶ τῶν συγγραμμάτων Θεοδώριτου 25 τῶν κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἀοιδίου Κυρίλλου καὶ τῆς λεγομένης Ἰβᾶ ἐπιστολῆς πρὸς Μάριν γεγράφθαι τὸν Πέρσην, ἀκαινοτόμητα μὲν ἐν πᾶσι τὰ τῆς εὐσεβείας ἀνανεωσαμένη θεσπίσματα, τὰ βέβηλα δὲ τῆς δυσσεβείας ἐκδιώξασα δόγματα. καὶ τὸ παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ πατέρων ἐκτεθέν, καὶ αὐθις παρὰ τῶν ἑκατὸν

6–7 cf. Hebr. 4,15   7 1. Joh. 5,20   8–9 Joh. 8,12   9–10 Joh. 14,27   15 cf. Is. 11,3

1–770,35 cf. ACO II 1,2 p. 126,8–128,14 (gr.); ACO II 2,2 p. 83,14–84,28 (lat.)

MTO f(1)

1 f *superscriptio*: ὄρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν κωνσταντινουπόλει ἑκτῆς συνόδου ἁγία καὶ μεγάλη
 TO] καὶ μεγάλη T *add.* καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη M 3 κωνσταντινουπόλει νέα Ῥώμη] πόλει f
 4 τρούλλῳ] τρούλλῳ O 6 μονογενῆς] μονογενεῖς M 7 ἐν εὐαγγελικαῖς] εὐαγγελικῶς f δια-
 πρυσίαις] διαπρυσίαις f 8 περιπατήσει] περιπατήσει f 9–10 ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
 ἀφήμι ὑμῖν f 10 τοι *om.* T 14 τῇ] τὴν f 15 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O f πατέρων T *add.*
 εὐθείᾳ τρίβῳ] εὐθείαν τρίβον T 18 τῇ] τὴν f 20–21 θεσπεσίων διακοσίων M 24 μομφουεστίας]
 μομφουεστίας T f διδύμου *om.* O καὶ διδύμου καὶ τῶν O θεοδώριτου] θεοδωρήτου f 25
 ἀοιδίου] ἀοιδίου O Ἰβᾶ] Ἰβᾶ T 26 μάριν] μάρην T f 26–27 ἀνανεωσαμένη] ἀνανεωσάμενοι
 O 28 ὀκτῶ θεοφόρων πατέρων f

Sanctum magnum et uniuersale concilium, quod per gratiam dei et piam sanctionem Constantini piissimi ac fidelissimi magni imperatoris congregata est in hac a deo conseruanda regia Constantini urbe noua Roma in secretario diualis palatii, quod cognominatur Trullus, definiuit quae subter adnexa sunt:

Absque solo peccato factus est unigenitus dei patrisque filius et uerbum, qui per omnia similis nobis homo *Christus uerus deus* noster, per euangelicas uoces flagranter praedicauit: *ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen uitae*; et iterum: *pacem meam do uobis, pacem meam relinquo uobis*. ac proinde diuinitus edita pacis doctrina deo instruente mansuetissimus noster imperator institutus propugnator quidem est rectae fidei, expugnator uero prauae doctrinae, hoc sanctum uniuersale nostrum congregans collegium totius ecclesiae adunauit conpaginem. unde sanctum hoc nostrum concilium et uniuersale impietatis errorem nunc usque, quia quibusdam temporibus factus est, procul abiciens, sanctorum autem ac probabilium patrum inoffense recto tramite iter consecutum, sanctas et uniuersales quinque synodos pie eis in omnibus consonauit. trecentorum inquit decem et octo sanctorum patrum, qui in Niceam conuenerunt aduersum Arrium furiosum, et ei quae a centum quinquaginta deo inspiratis uiris post hanc apud Constantinopolim aduersum Machedonium inpugnatorem spiritus et Apollinarem impium, similiter et ei quae in Epheso prius aduersum Nestorium Iudaicae intellegentiae congregata est ducentorum uenerabilium uirorum, atque ei quae in Calcedona sexcentorum triginta deo inspiratorum patrum aduersum Euthicem et Dioscorum deo odibilium, super has et ultimae harum quintae sanctae synodi, quae hic congregata est aduersum Theodorum Mobsuestenum, Origenem, Didimum et Euagrium et scripta Theodoriti aduersum duodecim capitula laudabilis Cyrilli, et epistolam, quae dicitur Hibae ad Marim Persam scriptam, immutilatas quidem in omnibus pietatis renouans sanctiones, profanas uero impietatis expellens doctrinas et id quod est a trecentis decem et octo patribus

VPG(6) MNL

1 et uniuersale magnum concilium V concilium magnum et uniuersale P per om. N gratiam] misericordiam L 2 constantini piissimi ac fidelissimi] constantinus piissimus ac fidelissimus VPG magni] magnus V imperatoris] imperator V imperii G congregata] congregatum M² 3 constantini] L *margin. nota:* reformatio synodi secretario] secreto VPG diualis] diuinalis VP 4 adnexa] abnexa VPG MN sunt. et quia iam in superiore (superiori G) actione definitio (diffinitio G) fidei scripta est, in actione (hactione V) hac (ac VPG) non eam (moneam VPG) scripsi (scrpsi V), sed episcoporum subscriptiones et imperatoris tantum VPG *et explic. usque ad 777,27* 6 per] pre N 7 flagranter] flagrantibus L 8 sum] solum N 9 ac] hac N hanc L 10 diuinitus edita] diuinitatem sed ita L¹ imperator] imperatore N imperato L 11 sanctum] secundum L 12 uniuersale] uniuersalem N totius om. N adunauit] adunauimus L conpaginem] compaginem M²L 13 nostrum hoc L uniuersale] uniuersalem M¹NL errorem] errore N nunc usque] nuntius que L quia] quod N 14 procul om. M 15 inoffense] inoffenso M consecutum] consecuta M¹NL synodos] synodos N synodus L 16 eis] ei L 17 niceam] nicea L aduersum] aduersus L furiosum] furio.sum M *ras.* 19 machedonium] macedonium N inpugnatorem] impugnatorem L apollinarem] appollinarem M apolinarem L et² om. N quae] qui M¹NL 20 intellegentiae] intelligentiae L 21 calcedona] chalcedona N sexcentorum] sexentorum M 22 aduersum] aduersus M euthicem] euthice M¹ euthicen M² 23 aduersum] aduersus NL 24 mobsuestenum] mobsuesthenum N origenem] originem M¹N euagrium] euagrius L theodoriti] theodonthi L 26 immutilatas] immutilitas M 27 impietatis] impietates M¹NL

πεντήκοντα θεοφρόνως βεβαιωθέν, ὅπερ καὶ αἱ λοιπαὶ ἅγιοι σύνοδοι ἐπ' ἀναιρέσει πάσης ψυχοφθόρου αἰρέσεως ἀσπασίως ἐδέξαντο καὶ ἐπεκύρωσαν σύμβολον καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἅγια καὶ οἰκουμενικὴ θεοπνεύστως ἐπεσφράγισε σύνοδος.

- 5 Ἐκθεσις πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτώ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων·
 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὄρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ
 10 πάντα ἐγένετο, τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα <ἐκ τοῦ οὐρανοῦ> καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθημένον καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.
- 15 Τοὺς δὲ λέγοντας· „ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν“ καὶ „πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν“ καὶ ὅτι „ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο“ ἢ „ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας“ φάσκοντες εἶναι ἢ „τρεπτόν ἢ ἄλλοιωτόν“ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἅγια τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.
- 20 Ἐκθεσις πίστεως τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πενήκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων.
 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὄρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ
 25 θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν
 30 δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν· ὁμολογοῦμεν ἕνα βᾶπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν
 35 τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἄμήν.

MTO f

1 θεοφρόνως βεβαιωθέν *om.* M 3 θεοπνεύστως] θεόπνευστος M 5 τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων
 τριακοσίων δέκα ὀκτώ πατέρων f καὶ² *om.* MO f 6 παντοκράτορα ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς
 πάντων f 7 ποιητὴν *om.* O 8 μονογενῆ] μονογενῆ M φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ O 11
 de caelo = <ἐκ τοῦ οὐρανοῦ> *om.* MTO f 23 μονογενῆ] μονογενῆ M 31 τὸ κύριον *om.* M
 καὶ τὸ ζωοποιόν O

editum et dehinc a centum quinquaginta deo instruente confirmatum est, quod et ceterae sanctae synodi ad extinguendam omnem pestiferam heresem alacriter susceperunt et confirmauerunt symbolum et hoc nostrum sanctum et uniuersale deo inspiratum consignauit concilium.

Simbolum Nicenum CCCX et VIII.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, omnium uisibilium et inuisibilium factorem, et in unum dominum Iesum Christum filium dei, qui natus est ex patre unigenitum, hoc est de essentia patris, deum de deo, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, quae in caelo et quae in terra, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelo incarnatumque et humanatum, passum et resurgentem tertia die et ascendentem in caelos <et sedentem ad dexteram patris> et uenturum iudicare uiuos et mortuos; et in spiritum sanctum.

Eos uero, qui dicunt quia „erat aliquando quando non erat“ et „antequam nasceretur non erat“ et quia „ex nihilo factus est“ uel „ex altera substantia uel essentia“ dicentes esse aut „uertibilem aut mutabilem“ filium dei, hos anathematizat catholica et apostolica ecclesia.

Et centum quinquaginta sanctorum patrum Constantinopolim congregatorum:

Credimus in unum deum patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, uisibilium omnium et inuisibilium; et in unum dominum Iesum Christum filium dei unigenitum, qui ex patre natus est ante omnia saecula, lumen de lumine, deum uerum de deo uero, natum non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, propter nos homines et propter nostram salutem descendentem de caelis et incarnatum de spiritu sancto et Maria uirgine et humanatum crucifixumque pro nobis sub Pontio Pilato et passum et sepultum et resurgentem tertia die secundum scripturas, et ascendentem in caelis et sedentem ad dexteram patris et iterum uenturum cum gloria iudicare uiuos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in spiritum sanctum, dominum et uiuificantem, ex patre procedentem, cum patre et filio coadorandum et cumglorificandum, qui locutus est per prophetas; in unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. confitemur unum baptisma in remissionem peccatorum, speramus resurrectionem mortuorum et uitam futuri saeculi. amen.

MNL

1 a centum] ab centum M¹ 2 heresem *om.* N 6 symbolum ... VIII *om.* M symbolum nicenum
 CCC X et VIII patrum hic confirmatum L 7 omnium M² *add.* 8 filium] filiu N est *om.* N
 9 hoc est] homine N de² *om.* N deo] domino M¹ 10 natum non factum] nato non facto M¹
 13 και καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς = <et sedentem ad dexteram patris> *om.* MNL (*cf.* 717,8) 15
 quia] qui M¹N 16 nihilo] nichilo N dicentes] dicente N 17 aut mutabilem *om.* L cat-
 holica] captolica L 20 L *marginis*: symbolum constantinopolim .CL. sanctorum patrum 23 natum *om.*
 L 24 nos *om.* N 29 uiuificantem] uiuificatore N uiuificantem L 30 cumglorificandum]
 conglorificandum M² 31 catholicam] captolicam L confitemur] confiteor N 32 – 33 saeculi
 mei amen L

Ἡ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος εἶπεν·

Ἦρκει μὲν οὖν εἰς ἐντελῆ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐπίγνωσίν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ εὐσεβὲς καὶ ὀρθόδοξον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἐπαύσατο ἀρχῆθαι τῆς κακίας ὁ ἐφευρετὴς συνεργὸν τὸν ὄφιν εὐράμενος καὶ δι' αὐτοῦ τὸν ἰοβόλον τῆ ἀνθρωπιείᾳ φύσει προσαγόμενος θάνατον, οὕτω καὶ νῦν ὄργανα πρὸς τὴν οἰκείαν αὐτοῦ βούλησιν εὐρηκῶς ἐπιτήδεια, Θεόδωρόν φαμεν τὸν γενόμενον τῆς Φαρὰν ἐπίσκοπον, Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον τοὺς γενομένους προέδρους τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν γενόμενον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπισκοπήσαντα, Μακάριον τε τὸν Ἀντιοχείας προσεχῶς γενόμενον πρόεδρον καὶ Στέφανον τὸν τοῦτου μαθητὴν, οὐκ ἤργησε δι' αὐτῶν τῷ τῆς ἐκκλησίας πληρώματι τῆς πλάνης ἐπεγείρειν τὰ σκάνδαλα ἐνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ καινοφώνως ἐνσπείρας τὴν αἴρεσιν τῆ Ἀπολιναρίου, Σεβήρου καὶ Θεμεστίου τῶν δυσσεβῶν φρενοβλαβεῖ κακοδοξίᾳ συναΐδουσαν, καὶ τὸ τέλειον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνελεῖν διὰ τινος δολερᾶς ἐπινοίας σπουδάσασαν, ἀθέλητον ἐντεῦθεν καὶ ἀνενέργητον τὴν νοερῶς ἐμψυχωμένην αὐτοῦ σάρκα δυσφήμως εἰσάγουσαν.

Ἐξήγειρε τοίνυν Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸν πιστὸν βασιλέα, τὸν νέον Δαυίδ, ἄνδρα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν εὐρηκῶς, ὃς οὐκ ἔδωκε, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς βλεφάροις αὐτοῦ νυσταγμόν, ἕως ὅτου διὰ τῆς καθ' ἡμᾶς θεοσυλλέκτου ταύτης καὶ ἱερᾶς ὁμηγύρεως τὸ τῆς ὀρθοδοξίας εὔρε τέλειον κήρυγμα, κατὰ γὰρ τὴν θεόλεκτον φωνὴν ὅπου ἐάν εἴσι δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι συνηγμένοι, ἐκεῖ εἶμι ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἥτις παροῦσα ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος πιστῶς δεξαμένη καὶ ὑπτίαις χερσὶν ἀσπασαμένη τὴν τε τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ἀγάθωνος γενομένην ἀναφορὰν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ πιστότατον ἡμῶν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὴν ἀποβαλλομένην ὀνομασίαν τοὺς κηρύξαντας καὶ διδάξαντας, ὡς προδεδήλωται, ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας <τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ> Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὡσαύτως δὲ προσηκαμένη καὶ τὴν ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀγιωτάτου πάπαν ἱερᾶς συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε θεοφιλῶν ἐπισκόπων ἐτέραν συνοδικὴν ἀναφορὰν <ἀπεσταλμένην> πρὸς τὴν αὐτοῦ θεόσοφον γαληνότητα, ὡς ἄτε συμφωνούσας τῇ τε ἀγίᾳ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ καὶ τῷ Τόμῳ τοῦ πανιέρου

12 cf. 1. Joh. 5,20   18–19 1. Reg. 13,14   19–20 Ps. 131,4   22–23 Mt. 18,20   28 cf. 1. Joh. 5,20

2–3 cf. ACO II 1,2 p. 128,15–16

MTO f

2 οὖν om. TO   4 ὁ om. O f   εὐράμενος] εὐρόμενος f   7 προέδρους ταύτης τῆς f   ταύτης om. f   9 καὶ om. M   10 τῷ] τὸ f   11 ἐπεγείρειν] ἐπεγείρων O   12 τριάδος κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ O   τῷ ὀρθοδόξῳ λαῷ om. f   12–13 καινοφώνως] κenoφώνως f   13 αἴρεσιν] ἔνωσιν M   σεβήρου] σεήρου O f   14 κακοδοξίᾳ] καρδίᾳ M   15 τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ O   16 νοερῶς] νοερὰν f   ἐμψυχωμένην] ἐψυχωμένην M   17 εἰσάγουσαν] σπουδάσασαν M   21 εὔρε] ἤρε T   22 συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι O   26 διδάξαντας καὶ κηρύξαντας f   27–28 domini nostri iesu = <τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ> om. MTO f   28 ἀληθινοῦ om. M f   προσηκαμένη δὲ O   30 quae missa est = <ἀπεσταλμένην> om. MTO f   31 χαλκηδόνι] χαλκηδόνω f

⟨Sanctum et uniuersale concilium dixit:⟩

Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxae fidei cognitionem atque confirmationem
pium atque orthodoxum hoc diuinae gratiae symbolum; sed quoniam non destitit ab
exordio adinuentor malitiae cooperatorem sibi serpentem inueniens et per eum uenenosam
humanae naturae deferens mortem, ita et nunc organa ad propriam sui uoluntatem apta
repperiens, Theodorum dicimus, qui fuerat episcopus Pharan, Sergium, Pyrrum,
Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiae urbis antistites, insuper et Honorium, qui fuit
papa antiquae Romae, et Cyrum, qui Alexandriae tenuit episcopatum, Macharium quoque,
qui nuper fuerat Antiochiae praesul, et Stephanum eius discipulum, non uacauit
per eos plenitudini ecclesiae erroris scandala suscitare unius uoluntatis et unius operationis
in duabus naturis unius de sancta trinitate *Christi ueri dei* nostri orthodoxae plebi
⟨nou⟩sone disseminando heresem consentaneam insanae ac malitiosae sectae impiorum
Apollinarii, Seueri atque Themestii, et perfectionem [humanitatis] ⟨humanationis⟩ unius
eiusdemque domini Iesu Christi dei nostri molita est per quandam dolosam adinuentionem
perimere, per hoc inuoluntariam et inoperatricem carnem eius, quae intellectualiter ani-
mata est, infamiter introducens.

Excitauit igitur Christus deus noster fidelissimum imperatorem, nouum *David, uirum
secundum cor suum inueniens*, qui *non dedit*, iuxta quod scriptum est, *somnum oculis
suis et palpebris eius dormitationem*, donec per hunc nostrum a deo congregatum sa-
crumque conuentum ipsam rectae fidei repperit perfectam praedicationem, secundum
enim a deo editam uocem *ubi duo uel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in
medio eorum*, quae praesens sancta et uniuersalis synodus fideliter suscipiens et expansis
manibus amplectens tam suggestionem, quae a sanctissimo ac beatissimo Agathone papa
antiquae Romae facta est ad Constantinum piissimum atque fidelissimum nostrum im-
peratorem, ⟨quae⟩ nominatim abiecit eos, qui docuerunt uel praedicauerunt sicut superius
dictum est, unam uoluntatem et unam operationem in incarnationis dispensatione domini
nostri Iesu *Christi ueri dei* nostri, adaeque amplexa est et alteram synodalem suggestionem,
quae missa est a sacro concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum uiginti
quinque deo amabilium episcoporum ad eius deo instructam tranquillitatem, utpote
consonante sancto Calcedonensi concilio et Tomo sacratissimi et beatissimi papae eiusdem

---

MNL

1 ἡ ἀγία καὶ οἰκουμένη συνόδος εἶπεν = ⟨sanctum et uniuersale concilium dixit:⟩ *om.* MNL (*cf.* 719,5)
3 diuinae] diuinum L symbolum] symbolum N 4 adinuentor] abinuentor N adinuictos L
uenenosam] uenenosa NL 6 repperiens] reperiens NL 7 antistites] antistes NL 8 papa] pape
N episcopatum] principatum L macharium] macarium NL 9 antiochiae] anthiotiae N
uacauit] uacuit N 10 plenitudini] plenitudine M¹N plenitudinem L ecclesiae] aecclesiae N
scandala] candala M¹ 11 ueri *om.* N plebi] plebis N 12 ⟨nou⟩sone] unisone ML uni-
sione N malitiosae] militiose N 13 apollinarii] appollinarii M themestii] senestii L τῆς
ἐνανθρωπήσεως = ⟨humanationis⟩ [humanitatis] MNL 14 molita] mollitia L¹ 19 palpebris eius]
palbebris suis N palpebris suis L 20 rectae] rectam N repperit] reperit L 21 editam]
aeditam N 22 uniuersalis synodus] uniuersali sinodus N et² *om.* N 23 amplectens *om.* L
tam *om.* N 24 piissimum *om.* M¹L piissimum atque *om.* N 24–25 imperatorem] imperatori
M¹ 25 ⟨quae⟩] qui MNL eos] eas N 27 synodalem] sinodalem M 27–28 suggestionem
... concilio N *bis* 29 eius *om.* N instructam] instructa NL 30 consonante] consonantes NL
calcedonensi] calcedonense M calcedonensis NL tomo] thomo M² et beatissimi *om.* L

καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, τῷ σταλέντι πρὸς Φλαβιανὸν τὸν ἐν ἀγίοις, ὃν καὶ „στήλην ὀρθοδοξίας“ ἡ τοιαύτη σύνοδος ἀπεκάλεσεν· ἔτι μὴν καὶ ταῖς συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς ταῖς γραφεύσαις παρὰ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους ἐπομένη τε ταῖς ἀγίαις
 5 καὶ οἰκουμενικαῖς πέντε συνόδοις καὶ τοῖς ἀγίοις καὶ ἐκκρίτοις πατράσι καὶ συμφώνως ὀρίζουσα ὁμολογεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν, τὸν ἕνα τῆς ἀγίας ὁμοουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, „τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν
 10 ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν *χωρὶς ἁμαρτίας*, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, *ἐπ’ ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν* τὸν αὐτὸν δι’ ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς κυρίως καὶ κατὰ ἀλήθειαν θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀτρέπτως ἀχωρίστως ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον,
 15 οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσιν, σφωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ιδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἕνα πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον ἢ διαιρούμενον, ἀλλ’ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφηταὶ περὶ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἡμᾶς Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐξεπαίδευσεν καὶ τὸ τῶν ἀγίων πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον“,
 20 καὶ δύο φυσικὰ θελήσεις ἦτοι θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰ ἐνεργεῖας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀμερίστως ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἀγίων πατέρων διδασκαλίαν.

Ἦσαύτως κηρύττομεν καὶ δύο μὲν φυσικὰ θελήματα οὐχ ὑπεναντία, μὴ γένοιτο, καθὼς οἱ ἀσεβεῖς ἔφησαν αἰρετικοί, ἀλλ’ ἐπόμενον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα καὶ μὴ ἀντιπίπτον ἢ ἀντιπαλαῖον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὑποτασσόμενον τῷ θεῷ αὐτοῦ καὶ πανσθενεῖ θελήματι·
 25 „ἔδει γὰρ τὸ τῆς σαρκὸς θέλημα κινηθῆναι, ὑποταγῆναι δὲ τῷ θελήματι τῷ θεῷ“ κατὰ τὸν πάνσοφον Ἀθανάσιον. ὡς περὶ γὰρ ἡ αὐτοῦ σὰρξ σὰρξ τοῦ θεοῦ λόγου λέγεται καὶ ἔστιν, οὕτως καὶ τὸ φυσικὸν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ θέλημα ἴδιον τοῦ θεοῦ λόγου λέγεται καὶ ἔστι, καθὰ φησιν ὁ αὐτός· „ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός· ἴδιον λέγων θέλημα αὐτοῦ τὸ τῆς σαρκός,
 30 ἐπεὶ καὶ ἡ σὰρξ ἴδια αὐτοῦ γέγονεν.“ ὃν γὰρ τρόπον ἡ παναγία καὶ ἄμωμος ἐμψυχωμένη αὐτοῦ σὰρξ θεωθεῖσα οὐκ ἀνηρέθη, ἀλλ’ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ὄρω τε καὶ λόγῳ διέμεινεν, οὕτως καὶ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα θεωθὲν οὐκ ἀνηρέθη, σέσωσται δὲ μᾶλλον κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον λέγοντα· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ, θεωθὲν ὄλον.“

6 cf. 1. Joh. 5,20   10 cf. Hebr. 4,15   11 cf. Hebr. 1,2   28–29 Joh. 6,38

2 Symb. Chalc. ACO II 1,2 p. 129,15   7–19 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–130,3   20–21
 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,31   25 cf. p. 660,15–16; cf. ACO ser. II vol. I p. 284,19   26–27
 cf. Ps.-Athanasius, ad Iovinianum imp., PG 28,532 A   28–30 cf. p. 660,12–14; cf. ACO ser. II vol. I
 p. 284,13–15   33–34 cf. Gregorius Naz., or. 30,12; PG 36,117 C 6–7

MTO f

1 αὐτῆς om. O   2 φλαβιανὸν] φλαυιανὸν f   5 πέντε καὶ οἰκουμενικαῖς f   ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O f
 6 ὁμολογεῖν] ὁμολογεῖ f   7 ἀγίας καὶ ὁμοουσίου M f   8–10 θεὸν ... ἀνθρωπότητα om. O   13
 κατὰ ἀλήθειαν] ἀληθῶς M   θεοτόκου] κυρίου O   υἱὸν om. f   14 μονογενῆ] μονογενῆ M
 17 μονογενῆ] μονογενῆ M   19 ἀγίων om. M   28 ὁ om. MT   καταβέβηκα] καταβέβημα M²
 τὸ θέλημα om. O   30 ἡ¹ om. M   ἐμψυχωμένη] ἐψυχωμένη M   32 θεωθὲν] θεόθεν T   34
 θεῷ] θεὸν f   θεωθὲν] θεόθεν T

antiquae Romae Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem et „titulum rectae fidei“ huiusmodi synodus appellauit; adhaec et synodicis epistolis, quae scriptae sunt a beato Cyrillo aduersum impium Nestorium et ad orientales episcopos assecutus quoque sancta quinque uniuersalia concilia et sanctos atque probabiles patres consonanterque confiteri definiens dominum nostrum Iesum *Christum uerum deum* nostrum unum de sancta et consubstantiali et uitae originem praebente trinitate, „perfectum in deitate et perfectum eundem in humanitate, deum uere et hominem uere eundem ex anima rationali et corpore, consubstantiali patri secundum deitatem et consubstantiali nobis secundum humanitatem, per omnia similem nobis *absque peccato*, ante saecula quidem ex patre genitum secundum deitatem, *in ultimis autem diebus* eundem propter nos et propter nostram salutem de spiritu sancto et Maria uirgine proprie et ueraciter dei genitrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum et filium dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse inconuertibiliter inseparabiliter indiuisse cognoscendum, nusquam extincta harum naturarum differentia propter unionem, saluataque magis proprietate utriusque naturae et in unam personam et unam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum uel diuisum, sed unum eundemque filium unigenitum deum uerbum dominum Iesum Christum, iuxta quod olim prophetae de eo et ipse nos dominus Iesus Christus erudiuit et sanctorum patrum nobis tradidit symbolum“, et duas naturales uoluntates in eo et duas naturales operationes indiuisse inconuertibiliter inseparabiliter inconfuse secundum sanctorum patrum doctrinam.

Adaeque praedicamus et duas naturales uoluntates non contrarias, absit, iuxta quod impii asseruerunt heretici, sed sequentem humanam eius uoluntatem et non resistentem uel reluctantem, sed potius et subiectam eius diuinae atque omnipotenti uoluntati. „oportebat enim carnis uoluntatem moueri, subici uero uoluntati diuinae“ iuxta sapientissimum Athanasium. sicut enim eius caro <caro> dei uerbi dicitur et est, ita et naturalis carnis eius uoluntas propria dei uerbi dicitur et est, sicut ipse ait: „*quia descendi de caelo, non ut faciam uoluntatem meam, sed uoluntatem eius qui misit me patris*; suam propriam dicens *uoluntatem* quae erat *carnis* eius, nam et caro propria eius facta est.“ quemadmodum et sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata est non est perempta, sed in proprio sui statu et ratione permansit, ita et humana eius uoluntas deificata non est perempta, saluata est autem magis secundum deiloquum Gregorium dicentem: „nam et illius uelle, qui in saluatore intellegitur, non erat contrarium deo, deificatum est totum.“

MNL

1 flauianum] flabianum N   2 et haec et L   4 consonanterque] consonantesque L   6 originem] origine N   praebente] preuente NL   8 corpore et consubstantiali patri] patri MNL
11 genitrice] genitrice M¹NL   12 eundemque] eundem NL   dominum filium L   13 inseparabiliter *om.* L   14 extincta] extinctam NL   differentia] differentiam L   15 et² in unam L   17 christum iesum iusta L   de eo] deco M   18 symbolum] simbulum N   20 doctrinam] doctrina N   21 adaeque] ad ea que L   22 asseruerunt] asserunt NL   sed M² *add.*   23 et *om.* L
25 ὀρέξ = <caro> *om.* MNL   25–26 ita et ... est *om.* L   27 meam] eam N   28 eius propria N   29 animata] anima L   deificata] dei facta L   30 sed M² *add.*] si NL   31 deiloquum] dei eloquium M¹   dei loquium N   dei locum L   32 intellegitur] intelligitur L

Δύο δὲ φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀμερίστως ἀσυγχύτως ἐν αὐτῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν δοξάζομεν, τουτέστι θείαν ἐνέργειαν καὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν κατὰ τὸν θεηγόρον Λέοντα τρανέστατα φάσκοντα· „ἐνεργεῖ γὰρ ἑκατέρα μορφή μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας, ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργα-
5 ζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ἅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος.“
„οὐ γὰρ δήπου μίαν δώσομεν φυσικὴν τὴν ἐνέργειαν θεοῦ καὶ ποιήματος, ἵνα μήτε τὸ ποιηθὲν εἰς τὴν θείαν ἀναγάγωμεν οὐσίαν, μήτε μὴν τῆς θείας φύσεως τὸ ἐξαιρετὸν εἰς τὸν τοῖς γεννητοῖς πρέποντα καταγάγωμεν τόπον.“ ἐνὸς γὰρ καὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ τε θαύματα καὶ τὰ πάθη γινώσκομεν, „κατ’ ἄλλο καὶ ἄλλο“ τῶν ἐξ ὧν ἐστὶ φύσεων καὶ ἐν αἷς τὸ εἶναι
10 ἔχει, ὡς ὁ θεσπέσιος ἔφησε Κύριλλος.

Πάντοθεν γοῦν τὸ ἀσύγχυτόν τε καὶ ἀδιαίρετον φυλάττοντες συντόμῳ φωνῇ τὸ πᾶν ἐξαγγέλλομεν· ἕνα τῆς ἀγίας τριάδος καὶ μετὰ σάρκωσιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν εἶναι πιστεύοντες φαμεν τὰς δύο αὐτοῦ φύσεις ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ διαλαμπύσει ὑποστάσει, ἐν ἣ τὰ τε θαύματα καὶ τὰ παθήματα δι’ ὅλης αὐτοῦ τῆς
15 οἰκονομικῆς ἀναστροφῆς οὐ κατὰ φαντασίαν, ἀλλ’ ἀληθῶς ἐπεδείξατο τῆς φυσικῆς ἐν αὐτῇ τῇ μιᾷ ὑποστάσει διαφορᾶς γνωριζομένης τῷ μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ἑκατέραν φύσιν ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως θέλειν τε καὶ ἐνεργεῖν τὰ ἴδια· καθ’ ὃν δὴ λόγον καὶ δύο φυσικὰ θελήματά τε καὶ ἐνεργείας δοξάζομεν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καταλλήλως συντρέχοντα.

20 „Τούτων τοίνυν μετὰ πάσης πανταχόθεν ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας παρ’ ἡμῶν διατυπωθέντων ὀρίζομεν ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι ἢ φρονεῖν ἢ διδάσκειν ἑτέρως, τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ προκομίζειν ἢ διδάσκειν ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἰρέσεως οἷας οὖν“ ἢ καινοφωνίαν ἦτοι
25 λέξεως ἐφεύρεσιν πρὸς ἀνατροπὴν εἰσάγειν τῶν νυνὶ παρ’ ἡμῶν διορισθέντων, „τούτους, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικούς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μονάζοντες εἶεν ἢ λαικοί, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.“

2 + 7 – 8 cf. 1. Joh. 5,20   23 – 24 cf. 1. Tim. 2,4 etc.

3 – 5 cf. Leo papa, epist. ad Flavianum, ACO II 2,1 p. 28,12 – 14   6 – 8 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 32, PG 75,453 B 13 – C 3   20 – 27 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 130,4 – 11

MTO f

1 ἀσυγχύτως ἀμερίστως f   2 ἡμῶν¹ om. O   3 τρανέστατα] τρανότατα M   6 δώσομεν] δώσωμεν f
7 ἀναγάγωμεν] ἀναγάγομεν f   8 γεννητοῖς] γενητοῖς f   καταγάγωμεν] καταγάγομεν M   καὶ
O add.   11 τε om. T   13 ἡμῶν om. f   14 διαλαμπύσει] διαλαπούσει MO   διαλάμπουσα
T   διαλάμπουσας f   τὰ² om. O f   15 οἰκονομικῆς om. f   16 ἑκατέραν φύσιν] ἑκατέρᾳ φύσει
O   17 ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως om. MTO   20 ἐμμελείας] ἐπιμελείας O   23 ἐθέλουσιν] θέλουσιν
M f   27 αὐτούς desin. f

Duas uero naturales operationes indiuisse inconuertibiliter inconfuse inseparabiliter in eodem domino Iesu *Christo uero deo* nostro [glorificamus] <confitemur>, hoc est diuinam operationem et humanam operationem secundum diuinorum praedicatorem Leonem aper-
tissime asserentem: „agit enim utraque forma cum alterius communione quod proprium
est, uerbo scilicet operante quod uerbi est et carne exsequente quod carnis est.“ „nec enim
in quoquam unam dabimus naturalem operationem dei et creaturae, ut neque quod
creatum est in diuinam educamus essentiam, neque quod eximium est diuinae naturae ad
competentem creaturis locum deiciamus.“ unius enim eiusdem tam miracula quamque
passiones cognoscimus „secundum aliud et aliud“ eorum, ex quibus est naturis et in
quibus habet esse, sicut ammirabilis inquit Cyrillus.

Undique igitur inconfusum atque indiuisum conseruantes breui uoce cuncta proferimus,
unum sanctae trinitatis et post incarnationem dominum nostrum Iesum *Christum uerum
deum* nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in una eius radiantes
subsistentia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui dispensationem
conuersatus, non per fantasiam, sed ueraciter haec demonstrauit ob naturalem differentiam
in eadem una subsistentia cognoscendam, dum cum alterius communione utraque natura
indiuisse et inconfuse propria uellet atque operaretur; iuxta quam rationem et duas
naturales uoluntates et operationes confitemur ad salutem humani generis conuenienter
in eo concurrentes.

„His igitur cum omni undique cautela atque diligentia a nobis formati definimus aliam
fidem nulli licere proferre aut conscribere componere uel sapere uel etiam aliter docere,
qui uero praesumpserint fidem alteram uel componere uel proferre uel docere uel tradere
aliud symbolum uolentibus conuerti ad *agnitionem ueritatis* ex gentilitate uel ex Iudaismo
aut ex qualibet herese“, aut qui nouitatem uocis uel sermonis adinventionem ad subuer-
sionem eorum, quae nunc a nobis determinata sunt, introducere, „hos, si quidem episcopi
fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos uero a clero; si
autem monachi fuerint aut laici, etiam anathematizari eos.“

MNL

1 indiuisse et inconuertibiliter N 2 domino nostro iesu L δοξάζομεν = <confitemur>] [glorificamus]
MNL 3 et humanam operationem *om.* L 4 agit] ait N 5 est¹ *om.* L exsequente]
exequente NL 6 dabimus] dauimus N naturalem *om.* L 7 essentiam] essentia N sen-
tentiam L¹ 8 competentem creaturis] competentem locum creatoris M¹NL 10 ammirabilis] admi-
rabilis M²L inquit] inquit N 12 unum] unam M¹ dominum ... christum] domini nostri iesu
christi L 13–14 radiantes subsistentia] radiantem subsistentiam L 15 fantasiam] phantasiam N
fantisiam L 16 una subsistentia] unam subsistentiam M cognoscendam] cognoscenda N 17
operaretur] operatur M¹ iuxta] iusta L 19 in eo *om.* M ine N 20 cum N *add.* 23
symbolum] simbolium N 24–25 subuersionem] subuersione N 25 determinata] determina N
26 episcopatu] episcopatum NL¹ 27 aut laici *om.* N

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ

- Ἀ Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 5 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμεικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα
 Β Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμεικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα
 Γ Ἰωάννης ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμεικοῦ πάπα πόλεως Ῥώμης ὑπέγραψα
 10 Δ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ε Πέτρος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέως
 μεγαλοπόλεως ὑπέγραψα
 ΣΤ Θεοφάνης ἐλέω θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἦτοι Ἀντιοχείας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ζ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου
 15 πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
 ἡμῶν πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπέγραψα
 Η Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου
 Ῥώμης καὶ ληγατάριος ὀρίσας ὑπέγραψα
 Θ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου καὶ τὸν
 20 τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ι Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώρου τοῦ μακαριωτάτου
 ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥαβεννησίων πόλεως ὑπέγραψα
 ΙΑ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς
 25 συνόδου τῆς ἀγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης
 ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΙΒ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κορίνθου καὶ ληγατάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου
 <πόλεως> Ῥώμης ὀρίσας ὑπέγραψα

MTO

5 μακαριωτάτου καὶ οἰκουμεικοῦ] ἀγιωτάτου O πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης O 7 μακαριωτάτου]
 ἀγιωτάτου MO 9 μακαριωτάτου] ἀγιωτάτου O 10 ἐλέει] ἐλέω T (*ita saepe*) 18 ὀρίσας *om.*
 O 19 τριμιθούντων] τριμιθούντων M 22 Ῥαβεννησίων] Ῥαββεννησίων M 23 ληγάτος]
 ληγατάριος M λεγάτος O 23 – 24 τῆς συνόδου πάσης O 26 στέφανος] στεφανᾶς O ληγα-
 τάριος] ληγάτος T λεγάτος O 27 *urbis* = <πόλεως> *om.* MTO

〈ET SUBSCRIPTIONES〉

- 1 Theodorus humilis presbiter sanctae <ecclesiae> Romae et locum gerens Agathonis
beatissimi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi 5
- 2 Georgius humilis <presbiter> sanctae ecclesiae Romae et locum gerens Agathonis
beatissimi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi
- 3 Iohannis humilis diaconus sanctae ecclesiae Romae et locum gerens Agathonis beatis-
simi et uniuersalis papae urbis Romae subscripsi
- 4 Georgius miserante deo episcopus Constantinopoleos nouae Romae definiens sub-
scripsi 10
- 5 Petrus presbiter et locum seruans apostolicae sedis Alexandrinae <magnae> ciuitatis
subscripsi
- 6 Theophanis misericordia dei episcopus Theopoleos seu Antiochiae <definiens> sub-
scripsi 15
- 7 Georgius humilis presbiter locum gerens Theodori deo amabilis presbiteri et loci
seruatoris apostolicae sedis sanctae Christi dei nostri ciuitatis Hierus<olymorum> sub-
scripsi
- 8 Iohannis misericordia dei episcopus Thesalonicae et uicarius apostolicae sedis Romae
et legatus <definiens> subscripsi 20
- 9 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Tremithuntorum insulae Cypri locum
gerens Epiphanii sanctissimi archiepiscopi definiens subscripsi
- 10 Theodorus humilis presbiter et locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi ciui-
tatis Rauennae subscripsi
- 11 Iohannis indignus episcopus sanctae ecclesiae Portuensis et legatus totius concilii 25
sanctae atque apostolicae ecclesiae <apostolicae> sedis urbis Romae <definiens> subscripsi
- 12 Stephanus misericordia dei episcopus Corinthi et legatus apostolicae sedis Romae
urbis <definiens> subscripsi

VPG

2 αἱ ὑπογραφαί = <et subscriptiones> *om.* VPG 4 theodorus] theoderus V (*inc.* VPG) theodericus
G ἐκκλησίας = <ecclesiae> *om.* VPG 5 uniuersalis] uniuersales P 6 πρεσβύτερος = <presbiter>
om. VPG romae] romam VP romanae G locum gerens] legatus G 7 uniuersalis] unium
VP 8 locum gerens] legatus G 9 uniuersalis] unum P uniuersali G papae] papa VP
subscripsi] ut supra G 10 constantinopoleos] constantinopeleos P 10–11 definiens subscripsi] ut
supra G 12 et *om.* V μεγαλοπόλεως = <magnae> ciuitatis *om.* VPG 13 subscripsi] ut supra
G subscripsi item petrus presbiter et locum seruans apostolicae sedis alexandrinae magnae ciuitatis
subscripsi VP 14 theophanis] thaophanus P¹ theophanus P² theophanes G antiochiae]
anthiochiae G ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG 14–15 subscripsi] ut supra G 16 locum *om.*
P amabilis] amabis P presbiteri] presbyteri G 17 dei christi G ἱεροσολύμων = hier-
us<olymorum>] hierusalem VPG 17–18 subscripsi] ut supra G 19 episcopus ciuitatis thesalonicae
V 20 ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG subscripsi] subsubscripsi V subs P 21
tremithuntorum] trimithuntorum P tremithontorum G cypri et locum G¹ 22 epiphanii]
epphanii V¹ epifhanii P (!) epyphanii G definiens subscripsi] ut supra G 24 rauennae]
reuennae VG rauenae P 25 iohannis] iohannes G portuensis] portunesis P¹ portunensis
P² totius] tocius V concilii] consilii V¹ 26 τοῦ ἀποστολικοῦ = <apostolicae> *om.* VPG
sedis] sedis V¹ ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG subscripsi] ut supra G 27 stephanus]
sthephanus P 27–28 urbis romae G 28 urbis ... subscripsi] ut supra G ὀρίσας = <definiens>
om. VP subscripsi] subscripsit P

- ΙΓ Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος μητροπόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου καὶ ληγάτος
 τῆς ἀγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΙΔ Ἄβουνδάντιος ἐπίσκοπος Τεμφάνης καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἀγίου
 καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
 5 ΕἸ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου
 τοῦ ἀγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΙΣΤ Φιλαλήθης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν
 Καππαδοκῶν ἐπαρχίας καὶ ἑξαρχος τῆς Ποντικῆς διοικήσεως ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΙΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως καὶ ἑξαρχος τῆς Ἀσιανῆς
 10 διοικήσεως ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΙΗ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπαϊκῶν ἐπαρ-
 χίας ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΙΘ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν
 ἐπαρχίας ὁρίσας ὑπέγραψα
 15 Κ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρ-
 χίας ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΚΑ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὁρίσας
 ὑπέγραψα
 ΚΒ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 20 ὁρίσας ὑπέγραψα
 ΚΓ Φώτιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁρίσας
 ὑπέγραψα
 ΚΔ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 ὁρίσας ὑπέγραψα

 ΜΤΟ

---

1 τῆς ... νήσου *om.* Ο ληγάτος] λεγάτος Ο 2 τοῦ ... θρόνου *om.* Ο 3 ἄβουνδάντιος]
 ἄβουνδαντίνος Τ ἄβουνδάντιος Ο 3–4 ἀγίου καὶ *om.* Ο 4 πόλεως ... ὁρίσας *om.* Ο 6
 ἀγίου καὶ ἀποστολικοῦ *om.* Ο ὁρίσας *om.* Ο 11 σισίνιος] σισίνιος ΜΤ ἠρακλεωτῶν]
 ἠρακλεοτῶν Τ¹ εὐρωπαϊκῶν] εὐροπαιανῶν Τ 15 κυζικηνῶν] κυζηκηνῶν Ο ἑλλησποντίων]
 ἑλλησπόντου Ο 23 χαλκηδονέων] χαλκηδονίων Μ

- 13 Basilius misericordia dei episcopus Gortinae metropoleos Crete insulae et legatus sancti concilii apostolicae sedis antiquae Romae definiens subscripsi
- 14 Habundantius episcopus Tempsanae et responsalis totius concilii sanctae et apostolicae sedis <urbis> Romae <definiens> subscripsi
- 15 Iohannis indignus episcopus <ciuitatis> Regii et responsalis totius concilii sanctae apostolicae sedis urbis Romae definiens subscripsi
- 16 Philalithes misericordia dei episcopus Caesariae metropoleos primae Cappadocum regionis et prima<s> Ponticae dio<e>caeseos <definiens> subscripsi
- 17 Theodorus misericordia dei episcopus Ephesi<orum> metropoleos et prima<s> Asiae dio<e>ceseos definiens subscripsi
- 18 Sisinnius misericordia dei episcopus Heracliae metropoleos Eurupeorum regionis definiens subscripsi
- 19 Platon misericordia dei episcopus Ancire metropoleos primae Galatiae regionis definiens subscripsi
- 20 Georgius misericordia dei episcopus <Cizicenorum> metropoleos Ellesponti regionis definiens subscripsi
- 21 Marinus misericordia dei episcopus Sardis metropoleos Lydiae regionis <definiens> subscripsi
- 22 Petrus indignus episcopus Nicomediae metropoleos prouinciae Bythinae <definiens> subscripsi
- 23 Photio<s> misericordia dei episcopus Nicae<ae> metropoleos Bithiniae regionis definiens subscripsi
- 24 Iohannis misericordia dei episcopus Calcedoneae metropoleos Bithiniae regionis <definiens> subscripsi

VPG

1 insulae ut supra et G 2 definiens subscripsi *om.* G subscripsi] subscripsit VP 3 habundantius] habundanti P habundantius misericordia dei episcopus V tempsanae] temsane VP totius] totius VP 4 πόλεως = <urbis> *om.* VPG 5 ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG subscripsi] subscripsit P ut supra G 6 iohannis] iohannes G episcopus indignus PG πόλεως = <ciuitatis> *om.* VPG totius] totius V 7 philalithes] philalitis V caesariae] caessariae P cesariae G cappadocum] cappadociae V 8 ἑξαρχος = prima<s>] prima VPG dio<e>caeseos] diocaeseos VP dioceseos G ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG subscripsi] ut supra G 9 ἐφεσίων = ephesi<orum>] ephesi VPG ἑξαρχος = prima<s>] prima VPG 9–10 asianae] asyae G 10 dio<e>ceseos] dioceseos VPG definiens] difiniens P definiens subscripsi] ut supra G 11 heracliae] haeracliae P 12 definiens] difinitiō P definiens subscripsi] ut supra G 13 ancire] ancyrae G 13–14 definiens *om.* PG 14 subscripsi] ut supra G 15 κυζικηνῶν = <cizicenorum> *om.* VPG ellesponti] cellesponti V elesponti G 16 definiens subscripsi] ut supra G 17 ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG 18 subscripsi] ut supra G 19 petrus] petrius V¹ nicomediae ut supra metropoleos G bythinae] bythymiae P bythimiae G ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG 21 photio<s>] photio VP hotio G ἐλάχιστος = misericordia dei (*et ita usque ad 783,3*) νικαέων = nicae<ae>] nicae VPG bithiniae] bythimiae V bityniae P¹ bithyniae P² 22 subscripsi] ut supra G 23–24 iohannis ... subscripsi P² *margin.* 23 iohannis] iohannes G calcedoneae] chalcedoneae P² metropoleos] mitropoleos P² bithiniae] bythimiae V bithyniae P² 23–24 ὀρίσας = <definiens> *om.* VPG 24 subscripsi] ut supra G

- ΚĒ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Σιδιτῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΚΞΤ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 5 ΚΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΚΗ Ἰουστίνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΚΘ Ἀλύπιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 10 Λ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΛĀ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 15 ΛΒ Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΛΓ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΛΔ Τιβέριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 20 ΛΕ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΛΣΤ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Παύλου τοῦ ἐπισκόπου Ἰκονίου ὀρίσας ὑπέγραψα
 25 ΛΖ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισίδων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα

 ΜΤΟ

---

1 ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ T σιδιτῶν] σιδητῶν T παμφύλων] παμφίλων T 3 ἀμασέων] ἀνασέων
 T 5 μελιτηνῶν] μελιτινῶν O 7 τυανέων] τυάνων O 9 παφλαγόνων] παμφλαγόνων T
 13 πισινουντιέων] πισινουντιῶν M πισινυντιέων T πισινουντιαίων O 15 μυρέων] μυραίων
 O 19 λαοδικέων] λαοδικαίων O πακατιανῶν] καπατιανῶν M παπακατιανῶν O 21
 συναδέων] συνάδων M συναδέων T² σαλουταρῶν] σαλουστάρων O 23 ἐλάχιστος om. M
 24 τοῦ om. O ἐπισκόπου τοῦ T 25 πισίδων] πισιδῶν O

- 25 Iohannis misericordia dei episcopus Sides metropoleos Pamphiliae regionis definiens subscripsi
- 26 Iohannis misericordia dei episcopus Amasiae metropoleos Helenoponti <regionis> definiens subscripsi
- 27 Theodorus misericordia dei episcopus Meleti metropoleos primae Armeniorum re- 5
gionis <definiens> subscripsi
- 28 Iustinus misericordia dei episcopus Tyanae metropoleos secundae Capadociae regio-
nis <definiens> subscripsi
- 29 Alipius misericordia dei episcopus Gangrae metropoleos Paflagoniae regionis <defi- 10
niens subscripsi>
- 30 Cyprianus misericordia dei episcopus Claudiopolitanae <magnae> ciuitatis Honoriae
regionis <definiens subscripsi>
- 31 Iohannis misericordia dei episcopus Pisinunti metropoleos secundae Galatiae regionis
<definiens subscripsi>
- 32 Polieuctus misericordia dei episcopus Mirorum metropoleos Lyciae regionis <defi- 15
niens subscripsi>
- 33 Theodorus misericordia dei episcopus Stauropoleos metropoleos Cariae regionis
<definiens subscripsi>
- 34 Tiberius misericordia dei episcopus Laodiciae metropoleos Phrygiae <P>a<c>ati<a>ne
regionis <definiens subscripsi> 20
- 35 Cosmas <misericordia dei episcopus Synadorum metropoleos Phrigiae Salutariae
regionis definiens subscripsi>
- 36 Constantinus > misericordia dei episcopus Baratae ciuitatis Lycaoniae regionis et
locum exhibens Pauli sanctissimi metropolitani mei Iconii metropoleos <definiens sub-
scripsi> 25
- 37 Stephanus misericordia dei episcopus Antiochiae metropoleos Pisidiae regionis <de-
finiens subscripsi>

VPG

1 sides] sedis V sydes G regionis] regione V 2 subscripsi] ut supra G 3 misericordia
... episcopus om. G helenoponti] helonoponti P (!) ἐπαρχίας = regionis om. VPG 4 subscripsi]
ut supra G 5 meleti] mele V¹ 6 ὀρίσας = <definiens> om. VPG subscripsi] ut supra PG (!)
7 iustinus] iusti V¹ ἐλάχιστος = misericordia dei (cf. 783,9) capadociae] cappadociae P 8
ὀρίσας = <definiens> om. VPG subscripsi] subscripsi ut supra V ut supra PG 9 alipius]
alippius VPG ἐλάχιστος = misericordia dei VPG paflagoniae] puiflagoniae V¹ paiflagoniae
V²P pa.flagoniae G ras. 9–10 ὀρίσας ὑπέγραψα = <definiens subscripsi>] ut sup VP vtsuβ G
11–13 misericordia ... iohannis G marg. 11 claudiopolitanae] claudiupolitanae G μητροπόλεως =
<magnae> ciuitatis om. VPG honoriae = honoria<dis> ? 12 ὀρίσας ὑπέγραψα = <definiens
subscripsi>] ut supra VPG (et ita usque ad 797,24) 13 ἐλάχιστος = misericordia dei VPG 15
polieuctus] poliuctus G lyciae] liciae G 19 tiberius] tyberius V theod G ἐλάχιστος =
misericordia dei laodiciae] laodociae V¹PG phrygiae] prygiae G <p>a<c>ati<a>ne] capacione
V cappatione PG 21–23 ἐλέει θεοῦ ... κωνσταντῖνος] <misericordia ... constantinus> om. VPG
23 ἐλάχιστος = misericordia dei baratae] barathae G lycaoniae] licaoniae G regionis ut
supra et G 24 pauli] pali P 24–25 <definiens subscripsi>] ut supra VP om. G 26
antiochiae] antiotiae V¹ antiothiae V² pisidiae] pissidiae G

- ΛΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΛΘ Θεόπεμπος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 5 Μ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΑ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλικῶν
- 10 ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΓ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλικῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΔ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 15 ΜΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τῆς ἁγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Στοβέων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΖ Θεόδωσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΜΗ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καντάνου τῆς Κρητῶν νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
- 20 ΜΘ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
- Ν Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πομπηίουπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΝΑ Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
- 25 ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΝΒ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα

MTO

1 ἐπίσκοπος om. M παμφύλων] παμφίλων T 3 μωκισσηνῶν] μωκησοῦ O 4 τῶν om. M
 5 τῶν ... νήσων] τῆς κυκλάδ νήσου O 7 σισίνιος] σισίσινιος M σισίνιος O 7–8 πακατιανῶν]
 καπατιανῶν M 13 μακρόβιος] μακάριος T 15 ληγάτος] λεγάτος O 17 στοβέων] στόβειων M
 στοβαίων O 19 καντάνου] καντανοῦ M 20 γεώργιος] σεώργιος T βιζυηνῶν] βυζιηνῶν M
 22 πομπηίουπόλεως] πομπηιουπόλεως O 24 λεοντουπολιτῶν] λεοντοπολιτῶν M 26 τῆς' om. MT
 μιτυληναίων] μιτυληνῶν M μιτυληνέων T πόλεως] μητροπόλεως O

- 38 Iohannis misericordia dei episcopus Pergae metropoleos Pamphiliae regionis <definiens subscripsi>
- 39 Theopemptus misericordia dei episcopus Iustinianupoleos seu Muci<ssi>n<orum> metropoleos Christo amabilis secundae Cappadociae regionis <definiens subscripsi>
- 40 Hisidorus misericordia dei episcopus Rodi metropoleos Cicladum insularum <definiens subscripsi>
- 41 Sisinnius misericordia dei episcopus Hierapoleos metropoleos Phrigiae Pacati<a>nae regionis <definiens subscripsi>
- 42 Theodorus misericordia dei episcopus Tarsi metropoleos primae Ciliciae regionis <definiens subscripsi>
- 43 Stephanus misericordia dei episcopus Anazarui metropoleos secundae Ciliciae regionis <definiens subscripsi>
- 44 Macrobius misericordia dei episcopus Seleucia metropoleos Hisauriae regionis <definiens subscripsi>
- 45 Iohannis misericordia dei episcopus Athenarum et legatus sancti concilii apostolicae sedis priscae Romae <definiens subscripsi>
- 46 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Stoborum definiens subscripsi
- 47 Theodo<si>us misericordia dei episcopus ciuitatis Lacedemoniorum <definiens subscripsi>
- 48 Gregorius misericordia dei episcopus Cantane Crete insulae definiens <subscripsi>
- 49 Georgius misericordia dei episcopus Uizyis ciuitat<is> Thraciae regionis <definiens subscripsi>
- 50 Theodorus misericordia dei episcopus Pompeiopleos Pa[m]f<l>agoniae regionis <definiens subscripsi>
- 51 Zacharias misericordia dei episcopus Leontopoleos Hisauriae regionis <definiens subscripsi>
- 52 Gregorius misericordia dei episcopus Metylenae ciuitatis <Lesbiae> insulae <definiens subscripsi>

VPG

1 iohannis] iohannes G   3 episcopus *om.* P   iustinianupoleos] iustininupoleos V   iustiniapoleos P
 muc<ssi>n<orum>] mucinae VPG   4 amabilis] amabile V¹   amabile V²P   cappadociae] cappaditiae P
 capodotiae G   5 hisidorus] hisydorus G   cicladum] ciuitatis claudii G   7 metropoleos V *add.*
 phrigiae] prygiae P   pacati<a>nae] pacatione VG   pagatione P   9 tarsi] tharsis G
 ciliciae] cilitiae G   11 anazarui] anazarui G   metropoleos] methropoleos G   ciliciae] liciae G
 13 macrobius] macrouius PG   hisauriae] hisauriae G   15 iohannis] iohannes G   episcopus V *add.*
 16 priscae] prisci VP   17 iohannis] iohannes G   ciuitatis *om.* G   stoborum] stobrom P
 stobron G   definiens subscripsi] ut supra G   18 theodo<si>us] theodorus VG
 theod P   20 crete] cretate P   definiens *om.* G   <subscripsi>] ut supra VG   21 βιζυτηνών = uizyis (βιζύτης)   ciuitat<is>] ciuitate VPG
 23 pompeiopleos] pom.peiopleos V *ras.*   pa[m]f<l>agoniae] pamfagoniae VP   pamphagoniae G   25 zacharias] za.charias V *ras.*   hisauriae] hisauriae G
 27 gregorius] georgius G   metylenae] metileneae G   λεσβίων = <lesbiae>] [neruiae] VPG

- ΝΓ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΝΔ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρινῶν πόλεως τῆς Εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 5 ΝΕ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΝΣΤ Θεόγνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΝΖ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτράδων <τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας> ὀρίσας ὑπέ-
 10 γραψα
 ΝΗ Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν πόλεως τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΝΘ Στρατόνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σολίων πόλεως τῆς Κυπρίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 15 Ξ Τύχων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΞΑ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΞΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θερμηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 20 ΞΓ Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΞΔ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν πόλεως ἡγουν τοῦ κλίματος <Ἀ>κελετζινῆς ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΞΕ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ κλίματος Δαρανάλεως τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ὀρίσας
 25 ὑπέγραψα
 ΞΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Λάππης τῆς Κρητῶν νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΞΖ Ζωϊτὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως ἦτοι Διὸς ἱερὸν τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 30 ΞΗ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγαμηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα

MTO

1 μιλησίων] μελυσινῶν O   3 σηλυβρινῶν] σιλυβρινῶν T   εὐρωπαϊκῶν] εὐρωπαϊκῶν M   εὐροπέων T
 5 μεθυμναίων] μεθυμνέων T   7 κιανῶν] κυανῶν O   9 hisauriae regionis = <τῆς Ἰσαύρων ἐπαρχίας> om. MTO   15 πόλεως om. O   16 νυσσαέων] νυσαέων O   πρώτης om. O   22 Ἰουστινιανουπολιτῶν] Ἰουστινιανιτῶν O   23 <Ἀ>κελετζινῆς] κελετζινῆς M   ἐκλεντζινῆς T   κελετζινῆς O
 24 δαρανάλεως] δραναλέως T   27 ζωϊτὸς] ζωητὸς O   Διὸς ἱερὸν] διοσ σῶρων M
 Διὸς σορῶν T   διοσοῦρων O

- 53 Georgius misericordia dei episcopus Milisi ciuitatis Cariae regionis <definiens subscripsi>
- 54 Sergius misericordia dei episcopus Silimbriae ciuitatis Europae regionis Traciae prouinciae <definiens subscripsi>
- 55 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Metymne Lesbiae insulae <definiens subscripsi>
- 56 Theognius misericordia dei episcopus ciuitatis Ciane Bithiniae regionis <definiens subscripsi>
- 57 Alexander misericordia dei episcopus Cotradae Hisauriae regionis <definiens subscripsi>
- 58 Epiphanius misericordia dei episcopus Euchaitae ciuitatis Helenoponti regionis <definiens subscripsi>
- 59 Stratonicus misericordia dei episcopus Soliorum ciuitatis Cipri insulae <definiens subscripsi>
- 60 Tychon misericordia dei episcopus ciuitatis Cythii Cypri insulae <definiens subscripsi>
- 61 Iohannis misericordia dei episcopus Nisae ciuitatis primae Cappadociae regionis <definiens subscripsi>
- 62 Theodorus misericordia dei episcopus Thermis ciuitatis primae Cappadociae regionis <definiens subscripsi>
- 63 Georgius misericordia dei episcopus Camulianae ciuitatis primae Cappadociae regionis <definiens subscripsi>
- 64 Theodorus humilis episcopus Iustinianupoleos ciuitat<is> siue territori<i> Aeclezinis <definiens subscripsi>
- 65 Georgius misericordia dei episcopus territori<i> Daranalis magnae Armeniorum regionis <definiens subscripsi>
- 66 Iohannis misericordia dei episcopus <ciuitatis> Lappis Crete insulae <definiens subscripsi>
- 67 Zoitus misericordia dei episcopus Christ<o>poleos siue Dios <ie>rum, quod est Iobis tumulus, Asianae regionis <definiens subscripsi>
- 68 Theodorus misericordia dei episcopus Pergami ciuitatis Asianae regionis <definiens subscripsi>

VPG

3 europae] eurupepe V   traciae] thraciae V   traciae G *add.*   5 metymne] metympne P   me-
 timpnae G   7–8 *cf.* 737,19–21   9 cotradae] cotradiae G   hisauriae] hissauriae G   11
 euchaitae] eucaitae V¹   euchaitae G   ciuitatis] ciuitate P   helenoponti] heleponti V   hesle-
 noponti G   13 cipri] cypri V   15 cythii] cytri G   17 iohannis] iohannes G   nisae] nysae
 G   cappadociae] cappadocia VP   19 theodorus] theoderus V   theod P   theodosius G
 thermis] termis G   primae] primam VG   21 χάριτι θεοῦ = misericordia dei   cappadociae]
 cappadociae P   23 ἡléει θεοῦ = humilis   iustinianupoleos] iustinianepoleos V   iustianupoleos P
 ciuitat<is>] ciuitate VPG   territori<i>] teritori V   territori PG   aeclezinis] aeclezenis V
 aeelezinis G   25 territori<i>] territorii VPG   27 iohannis] iohannes G   πόλεως = <ciuitatis>
om. VPG   29 christ<o>poleos] christipoleos VPG   dios <ie>rum] diosorum VP   diosorum G
 30 asianae] asinae V¹   asyanae G   31 theodorus] theoderus V   theod PG   asianae] asinae
 V¹   asyanae G

- ΞΘ Θεόδωρος ἐλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μασταυρηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ο Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀδραμυτηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 5 ὨΑ Πατρικίος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαγνητῶν πρὸς τῷ Μεάνδρω πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΒ Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὑπαιτηνῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΓ Ἰωάννης ἐλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνεατῶν πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας
 10 ὑπέγραψα
 ὨΔ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσαέων πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΕ Ῥηγῖνος ἐλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πανίου τῆς Θρακῶν χώρας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΣΤ Ἰωάννης ἐλέω θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν
 15 Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΖ Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουλιουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ὨΗ Μιχαὴλ ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀσπονιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 20 ὨΘ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κινηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΠΑ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μνιζοῦ τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΠΒ Γενέσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν
 25 Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΠΓ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βηρινουπολιτῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ΠΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλητουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα

MTO

1–2 θεόδωρος ... ὑπέγραψα *om.* M 1 μασταυρηνῶν] μασταυρηνῶν T 3 ἀδραμυτηνῶν] ἀδραμυτηνῶν O 5 μαγνητῶν] μαγνιτῶν MT πρὸς τῷ μεάνδρω πόλεως] πρὸς τὸ μεανδροπόλεως T πρὸς ᾧ μαιανδροπόλεως O 6 ὀρίσας *om.* O 7 ὑπαιτηνῶν] ὑπετηνῶν TO 11 σισίνιος] σισίνιος MT νυσαέων] νυσαέων T 14 Ἡρακλειουπολιτῶν] Ἡρακλειουτῶν O 16 Ἰουλιουπολιτῶν] Ἰουλιουπολιτῶν T Ἡλιουπολιτῶν O 17 ὀρίσας *om.* O 18 ἀσπονιτῶν] ἀσπονητῶν T 22 πόλεως *om.* O μνιζοῦ] μνίζου T μνηζοῦ O 25 ὀρίσας *om.* O 26 βηρινουπολιτῶν] βιρινουπολιτῶν T 26–27 τῆς ... γαλατῶν] τῆς γαλατῶν πρώτης M 28 ἑλλησποντίων] ἑλλησποντιῶν M πρώτης τῶν γαλατῶν O

- 69 Theodorus misericordia dei episcopus Ma<s>taurorum ciuitatis Asianae regionis
<definiens subscripsi>
- 70 Theodorus misericordia dei episcopus Adramiti ciuitatis Asiane regionis <definiens
subscripsi>
- 71 Patricius misericordia dei episcopus Magnetis iuxta Meandrum ciuitat<is> Asiane 5
regionis <definiens subscripsi>
- 72 Antonius misericordia dei episcopus Hypeporum ciuitatis Asiane regionis <definiens
subscripsi>
- 73 Iohannis misericordia dei episcopus Aneatorum ciuitatis Asiane regionis <definiens
subscripsi> 10
- 74 Sisinnius misericordia dei episcopus <N>ysaeorum ciuitatis Asiane regionis <definiens
subscripsi>
- 75 Reginus misericordia dei episcopus Pa<n>ii Thraciae prouinciae <definiens sub-
scripsi>
- 76 Iohannis misericordia dei episcopus Hae<ra>cleopolitane ciuitatis secundae Armeniae 15
regionis <definiens subscripsi>
- 77 Martyrius misericordia dei episcopus Iuliopoleos ciuitatis primae Galatiae regionis
<definiens subscripsi>
- 78 Michael misericordia dei episcopus Asp<n>itae ciuitatis primae Galatiae regionis
<definiens subscripsi> 20
- 79 Platon humilis episcopus Cinnae ciuitatis primae Galatiae regionis <definiens sub-
scripsi>
- 80 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis <M>nizi primae Galatiae regionis <de-
finitiens subscripsi>
- 81 Genesis humilis episcopus Anastasiupolitane ciuitatis primae Galaciae regionis <de- 25
finitiens subscripsi>
- 82 Stephanus misericordia dei episcopus Uerinupolitane ciuitatis primae Galatiae regionis
<definiens subscripsi>
- 83 Iohannis misericordia dei episcopus Miletopolitanae <ciuitatis> Helesponti regionis
<definiens subscripsi> 30

VPG

1–2 theodorus ... subscripsi P ² <i>margin.</i>	1 theodorus] theoderus V	theod P ² G	ma<s>taurorum]
maptaurorum VPG	asianae] asine V ¹	asyanae G	3 adramiti] adramati V
asiane] asine V ¹	asyanae G	5 ciuitat<is>] ciuitate VPG	asiane] asine V ¹
7 antonius] anthonicus V	asiane] asine V ¹	asyanae G	9 iohannis] iohannes G
torum] anteatorum V	anaeatorum P ²	asiane] asine V ¹	11 <n>ysaeorum] mysaeorum VP
miseorum G	asiane] asin V ¹	asian V ²	13 dei <i>om.</i> G
phali thraciae P	palii thraciae G	15 iohannis] iohannes G	pa<n>ii thraciae] paliteracio V
tane VPG	secundae] secundum P	armeniae] armine V	hae<ra>cleopolitane] haecleopoli-
martyrius] martirius V	iuliopoleos] iuleopoleos V ¹	galatiae] galitiae P	16 regionis] ciuitatis G ¹
V	asp<n>itae] aspolite VPG	galatiae] galitiae P	19 michael] michahel
humilis	galatiae] galiciae P ¹	21 platon] planton V	ἐλέει θεοῦ =
episcopus] misericordia dei G	galaciae] galiciae P	galatiae G	25 ἐλέει θεοῦ = humilis
uerinupolitane] ueriniupolitane V ¹	uerinopolitane PG	27 stephanus] sstephanus V	humilis
miletopolitanae] myletopolitanae P	πόλεως = <ciuitatis> <i>om.</i> VPG	29 iohannis] iohannes G	dei <i>om.</i> P

- ΠΔ Μερκούριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ποιμανηνοῦ τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΠΕ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Πρυμνησοῦ τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 5 ΠΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰβῶρων ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΠΖ Κυρικὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδριανίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΠΗ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σιλανδοῦ τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ΠΘ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
- 10 ρ Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δάλδης ἐπαρχίας Λυδίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ρΑ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σίτων ἐπαρχίας Λυδίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ρΒ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δασκυλεωτῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ρΓ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 15 ρΔ Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τῆς Ἀδριανῶν πόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ρΕ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καδοσίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ρΣΤ <Θεόδωρος> ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 20 ρΖ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεοτοκιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- ρΗ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νέας Ἰουστινιανουπόλεως ἦτοι Μέλης τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
- 25 ρΘ Μηνᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καραλέων πόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα

MTO

1 ποιμανηνοῦ] ποιμανινοῦ TO ἐλλησποντίων] ἑλληνοποντίων M ἐλησπόντου O 3 πρυμνησοῦ] πρυμνισσοῦ M πρυμνήσου T σαλουταρῶν] σαλουστάρων O 5 ἰβῶρων] ἰβόρων TO 6 κυρικὸς] κυριακὸς M κήρικος O 12 τῆς¹ om. M δασκυλεωτῶν] δασκυλεόντων Γ πόλεως om. M ἐλλησποντίων] ἐλησποντίων M¹ ἐλησπόντου O 14 πραινετέων] πραινετίων Γ πραινετῶν O 16 ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ MT ἐλλησποντίων] ἑλληνοσποντίων M ἐλησπόντου O (bitinia?) 19 theodorus = <θεόδωρος>] στέφανος MTO 25 καραλέων] καραλλέων O²

- 84 Mercurius misericordia dei episcopus <ciuitatis> P<oe>mani<nae> Helespon<ti> re-
gionis <definiens subscripsi>
- 85 Dometius misericordia dei episcopus ciuitatis Promissi <Phrygiae Salutariae regionis
definiens subscripsi>
- 86 Theodorus misericordia dei episcopus <ciuitatis> Hiborum <definiens subscripsi> 5
- 87 Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Hadrianae <definiens subscripsi>
- 88 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Sylandi Li<di>ae regionis <definiens
subscripsi>
- 89 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Philadelphiae Lidiae regionis <definiens sub-
scripsi> 10
- 90 Theodotus misericordia dei episcopus <ciuitatis> Daldis Lidiae regionis <definiens
subscripsi>
- 91 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Sitorum Lidiae regionis <definiens sub-
scripsi>
- 92 Iohannis misericordia dei episcopus Dascilii <ciuitatis> Bitiniae regionis <definiens 15
subscripsi>
- 93 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Preneti <Bitiniae regionis definiens
subscripsi>
- 94 Iohannis humilis episcopus Adrianupoleos Bitiniae regionis <definiens subscripsi>
- 95 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cadosiae <Bitiniae regionis definiens 20
subscripsi>
- 96 Theodorus misericordia dei episcopus Cesareae ciuitatis Bitiniae regionis <definiens
subscripsi>
- 97 Anastasius misericordia dei episcopus ciuitatis Theotocianorum <Bitiniae regionis
definiens subscripsi> 25
- 98 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Iustinianopoleos Gordi <Bitiniae re-
gionis definiens subscripsi>
- 99 Menas misericordia dei episcopus ciuitatis Caraliae Pamphiliae <regionis definiens
subscripsi>

VPG(13)

1–2 mercurius ... subscripsi P² *margin.* 1 πόλεως = <ciuitatis> *om.* VPG p<oe>mani<nae>] paemani
VP phemani G helespon<ti>] helespona VP² helesponae P¹G 3 προμνησοῦ = promissi
3–4 τῆς φρυγῶν ... ὑπέγραφα = <phrygiae ... subscripsi> *om.* VPG 5 episcopus *om.* G πόλεως
= <ciuitatis> *om.* VPG hiborum] hyborum VG 6 episcopus *om.* G hadrianae] adrianus V
thadrianae G 7 episcopus *om.* G li<di>ae] liae VPG 9 iohannis] iohannes G ἑλεῖ θεοῦ
= humilis philadelphiae] philadelphyae V lidiae] liddiae G 11 theodotus] theodorus VG
πόλεως = <ciuitatis> *om.* VPG lidiae] liddiae G 13 iohannis] iohannes G episcopus G *et*
explicit. ciuitatis] ciuitatem V 15 πόλεως = <ciuitatis> *om.* VP ἑλλησποντίων = bitiniae
17 ciuitatis] ciuitatem V preneti] praeneti P² 17–18 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραφα = <bitiniae ...
subscripsi> *om.* VP 19 ἑλεῖ θεοῦ = humilis adrianupoleos = adrianorum ciuitatis? (*cf.* 749,2)
ἑλλησποντίων = bitiniae bitiniae] bytiniae V bityniae P 22 bitiniae] bythiniae V bi-
tyniae P 24–25 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραφα = <bitiniae ... subscripsi> *om.* VP 26 νέας ἰουστινια-
νου πόλεως ἦτοι μέλης = iustinianopoleos gordi VP 26–27 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραφα = <bitiniae ...
subscripsi> *om.* VP 28 pamphiliae] pampiliae V 28–29 ἑπαρχίας ... ὑπέγραφα = <regionis ...
subscripsi> *om.* VP

- Ρ̄ Κοσμάς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κοτανῶν τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Α Νικήτας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Κορακησίου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Β Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Βερίσσης Ἀρμενίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 5 Ρ̄Γ Καλλίνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κολωνείας Ἀρμενίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Δ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀμισοῦ τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Ε Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνδραπηνῶν πόλεως ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΣΤ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σινώπης τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 10 Ρ̄Ζ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄρκης τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Η Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φαυστινουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Θ Εἰρήναρχος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμάστριδι ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὸν
 15 τόπον ἀναπληρῶν Κομιτᾶ τοῦ ἀγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγραφα
 Ρ̄Ι Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουνουπόλεως ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΑ Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΒ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Ὀνωριάδος ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΓ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κρατίας Ὀνωριάδος ὀρίσας ὑπέγραφα
 20 Ρ̄ΙΔ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Προυσιαδέων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΕ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΣΤ Λογγίνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τίου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΖ Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πολεμωνίου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΙΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κομανῶν ὀρίσας ὑπέγραφα
 25 Ρ̄ΙΘ Θεοφύλακτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κερασούντων ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄Κ Σολομῶν ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κλανέου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΚΑ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὀρίσας ὑπέγραφα
 Ρ̄ΚΒ Ζήμαρχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Σιδύμων ὀρίσας ὑπέγραφα

 ΜΤΟ

---

1 κοτανῶν] κοντάνων Τ   κουστάνης Ο   παμφύλων] παμφίλων Τ   3 ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Μ
 5 κολωνείας] κολωνίας Τ   6 ἀμισοῦ] ἀμισοῦ Μ   ἀμίσου Τ   Ἐλενοποντίων] ἔλληνοποντίων Μ
 Ἐλενοπόντου Ο   7 ἀνδραπηνῶν] ἀδραπηνῶν Μ   8 σινώπης] σινόπης Τ   Ἐλενοποντίων] ἔλλη-
 νοποντίων Μ   Ἐλενοπόντου Ο   13 ὀρίσας om. Ο   14 εἰρήναρχος] εἰρηναρχος Τ   ἀμάστριδι]
 ἀμάστρη Τ   ἀμάστρει Ο   15 κομιτᾶ] κομητᾶ Ο   16 Ἰουνουπόλεως] Ἰουνουπόλεως Μ   Ἰου-
 νοπόλεως ΤΟ   20 προουσιαδέων] προουσιάδων Μ   23 ἐλέει θεοῦ] χάριτι χριστοῦ Τ   πολεμωνίου]
 πολεμονίου ΤΟ   24 κομανῶν] κομάνων Τ   25 θεοῦ om. ΜΟ   πόλεως om. ΜΟ   κερα-
 σούντων] κερασούντος Ο   26 ὀρίσας om. Ο   27 ἀμορίου] ἀμωρίου Ο   28 ζήμαρχος] ζίμαρχος
 Μ

- 100 Cosmas misericordia dei episcopus Cantani <ciuitatis> Pamphiliae regionis <definiens subscripsi>
- 101 Nicetas misericordia dei episcopus ciuitatis Coracisii <definiens subscripsi>
- 102 Theodorus misericordia dei episcopus Uerissae <Armeniae definiens subscripsi>
- 103 Callinicus misericordia dei episcopus Coloniae Armeniae <definiens subscripsi> 5
- 104 Tiberius gratia dei episcopus ciuitatis Amissi Helenoponti regionis <definiens subscripsi>
- 105 Iohannis misericordia dei episcopus Andr<a>pinae ciuitatis <definiens subscripsi>
- 106 Sergius misericordia dei episcopus ciuitat<is> Sino<p>es <Helenoponti regionis definiens subscripsi> 10
- 107 Gregorius misericordia dei episcopus ciuitatis Arcis primae Armeniae regionis <definiens subscripsi>
- 108 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Faustinupoleos <secundae Cappadociae regionis definiens subscripsi>
- 109 Hirenarcus misericordia dei diaconus sanctae Amastrinae ecclesiae <et> locum 15 exhibens Comite sanctissimi episcopi mei <subscripsi>
- 110 Georgius misericordia dei episcopus Iunupoleos <definiens subscripsi>
- 111 Phocas misericordia dei episcopus ciuitat<is> Dadybr<o>rum <definiens subscripsi>
- 112 Platon misericordia dei episcopus Adrianupoleos Honoriadis <definiens subscripsi>
- 113 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cratae <Honoradiis definiens subscripsi> 20
- 114 Dometius misericordia dei episcopus Prusiadis ciuitatis <definiens subscripsi>
- 115 Stephanus misericordia dei episcopus Haeracliae Ponti <definiens subscripsi>
- 115 Longinus misericordia dei episcopus ciuitat<is> Tii <definiens subscripsi>
- 117 Anastasius misericordia dei episcopus Polemonii <definiens subscripsi> 25
- 118 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis C<o>manae <definiens subscripsi>
- 119 Theophilactus misericordia dei episcopus ciuitat<is> Caerasuntae <definiens subscripsi>
- 120 Solomon misericordia dei episcopus ciuitat<is> Clanei <definiens subscripsi>
- 121 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Amorii <definiens subscripsi> 30
- 122 Zimarcus misericordia dei episcopus ciuitat<is> Sidimorum <definiens subscripsi>

VP

1 πόλεως = <ciuitatis> om. VP pamphiliae] pamphileae V¹ 4 ἀρμενίας ... ὑπέγραψα = <armeniae ... subscripsi> om. VP 6 ἑλέει θεοῦ = gratia dei VP 8 andr<a>pinae] adrupinae V¹ andrupinae V²P 9 ciuitat<is>] ciuitatem VP sino<p>es] senonas V sinones P 9–10 τῆς ἑλενοποντίων ... ὑπέγραψα = <helenoponti ... subscripsi> om. VP 13–14 τῆς δευτέρας ... ὑπέγραψα = <secundae ... subscripsi> om. VP 15 hirenarcus] hyrenarcus V hirenarchus P² amastrinae] amastrina P καὶ = <et> om. VP 16 comite] comites VP 18 ciuitat<is>] ciuitate VP dadybr<o>rum] dadybrarum VP 19 platon] pla.ton V ras. platonus P 20 cratae] craciae V add. 20–21 ὄνωριάδος ... ὑπέγραψα = <honoradiis ... subscripsi> om. VP 23 episcopus om. P ras. 24 ciuitat<is>] ciuitate VP 26 κομανῶν = c<o>manae] cumanae VP 27 ciuitat<is>] ciuitate VP 29 solomon] salamon V episcopus om. P ras. ciuitat<is>] ciuitate VP 31 zimarcus] zymarcus V zimarchus P ciuitat<is>] ciuitate VP

- ῬΚΓ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Οἰνιάδων ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΚΔ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἐρίζων ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΚΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΚΣ̄Τ̄ Πατρικίου ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλούζων ὀρίσας ὑπέγραψα
 5 ῬΚΖ̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀππίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΚΗ̄ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Νακωλείας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΚΘ̄ Κύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Φρυγίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛ̄ Παῦλος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛᾹ Μαρίνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος τοῦ Φιλομηλίου ὀρίσας ὑπέγραψα
 10 ῬΛΒ̄ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Τιμβριάδων ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΓ̄ Πλάτων ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Μαγύδων ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΔ̄ Πλουσιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Συλλαίου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΕ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ναζιανζοῦ ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΣ̄Τ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δοάρων ὀρίσας ὑπέγραψα
 15 ῬΛΖ̄ Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Τίνου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΗ̄ Στέφανος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΛΘ̄ Εὐτύχιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Μήλου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜ̄ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος νήσου Θήρας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜᾹ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνων ὀρίσας ὑπέγραψα
 20 ῬΜΒ̄ Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Φλαβιάδος ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΔ̄ Εὐλάλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως Ἰσαυρίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΕ̄ Κωνσταντῖνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δαλισανδοῦ ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΣ̄Τ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὀλβέων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
 25 ῬΜΖ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κῶων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΗ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Χίου τῆς νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΜΘ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ναξίας τῆς νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΝ̄ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαμφάκου ὀρίσας ὑπέγραψα
 ῬΝᾹ Θεοδόσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος <πόλεως> Ψιβήλων τῆς Λυκαονίας ὀρίσας ὑπέ-
 30 ἔγραψα

MTO

1 πόλεως *om.* Ο οϊνιάδων] οϊνιάδος Μ οϊνιάδου Τ 2 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο (*et ita usque ad*
 794,6) 3 πόλεως *om.* Ο 6 νακωλείας] νακολείας Μ νακολίας Τ 7 ὀρίσας *om.* Ο 8
 ἐλέει θεοῦ] ἐλάχιστος Τ *om.* Ο πισιδῶν] πισίδων Τ ὀρίσας *om.* Ο 9 φιλομηλίου]
 φιλομηλίου ΜΟ ὀρίσας *om.* Ο 10 ἐλάχιστος *om.* Ο τιμβριάδων] τιμβριάδος Μ τιβριάδων
 Τ 11 ἐλάχιστος *om.* Ο 12 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο συλλαίου] συλλέου Τ συλ Ο 13
 πόλεως *om.* Ο ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ Τ ὀρίσας *om.* Ο 14 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο πόλεως *om.*
 ΜΟ 15 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο ὀρίσας *om.* Ο 16 ἐλάχιστος *om.* Ο 17 ἐλάχιστος *om.* Ο
 μήλου] μίλου Μ 18 ἐλάχιστος *om.* Ο 19 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο 20 ἐλάχιστος *om.* Ο φλαβιάδος]
 φλαμιάδος Μ ὀρίσας *om.* Ο 21 ἐλέει θεοῦ *om.* Ο (*et ita usque ad* 796,2) πόλεως *om.* Ο
 κωρύκου] κορύκου Τ 22 ζηνωνουπόλεως] ζηνουπόλεως ΜΟ ὀρίσας *om.* Ο 23 πόλεως *om.*
 Ο δαλισανδοῦ] δαλισάνδου Ο ὀρίσας *om.* Ο 25 κῶων] κῶου Μ κῶ Ο 29
 θεοδόσιος] θεόδωρος Μ ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ Μ *om.* Ο ἐπίσκοπος τῆς ψιβήλου Τ <πό-
 λεως> *om.* ΜΤΟ ψιβήλων] ψιβήλου Μ βήλων Τ λυκαονίας] λυκαονείας Τ

- 123 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis <O>en<i>andorum <definiens subscripsi>
 124 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitat<is> Erizorum <definiens subscripsi>
 125 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Myndi <definiens subscripsi>
 126 Patricius misericordia dei episcopus ciuitatis Hil<u>zorum <definiens subscripsi> 5
 127 Petrus misericordia dei episcopus ciuitatis Appiae <definiens subscripsi>
 128 Alexander misericordia dei episcopus ciuitatis Nacoliae <definiens subscripsi>
 129 Cyricus misericordia dei episcopus ciuitatis Ancyre Phrygiae <definiens subscripsi>
 130 Paulus misericordia dei episcopus ciuitatis Soz<o>poleos Pisidiae <regionis definiens subscripsi> 10
 131 Marinus humilis episcopus ciuitat<is> Philomilii <definiens subscripsi>
 132 Constantinus humilis episcopus ciuitatis Timbriadorum <definiens subscripsi>
 133 Platon misericordia dei episcopus ciuitatis Magidorum <definiens subscripsi>
 134 Plusianus <misericordia dei> episcopus ciuitatis Sillei <definiens subscripsi>
 135 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Nazianzi <definiens subscripsi> 15
 136 Theodorus misericordia dei episcopus <ciuitatis> Doarorum <definiens subscripsi>
 137 Demetrius humilis episcopus ciuitat<is> insulae Tini <definiens subscripsi>
 138 Stephanus humilis episcopus insulae Pari[i] <definiens subscripsi>
 139 Euthych<i>us humilis episcopus insulae Meli <definiens subscripsi>
 140 Georgius humilis episcopus insulae Thirae <definiens subscripsi> 20
 141 Iohannis misericordia dei episcopus ciuitatis Ad<a>norum <definiens subscripsi>
 142 Georgius humilis episcopus ciuitatis Fluiadis <definiens subscripsi>
 143 Iohannis humilis episcopus ciuitatis Corici <definiens subscripsi>
 144 Eulalius misericordia dei episcopus Zinonupoleos Hisauriae <definiens subscripsi>
 145 Constantinus misericordia dei episcopus ciuitat<is> Dalisandi <definiens subscripsi> 25
 146 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Olbeorum <definiens subscripsi>
 147 Georgius misericordia dei episcopus insulae Cohensium <definiens subscripsi>
 148 Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Chii <insulae definiens subscripsi>
 149 Georgius humilis episcopus insulae Naxiae <definiens subscripsi>
 150 Constantinus humilis episcopus La<m>psaci <definiens subscripsi> 30
 151 Theodo<si>us humilis episcopus <P>sibelenium L<y>caoniae regionis <definiens subscripsi>

VP

1 οἰνιάδων = <o>en<i>andorum] cenandorum VP   3 ciuitat<is>] ciuitate VP   4 myndi ciuitatis P
 5 hil<u>zorum] hiljizorum V   hylizorum P   7 alexander] alexarder P   8 cyricus] ciricus P
 ancyre] ancure V   ancire P   9 soz<o>poleos] sozupoleos VP   9–10 ἐπαρχίας ... ὑπέγραψα =
 <regionis ... subscripsi> om. VP   11 ciuitat<is>] ciuitate VP   12 timbriadorum] thimbriadorum V
 tymbriadorum P   13 ἐλάχιστος = misericordia dei VP   14 ἔλει θεοῦ = <misericordia dei> om. VP
 16 πόλεως = <ciuitatis> om. VP   17 ἔλει θεοῦ = humilis VP   ciuitat<is>] ciuitate VP   18
 pari[i]] parii VP   19 euthych<i>us] ethicus V¹   euthicus V²   euthychus P   21 ad<a>norum]
 adonorum V   corici P (cf. 795,23)   23 ἔλει θεοῦ = humilis VP   corici] adanorum P (cf. 795,21)
 24 episcopus P² add.   25 ἐλάχιστος = misericordia dei VP   ciuitat<is>] ciuitate VP   28 ciuitatis]
 cium V   τῆς νήσου ... ὑπέγραψα = <insulae ... subscripsi> om. VP   30 λαμψάκου = la<m>psaci]
 lapsaci VP   31 theodo<si>us] theodorus V   theod P   ἔλει θεοῦ = humilis VP   episcopus
 om. P   ψιβήλου = <p>sibelenium] sibelenium VP   l<y>caoniae] lacaoniae VP

- Ρ̅Ν̅Β̅ Κοσμάς ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Κοτυαέων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Γ̅ Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοδοσίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατ' ἐμὲ ἀγιωτάτης
 ἐκκλησίας
 5 Ρ̅Ν̅Δ̅ Πέτρος χάριτι <Χριστοῦ τοῦ> θεοῦ <ἡμῶν> ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν πόλεως
 τῆς Ἐμιμοντίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Π̅Ν̅Ε̅ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Ἐμιμοντίων ἐπαρχίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Σ̅Τ̅ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
 10 Ρ̅Ν̅Ζ̅ Λέοντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐλενουπολιτῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Η̅ Θεοδόσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν
 Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Θ̅ Σιλουανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λημνίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 15 Ρ̅Ξ̅ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀβυδηνῶν πόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ξ̅Α̅ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νεαπολιτῶν πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὀρίσας
 ὑπέγραψα διὰ Θεοδώρου τοῦ ἐμοῦ μητροπολίτου διὰ τὴν συνέχουσάν με τῶν ὀμμάτων
 στέρησιν
 Ρ̅Ξ̅Β̅ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὀρίσας ὑπέγραψα
 20 Ρ̅Ξ̅Γ̅ Δαβὶδ ἐλάχιστος διάκονος τῆς ἐν Βοσπόρῳ ἀγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον
 ἐπέχων Ἀνδρέου τοῦ ὀσιωτάτου μου ἐπισκόπου ὑπέγραψα
 Ρ̅Ξ̅Δ̅ Κιτωνάτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Καράλεως νήσου Σαρδινίας
 ὀρίσας ὑπέγραψα
 Ρ̅Ξ̅Ε̅ Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Αὐριλλιουπόλεως ὀρίσας ὑπέγραψα
 25 Ἡ ὑπογραφή τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου
 LEGIMUS ET CONSENSIMUS
 Ἀνέγνωμεν καὶ συναινέσαμεν

MTO

1 ἀνάξιος *om.* O κοτυαέων] κοτιαέων T 2 θεουπολιτῶν] θεοπολιτῶν M βιθυνῶν] βιθύνων
 T 5 χάριτι] ἐλέει O christi dei nostri = <χριστοῦ τοῦ> θεοῦ <ἡμῶν> *om.* MTO μεσημβρινῶν]
 μεσημβρηνῶν T 6 ἔμιμοντίων] ἐμημοντίων M 7 σωζοπολιτῶν] σωζωπολιτῶν T ἔμιμοντίων]
 ἐμημοντίων M 9 τραπεζουντίων] τραζουντίων M¹ τραπεζουντίων T πόλεως τῆς ἔμιμοντίων
 ἐπαρχίας ὀρίσας O 10 τῆς ... ἐπαρχίας *om.* O βιθυνῶν] βιθύνων T 12 σεβαστηνῶν]
 σεβαστιανῶν O 14 ἐλέει θεοῦ *om.* O λημνίων] λιμνίων T ὀρίσας *om.* O 15 ἐλέει θεοῦ
om. O ὀρίσας *om.* O 16 ἐλέει θεοῦ *om.* O 17 ὀμμάτων] ὀμάτων M 19 ὀρίσας *om.* O
 21 ἐπισκόπου ὀρίσας ὑπέγραψα MO 22 κιτωνάτος] κιτονάτος O καράλεως] καραλλέως O
 σαρδινίας] σαρδηναίας T 26 φιλοχρίστου μεγάλου βασιλέως O 28 συναινέσαμεν] συηνέσαμεν O

- 152 Cosmas indignus episcopus ciuitat<is> Cothyahi <definiens subscripsi>
 153 Polichronius misericordia dei episcopus Theupolitane ciuitatis Bithiniae regionis
 <definiens> subscripsi per Theodosium relegiosum presbiterum sanctissimae [magnae]
 ecclesiae meae
 154 Petrus gratia Christi dei nostri episcopus ciuitatis Mesembrinorum Hemimontis 5
 regionis <definiens subscripsi>
 155 Petrus indignus episcopus Sozopoleos <ciuitatis> Hemimontis regionis <definiens
 subscripsi>
 156 Theodorus misericordia dei episcopus ciuitatis Trapez<u>ntiorum <definiens sub-
 scripsi> 10
 157 Leontius misericordia dei episcopus Helenopolitanae ciuitatis <Bithiniae regionis
 definiens subscripsi>
 158 Theodosius misericordia dei episcopus Sebastiae metropoleos secundae Armeniae
 regionis <definiens subscripsi>
 159 Siluanus misericordia dei episcopus Lymni insulae <definiens subscripsi> 15
 160 Hisid<o>rus misericordia dei episcopus Abydi ciuitatis <definiens subscripsi>
 161 Andreas misericordia dei episcopus ciuitatis Neapolitanae Cariae regionis definiens
 subscripsi per Theodorum metropolitanum meum propter infirmitate<m> qua <deti>neor
 162 Iohannis misericordia dei episcopus Carp[h]athi insulae <definiens subscripsi>
 163 Daud misericordia dei diaconus sanctissimae ecclesiae, quae est in Uosporo, et 20
 locum exhibens Andreae uenerabili<s> episcopi mei <subscripsi>
 164 Citonatus misericordia dei episcopus sanctae ecclesiae Caralitanae insulae Sardiniae
 <definiens subscripsi>
 165 Theodotus misericordia dei episcopus A<u>reliupoleos <definiens> subscripsi

25

Et subscriptio piissimi et Christo dilecti Constantini imperatoris

LEGIMUS ET CONSENSIMUS

VP CBR(26) MNL(26)

1 episcopus *om.* P ciuitat<is>] ciuitate VP cothyahi] cothyachi V 2 polichronius] policronius
 V bithiniae] bythiniae V 3 όρίσας = <definiens> *om.* VP [magnae]] magnae VP 5
 gratia] gracia V mesembrinorum] mensembrinorum V¹ hemimontis] hemimonti P 7 sozo-
 poleos] sozopoleus V πόλεως = <ciuitatis> *om.* VP 9 theodorus] theodorum P tra-
 pez<u>ntiorum] trapezantiorum VP 11–12 τῆς βιθυνῶν ... ὑπέγραψα = <bithiniae ... subscripsi> *om.*
 VP 13 secundae] secundus V 16 hisid<o>rus] hisiderus VP 18 theodorum] theodorus V
 metropolitanum] metropolitanom V¹ infirmitate<m>] infirmitate VP qua] quae P
 <deti>neor] teneor VP 19 carp[h]athi] carphati V carphathi P 20 ἐλάχιστος = misericordia
 dei VP 21 andreae] andrehe V uenerabili<s>] uenerabili VP 22 ανάξιος = misericordia dei
 VP sardiniae] ardiniae V¹ 24 a<u>reliupoleos] areliupoleos VP όρίσας = <definiens> *om.*
 VP subscripsi] subscripsit V 26 et subscriptio *inc.* CBR MNL dilecti] dilecto B¹ con-
 stantini] constantino V¹ imperatoris] in primo V in prima R 27 consensimus] conscripsimus
 M

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Λεγέτω ἡ ἅγια καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀναγνωσθεὶς ὄρος ἐξεφωνήθη.

Ἡ ἅγια σύνοδος ἐξεβόησε·

5 Πάντες οὕτως πιστεύομεν μία πίστις πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν
πάντες συναινέσαντες καὶ ἀσμενίσαντες ὑπεγράψαμεν ὀρθοδόξως πάντες πιστεύομεν.
Αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων αὕτη ἡ
πίστις τῶν ὀρθοδόξων.

10 Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως τὰς τελειότητας τῶν δύο φύσεων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
ἡμῶν σὺ ἐτράνωσας τὸν φωστῆρα τῆς εἰρήνης, κύριε, φύλαξον Μαρκιανῶ
νέῳ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη νέῳ Ἰουστινιανῶ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη
ὅλους τοὺς αἰρετικούς σὺ ἐδίωξας τὸν καθελόντα τοὺς αἰρετικούς, κύριε,
φύλαξον τοὺς διαιροῦντας καὶ συγχέοντας σὺ ἐδίωξας.

15 Ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας ὑμῶν ὁ θεὸς φυλάξῃ τὸ κράτος ὑμῶν ὁ θεὸς
τὴν βασιλείαν ὑμῶν εἰρηνέυσῃ ἡ ὑμετέρα ζωὴ τῶν ὀρθοδόξων ζωὴ οὐράνιε
βασιλεῦ, τὸν ἐπίγειον φύλαξον διὰ σοῦ ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία εἰρηνέυσε.

Νεστορίῳ καὶ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθημα Ἀπολιναρίῳ καὶ Σεβήρῳ ἀνάθημα
τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶν ἀνάθημα Θεοδώρῳ τῷ τῆς Φαράν ἀνάθημα
Σεργίῳ καὶ Ὀνωρίῳ ἀνάθημα Πύρρῳ καὶ Παύλῳ ἀνάθημα Κύρῳ καὶ Πέτρῳ
20 ἀνάθημα Μακαρίῳ καὶ Στεφάνῳ καὶ Πολυχρονίῳ ἀνάθημα ὅλοις τοῖς αἰρετικοῖς
ἀνάθημα τοῖς κηρύξασι καὶ κηρύττουσι καὶ μέλλουσι διδάσκειν ἐν θέλημα καὶ μίαν
ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνάθημα.

22 1. Joh. 5,20

MTO f(4-22)

5 οὕτως] οὕτω O τὸ αὐτὸ] οὕτως MTO 6 καὶ ἀσμενίσαντες om. O 12 καθελόντα] καθαιλόντα
f 13 τοὺς ... ἐδίωξας om. f 14 φυλάξῃ] φυλάξαι M φυλάξει TO f 15 εἰρηνέυσῃ] εἰρηνεύσαι
M εἰρηνεύσει TO 16 ἐπίγειον φύλαξον] ἐπὶ γῆς διαφύλαξον O 17 καὶ διοσκόρῳ ... ἀπολιναρίῳ
om. f et Lat. ἀπολιναρίῳ] ἀπολληναρίῳ T σεβήρῳ] σευήρῳ O 17-18 τοῖς ὁμόφροσιν αὐτῶν
ἀνάθημα, ἀπολιναρίῳ καὶ σεβήρῳ ἀνάθημα O 18 τοῖς ... ἀνάθημα om. f 20 καὶ πολυχρονίῳ om. Lat.
22 ἀληθινοῦ om. MTO ἡμῶν om. f ἀνάθημα, αἰωνία ἡ μνήμη τῷ βασιλεῖ. αἰώνιος διαμείνη ἡ ὑμῶν
βασιλεία f et desin. (cf. 802,14)

Constantinus piissimus imperator dixit:

Edicat sanctum et uniuersale concilium, si cum consensu omnium uenerabilium episcoporum promulgata est definitio, quae in praesenti relecta est.

Sanctum concilium exclamauit:

Omnes ita credimus una fides omnes idipsum sentimus omnes
consentientes et amplectentes subscripsimus orthodoxae omnes credimus.

Haec est fides apostolorum haec est fides patrum haec est fides orthodoxorum.

Multos annos imperatori integritates duarum naturarum Christi dei nostri tu
declarasti luminarium pacis, domine, conserua Marciano nouo Constantino
aeterna memoria nouo Iustiniano Constantino aeterna memoria omnes
haereticos tu effugasti deiectorem hereticorum, domine, conserua diuidentes
et confundentes tu persecutus es.

Absit inuidia a uestro imperio deus custodiat fortitudinem uestram deus
regnum et imperium uestrum pacificet uestra uita orthodoxorum uita est
celestis rex, terrestrem conserua per te uniuersales ecclesiae pacificatae sunt.

Nestorio et Euthici <et Dioscoro anathema Apollinari> et Seuero anathema
consentaneis eorum anathema Theodoro Pharanitae anathema Sergio et
Honorio anathema Pyrro et Paulo anathema Cyro et Petro anathema
Macario et Stephano <et Polichronio> anathema omnibus hereticis anathema
qui praedicauerunt et praedicant et docturi sunt unam uoluntatem et unam operationem
in <incarnationis> dispensatione *Christi ueri dei nostri* anathema.

VP CBR MNL

2 edicat] et dicit L uniuersale] uniuersali V consensu] consensu B uenerabilium] uerabilium
V¹ 3 definitio] definitio V diffinitio R in praesenti] ad praesente CB a presente R
relecta] relicta VP 5 idipsum] adipsum L omnes³ C² add. 6 consentientes] consencientes V
C sentientes MNL orthodoxae] orthodoxe B¹R MNL 7 fides³ est CBR 7–8 ortho-
doxorum] horthodoxorum V¹ 9 annos] annus VP integritates] integritatis VP duarum om.
VP duorum C¹ nostri...tu M ras. 10 declarasti] declasti L luminarium] lumenarium
V marciano] martiano C MN nouo om. N 10–11 nouo ... memoria¹ om. R N 11
iustiniano] iustiano C 12 haereticos] hereticus V effugasti] efugasti CB deiectorem] deiec-
torum V CBR 14 absit] absit N absi L deus¹] dominus L fortitudinem] fortitudine N
15 τὴν βασιλείαν = regnum et imperium uestra] uestram VP orthodoxorum] ortodoxorum V N
16 celestis] caelestis P C celesti N per te] parte N uniuersales] uersalis V¹ uniuersalis
V²P MN ecclesiae] acclesiae C 17 euthici] uthici V euthychi P eotici C eutici B
eothici R καὶ διοσκόρω ... ἀπολιναρίω = <et dioscoro ... apollinari> om. VP CBR MNL seuero]
siuero C anathema¹] anathima CB anathama R 18 consentaneis] consentaniis C
anathema¹] anathima CB theodoro] theodorus NL pharanitae] paranithae V
faranite CBR pharanitensis L anathema²] anathima CB 18–19 sergio ... anathema¹ om. N
19 anathema¹] anathima CB pyrro] pyrro P² pirro R et¹ om. VP anathema²] anathima
CB cyro] cyro L anathema³] anathima CB 20 macario] macari C machario M
καὶ πολυχρονίω = <et polichronio> om. VP CBR MNL anathema¹] anathima CB anathema²]
anathima CB 21 praedicauerunt] praecauerunt M¹ docturi] docturi CR uoluntatem] uolom-
tatem C 22 τῆς ἐνσάρκου = <incarnationis> om. VP CBR MNL ueri om. CBR MNL ana-
thema] anathima CB

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸν θεὸν μάρτυρα προφέρομεν τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ὑμῶν συνόδῳ, ὡς χωρὶς οἰ-
ασδῆποτε προσπαθείας ἢ ἀντιπαθείας πρώτη ἐπιθυμία καὶ ζῆλος καθέστηκεν ἡμῖν τοῦ
ἀδιάβλητον εἶναι τὴν ἀμώμητον ἡμῶν <ὀρθόδοξον> τῶν Χριστιανῶν πίστιν καὶ ἐν
5 σταθερότητι ἡμᾶς αὐτὴν παραφυλάττειν ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ
παράδοσιν τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ
διὰ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀγίων πέντε οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν ἀγίων ἐκκρίτων
πατέρων· καὶ οὐ μικρῶς ἡμᾶς συνώθει ἢ περὶ τούτου ἐπιθυμία, ἐξ ὅτου κατὰ κέλευσιν τοῦ
θεοῦ ἡμῶν αὐθεντικῶς ἐπελαβόμεθα τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας ἡμῶν. ὅτε οὖν
10 εὐδόκησεν ὁ θεὸς καιρὸν παρασχέσθαι, προετρεψάμεθα γενέσθαι τὴν συνάθροισιν ὑμῶν
πρὸς τὸ κανονίζοντας ὑμᾶς τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ γραφάς, πᾶσαν καινοφωνίαν ἢ καινοτομίαν
προσαφθεῖσαν τῇ ἀμωμήτῳ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν πίστει ἐν τοῖς προσεχέσι τούτοις
χρόνοις ὑπὸ τινων κακοδόξων ἐξωθῆσαι καὶ καθαρωτάτην ἡμῖν αὐτὴν παραδοῦναι, καθὼς
προεῖρηται, ὡς πρὸς τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν
15 ἀγίων ἐκκρίτων πατέρων εἰς τὸ οὕτως ἡμᾶς αὐτοὺς παραφυλάττειν μέχρι θανάτου.
ἐκεῖ οὖν δικασόμεθα ὑμῖν ἐν τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ θεοῦ, ὅτε μέλλει κρίνειν ζῶντας καὶ
νεκρούς, εἴπερ τι συγγινώσκετε παραλελειμμένον ἐν τῷ παρ' ὑμῶν ἐκτεθέντι ὄρω, εἰ καὶ
τις ἐξ ὑμῶν, ὡς εἰκός, βούλεται εἰπεῖν, ὅπως διαδερομένου τοῦ προαγομένου παρὰ τινος
ἐξ ὑμῶν λόγου πάντοθεν, τὸ ἀκριβὲς χάριτι καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ πνεύματος τοῦ ἀγίου
20 ἐπιλαβέσθαι ἡμᾶς τῆς ἐκδοθείσης ἡμῖν ἀγίας τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀπὸ τε τῶν ἀγίων
ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ
θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν καθεξῆς εὐρεθέντων ἐκκρίτων πατέρων καὶ τῶν ἀγίων πέντε οἰκου-
μενικῶν συνόδων, ὅπως ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ ὕμνον

16 Rom. 14,10   21 – 22 1. Joh. 5,20

MTO

2 προφέρομεν] προφέρομαι M   4 orthodoxam = <ὀρθόδοξον> om. MTO   5–6 παραφυλάττειν ...
παράδοσιν om. T   7 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   9 αὐθεντικῶς] αὐθεντῶς TO   10 εὐδόκησεν]
ἠυδόκησεν T   11 ἢ καινοτομίαν om. M   12 προσαφθεῖσαν] προσαναφθεῖσαν M   15 ἀγίων καὶ
ἐκκρίτων M   ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   17 συγγινώσκετε] συγγινώσκειται M   ἐκτεθέντι] ἐκταθέντι.
M   εἰ] ἢ TO   18 διαδερομένου] διαδαιρομένου O   22 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O

Constantinus piissimus imperator dixit:

Deum testem proferimus sancto et uniuersali uestro concilio, quod absque quolibet fauore et inuidia principale desiderium et zelus extitit nobis inreprehensibilem esse immaculatam nostram orthodoxam Christianorum fidem et cum stabilitate nos eam conseruare in nomine dei secundum doctrinam atque traditionem, quae tradita est nobis, tam per euangelium quamque per sanctos apostolos et per statuta sanctorum quinque uniuersalium conciliorum sanctorumque probabilium patrum; et non mediocriter nos pro hoc desiderium coartabat, ex quo iubente deo nostro auctoraliter accepimus solium imperii nostri. cum ergo deo conplacuit tempus concedere inuitauimus fieri collectionem uestram ad considerandum uobis sanctas dei scripturas omnemque uocis siue assertionis nouitatem, quae adiecta est ad intemeratam nostram Christianorum fidem in his uicinis temporibus a quibusdam praua sentientibus expellendum mundissimamque nobis hanc contradendum, sicut praedictum est, quatenus secundum sancta et uniuersalia quinque concilia et statuta sanctorum uenerabilium patrum <ut> ita eam et nos custodiamus usque in mortem. ibi ergo iudicemur uobiscum apud terribile *tribunal dei*, quando futurus est iudicare uiuos et mortuos, si forsitan aliquid umquam conscientiam habetis fuisse intermissum in difinitione, quae a uobis est promulgata, sed et si quisquam ex uobis forsitan uult dicere, uti, examinato sermone, qui fuerit a quolibet ex uobis prolatus ex omni parte, per gratiam et inspirationem spiritus sancti TO AKPIBEC su<ptil>itatem comprehendamus sanctae et immaculae fidei, quae tradita est nobis a sanctis apostolis et discipulis domini et saluatoris nostri *Iesu Christi ueri dei nostri* et eis, qui deinceps reperti sunt probabilibus patribus et sanctis quinque uniuersalibus conciliis, quatenus in

VP CBR MNL

1 piissimus] piissimus V om. B 2 deum] domini B et et uniuersali M uniuersali uersali uestro C concilio] conlio V¹ quod] quo L quolibet] qualibet NL 3 et² om. R extitit] extit V¹ inreprehensibilem] inreprehensibilem C inreprehensibiles M¹ 3–4 immaculatam] immaculatam M 4 nostram om. L christianorum] christoanorum V¹ stabilitate] stabilitatem N 5 atque] adque C traditionem] rationem M 6 apostolos] apostulos P CB statuta] stutam V¹ stautam V² statum M statu N 6–7 uniuersalium conciliorum] synodorum uniuersalium L 7 probabilium] probabilem V mediocriter] medicriter B¹ pro] per NL 8 coartabat] coarbat R coarthabat L ex] et V¹ auctoraliter] auctoriter V totaliter R auctoritaliter M¹ 9 deo p conplacuit V¹ conplacuit] placuit CBR MNL inuitauimus] inuitabimus V fieri] fier P¹ collectionem] colectionem V collectione N 10 uobis om. L sanctas] sanctus V omnemque] omneque V B N assertionis] adsertionis CB asseritionis L 11 intemeratam] intemaerata P 12 a] aut V¹ mundissimamque] mundisimamque P¹ 13 contradendum] tradendum B contrahendum R contra .dendum M ras. sancta] sanctam N quinque] quique V 14 concilia] conconcilia V εἰς τὸ = <ut> om. VP CBR MNL et nos eam VP 15 ergo] er C¹ terribile] terribilem CB²R NL dei om. M 16 forsitan] forsan VP C aliquid] aliquid V umquam] unquam M²L conscientiam] consientiam V conscienciam CR conscientia MNL 17 intermissum] intermisum P intermissas CBR difinitione] difinitione V difinitione R definitione NL uobis] nobis NL et om. N 18 uult] uul C uti] utique CBR examinato] examinatio M¹ exanimatio NL fuerit] fuerat V¹ L¹ 19 inspirationem] inspiratione N TO AKPIBEC] TOANPIBEC N TOAKPIBEC L su<ptil>itatem] summitatem VP CB²R sumitate B¹ M summitate NL 20 comprehendamus] conpraehendamus C M immaculae] immaculatae M² apostolis] apostulis V 21 discipulis] discipolis C ueri] uiri C eis] eas L qui .deinceps N ras. 22 et...sanctis V ras.

ἀναπέμπωσιν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἡμῶν τῷ πολυελέῳ θεῷ ἡμῶν ὀρθοτομοῦσαι τὸν λόγον τῆς αὐτοῦ ἀληθείας, σβεσθεῖη δὲ πάσης αἰρετικῆς αὐθαδεῖας φρύαγμα τελείως παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος.

5 Ἡ ἁγία σύνοδος ἐξεβόησε·

Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως φιλοχρίστου βασιλέως πολλὰ τὰ ἔτη τὸν εὐσεβέστατον χριστιανὸν βασιλέα, κύριε, φύλαξον.

Τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐστήριξας ὁ ὅρος ὀρθόδοξός ἐστι τῷ ἀντιλέγοντι τῷ ὄρω ἀνάθεμα ὁ ἀντιλέγων τῷ ὄρω αἰρετικός ἐστι ὁ ἀντιλέγων τῷ ὄρω
10 διαιρέτης ἐστίν ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὄρον Ἀπολιναριστής ἐστι ὁ ἀντιλέγων τῷ ὄρω Νεστοριανός ἐστι ὁ μὴ δεχόμενος τὸν ὄρον Εὐτυχιανιστής ἐστι τοῖς Νεστοριανοῖς ἀνάθεμα τοῖς Εὐτυχιανισταῖς ἀνάθεμα τοῖς Ἀπολιναρισταῖς ἀνάθεμα

πάσαις ταῖς χριστομάχοις αἰρέσεσιν ἀνάθεμα.
Αἰωνία ἡ μνήμη τῷ βασιλεῖ αἰώνιος διαμείνη ἡ ὑμῶν βασιλεία.

15

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Εἰ καὶ πάντως ἡ ὑμῶν ὀσιότης τε καὶ εὐλάβεια κέκμηκεν ἔκ τε τῆς μακρόθεν ὁδοιπορίας καὶ χρονίας ἐνταῦθα διατριβῆς, ἀλλ' οὖν χάριν ἐπάξιον μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς ἀντίδοσιν καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν λήψεται βασιλείας, ὅτι πολλῶν πλανηθέντων περὶ τὴν
20 ὀρθόδοξον πίστιν ἀνααιρεθείσης τῆς διχονοίας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὁμοφώνως

1–2 2. Tim. 2,15 17 Joh. 4,6

MTO f(16–804,2)

1 ἀναπέμπωσιν] ἀναπέμπουσιν T ὑμῶν θεῷ T ἡμῶν θεῷ O 2 τελείως om. O 7
εὐσεβέστατον χριστιανὸν] εὐσεβῆ τῶν χριστιανῶν MT 10 ἀπολιναριστής] ἀπολληναριστής T 12
ἀπολιναρισταῖς] ἀπολληναρισταῖς T ἀπολιναριασταῖς O 14 βασιλεῖ] βασιλέων O διαμείνη]
διαμείνοι M διαμείνει T διαμενεῖ O 17 ὑμῶν] ὑμέτερα f τε¹ om. f τε² om. M
20 ὁμοφώνως] ὁμοφρόνως f

uno ore unoque corde omnes ecclesiae dei hymnum offerant in tempore regni nostri misericordissimo deo nostro *recte annuntiantes uerbum ueritatis* eius, et perfectius extinguatur omnis hereticae praesumptionis iactantia ab eius benignitate.

Sancta synodus exclamauit:

Multos annos imperatori Christo dilecto imperatori multos annos pium et christianum imperatorem, domine, conserua.

Orthodoxiam tu confirmasti definitio orthodoxa est contradicenti huic definitioni anathema qui contradixerit huic definitioni hereticus est qui contradixerit huic definitioni diuisor est qui non susceperit hanc definitionem Apollinarista est qui contradixerit huic definitioni Nestorianus est qui non susceperit hanc definitionem Euticianista est Nestorianis anathema Euticianis anathema Apollinaristis anathema omnibus Christo rebellibus haeresibus anathema.

Aeterna memoria imperatori aeternum permaneat uestrum imperium.

Constantinus piissimus imperator dixit:

Et si procul dubio uestra uenerabilitas atque relegio *delassata est ex* longinquo *itinere* et diurna hic commoratione, uerumtamen gratiam dignam cum uicissitudine illa superni nutus etiam ab imperio nostro percipiet, eo quod multis errantibus circa orthodoxam fidem extincta dissonantia in unam eandemque confessionem consonanter omnes conue-

VP CBR MNL

1 uno ore] una hora L¹ ore] hore V unoque] uno quoque L omnes] omnis C omnesque M hymnum] hymphnum R ymnum MN innum L regni] regi V¹ 2 annuntiantes] adnuntiantes CBR perfectius] perfectus V¹ 3 omnis] omnes V R praesumptionis] praesumptiones CR praesumptionis M iactantia] iactancia C benignitate] begnitate M¹ 5 synodus] sinodus V C¹B 6 multos¹] multus VP² multis P¹ imperatori²] imperii VP multos²] multus P 7 imperatorem] imperium MNL 8 orthodoxiam] ortodoxiam VP orthodoxam CR M tu *om.* V B orthodoxa] orthodoxam B contradicenti] contradicentibus B 9 anathema] anathima CB contradixerit] contradixerunt N definitioni] definitione CB diffinitioni R 9–10 hereticus ... definitioni *om.* MNL 9 hereticus] diuisor V¹P diuersior C¹R diuisior C² 9–10 qui ... est P² *margin.* 10 definitioni] definitione C diuisor] hereticus P² C MNL 10–11 qui ... est¹ *om.* MNL 10 susceperit] susceperint V²P suscipit CB 11 apollinarista] apollinarista CBR definitioni] definitione CB² diffinitioni R 12 susceperit] suscipit CB euticianista] euthichianista P eoticianista CR eutyicianista M eutyichianista NL nestorianis] nestorianus VP C¹ NL nestorianista R anathema] anathima CB euticianis] et utichianis V euthichianis P eoticianus CR eutyicianis M eutichianis N eutyichiani L 13 anathema¹] anathima CB apollinaristis] apollinaristis P apollinaristis CBR apollinaristi L anathema²] anathima CB haeresibus] haerecosibus P 14 anathema] anathima CB 15 imperatori] imperii N aeternum] aeternam V¹ eternum N permaneat] permanet VP permanea L¹ 17 imperator] imperatores V¹ 18 relegio] religio R MNL delassata] delasata CB M delata R est *om.* CBR ex] et L longinquo] lonquo V¹ longinco CB longinquibus M 19 diurna] deurna V diurna CBR L commoratione] commemoratione M¹L uerumtamen] uerumptamen R ueruntamen N uicissitudine] uicisitudine P 19–20 superni nutus] superni redditus C¹ superna editus B¹ superni reditus B² 20 imperio nostro] inperio uestro V nostro] non B percipiet] perciperet L errantibus] erantibus V C¹ circa] circha V 21 unam] una MN eandemque] eademque M eundemque NL confessionem] confessione M

πάντες συνήλθομεν ἐλπίζοντες τὴν ἀληθῆ καὶ ταχίστην σωτηρίαν παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου θεοῦ πρεσβείαις τῆς ἁγίας ἀχράντου θεοτόκου καὶ τῆς ὑμῶν ἁγιότητος δέξασθαι.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν·

Εὐσεβέστατε δέσποτα καὶ γαληνότατε, λόγον προσφωνητικὸν πρὸς τὸ θεομίμητον ὑμῶν κράτος κατὰ τὸ εἰωθὸς συνετάξαμεν, καὶ εἰ παρίσταται τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν, τοῦτον ἀναγνωσθῆναι κελεύσατε.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπεν·

Ὁ παρὰ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου συνταγείς προσφωνητικὸς λόγος ἐπιδιδόσθω καὶ ἀναγινωσκέσθω.

10 Καὶ ἐπεδόθη καὶ ἀνεγνώσθη ἔχων ἐπὶ λέξεως οὕτως·

15 *Λόγος προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς [ἕκτης] συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Κωνσταντῖνον*

Ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς <τοῦ θεοῦ> τὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας διάδημα κατ' ἀξίαν δεξάμενος, φιλόχριστε βασιλεῦ, φιλανθρωπία καὶ ἡμερότητι καὶ τῇ συμφύτῳ περὶ τὴν πίστιν εὐσεβείᾳ τε καὶ εὐθύτητι τὸν βασιλεύσαντά σε θεὸν φιλεῖς ἀνταμείβεσθαι. τοιοῦτοις γὰρ ἀντιδώροις οἶδας αὐτὸν ἐξιλάσκεσθαι, οἷς ἀγαπᾷ θεραπεύεσθαι. τίς δὲ θεῶ παρ' ὑμῶν φιλοτιμότερα δώρων προσένεξις ἀλλ' ἢ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης καὶ πίστεως ἢ διάπυρος ἔνδειξις καὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἢ δι' ὑμῶν εἰρηναία κατάστασις; διὸ καὶ μάλιστα πλείστους ἀγῶνας μεθ' οὔσπερ ἔχεις ἐτέλεσας τὴν ὁμογνωμοσύνην τῶν διεστώτων πραγματευόμενος. ὑμεῖς μὲν γὰρ διὰ Χριστοῦ 25 χρηστῶς βασιλεύετε, Χριστὸς δὲ δι' ὑμῶν ἀγαπᾷ ταῖς ἐκκλησίαις αὐτοῦ τὴν εἰρήνην βραβεύεσθαι. αὐτὸς καὶ νῦν τὴν ὑμετέραν γαλήνην ἐξήγειρε καὶ πρὸς τὸν τῆς ὀρθοδοξίας

1–2 cf. Jac. 1,17

MTO f(2) l(14)

1 πάντες] ἅπαντες f   μεγαλοδώρου] μεγαλοδώλου M   2 ἁγίας om. O f   ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου f   τῆς ... δέξασθαι] ὑμῶν εὐχαίς λήψεσθαι f   4 δέσποτα] βασιλεῦ O   θεομίμητον] θεοτίμητον T   10 ἐπεδόθη] ἀπεδόθη M   14 inc. Cod. Leiden 60 A (= I)   προσφωνητικὸς] προσφωνηθεῖς I   [ἕκτης]] ζ' T I om. Lat.   17 dei = <τοῦ θεοῦ> om. MTO I   19 τῇ] τὴν I   20 ἐξιλάσκεσθαι] ἐξηλάσθαι I   21 τίς δὲ θεῶ] τῇ δὲ θεο I   22 διάπυρος] διαπυρᾶς I   ἡ²] εἰ I   23 οὔσπερ] οὐπερ I   ἐτέλεσας] τελέσας I   24 ὁμογνωμοσύνην] εὐγνωμοσύνην I   25 χρηστῶς] χῶ I   χριστὸς] χῆ I   ὑμῶν] ἡμῶν I   26 αὐτὸς] αὐτὸ I

nimus sperantes ueram atque celerem salutem a *multorum munerum datore* deo intercessionibus sanctae et immaculae dei genetricis et uestrae sanctitatis suscipere.

Sanctum concilium dixit:

Piissime et tranquillissime domine, sermonem acclamatorium ad deo imitabilem uestrum potentatum iuxta morem conposuimus, et si placuerit pietati uestrae, hunc perlegi iubete. 5
Constantinus piissimus imperator dixit:

Acclamationis sermo, qui conpositus est a sancto uestro concilio, deferatur et relegatur. Qui datus est et in his sermonibus ita relectus est:

10

Sermo acclamationis, qui prosphonicus dicitur, a sancto et uniuersali concilio ad piissimum et Christo dilectum Constantinum imperatorem

A dextera dei, qui cuncta creauit et continet, imperialis potestatis merito DIADEMA 15
suscipiens, Christo dilecte imperator, humanitate ac mansuetudine et circa fidem insitam pietatem atque rectitudinem deum remunerare diligis, qui te regnare disposuit. tales quippe munerum uices scis eum habere conplacitas, quibus sibi diligit famulari. quae uero est alia deo liberalior a uobis donorum oblatio quam caritatis et fidei circa eum flagrans demonstratio sanctarumque dei ecclesiarum per uos pacificus status? propter quod 20
et maxime plurimos AGONES super his quos habes consumasti, ut unanimitatem acquireretis dissidentium. uos enim per Christum benigne regnatis, Christus uero per uos ecclesiis suis pacem diligit impertire. ipse et nunc uestram suscitauit serenitatem et ad rectae fidei zelum

---

VP CBR MNL

1 sperantes] sperantem M atque] atque P munerum] numerum N datore] datorem VP B¹
2 genetricis] genetricis R NL suscipere] susci...pere B *ras.* recipere R suscipere N
suscipere L 3 dixit] *L marg.:* acclamatorius sermo concilii ad imperatorem 4 piissime] piissimae
C tranquillissime] tranquillissime P¹ sermonem] sermone N acclamatorium] adclamatorium
CB ad deum R acclamatorium M ad deo] adeo M¹L imitabilem] mutabilem R 5
potentatum] potentatum L iuxta] iusta L morem] mortem B conposuimus] conposuimus
V conposuimus CB¹ composuimus MNL hunc] hanc M¹ iubete] iubite C 7
acclamationis] adclamationis CBR acclamationis M¹ acclamationis L conpositus] conpositus
M uestro sancto MNL concilio] concili V¹ 8 et *M add.* 12 acclamationis] adclamationis
CBR acclamatorius L prosphonicus] prosponethicus VP¹ prophonicus L uniuersali]
uniuersale C 12–13 ad piissimum V *add.* 15 a] ad V N continet] continet CB continuit
R imperialis] imperialem MN imperiale L 16 dilecte] dilectae C dilecto M¹ NL
imperator] imperatore V imperatori M¹NL insitam] insita P 17 pietatem] pietate V
pietate P atque] adque B¹ rectitudinem] rectitudine N deum] dominum CR remunerare] remunerare N
diligis] dilegis CB tales] talis CBR 18 munerum] numerum V uices]
uis V¹ conplacitas] conplacitas V conplacitas MNL diligit] dilegis CB diligit R
famulari] familiari CBR quae uero] quero V¹ 19 caritatis] caritas B et de fidei P¹ fla-
grans] fragrans VP N fragrans L 20 pacificus] pacificos CBR 21 et *om.* V maxime]
maximae C plurimos] plurimus V agones] agenes V¹ consumasti] consumasti VP con-
sumati C¹R unanimitatem] animitatem V nanimitatem P¹ unanimitatem B acquireretis]
acquires VP acquires CBR N 22 dissidentium] desidentium L regnatis] regnantis V¹
christus] xpōs V 23 diligit] dilegit CB impertire] impertire VP impertiri M² impertire L
suscitauit] excitauit L

ζῆλον κекίνηκεν, ὥστε τὴν οἰκουμένην ταύτην ἐφ' ἑαυτὸν συγκαλέσασθαι σύνοδον καὶ τὸ μὲν τῆς προσεχῶς φυεῖσης αἰρέσεως ἀνατρέψαι καινούργημα, τῆς ἀληθείας δὲ κυρῶσαι τὸ κήρυγμα, ἵνα τούτου προβαίνοντος εὐσταθῆς τε καὶ ἀστασίαστον ἔσται τῆς ἐκκλησίας τὸ σύστημα. οὐκ ἀνεκτὸν γὰρ ἠγήσασθε, σοφώτατε βασιλεῦ, τὰ μὲν ἄλλα πρὸς ἑαυτοῦς 5 ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμφέρεσθαι, περὶ αὐτὸ δὲ τῆς ζωῆς ἡμῶν τὸ κεφάλαιον ἑαυτῶν ἀπορρήγνυσθαι τε καὶ ἀποσχίζεσθαι καὶ ταῦτα μελῶν ἀλλήλων ὄντων ἡμῶν καὶ τὸ ἐν σῶμα συνιστώντων Χριστοῦ διὰ τῆς πρὸς αὐτόν τε καὶ ἀλλήλους ὁμοδοξίας, <ἐπινοίας> καὶ πίστεως. τί δὲ καὶ μάλιστα βασιλεῖ προπεωδέστερον ἢ πρὸ παντὸς εὐσεβείᾳ κατακοσμεῖν τὸ ὑπήκοον; δι' οὗ κὰν τοῖς ἄλλοις εὐδαιμονεῖ τὸ πολίτευμα καὶ δὴ ταῖς θειοτάταις ὑμῶν 10 προστάξεσιν εἷξαντες ὅτε τῆς πρεσβυτάτης Ἰρώμης καὶ ἀποστολικῆς ἀκροπόλεως ἀρχιερατικώτατος πρόεδρος καὶ ἡμεῖς οἱ ἐλάχιστοι, Χριστοῦ δὲ ὁμῶς ἱερεῖς καὶ θεράποντες, ὁ μὲν ἀνθ' ἑαυτοῦ τὴν τῶν γραμμάτων εἰκόνα καὶ τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαγράφοντας ἱερέας συνέστησεν, οἱ δὲ σὺν αὐτοῖς καὶ πάντες ἅμα τὸν θεομίμητον θρόνον τοῦ κράτους σου σωματικῶς περιέστημεν. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ἀπλῶς τε καὶ ἀπανουργεῦτως 15 ἀνέκαθεν τὸ εὐαγγελικώτατον παρεδέξαντο κήρυγμα καὶ ταῖς ἀποστολικαῖς διατάξεσιν ἱκανώθησαν, καλῶς ἂν εἶχε καὶ εἰκότως τὰ πράγματα καὶ οὔτε τοῖς αἰρεσιάρχαις οὔτε τοῖς ἱεράρχαις ἀγώνων πόνοι συνεκεκρότηντο. ἔδει γάρ, ἔδει τοὺς μὲν ἡρεμοῦντας τὴν σωτηρίαν πορίζεσθαι, τοὺς δὲ πρὸς τὸ μάχεσθαι μὴ ἀνθέλκεσθαι καὶ τὸν τῆς γαλήνης καιρὸν τοῖς θορύβοις μερίζεσθαι, ἀλλ' ἡσυχίαν φιλοσοφεῖν καὶ θεῶ συλλαλεῖν καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα 20 κατορθωμάτων τύπον καθίστασθαι.

7 cf. Col. 2,17

MTO I

5 αὐτὸ] αὐτῶ I   ἑαυτῶν] ἑαυτῶ I   6 μελῶν ἢ ἀλλήλων I   ὄντων ἀλλήλων O   7 καὶ πρὸς ἀλλήλους O   intelligentiae = <ἐπινοίας> om. MTO I   8 ἢ] εἰ I   9 κὰν] καὶ I   εὐδαιμονεῖ] ἡδαιμονεῖ I   10 εἷξαντες] ἦξαντες I   πρεσβυτάτης] πρεσβυτέρας O   10–11 ἀρχιερατικώτατος] ἀρχιεραρχικώτατος M   11 ἡμεῖς] ὑμεῖς I   13 θεομίμητον] θεοτίμητον T   14 εἰ μὲν] ἡμεῖς I   15 ταῖς ἀποστολικαῖς] τὰς ἀποστολικὰς I   17 πόνοι συνεκεκρότηντο] πόνοις συνεκρότητο I   19 χεῖρα] χεῖραν I

commouit hanc uniuersalem ad temetipsum synodum conuocandi et nuper quidem exhortae hereseos nouitatem distrueret, ueritatis autem praedicationem firmaret, ut hoc proueniente stabilem et inconcussum sit ecclesiae ipsius collegium. intollerabilem enim existimasti, prudentissime imperator, in ceteris quidem adinuicem nos consentire atque concurrere, circa ipsum autem uitae nostrae capitulum ab inuicem disrupti atque discindi et haec nobis alterutrum membra existentibus et in uno *Christi corpore* constituamur per eandem quae ad ipsum et ad inuicem intellegentiae atque fidei consonantiam. quid uero est et praesertim imperatori decibilis quam prae omnibus pietate adornare subiectos, per quod et in ceteris felicitetur res publica uerumtamen diualibus uestris praeceptis acquiescentes tam antiquae Romae et apostolicae summitatis pontificalis antistes et nos humiles, Christi, tamen sacerdotes atque ministri, ille quidem pro se litterarum [paginam] <imagine[m]>, eosque qui eius personam describerent sacerdotes constituit, nos autem omnes cum eis simul deo imitabile solium tuae fortitudinis corporaliter circumstetimus. si igitur omnes simpliciter et absque calliditate a principio euangelicam praedicationem suscepissent apostolicisque institutionibus essent contenti, bene utique et apte sese causae haberent et neque auctoribus heresum neque [auctoribus sacerdotum] <pontificibus> certaminum labores exercerentur. oportebat enim, oportebat illos quidem in silentio degentes salutem acquirere, istos uero ad reluctantum non prouocari et tranquillitatis tempus tumultibus compartire, sed silentium prudenter amplecti et deo colloqui et subiectis formula uirtutum existere.

VP CBR MNL

1 hanc] hac P¹ uniuersalem] uniuersale VP N ad] at VP synodum] sinodum C¹B sonodum N conuocandi] conuecandi R 1–2 exhortae] exorthate V exortate P¹ exhortate P² exortae BR M 2 hereseos] hereseus CB nouitatem] nouitates L distrueret] distruere VP destrueret R MNL ut et hoc VP 3 proueniente] prouenientes MNL stabilem] stabile M inconcussum] infusum V ecclesiae] aecclisiae N intollerabilem] intolerabilem M 4 existimasti] exestimasti C exaestimasti B prudentissime] prudentissime V¹ ceteris] caeteris P 5 concurrere] concurre V circa] circum L¹ nostrae] uestrae V ab] ad M disrupti] disiungi R discindi] discendi V¹P¹ C¹R 6 membra] menbra L existentibus] existentibus B¹R MNL in om. V christi] christo VP constituamur] constitua.ur C ras. constituamus MN 7 intellegentiae] intelligentiae R L atque] adque V atque P consonantiam] consonantia B quid] quod N 8 imperatori] imperator VP decibilis] decibilibus VP¹ adornare] adornare V subiectos] subiectis V¹ subiectus CBR 9 ceteris] caeteris P felicitetur] feliciter M res publica] respublica P diualibus] dualibus M daialibus N 10 acquiescentes] atquiescentis VP adquiescentis CR adquiescentes B aquiescentes M¹ antiquae] antaqua V¹ antiqua V² romae] roma VP summitatis] sumitatis N pontificalis] pontificales CR antistes] antestis V antestites C¹B antistites C² antistiatis R 11 humiles] humilis V¹ 11–12 εἰκόνα = <imagine[m]> [paginam] VP B MNL [paginam]] paginem CR 12 eosque qui] eos quique V describerent] disiberent V¹ discriberent V² constituit] constuit C¹ 13 omnes] omnis VP cum eis simul] semul cum C simul cum BR imitabile] imitabilem B² mutabile R circumstetimus] circastetimus V¹ circum sentimus M¹ 14 calliditate] caliditate V euangelicam] euuagelicam B 15 suscepissent] suscipssent V¹ suscepissent V²P C apostolicisque] apotholicisque C essent] esse VP sese] sere VP 16 heresum ... auctoribus om. L heresum] neresum VP auctoribus²] autoribus B¹ N ἱεράρχαις = <pontificibus> [auctoribus sacerdotum] VP CBR MN 17 labores] laboris CB exercerentur] exerceremur C 18 acquirere] adquerere CB aquirere M¹ istos VP bis reluctantum] reluctantum M¹ 19 tumultibus non compartire CBR compartire] compartire MNL colloqui] conloqui CB complecti ML conplecti N subiectis] subicitis CBR 20 formula] furmola CR furmula B formola N existere] existere BR MNL

Ἐπεὶ δὲ τοῦ σατάν ἡ ἀντίπαλος δύναμις ἡρεμεῖν οὐκ ἀνέχεται, ἀλλ' ὡσπερ αἰχμηφόρους καὶ βεληφόρους <κατὰ Χριστοῦ> τοὺς οἰκείους ὑπηρέτας κατεξανίστησι τοῖς τῆς πλάνης διδάγμασιν οἷα κρυπταῖς μαχαίραις τὴν τῶν πολλῶν δολοφονοῦντας διάνοιαν, τοῦ γε χάριν καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ τοῦ πατρὸς σοφία καὶ δύναμις, δι' ἧς τὸ πᾶν συνέστη
 5 τε καὶ συνέχεται, τοὺς ἰδίους κατ' αὐτῶν ὀπλίτας ἐπικαίρως ἀντεξανίστησι τὴν τοῦ πνεύματος ἀναλαμβάνοντας μάχαιραν πρὸς ἔκτομήν καὶ ἀναίρεσιν τῶν ἀνταιρόντων χεῖρα κατὰ περιουσίου λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας βασιλεία πειρωμένων ληστικῶς παραστήσασθαι καὶ τοὺς ἐντὸς μαργαρίτας τὰ θεϊότατα λόγια, συλῆσαι τε καὶ πατῆσαι
 10 τοῖς χοιρώδεσι δόγμασι. πρὸς οὓς καὶ ῥομφαία, φησί, κελεύεται παροξύνεσθαι: „ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς λύκους ποιμένας καὶ τοὺς τὰ πρόβατα συνταράσσοντας διακέχρησο.“

οὕτως ἄρα καὶ τῶν ὄλων συνόδων αἱ καθ' ἑν ἄθροίσεις γεγένηται πρὸς τὸ ταραττον αἰεὶ καὶ μαχώμενον τῶν τε αὐτοκρατόρων τῶν τε προπατόρων ὀπλιζομένων.

Ἄρειος διαιρέτης καὶ κατατομεὺς τῆς τριάδος ἐγήγερται καὶ παραυτικά Κωνσταντῖνος ὁ αἰσιέβαστος καὶ Σίλβεστρος ὁ αἰοίδιμος τὴν ἐν Νικαίᾳ μεγάλην τε καὶ περίβλεπτον
 15 συνέλεγον σύνοδον, δι' ἧς ἡ τριάς τό τε τῆς πίστεως ὑπηγόρευσε σύμβολον, τῆς τε Ἄρειανῆς κακοτεχνίας κατεψηφίσαστο καὶ τῇ δικαίᾳ ποινῇ τῆς ἐκκλησίας τὸν Ἄρειον ἐν ἀτίμοις ἀλλ' ὁμοτίμοις ἐκείνῳ τόποις ἐτιμωρήσαστο. Μακεδόσιος τὴν τοῦ πνεύματος ἠθέτει θεότητα καὶ τὸ δεσπύζον ὁμόδουλον ἐδογματίζεν, ἀλλ' ὁ μέγιστος βασιλεὺς Θεοδόσιος καὶ Δάμασος ὁ ἀδάμας τῆς πίστεως, ὁ ταῖς ἑτεροδόξοις προσβολαῖς τε καὶ προσ-
 20 ἀρράξει τὴν ἀντίτυπον γνώμην οὐ τιτρωσκόμενος, Γρηγόριος τε καὶ Νεκτάριος τὸν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συνήθροίζον σύλλογον καὶ τὴν μὲν ἀνίερρον γλώτταν τοῦ

4 cf. 1. Cor. 1,24

4–5 cf. Col. 1,17

5–6 cf. Eph. 6,17

8–9 cf. Mt. 7,6

MTO |

1 ἐπεὶ δὲ | ἐπειδὴ T σατάν] σατανᾶ | 2 aduersus christum = <κατὰ χριστοῦ> om. MTO | 3
 μαχαίραις] μαχαίρες | τοῦ] τούτου | 5 ἐπικαίρως ἀντεξανίστησι] ἐπικαιροῦς κατεξανίστησεν |
 6 ἀναλαμβάνοντας] ἀναλαμβάνεσθαι M καὶ ἀναίρεσιν] ἀναιρέσεις | 7 κατὰ τοῦ περιουσίου O
 8 ἐντὸς] ἐτῶς | 10 συνταράσσοντας] συνταράττοντας | 11 ἄθροίσεις] ἄθρύσις | τὸ om. T
 12 πρόπατόρων] πατέρων O 13 διαιρέτης τις καὶ | ἐγήγερται] ἐγένετο M ἐγείγερτο T
 15 σύνοδον συνέλεγον | 16 κατεψηφίσαστο ... ἐκκλησίας om. | ἄρειον] ἄρεα MT | 19 προσβο-
 λαῖς] προβολαῖς | 19–20 προσαρράξει] προσαράξει MT | ἀρράξει O

Sed quia aduersa uis satanae quiescere minime sinit, sed tamquam armigeros atque telorum portitores aduersus Christum proprios ministros exsuscitat errorum doctrinis uelut occultis gladiis multorum mentes fraudulenter perimentes, huius rei gratia et *Christus* deus noster, qui *patris* est *sapientia et uirtus*, per quam uniuersa constituta sunt et continentur, suos aduersus illos praeliatores apto tempore suscitauit *gladium spiritus* arripientes ad abscidendum ac perimendum eos, qui manum extollunt aduersus populum eius copiosum et ecclesiae aulas nitebantur latronum more captas tenere et interiores *margaritas* diuina eloquia, rapere atque *conculcare porcinis* dogmatibus. ad quos et gladius, inquit, iubetur exacui: „framea, exsurge super lupos pastores et eos, qui oues conturbant, interfice.“ sic utique et omnium synodorum uniuscuiusque conuentus effecti sunt aduersus id quod tumultuabatur et reluctabatur tam principibus quamque priscis patribus semper armatis.

Arrius diuisor atque partitor trinitatis insurgebat et continuo Constantinus semper augustus et Silvester laudabilis magnam atque insignem in Niceam synodum congregabant, per quam ipsa trinitas tam fidei symbolum dictauit quamque aduersus Arrianam malitiam sententiam promulgauit et iusta paena Ar<riu>m ecclesiae in locis indignis sed illi condignis cruciauit. Macedonius spiritus denegabat deitatem et dominantem cumseruum praedicabat, sed maximus imperator Theodosius et Damasus fidei ADAMAS, cuius solidam mentem aggressiones atque conflictus alienarum sectarum nullatenus sauciarunt, Gregoriusque et Nectarius in hac regia urbe conuentum congregabant et sacrilegam quidem

---

 VP CBR MNL(14)

---

1 quia] qui V ¹	aduersa uis] aduersabis V	aduersa his P	aduersarius B ¹ R M ¹	quiescere]
requiescere CBR	armigeros] armigerus CBR	1–2 atque ...	ministros V ² marg.	1 atque] ad
C ¹ adque C ²	at M	1–2 atque telores atque telorum N	2 telorum] celorum R	por-
titores] portitoris C ¹ B ¹	errorum] errorem V	3 uelut] uelud NL	occultis] oculitis P C	multorum] multo N
fraudulenter] fraudolenter CB M ¹ L	rei] regi VP	dei L	gratia]	gracia V
gratiam CR	4 et ¹ om. CBR MNL	quam] quaem V	constituta] constructa L	5 continentur] contenenentur CB
continentes N	suos om. N	praeliatores] proeliatore V	praeliatores P	apto tempore] aptum tempus M
6 ac] et R	ad MNL	manum extollunt]	in uanum extolluntur L	7 copiosum C ² add.
et ¹ om. VP	et qui M ¹	nitebantur] nitaebantur	C latronum] licaonum R	more] mores N
captas] captis VP	interiores] interiores V	8 margaritas] margaritas B ¹	diuina] diuinae VP	eloquia] eloqua C ²
rapere] sapere N	porcinis] portinis V	9 gladius] gladios CBR	inquit] inquit P R NL	framea] framer R
exsurge] exurge N	exurgere L	lupos] lupus V	pastores] pastares P	10 interfice]
interficere L	synodorum] sinodorum C ¹ B ²	sanodorum B ¹	uniuscuiusque] unuscuiusque V	11 id] ad MNL
et reluctabatur om. R L	reluctabatur] reluctuabatur B ²	principibus] prin-	cipi. us M ras.	quamque] quam N
12 priscis] principis V	princis P	armatis] arma.tis	P ras.	13 arrius] arrius V
partitor] partitur V ¹	14 augustus] augusto VP	magnam]	magna VP	atque] atquae P
insignem] insem V	bisignem P	inmsignem C ²	14–	815,1 in niceam ... operationes om. L
14 niceam] neceam V	synodum] sinodum CB M	15	ipsa] ipsam V	om. N
trinitas] trinitatis VP B ¹	tam] tamquam V	symbolum] symbulum	VP	symbolum CB
aduersus] atuersus C	arrianam] arrianum V	arianam C	16	iusta paena] iusta poenam C N
iustam penam BR	ar<riu>m] artem VP CBR N	arcem M	ecclesiae] aecclesiae V	C ² add.
illi] illis B	16–17 condignis cruciauit] condigni scrutauit N	17 cruciauit] crutiauit B	macedonius] macedonius VP (!)	spiritus] episcopus B MN
dene-	gabat] denegauit B	cumseruum] conseruum VP R	cumseruo M	18 imperator] imperatur VP ¹
adamus] adamias C ²	19 aggressiones] agressiones VP N	adgressionis CB	aggressionis R	conflictus] conflictis B ¹
ἐτεροδόξους = alienarum sectarum	19–20 gregoriusque] georgius CR	gregorius B	20 in hac regia] inagregia P	inacregia C ¹
inacregia C ²	inacregia R			

ἱερατεύειν ἀπέκοπτον, βλασφημίαις ἐξαγίστοις κατακοντίζουσιν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ
 δὲ τῆς πίστεως αὐθις προσανέπτυσσον σύμβολον, ὅτε θεὸς τὸ πνεῦμα κυρῶσαντες, δι' ὧν
 τρανότερον ἐξεργάσαντο· οὕτω μὲν οὖν τοὺς τῆς τριάδος τὴν ἕνωσιν λύοντας ἢ τῆς
 τριάδος κατέλυσε δύναιμις. πολλή δὲ πάνυ καὶ πολυσχεδῆς καὶ ἡ περὶ τὴν τοῦ
 5 μονογενοῦς οἰκονομίαν ἀντίρρησις, ἀλλὰ τὰ γενικώτερα διεξελεθῆναι ὁ λόγος ἐπιείγεται.
 πάλιν Νεστόριος καὶ πάλιν Κελεστίνος καὶ Κύριλλος. ὁ μὲν γὰρ τὸν Χριστὸν διήρει καὶ
 κατεδίχαζεν, οἱ δὲ τῷ δεσπότη [συλλαμβανόμενοι] <συμπνεύσαντες> σὺν τῷ τῶν
 σκήπτρων δεσπόζοντι τὸν κατατομέα κατέβαλον. Ἐφεσος ταῦτα καὶ τῶν ἐκεῖσε πρα-
 χθέντων οἱ πίνακες δι' ἐγγραμμάτου φωνῆς σιγῶσαι λαλοῦσι τὰ πράγματα. εἶτα
 10 τῆς Εὐτυχοῦς ἀνοίας ληρωδούσης ἕτερον μύθευμα καὶ τοῦ σωτήρος πάντη παραιτουμένου
 τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ σκιοειδῆ τινα τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ τερατολογοῦντος ὁμοίωσιν
 ἄρα σιωπᾶν ἐχρῆν; καὶ οὐχὶ τοὺς πνευματοφόρους ἄνδρας ἀνίστασθαι ταῖς θεολογίαις
 τὰς ψευδολογίας κατασιγάζοντας; καὶ πῶς ἂν οὐκ ἠγανάκτει θεὸς βλασφημούμενος καὶ
 μὴ διεκδικούμενος; Λέοντος τοίνυν ἢ δέλτος καθάπερ λέοντος βρύχημα ῥωμαλέον ἐκ Ἰώμης
 15 ἠχῆσασα τὸν τέως ἀρχιμανδρίτην θῆρα κατεξεφόβησε τῆς τε μοναστικῆς ἀγέλης ἀπήλασε
 καὶ τὴν αὐτοῦ φαντασίαν καὶ δόκησιν ἀπεδοκίμασε καὶ ἠφάνισε. ταύτην ἄρα τὴν θεό-
 γραπτον δέλτον Μαρκιανὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεϊότατος καὶ Ἀνατόλιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως
 πρόεδρος σὺν ἅπαντι τῷ κατὰ Χαλκηδόνα χριστολέκτῳ συλλόγῳ περιεπτύξαντο καὶ

2 Joh. 4,24

MTO I

2 ὅτε] ὅτι I 3 ἐξεργάσαντο] ἐξεργάσατο I τοὺς] τοῦ M om. O λύοντας] λύοντος M
 4 δὲ om. M πολυσχεδῆς] πολυσχιδῆς T 5 οἰκονομίαν] οἰκονομία I 6 κελεστίνος] κελε-
 στίνος T I 7 conspirantes = <συμπνεύσαντες>] [συλλαμβανόμενοι] MTO I τῷ²] τὸ I 8
 σκήπτρων] σκήπτωρ I κατατομέα] κατὰ τὸν μεα I κατέβαλον] κατέβαλλον T I ἐκεῖσε] ἐκεῖ
 I 10 μύθευμα] μύθημα T πάντη] παντὶ I 11 σκιοειδῆ] σκιοειδῆ T σκιοειδῆ I τε-
 ρατολογοῦντος] I marg.: ὑποκριτικῶς 12 οὐχὶ] οὐ T ἄνδρας om. T 13 – 14 I marg.: σὴ δ'
 ἔνθα ἀπομνημονεύεται σύνοδος 14 ῥωμαλέον] ῥωμαλαῖον M 15 ἠχῆσασα] ἠχῆσατο T τῆς τε
 μοναστικῆς] καὶ τῆς μοναδικῆς M τῆς τε μοναχικῆς I 17 θεϊότατος] θεότατος MT 18 ἅπαντι
 τῷ] ἅπαντα τὸ I κατὰ τὴν χαλκηδόνα O

linguam a sacerdotio abscidebant, quae blasphemii exsecrabilibus spiritum sanctum iaculabatur, fidei uero symbolum denuo explanabant, quod *deus est spiritus* confirmantes per ea quae manifestius exposuerunt. sic igitur eos qui trinitatis unitatem soluebant trinitatis uirtus destruxit. multum uero ualde et multifariae et super ipsa unigeniti dispensatione facta est oppositio, sed generalia [sermo] <uerbum> exsequi festinat. iterum Nestorius et iterum Caelestinus et Cyrillus. ille quidem Christum diuidebat et partiebat, hii uero cum domino conspirantes una cum sceptrorum domino diuisorem deiciebant. Ephesus et ibidem gestorum tabulae per litterariam uocem dum sileant causas ipsas loquuntur. deinde Euticetis insania delirante alteram fabulam ipsiusque saluatoris [humanitatem] <humanationem> penitus recusante et umbrosam quandam eius ad nos similitudinem praestigante, putasne tacendum erat? et non spiritalis uiros insurgere, qui diuinis uerbis falsidicos compescerent? et quomodo non indignaretur deus, qui blasphemabatur et non defendebatur? Leonis igitur tabula tamquam leonis rugitus uiriliter ex Roma uociferans interim archimandritam bestiam perterrituit et a monachico grege proiecit eiusque fantasiam atque putationem reprobauit et uaniscere fecit. hanc profecto a deo inscriptam tabulam Marcianus sacratissimus imperator et Anatolius Constantinopolitanus antistes cum omni Calcedonense a Christo collecta congregatione amplexi sunt atque

VP CBR MN

1 linguam] lingam C	abscidebant] abscidebant P ¹	abscindebant R	blasphemii] blasphemii P ¹
blasphemias C	blasphemus B	exsecrabilibus] execrabilibus R M	execrabilibus N
2 sym- bolum] symbolum VP	simbulum C	simbolum N	denuo] denue N
3 quae om. CBR	4 destruxit] destruxit P R MN	uero ualde]	
uero ualde C ¹	multifariae] multifaria P N	multifariam M	unigeniti] unigeniti C
5 oppositio] apositio VP	obpositio CB	generalia] gerala CB	generaliam N
6 nestorius]	exsequi] exequi R N	festinat] festinant M ¹	7 hii] hi M
nestorius V ¹	caelestinus] celestinus VP ¹ B N	cyrillus] cycirilrillus V ¹	ille] illae C
partiebat] partiebatur MN ¹	conspirantes] conspirantes M ¹	sceptrorum] speceptrorum	
V ¹	hiis ceptorum R	sceptrorum M ¹	7–8 domino ... gestorum om. N
7 diuisorem] diuisorum V ¹	deiciebant] deiciebat VP	deiciebant B ¹	8 ephesus] aeffectus C ¹
aeffectus C ²	efesus B	effusus R	tabulae] turbulae CR
litterariam M	litteraliam N	causas] cassas C ¹	causas C ²
9 loquuntur] loquentur C ¹ R	loquuntur C ² (!)	locuntur B M ¹	euticetis] eutycticis V
euticetis C	delirante] delerante CR	delarante B	10 ἐνανθρώπησιν = <humanationem>] [hu- manitatem] VP CBR MN
recusantem B	recusantes M	umbrosam] umbrosa N	ad] et CR
11 putasne] putasnae	tacendum] tenendum C ¹ BR	uiros] ueros CR	12 falsidicos compescerent] falsedicos con- pescerent CBR
13 defendebatur] defendebatur B	deus V add.	12–13 blasphemabatur] blasphemabantur P ¹	blasphemabatur R
tamquam] bullatam quam R	rugitus] ruitus N	14 interim om. N	archimandritam] archi- mandrita N
bestiam] uestiam MN	perterrituit] perter...ruit P ras.	perterrituit eam et N	monachico] monachicon VP
15 fantasiam] phantasiam N	putationem] putatione C	reprobauit] reproauit P	reprobauit] reproauit P
uaniscere] uanescere R MN	profecto] propheto V	profeto P	16 inscriptam] inistam C ¹ BR
instam C ²	inscripta N	tabulam] turbulam CBR	marcianus] martianus P MN
imperatore N	anatolius] cinatolius VP (!)	anatholius CBR	17 antistes] antestis V
antestis C ¹ B	antistites C ² R	calcedonense] calcaedonense P	calcedonense M ¹
amplexae M	amplexe N		

χειρὶ καὶ γλώττῃ συνετίθεντό τε καὶ συνυπέγραφον καὶ ταύτῃ τὸ σύστοιχον Εὐτυχεῖ τοῦ Διοσκόρου κατήγησαν φρόνημα. οὕτω γοῦν μετὰ ταῦτα Βιγίλλιος Ἰουστινιανῶ τῶ πανευσεβεῖ συμπεφώνηκε καὶ τὸ τῆς πέμπτης συνέστη συνέδριον τὰ φωραθέντα καὶ λαθόντα τινῶν ἀναθεματίζον συγγράμματα βδελυρίας πληρέστατα.

- 5 Τούτων οὕτως ἐχόντων ἀναγκαῖον ἐτύγχανε καὶ τὴν ὑμετέραν φιλόχριστον ἡμερότητα τὴν πανίερρον ταύτην καὶ πολυάνθρωπον συναγείρειν ὁμήγυριν τῶ καλῶς ποιεῖν νομίζειν ἀμφοτέρα καὶ τὸ μὲν αἴτιον τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἀποσείσασθαι, τὰ δὲ διεξευ-
 10 μμένα πρὸς ἑνωσιν ἐφελκύσασθαι. οὐκ ἔφερες γάρ, θεομίμητε δέσποτα, τὴν ἔναγχος ὑφανθεῖσαν τῆς ψευδοδιδασκαλίας ἐπίνοιαν τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χιτῶνα μέχρι πολλοῦ
 15 καθορᾶν περισχίζουσαν, ἀλλ' ὡς δι' ὀργάνων τολμῶμεν λέγειν τοῦ πνεύματος δι' ἡμῶν τε καὶ μεθ' ἡμῶν τὸ διερρωγὸς ἐξανύφανα καὶ τῆ ὀλοκληρίᾳ συνήρμοσας, καὶ δὴ τῆ συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου συμπνεύσαντες πνεύματος ἀλλήλοις τε πάντες ὁμοφωνήσαντες καὶ ὁμονοήσαντες καὶ τοῖς Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ κορυφαιοτάτου πάπα δογματικοῖς <ἀπεσταλμένοις> πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ὁμοφρονήσαντες γράμμασι,
 20 τῆ τε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἀγίας συνόδου τῶν ἑκατὸν εἴκοσι πέντε πατέρων ἀναφορᾶ συναινέ-
 σαντες ἕνα τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ σαρκωθέντα τῆς ἀγίας τριάδος δοξάζομεν „ἐν δύο“ τελείαις ταῖς „φύσεσιν ἀδιαιρέτως ἀσυγχύτως“ ὑμνούμενον. ὡς μὲν γὰρ λόγος ὁμοουσίος ἐστὶ καὶ συναΐδιος τῶ θεῶ καὶ γεννήτορι, ὡς δὲ σάρκα λαβὼν „ἐκ τῆς“ ἀχράντου „παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας ἀνθρωπὸς ἐστὶ τέλειος, ὁμοούσιος ἡμῖν“ καὶ ὑπὸ χρόνον
 25 γενόμενος „τέλειον οὖν ἐν θεότητι καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι“ κατὰ τε τὰς πατρικὰς ἀνωθεν παραδόσεις καὶ τὸν ἐν Χαλκηδόνι θεῖον ὄρον κηρύττομεν. καὶ ὥσπερ δύο παρειλήφμεν φύσεις οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς αὐτοῦ

9 cf. Joh. 19,23

17 – 20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 31

MTO I

1 γλώττῃ] γλώσση O συνετίθεντό] συνεπίθεντο T 2 κατήγησαν] κατηγόρησαν I 3
 συμπεφώνηκε] συνεπεφώνηκε I συνέδριον καὶ τὰ O I 4 ἀναθεματίζον] ἀναθεματίζων T ἀνεθε-
 ματίζον O συγγράμματα βδελυρίας] συντάγματα βδελυρίας O 6 τῶ] τὸ I 8 θεομίμητε]
 θεοτίμητε T 9 χιτῶνα] χιτῶνα I 11 ἐξανύφανα] ἐξανύφνας M ἐξύφανα O ἐξύφνας I
 12 – 13 ὁμονοήσαντες καὶ ὁμοφωνήσαντες TO I 14 missis = <ἀπεσταλμένοις> om. MTO I ὁμο-
 φρονήσαντες γράμμασι] ὁμοφωνήσαντες δόγμασι O 15 αὐτὸν] αὐτῶν I ἑκατὸν εἴκοσι πέντε] ῥῆ
 TO I ἀναφορᾶ] ἀναφορὰς I 18 συναΐδιος τῶ om. O 21 τὸν] τῶν I 22 παρειλήφμεν]
 παρειλήφομεν T

manu et lingua consentiebant et pariter subscribebant et cum hac consona Euticheti Dioscori intellegentiam euacuerunt. sic igitur post haec Uigilius Iustiniano piissimo consonauit et quintum concilium constitutum est et quorundam opuscula, quae in latenti reperia sunt, repleta abominatione anathematizabant.

His ita se habentibus necessarium exsistebat et uestram Christo amabilem mansuetudinem sacratissimum hunc et copiosum congregare conuentum, dum utraque benefacere putarentur, et causam quidem dissensionis ecclesiarum repellere, distantia uero ad unitatem reducere. nec enim sufferebas conspicerere, deo imitabilis domine, ut nuper contexta falsae doctrinae adinuentio tunicam rectae fidei usquequaque conscinderet, sed audenter dicimus tamquam per organa spiritus per nos et una nobiscum quod excisum erat retexuisti et ad soliditatem conpaginasti [integritatique restituisti], proinde inspirationi sancti spiritus conspirantes et ad inuicem omnes consonantes atque consentientes et Agathonis beatissimi patris nostri et summi papae dogmaticis litteris ad uestram fortitudinem missis consentientes nec non et suggestioni sanctae quae sub eo est synodi centum uiginti quinque patrum concordantes unum de sancta trinitate dominum nostrum Iesum Christum etiam incarnatum praedicamus „in duabus“ perfectis „naturis indiuisse inconfuse“ laudandum. ut enim uerbum consubstantialis est et consempternus deo genitori, ut autem carnem sumens „ex“ intemerata „uirgine deique genetrice Maria homo perfectus est consubstantialis nobis“ factusque sub tempore, „perfectum igitur in deitate et perfectum eundem in humanitate“ secundum priscas patrum traditiones et Chalcedonensem diuinam definitionem praedicamus. et quemadmodum duas percepimus

VP CBR MN

1 consentiebant] consentiebat C¹ subscribebant] subscripsebant N hac] ac C hanc MN
 consona] consonantia CBR euticheti] eutyheti V eutyheti P eothicheti CR eoticheti
 B eutyheti M 2 intellegentiam] intellegentium V euacuerunt] euarē P¹ euacurē P²
 euacuarunt CBR M sic] si CB uigilius post haec iustiniano CB 3 quorundam] corundam C
 in om. CR 4 reperia] repperta MN anathematizabant] anathamizabant VP anathematizabant
 C¹ anathematizabant B 5 habentibus] abentibus V exsistebat] exsistebant C existebant
 R existebat B MN 6 hunc om. VP copiosum] coposum C¹ copiosum hunc et congregare
 N congregare] congraegare C congregatore N dum ut utraque N 7 causam] causa M
 dissensionis] dissentionis R repellere] repellere M 7–8 unitatem] unitate N 8 sufferebas]
 subferebas CR sufferabas N imitabilis] inmitabilis V imitabiles M¹ 9 contexta] texta
 V usquequaque] usquaequaque C conscinderet] conscindere CBR consideret M¹ 10
 audenter] audienter M¹ excisum] scisum VP excisum C N 11 καὶ τῆ ὀλοκληρία συνήρμους
 = [integritatique restituisti] et ad soliditatem conpaginasti soliditatem] solitudinem V soliditem C¹
 solemnitatem B conpaginasti] compaginasti V M²N 12 inspirationi] insp.rationi P ras. in-
 spirationis CB MN conspirantes] conspirataes V conspirates P ad om. N 12–13 atque
 consentientes om. N 13 agathonis] hagathonis P nostri] nosti P summi] summis VP
 summe B 14 nec non C² add. suggestioni] suggestionae C suggestione B synodi] sinodi
 CB 15 centum uiginti quinque] CXXV VP CB centum XXV. N concordantes] concordantes
 C¹ 16 indiuisse] indiuisae C 17 inconfuse] inconfusae V C laudandum] laudantium P M¹
 consubstantialis] cumsubstantialis VP consubstantialis C¹ consempternus] cumsempternus V
 consempternis C 18 uirgine] uirgini V deique] dei N genetrice] genetrice R M²N 19
 perfectus] factus N consubstantialis] cumsubstantialis V consubstantialis C 20 perfectum]
 imperfectum N traditiones] traditionis V¹ C tradictionis M 20–21 chalcedonensem] calce-
 donensem C¹B M 21 diffinitionem diuinam M definitionem] difinitionem V diffinitionem M²
 quemadmodum] quemammodum P percepimus] percipimus CBR

τὰς ἐνεργείας γνωρίζομεν οὐδετέραν γὰρ τῶν ἐν Χριστῷ φύσεων ἐπὶ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ
 τολμήσομεν ἀθέλητον ἢ ἀνεέργητον ἀποφύνασθαι, μήπως αὐτῶν ἀναιροῦντες τὰ ἰδιώ-
 ματα καὶ τὰς ὧν πέρ εἰσιν ἰδιώματα φύσεις συναναίρησομεν. οὐ γὰρ ἀρνούμεθα τὸ φυσικὸν
 αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος θέλημα ἢ τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν, ἵνα μὴ καὶ τὸ τῆς σωτηρίας
 5 ἡμῶν οἰκονομικὸν κεφάλαιον ἀθετήσωμεν καὶ τῇ θεότητι τὰ πάθη προσάψωμεν. τοῦτο
 γὰρ ἔσπευδον οἱ προσεχῶς ἐν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θέλημα καὶ τὴν μίαν ἐνέργειαν ἀνοσίως
 καινοτομήσαντες, τὴν Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου καὶ Εὐτυχοῦς καὶ Σεβήρου κακοδοξίαν
 ἀνανεούμενοι. εἰ γὰρ ἀθέλητόν τε καὶ ἀνεέργητον τὴν ἀνθρωπίνην τοῦ κυρίου φύσιν
 λέγειν παρήσομεν, ποῦ τὸ „τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι“ σέσωσται; οὐδὲν γὰρ συνίστησιν
 10 ἕτερον τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας τὴν τελειότητα εἰ μήτοιγε τὸ οὐσιῶδες θέλημα, δι' οὗ καὶ
 ἡ τῆς αὐτεξουσιότητος ἐν ἡμῖν χαρακτηρίζεται δύναμις. οὕτως ἐχέτω καὶ ἡ οὐσιώδης
 ἐνέργεια. πῶς γὰρ πάλιν φαμὲν αὐτὸν „ἐν ἀνθρωπότητι τέλειον“ μὴδὲν ἀνθρώπινον
 παθόντα ἢ ἐνεργήσαντα; ὥσπερ οὖν ἡ τῶν δύο φύσεων συνδρομὴ μίαν ἡμῖν ἀσύγχυτον
 τε καὶ ἀδιάτμητον ἐφύλαξε τὴν ὑπόστασιν, οὕτω καὶ ἡ μία ὑπόστασις ἐν δύο διαλάμπουσα
 15 φύσει τὰ ἑκατέρω προσήκοντα παρεδείκνυεν ἴδια.

Δύο γοῦν ἐπ' αὐτοῦ φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας κοινωνικῶς τε καὶ
 ἀδιαιρέτως προϊούσας δοξάζομεν, τὰς δὲ κενὰς καινοφωνίας καὶ τοὺς τούτων ἐφευρετὰς
 πόρρω που τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων ἐκβάλλομεν καὶ τῷ ἀναθέματι δικαίως καθυπο-
 βάλλομεν, φαμὲν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Σέργιον τε καὶ Παῦλον, Πύρρον ἄμα καὶ
 20 Πέτρον τοὺς Κωνσταντινουπόλεως προεδρεύσαντας, ἔτι δὲ καὶ Κῦρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων

2 cf. Symb. VI. concilii, p. 772,16

ΜΤΟ Ι

1 οὐδετέραν] οὐδετέρα Μ   2 – 3 ἰδιώματα ... συναναίρησομεν] ἰδιωμάτων ... συναναίρησωμεν Ο   7
 ἀπολιναρίου] ἀποληναρίου Τ   10 μήτοιγε] μὴ τι γε Ο   μὴ τό γέ Ι   13 ἢ] ἢ Ο   εἰ Ι
 14 τε om. Ο   ἐφύλαξε] διεφύλαξε Ο   17 κενὰς] καινὰς Ο   18 ἐκβάλλομεν] ἐβάλλομεν Τ   18 – 19
 καὶ ... καθυποβάλλομεν om. Ο   καθυποβάλλομεν] καθυπεβάλλομεν Τ

naturas ita et duas naturales uoluntates et duas naturales <eius> operationes agnoscimus neutram enim eorum, quae Christi sunt naturarum, in eius dispensatione audemus absque uoluntate uel absque operatione pronuntiare, ne forte earum perimentes proprietates etiam naturas quorum sunt proprietates pariter perimamus. nec enim negamus naturalem humanitatis eius uoluntatem aut naturalem operationem, ne et quod pro salute nostra est dispensationis capitulum denegemus et deitati passiones applicemus. hoc quippe conabantur qui nuper in eo unius uoluntatis et unius operationis execrabilem nouitatem introduxerunt Arrii et Apollenarii et Eutyctetis atque Seueri malignam sectam restaurantes. si enim absque uoluntate et absque operatione humanam domini naturam dicere cesserimus, ubi „perfectum in humanitate“ saluatum est? nihil enim aliud substituit humanae substantiae integritatem nisi essentialis uoluntas, per quam liberi arbitrii uigor in nobis designatur. sic se habeat et substantialis operatio. quomodo enim a<i>emus eum „in humanitate perfectum“, si nihil humanum passus est aut operatus? quemadmodum enim duarum naturarum concursus unam nobis inconfusam atque indiuisam conseruauit <subsistentiam>, ita et una subsistentia in duabus coruscans naturis, quae utrique conueniunt, propria demonstrabat.

Duas igitur in eo naturales uoluntates et duas naturales operationes communiter atque indiuse procedentes praedicamus, superfluas autem uocum nouitates et harum adiuuentores procul quodam ab ecclesiasticis septis abicimus et anathemati merito subicimus, id est Theodorum Pharanitanum, Sergium et Paulum, Pyrrum simul et Petrum, qui Constantinopoleos praesulatum tenuerunt, insuper et Cyrum, qui Alexandrinorum sacerdo-

VP C(1)BR MNL(1)

1 uoluntates] uoluntates C operationes B αὐτοῦ = <eius> om. VP CBR MN operationes] rationes L inc. (cf. 809,14) agnoscimus C desin. (cf. 847,21)] agnoscemus B 2 neutram] neutra MN naturam L eorum] earum? naturarum] naturarum V 3 uoluntate uel absque uoluntate uel P¹ absque] asque M¹ proprietates] propriaetates P proprietatis N 4 quorum] quarum B L 4–5 humanitatis] humanitate B 5 aut] et L 6 deitati] deitate V¹ passiones applicemus] passionis adplicemus B possessionis applicemus R 6–7 ἔσπευδον = conabantur (properabant) 7 uoluntatis] uoluntates B unius²] unus V¹ execrabilem] execrabilem V R NL nouitatem] ...tatem M ras. 8 introduxerunt] interdixerunt V arrii] arii V¹ apollenarii] apollonari V apollonarii P apollinari BR appollinari N apollinari L et² om. VP BR MN eutyctetis] eutichetis B euticis R euticetis M eutyctetis NL seueri] seuer. M ras. malignam] magnam L κακοδοξίαν = malignam sectam sectam] isectam N 9–10 humanam ... in om. N 9 humanam] humanum V 10 cesserimus] censerimus V censerimus P cesseremus B censemus R humanitate] humanitatis MNL nihil] nichil R N 11 nisi essentialis] nesienssentialis V¹ nesiessentialis V² uoluntas] natura L quam] quem V liberi] libera V¹ uigor] uogor M 12 designatur] designatus L et] ut BR quomodo] quo L a<i>emus] agemus VP MNL agimus B 13 nihil] nichil R L passus] passum M¹ quemadmodum] quemammodum V¹P 14 concursus] concur curus B inconfusam] inconfussam V indiuisam] indeuisam V conseruauit] conseruabit VP BR 15 ὑπόστασις = <subsistentiam>] substantiam VP BR MNL una] unam M subsistentia] subsstantia V subsistentia P sba R subsistentiam M coruscans] corruscans L utrique] utique L 16 propria] propriae B² proprie R demonstrabat] demonstrabat M¹ 17 operationes] operationis V 18 indiuse] idiuse B¹ superfluas] superfluus B¹ uocum om. N harum] horum BR 18–19 adiuuentores] adiuuentiones NL 19 quodam] quosdam M² quadam N quondam L septis] sectis BR MNL et ... subicimus om. MNL anathemati] anathamati V anathimati B 20 theodorum pharanitanum] theodorum faranitanum BR et¹ om. N pyrrum] pyrhum P 20–21 constantinopoleos] constantipoleos P¹ constantinopoleos P² constantinopoleus B 21 cyrum] cyrrum V N 21–817,1 sacerdotium] sacerdocium V sacerdotium B¹

ἱερατεύσαντα, καὶ σὺν αὐτοῖς Ὀνώριον τὸν τῆς Ῥώμης γενόμενον πρόεδρον ὡς ἐκείνοις ἐν τούτοις ἀκολουθήσαντα. καὶ πρὸς γε τούτοις κατ' ἐξάιρετον λόγον ἀναθεματίζομεν καθαιρήσαντες Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχείων ἐπίσκοπον καὶ Στέφανον τὸν τούτου μαθητὴν μᾶλλον δὲ λέγειν καθηγητὴν, τὴν τῶν πρὸ αὐτῶν διεκδικεῖν ἀγωνισαμένους 5 δυσσέβειαν, καὶ πᾶσαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντας καὶ τοῖς μὲν πανταχοῦ λοιμῶδεσι γράμμασι, ταῖς δὲ καθ' ἕκαστον δολεραῖς κατηχήσει τὴν τῶν πολλῶν ληϊσαμένους ἀπλότητα, ὁμοίως δὲ καὶ Πολυχρόνιον τὸν νηπιόφρονα καὶ ληρήσαντα γέροντα τὸν τοὺς νεκροὺς ἐγείρειν ἐπαγγελλόμενον καὶ τῷ μὴ ἐγείρειν γελώμενον, καὶ πάντας τοὺς θεματίσαντας ἢ θεματίζοντας ἢ θεματίζειν τολμῶντας ἐν θέλημα 10 καὶ μίαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ τὴν ἐνέργειαν. καὶ μὴ τινες ἴσως ἐπιμεμφέσθωσαν τῆς τε τοῦ παναγίου πάπα θείας παραζηλώσεως τῆς τε παρουσίας ἀγγελικῆς συνελεύσεως. ἡμεῖς τε γὰρ ταῖς ἐκείνου καὶ πρὸ ἡμῶν καὶ σὺν ἡμῖν ἐκείνος ταῖς ἀποστολικαῖς τε καὶ πατρικαῖς ἠκολουθήσαμεν παραδόσεσι καὶ οὐδὲν ἀπᾶδόν τε καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτῶν στοιχειώσεως ἐφευράμεθα. ἄλλως τε καὶ πρὸς τοὺς ἐπαναστάντας ἀντεπανέστημεν, ἀλλ' 15 οὐ προεπανέστημεν καὶ οὐχ ἡμεῖς τῆς συμβολῆς ἀπηρξάμεθα, τοῖς δὲ προαρξαμένοις ἀνθοπλισάμεθα.

Τίς ἑώρακεν ἄρα τηλικαῦτα παράδοξα; πνευματικὸν ἡμῖν ἄρτι προετίθετο στάδιον καὶ ὁ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως προαπεδύετο πρόμαχος. οὐκ ἦδει δὲ μὴ κομίζεσθαι τῆς νίκης τὸν στέφανον ἀλλὰ καὶ συνεκδύεσθαι τῆς ἱερωσύνης τὸν στέφανον. ὁ δὲ κορυφαίωτατος 20 ἡμῖν συνηγωνίζετο πρωταπόστολος. τὸν γὰρ ἐκείνου μιμητὴν καὶ τῆς καθέδρας διάδοχον εἶχομεν ὑπαλείφοντα καὶ τὸ τῆς θεολογίας μυστήριον διὰ γραμμάτων ἐκφαίνοντα. ὁμολογίαν σοι θεοχάρακτον ἢ Ῥώμη πόλις ἢ πρεσβύτες ἀνέτεινε, τὴν τῶν δογματῶν ἡμέραν

5 cf. Act. 17,6   18 cf. 1. Tim. 6,2   18 – 19 cf. 1. Cor. 9,25

MTO I

2 – 3 καθαιρήσαντες] καθαιροῦντες M   3 τῆς ἀντιοχείων γενόμενον O   8 – 9 καὶ ... γελώμενον om. T
 10 τὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας χριστοῦ]   13 ἠκολουθήσαμεν] ἠκολούθησαν μὲν T   14 ἐφευράμεθα]
 ἐφηυράμεθα T   15 οὐ ... καὶ om. I   προεπανέστημεν] προσεπανέστημεν MT   21 ἐκφαίνοντα]
 ἐμφαίνοντα T

tium gessit, et cum eis Honorium, qui fuit Romae praesul, utpote qui eos in his secutus est. super his praecipua ratione anathematizamus deponentes Macarium, qui fuit Antiochenus episcopus, et Stephanum huius discipulum et ut potius dicamus magistrum, qui praecessorum suorum impietatem defendere conati sunt, et ut uerbialiter dicatur *totum orbem terrarum concitauerunt* et omnes quidem ubique pestiferis litteris, fraudulentis uero institutionibus unumquemque, multorum tamen simplicitatem deuastauerunt, similiter autem et Polichronium infantilis intellegentiae delirum senem, qui mortuos suscitare pollicitus, dum non suscitaret, derisus est, et omnes, qui constituerunt uel constituunt constituere praesumpserint unam uoluntatem et unam <Christi> operationem in dispensatione, et ne forte quidam reprehendant seu sanctissimi papae diuinam aemulationem siue presentem angelicum conuentum. nos enim illius et ante nos et nobiscum ille apostolicas et paternas traditiones sumus secuti et nihil dissonum aut discrepans ab eorum informatione adinuenimus insuper et contra insurgentes nobis restitimus, sed non anticipauimus et neque nos congressionem assumpsimus, praecipientibus uero e diuerso sumus armati.

Quis igitur aspexit talia mirabilia? spiritale nunc proponebatur st<a>diu[m] et propugnator *falsidicae scientiae* iam ante exuebatur. ignorabat autem, quod non adipisceretur coronam uictoriae, sed et exueretur coronam sacerdotii. summus autem nobiscum concertabatur apostolorum princeps. illius enim imitatore[m] et sedis successorem habuimus fautorem et diuini <uerbi> [sacramenti] mysterium per litteras inlustrantem confessionem tibi a deo inscriptam illa Romana antiqua ciuitas optulit et dogmatum diem a uespertinis

VP BR MNL

1 honorium] homorium P ¹	utpote] utpute BR	qui ²] que V	eos] eo N	2 anathematizamus] anathematizamus V	anathematizamus B	deponentes] depo.entes P	ras. macarium] macharium V M	2 – 3 antiochenus] antiochenus ML	anthiocenus N	3 stephanum] sthephanum P	stephanus M ¹	4 praecessorum] praecessorem B	defendere] defende. .e P	ras. et om. N	dicatur] dicatum M ¹	totum] totom V	5 pestiferis] pestiferis V	litteris] literas V ¹																														
litteras V ²	fraudentis] fraudolentis B ML	6 tamen in simplicitate B	simplicitatem] simplicitate BR MNL	deuastauerunt] deuestauerunt V	7 autem om. M	polichronium] polichronium P	polocronium B ML	polochronium N	infantilis] in fontibus R	infantilis intellegentiae] infantulis intelligentiae L	delirum] delerum BR	senem] senum V	mortuos] mortuus B ¹	8 pollicitus] pollititus V	omnes om. B	9 constituereue] constituere uel V	constituere M ¹	χριστοῦ = <christi> om. VP BR MNL	9 – 10 dispensatione] dispensationem P	10 quidam] quidem V	reprehendant] reprehendat V ¹ L	sanctissimi] sanctissimae VP	aemulationem] aemulationem V	emulationem BR MNL	12 apostolicas] apostilicas V	apostolicus MNL ¹	nihil] nichil R N	dissonum] desonum V	aut] au V ¹	13 adinuenimus] adinuenemus B	adinuenimus R	et om. BR	nobis om. L	13 – 14 προεπαπέστημεν = anticipauimus?	14 nos om. B	ἀπηρξάμεθα = assumpsimus?	assumpsimus] adumpsimus B	praecipientibus] praecipientes BR	praecipientibus N	e diuerso] aduerso N	16 mirabilia] miracula BR	proponebatur] propenebatur B	στάδιον = st<a>diu[m]] studi.um V	ras. studium P BR MNL	17 falsidicae] falsedicae V	falsidices N	scientiae] stientiae P	adipisceretur] adeptisceretur B
18 coronam ¹ ... exueretur P ² marg.	et om. MNL	exueretur] exuretur B	coronam ²] corona M	sacerdotii] sacerdotum MNL	summus] sumus MN ¹	19 apostolorum] apostolorum VP	apostolorum B	imitatore[m]] imitator est B	imitationem R	19 – 20 et ... fautorem V ² marg.	19 sedis] sedes V	successorem] successores M ¹	habuimus] habuemus B	20 fautorem] fauctorem N	τῆς θεολογίας = diuini <uerbi> om. VP BR MNL	[sacramenti] cf. mysterium	mysterium] misterium VP N	mysterii B	misterii R	litteras] literas P	inlustrantem] illustrantem P R M ² L	21 inscriptam] conscriptam L	optulit] obtulit V ¹ B ML																									

ἐκ τῆς ἐσπέρας ἀνέτειλε, χάρτης καὶ μέλαν ἐφαίνετο καὶ δι' Ἀγάθωνος ὁ Πέτρος ἐφθέγγετο καὶ τῶ συμβασιλεύοντι παντοκράτορι βασιλεὺς αὐτοκράτωρ συνεψηφίζου σύ, θεοψήφιστε, καὶ Σίμωνες παράσημοι τῶ τῆς ἀθετήσεως πτερῶ κατέπιπτον ἀνιπτάμενοι καὶ στήλη τούτων ἢ κατὰβλησις ἴσταται καὶ ἡ πίστις ἀνίσταται καὶ τῶν λαῶν ἡ ὁμόνοια πρὸς τὸν οἰκεῖον κόσμον ἀποκαθίσταται. *ἐπήρθη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς*, φησὶν ὁ προφήτης. εἰς φῶς *ἐπήρθη ὁ ἥλιος*, ὁ νοῦς ὁ ὑμέτερος, πρὸς τὸν *τῆς δικαιοσύνης* ἀνέδραμεν *ἥλιον* καθαρωτάτῳ καθαρῶς ἀτενίσας καὶ τὴν καταλλαγὴν ἡμῖν ἐντεῦθεν διακεκόμικε, *καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς*, ἡ ἐκκλησία φαμέν, καὶ *νύμφη* Χριστοῦ τὴν ἑαυτῆς σεμνότητα περιβάλλεται καὶ τὴν εὐσέβειαν ὡς παρθενίαν καταστολίζεται καὶ τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πληροφορουμένη φαιδρότητα δαδουχεῖ τῶ κόσμῳ τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον.

Ἀκούσατε ταῦτα πάντες, ὅσοι τε τὸ γεῶδες τοῦτο σκῆνος ἀπεξεδύσασθε καὶ ὅσοι μετατίκτεσθαι μέλλετε· τοῖς ἐνεστῶσι γὰρ ὄρασις οὐκ ἀκοή πληροφορήσις καὶ τῶ μόνῳ σοφῶ τε καὶ δυναμένῳ θεῶ χαριστήριον ὕμνον ἐκτενῶς ἀνατείνωμεν· *δόξα ἐν ὑψίστοις θεῶ* καὶ *ἐπὶ γῆς εἰρήνη* προσάδοντες τῶ εὐδοκήσαντι Χριστῶ τῶ φιλανθρώπῳ ἀναστῆσαι βασιλέα φιλόχριστον τὴν ἔνωσιν ταῖς ἐκκλησίαις βραβεύσαντα. ἀλλ', ὦ φιλάγαθε καὶ φιλοδίκαιε δέσποτα, τῶ τὸ κράτος χαρισισμένῳ σοι τὴνδε τὴν εὐνοίαν ἀντιχάρισαι καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν ὀρισθεῖσι σφραγιδα παράσχου τὴν ὑμῶν ἐγγραφον βασιλικὴν ἐπικύρωσιν καὶ διὰ θείων ἰδίκτων καὶ τῶν ἐξ ἔθους εὐσεβῶν διατάξεων τὴν τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν, ὥστε μηδένα τοῖς πραχθεῖσιν ἢ ἀντιφθέγγεσθαι ἢ καινότερον ζήτημα μηχανήσασθαι. ἴσθι γάρ, ὦ βασιλεῦ γαληνότατε, ὡς οὐδὲν τῶν ἐν ταῖς ὄλαις συνόδοις καὶ τῶν ἐκκρίτων πατέρων ὑποτυπωθέντων παρεχαράξαμεν, μενοῦνγε μᾶλλον ἐβεβαιώσαμεν καὶ „ἰδοῦ“ πάντες συμψύχως τε καὶ συμφώνως ἀναφθεγγόμεθα· *σῶσον, κύριε, τὸν βασιλέα ἡμῶν τὸν*

5–8 Hab. 3,11   6–7 Mal. 4,2   8 cf. Joh. 3,29   12 cf. 2. Cor. 5,1   14–15 cf. Lc. 2,14
23 Ps. 19,9 (Vulg. 19,10)

ΜΤΟ Ι

3 σίμωνες] σήμωνες T   πτερῶ om. M   πτέρῳ O   6 ὑμέτερος] ἡμέτερος M   τὸν om. M
7 ἐντεῦθεν ἡμῖν O   8 ἔστη om. O   12 τε om. M   14 θεῶ¹] χριστῶ M   ἀνατείνωμεν]
ἀνατείνωμεν T   15 εὐδοκήσαντι] εὐδοκήσαι TO   χριστῶ τῶ φιλανθρώπῳ] χριστὸν τὸν φιλάνθρωπον
O   17 ἀντιχάρισαι] ἀντιχαρίσαι T   19 ἰδίκτων] ἰνδίκτων T   21 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O

partibus extulit, charta et atramentum uidebatur et per Agathonem Petrus loquebatur et cum omnipotenti conregnatori princeps imperator simul decernebas tu, qui a deo decretus es, et Simone<s PA>R<A>SIMI pinnis praeuaricationis uolitantes corruebant et stat ruinae eorum statua, fides uero resurgit plebisque concordia in proprium restituitur decus. *eleuatus est sol et luna stetit in ordine suo*, ait propheta. in lumen *eleuatus est sol*, id est mens uestra, ad *iustitiae solem* ascendit purissimum pur<e> conspicere reconciliationem, quae nobis ex hoc apportauit, *et luna stetit in ordine suo*, id est ecclesia, et *sponsa* Christi suum decorem amicta est et pietatem tamquam uirginitatis stolam induitur et orthodoxae fidei pulchritudine plenius satisfacta perpet<em> pacem mundum inlustrat.

Audite haec omnes, qui terrenum hoc tabernaculum uos exuistis et qui postea nascituri estis! praesentibus enim non auditus sed uisus est satisfactio et solo sapienti et potenti deo gratiarum laudes enixius offeramus: *gloria in excelsis deo et in terra pax* decantantes dum Christo [omnipotenti] <clementi> complacuit suscitare principem Christo dilectum, qui unitatis ecclesiarum mediator effectus est. sed, o benignissime domine et amator iustitiae, ei, qui tibi potentatum largitus est, hanc gratiam reconpensa, et his, quae a nobis definita sunt, signaculum tribue uestram in scripto imperialem ratihibitionem et per edicta diualia atque per pias constitutiones ex more horum omnium firmitatem, quatenus nullis his quae gesta sunt aut contradicat nouamue quaestionem maccinetur. scito enim, serenissime imperator, quod nihil horum, quae in synodis uniuersis et probabilibus patribus constituta sunt falsauimus, uerum potius confirmauimus et „en“ omnes unanimiter atque consonanter acclamamus. *domine saluum fac regem nostrum*, qui post te corroborauit

VP BR MNL

1 ἀνέτειλε = extulit (oriatur – ἐξάγειν) charta] carta V BR atramentum] atrementum R loquebatur] loquaebatur N 2 omnipotenti] cnonnipotenti V conregnatori] congregatori M conregnatore N princeps] primus BR (cf. 7,4) simul] semul B decernebas] decertabas L 3 σίμωνες παράσημοι = simone<s pa>r<a>simi] si non eresimi V¹ simon eresimi V²P simone heresimi B symone resimi R MN (= simones falsi – mendaces) pinnis] pimus R pennis M uolitantes] uoluntates VP NL corruebant] curruebant VP κατάβλησις = ruinae (deiectionis) 4 in proprium] inproperium V M¹ restituitur] restituetur BR 5 sol¹] sed R in ordine = in habitaculo Vulg. in lumen eleuatus] in lumine leuatus B 6 mens] in mente M uestra] uestram N ad] aut V solem] sole N purissimum] purisimum V¹ pur<e>] pura VP MNL puorum BR conspicere] conspirare V 7 apportauit] aportauit V adportauit N 8 τὴν ἐαυτῆς σεμνότητα = suum decorem uirginitatis] uirginitas N induitur] induta est M indutus N induit L 9 pulchritudine] pulcritudine V B plenius] plenus N πληροφορομένη = plenius satisfacta τὴν εἰρήνην ἀνέκλειπτον = perpet<em> pacem perpet<em>] perpeti VP B MNL perpetu R pacem] pace ML inlustrat] illustrat P M²L 10 haec audite VP omnes gentes qui R tabernaculum] habitaculum R nascituri] nascituris V 11 satisfactio] satisfatio V solo] sola MNL 12 χαριστήριον = gratiarum (χαριστηρίων) et M² add. pax hominibus bone uoluntatis decantantes L 13 dum a christo V φιλανθρώπων = <clementi>] [omnipotenti] VP BR MNL complacuit] conplacuit P BR 14 effectus] affectus VP o om. B benignissime] benissime B 15 reconpensa] recompensa ML compensa N a om. P R 16 definita] difinita V diffinita R tribue] tribuae P² B² in scripto] inscriptio N imperialem] inperialem V ratihibitionem] ratihibitionem MN per edicta] per edicta P per edita R praedicta MNL 17 diualia] diuilia V constitutiones] constitutionis B¹ more] mere V horum om. BR hore N firmitatem] firmitataem V 18 maccinetur] macinetur B¹R machinetur B² ML scito] scio V R 19 quod nihil] et quid nichil N et quod nihil L synodis] sinodis P B L 20 falsauimus] falsabimus M¹ potius] post R en] enim R ecce M unanimiter] unianimiter MN 21 acclamamus] adclamamus B declamamus R post te] poste V¹ corroborauit] coroborauit V

μετὰ σὲ κρατύναντα τὴν κρηπίδα τῆς πίστεως· εὐλόγησον τὴν ζωὴν αὐτοῦ·
κατεύθυνον τὰ διαβήματα τῶν βουλῶν αὐτοῦ· πατησάτω τὴν ἰσχὺν τῶν ἐχθρῶν
αὐτοῦ καὶ οἱ ἀνθεστηκότες αὐτῷ παραχρῆμα πιπτέτωσαν, ὅτι ἐποίησε κρίμα καὶ δικαιοσύ-
νην αἰώνιον καὶ τῆ ἀληθείᾳ κινδυνεύουσι χεῖρας ὠρέξατο καὶ τὸν λαόν σου διέσωσε καὶ
5 ὁμοδοξεῖν συνεβίβασε· χαῖρε, πόλις νέα Ῥώμη Κωνσταντινούπολις, δεδοξασμένη
τῷ τοῦ κράτους ὀνόματι, ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου πιστότατος ἀλλὰ καὶ ἀνδρειότατος, καὶ
λήφεται πανοπλίαν τὴν ζηλωτικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἐεδύσατο θώρακα δικαιοσύνης καὶ
ὀσιότητα, περιέθετο κόρυθα φρόνησιν τὸ τῶν ἀρετῶν σκοπευτήριον καὶ θυρεὸν ἀνελάβετο
τὴν ἀκαταμάχητον θεοσέβειαν τούτοις καθοπλιζόμενον κατίδοι τοῦτον τὸ βάρβαρον καὶ
10 εἰς τὸ θεῖον ἐλπίζομεν ὑπόσπονδον ἀχθήσεται τῷ δεσπόζοντι· εὐφραίνου πόλις
Σιών, τῆς οἰκουμένης περιωπὴ καὶ βασιλεία, Κωνσταντῖνος ἀλουργίδι σε προεκόσμησε καὶ
πίστει προέστεψε καὶ Κωνσταντῖνος ἀμφοτέροις ἐπέστεψε καὶ πύλαι ἄδου τῆς σῆς ὀρθο-
δόξου βασιλείας οὐ κατισχύσουσι· χαῖρε καὶ θάρσει, βασιλεῦ ὠραιότατε, κύριος ὁ
15 ἀγαλλίασιν καὶ αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία σου καὶ ὑψωθήσεται ὁ βραχίων σου καὶ κατισ-
χυσάτω πάσης δυσμενοῦς ἀθεΐας καὶ ἀντιστάσεως καὶ κόψεται μὲν τὸ πολέμιον, χαρήσεται
δὲ τὸ ὑπήκοον, διότι ἐγὼ δυνατὸς εἰμι, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

2 Ps. 118,133   2–3 cf. Jer. 44,10   3–4 Ps. 118,121   7–8 Eph. 6,14; Eph. 6,17   10–11 cf.
Ps. 96,8   12 cf. Mt. 16,18   13 cf. Joel 2,21   13–14 cf. Ps. 17,33   14–15 cf. Ps. 44,16

MTO I

1 κρατύναντα] κρατύνοντα Γ   2 διαβήματα] βήματα Γ   3 παραχρῆμα] παραυτικά ΜΟ   6 τῷ
om. Ο   8 τὸ] τὸν Γ   12 ἐπέστεψε] ἐπέστεπται Μ   13 οὐ om. Τ

fidei fundamentum   benedicito uitam eius   *dirige gressus* cogitationum eius
 conterat uirtutem inimicorum suorum et resistentes ei continuo corruant, quia *fecit*
iudicium et iustitiam sempiternam et periclitanti ueritati manus porrexit populumque
 tuum saluauit ad eadem sapere eos concilians.   gaude, ciuitas noua Roma Constan-
 tinopolis, glorificata nomine principali, ecce, rex tuus fidelis sed et fortissimus, et accipiet 5
 armaturam aemulatricem eius uirtutem, *indutus est lorica iustitiam* et sanctitatem,
 circumposuit sibi galeam prudentiam, quae est specula uirtutum et *scutum* assumpsit
 inexpugnabilem in deum pietatem. his armatum eum aspiciant barbari et speramus in
 deum obtemperare dominanti.   *letare*, ciuitas *Sion*, cacumen orbis terrarum atque
 imperium, Constantinus te purpura preornauit et fidem <pre>coronauit et Constantinus 10
 utrisque supercoronauit *portequa inferi* aduersus tuum orthodoxum imperium *non praeua-*
lebunt,   *gaude et fiducialiter age*, imperator speciosissime, dominus *deus* tuus in te
 potens *precingens* te uirtutem saluabit te, adducet super te *iocunditatem et exultationem*
 ampliabiturque imperium tuum et exaltabitur brachium tuum et dominetur cunctis aduer-
 sis deumque non agnoscentibus atque antistantibus et lamentabitur quidem hostilitas, 15
 gaudebit autem oboedientia, quia ego potens sum, dicit dominus omnipotens.

 VP BR MNL

---

1 benedicito] benedicio V   benediceto B   benedico R   2 conterat] contere M   resistentes]
 resistens V   resistentis B¹   corruant] curruant V   corruunt R   quia] qui R N   3
 iudicium] iudicium P B   sempiternam] semper et eternam R   periclitanti] perclitanti V   ueritati]
 ueritate M¹   porrexit] porrexit V   4 tuum om. N   saluauit] saluabit B   eadem] eadam V
 gaude] gaudet V   caude N   4–5 constantinopolis] constantinopoli BR   constantinopoletis N
 5 glorificata] glorificatio N   et¹ om. VP L   accipiet] accepit V   6 aemulatricem] emulatricem
 B MN¹L   lorica] lucrica P   iustitiam] iustitiae B MN   iusticie R   sanctitatem] sanc-
 titatis BR   6–7 sanctitatem et circumposuit L   7 galeam] galliam B   prudentiam] prodentiam
 V   est om. BR   uirtutum] uirtutem M¹   assumpsit] adsumpsit B   8 inexpugnabilem]
 inexpugnabile M   deum] domini MNL   pietatem] pietate N   et speramus] &peramus M¹
 8–9 et ... dominantis V² marg.   9 deum] domino L   obtemperare] optemperare R NL   letare]
 laetare P   sion] syon R NL   9–10 orbis ... constantinus¹ om. N   10 purpura] pupora V¹
 purpura V²   porpora B¹   corpora R   preornauit] ornauit M   <pre>coronauit] percornauit
 V   percoronauit P BR MNL   11 portequa] portaque V   portequae P   portae M¹   aduer-
 sus] aduersum BR   orthodoxum] orthodoxum L   12 dominus] domine V¹   deus] sds VP
 13 precingens] precingens M ras.   saluabit ... iocunditatem om. MNL   te super BR   exultatio-
 nem] exultationem M¹   14 ampliabiturque] ampliabitur quia R   exaltabitur] exultabitur P¹   do-
 minetur] domine cur R   14–15 aduersis B² add.   15 atque antistantibus P² marg.   atque] adque
 P² M   antistantibus] antestantibus V R   lamentabitur] lamentantibus N   16 sum] suum V¹

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

- Ἀ Θεόδωρος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 5 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάππα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνη-
 τικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα
- Β Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάππα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνη-
 τικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα
- 10 Γ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 Ἀγάθωνος τοῦ μακαριωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πάππα πόλεως Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνη-
 τικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα
- Δ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνη-
 τικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα
- 15 Ε Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγα-
 λοπόλεως τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΣΤ Θεοφάνης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἤτοι Ἀντιοχείας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ
 δεηθεὶς ὑπέγραψα
- Ζ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος τῆς ἀγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως
 20 ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ
 ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὁμοίως ὑπέγραψα
- Η Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ βικάριος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου
 Ῥώμης καὶ ληγάτος ὁμοίως ὑπέγραψα
- Θ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου τὸν τόπον ἐπέχων
 25 Ἐπιφανίου τοῦ ἀγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα
- Ι Θεόδωρος πρεσβύτερος τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων
 Θεοδώρου τοῦ ἀγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΙΑ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας τοῦ Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς
 συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα
- 30 ΙΒ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κορίνθου καὶ ληγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς
 πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΙΓ Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Γορτύνης τῆς Κρητῶν νήσου καὶ ληγάτος
 τῆς ὅλης ἀγίας συνόδου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ὁμοίως ὑπέ-
 γραψα
- 35 ΙΔ Ἀβουνδάντιος ἐπίσκοπος Τεμφάνης καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου τοῦ ἀγίου
 καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΤΟ

2 αὶ] ι Μ	om. Τ	ή Ο	ὑπογραφαὶ] ὑπογραφή Ο	4 Ἀ om. Τ (etc.)	5–6
προσφωνητικῷ] προσφωνηματικῷ Τ	7 γεώργιος] θεώργιος Μ	10 ἐλέει] ἐλέω Τ (ita saepe)	11		
καὶ om. Ο	11–12 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς] ὁμοίως ΜΤ	22 βικάριος] βεικάριος Ο	23		
ληγάτος] λεγάτος Ο	24 τριμιθούντων] τριμυθούντων Μ	25 μου om. Ο	28 τοῦ om. Ο		
ληγάτος] λεγάτος Ο	29 θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Ο	30 ἐλέει θεοῦ om. Ο	ληγάτος]		
λεγάτος Ο	32 ληγάτος] λεγάτος Ο	33 τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου om. Ο	35–36 ἀγίου καὶ om.		
Ο					

ΙĒ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ἀποκρισιάριος πάσης τῆς συνόδου
 τοῦ ἁγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΙΣΤ Φιλαλήθης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μεγαλοπόλεως τῆς πρώτης τῶν Καπ-
 παδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΙΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφείων μητροπόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας 5
 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΙΗ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρ-
 χίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΙΘ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν
 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα 10
 Κ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρ-
 χίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΑ Μαρίνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας τῷδε
 τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς ὑπέγραψα
 ΚΒ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε 15
 τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΓ Φώτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας τῷδε
 τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας
 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα 20
 ΚΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδιτῶν μητροπόλεως τῆς Παμφυλῶν ἐπαρχίας
 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΣΤ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρ-
 χίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρ-
 μενίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα 25
 ΚΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισιουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν
 Γαλατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΚΘ Ἰουστίνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππα-
 δοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα 30
 Λ Ἀλύπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρ-
 χίας ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

1 τοῦ *om.* O   2 ἁγίου καὶ *om.* O   3 μεγαλοπόλεως] μητροπόλεως ?   τῶν *om.* O   3–4
 καππαδοκῶν] καππαδοκέων M   6 ὁμοίως] δεηθεὶς O   7 σισίνιος] σισίνιος MT   εὐρωπέων]
 εὐρωπαϊῶν M   εὐροπέων TO   8 τῷ *bis* M   9 ἀγκυρανῶν] ἀγκυρανῶν T   τῶν *om.* O
 10 ὑπέγραψα *om.* O   11 Ἑλλησποντίων] Ἑλλησποντίων MTO   12 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ *om.* O
 ὑπέγραψα *om.* O (O *saepe nonnulla om.*)   13–14 τῷδε ... ὑπέγραψα] ὁμοίως O   15 βιθυνῶν]
 βιθύνων T   17 βιθυνῶν] βιθύνων T   19 χαλκηδονέων] χαλκηδονίων M   βιθυνῶν] βιθύνων T
 21 σιδιτῶν] σιδητων T   σιδητῶν O   παμφυλῶν] παμφύλων O   23 ἔλενοποντίων] Ἑλλησπον-
 τίων M   ἔλενοπόντου O   25 μελιτηνῶν] μελιτηνῆς M   μελιτινῶν O   26 ὁμοίως] ὀρίσας M
 27 πισιουντιέων] πισιουντιῶν M   πισιουντιαίων O   31 παφλαγόνων] παφλαγόνων M

- Λ̄Ᾱ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Β̄ Πολύευκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- 5 Λ̄Γ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Δ̄ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Ε̄ Κοσμᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρῶν
10 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄ΣΤ̄ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Παύλου τοῦ ἀγιωτάτου μου ἐπισκόπου, τουτέστι μητροπολίτου Ἰκονίου, ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Ζ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας
15 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Η̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Λ̄Θ̄ Θεόπεμπος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- 20 Μ̄ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄Ᾱ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄Β̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλικῶν
25 ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄Γ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Κιλικῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄Δ̄ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- 30 Μ̄Ε̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ληγάτος τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄ΣΤ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὁμοίως ὑπέγραψα
- Μ̄Ζ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηίουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων
35 ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΤΟ

1 κλαυδιουπολιτῶν] κλαυδιουτῶν Ο 3 μυρέων] μυραίων Μ λυκίων] λυκαόνων Μ 7 λαοδικέων] λαοδικαίων Ο πακατιανῶν *om.* Μ 9 συναδέων] συνάδεων Τ σαλουταρῶν] σαλουταρίων Τ 12 μου *om.* Μ 12 – 13 μητροπολίτου τοῦ Ἰκονίου Τ 13 ὁμοίως] τῷδε τῷ προσφωνητικῷ δεηθεὶς Ο 18 Ἰουστινιανουπολιτῶν] Ἰουστινιανιτῶν Ο μωκισσηνῶν] μωκισσίων Μ μωκισσηνῶν Ο 22 σισίνιος] σισίνιος ΜΤ 22 – 23 πακατιανῶν] καπατιανῶν Μ 28 σελευκέων] σελευκαίων Μ 29 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ *om.* ΜΟ 30 ληγάτος] λεγάτος Ο ἀποστολικοῦ *om.* Ο 32 βιζυηνῶν] βυζιηνῶν Μ 34 παφλαγόνων] παμφλαγόνων Τ

ΜΗ Ζαχαρίας ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
 τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΜΘ Γρηγόριος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου τῷδε
 τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
 Ν Ἀλέξανδρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτράδων Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα 5
 ΝΑ Ἐπιφάνιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΒ Ἰωάννης ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως δευτέρας Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέ-
 γραψα
 ΝΓ Στρατόνικος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σόλων τῆς Κυπρίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΔ Τύχων ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου τῆς Κυπρίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα 10
 ΝΕ Πέτρος χάριτι τοῦ θεοῦ ἐπίσκοπος Μεσημβρίας Θράκης ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΣΤ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως Θράκης ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΖ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Στοβέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΗ Ἰωάννης ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Ἄργους ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΝΘ Γεώργιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως 15
 ὑπέγραψα
 Ξ Ἰωάννης ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαμπέων πόλεως τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως ὑπέ-
 γραψα
 ΞΑ Θεοδόσιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΞΒ Γρηγόριος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καντάνου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα 20
 ΞΓ Σέργιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρινῶν πόλεως τῆς Εὐρωπέων ἐπαρχίας ὁμοίως
 ὑπέγραψα
 ΞΔ Ἀνδρέας ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὁμοίως
 ὑπέγραψα
 ΞΕ Θεόγνιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κιανῶν πόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁμοίως 25
 ὑπέγραψα
 ΞΣΤ Ἰωάννης ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νυσσαέων πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν
 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΞΖ Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θερμηνῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καππαδοκῶν
 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα 30
 ΞΗ Γεώργιος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καμουλιανῶν πόλεως τῆς πρώτης τῶν Καπ-
 παδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΞΘ Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα

ΜΤΟ

1 λεοντουπολιτῶν] λεοντοπολιτῶν Μ 3 μιτυληναίων] μιτυληνέων Τ πόλεως] μητροπόλεως Μ
 10 τοῦ *om.* Μ 11 τοῦ *om.* Μ θεοῦ ἡμῶν ἐπίσκοπος Τ 13 στοβέων] τοβέων Ο 15 τῆς²
om. Ο ἐπαρχίας κάρου Ο 17 λαμπέων] λαπαίων Μ 19 λακεδαιμονίων] λακεδαιμονέων Τ
 20 καντάνου] καντανου Μ 21 σηλυβρινῶν] σιλυβρηνῶν Τ σηλυβρινῶν Ο τῆς² *om.* Ο
 εὐρωπέων] εὐρωπαϊκῶν ΜΟ εὐροπέων Τ ἐπαρχίας εὐρωπαϊκῶν Ο 23 λεσβίων] λεσβηνῶν Μ
 νήσου λεσβίων Ο 25 κιανῶν] κιάνων Τ βιθυνῶν] βιθύνων Τ 27 τῆς¹ *om.* Ο πόλεως
 νυσαέων Ο τῶν *om.* Ο 29 πόλεως *om.* Μ τῆς² *om.* Ο 31 τῆς¹ *om.* Ο πόλεως
 καμουλιανῶν Ο 32 ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως Τ 33 ἑλέει θεοῦ *om.* Τ

- Ὁ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δαρανάλεως, κλίματος τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας, τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΑ Ζωϊτὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χριστουπολιτῶν πόλεως ἦτοι Διὸς ἱεροῦ τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- 5 ὬΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Περγάμου τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΓ Πατρίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μαγνητῶν πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ πόλεως τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΔ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄνεων τῆς Ἀσιανῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- 10 ὬΕ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μασταύρων ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΣΤ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Νύσσης ἐπαρχίας Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΖ Ῥηγῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Πανίου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- ὬΗ Μαρτύριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουλιουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα
- 15 ὬΘ Μιχαήλ ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀσπονέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
- Π Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κινηνῶν πόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΑ Γενέσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως <Γαλατίας πρώτης> ὁμοίως ὑπέγραψα
- 20 ΠΒ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος <πόλεως> Μνίζου ἐπαρχίας Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Μιλητουπόλεως Ἑλλησπόντου ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΔ Κυρικὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανίας Ἑλλησπόντου ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΕ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- 25 ΠΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πραινετίων πόλεως ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΖ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἰουστινιανουπόλεως ἦτοι Μέλῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΗ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀνδραπηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
- ΠΘ Σολομών ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κλανέου τῷδε τῷ προσφωνητικῷ ὁμοίως ὑπέγραψα
- 30 Ῥ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ναξίων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
- ῬΑ Πολυχρόνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἦτοι Προύσης ὁμοίως ὑπέγραψα διὰ Θεοδοσίου πρεσβυτέρου διὰ τὸ προσὸν αὐτῷ γῆρας
- ῬΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

1 τῶν *om.* O 5 πόλεως *om.* O 7 μαγνητῶν] μαγνιτῶν MT μαιάνδρῳ πόλεως] μεανδροπόλεως
 O 9 πόλεως *om.* O ἄνεων] ἀνέων T 12 σισίνιος] σισίνιος MT πόλεως *om.* O
 νύσσης] νύσης O 13 πανίου] καπανίου O 14 ἰουλιουπόλεως] ἰουλλιουπόλεως M πρώτης
om. M 16 κινηνῶν] κινηνῶν M γαλατίας πρώτης *om.* M 18 <γαλατίας πρώτης> *om.* MTO
 20 <πόλεως> *om.* MTO μνίζου] μνηζοῦ O πρώτης *om.* M 22 ἑλλησπόντου] ἔλησπόντου O
 23 κυρικὸς] κυριακὸς M κηρικὸς T κύρικος O ἑλλησπόντου] ἔλησπόντου O 24 σισίνιος]
 σισίνιος T 25 τῆς *om.* O βιθυνίας] βιθυνῶν O 28 τῆς *om.* M 29 πόλεως *om.* O 34
 πόλεως *om.* O ἄμορίου] ἄμωρίου O

ϞΓ	Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Πολεμωνίου ὁμοίως ὑπέγραψα	
ϞΔ	Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἄρκης Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ϞΕ	Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βερίσσης Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ϞΣΤ	Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμισσηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ϞΖ	Μερκούριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ποιμανηνοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα	5
ϞΗ	Μηναῖος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καραλίας Παμφυλίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ϞΘ	Κοσμάς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κοτάνων ἤτοι Μαναύων ὁμοίως ὑπέγραψα	
Ρ	Νικήτας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Κορακησίου ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΑ	Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Προυσιαδέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΒ	Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουνουπολιτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	10
ΡΓ	Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δασκυλεωτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΔ	Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καδοσέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΕ	Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κρατίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΣΤ	Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Φιλαδελφείας πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΖ	Θεόδοτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δάλδης ὁμοίως ὑπέγραψα	15
ΡΗ	Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΘ	Ἀντώνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ὑπαίπων Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙ	Ἀναστάσιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεοτοκιανῶν ἤτοι Ἀπολλωνιάδος ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΑ	Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σινωπέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΒ	Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σίτων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	20
ΡΙΓ	Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φαυστινουπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΔ	Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Ὀνωριάδος ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΕ	Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΣΤ	Λογγίνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τιανῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	25
ΡΙΖ	Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κομάνων Ἀρμενίας δευτέρας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΗ	Εἰρήναρχος ἐλέει θεοῦ διάκονος τῆς ἐν Ἀμάστριδι ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Κομιτᾶ τοῦ ἀγιωτάτου μου ἐπισκόπου ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΙΘ	Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τιμβριαδέων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΚ	Ἀλέξανδρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁμοίως ὑπέγραψα	30
ΡΚΑ	Ζήμαρχος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Σιδύμων τῆς Λυκαονίας ὁμοίως ὑπέγραψα	
ΡΚΒ	Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Βηρινουπόλεως Γαλατίας πρώτης ὁμοίως ὑπέγραψα	

ΜΤΟ

1 τοῦ om. O	πολεμωνίου] πολεμονίου TO	2 πόλεως om. TO	3 βερίσσης] μεριούσης O
4 ἀμισσηνῶν] ἀμισσηνῶν M	5 ποιμανηνοῦ] ποιμανηνῶν M	ποιμανηνοῦ T	6 καραλίας] καραλλίας O
παμφυλίας] παμφιλίας T	7 κοτάνων] κοτανῶν T	κοττάνων O	μαναύων]
μαναύρων M	μανάβων O	10 ἰουνουπολιτῶν] ἰουνοπολιτῶν M	ἰουνοπολιτῶν T
ἰου- νιτῶν πόλεως O	12 καδοσέων] καδοσαίων M	13 γεώργιος ... ὑπέγραψα om. O	14 τῆς
φιλαδελφείας] φιλαδελφείας τῆς T	φιλαδελφέων O	17 πόλεως om. M	ὑπαίπων] ὑπέπων TO
18 θεοτοκιανῶν] θεοτοκιανῆς M	19 σινωπέων] σινωπαίων M	σινωπέων T	20 πόλεως σίτων
T	πόλεως om. M	25 τιανῶν] τιάνων T	26 ἀνάξιος om. MO
ἀνάξιος om. O	τιμβριαδέων] τιμβριάδων M	τιμβριαδέων T	τιμυριαδέων O
30 ἀνάξιος om. T	πόλεως om. O	νακωλείας] νακολείας M	νακολίας T
31 ζήμαρχος] τίμαρχος M	σιδύμων] σιδύμου M	λυκαονίας] λυκαονείας T	λικαονίας O
32 γαλατίας πρώτης om. M			

- ΡΚΓ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Οἰνιάδων ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΚΔ̄ Θεοφύλακτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κερασούντων ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΚΕ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐρίζων τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΚΣΤ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μύνδου ἐπαρχίας Καρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 5 ΡΚΖ̄ Πατρίκιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἰλουζῶν ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΚΗ̄ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀππίας ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΚΘ̄ Κύρικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀγκύρας ἐπαρχίας Πακατιανῆς ὁμοίως ὑπέγραψα
 10 ΡΛ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ναζιανζοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛᾹ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Φιλομηλίου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΒ̄ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Μαγύδων ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΓ̄ Πλουσιανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Συλλαίου ὁμοίως ὑπέγραψα
 15 ΡΛΔ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Δοάρων Καππαδοκίας δευτέρας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΕ̄ Φωκᾶς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Δαδυβρηνῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΣΤ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κῶων νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΖ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Χίου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΛΗ̄ Δημήτριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Τίνου ὁμοίως ὑπέγραψα
 20 ΡΛΘ̄ Εὐτύχιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Μήλου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜ̄ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος νήσου Πάρου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜᾹ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Φλαβιάδος ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΒ̄ Εὐλάλιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ζηνωνουπόλεως Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΓ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Κωρύκου ὁμοίως ὑπέγραψα
 25 ΡΜΔ̄ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνων ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΕ̄ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Θήρας τῆς νήσου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΣΤ̄ Καλλίνικος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κολωνείας Ἀρμενίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΖ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰβροριτῶν πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΜΗ̄ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Δαλισανδοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα
 30 ΡΜΘ̄ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ὀλβης ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΝ̄ Κωνσταντῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Λαμφάκου ὁμοίως ὑπέγραψα
 ΡΝᾹ Δομέτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Πρυμνησοῦ ὁμοίως ὑπέγραψα

MTO

1 οἰνιάδων] οἰνιάδων M	2 κερασούντων] κερασούντος O	3 ἐρίζων om. O	4 πόλεως om.
MO	5 πόλεως om. O	πακατιανῆς] καπατιανῆς M	πακατιανῶν TO
πακατιανῆς] καπατιανῆς M	πακατιανῶν T	καπατιανῆς] καπατιανῆς M	πακατιανῶν O
κύρικος ... ὑπέγραψα om. T	9 πόλεως om. O	κύρικος] κώρυκος O	9–10
11 πόλεως om. O	ναζιανζοῦ] νανζιανζοῦ T	12 τοῦ om. O	13 πόλεως bis M ¹
πλουσιανὸς] πλουσιανός O	συλλαίου] συλλέου T	συλαίου O	16 φωκᾶς] φώτιος M
δαδυβρηνῶν] δαδύβρων M	δαδυβρινῶν O	17 κῶων] κῶου M	22 πόλεως om. O
23	24 πόλεως om. O	κωρύκου] κορύκου T	25 πόλεως om.
O	26 πόλεως] νήσου O	τῆς νήσου om. O	27 ἀρμενίας om. O
O	ἰβροριτῶν] ἰβροριαν M	29 δαλισανδοῦ] δαλισάνδου O	30 τῆς om. MO
πρυμνησοῦ M	πρυμνησοῦ T	32 πρυμνησοῦ]	

Ρ̅Ν̅Β̅ Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τραπεζουντίων πόλεως ὁμοίως ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Γ̅ Λεόντιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Ἐλενουπόλεως Βιθυνίας ὁμοίως ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Δ̅ Θεοδόσιος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Ψιβήλων τῆς Λυκαόνων ἐπαρχίας ὁμοίως
 ὑπέγραψα
 Ρ̅Ν̅Ε̅ Κοσμάς ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τοῦ Κοτυαίου ὁμοίως ὑπέγραψα 5
 Ρ̅Ν̅Σ̅Τ̅ Θεόδωρος ἑλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀδραμυτοῦ τῆς Ἀσίας ὁμοίως ὑπέγραψα.

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

Αἰτοῦμεν τὸ εὐσεβὲς καὶ θεόστεπτον κράτος τοῦ δεσπότητος καθὼς καὶ διὰ τοῦ προσαχθέν-
 τος τῆ εὐσεβεῖ ὑμῶν βασιλείᾳ προσφωνητικοῦ ἐδεήθημεν, διὰ θείας ὑμῶν ὑποσημειώσεως 10
 τὸ κῦρος παρασχέσθαι τῷ παρ' ἡμῶν ἐκφωνηθέντι ἐνυπογράφῳ ὄρω τῷ καὶ ἐπὶ τῆς
 θεοσόφου ὑμῶν γαληνότητος ταυῖν ἀναγνωσθέντι.

Κωνσταντίνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ αἰτηθὲν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου παραντίκα διαπραξόμεθα·
 ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς ἀκριβῆ κατάληψιν τῶν ἀναφερομένων τῆ ἡμετέρας εὐσεβείας διαπραττόμενοι 15
 οὐδὲν ἀνεξέταστον καταλιμπάνειν ἐθέλομεν Κιτονάτου τοῦ ὀσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς
 Σαρδῶων νήσου κατηγορηθέντος περὶ τινῶν κεφαλαίων πρὸς ἐναντίωσιν ὀρώντων τῆς τε
 ἡμετέρας δουλείας καὶ τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας, καὶ τούτων ψευδῶν ἀποδει-
 χθέντων ἀθῶου τε τοῦ τοιοῦτου ὀσιωτάτου ἀνδρὸς ἀναδειχθέντος προτρέπομεν τὴν ἁγίαν
 καὶ οἰκουμενικὴν ὑμῶν σύνοδον τὸν αὐτὸν ὀσιώτατον Κιτονάτον προσδέξασθαι, ἕνα τε 20
 ὑμῶν τοῦτον καταριθμῆσαι καὶ ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος διὰ τῆς
 ἁγίας ὑμῶν συνόδου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὄρω παρασκευάσαι καθυπογράψαι.

Καὶ μετὰ τὸν αὐτὸν ὀσιώτατον Κιτονάτον ὑπογράψαι ἐν τῷ τοιοῦτῳ ὄρω καὶ Θεόδοτον
 ἐπίσκοπον Αὐριλλίουπόλεως, λαβὼν ἐν χερσὶν ὁ αὐτὸς εὐσεβέστατος βασιλεὺς τὸν κατὰ 25
 παρουσίαν τῆς αὐτοῦ γαληνότητος ἀναγνωσθέντα ἐνυπόγραφον ὄρον τῆς ἁγίας συνόδου
 ὑπεσημήνατο ἰδιοχείρως καθὼς ἐν αὐτῷ τῷ προτεταγμένῳ ἐν τῇ παρούσῃ πράξει ὄρω
 ἐμφέρεται.

Ἡ ἅγια σύνοδος εἶπεν·

Αἰτοῦμεν τὸ θεόσοφον τοῦ δεσπότητος κράτος πρὸς μείζονα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως 30
 ἀσφάλειαν τε καὶ βεβαίωσιν ἰσοτύπους ἐνυπογράφους ὄρους τοῦ ἀναγνωσθέντος κατὰ
 παρουσίαν τοῦ γαληναίου ὑμῶν κράτους ὄρου ἐκδοθῆναι τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις
 μετὰ τῆς εὐσεβοῦς ὑμῶν ὑποσημειώσεως.

Κωνσταντίνος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἶπε·

Τὸ καὶ νῦν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ὑμῶν συνόδου αἰτηθὲν εὐσεβῶς διαπρα- 35
 ξόμεθα.

ΜΤΟ

3 ψιβήλων τῆς πόλεως Μ   λυκαόνων ἐπαρχίας om. Μ   5 κοτυαίου] κοτιαίου Τ   κουτυαίων Ο
 6 τῆς¹ om. ΜΟ   9 τοῦ δεσπότητος κράτος Τ   10 ὑμῶν²] ἡμῶν Τ   15 ἐπεὶ] ἐκεῖ Τ   ἀκριβῆ]
 Ο marg.: ἡ ἅγια σύνοδος   16 κιτονάτου] κιτωνάτου Μ   17 σαρδῶων] σαρδῶων Τ   18 ἡμετέρας
 δουλείας] ὑμετέρας συνόδου Ο   19 ὀσιωτάτου om. Ο   20 κιτονάτον] κιτωνάτον Μ   ἕνα] ἴνα
 Τ(?)   24 τὸ om. Ο   κιτονάτον] κιτωνάτον Μ   θεόδοτον] θεόδωρον Τ   32 γαληναίου]
 γαληνοτάτου Τ   35 ἁγίας καὶ om. Μ

Ἰστέον ὡς κατὰ τὰ διαλαληθέντα παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἤγουν ὑποσχεθέντα ἰσοτύπους ὄρους μεθ' ὑποσημειώσεως τῆς αὐτοῦ πανημέρου γαλήνης παρέσχετο τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις οὕτως·

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἤγουν
5 Ἀγάθωνι τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγιωτάτης καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἤγουν Γεωργίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ.

Τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τοῦ ἁγίου εὐαγγελιστοῦ Μάρκου τῷ τιμωμένῳ ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει διὰ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ τοποτηρη-
10 τοῦ.

Τῷ θρόνῳ τῆς Ἀντιοχείων ἤτοι Θεουπολιτῶν μεγαλοπόλεως διὰ Θεοφάνους τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου.

Τῷ θρόνῳ τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως ἤτοι Ἱεροσολύμων ἐπέχοντος τῆς τοποτηρησίας τοῦ αὐτοῦ τιμιωτάτου θρόνου Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυ-
15 τέρου διὰ Γεωργίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τοῦ Σεβαστηνοῦ, ὅστις μετέπειτα καὶ πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐγένετο.

1—16 add. Agathon a. 713?
θεουπολιτῶν] θεουπολιτῆς M

6 ἁγιωτάτης] ἁγίας M
μεγαλοπόλεως om. O

7 μακαριωτάτῳ] μακαρίῳ O
15 καὶ² om. M

11

Ἰδικτον τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου ἀνατεθέν ἐν τῷ τρίτῳ νάρθηκι τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας πλησίον τῆς καλουμένης Δικυμβάλου

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 5 αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος εἰρηνικὸς Φλάβιος Κωνσταντίνος πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ θεῷ βασιλεὺς τοῖς τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν παντὸς λαοῦ τοῦ οἰκοῦντος ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει.

Στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς πεπιστευμένης ἡμῖν χριστιανικωτάτης
 10 πολιτείας καθέστηκεν ἢ πρὸς τὸ θεῖον πίστις ἀκλινῆς τε καὶ ἀδιάσειστος, ἐν ἣ Ἰησοῦς ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ὡς ἰδίαν οἰκίαν τὴν ἐκκλησίαν ἀνωκοδόμησε καὶ ὡς παμβασιλεὺς τὸν τῆς ἡμετέρας βασιλείας θρόνον ἵδρυσεν καὶ τὸ τῆς αὐτοκρατορίας ἡμῖν ἐνεχείρισε σκῆπτρον· καθάπερ γὰρ τινὰ πέτραν ὑψηλὴν καὶ μετέωρον καὶ οἶον οὐρανοῦ καὶ γῆς κειμένην μεταίχιμον τὴν πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ὁ σωτὴρ σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι μυστικῆν
 15 ὁμολογίαν ὑπέδειξεν, ἵνα δι' αὐτῆς ὡς διὰ μέσης κλίμακος πρὸς τὴν οὐράνιον πολιτείαν ἐπαναγώμεθα καὶ θειοτέρας βασιλείας τὸ κράτος ἀναδησώμεθα. ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ τοῦ λογιμοῦ τὰς βάσεις ἐπήξαμεν, ἐφ' ἧς ἐστάναι παγίως ἐτάχθημεν καὶ ἧς ἀσφαλῶς ἔχεσθαι τοὺς ὑπὸ χεῖρα προστάττομεν, ἵνα μὴ τις ἐξ ἀπροσεξίας εὐρίπιστος ὑπὸ τοῦ πονηροῦ καὶ μεταρσίου πνεύματος ἐξωθούμενός τε καὶ κρημιζόμενος πρὸς τὸ τῆς δυσσεβείας κατόλι-
 20 σθήσειε βάραθρον.

Ἄει μὲν φίλον τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα θεοῦ καὶ πολυτρόποις ἀπάταις παρασφάλλειν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ σπουδαιότερόν τε καὶ ἐργωδέστερον τοῦ τῆς εὐσεβείας καταγωνίζεσθαι καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνασοβεῖν τὴν κατάστασιν. ὁ δὲ καὶ προσεχῶς ἐπὶ τῶν προλαβόντων χρόνων ἐπεδείξατο
 25 καὶ τὸν κατ' ἀλλήλων ἄρασθαι πόλεμον τὰς ἐκκλησίας ὑπέθετο δι' ὧν ὀργάνων εἰς τοῦτο συνασπιζόντων ἐφεύρατο, τῷ μὲν ἱερατικῷ σχήματι τε καὶ προκαλύμματι τὴν δολερὰν συσκιαζόντων διάνοιαν, τοῖς δὲ φιλοχρίστοις λαοῖς ὀλέθριον ἐρευγομένων κατήχησιν. ἐνὸς

9–10 cf. Lc. 22,32   11–16 cf. Mt. 16,18   21 cf. Gen. 1,26–27

9 cf. ACO ser. II vol. I p. 61,33 et 81,14

MTO

1 φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου M   5 φλάβιος] φιλόχριστος T   φλάβιος λαμπρότατος φιλόχριστος
 κωνσταντίνος O   6 τοῖς] τῆς O   παντὸς τοῦ λαοῦ O   7 ἡμῶν om. M   9 τῆς¹ om. M
 ῥοπῆς τῆς πεπιστευμένης M   11 ἀνωκοδόμησε] ὠκοδόμησε M   12 ἵδρυσεν] ἀνίδρυσεν M   ἐνεχεί-
 ρισε] ἐνεχείρησε O   18 εὐρίπιστος] εὐρίπτοις T   19 ἐξωθούμενός] ἐξουθενούμενος O   21 μὲν
 γὰρ φίλον O   26 ἐφεύρατο] ἐφηύρατο T

*In nomine domini et dominatoris Iesu Christi <dei et> saluatoris nostri imperator
piissimus pacificus Flavius Constantinus fidelis in Iesu Christo deo imperator
edictum Christo dilecto omni populo nostro habitanti in occiduis partibus.*

Firmamentum ac fundamentum superno nutu credite nobis christianissime extitit rei-
publicae fides in deum inflexibilis et inconcussibilis, in qua Christus deus noster <et>
tamquam propriam domum suam *construxit ecclesiam* et sicut rex omnium imperii nostri
sedem constituit principatusque nobis scepra commisit. sicut enim quandam *petram*
excelsam atque sublimem et ut caeli terraeque in consortio constitutam mysticam confes-
sionem, quae in eum cum patre et spiritu est, saluator nobis ostendit, ut per eam tamquam
per mediam scalam ad celestem conuersionem reducamur diuinioreque regni potentia
coronemur *super hanc petram* cogitationis nostrae gressus infiximus, super quam firmiter
stare praecipimur quamque cautius tenere subiectos precipimur, ne quisquam ut minus
att<en>tus [attonitus] exagitetur a maligno et instabili spiritu expulsusque atque preci-
pitatus in impietatis uoraginem delabatur.

Etenim desiderabile est demoni, qui generi humano semper infestus est, separare
hominem a deo, qui factus est *ad imaginem dei*, et multimodis deceptionibus fallere, sed
nihil est ei sic studiosius atque officiosius quam pietatem oppugnare et ecclesiasticae pacis
statum perturbare. quod et nuper elapsis temporibus demonstraui atque aduersum inui-
cem ecclesias proelia sumere persuasit per instrumenta, quae ad hoc una secum confligerent
adinuenit, sub sacerdotalem scilicet habitum et indumentum dolosam intentionem obcae-
lantia, Christi uero amatoribus populis laetalem institutionem eruptuantia. unius quippe

VP BR MNL

2 pium edictum constantini īm̄p̄. p̄p̄. aug. in nomine M edictum imperatoris de fide. in nomine L et¹]
e N τοῦ θεοῦ καὶ = <dei et> om. VP BR MNL saluatoris] salm P imperator] imperatur VP
3 deo om. VP imperator] imparator V imponit L 4 edictum] aeditum N occiduis
partibus] hocciduis patribus V 6 ac] et R L christianissime] cyhistia M cristianissime L
extitit] exsistit VP 7 fides] fidis B¹ deum] deo BR inconcussibilis] inconprehensibilis R
καὶ = <et> om. VP BR MNL 8 tamquam] tanquam M²L propriam] proprium BR ecclesiam]
ecclasiām P aecclesiam N rex om. VP ex N 9 principatusque] principatu B pe-
tram] petrum VP 10 atque] atquae P sublimem] sublimen B constitutam mysticam] constituta
mystica B¹ mysticam] misticam M 11 est et saluator VP 12 scalam] sellam L 14 stare
om. B praecipimur] praecepimur B cautius] caucius P M subiectos] subiectus V B¹R
subtectos N precipimur] praecipimus M 14–15 ἐξ ἀπροσεξίᾱς = minus att<en>tus] minus attonitus
VP BR MNL 15 μεταρσίῳ = instabili (sublimi – ἀστάρτου) instabili] instabilis V stabili N
15–16 precipitatus] precipatus V precipitatur N 16 delabatur] delabatur L 17 generi] generis
B geri N¹ humano] umano P infestus] infectus V R separare] separe V¹ 18
multimodis] multimodus V¹ multis modis R deceptionibus] diceptionibus V¹ diceptionibus
V² 19 nihil] nichil R N officiosius] offitiosius P B oppugnare] obpugnare B ecclesiasticae
pacis] ecclesiasticam pacem M²L 20 statum om. MNL elapsis] aelapsis B lapsis MNL
aduersum] aduersus R MNL 21 proelia] proelias P² praelia B M 22 sacerdotalem ... habitum
et indumentum] sacerdotali ... habitu et indumento M dolosam om. MNL 22–23 obcaelantia]
abcelantiam R MNL 23 institutionem] institucionem V institutione P eruptuantia] eructuantia
BR M (cf. 483,4) unius] unus V M¹N

56*

γὰρ θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἐνανθρωπήσεως ἦγουν ἐπὶ τῶν αὐτοῦ δύο φύσεων, τῆς θείας φαιμέν καὶ ἀνθρωπίνης ἐκαινούργησαν θέσπισμα ὥστε καὶ μίαν ἐνεῦθεν ἐπὶ Χριστοῦ φύσιν ἀσυμφανῶς εἰσηγήσασθαι βούλεσθαι τὴν τῆς παλαιότητας ἐκείνης καὶ διεφθαρμένης συγχύσεως ἀναχαλκεύσαντες αἴρεσιν, μεθ' ἧς Ἀπολινάριος μὲν 5 ἀπώλετο, Θεμιστίος δὲ ὁ ἀθέμιτος ἀνατεθεμάτισται καὶ Εὐτυχῆς καὶ Διόσκορος τῇ ἀλλήλων κακοδοξίᾳ συγκαθηρέθησαν καὶ πάντες οὗτοι καὶ οἱ κατ' ἴχνη μὲν τούτων βαδίσαντες, ἀντιστρόφως δὲ τῆς ἀληθείας ὁδεύσαντες συνοδικαῖς τε καὶ πατρικαῖς συγκατεδικάσθησαν ψήφοις.

Ταύτης ἐφεξῆς τῆς νόσου ταῖς ἐκκλησίαις μετέδωκαν καὶ οἱ πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων 10 ἀνιέροι ἱερεῖς τὰς ἐκκλησίας διαστροφῶς ἰθύναντες εἰσὶ δὲ οὗτοι Θεόδωρος ὁ τῆς Φαράν γεγεννημένος ἐπίσκοπος, Σέργιος τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενος πρόεδρος, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριος ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάππας γενόμενος ὁ τῆς αἰρέσεως βεβαιωτῆς καὶ αὐτὸς ἑαυτῶν προσημαχόμενος καὶ Κῦρος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων μὲν τὴν προεδρίαν λαχών, ἀκυρώσαι δὲ σπεύσας τῆς ὀρθοδοξίας τὰ δόγματα, ὁμοίως 15 Πύρρος, Παῦλος καὶ Πέτρος, οἱ τῆς βασιλίδος ἡμῶν ταύτης πόλεως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπαλλήλως διαδεξάμενοι καὶ τῆς διαστροφῆς τὴν ὑπόθεσιν ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις διακομίσαντες. τούτων ἀπάντων ἐκδικηταὶ καὶ συναιρέται κακοὶ κακῶ(ν) ἐπανέστησαν Μακάριος ὁ τῆς Ἀντιοχείων γενόμενος πρόεδρος καὶ Στέφανος ὁ αὐτοῦ φοιτητῆς καὶ τῆς ἀπονοίας εἰσηγητῆς, καὶ Πολυχρόνιος ὁ πολλῶν χρόνων συγγηράσας τῇ πολιᾷ τῆς 20 αἰρέσεως, οἱ καὶ τοσοῦτον οἷς ἠκολούθησαν παρεζήλωσαν καὶ τῷ τῆς ἀσεβείας οἴστρω τὴν ψυχὴν ἐξεκαύθησαν, ὥστε καὶ διασπᾶν καὶ κατατέμνειν ἄλληλα τὰ μέλη Χριστοῦ τοὺς

21 cf. 1. Cor. 6,15

MTO

2 δύο αὐτοῦ O   4–5 μὲν ἀπώλετο] ἐναπώλετο M   10 ἱερεῖς ἀνιέρως O   διαστροφῶς om. O
 ὁ om. M   15 πέτρος καὶ παῦλος O   16 τὴν om. M   17 malorum = κακῶ(ν)] κακῶς MTO
 21 καὶ! om. O

uoluntatis et unius operationis in incarnatione saluatoris atque in duabus eius naturis, diuina famur et humana, nouitatem sancxerunt, quatenus et unam ex hoc in Christo naturam ex inprouiso excogitarent introducere antique illius et corruptibilis confusionis heresem reconflantes, cum qua Apollinaris quidem disperiit, Themestius uero nefandus anathematus est <et> Eutyches et Dioscorus cum sua pessima secta simul deiecti sunt et omnes hii et quiqui uestigia eorum secuti sunt, e regione autem ueritatis ierunt synodalibus simul et paternis condemnati sunt sententiis.

Huiusmodi denique contagione ecclesias attaminauerunt etiam hii, qui ante nostra tempora sacrilegi sacerdotes ecclesias peruerse gubernarant. sunt autem hii Theodorus qui fuit Pharan episcopus, Sergius qui fuit nostrae a deo conseruandae regiae urbis antistes, adhaec et Honorius qui fuit antiquae Romae papa, huiusmodi hereseos confirmator qui etiam sui extitit oppugnator, Cyrus quoque qui Alexandrinorum quidem praesulatum sortitus est, infringere autem orthodoxa dogmata studuit, similiter et Pyrrhus, Paulus et Petrus, huius regiae nostrae ciuitatis patriarchicae sedis alterutrum successores qui peruersionis uitium uicissim in inuicem transmiserunt. quorum omnium ultores et opitulatores mali malorum superinsurrexerunt Macarius qui fuit Antiochenorum antistes et Stephanus eius discipulus et praeuaricationis instructor, et Polychronius qui multo tempore haereticae uetustati consenuit, qui in tantum quos secuti sunt aemulati sunt impietatisque furia suam animam cremauerunt, ut etiam discernere atque dissecare inuicem

VP BR MNL

2 diuina] diuine V^P diuinae L famur et] famularet MNL humana] humanam VP sanc-
xerunt] sanxerunt V R NL quatenus] quatenus V et unam *om.* BR christo] christi MN
3 ex] et V L inprouiso] inprouisio N introducere] interducere V corruptibilis] corruptilis V
4 reconflantes] circumflantes R apollinaris] apollonaris V apolinaris B L apolonaris R
appollenaris M disperiit] dispar B^R themestius] temestius VP R theomestius M¹NL
5 anathematus] anathamatus V anathimatus B anathematizatus R καί = <et> *om.* VP BR MNL
eutyches] eothices B¹ euthices B² eothiches R eutices MN eutyces L dioscorus]
duoscorus V diocorus N sua] su B¹ simul] semul B 6 hii] hi M² quiqui] qui B
MNL eorum uestigia VP e regione] et regionem L ierunt] inirunt B iniert R syno-
dalibus] sydalibus V sinodalibus B 7 simul] semul B condemnati] condempnati BR MNL
8 denique *om.* N contagione] cogitatione R L hii] hi MNL 9 tempora] tepora V¹ sa-
crilegi] sacralegii VP sacrilegii M¹NL peruerse] peruersa B gubernarant] gubernarent V
gubernarent P hii] hi M² 10 pharan] faran BR 11 antistes] antestis V antistites B
adhaec] adhuc R hereseos] hereos P¹ hereseus B 11 – 12 confirmator] confirmatur V 12
extitit] exstitit V exsititit P oppugnator] obpugnator B quoque *om.* V q̄q̄ P qui
fuit alexandrinorum V 13 praesulatum] pre salutem V¹ praesolatum B¹ infringere] infirmgere
P orthodoxa] ortodoxa V theodoxa R studuit] custodiuit MNL pyrrhus] pyrus P
pyrrus BR MNL 14 et *om.* N patriarchicae] patriarchi V patriarchae BR M patriarchice
N patriarchite L 15 peruersionis] persionis V uitium] uicium BR uicissim] uicissem B
in *om.* N ultores] cultores BR 16 opitulatores] opilatores V¹ ἐπανέστησαν = superinsur-
rexerunt macarius] macharius R M antiochenorum] anthiocenorum V antiochanorum B
antiochianorum R antiocenorum MNL 16 – 17 antistes] antestis V antistites B 17
stephanus] sthephanus P¹ eius P² *add.* instructor] substructor BR polychronius] polichronius
V polychronus P policronius BR L polycronius M multo] multe V multorum L
18 tantum] tantantum V aemulati] emulati BR MNL 19 impietatisque] impietatisqui VP
furia] fuera V² furiam B MNL cremauerunt] crenamauerunt V¹ discernere] disserpere R
dissecare] dissecare R inuicem] in inuicem V

φιλοχρίστους ἀνέπεισαν, ὡς μηδὲ βαρβάρους τοσοῦτον ὅπόσον Χριστιανοῖς Χριστιανούς ἀνταμύνεσθαι τὴν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν πρὸς ἑαυτοὺς ταραχὴν καὶ διάστασιν φιλοτιμίαν καὶ εὐφροσύνην ἀντὶ τοῦ πενθεῖν λογισάμενοι.

Ἄλλ' ἡμεῖς τοῖς ἄνωθεν εὐσεβῶς τε καὶ συνωνύμως προβεβασιλευκόσι παραμιλλώμενοι
 5 τῷ τε περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἀνακαιόμενοι ζήλω καὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ
 ἐκκλησίας ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διατελεῖν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας πρῶτον ἔργον τιθέμενοι
 πορρωτέρω τὰ τῆς βλάβης διήκειν δεινότατον ἠγησάμεθα. διὸ καὶ τὴν πανίερρον ταύτην
 καὶ οἰκουμηνικὴν ἕκτην συγκαλέσαντες σύνοδον ὡς ταῖς πρὸ αὐτῆς ἀγίαις πέντε οἰκου-
 10 κιναιῖς συνόδοις ἐφάμιλλον εἰς μέσον ἄγεσθαι τῶν ἐσφαλμένων δογμάτων, ταυτὸν δὲ λέγειν
 καινουργημάτων, τὰς προτάσεις διαταξάμεθα. ἥτις ἀγία σύνοδος ἕκαστα δοκιμά-
 σασά τε καὶ ἀνακρίνασα τοὺς μὲν τὸ τῆς ὀρθῆς δόξης ἀνασείοντας κήρυγμα καὶ τὸ τοῦ
 Χριστοῦ σκανδαλίζοντας ποίμνιον τῆς ἱερατικῆς αὐλῆς ἐξωστράκισεν, ὄρον δὲ θεοψήφιστον
 καὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας συνάγοντα εἰς ἔνωσιν ἐθεμάτισε τοῖς μὲν εὐαγγελικοῖς
 15 νικαῖς συνόδοις συνάδοντα. διὸ καὶ ἡμεῖς τὰ παρ' αὐτῶν ὀροθηθέντα κυρώσαι τε καὶ
 βεβαιώσαι βουλόμενοι τὸ παρὸν εὐσεβὲς ἴδικτον ἐκτιθέμεθα τῆς ἀληθοῦς περὶ τὸ θεῖον
 πίστεως κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς διαγορευῶν τὴν ὁμολόγησιν.

Πιστεύομεν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τριάδα ἐν μονάδι καὶ μονάδα
 ἐν τριάδι, μίαν οὐσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσει. μονάδα μὲν διὰ τὴν φυσικὴν ἐνότητα καὶ
 20 κυριότητα, τριάδα δὲ διὰ τὴν τρισυπόστατον τελειότητα καὶ τὸν πλοῦτον τῆς ὑπερφουῶς
 ἀγαθότητος. μονὰς γὰρ ὡς ἀληθῶς ἢ τριάς ἐνιζομένη θεότητι καὶ τριάς ὡς ἀληθῶς ἢ μονὰς
 διαιρουμένη ταῖς ἰδιότησι καὶ οὐ μεριζομένη τῇ ἀϊδιότητι. αὐτὴ τε ἑαυτῇ συναΐδιος καὶ
 τὴν οὐσίαν ὁμότιμος. οὐ γὰρ ἐστὶν αἰὼν, ὅτε μὴ τῷ πατρὶ συνῆν ὁ υἱός. πῶς γὰρ ἂν καὶ

MTO

1 χριστιανοῖς] χριστιανούς O χριστιανούς] χριστιανοῖς T 2 ἀνταμύνεσθαι] ἀνταμύνασθαι O
 1–2 ἀνταμύνεσθαι χριστιανοῖς τὴν O 2 ἑαυτοῦς] ἑαυτὰς TO(?) 4 συνωνύμως] ὁμωνύμως M
 5 τε] δὲ M 7 πορρωτέρω] περαιτέρω O τὰ] διὰ T¹ 8–9 πέντε καὶ οἰκουμηνικαῖς O 13
 θεοῦ] χριστοῦ O 15 ὀροθηθέντα] ὀρισθέντα O 21 τριάς ὡς] τρισσῶς M 22 ἑαυτῇ] ἑαυτῆς
 M 23 τῷ πατρὶ μὴ O ἂν om. M καὶ om. O

membra Christi Christo dilectos persuaderent, ut nec barbari tantum quantum Christiani Christianos oppugnarent sanctarum ecclesiarum adinuicem perturbationem atque discidium aemolumentum atque laetitiam pro luctu reputantes.

Uerum nos eos qui ab origine piaae atque aequiuoco nomine ante nos regnauerunt [et] exaequari cupientes zeloque rectae et intemeratae fidei conflagrantes atque sanctas dei ecclesias in pacis ordine perseuerare temporibus nostri imperii principale opus statuentes porro protelari huiusmodi lesionem miserrimum aestimauimus. unde et hoc sacratissimum et uniuersale sextum conuocantes concilium utpote parile praecedentium sanctorum quinque uniuersalium conciliorum in medium deducere falsorum dogmatum, hoc est nouitatum propositiones decreuimus. quod sanctum concilium singula quaeque perpendens atque discernens eos quidem qui orthodoxae fidei praedicationem concusserunt et Christi gregem scandalizauerunt a sacerdotali ouile eliminauit, definitionem uero a deo institutam et sanctas dei ecclesias in unitate congregantem constituit euangelicas quidem et apostolicas consequentem sanctiones, memoratis autem sanctis et uniuersalibus quinque conciliis consonantem. idcirco et nos quae ab eis definita sunt corroborare atque firmare cupientes praesens pium aedictum edidimus uerae circa diuinitatem fidei secundum ecclesiastica statuta annuntians confessionem.

Credimus in patrem et filium et spiritum sanctum, trinitatem in unitate et unitatem in trinitate, unam substantiam in tribus subsistentiis. unitatem quidem propter naturalem unionem ac dominationem, trinitatem uero propter trium subsistentiarum perfectionem et diuitias superexsistentis bonitatis. unitas quippe uere est trinitas, quia unita est deitate, et trinitas uere est unitas diuisa proprietatibus et non dispersita aeternitate. ipsa etenim sibi consepiterna est et essentia aequalis honoris est. nec enim exstitit saeculum, quando

VP BR MNL

1 membra] menbra L dilectos] dilectus V B¹ dilecto M¹ nec M² *add.* 2 christianos] christianas P oppugnarent] obpugnarent B M ecclesiarum] ecclesiarum P² 2–3 discidium] dissidium R 3 aemolumentum] oemolumentum V¹ R oemolumentum V² emolumentum B L aemolumentum M aemulamentum N laetitiam] laeticiam V letitiam N letitia L luctu] lucto B MNL lucro R 4 piaae] pie MNL [et] *om.* M² 5 conflagrantes] conflagrantes VP 6 nostri] nostris B principale] principali VP 7 protelari] proterari N lesionem] inlesionem BR dilectio non M lectionem NL aestimauimus] aestimabimus V 8 utpote] utpute BR ut L praecedentium] procedentium V 9 nouitatum] nouita R 10 propositiones] propositionis V propositionis P B¹R sanctum] secundum L quaeque] quequae P perpendens] perpendens V 11 praedicationem] praedicatione N 12 scandalizauerunt] scandalizarunt P¹ eliminauit] elimauit V institutam] institutum R 13 in ... apostolicas *om.* M unitate] unitatem L euangelicas] euuangelicas R NL quidem et apostolicas *om.* N apostolicas] apostolicas R 14 memoratis] memoriatis V (!) 15 idcirco] idcirco P¹ 16 praesens] praesente B aedictum] edictum BR MN¹L edidimus] aedidimus N 16–17 edidimus ... statuta M² *margin.* 16 uerae] uera V uere BR M²NL 17 annuntians] annuncians V adnuntians BR 18 credimus] cremus V L *margin.*: fides trinitatem] trinitate N 19 trinitate] trinitatem N substantiam] substantia V subsistentiis] subsistentiis N 20 unionem] unionem R ML τρισυπόστατον = trium subsistentiarum subsistentiarum] substantiarum V 21 diuitias] diuicias V ὑπερϕουῶς = superexsistentis (super <naturam>?) superexsistentis] superexsistentis B¹ MNL unitas] unitatis V 21–22 quia ... unitas *om.* N 21 unita] unanita B¹ deitate] deitati BR deitas L 22 uere] uera V N aeternitate] eternitate P R L 23 exstitit] extitit BR MNL saeculum] seculum P secundum L

- κληθείη πατήρ μη συνάναρχον ἔχων υἰόν; οὐδὲ „ἦν ὅτε οὐκ ἦν“ σὺν ἀμφοῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. εἰς ὧν τὰ τρία θεὸς σὺν ἀλλήλοις νοούμενα μόνης τῆς καθ' ἕκαστον διαφορᾶς ἐν τῷ κοινῷ τῆς οὐσίας ἀδιαιρέτως διαιρούσης τὸ πρόσωπον μόνος γὰρ πατήρ ὁ πατήρ, μόνος υἱὸς ὁ υἱός, μόνον ἅγιον πνεῦμα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ταύταις γὰρ ταῖς διαφοραῖς οὐκ
- 5 ἀντιστρέφει πρὸς ἀλληλα, ἀλλ' ἐν τούτοις μὲν „ἀδιαιρέτως διαιροῦνται“, κοινωνοῦσι δὲ τῇ τῆς οὐσίας ἐνότητι. τριάς ἀπλή τε καὶ ἀμερῆς καὶ ἀσύνθετος ἐκ τριῶν τελείων αὐτοτελής τε καὶ ὑπερτέλειος, μιᾶ φύσει τε καὶ θεότητι καὶ ἐνὶ θελήματι καὶ μιᾶ ἐνεργείᾳ δοξαζομένη. „ὧν γὰρ ἡ φύσις μία, τούτων καὶ ἡ θέλησις καὶ ἡ ἐνέργεια μία“, καθάπερ ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ τοῦ κόσμου φωστήρ καὶ θεοφόρος Βασίλειος.
- 10 Ὁμολογοῦμεν δὲ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος <κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν>, τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, τὸν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συνάναρχόν τε καὶ ὁμοούσιον, τὸν αὐτὸν ἐν ἐσχάτοις τε καὶ προωρισμένοις καιροῖς διὰ τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σωτηρίαν τε καὶ ἀνάπλασιν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν ἦγον εἰς ἐκούσιον κενωθέντα ταπεινώσαν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἀχράντου παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας
- 15 κατασκηνώσαντα προκαθαρθείσης ψυχῆν καὶ σῶμα τῷ πνεύματι καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμώμου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ οἰκείᾳ ὑπάρξει σάρκα λαβόντα τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον καὶ ταύτην ἑαυτῷ διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοεῶς συμπήξαντά τε καὶ διαμορφώσαντα καὶ γεννηθέντα ἐξ αὐτῆς τῆς παρθένου μητρὸς ὑπὲρ λόγον τε καὶ παντὸς νοὸς διανόησιν. ἀσπόρου γὰρ οὔσης καὶ ὑπερφουοῦς τῆς συλλήψεως ἄρρητός τε καὶ ἀνεκδιήγητος καὶ ἡ
- 20 κύησις. προῆλθεν οὖν καθ' ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ ἡμᾶς Χριστὸς τε καὶ κύριος πάντα φέρων ἐν ἑαυτῷ οὐσιωδῶς τὰ ἡμέτερα μόνης ἁμαρτίας ἐκτός, ὅλος ἄνθρωπος γεγωνῶς καὶ μείνας ὅλος θεός, ὁ αὐτὸς ἐπίγειος καὶ οὐράνιος, ἀόρατος καὶ ὁρώμενος, θνητὸς καὶ ἀθάνατος. δύο γὰρ φύσεις

9 cf. Phil. 2,15

12 cf. Hebr. 1,2

18 cf. Phil. 4,7

21 cf. Hebr. 4,15

1 cf. Symb. Nicaenum, ACO II 1,2 p. 127,17 5 cf. Gregorius Naz., PG 36,345 C–348 B 8 cf. Basilius Caes., hom. super psalmum I, PG 29,217 A 3–4; ACO ser. II vol. I p. 262,26 10 cf. Iustinianus imp., Edictum de fide, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,29–33 12 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,29 15–16 cf. Gregorius Naz., or. 38,13; PG 36,325 B 22–840,2 cf. Cyrillus Alex., epist. 45,6, ACO I 1,6 p. 153,18

MTO

2 εἰς] εἰς M 3 διαιρούσης] μεριζούσης O 5 ἀντιστρέφει] ἀντιστροφή O τῇ om. T 7 τε¹ om. O θεότητι καὶ om. T 9 τοῦ ... καὶ om. O 10 dominum ... christum = <κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν> om. MTO 11 μονογενῆ] μονογενῆ M 13 τε om. M 17 ἑαυτῷ] αὐτῷ M

cum patre non erat [et] filius. cuius utique uocabitur pater, si non simul cum eo erat sine principio filius? nec „erat quando non erat“ cum utrisque spiritus sanctus. unus igitur haec tria deus, quia cum inuicem intelleguntur sola singillatim differentia in communitate essentiae inseparabiliter discernente unamquamque personam. solus proinde pater pater est, solus filius filius, solus spiritus sanctus spiritus sanctus. his etenim differentiis non conuertuntur ad inuicem, sed in his quidem „inseparabiliter diuiduntur“, communicant autem essentiae unitate. trinitas simplex et inpartita atque inconposita ex tribus perfectis ex seipsa perfecta et superperfecta, una natura atque deitate et una uoluntate unaque operatione glorificanda. „quorum igitur una natura est, horum et uoluntas et operatio una est“, sicut nos docuit <lumen mundi atque dei> cultor Basilius.

Confitemur deinde unum sanctae trinitatis dominum nostrum Iesum Christum, unigenitum filium dei <et> deum nostrum, qui est cum patre et sancto spiritu pariter sine principio consubstantialis, eundem ipsum in ultimis praestitutisque temporibus propter humani generis salutem atque reformationem descendisse de caelis, hoc est per spontaneam se exinanisse humilitatem [et] in uulua inlibatae uirginis deique genetricis Mariae habitasse purificatae [et] animam e<t> corpus per spiritum et ex sancta immaculata carne eius in propria subsistentia carnem sumpsisse nobis consubstantialem et hanc sibi mediante anima rationali et intellectuali compaginasse atque formasse, natum quoque ex eadem uirgine matre super omnem intellegentiam et super omnem mentis considerationem. sine semine quippe et super naturam existente conceptu ineffabilis atque inenarrabilis est eius et natiuitas. processit itaque secundum nos qui super nos est [et] Christus et dominus omnia ferens in seipso naturaliter que nostra sunt praeter solum peccatum, totus homo factus et totus permanens deus, idem ipse terrenus et caelestis, inuisibilis et uisibilis,

VP BR MNL

1 non¹ M² add. [et] VP BR NL, om. M cuius] cui MNL uocabitur] uocabatur M² si] se B 1–2 συνάναρχον = simul cum eo erat sine principio 1 cum] in N 2 igitur = οὐν? 3 tria] trea B quia] que V cum in inuicem MNL singillatim] singulatim B communitate] communitate B 4 discernente] discernante V discernentem NL 4–5 pater est] patrem R 5 filius est solus M etenim] enim M 5–6 οὐκ ἀντιστρέφει = non conuertuntur (conuertantur) R 7 autem om. M unitate] unitatem MNL trinitas] trinitatis P¹ trinitatem N inpartita] impartita P impertita R ML inconposita] incomposita MNL 8 una natura] unatura V deitate] deitate V¹ in deitate B 9 quorum] quorum VP M horum] honorum P¹ et¹ B² add. 10 operatio] operacio V una om. BR ὁ τοῦ κόσμου φωστὴρ καὶ θεοφόρος = <lumen mundi atque dei> cultor om. VP BR MNL 11 dominum] deum V 12 filium om. M καὶ = <et> om. VP BR MNL spiritu sancto VP 12–13 συνάναρχον = pariter sine principio 13 consubstantialis] cumsubstantialis V R L¹ ipsum] ipsom B¹ praestitutisque] praestitutis M 14 humani] humanu V¹ descendisse] discendis.e B² ras. descendisse R MNL spontaneam] spontaniam B 15 exinanisse] exmanisse P exinanusse L [et] VP B MNL om. R uulua] uulba N inlibatae] illiuatae P illibatae R M² deique] dei VP genetricis] genitricis R M²NL 16 [et] VP BR MNL e<t>] ex VP B MNL corpus] corporis MNL sancta et immaculata R immaculata] immaculatam P¹ immaculata M eius] ius V¹ 17 sumpsisse] sumpsisse V consubstantialem] cumsubstantialem VP consubstantialem B¹ consubstantialem MNL et in hanc N mediante] mediantem BR meditante M²NL 18 compaginasse] compaginasse BR eadem] edem B¹ 19 intellegentiam] intelligentiam R ML 20 semine] seminem N existente] existentem B existentem R MNL conceptu] conceptum BR NL inenarrabilis] inenarrabilis V inenarrabilis P 21 et om. BR M [et] VP B MNL [et] christus om. R 21–22 dominus in omnia V¹ 22 ferens] feraens V peccatum] peccatum V 23 idem] id est NL et uisibilis om. N

συνελθοῦσαι πρὸς ἀδιάσπαστον ἔνωσιν ἕνα μὲν τὸν Ἐμμανουὴλ ἡμῖν ἀπετέλεσαν σφύζοντα δὲ τὰς ἕξ ὧν συνέστηκε φύσεων ἀνελλιπῶς ιδιότητας. ἀπλοῦς γὰρ ὧν ὁ λόγος κατὰ τὴν θείαν καὶ πατρικὴν καὶ ἀίδιον γέννησιν, διπλοῦς προῆλθε κατὰ τὴν μητρικὴν τε καὶ χρονικὴν καὶ ἐσώματον γέννησιν ὥστε καὶ δύο Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γεννήσεις δοξάζοντες μίαν αὐτοῦ πρεσβεύομεν τὴν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ τὸ εἶναι τελείαις ἔχουσαν φύσεσιν. εἷς γὰρ ὧν τῆς ἀγίας τριάδος μεμένηκε καὶ σὰρξ ὁ λόγος γενόμενος „τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι, ὁμοούσιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, παθητὸς σαρκί, ἀπαθὴς θεότητι.“ οὐκ ἄλλω τοίνυν τὰ θαύματα καὶ ἄλλω τὰ πάθη διανεμόμεν, ἀλλ’ ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τὴν ἑκατέρων ἐπίδειξιν ἀπονέμομεν, κατ’ ἄλλο μὲν θαυματουργοῦντι κατ’ ἄλλο δὲ πάσχοντι· κατὰ μὲν γὰρ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ φύσιν τὴν τῶν σημείων προέφερε δύναμιν, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν τὰ τῇ φύσει προσήκοντα καὶ ἀδιάβλητα πάθη προσίετο, ἵνα ἐν ἑαυτῷ μεταστοιχειώσῃ τὸ ἐμπαθὲς ἡμῶν εἰς ἀπάθειαν κατὰ τὸν ἀπόστολον λέγοντα· δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. οὐδὲ γὰρ ἀπηξίωσεν ὁ φιλόανθρωπος τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ ἀδιαβλήτοις πάθεσιν ὁμιλῆσαι καὶ θεὸς ὧν ἀθάνατος καὶ διὰ μέσης ψυχῆς τῷ θανάτῳ σωματικῶς συμπλακῆναι, ψυχῆς δὲ φαμεν κατὰ πάντα τελείας καὶ ὀλοκλήρου καὶ μηδὲν ἑλλιπούσης πρὸς ἀνθρωπίνην ἐντέλειαν. ἀνθρωπίνης δὲ τελειότητος ἔνδειξις νοῦς, καθ’ ὃν καὶ θέλομεν τε καὶ λογιζόμεθα καὶ τῶν ἀλόγων ζώων διακρινόμεθα. οὐδὲν γὰρ ἄνουν θελητικόν, πᾶν δὲ θελητικὸν νοερόν· ὅπου γὰρ νοῦς ἐκεῖ πάντως καὶ θέλησις. εἰ οὖν τέλειος ἄνθρωπος

6 cf. Joh. 1,14 14 – 15 1. Cor. 15,33

5 – 8 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 27 8 cf. Gregorius Naz., or. 30,5, PG 36,108 C – 109 B
19 – 20 cf. Apollinaris Laod., ed. H. Lietzmann, p. 204,16

MTO

6 ἀγίας om. M 7 ὁ om. M 8 ὁ αὐτὸς ἡμῖν O ἀπαθὴς τῇ θεότητι O 9 – 10 ἀλλ’ ἐνὶ ...
ἀπονέμομεν om. M 12 τῇ φύσει] τῆς φύσεως O 13 ἑαυτῷ] αὐτῷ M 13 – 14 ἀπόστολον τὸν
λέγοντα O 14 γὰρ om. TO 16 καὶ² om. O 17 ἑλλιπούσης] ἑλλειπούσης T¹O 18 ἔνδειξις
om. O 20 θελητικόν] θελητόν T

mortalis et immortalis. duae namque naturae concurrentes ad inseparabilem unitatem unum quidem Emmanuhel nobis perfecerunt saluantem [in se] indeminutae naturarum ex quibus exstitit proprietates. cum enim simplex sit uerbum secundum diuinam paternamque et sempiternam natiuitatem, duplex processit secundum maternam <et> temporalem et corporalem natiuitatem, unde et duas Christi dei nostri natiuitates [glorificamus] <aestimamus>, unam eius uenerantes subsistentiam in duabus perfectis naturis existentem. unus quippe sanctae trinitatis permansit etiam dum *uerbum caro fieret*, „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate, consubstantialis deo patri secundum deitatem et consubstantialis nobis idem ipse secundum humanitatem, passibilis quidem carne, impassibilis uero deitate.“ nec enim altero miracula et altero passiones sequestramus, sed uni eodemque domino nostro Iesu Christo utrarumque indicia deputamus, secundum aliud quidem miracula operanti secundum aliud uero patienti. etenim secundum diuinam eius naturam signorum proferebat uirtutem et secundum humanam formam quae naturae congruebant inrefutabiles passiones assumebat, quatenus in seipso transfiguraret passibile nostrum in impassibilitatem secundum apostolum dicentem: *oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem et mortale hoc induere immortalitatem*. neque enim dedignatus est amator hominum humanis et inrefutabilibus passionibus condescendere, qui, cum deus esset immortalis <et> mediante anima morti corporaliter congressus est, animam autem aiemus in omnibus perfectam et solidam cui in nihilo deerat humana perfectio. humanae autem perfectionis indicium mens est, per quam et uolumus et cogitamus et ab inrationabilibus animantibus secernimur. nihil quippe est sine mente uoluntarium, omne autem uoluntarium intellectuale. ubi igitur mens est, ibi modis

VP BR MNL(17)

1 mortalis] mortales V¹ immortalis] inmortalis V¹ inseparabilem] inseparabulaem V 2
 emmanuhel] aemmanuhel P emmanuel R L perfecerunt] perficerunt VP [in se] VP BR MNL
 indeminutae] indiminate V indeminuta est R 3 exstitit] extitit BR MNL proprietates]
 proprietatis V proprietas B L paternamque] paternaque V 4 και = <et> om. VP BR MNL
 5 christi] domini L 5–6 δοξάζοντες = <aestimamus>] [glorificamus] VP BR MNL 6 uenerantes]
 uenerantem R existentem] existentem R MNL 7 trinitatis] trinatis V uerbum] uerbo VP
 M¹NL 7–8 in ... ipse P² marg. 8 deitate] deitati V¹ ipse] ip N 8–9 consubstantialis
 ... et om. N 8 consubstantialis] cumsubstantialis V consubstantialis M deo] dei V
 9 consubstantialis] cumsubstantialis V R NL consubstantialis M¹ 10 carne] carnae P
 altero¹] altaro V altera N miracula] miraculi V¹ 11 uni] unum B uno R indicia]
 indicta M¹NL 12 operanti] operari BR patienti] patienti V BR 12–13 eius diuinam VP
 14 congruebant] congruebat V¹ inrefutabiles] infutabiles B¹ assumebat] asumebat V adsu-
 mebat B in om. N seipso] seipsum B ipse R transfiguraret] transfuraret R tran-
 figuraret M 14–15 τὸ ἐμπαθὲς = passibilem 15 apostolum] apostulum V apostolorum B
 16 incorruptionem] corruptionem L 17–845,14 amator ... communitatem om. L 17 ὀμιλῆσαι =
 condescendere (= συγκαταβαίνειν) condescendere] condiscendere B 18 immortalis] immortalis M
 και = <et> om. VP BR MN morti] mortis M¹ 19 animam] anima N aiemus] agemus M¹N
 perfectam et solidam] perfecta et solida N cui] cum M¹ in om. M¹N nihilo] nihillo V
 nichilo R N humana] humanae V 20 indicium] inditium N mens est] mense N uolumus]
 uolimus V uoluntas N 21 inrationabilibus] inrationabi .bus V ras. inrationalibus P ir-
 rationabilibus M² animantibus secernimur] animanti misse cernimus N nihil] nichil R N 22
 uoluntarium] uoluntarium P

γέγονεν ὁ σωτὴρ ἐν τελειότητι μείνας τῇ θεϊκῇ, οὔτε ἄνους οὔτε ἀθέλητος ἦν. οἱ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης τοῦ κυρίου ψυχῆς τὸ κατὰ φύσιν ἀναιρεῖν πειρώμενοι θέλημα ἀνόητον μὲν αὐτὴν ὡς ὄντως ἀνόητοι διαγράφουσιν, ἐπὶ τὴν ἀπαθῆ δὲ φύσιν τὰ τε πάθη καὶ τὸν θάνατον ἀναφέρουσιν, ἡμᾶς δὲ μὴ τελείως σωθῆναι κατασκευάζουσιν, δι' ὧν, ὡς λέγουσιν, 5 οὐκ ἀνελλιπῶς ὁ λόγος τὴν ἡμετέραν οὐσίαν ἀνείληφεν. εἰ γὰρ ὅλος ὅλη τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μὴ ἦνωται, οὐδὲ ὅλος ὡς ὅλος ὁ ἄνθρωπος σέσωσται. „τὸ γὰρ ἀπρόσληπτον ἀθεράπευτον, ὃ δὲ ἦνωται θεῷ, τοῦτο καὶ σώζεται“ κατὰ τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον. ἀλλ' οὗτοι μὲν ταῖς οἰκείαις δοκῆσεσί τε καὶ φαντασίαις περιπλανάσθωσαν, ἡμεῖς δὲ τῆς ἀληθοῦς οἰκονομίας μυστήριον μὴ φαυλίζοντες οὐ μόνον νοεράν τε καὶ θελητικὴν 10 τὴν παναγίαν τοῦ σωτῆρος ψυχὴν οὔσαν πιστεύομεν, ἀλλὰ καὶ πάσαις αὐτὴν ταῖς φυσικαῖς ἀληθῶς κινουμένην δυνάμεσι καὶ τῶν ὁμοίων ἡμῖν καὶ ἀναμαρτήτων θελητικῶς ἀντιποιοιουμένην παθῶν, ὅταν ὁ λόγος αὐτῇ παραχωρῆ ζῆτεῖν καὶ θέλειν τὰ ἴδια. οὕτω καὶ τῆς φυσικῆς τροφῆς κατὰ λόγον ὠρέγετο καὶ ἐπεθύμει καὶ ἐλυπεῖτο καὶ ἐταράττετο. ὅτε γὰρ ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὸ τοῦ σταυροῦ πάθος κατ' ἐκούσιον ἤρχετο βούλησιν, ἤρξατο λυπεῖσθαι 15 καὶ ἀδημονεῖν, ταῦτα δὲ ψυχῆς νοερᾶς τε καὶ θελητικῆς τυγχάνουσιν ιδιώματα. καὶ πειθέτω ἡμᾶς ὁ περιφανῆς πατὴρ ἡμῶν Ἐπιφάνιος ἐν τῷ κατὰ Ἀρειομανιτῶν λόγῳ ταῦτα διεξιὼν „ἀπὸ σαρκός,“ φησίν, „ἐν θεότητι συνηνωμένης χωρὶς ψυχῆς καὶ νοῦς οὐ γίνεται ἀγωνία.“ διὸ καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἔλεγε· *περίλυτός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου*. εἶτα προσεύχεται *παρελθεῖν τὸ ποτήριον*. ὡς μὲν γὰρ ἄνθρωπος παρητέτο τὸν θάνατον· „εἶχε γὰρ καὶ τὸ 20 μὴ θέλειν ἀποθανεῖν“, καθὰ διηγόρευσεν ὁ ἀοίδιμος Κύριλλος, „διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν σάρκα τὸν θάνατον φυσικῶς. ὡς δὲ θεὸς ὁ αὐτὸς προθύμως ἐπὶ τὸ πάθος ἠπείγετο“. καὶ μάρτυς τούτων ἀπαραλόγιστος ὁ ἀθλοφόρος καὶ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος· ἐν τῷ περὶ τριάδος γὰρ καὶ σαρκώσεως λόγῳ τάδε φησί· „καὶ ὅταν λέγη· *πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο, πλην μὴ τὸ ἐμὸν γενέσθω θέλημα, ἀλλὰ τὸ σόν,* 25 *δύο θελήματα ἐνταῦθα δείκνυσι, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ὅπερ ἐστὶ τῆς σαρκός, τὸ δὲ θεϊκόν.*

13 cf. Lc. 22,43 – 44   cf. Joh. 12,27   14 – 15 Mt. 26,37   18 – 19 Mt. 26,38   23 – 24 Mt. 26,39

4 – 5 cf. Maximus conf., PG 91,73 C   6 – 7 cf. Gregorius Naz., epist. 101,32, PG 37,181 C; ACO ser. II vol. I p. 362,9 – 11   9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 128,19   17 cf. Epiphanius Const., Pan. 69,61,4, PG 42,300 D; cf. ACO ser. II vol. I p. 290,31 – 32   19 – 21 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75,397 C 12 – 13; ACO ser. II vol. I p. 294,1 – 2   23 – 844,2 cf. Ps.-Athanasius, de incarn. et c. Arianos 21, PG 26,1021 B 10 – C 4; ACO ser. II vol. I p. 282,26 – 30

MTO(4)

1 οἱ δὲ] οὐδὲ T   4 – 888,3 σωθῆναι *desin.* O   5 οὐκ ἀνελλιπῶς] ἔλλιπῶς T   12 παραχωρῆ] παρεχώρη M   23 τάδε] ταῦτα T

omnibus et uoluntas. si itaque perfectus homo factus est saluator in perfectione permanens
 deitatis, neque amens neque inuoluntarius extitit. igitur hii qui humanae domini animae
 quae secundum naturam est extinguere uoluntatem pertemptant amente quidem eam ut
 uere dementes assignant, ad impassibilem autem naturam easdem passiones et mortem
 redigunt, nos autem astruunt non perfecte saluari haec quae praedicunt quia imperfecte
 uerbum nostram naturam assumpsit. si igitur totus totae humanae naturae non unitus
 est, nec totus ut totus homo saluatus est. „quod enim non assumptum est, nec saluatum,
 quod uero unitum est deo, hoc et saluatur“ secundum deiloqui cognomento Gregorium
 sed hii quidem cum propriis aestimationibus et fantasiis circumerrent, nos autem qui uere
 dispensationis mysterium non illudimus non solum intellectualem et uoluntariam sacro-
 sanctam saluatoris animam esse credimus, sed et omnibus eam uere naturalibus uirtutibus
 [factam] <mo>tam, et si milibus nobis absque peccato uoluntarie [acquieuisse] <appeti>-
 uisse passionibus, dum uerbum eam permetteret querere et uelle quae sua sunt. sic et
 naturalem cibum secundum rationem appetebat desiderabat quoque et *tristabatur* ac
turbabatur. cum enim saluator ad crucis passionem [propria] <prompta> uoluntate ueniret,
coepit tristari et anxari, haec enim animae rationalis et uoluntariae proprietates existunt.
 et persuadeat nobis praeclarus pater noster Epiphanius in sermone aduersum Arriomanitas
 ita prosecutus „a carne enim“ inquit, „diuinitati unita absque anima et mente non fiet
agonia.“ unde et idem dominus dicebat: *tristis est anima mea usque ad mortem*. deinde
 orat *transire calicem*, ut enim homo recusabat mortem. „nam habebat et non uelle mori“,
 sicut asserit laudabilis Cyrillus, „eo quod recusaret caro eius naturaliter mortem, sicut
 autem deus idem ipse prompte ueniebat ad passionem.“ et testis horum inreprehensibilis
 athleta atque dei cultor pater noster Athanasius; in sermone quippe de trinitate et
 incarnatione ita ait: „et cum dicit *pater, si possibile est, transeat a me calix iste,*
uerumtamen non mea fiat uoluntas, sed tua, duas uoluntates in his ostendit, unam quidem

---

 VP BR MN

---

1 perfectione] perfectionem B	2 deitatis] deitatis V	inuoluntarius] inuoluntarius VP	inuoluntarius B	auoluntarius M ¹	auoluntarius M ²	hii] hi VP MN	qui om. VP MN	3	
uoluntatem] uoluntatem B ¹	amente<m>?	4 assignant] dsignat B ¹	adsignant B ² R	inpas-	sibilem] impassibilem P	inpassibilem N	5 redigunt] reducant R	redicunt N	astruunt]
adstruunt B	perfecte] perfectae P ² B	quae om. V	praedicunt] prediunt V	preducunt R	6 nostram] nostrum VP M ¹ N	om. R	assumpsit] assumpsit P	adsumpsit B	7 nec ¹ ... est ¹
om. N	assumptum] assumptum P	adsumptum B MN	7–8 saluatum est quod M	8	saluatur] saluator V R M ¹	psaluatur P	saluatum est M ²	cognomento] cognomentum BR	
9 hii] hi MN	aestimationibus] estimationibus BR MN	fantasiis] phantasiis MN	circumerrent]	circumerrent V	circumerrent N	10 mysterium] misterium BR	illudimus] inludimus B M ¹ N	uoluntariam] uoluntariam B ¹	
[factam] VP BR MN	uoluntarie] uoluntarie B ¹	12–13 ἀντιποιουμένην = <appeti>uisse?] ac-	quieuisse R MN	acquieuisse] atqueuisse VP	acquieuisse B	13 uerbum] uerbum V	14	cibum] cybum VP	
V ¹	rationem] rationem P	appetebat] appetebant B	tristabatur] stritabatur	ueniret] uenire VP	15 turbabatur] turbatur B	κατ' ἐκούσιον = <prompta>] [propria] VP BR MN	uolun-		
tariae] uoluntariae B	16 coepit] concaepit V	cepit R M ¹	anxiari] anxari M ¹ N	uolun-	17 epiphanius] epyphanius VP	epifanius	B		
epyphanius R	18 prosecutus] persecutus V	inquit] inquit M	diuinitati] diuinitatis M	fiet] finiet N	19 et om. N	20 uelle] uellet M ¹ N	21 asserit] adserit B	cyrillus] cyrilus	
V ¹	quod non recusaret N	22 idem] id est N	prompte] prum B ¹	prumpte B ²	23	athleta] athletha M	25 non mea ... quidem V ² marg.	in his] hic enim BR	

καὶ τὸ μὲν ἀνθρώπινον διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς παραιτεῖται τὸ πάθος, τὸ δὲ θεϊκὸν αὐτοῦ *πρόθυμον*.” εἷς μὲν γὰρ καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἑκατέρᾳ φύσει λαλῶν ποτὲ μὲν ἀνθρωποπρεπῶς, ποτὲ δὲ θεοπρεπῶς ἀφίησι τὴν φωνήν· „εἶχε γὰρ,” καθά φησιν ὁ πανεύφημος Κύριλλος, „ἐν ἀμφοτέροις τὴν ἐξουσίαν.” ὅτε οὖν λέγει· *μὴ τὸ ἐμόν γενέσθω θέλημα, μὴ τὸ ἐμόν*, τουτέστι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, φησί, κάγω γὰρ νῦν ὡς ἀνθρώπος φθέγγομαι. ὅτε δὲ λέγει τό· *σόν*, τὸ κοινόν φησιν ἐμοῦ τε τοῦ λόγου καὶ σοῦ. πατὴρ γὰρ καὶ υἱοῦ καθὼ λόγος ἐστὶν ἐν τῷ θέλημα διὰ τὸ τῆς οὐσίας μοναδικὸν κατὰ τὸν ἅγιον Νυσσαέα Γρηγόριον ἐν τῷ κατὰ Ἀπολλιναρίου λόγῳ φήσαντα οὕτως· „φθέγγεται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τῆ ἀσθενείᾳ τῆς φύσεως πρόσφορον ὁ τὰ ἡμέτερα πάθη οἰκειωσάμενος·
 10 ἐπάγει δὲ τὴν <δευ>τέραν φωνήν, τὸ ὑψηλὸν τε καὶ θεοπρεπὲς βούλημα κυρωθῆναι παρὰ τὸ ἀνθρώπινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας θέλων. ὁ γὰρ εἰπὼν· *μὴ τὸ ἐμόν*, τὸ ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ ἐσήμανε· προσθεὶς δὲ τό· *σόν*, ἔδειξε τὸ συναφὲς τῆς ἑαυτοῦ πρὸς τὸν πατέρα θεότητος, ἧς οὐδεμία θελήματός ἐστι διαφορὰ διὰ τὴν κοινωσίαν τῆς φύσεως.”.
 εἰ οὖν ἔπεται, καθά φασιν οἱ πατέρες, τῆ φύσει τὸ θέλημα, δύο δὲ φύσεις ἐν τῷ
 15 Χριστῷ, δύο πάντως αὐταῖς καὶ φυσικὰ θελήματα δώσομεν. ὁ αὐτὸς γὰρ, ὡς εἰρήκαμεν, καθ’ ἑκατέραν θέλων μορφήν ἤθελε μὲν ὡς θεός, ἤθελε δὲ καὶ ὡς ἀνθρώπος τῆ τῶν φύσεων ἑτερότητι καὶ δύο θελήσεων ἦτοι θελημάτων συνεκφαίνων διαφορὰν καὶ οὐκ ἐναντία θελήματα καὶ ἀλλήλοις ἀντεξαγόμενα παρεισάγομεν „τὸ γὰρ τοῦ σωτῆρος ἀνθρώπινον θέλημα οὐκ ἦν ὑπεναντίον τῷ θεῷ θελήματι, ἀλλ’ εἶπετο κατὰ πάντα τῷ τοῦ προσλα-
 20 βόντος καὶ θεώσαντος λόγου θελήματι τὸ θεωθὲν τοῦ προσλήματος ἀνθρώπινον θέλημα” καθά φησιν ὁ θεολόγος Γρηγόριος· „τὸ γὰρ ἐκείνου θέλειν τοῦ κατὰ τὸν σωτῆρα νοουμένου δηλονότι ἀνθρώπου οὐδὲ ὑπεναντίον θεῷ θεωθὲν ὅλον.”. ὁ μὲν οὖν περὶ θελημάτων λόγος ἐν ὀλίγῳ τοσοῦτος.

2 – 11 cf. Lc. 22,42

3 – 4 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 24, PG 75, 400 B 5 – 6   8 – 13 cf. Gregorius Nyss., antirrheticus adv. Apollinarium, PG 45,1193 C 8 – 1196 A 5   18 – 22 cf. Gregorius Naz., or. 30,12, PG 36,117 C 1 – 7; ACO ser. II vol. I p. 284,26 – 29

MT

1 ἀσθένειαν] ἀσθένειαν T   4 – 5 μὴ τὸ ἐμόν *om.* M   5 φύσεως *om.* M   7 ἐστὶν *om.* M   9 τῆ
 ἀσθενείᾳ] τῆς ἀσθενείας T   ὁ *om.* T   10 secundam = <δευ>τέραν] ἑτέραν MT   13 διαφορὰ ἐστι
 M   17 οὐκ] οὐχ T   19 θεῖω *om.* M

humanam, quae est carnis, alteram uero diuinam. et humana quidem propter infirmitatem carnis recusat passionem, diuina autem eius *prompta*.“ unus enim cum sit idem ipse in utraque natura loquitur interdum quidem congruentem humanitati, interdum uero diuinitati congruentem exprimit uocem; „habuit enim,“ iuxta quod ait opinatissimus Cyrillus, „in utrisque potestatem.“ dum ergo dicit: *non mea fiat uoluntas, non mea*, hoc est 5 humanae naturae, dixit. et ego enim nunc sicut homo loquor. dum uero dicit: *tua*, illam quae communis est inquit mihi uerbi et tibi. patris igitur et filii secundum quod uerbum est una est uoluntas propter unitatem essentiae secundum sanctum Nisenum Gregorium in sermone aduersum Appollinarium sic inquiringem: „loquitur enim tamquam ex homine quod infirmitati naturae competit ille qui nostras passiones proprias fecit, adiungit deinde 10 secundam uocem, excelsam et deo dignam uoluntatem ratam magis fieri quam hominis pro hominum salute uolens. qui enim dixit *non mea*, humanam hoc sermone significauit; adiungens autem: *tuam* ostendit coniunctionem suae ad patrem deitatis, cuius nulla est uoluntatis differentia propter communitatem naturae.“ si ergo sequitur, secundum quod patres inquirunt, naturam uoluntas, duae uero naturae in Christo, duas per omnia 15 illis et naturales uoluntates dabimus. idem ipse enim, sicut asseruimus, secundum utramque formam uolens uoluit quidem ut deus, uoluit uero et ut homo secundum naturarum diuersitatem etiam duarum uoluntatum siue uoluntantium simul demonstrans differentiam et neque contrarias uoluntates ad inuicem oppositas introducimus. „saluatoris enim humana uoluntas non erat contraria diuinae eius uoluntati, sed sequebatur in omnibus 20 assumentis et deificantis uerbi uoluntatem quae deificata est assumptae humanitatis humana uoluntas“ erga quod ait deiloquus Gregorius, „illius enim uelle qui secundum saluatorem intellegitur procul dubio hominis nec contrarium deo, deificatum totum.“ et de uoluntatibus quidem in breui talis est ratio.

VP BR MNL(14)

1 humana] humanam N   2 diuina] deuina V   diuinam P¹ N   prompta] promta P¹ N
 prumpta B   ipse om. N   3 congruentem] congreentem V¹   3–4 diuinitati] diuinati V   4
 exprimit] expraemit B   exprimit R MN   iuxta aut quod B   opinatissimus] opynatissimus V
 opinatissimis N¹   5 mea¹] me V¹   uoluntas fiat M   6 et] om. R   ecce N   tua] tu N
 illam] illum P   illa M   7 communis] cummunis V   inquit] inquit R M   mihi] h P² add.
 michi N   8 unitatem] hunitatem B   sanctum om. MN   nisenum] nicenum V R   nysenum
 M   nissenum N   9 sermone] sermonem BR   appollinarium] appolinarium V¹   apolinarium
 BR   apollinarium N   sic] si V¹   enim om. M   10 infirmitati] infirmitate V R N   infir-
 firmati B¹   competit] conpetit B   deinde adiungit N   11 secundam] secundum VP   excel-
 sam] excaelsam N   fieri quam] fieret qui R   12 pro] per MN   salute] salutem V M   qui]
 quem V¹   dixit om. BR   mea] meam M   humanam] humana B   13 coniunctionem]
 cumunctionem V¹   suae] suam V¹   14 communitatem] communitate B   om. N   naturae L
 inc. (841,17)   15 quod] quo B¹   naturam] natura MN   16 et om. L   dabimus] dauimus
 M¹N   idem] id est N   sicut] secut R   asseruimus] adseruemus BR   utramque] utraque N
 utranque L   17 quidem] quidem B   uero om. N   naturarum] natrarum V¹   18 siue ...
 simul M² del.   siue] simul MNL   uoluntantium] uoluntatium VP L   duarum uoluntatum R
 uoluntium N   simul] semul B   demonstrans] demonstras P¹ N   19 neque] quae N   ad]
 aut V¹   oppositas] obpositas B   appositas ML   om. N   20 sequebatur] sequebator V
 sequerebatur N   21 assumentis] asumentis V   adsumptae B   assumptae R   deificantis]
 deificantes V BR   assumptae] adsumptae B   assumptae M   humanitatis] hunitatis B¹   22
 erga] ergo B   iuxta R   deiloquus] deilocus B M¹NL   illius] illi N   qui] quae B¹   23
 saluatorem om. L   intellegitur] intelligitur R L   νοουμένου δηλονότι = intellegitur procul dubio]
 procul dubio intellegitur VP BR MNL   contrarium] contrarium V   24 de uoluntatibus] deourantibus
 N   uoluntatibus] uoluntati B¹

Φέρε δὲ καὶ τὸν περὶ ἐνεργειῶν ἐν συντόμῳ διαληψώμεθα λόγον καὶ τοῖς ὁμοίοις κεκρημένοι πάλιν ἐπιχειρήμασι δύο τὰς ἐνεργείας ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φυσικὰς ἀποδείξωμεν. οἱ γὰρ μίαν μόνην ἐπὶ Χριστοῦ δοξάζοντες τὴν ἐνέργειαν ἢ διαιροῦσι τὰς φύσεις ἢ ἀναφύρουσι καὶ συγχέουσι. Νεστόριος μὲν γὰρ ὁ ἀνθρωπολάτρης καὶ οἱ τὴν
 5 ἐκείνου παραφροσύνην νοσήσαντες δύο λέγοντες φύσεις συνδιατέμνουσι ταύταις καὶ πρόσωπα καὶ ἰσαρίθμους αὐταῖς ὑποστάσεις συμπαρεισάγουσι, μίαν δὲ αὐτῶν σχετικὴν ἀποφαίνουσι τὴν ἐνέργειαν. ἢ δὲ σχέσις δύο πάντως ἢ καὶ πλειόνων ἀνὰ μέρος τε καὶ ἀνακεχωρισμένως ὑφεστηκότων ἐστὶ συνάφεια. οἱ τοίνυν, ὡς λέλεκται, εἰς δύο Χριστοῦ τὸν ἕνα Χριστὸν διατέμνοντες μίαν σχετικὴν, ὡς εἵπομεν, δογματίζουσι τὴν ἐνέργειαν.
 10 Ἄπολιναριος δὲ καὶ Θεμιστίος καὶ Εὐτυχῆς καὶ Σεβῆρος καὶ οἱ τῆς συμμορίας αὐτῶν τὴν μωρίαν ἀπομαξάμενοι τὰς ἐν Χριστῷ δύο φύσεις συγχέοντές τε καὶ συναλείφοντες μίαν αὐτοῦ πεφυρμένην τε καὶ φασματώδη φύσιν πρεσβεύουσι, μίαν δὲ αὐτοῦ τερατουργοῦσιν ἐνέργειαν. καὶ ταῦτα μὲν οὗτοι, ἡμεῖς δὲ τῶν καθ' ἑκάτερα βόθρων διαιρέσεως τε καὶ συναιρέσεως τὸν κίνδυνον ἀποκλίνοντες καὶ οἷον βασιλικὴν διανύοντες τρίβον δύο
 15 Χριστοῦ τὰς φύσεις καὶ τὰς τούτων ἰσαρίθμους φυσικὰς ἐνεργείας ὁμολογοῦμεν εἰς μίαν ἀμερίστως συντρεχούσας ὑπόστασιν καὶ τὰ ἑκάτερα ἐν τῷ κοινῷ συνεισάγουσαν ἰδιώματα, οὐχ ὡς ἐτέρου παρὰ τὰς φύσεις τοῦ προσώπου τυγχάνοντος, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ λόγου ὑπόστασει τῆς ἀνθρωπίνης ὅλης διαπλασθείσης φύσεως καὶ τὰ ἑαυτῆς ἀνελλιπῶς ἐνεργούσης, μεθ' οὗ ἦνωται καθ' ὑπόστασιν λόγου *δίχα* μόνης *ἀμαρτίας*, ὡσπερ καὶ τοῦ λόγου
 20 τελείως ἐνεργοῦντος τὰ ἴδια, μεθ' ἧς ἀνθρωπίνης ἀνέλαβε φύσεως. οὕτω τε ἂν ἡμῖν εὐσεβῶς πιστεύουσι φυλαχθήσεται τὸ κατὰ τὸν μακάριον Λέοντα „ἐνεργεῖν ἑκατέραν μορφήν μετὰ τῆς θατέρου κοινωνίας ὅπερ ἴδιον ἔσχηκε, τοῦ μὲν λόγου κατεργαζομένου τοῦτο ὅπερ ἐστὶ τοῦ λόγου, τοῦ δὲ σώματος ἐκτελοῦντος ὅπερ ἐστὶ τοῦ σώματος“. ἃ μὲν

---

19 cf. Hebr. 4,15

---

9 cf. Cyrillus Alex., apol., ACO I 1,6 p. 118,23
 1,1 p. 14,27 – 29

21 – 23 cf. Leo papa, epist. 11,4 ad Flavianum, ACO II

MT

---

2 φυσικὰς] φυσικῶς T   12 τε om. M   16 συνεισάγουσαν] συνεισάγουσιν M   συνεισαγοῦσας
 conī. Lu   19 ἦνωται] ἦνωτο M

Affer uero ut etiam de operationibus rationem breuiter comprehendamus similibus usu denuo probationibus duas operationes in Christo deo nostro naturales demonstrantes. qui enim unam solummodo in Christo operationem annuntiant uel diuidunt naturas aut permiscet et confundunt. Nestorius namque hominicola et quique illius dementia deprimuntur duas dicentes naturas simul diuidunt cum eis et personas. pari numero cum eis et subsistentias introducunt, unam autem earum affectiuam decernunt operationem. affectus namque duarum per omnia aut etiam plurium rerum dispertitarum atque separatim subsistentium est conexium. qui ergo, ut dictum est, in duo Christos unum Christum concidunt, unam affectiuam, ut diximus, dogmatizant operationem. Apollinarius uero et Themestius et Eutyches et Seuerus et quique partis eorum stultitiam insigniti sunt duas naturas quae in Christo sunt confundentes atque conglutinantes unam quidem eius confusam et phantasticam naturam predicant unamque eius portentant operationem. et haec quidem illi, nos autem altrinsecus positam uoraginem diuisionisque et confusionis declinantes periculum et tamquam iter regale pergentes duas Christi naturas et harum pari numero naturales operationes confitemur in unam indiuiduam concurrentes subsistentiam et [quae suae sunt] alterutra in communi proprietates conferentem. nec enim persona aliud aliquid est quam ipsae naturae, sed in uerbi subsistentia totius humanitatis formata natura quae sua sunt indeminute operatur cum eo, cui unita est subsistentia uerbo *absque* solo *peccato*, sicut et uerbum perfecte operatur quae eius sunt propria cum humana natura quam assumpsit. ita ergo pie nobis credentibus seruabitur secundum beatum Leonem „operatur enim utraque natura cum alterius communione quod proprium habuit, uerbo operante quod uerbi est et carne exsequente quae carnis sunt.“ quae enim

VP C(21)BR MNL

1 affer] afer VP comprehendamus] comprehendamus ML usu] uisi B 2 operationes] operationibus N naturales *om.* N 3 enim unam] una N solummodo] solomodo B solummodo N annuntiant] adnunciant B anuntiant L 4 nestorius] nestorius V¹ hominicola] hominicola N¹ hominicola N² 4–5 deprimuntur] depremunt B 5 naturas dicentes MNL naturas] naturales N 6 subsistentias] sistencias V¹ affectiuam] effectiuam L 7 per omnia duarum N aut ... dispertitarum *om.* N atque] adque B¹ separatim] seperatim N 8 conexium] connexio BR conixium M duo] duos BR M² 9 concidunt] condicunt R affectiuam] effectiuam M diximus] dixi N dogmatizant] dogmatzant V apollinarius] apollenarius V¹ apollinarius V² apolinarius BR L appollinarius M 10 et¹ *om.* BR themestius] domesticus R eutyches] utyches V eotichis B¹ eutichis B² eothichis R eutices M eutyces L stultitiam] stultiam V¹ insigniti sunt] insigniti ut M insignitis in N insignitis ut L 11 atque] que B conglutinantes] conclutinantes N congluctinantes L eius quidem V¹ 12 confusam] confusionem MNL phantasticam] fantasticam VP plantasticam R fantasticam L unamque] unam quae B 13 positam] posita N confusionis] concussionis N 14 iter] inter N harum] arum B 15 confitemur] constemur M 16 καὶ τὰ ἑκάτερα = et alterutra [quae suae sunt] = καὶ τὰ ἑαυτῆς alterutra] alterutram VP alteratra M¹ communi] commune BR conferentem] conserentem V 17 ἕτερον = aliud aliquid totius] tocius V R etotius B 18 operatur] operator V operatus L 19 absque solo] absolo N operatur] operatus L 20 assumpsit] adsumpsit B seruabitur] seruetur MNL 21 beatum *om.* B operatur *inc.* C (815,1) natura] naturea V communione] comminione V comunione B 22 carne] carnes VP exsequente] exequente VP R NL

γάρ εἶχεν ὡς „ὁμοούσιος τῷ πατρί“, ταῦτα κατειργάζετο θεϊκῶς διὰ δὲ τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς, ἃ δὲ προσείληφεν ἐξ ἡμῶν ὡς „ὁμοούσιος ἡμῖν“, ταῦτα εἰργάζετο ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὐχ ὡς ψιλὸς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἐνανθρωπήσας θεός. καὶ γὰρ φησιν ἐν τοῖς θησαυροῖς ὁ πανεύφημος Κύριλλος „ἔστιν ἰδεῖν κατὰ ταυτὸν ἀμφότερα ἐν αὐτῷ“. „θεὸς γὰρ ἦν ἀληθινὸς ἐν σαρκὶ καὶ σὰρξ ἀληθὴς ἐν θεῷ, δι' ὧν οὖν ἔδει γνωρίζεσθαι θεὸν ταῦτα θεϊκῶς ἐνεργεῖν καὶ ἀφ' ὧν ἦν ἀναγκαῖον ἄνθρωπον ὄντως ὁρᾶσθαι ταῦτα ποιεῖ καὶ λέγει οἰκονομῶν τῷ μυστηρίῳ τὴν ἀλήθειαν“. τὸ μὲν γὰρ σωματικοῖς *βαδίζειν* ποσὶ καὶ πρὸς κόπον *ὀδοιπορεῖν* καὶ διὰ γλώσσης λαλεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως ἔργον ἐτύγχανε, τὸ δὲ τοῦ *παραλυτικοῦ* λόγῳ θεραπεῦσαι τὰ μέλη καὶ τοῦ *κωφοῦ* πρὸς τὸ φθέγγεσθαι διαρθρῶσαι τὴν γλῶτταν καὶ τὸ τοῖς κοπιῶσι τε καὶ πεφορτισμένοις ἀπὸ τε πλήθους ἀμαρτημάτων καὶ νοσημάτων παρέχειν ἄφεσιν καὶ ἀνάστασιν ἔργα θεϊκῆς ὑπῆρχε δυνάμεως. ἀλλ' οὐδέτερον ἄνευ θατέρου γέγονε καὶ προφερέσθω πάλιν εἰς μέσον ὁ ἀγιώτατος Λέων ἐν τῇ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα ἐπιστολῇ ταῦτα δὴ γεγραφώς· „εἰς τοσαύτην ἐνόητα κατ' αὐτὴν τῆς παρθένου τὴν σύλληψιν τῆς θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος συμπλακείσης, ὥστε μήτε δίχα τοῦ εἶναι αὐτὸν ἄνθρωπον τὰ θεῖα μήτε δίχα τοῦ εἶναι θεὸν τὰ ἀνθρώπινα πράττεσθαι.“ ἰδοὺ σαφῶς διηγόρευεν ὁ πατήρ ἐν τῇ τοῦ προσώπου ἐνόητι κοινωνικῶς καὶ οὐκ ἀπεσχοινισμένως οὐδὲ συγκεχυμένως ἐκατέραν φύσιν ἐνεργεῖν τὸ προσφές τε καὶ ἴδιον, ἵνα καὶ θεὸς εἶναι πιστεῦνται καὶ τὴν οἰκονομίαν πιστώσονται. εἰς οὖν ὑπάρχων ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς „τέλειος ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι“ ἐνεργεῖ μὲν ὡς θεὸς ἐνεργεῖ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος τῇ *δυάδι* τῶν φύσεων καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀποπληρῶν. „τὰ γὰρ ἑτερογενῆ τε καὶ ἑτεροφυᾶ“ κατὰ τὸν πάνσοφον Κύριλλον „τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἔχει οὐκ ἂν τις δοίη σωφρονῶν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπεσχοινισμένον ἔχουσι τῆς οὐσίας ἦτοι τῆς ποιότητος τὸν λόγον, οὕτω καὶ διάφορον ἀποδώσουσι τὴν ἐνέργειαν“. ὡς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ κατ' Εὐνομίου συλλογίζεται λόγῳ ὅτι „τῶν ἑτερογενῶν οὐκ ἔστιν ἡ ἐνέργεια μία“. δύο τοῖνυν φυσικὰς

7 cf. Mt. 14,25   8 cf. Joh. 4,6   9 cf. Mt. 9,2   cf. Mt. 9,32

1–2 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,26–27   4–7 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 23, PG 75,388 D 7–389 B 2   4 cf. Doctrina patrum 13 VI p. 82,6   7–11 cf. Severus Ant., p. 376,7–9   13–16 Leo papa, epist. 165,8 ad Leonem, PL 54,1167 B 8–12; ACO ser. II vol. I p. 300,33–35   19–20 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–25   21–24 cf. Cyrillus Alex., thes. c. 14, PG 75,241 B 5–10; ACO ser. II vol. I p. 260,36–39   25 cf. Basilius Caes., PG 29,217 A 3–4

MT

2 δὲ] καὶ M   5 οὖν om. M   6 ἀναγκαῖον M bis   8 κόπον] σκοπὸν T   τὸ] τῷ T   10 γλῶτταν] γλώσσαν M   14 αὐτὴν] αὐτῆς M   θεότητός τε καὶ T   16 διηγόρευεν] προδιγόρευεν M   17 κοινωνικῶς τε καὶ T   20 ἐνεργεῖ¹] ἐνήργει M   ἐνεργεῖ²] ἐνήργει M   22 ἔχειν om. T

habuit sicut „consubstantialis patri,“ haec operabatur diuinitus per formam tamen humanam, quae autem assumpsit ex nobis ut „consubstantialis nobis“, haec operabatur humanae, sed non ut purus homo, sed ut humanatus deus. ait namque in Thesauris sacratissimus Cyrillus „est cognoscere in hoc ipso utraque in eo“, „deus enim uerus in carne et caro uera in deo, ex quibus enim oportuit cognoscere eum deum haec diuinitus operatur, et ex quibus necessarium erat hominem uere eum uidere haec facit et dicit dispensans mysterio ueritatem.“ nam *ambulare* corporalibus pedibus et cum labore *iter facere* et per linguam loqui humanae naturae opus exstiterat, membra uero *paralytici* uerbo saluare et *muti* ad articulate sonandum linguam aptare et laborantibus atque oneratis multitudine peccatorum et egritudinum remissionem <et resurrectionem> concedere opera sunt diuinae uirtutis. sed non alterum absque altero factum est et ad medium producendus est sanctissimus Leo in epistula ad Leonem imperatorem haec asserente: „in tantam unitatem ab ipso conceptu uirginis deitate et humanitate conserta, ut nec sine homine diuina nec sine deo agerentur humana.“ en manifestae hic pater asseruit, quia in personae unitate communiter et non disiunctae neque confusae utraque natura operata est quod naturale eius erat et proprium, ut et deus esse credatur et dispensationem credibilem faciat. unus ergo existens dominus noster Iesus Christus „perfectus in deitate et perfectus idem ipse in humanitate“ operatur ut deus, operatur uero et ut homo dualitate naturarum etiam duas naturales operationes explens. „quae enim alterius generis alteriusque naturae sunt“ secundum sapientissimum Cyrillum „eandem operationem habere nullus sapiens dabit, sed sicut dissociatam habent naturae siue qualitatis rationem, ita et differentem reddent operationem.“ sicut et magnus Basilius in libro aduersum Eunomium colligit quoniam „diuersarum naturarum non est

---

 VP CBR MNL

---

1 operabatur] operatur N   2 assumpsit] adsumpsit CB   ex] et M¹   ut] ex in R   consubstantialis] cumsubstantialis VP   3 ut²] t V¹   om. B MNL   humanatus] umanatus B   deus] dominus M¹   namque] enim L   thesauris] tesauris C¹B   4 cyrillus] cyrillus P   cyillus B ipso] christo R   5 carne] carnem N   uera] uero V   cognoscere] cognoscere VP   agnoscere R   deum] dominum CR   6 operatur] operator V   operatus L   et¹ om. BR   necessarium] necessarius M²   uere] uero CR   facit] fatit V   7 mysterio] misterio VP R L   pedibus corporalibus L   8 opus] opus B¹   honus R   exstiterat] extiterat V¹ CB M   existerat N extiterit L   membra] membra L   paralytici] paralytici P CBR L   paralici N   9 saluare] sanare M¹   muti] muni B¹   ad om. V¹   articulate] articula ad articute M¹   ad articula ad articulare L   10 oneratis] onorantis V   honeratis R MN   egritudinum] egritudinem M¹   καὶ ἀνάστασιν = <et resurrectionem> om. VP CBR MNL   11 et om. V   12 epistula] epistola NL imperatorem] imperatore N   13 asserente] asserentem M   tantam] tantum V L   humanitate] humanitatem P   humanita C¹   umanitate B   conserta] sarta M¹   13–14 conserta ut] consertant R   14 en] hen N   15 personae unitate] persona ciuitate V¹   disiunctae] disiunte L 16 natura] nara V¹   naturae B   naturale eius] natura leuis R   et ut N   et² om. CBR credatur] credebatur M¹   17 dispensationem] dispensatione B   credibilem] credibilem P   existens] ex. .sistens B ras.   existens R MNL   18 humanitate] umanitate P   operatur²] operator V operatus L   19 et om. CR L   20 enim] e.nim B ras.   cyrillum] cyrillum P   21 eandem] eadem V   21–22 habere ... operationem om. L   21 sed om. P   dissociatam] dissociatam CR naturae] naturas CBR   naturam M   22 siue] sine V   qualitatis] qualitas CR   et² om. L 23 aduersum] aduersus MNL   eunomium colligit] eonomium collegit CBR   naturarum diuersarum MNL

θελήσεις ἤτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἐνὸς τῆς ἀγίας τριάδος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν ὀρθοδόξως πρεσβεύομεν καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς φιλοχρίστοις φρονεῖν διὰ τοῦδε ἡμῶν τοῦ εὐσεβοῦς ἰδίου διαγορεύομεν.

- 5 Δεχόμεθα δὲ καὶ σεβαζόμεθα τὰς ἀγίας καὶ οἰκουμενικὰς πέντε συνόδους· τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ πατέρων κατὰ τῆς Ἀρειανικῆς συνεδρουσάντων μανίας, οἱ καὶ τὸ θεῖον τῆς πίστεως συνεργίᾳ τῆς τριαδικῆς καὶ ὁμοτίμου θεότητος ὠροθέτησαν σύμβολον, καὶ τὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ βασιλίδι πόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα
 10 Ἀπολιναριστοῦ συνηθροισμένων πατέρων, οἱ καὶ συμπνοίᾳ τοῦ ἀγίου πνεύματος τὸ λεχθὲν μέγα καὶ σεβάσιμον ἐφηρμήνευσαν σύμβολον τὰ περὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος, ὅτι θεὸς βεβαιώσαντες δι' ὧν ἀνέπτυξαν ἐκτυπώτερον, καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ συνειλεγμένην τὸ πρότερον, ἧς ἐξῆρχον Κελεστίνος καὶ Κύριλλος οἱ σὺν τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ ἀδιαιρέτῳ θεῷ ἡμῶν τὸν διαιρέτην Νεστόριον σὺν τῇ αὐτοῦ βεβήλῳ καὶ κακοδόξῳ δόξῃ κατέκριναν.
 15 πρὸς τούτοις ἔτι περιπτυσσόμεθα τὴν τῶν ὄλων σφραγίδα καὶ κύρωσιν τὴν ἀγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα καὶ ἀριθμῷ καὶ πλήθει τετιμημένων πατέρων, ὧν τῆς εὐσεβείας τῇ μάστιγι Διόσκορος καὶ Εὐτυχῆς συνεπλήγησαν καὶ τῇ τῆς δυσσεβείας κάρᾳ τὴν ἱερωσύνην συναπετημήθησαν. δεχόμεθα δὲ καὶ τὴν ἐν χρόνοις Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ λεχθείσῃ θεοφυλάκτῳ ἡμῶν καὶ πανευδαίμονι πόλει
 20 κεκροτημένην σύνοδον κατ' Ὁριγένους καὶ Διδύμου καὶ Εὐαγρίου τῶν θεομάχων <καὶ

---

2 1. Joh. 5,20

---

13 cf. ACO II 1,2 p. 127,3

MT

---

3 τοῦδε] τε M   6 δέκα καὶ ὀκτῶ] δεκαοκτῶ M   7 συνεργίᾳ] συνεργείᾳ T   10 ἀγίου] παναγίου T
 11 ἐφηρμήνευσαν] ἐφερμήνευσαν M   ἐπηρμήνευσαν T   12 συνειλεγμένην] συνηλεγμένην T
 τὸ om. M   13 ἐξῆρχον] ἐξάρχων T   20 κατ'] καθ' MT   20–852,1 et obscena ... scripta = <καὶ ... συγγράμματα> om. MT

una operatio.“ duas igitur naturales uoluntates et duas naturales operationes in dispensatione incarnationis unius sanctae trinitatis domini nostri Iesu Christi *ueri dei nostri* recte sentientes praedicamus et ita omnibus amatoribus Christi sapere per praesens nostrum pium edictum annuntiamus.

Suscipimusque et amplectimur sanctas et uniuersales quinque synodos: quae in Nicaea trecentorum decem et octo patrum, qui aduersus Arrianam consederunt insaniam, qui cooperante trina et conglorificanda deitate sacrum fidei symbolum terminarunt, et quae in hac a deo conseruanda nostra regia ciuitate, in qua centum quinquaginta, qui aduersum Macedonianam rebellem spiritus intellegentiam simul et linguam et Magnum nomine Apollinaristam congregati sunt patres, qui et inspiratione sancti spiritus praedictum <magnum et> uenerabilem interpretati sunt symbolum de sancto spiritu, quod deus est confirmantes per ea quae manifestius reserarunt, et quae prius in Epheso congregata est, cuius auctores fuerunt Caelestinus et Cyrillus, qui cum Christo domino atque inseparabili deo nostro diuisorem Nestorium cum sua prophana et maligna secta condemnarunt. cum eis quoque amplect<imur> harum omnium signaculum [firmamentumque] ac confirmationem sanctum Calcedonensem concilium sexcentorum [super] triginta et numero pariter et multitudine honorabilium patrum, quorum pietatis flagello Dioscorus et Eutyches cruciati sunt et cum impietatis uertice de sacerdotio abscisi sunt. suscipimus quoque et quae in temporibus Iustiniani diuae memoriae in praedicta a deo conseruanda nostra felicissima ciuitate complosa est synodus contra dei inpugnatores Origenem, Didimum et

VP CBR MNL

1 uoluntates] uoluntates C operationes et duas naturales uoluntates V 2 ueri] uiri V¹ 2–3
 ueri dei nostri *om.* N 3 sentientes] sencientes C¹ ita et omnibus N sapere] sape V¹ sapere
 B² praesens] praesentem CR praesen B¹ 4 edictum] aedictum N annuntiamus] adnun-
 tiamus CB 5 suscipimusque] suscepimusque CBR amplectimur] amplectimus N quinque]
 quinq̄ua R synodos] sinodus P CB nicaea] icaea V nicea CB MNL nicena R 6
 trecentorum] tecedentorum V¹ decem et octo] X & VIII P aduersus] aduersas C arrianam]
 arrinam V 7 et¹] atque R conglorificanda] glorificanda V symbolum] symbulum VP
 symbolum N terminarunt] terminarent CBR 8 in¹ M² *add.* hac] ac B¹ regia] regi V
 centum quinquaginta] CL CBR quinquaginta] quinquaginta P aduersum] aduersus L 9
 macedonianam] macedoniam V R M¹ macedonia B NL macedonium M² intellegentiam]
 intellegentiae B intellegentia N intelligentiam R L simul] semul C 10 apollinaristam]
 apollinaristam CBR congregati sunt] congregans L patres] patris CR et *om.* CR inspi-
 ratione] inspiratione V inspirationem CB NL 11 μέγα καὶ = <magnum et> *om.* VP CBR MNL
 uenerabilem] uenerabilis V¹ uenerabilem V² symbolum] symbulum VP spiritu] spiritus N
 12 ea] aea V manifestus] manifestus V¹ reserarunt] reserarunt V epheso] efeso C ef-
 feso B 13 auctores] autores P L caelestinus] celestinus V BR L cyrillus] cyrillius VP NL
 inseparabili] inseparabili V inseparabili P CBR inseparabile M 14 deo] dei M¹ pro-
 phana] inprofana M¹ profana M² condemnarunt] condempnauerunt M condempnarunt R L
 15 περιπτυσσόμεθα = amplect<imur>] amplector VP CBR MNL 15–16 καὶ κύρωσιν = [firmamentum-
 que] ac confirmationem VP CBR MNL 15 [firmamentumque]] firmamentuque MNL ac] eorum
 CBR 15–16 ac confirmationem] aconfirmationem M¹N ad confirmationem L 16 sanctum]
 secundum L calcedonensem] calchedonensem P calcedonensem C² N calcedonense ML
 [super]² triginta] treginta C¹ 17 pietatis] pietatis V pietas CBR eutyches] utyches V
 eutyces P¹ MNL eutiches CR eotiches B 18 impietatis] impietatis CB MNL uertice]
 uerticae P sacerdotio] sacerdocio V R abscisi] abscissi L suscipimus] suscepimus CBR
 20 complosa] conplosa CB N est ciuitas synodus R synodus] sinodus C²B dei C² *add.*
 inpugnatores] impugnatores L origenem] originem V M¹N didimum] didimum P M

μιαρὰ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας καὶ Ἰουδαϊκὰ συγγράμματα) ἀνατροπῇ δὲ τῶν κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ πανευφήμου Κυρίλλου Θεοδωρίτῳ πεπονημένων καὶ ἀναιρέσει τῆς λεγομένης Ἰβρα γεγράφθαι πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην ἐπιστολῆς. ταύτας δὴ τὰς οἰκουμενικὰς καὶ θεολέκτους συνόδους οἷόν τινα κληῖρον οὐράνιον τοῖς τῆς ψυχῆς ταμείοις 5 ἐναποθέμενοι καθάπερ νοητοὺς μαργαρίτας τὰ παρ' αὐτῶν θησαυρίζομεν δόγματα, καὶ οὕσπερ ἀπεβάλλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀνεθεματίσαμεν καὶ ἀπεβαλλόμεθα. καὶ οὖς εἰσεδέξαντο δεχόμεθα καὶ πατέρας ἡμῶν ἐγγραφόμεθα.

Ἀναθεματίζομεν δὲ πᾶσαν αἵρεσιν ἀπὸ Σίμωνος ἄχρι καὶ νῦν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ παρεισδύσασαν καὶ τὴν τῶν πιστευόντων εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν περισχίσασαν, πρὸς 10 τούτοις δὲ πᾶσιν ἀναθεματίζομεν καὶ ἀποβαλλόμεθα τοὺς τῶν κενῶν καὶ νέων δογμάτων αἰρεσιάρχας καὶ ἀντιλήπτορας, φαμέν δὴ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν γεγεννημένον ἐπίσκοπον, Σέργιον τὸν τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως γενόμενον πρόεδρον, τὸν τούτου ὁμόφρονα καὶ ὁμότροπον τὴν ἀσέβειαν, ἔτι δὲ καὶ Ὀνώριον τὸν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πάπαν γενόμενον, τὸν κατὰ πάντα τούτοις συναιρέτην καὶ σύνδρομον 15 καὶ βεβαιωτὴν τῆς αἰρέσεως, καὶ Κύρον τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκοπήσαντα, ὁμοίως Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προεδρεύσαντας, καὶ πρὸς τούτοις Μακάριον τὸν τῆς Ἀντιοχείων γενόμενον ἐπίσκοπον, Στέφανόν τε τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, καὶ τὸν ἄφρονα Πολυχρόνιον καὶ πάντας τοὺς <φρονήσαντας ἢ> φρονούντας ἢ μέλλοντας φρονεῖν ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐπὶ τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας 20 ἐνέργειαν.

Τούτων οὕτως ἀπάντων ὑπὸ τῆς ἀγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς ἑκτης συνόδου διατυπωθέντων <καὶ διὰ ὑπογραφὴν τῆς ἡμῶν ἀνδρείας βεβαιωθέντων> SANCIMUS, ὥστε μηδένα

MT

2 πεπονημένων] πεπονημένων M
 T 10 κενῶν] καινῶν MT
 ἢ> om. MT 19 τῆς om. M
 βεβαιωθέντων> om. MT
 6 ἀπεβάλλοντο] ἀπεβάλοντο MT
 14 συναιρέτην] συναναιρέτην M
 21 ὑπὸ τε τῆς M
 9 περισχίσασαν] περισχύσασαν
 18 qui sapiunt et = <φρονήσαντας
 22 et per ... confirmatis = <καὶ διὰ ...

Euagrium et obscena Theodori Mobsuesteni et Iudaica scripta et refutationem opusculorum Theodoriti aduersum duodecim capitula famosissimi Cyrilli et abolitionem epistulae quae dicitur Hibe ad Marim Persam scriptae. haec itaque uniuersalia et a deo conscita concilia sicut quandam hereditatem caelestem in cordis conclaui reponentes tamquam intelligibiles margaritas ab eis thesaurizamus dogmata, et quos refutarunt atque anathematizarunt anathematizamus atque refutamus, quosque susciperunt suscipimus patresque nostros scribimus.

Anathematizamus autem heresem quae a Symone usque nunc in dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem atque unianimitatem credentium, super haec omnia anathematizamus atque refutamus et eos qui superuacuorum atque nouitiorum dogmatum hereticos auctores atque fautores [secuti] sunt, dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus episcopus, et Sergium, qui fuit huius a deo conseruandae nostrae regiae urbis antistes, huic consentaneum et moribus atque impietate parilem, adhaec et Honorium, qui fuit antique Romae papa, horum haereseos in omnibus fautorem, concursorem atque confirmatorem, et Cyrum qui fuit Alexandrinorum episcopus, similiter Pyrrhum, Paulum et Petrum huius regiae nostrae ciuitatis praesules, et una cum eis Macarium qui fuit Antioecenorum episcopus et Stephanum eius discipulum atque Polichronium dementem et omnes qui sapuerunt et sapiunt uel futuri sunt sapere unam uoluntatem et unam in dispensatione saluatoris nostri Iesu Christi operationem.

His omnibus ita a sancto hoc et uniuersali sexto concilio constitutis et per subscriptionem nostrae fortitudinis confirmatis SANCIMUS, ut nullus omnium aliud quicquam de

VP CBR MNL(6)

1 euagrium] euacrium CR uacrium B obscena] obschena P mobsuesteni] mopsuesteni P CR iudaica] iudaico VP iudieia C¹ 2 theodoriti] theoderiti V theodoricia CR theodori N aduersum] aduersus ML famosissimi] famosissimi V famosissimi B et om. P CBR MN abolitionem] abolitione CBR MNL epistulae] aepistulae C 3 hibe] ibae C M ibe NL scriptae] scriptam B itaque] itace que V¹ a om. N 4 conscita] consecuta L 4–5 reponentes tamquam] reponens tam CBR 5 intelligibiles] intellectuales CBR intellegibiles N 6 anathematizarunt] anathamatarunt VP M anathematizarunt CB anathematizamus] anathematizamus CB atque L expl. quosque] quoque P¹ susciperunt] susceperunt R MN suscipimus] suscepimus CBR 8 anathematizamus] anathematizamus CB symone] simone P B 9 introducta] interducta V inintroducta N discindendam] discendendam V M¹N unianimitatem] unitatem V unanimitatem P C 10 anathematizamus] anathematizamus C¹B κενῶν = superuacuorum] superuacuorum N¹ nouitiorum] nubitiorum V nobitiorum P nouiciorum CBR N 11 hereticos] hereticus V B¹ haereticos P auctores] auctorens V ἀντιλήπτορας = fautores [secuti] sunt VP CBR MN autem] enim B 12 pharanitanus] faranitanus V CBR pharitanus N 13 antistes] antestis V B¹ antestites CB¹ consentaneum] consentanium C¹B impietate] inpietate P impietatem N 13–14 honorium] honorum V honiorum P¹ onorium B 14 haereseos] inhereseus C hereseus B¹ hereseos B²R MN fautorem] fauctorem VP concursorem] concursorum CR om. M 15 cyrum] cyrus M¹ pyrrhum] pyrrum CR MN phyrrum B 16 ciuitatis] ciuitates CB praesules] praesoles CB¹ macarium] macharium C¹ M 17 antioecenorum] antheocenorum V antiochenorum P R anthiocenorum N et om. VP B stephanum] stephanum V sthephanum P stephanus N discipulum] discipulus N polichronium] polichronium R polychronium N 18 qui sapuerunt] quis apuerunt B qui sapierunt R futuri sunt sapere] futurissapere N uoluntatem] uolontatem C unam operationem in CBR 19 dispensatione] dispentione V¹ dispensationem N operationem om. CBR 20 ita] itaque M sancto ita sancto hoc V sancto ita a sancto hoc N hoc om. M per om. B 20–21 subscriptionem] scriptionem R M 21 sancimus] sancimus CB scimus R sancimus et ut V¹ omnium] quoque CBR (mm-qq) omnibus M

τῶν πάντων ἕτερόν τι περὶ τὴν πίστιν περιεργάζεσθαι ἢ καινοτέρου δόγματος ἐφεύρημα μηχανήσασθαι ἢ ὅλως περὶ ἑνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας διδασκαλίαν, ἔμφασιν ἢ λόγον ἀνακινεῖν. ἅπαντες γὰρ οἱ ἱεροὶ καὶ ἔκκριτοι πατέρες <ἡμῶν> ταῖς φύσεσι τὰ θελήματα καὶ τὰς ἐνεργείας διδάσκουσιν ἐπεισθαι, καὶ ὥσπερ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ
5 πεπιστεύκαμεν, οὕτω καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις ἦτοι θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας δοξάζομεν.

Ταῦτα τῆς ἀληθοῦς εἰς θεὸν ὁμολογίας τὰ δόγματα·

Ταῦτα τῶν εὐαγγελικῶν τε καὶ ἀποστολικῶν φωνῶν τὰ κηρύγματα·

Ταῦτα τῶν ἀγίων συνόδων καὶ τῶν ἐκκρίτων καὶ πατρικῶν γλωσσῶν τὰ διδάγματα·

10 Ταῦτα Πέτρος ἢ πέτρα τῆς πίστεως, ἢ κορυφή τῶν ἀποστόλων, ἀνόθευτα παρεφύλαξεν·
Ἐν ταύτῃ τῇ πίστει καὶ ζῶμεν καὶ βασιλεύομεν καὶ τῷ συμβασιλεύοντι θεῷ συμβασιλεύειν αὐθις ἐλπίζομεν·

Ταύτη συνεκδημεῖν ἐντεῦθεν εὐχόμεθα καὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ παρίστασθαι βήματι·

ἐπὶ ταύτην ἅπαντας τὴν ὁμολογίαν προτρέπομεν καὶ συλλατρεύειν ἡμῖν τῷ θεῷ προσκα-
15 λούμεθα, ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ τῆς βασιλείας ἐστῶτες κηρύττομεν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης τὴν πάνδημον ἑορτὴν εὐαγγελιζόμεθα. ἢ ποτε γὰρ τῶν φιλοχρίστων διχόνοια νῦν εἰς ὁμόνοιαν μετεχώρησε, τὰ τῶν αἰρετικῶν συνετρίβησαν σκάνδαλα καὶ τὴν ἰδίαν ἀξίαν ἢ πίστις ἀνεκομίσατο ταῖς αὐτοῦ ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ μεσιτεύσαντος· αὐτὸς γὰρ
20 ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ λύσας τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον καὶ τὰ τῷ χρόνῳ διεστῶτα συμβιβάσας εἰς ἕνωσιν. εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, καὶ μία σήμερον ἐν θεῷ ἡ ἐκκλησία·

Εἴ τις οὖν φιλόχριστος καὶ φοβεῖται τὸν κύριον καὶ τῆς ἐλπιζομένης σωτηρίας ὀρέγεται, ταύτης ἐχέσθω τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· οὐ γὰρ ἐστὶ δι' ἄλλης πίστεως σῶζεσθαι· εἰ δέ τις ἀνθρωπίνοις μὲν προσώποις χαρίζεται, τὴν δὲ πρὸς θεὸν ἀγάπην ζηλωτικῶς οὐκ ἐνδείκνυ-
25 ται καὶ τὴν παροῦσαν ἡμῶν εὐσεβῆ παραλογίζεται διαγόρευσιν. εἰ μὲν ἐπίσκοπός ἐστιν ἢ κληρικός ἢ καὶ μοναχικὸν περιβέβληται σχῆμα τὴν τῆς καθαιρέσεως ἀποτίσει

10 cf. Mt. 16,18

22 cf. Col. 3,22 etc.

13 cf. 2. Cor. 5,10

cf. 2. Tim. 3,1

15 cf. Mt. 17,1

18 – 19 cf. Eph. 2,14

20 cf. Eph. 4,5

MT

1 περιεργάζεσθαι] ἐργάζεσθαι T
ἑαυτοῦ T

3 nostri = <ἡμῶν> om. MT

5 οὕτω] οὕτως M

18 αὐτοῦ]

fide satagat uel noui dogmatis adinventionem machinetur aut penitus de una uoluntate
et una operatione docendi indicium uel sermonem commoueat. omnes enim sancti et
probabiles patres nostri sequaces esse naturarum uoluntates <et operationes> annuntiant,
et sicut duas naturas in Christo credimus, ita et duas naturales uoluntates et duas
operationes praedicamus. 5

Haec sunt uerae in deum confessionis dogmata!

Haec sunt euangelicorum atque apostolicorum uocum praedicationes!

Haec sunt sanctorum conciliorum et probabilium paternarum linguarum didagmata!

Haec *Petrus qui e[s]t petra* fidei et princeps apostolorum intemerata seruauit!

In hac fide et uiuimus et regnamus et conregnanti nobis deo conregnare denuo speramus! 10

Hanc comitem [hinc recedentes] habere deposcimus et cum hac *ante Christi tribunal*
assistere!

Ad hanc confessionem omnes hortamur et deseruire deo nobiscum inuitauimus, super
montem excelsum imperii stantes praedicamus atque ecclesiasticam pacem totius populi
solemnitatem annuntiamus. nam illa quondam Christi dilectorum dissensio nunc in 15
concordiam uersa est, haereticorum contrita sunt scandala propriamque dignitatem haec
fides indepta est ipso Christo suis ecclesiis mediante. *ipse est igitur pax nostra, qui soluit*
medium maceriae parietem et quae per tempora dissidebant in unanimitatem conciliauit.

unus dominus, una fides, unum baptisma, una in deum nunc est ecclesia!

Si quis igitur Christi amator est et metuit dominum optatamque salutem *desiderat*, 20
hanc fidem orthodoxam teneat! nec enim erit per aliam fidem saluari. si quis uero
hominum quidem personis gratiam exhibet, caritatis autem in deum emulatorem se non
demonstrat praesentemque piam nostram constitutionem non recipit, si quidem
episcopus est uel clericus aut monachicum circumdatus est habitum, depositionis paenam

VP CBR MN

1 adinventionem] adinuetionem N machinetur] maccinetur V N penitus] paenitus P C pe-
netus B¹ uoluntate] uolontate C 2 indicium] indigium B¹ inditium N commoueat]
commoneat M 3 patres] patris M¹ uoluntates] uolontati C uoluntati BR και τὰς
ἐνεργείας = <et operationes> om. VP CBR MN annuntiant] anuntiant VP adnuntiant CBR
4 credimus] cre<di>dimus? uoluntates] uolontates CB¹ 5 operationes] operationis V¹ 6
confessionis] confessiones CR 7 euangelicorum] euangeliorum M atque apostolicorum P² marg.
atque apostolicarum R apostolicorum] apostolorum V CB apostoliquorum N praedicationes]
praedicationis V¹ B¹ 9 e[s]t] est VP CBR MN petra] praeta C¹ apostolorum] apostulorum
P apostolorum B seruauit] seruabit VP 10 hac] ac C conregnanti] conregnari C¹B
conregnauit R conregnantis MN 11 τούτῃ συνεκδημεῖν = hanc comitem [hinc recedentes] VP CBR
MN deposcimus] disposcimus V¹ hac] hanc N christi M² add. 12 assistere] adsistere
CB 13 hortamur] ortamur CB M hortamus N 14 ecclesiasticam] ecclaeiasticam P² N²
ecclesiasticam B populi] popopuli M 15 solemnitatem] sollempnitatem R solemnitatem MN
annuntiamus] adnuntiamus CBR M² quondam] quod VP quodam CBR M¹ quoddam N
dissensio] dissensio R 16 concordiam] cordiam V concordia M dignitatem] indignitatem M
17 indepta] indempta V¹ R est² om. C¹B 18 maceriae] materiae VP parietem] parietam C¹
pariaetem B unanimitatem] unitatem B unam uirtutem R 19 una²] unum V σήμερον
= nunc est] &est P ecclesia] ecclesiae CR 20 amator est] amatores N 21 orthodoxam]
orthodoxiam B teneat] tenet C¹B² tenit B¹ saluari] saluatus M saluati N 22
gratiam] gratiam C¹ exhibet] exhibet V caritatis] clari M caritas N in deum C² add.]
in dominum R emulatorem] aemulatorem M 23 non] no V recipit] recepit CR 24 uel
clericus om. V monachicum] monachum VP C¹R N monachi B monachus M habitum]
habitu CBR MN depositionis] deposicionis CB paenam] pen.am V ras. poenam B M
penam R N

ποινήν. εἰ δὲ ἐν ἀξιωμαίων τάξει τελεῖ τιμωρίαν ὑφέξει τὴν δήμευσιν καὶ τὴν τῆς ζώνης ἀφαίρεσιν. εἰ δὲ ἐν ἰδιώτου μοίρᾳ καθέστηκε, τὴν ἐκ τῆς βασιλίδος καὶ πάσης ἀπλῶς ἡμῶν πόλεως ὑπερορίαν κατακριθήσεται καὶ πρὸς τοῦτοις ἅπασιν τὴν ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ ὀδεκάστου κρίσεως οὐκ ἐκφεύζεται κόλασιν.

5 PROPONATUR
προτεθήτω

10 Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ αὐτοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου γενομένη πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ῥώμης καὶ σταλεῖσα διὰ τῶν αὐτῶν συνοδικαρίων.

Ἡ ἐπιγραφή

15 Πάσαις ταῖς ἀπανταχοῦ ἁγίαις συνόδοις ταῖς ἀνηκούσαις τῇ συνόδῳ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου.

Φαιδρὸς ὑμῶν καὶ περίβλεπτος ὁ πανίερος σύλλογος, ὃν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας συνήθροισε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ τοῖς τῆς εὐσεβείας λόγοις ἐξώπλισε, δι' ὧν τοὺς ἐνεδρεύοντας τῇ
20 πίστει κατεμαχήσασθε ταξιάρχῃ τῷ ἱεράρχῃ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ παρασπίζοντες, ὧ καὶ συνειρηνεύειν ἐμάθετε καὶ συμπολεμεῖν ἐδιδάχθητε. καιρὸς γὰρ τῷ παντὶ πράγματι τῷ Σολομῶντι δοκεῖ. καλὸν μὲν γὰρ ἦν καὶ τὸ εἰρηνεύειν πρὸς ἅπαντας ἄλλ' ὁμονοοῦντας πρὸς τὴν εὐσέβειαν, κρεῖττον δὲ τὸ πολεμεῖν, ὅτε τὸ εἰρηνεύειν τὴν ἐπὶ τῷ κακῷ συμφωνίαν ἐργάζεται. ἀμέλει δὴ καὶ ὁ κύριος ἔφασκεν· οὐκ ἤλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν ἀλλὰ
25 μάχαιραν. μαχαίρα δὲ ὁ λόγος τῆς πίστεως ἀμφιστόμῳ παρείκασται διαιρῶν καὶ διακρίνων τὸν πιστὸν καὶ τὸν ἄπιστον καὶ τὴν μὲν πρὸς ἀσέβειαν διχοτομῶν συγγενείαν τε καὶ σύμβασιν, τῷ θεῷ δὲ προσοικειῶν καὶ συνάπτων διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν εἰρήνης καὶ ἀγαπή-

21 Eccl. 3,1

22 Rom. 12,18

24–25 Mt. 10,34

25 cf. Hebr. 4,12

25–26 cf. 2. Cor. 6,15

MT

10 αὐτοῦ om. M

18 ὑμῶν] ὑμῖν M

22 ἦν om. M

exsoluit, si uero in ordine dignitatum insertus est, supplicio proscriptionis multatur
eique cingulum adhimitur, sin autem idiotice sortis est, ex hac regia omnique
penitus ciuitate extorris addicitur et super haec omnia etiam terribilis atque inexpiabilis
iudicii non effugiet cruciatum.

PROPONATUR

5

Exemplar diuinae iussionis domini Constantini   *directa ad sinodum apostolicae*
sedis antiquae Romae.

10

In nomine domini dei saluatoris nostri Iesu Christi   imperator piissimus Flauius
Constantinus fidelis in Iesu Christo imperator   omnibus sanctissimis uniuersis
synodis apostolicae sedis concilio pertinentibus.

Clarus et speciosus sacratissimus uester coetus extitit, quem pro ecclesia congregauit
spiritus sanctus et pietatis armavit sermonibus, in quibus debellatis insidiatores fidei
doctori sacerdotalis ordinis et pontifici uerum etiam uniuersali patri<archae> auxiliantes,
cum quo et pacificare didicistis et compugnare eruditi estis. *tempus est enim in omni re,*
sicut Solomoni uidetur. bonum est enim *pacem habere ad omnes*, sed ad ipsos qui
concordiam erga pietatem habent, melius est autem pugnare, quando actio pacis consen-
sum in malum operatur. nam dominus inquit: *non ueni mittere pacem in terra sed*
gladium. gladio enim bis acuto fidei uerbum simulatur diuidens et discernens credulum
et incredulum et cognitionem quidem uel consensum quae ad impietatem declinatae sunt

VP CBR MN

1 supplicio] supplitio V N   subplicio C   subplitio B   suplicio R   2 eique ... adhimitur B²
 marg.   adhimitur] adimitur CB²R N   idiotice] ideotice C¹BR   indiotcae M   2–3 sortis
... addicitur N *bis*   2 hac] hanc V R   ac P   3 penitus] paenitus C   addicitur] dicitur M¹
omnia haec VP   inexpiabilis] inexpiabiles V¹   4 iudicii] iuditii V M¹   effugiet] effugit et V
effugies C²B   effugit et cruciatum V   9 exemplar] exempla B   diuinae] deuine V   diue B
iussionis] issionis M¹   domini] domni C N   dom̄. M   directa] directum M²   sinodum]
synodum R MN   apostolicae] apostilicae V   12 flauius] flauius VP   flauis CB¹   13 in
 om. B   14 synodis] synodus V   sydonis P¹   sinodis CB   apostolicae] apostilicae V   con-
cilio] concili V   pertinentibus] pertimentibus V   pertinen...tibus P *ras.*   retenentibus C
reuerentibus R   15 speciosus] spaciosus B   sponsus R   spetiosus MN   extitit] extat R
16 debellatis] debellati sunt CBR   debellatis M¹N   debellatos M²   insidiatores] insidiatores V
 ras.   17 doctori] doctoribus CR   sacerdotalis] sacerdotali VP MNL   ordinis] ordi V   pon-
tifici] potifici V   potefici B¹   πατριάρχῃ = patri<archae>] patri VP CBR MN   18 pacificare
... estis] pacificare] tis VP   didicistis] dedicistis B¹   compugnare] cumpugnare B²R M¹N   omni]
oni P¹   18–19 re sicut] res B¹   resic̄ B²   19 solomoni] salomini CR   salomoni B M²
salomone M¹   bonum est enim *om.* M   enim *om.* CBR   20 erga] ergo N   melius est]
meliuē N   actio pacis *om.* N   pacis] patis V   20–21 pacis erat consensus P   21 malum]
mal. M *ras.*   ἀμέλει δὴ = nam (denique ergo?)   inquit] inquit P B²R M   ueni] uini CB
terra] terre V   terram M   sed *om.* N   22 gladio] glodio P   bis] uis N   acuto] aguto
CB¹   aguti M¹   simulatur] semulatur C   semilatur B   discernens] discernes V¹   23 et
incredulum N *bis*   cognitionem] cogitationem V   consensum] confusensum V¹   impietatem]
impietate VP B¹ N   declinatae] declinante V   declinate P R N

- σεως. οὐδὲν γὰρ διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης διὰ πίστεως προτιμότερον, οὐ πατήρ οὐ μήτηρ τὰς ὠδῖνας τοῖς τέκνοις συναποτίκτουσα, οὐκ ἀδελφοὶ τῇ τῆς φύσεως ἀνάγκῃ δεσμούμενοι καὶ τὰς γνώμας λυόμενοι, οὐ νομικῆς συζυγίας παχεῖά τε καὶ οὐκ ἀπαθεστάτη συνάφεια καὶ τῇ θατέρου λύσει τὴν σχέσιν συνδιαλύουσα. οὐδὲν γὰρ τούτων ἡμᾶς θείας
- 5 φύσεως μετόχους ἐργάζεται, μόνη δὲ πίστις ἢ πρὸς θεὸν καὶ ἀγάπησις, ἐξ ὧν συμπλοκῆς ἀνεγεννήθημέν τε καὶ ἀνεπλάσθημεν καὶ τῆς πρὸς τὸν πλάστην οἰκειώσεως ἠξιώθημεν καὶ γὰρ αὐτὸς ἔλεγεν ὁ σωτὴρ· *ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.*
- 10 Εἴπερ οὖν οἱ τὴν εὐαγγελικὴν τρίβον ἰχνηλατεῦν προαιρούμενοι καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἱεραρχίας τὸ ἀξίωμα κληρωσάμενοι, πάντα περιφρονοῦσι καὶ πάσχουσι καὶ τὸν ἔσχατον εἰ τύχοι διὰ τὴν πρὸς θεὸν φιλίαν φιλοῦσι κατακριθῆναι θάνατον, τί οὐκ ἂν καὶ παθεῖν καὶ δρᾶσαι προθυμηθῶσιν, ὅτε τὴν πίστιν πολεμουμένην κατίδοιεν, δι' ἧς ἢ πρὸς θεὸν φιλία πορίζεται, ὅτε τὴν ἐκκλησίαν πορθουμένην αἰρετικαῖς προσβολαῖς κατοπτεύουσιν,
- 15 ὅτε τὴν ἀλήθειαν τῷ ψεύδει βαλλομένην συναίσθονται. ἄρα τὸ πολεμεῖν καὶ διεκδικεῖν ἀφέντες τοῖς πολεμίοις καταλλαγῆσονται καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἐντολῆς ἐπιλήσονται; καὶ πῶς ἀνεύθυνον τοῦτο καὶ ἀτιμώρητον; οὐδαμῶς οὐκοῦν *ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ πνεύματος* τοῖς παραταξαμένοις ἀνθοπλίζονται. τοῦτο δὴ τοῦτο καὶ ὁ πανίερος ὑμῶν

7–9 Mt. 10,37–38

17–18 cf. Eph. 6,11–13

MT

7–8 καὶ ὁ ... ἄξιος *om.* M
τεύσωσιν M

13 προθυμηθῶσιν] προθυμήσονται T

14 κατοπτεύουσιν] κατοπ-

eas separans, deo autem accomodans seu connectens per pacem et dilectionem erga ipsum positas. nihil enim propositius est dilectione quae per fidem erga ipsum pertinet, nec pater nec mater, quae cum filiis dolores conpeperit, nec fratres necessitati naturae alligati [sed] <et> uoluntatibus dissoluti, non ex lege coniunctionis crassa et non impassibilis conexio et alterutri solutione affectionem dissoluens. nullum ex his diuinae naturae participes nos effici, sola autem circa deum fides et dilectio, quorum conplectione regenerati et reformati sumus et commendationem erga creatorem digni fuimus. ipse enim dicebat saluator: *qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus, et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus. et qui non accipit crucem suam et sequitur me, non est me dignus.*

Qui ergo euangelicam semitam inuestigare proposuerunt et apostolicae dignitatis pontificatum sortiti sunt, omnia contemnunt et patiuntur et extremam si contigerit propter dei amicitiam condemnari amant mortem. quid nonne et pati et agere promptissime acceperint, cum fide depopulata conspexerint, per quam erga deum amicitia acquisita est, cum ecclesiam hereticis inuasionibus expugnandam speculentur, quando ueritatem proiectam mendatio sentirent. putasne pugnare et defendere postponentes reconciliauerint hostibus et euangelicum obliuiscantur mandatum? et qualiter hoc innoxium et inpunitum fuerit? nullatenus igitur *sumentes arma<turam> [dei] <spiritus>* his qui aduersus eos

VP(13) CBR(14) MN

1 eas] ea B separans] seperans VP separatas R separens M saeparans N accomodans] accommodans V B connectens] connectaens V dilectionem que per fidem erga V¹ R dilectionem mentes erga B² ipsum] ipsam V 2 positas ... ipsum M² marg. nihil ... pertinet V² marg. propositius] propotius B¹ precisius B² propositus N dilectione] dilectionis VP B¹ fidem] fide C N ipsum] sum V 3 quae] qui V cum om. N dolores] dolorem M dolore N conpeperit] cumpeperit V compererit M conperit N necessitati] necessitate V¹ CBR alligati] obligati P allegati CB¹R 3–4 καὶ = <et>] [sed] VP CBR MN 4 impassibilis] passibilis V impassibilis P M conexio] connexio CBR 5 solutione] salutatione MN nullum enim ex B² participes] partipes V 6 effici] effeci C efficit B² circa] cuta – tuta R? fides] fidis B¹ dilectio] dictio C¹ conplectione] complectione V complectione B² reformati] refurmati C 7 et ... fuimus B² del. commendationem] commendatione MN erga] er C et BR 8 est M² add. 8–9 et qui ... dignus C² marg. om. R 9–10 et qui ... dignus om. V 9 non² C² add. accipit] accepit CR sequitur] sequatur B N semit...estigare M ras. 11 apostolicae] apotholicae B 12 contemnunt] comnunt V contempnunt CR MN patiuntur] paciuntur C et² om. M extremam] extrema B MN 13 amicitiam] amititiam V amicitiam BR condemnari] condempnari C¹R N condempnari C² amat] amat V P expl. mortem] morte V CBR M quid om. C¹BR nonne et] retinet R 13–14 nonne ... acceperint B² del. 13 nonne] non solum ne C¹ B promptissime] prumtissime CB promptissime M 14 acceperint] acciperint B acceperunt M fide] fidem B depopulata] .epolata V¹ ras. depupolata V² depopulatam B M conspexerint] competerint C¹B¹ conpexerint B² conspexerunt M² quam] quem B¹ amicitia] amiticia V amicitia C¹BR amicitia M amicitia N acquisita] aut qui sita V adquesita CB¹ 15 cum enim ecclesiam B² inuasionibus] inuasionis B¹ expugnandam] expugnandam B¹ expugnatam B² expugnandum M¹ speculentur] speculenter V speculetur CB¹ speculantur B² 16 mendatio] mendacio C² sentirent] sentirunt B² pugnare] pugnaret V B postponentes] proponentes V posponentes M¹N reconciliauerint] reconciliauerunt C reconciliabuntur B² 16–17 hostibus] ostibus V M¹N 17 obliuiscantur] obliuiscuntur B M hoc] haec V inpunitum] inpugnitum V inponitum CB mpunitum M¹ impunitum M² 18 nullatenus] nullactenus B² πανοπλίαν = arma<turam>] armamentum V M armarium CB armentum N τοῦ πνεύματος = <spiritus>] [dei] V C MN de B 18–861,1 τοῖς παραταξαμένοις ἀνοσιπίζονται = qui aduersus eos pugnari conati sunt [resistere certant] V CBR MN

ἐπεδείξατο σύλλογος καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπερεμάχησε, δι' ὧν τῶ κοινῷ πατρὶ συνεμάχησε καὶ τῆς αἰρετικῆς κατηνδραγάθησε φάλαγγος, ἀλλὰ τῇ μνήμῃ τῶν λεχθησομένων ὁ λόγος συστέλλεται καὶ προσωτέρω βαίνει ἀναχαιτίζεται. τραγωδία γὰρ πενθικὴ τῶν ἐπιόντων ἢ ἔκφρασις. αἰρεσιάρχαι οἱ ἱεράρχαι γεγόνασι καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἔριν τῶ λαῷ προσεφώνησαν, ἀντὶ δὲ *σίτου ζιζάνια* ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐνέσπειραν· τὸν *οἶνον ἔμιξαν ὕδατι* καὶ τὸν *πλησίον ἐπότισαν ἀνατροπὴν θολεράν*· ὁ λύκος ἀμνός, καὶ ὡς λύκος ὁ ἀμνὸς ὑπεκρίνετο, τὸ ψεῦδος ἀλήθεια, καὶ ἡ ἀλήθεια <ὡς> ψεῦδος παρελογίζετο· πέφυρτο πάντα τῆς ἐκκλησίας τὰ πράγματα ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα διέκειτο καὶ τὴν εὐσέβειαν ἢ ἀσέβεια κατεβόσκετο, πρὸς τὸ μάλιστα πρέπον ἡμῖν εὐθυβολῆσαι προήχθημεν, καὶ τῶ μόνῳ σοφῷ καὶ τῶν τοιούτων γνώστη θεῷ τὸ τῆς διανοίας <ἡμῶν> ἀνετείνομεν ὄμμα ἀκαεῖθεν τῶν ἀπόρων τὴν λύσιν συχναῖς προσευχαῖς ἐξητούμεθα διὸ τῶ παρ' αὐτοῦ φωταγωγούμενοι [π]νεύματι τοὺς τῆς ἐκκλησίας ὀφθαλμούς – τοὺς ἱερέας φαμέν – πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας κατανόησιν συγκαλέσαι διέγνωμεν. τοσοῦτον γὰρ ὑπεραθλοῦμεν τῆς πίστεως καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν συντεινόμεθα καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν πρώτοις φροντίζομεν καταστάσεως, ὥστε καὶ <πολιτικάς> μερίμναις περιστοιχούμενοι καὶ πολεμικοῖς βουλευμασιν ἀνθελκόμενοι τὴν πανίερρον ταύτην συναθροίζομεν οὐκ ἀπεκάμομεν σύνοδον, ἵνα τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διαστάσεως ἐκποδῶν ἐλαυνομένης ὁ τῆς εἰρήνης ἀρμοσθήσεται σύνδεσμος. τῇ γὰρ

5 cf. Mt. 13,25 – 40   5 – 6 Hab. 2,15

MT

6 καὶ¹ om. M   7 ut = <ὡς> om. MT   10 nostrae = <ἡμῶν> om. MT   12 nutu = [π]νεύματι
MT   15 ciuilibus = <πολιτικάς>] [πολεμικάς] MT   περιστοιχούμενοι] προστοιχούμενοι T

pugnare conati sunt [resistere certant]. hoc uero hoc et uestrum [sacerdotalem] <sacratissimum> collegium exhibuit et pro pietatis propugnauit, in quibus communi patri auxiliauit et hereticorum deuicerit aciem, sed memoria eorum quae dicenda fuerint corripitur sermo ampliusque ingredi premitur. lucubris enim tragodia sequentium est explanatio. here-
 seum enim inuutores pontifices facti sunt et pro pace contentionem populo pronuntiaue-
 runt, pro frumento zizania ruris ecclesiis seminauerunt; uinum miscuerunt aquae et
 proximo potum dederunt euersionem turbidam. <lupus agnus>, et tamquam lupus agnus
 simulabat, mendacium <ueritas>, et ueritas ut mendacium refutabatur. conturbantur res
 totae ecclesiasticae [qui discernere non erat] [qui dinoscere queat non apparebat] et
 quoniam haec quidem sic disponentur et pietatem impietas depascebat, prouecti sumus
 ad hoc ubi decebat nobis dirigere gressum, et solo sapienti eorumque cognitori deo mentis
 nostrae extendimus oculum et deinceps eorum quae in interpretando aesitantur solutio-
 nem continuis orationibus dari nobis postulamus. propter quod nutu eius illustrati ecclesiae
 oculos – hoc est sacerdotes – ad contemplandam ueritatem concitare dinoscimus. tantum
 enim amplius pro fide certamus atque pietati adtendimus et in primis de ecclesiastico
 statu procuramus, quatenus et ciuilibus circumdati sollicitudinibus uellicisque consilii
 retracti <sacratissimum> [summum sacerdotalem] hunc coetum non defecimus congregare,
 ut ecclesiarum distantia procul expulsa pacis coniunctio coaptetur. namque in pace

V CB MN

1 pugnare] pugna B¹ resistere] resistere V B et hoc C¹ 1–2 ὁ πανίερος = <sacratissimum>]
 [sacerdotalem] V CB 1 sacerdotale MN 2 collegium] conlegium CB exhibuit] ethibuit V
 et per pro N pro pietatis] proprietatis B¹ M pro pietate B² propugnauit] et pugnauit N
 communi] comuni B auxiliauit] auxiliatum est B² auxiliabit M¹ 3 deuicerit] deiceret V¹
 deuicit B¹ M² aciem] eciaem V¹ aeciaem V² acimas C¹B¹ acies C² machinas B²
 atiem N quae] qui V dicenda] diligenda C¹B 4 ingredi] ingredere C ingredi repre
 M¹ premitur] praemitur C primitur B² lucubris] lugubris MN tragodia] tragoedia B²
 tragudita MN est om. N 5 enim] autem C¹ pontifices] pontificis B¹ 6 frumento]
 furmento N ruris] roris V 7 euersionem quae turbidam CB turbidam] turbida B ὁ
 λύκος ἄμνος = <lupus agnus> om. V CB MN agnus²] agnos CB 8 simulabat] semulabat CB¹
 mendacium] mendatium V CB M ἀλήθεια = <ueritas> om. V CB MN mendacium²] mendatium
 V CB M refutabatur] refutebatur B¹ conturbantur] conturbatur V¹ conturbabantur B N
 conturbabantur enim res B² 9 totae] tota V C² tote N 9–10 ἐπεὶ δὲ οὕτω ταῦτα διέκειτο =
 [qui discernere non erat] [qui dinoscere queat non apparebat] et quoniam haec quidem sic disponentur V CB
 MN 9 discernere] discerneret B M² discernere qui non C qui² om. V dinoscere]
 denoscere C² queat] quaeat C N quiret B² 10 disponentur] disponentur CB¹ dispo-
 nentur B² depascebat] deposcebat CB 11 decebat] dicebat V diecebat C dirigere]
 diregere CB¹ solo] solae B¹ soli B² sola N cognitori] cognitore C 12 nostrae]
 nostri CB¹ interpretando] interpretando V ininpretando N aesitantur] .aesitatur V ras.
 hesitantur MN 12–13 solutionem] solitionem V 13 dari] dare B² postulamus] postulauimus
 B² nutu] nuti V nutum M illustrati] i.illustrati V ras. inlustrati CB inlustrat M¹
 illustrat M²N 14 oculos] oculos V concitare] concitari C concitare dinoscimus] concitante
 adnoscimus N dinoscimus] denoscimus B¹ dinoscimur B² 15 pro fide] pro.fide M ras.
 ecclesiastico] .cclesiastico M ras. ecclesiasticu N 16 sollicitudinibus] sollititudinibus V uelli-
 cisque] bellicisque CB .bell. .isque M ras. consilii] consoliis V 17 retracti] et tractati N
 πανίερον = <sacratissimum>] [summum sacerdotalem] V CB MN coetum] cetum N defecimus]
 defecimus CB congregare] congregate N 18 coaptetur] coaptetur V

εἰρήνη τῆς πίστεως συνειρηνεύειν πιστεύομεν καὶ τὸ φιλόχριστον ἡμῶν Ῥωμαϊκὸν ἅπαν πολίτευμα. καὶ δὴ τὸ πάνσεμνον ὑμῶν συνελέγη συνέδριον, παρῆτε γὰρ καὶ ὑμεῖς σὺν τῷ οἰκουμενικῷ ἀρχιεπίομηνι συνθεολογοῦντες αὐτῷ καὶ τῷ πνεύματι καὶ τῷ γράμματι τὰ τε γὰρ παρὰ τῆς αὐτοῦ σταλέντα μακαριότητος τὰ τε παρὰ τῆς ὑμῶν ἀγιότητος ἐδεξάμεθα
 5 γράμματα. προεκομίσθησαν, ἀνεγνώσθησαν, τὸν τῆς ἀληθείας λόγον διήρθρωσαν καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χαρακτήρα διεζωγράφησαν. πάντα γὰρ ἐμπερῆ τε καὶ ἀπαράλλακτα ταῖς τε συνοδικαῖς καὶ πατρικαῖς διδασκαλίαις ἀπεμιμήσαντο. οὐδὲ γὰρ ἡμελήσαμεν, ἀλλ' ἐπιμελῶς αὐτὰ συνεκρίναμεν, διὸ καὶ πάντες συμφώνως καὶ γνώμη καὶ γλώττη τῇ μὲν συνεπιστεύσαμεν, τῇ δὲ συνωμολογήσαμεν καὶ ὡς αὐτοῦ τοῦ θεσπεσίου Πέτρου φωνὴν
 10 τὴν Ἀγάθωνος δέλτον ὑπερηγάσθημεν. οὐ διεφώνησε γὰρ οὐδεὶς εἰ μὴ εἷς, οὐδεὶς γὰρ τῶν πάντων ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ πατήρ τῆς ἀπειθείας καὶ οὗτος τοῖς ἑαυτοῦ φοιτηταῖς συναποραγεῖς ἐκὼν τοῦ ἀγγελοπρεποῦς καὶ πανιέρου χοροῦ, ὃν εὐκαίρως τῷ προφήτῃ συνταλανίζομεν. διότι καὶ συνηγήσαμεν· πῶς ἐξέπεσες ἐξ οὐρανοῦ τοῦ τῆς ἱερωσύνης ὑψώματος, ὁ ἑωσφόρος, ὁ πρωτὶ ἀνατέλλων καὶ τῷ φωτὶ τῆς ἀψευδοῦς γνώσεως
 15 τὰς τῶν πιστευόντων τεταγμένος διαυγάζειν ψυχάς, ὁ ταῖς νεφέλαις τοῖς κούφοις σου δόγμασι τὸν τῆς ἀλαζονείας τιθέναι θρόνον ἀναπτερούμενος; πῶς ἐδραπέτευσας τοσούτων ἱερέων ἀγγελομίμητον σύνταγμα καὶ τῷ τῆς ἀπονοίας πετρῷ πρὸς βαθυτάτην ἐπήρθης κατάπτωσιν; διὰ τί τῆς μυστικῆς τραπέζης ἀπηυτομόλησας καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀποστασίαν ἐζήλωσας; πῶς οὐκ ἐδέξω παράκλησιν ἀδελφῶν βασιλικὴν τε καὶ ἀποστολικὴν
 20 συγκροτησάντων πανήγυριν; πῶς ἀπελάκτισας ὁ ἡγαπημένος τοὺς ἀγαπῶντας καὶ πρὸς μετάνοιάν σε προτρέποντας; μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται; ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφεται; διὰ τί ἀπέστρεψας ἀποστροφὴν ἀναιδῆ καὶ κατεκρατήθης ἐν τῇ αἰρετικῇ προαιρέσει

5 cf. 2. Tim. 2,15   10-11 Joh. 17,12   11 cf. Eph. 2,2; Eph. 5,6-7   13-14 Is. 14,12   20
 Deut. 32,15   21-864,1 Jer. 8,4-5

MT

2 ὑμῶν] ἡμῶν T   4 ὑμῶν] ἡμῶν T   7 τε om. M   ἡμελήσαμεν] ἐμελήσαμεν M   12 ἐκὼν]
 ἐκ ... τῆς T   13 ἐξέπεσες] ἐξέπεσεν M   15 διαυγάζειν] διαυγάζει T   21 δ² om. M   22
 κατεκρατήθης] κατεκρίθης M

fidei pariter compacare et Christo dilectam <totam> Romanam rempublicam nostram
 confidimus, et statim congregatum est uenerabile uestrum concilium, interfuistis namque
 et uos cum uniuersali principe pastorum simul cum ipso diuinitus loquentes tam spiritu
 quamque litterae suscepimus enim ex beatitudine eius uerum etiam a sanctitudine uestra
 directas nobis litteras, quae prolatae sunt, lectae sunt, *ueritatis uer(u)um* declarauerunt
 stilumque orthodoxiae perpinxerunt. totae enim conuenienter et <in>differenter posite
 sunt et ad imitationem tam synodicis quam paternis doctrinis consentiunt. neque enim
 negleximus, sed diligentius eas comparauimus. idcirco et omnes consonanter mente et
 lingua concredi<di>mus et similiter confessi sumus et tamquam ipsius diuini Petri uocem
 Agathonis relationem supermirati sumus. nemo enim discrepauit nisi unus, *namque nemo*
ab omnibus periit nisi filius interitus, pater contumaciae, et hic una cum propriis discipulis
 sponte assumptus est ab angelo decibili et summo [sacerdotali] <sacratissimo> choro,
 quem cum propheta collugere oportunum est eo quod condoluimus: *qualiter cecidisti ex*
caelo sacerdotii culminis, o Lucifer, qui mane oriens luci certissime scientiae fidelium
 animas lustrare ordinatus es et in nubibus ponere arrogantiae sedem uanis dogmatibus
 elatus es? quomodo fuga lapsus es ab angelo imitato agmine tantorum sacerdotum et
 superbiae [t]alis ad altam ruinam eleuatus es? pro quid mysticae mense temetipsum alienasti
 et aemulator factus es Iudaicae discessionis quomodo non suscepisti [collationem]
 con<so>lationem fratrum imperialem et apostolicam celebrantium solemnitatem? quo-
 modo *recalcitrasti qui dilectus es* diligentes te et ad penitentiam te inuitantes? *numquid*
qui cadit non exurgit? aut [it] auertens non conuertitur? quare auertis<ti> auersionem

V CB MN

1 fidei] fidiei C	compacare] compacarae V	compacare CB N	et] ex C ¹	ἅπαν = <totam>
om. V CB MN	rempublicam] republicam V	rempublica C	2 uenerabile] uenerabilem V N	
uestrum] ἡμῶν M	3 principe] principi CB ¹	pastorum] pastorem M ²	simul] semul CB	4
litterae] littere V B ¹ N	littera B ²	suscipimus] suscipimus C	enim non solum ex B ²	a
om. MN	5 nobis litteras om. M	nobis...litteras C ras.	lectae] lecta C ²	λόγον =
uer<u>um] uerum V CB ¹ MN	ueium B ²	declarauerunt] declarauerunt M	6 stilumque]	
stelumque CB	stiluque N	orthodoxiae] ortodoxie V	ortodoxae CB ¹	ortodoxum B ²
perpinxerunt] perpincxerunt M ² N	ἁπαράλλακτα = <in>differenter] differenter V MN	differentur C	deferentur B ¹	ideferentur B ²
7 imitationem] inimitationem B	synodicis] sinodicis C ¹ B	8 negleximus] necleximus CB ¹	diligentius] dilentius V	comparauimus] comparauimus MN
consonanter] consonter B ¹	9 συνεπιστεύσαμεν = concredi<di>mus] concredimus V CB MN	confessi sumus] confessimus V	confessi summus C	10 relationem] reletionem B ¹
sumus] confessimus V	confessi summus C	10 relationem] reletionem B ¹	sumus] summus C	
discrepauit] discrepauimus M	namque] namque B	nanque M ²	11 nisi filius] sine filius M ² N	
sine filiis M ²	contumaciae] contumaciae C N	discipulis] discipolis C	12 assumptus] absumptus V B ²	
adsumptus CB ¹	summo] sommo V	πανιέρου = <sacratissimo>] [sacerdotali] V CB MN	13 quem] quae V	qui MN (!)
propheta] prophete B ¹	collugere] conlugere CB	condoluimus] condolemus CB	cecidisti] ceddisti B	14 sacerdotii] sacer. .tii M ras.
sacerdoti N ²	luci] luce B ²	certissime] certissimae M	15 lustrare] illustrare B ²	es] est V N
arrogantiae] adrogantiae CB	16 elatus] eleuatus B ¹ MN	lapsus] laus V	imitato] inimitato V	17 superbiae] superbia B ²
πτερῶν = [t]alis] talis V CB MN	altam] alteram M	pro quid] tantum C ¹	misticae] mysticae M	misticum N
mense] mensae C M	temetipsum] semetipsum V B NL	alienasti] a.uenasti M ¹	a.benasti M ²	18 aemulator] emulator C MN
discessionis M	18–19 παράκλησιν = con<so>lationem] [collationem] V CB MN	19 celebrantium] caelebrantium CB N	solemnitatem] sollemnitatem MN	20 recalcitrasti] recalitrasti V
dilectus] delectus M ¹	diligentes] diligens V	dilegentes M ²	penitentiam] paenitentiam C M	te ² M ² add.
21 exurgit] resurgit CB	exurgit N	[it] V CB N	om. M	ἁπέστρεψας = auertis<ti>] auertis V CB MN

σου καὶ οὐκ ἠθέλησας ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν εὐσέβειαν; πάντως ἡσχύνθης ἐφ' οἷς κακῶς ἐδίδασκες ἐλεγχόμενος, ὡ παρανοίας ὁμοῦ καὶ τυφλώσεως· ταυτὸν γὰρ εἶναι δοκοῦσιν ἐκάτερα· ἡ μὲν γὰρ τὰ ἴχνη τοῦ σώματος, ἡ δὲ τὰς βάσεις τῆς ψυχῆς περιπλανᾷ παρασφάλουσα. τὸ κακῶς διδάσκειν οὐκ ἐπαισχύνετο καὶ τὸ καλῶς μανθάνειν ἡσχύνετο.

5 Ταῦτα μὲν ὁ τῆς Ἀντιοχείων γενόμενος πρόεδρος ὁ Μακάριος ὁ ἀμάκαρις καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῆς τοῦ Χριστοῦ ταξιαρχίας ἀποστατήσαντες, ἧς τινος οἰκουμηνικῆς συνελεύσεως καὶ ψήφῳ κοινῇ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἐξώσθησαν καὶ τῇ τοῦ παναγίου πάπα δοκιμῇ παρεπέμφθησαν. ὅρον δὲ σεπτὸν καὶ σεβάσιμον ἡ ἁγία σύνοδος ἐθεμάτισε ταῖς τε ἁγίαις συνόδοις καὶ τοῖς ἐκκρίτοις πατράσι συμβαίνοντά τε καὶ συνεπόμενον, ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον

10 κράτος συνυπέγραψε καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἰδίκτων τοῦτον ἐκύρωσε, δι' οὗ ταῖς εὐχαῖς ὑμῶν τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν εἰρήνευσε πλήρωμα. ποῦ ποτε ἄρα εἰσὶν οἱ τὸ σκάνδαλον τῆς συντετριμμένης αἵρέσεως τεκτονεύσαντες; ποῦ ποτε εἰσὶν οἱ τὴν πεπλασμένην εὐλάβειαν ψευδοδιδασκαλίας ὑπόθεσιν ἐνδύομενοι; ἀφηρέθη τῶν προσωπειῶν τὰ περιθέματα, διηλέγχθη τῶν φενακίζόντων τὰ πλαστοουργήματα, τὴν δορὰν ὁ λύκος

15 ἀπημφιάσατο καὶ λύκος γυμνὸς ἐκπομπεύεται. καὶ τοῦτο μένει φαινόμενος ὅπερ ἐκρύπτετο μὴ φαινόμενος. ἡ ὑπόκρισις κατακέκριται, ἡ ἀλήθεια πολιτεύεται, τὸ ψεῦδος ἐξώρισταί, ὁ σπορεύς τῶν ζιζανίων δογμάτων ἐκκέκοπται, ὁ σίτος, ὁ λαὸς ὁ φιλόχριστος, εἰς μίαν ἀποθήκην τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας εἰσκεκόμεισται, τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φῶς ἀνατέταλκε, τὸ τῆς πλάνης σκότος καθυποδέδυκεν, ἡ κατήφεια μετημφιάσται, τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην,

---

16 – 18 cf. Mt. 13,35 – 40

MT

---

1 ἡσχύνθης] αἰσχύνθης T   2 ὡ] <ληφθεὶς νόσ>φ conit. Lu   4 ἡσχύνετο] αἰσχύνετο T   5 ὁ³ om.
M   11 ὑμῶν] ἡμῶν T   τὸ] καὶ M   ἅπαν] πᾶν T   13 προσωπειῶν] προσωπίων T
19 καθυποδέδυκεν] καθυποδέκυκεν M

inprobam et tentus es in heretico proposito tuo <et> noluisti conuertere te ad pietatem? utique confusus es in quibus male docebas coarguatus, o dementiae simul <et> obcaecationem? idemque enim esse utrumque uidetur: horum namque alia uestigia corporis, alia autem gressus animae seducit decipiens male docere non erubescibat et bene discere erubescibat.

Haec quidem Antiochensium qui factus est praesul Macaris, quem non oportet dicere macarin uel qui cum ipso de ordine Christi discesserunt, cuius uniuersalis conuentionis communis sententiae de sacerdotali dignitate repulsi sunt et probationi sanctissimi papae traditi sunt. definitionem autem adorandam uel uenerabilem sanctissimum concilium decreuit tam sanctissimis conciliis quamque probabilibus patribus conuenientem et assequentem, in qua et imperium nostrum subscripsit et per pia <e>dicta nostra conprobauit eam, per quam orationibus uestris cuncta ecclesiae plenitudo pacifice agit. alicubi sunt qui scandalum contritae conditionis fabricauerunt? alicubi sunt qui simulatam reuerentiam ad argumentum falsae doctrinae induebantur? assumpta sunt personarum uelamina, coarguatae sunt decipientium falsitates, pellem lupus abiecit et nudus lupus publicatur. et hoc manet dum apparet quod tegebatur cum non apparebat, simulatio damnatur, ueritas fiducialiter agit, falsitas exterminatur et *qui seminauit zizania*, dogmata absciditur. *triticum*, quod est Christo dilectus populus, in unum *horreum*, ecclesiam Christi, *collectum est*, lux orthodoxiae orta est, erroris tenebrae demerguntur, tristitia

V CB MN

1 inprobam] improbam M² et tentus] intentus N tuo *om.* B καὶ = <et> *om.* V CB MN
 te B² *add.* *om.* N pietatem] pietate V C 2 utique] utiqua V (!) confusus] confusa M²N
 coarguatus] coarguatus V coargutus B² M o dementiae] ob dementiae M² simul] semul C¹
 καὶ = <et> *om.* V CB MN 2–3 obcaecationem] obcecacionem V 3 idemque] idem B² utrum-
 que] utrumqui C namque] neque V alia²] ali V 4 decipiens] dicipiens V erubescibat]
 erubiscebat C¹B 4–5 et ... erubescibat *om.* MN 6 haec quidem] hic qui B² antiochensium]
 antiochesium V¹ antiochesium V² B antiocesium C M¹ antiocensium M² anthiocenum N
 praesul] presul V N praesol CB¹ macaris] macharius M oportet] oportit CB¹ 7 macarin]
 machari M qui *om.* V N ipso] ipsam V discesserunt] dicesserunt V¹ cuius] qui huius
 B² 8 communis] communi C¹B² commonis N sententiae] sententiae V sententia B²
 de *om.* V dignitate] dignate N probationi] reprobationi V probationis B¹ M²N 9
 definitionem] difinitionem V diffinitionem M² adorandam] adhorandam V N uenerabilem]
 uenerabilens B 10 conciliis M² *add.* conuenientem] conueniente V 10–11 assequentem]
 assequentem V¹ sequentem C¹B 11 ἰδίκτων = <e>dicta] dicta V CB MN nostra] nostram
 V conprobauit] comprobauit M 12 eam] ei B² orationibus] oracionibus V cuncta]
 cunctae B M ecclesiae] aecclesia C aecclesiae N plenitudo] plenitudini M pacifice]
 pacificet CB¹ pacifica B² agit] abiecti B 13 ἀπέσσεως = conditionis *om.* N alicubi]
 abiecti B² simulatam] simalatam V¹ semulatam B 14 assumpta] adsumpta CB¹ absumpta
 B² (?) 15 uelamina] uel anima N coarguatae] coargatae V coargutae M² 16 tegebatur]
 tege CB cum] quod V (!) simulatio] semulatio CB¹ 17 seminauit] seminauerunt V se-
 minat N zizania] zyzania V zizaniam C zezaniam B¹ zezania B² 18 triticum]
 trecicum C¹ tricium B¹ quod est] que de B (qde) dilectus populus] dilecti populi B² hor-
 reum] orreum M¹ horreum id est ecclesiam B² ecclesiam] ecclesiae M 19 christi] christo V
 orthodoxiae] ortodoxiae V orthodoxae CB¹ orthodoxa B² tenebrae] tennbrae M¹

τὸ σκυθρωπὸν εἰς χαρὰν, πάντα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταπεφοίτηκε διὸ καὶ ἡμεῖς ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ τὴν τῆς εἰρήνης ἀπολαβούσαις χάριν συγχαίροντες ἀποστολικῶς ὑμᾶς προσφθεγγόμεθα· *χαίρετε, χαίρετε καὶ πάλιν ἐρῶ· χαίρετε*· τριαδικὴν γὰρ χαρὰν ἡμῖν ἢ τριάς ἔχαρίσατο.

- 5 Ἔρρωσθε, πανίεροί τῆς εὐσεβείας ὑπεριστάμενοι, καὶ τοῦ ἡμετέρου κράτους ὑπερευχόμενοι·

Ἡ ὑπογραφή

+ LEGI +

10

Ἀντίγραφος ἀναφορὰ σταλεῖσα παρὰ Λέοντος τοῦ ἀγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα ἐπικυρούσα καὶ ἀποδεχομένη τὰ ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ ἔκτη συνόδῳ πραχθέντά τε
15 *καὶ ὀρισθέντα.*

Ἡ ἐπιγραφή.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ γαληνοτάτῳ δεσπότῃ νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ τέκνῳ ἀγαπητῷ τοῦ
20 θεοῦ καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ Λέων ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ.

Τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, οὗ τινος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰσὶν αἱ τοῦ κόσμου βασιλείαι, αὐτῷ μικροὶ τε καὶ μεγάλοι εὐχαριστοῦμεν τῷ οὕτως εἰς ὑμᾶς μεταγαγόντι τὴν ἐπίγειον βασιλείαν, ὅπως τὴν οὐράνιον μᾶλλον φιλοτιμήσεται ὑμᾶς περινοστήσαι. πλεῖον γὰρ
25 ἔστιν ὅτι προσηλωμένοι τῷ θεῷ παρρησιάζεσθε ὥσπερ ὅτι ἐκ τῆς θεοθεν ὑμῖν προσπορισθείσης τιμῆς βασιλεύ(ε)τε. καὶ τοῦτο γὰρ ἐκεῖνο ὑμᾶς ὠφελεῖ <παντελῶς ὑποταττομένους>. τὴν γὰρ δόξαν τοῦ πατρικοῦ διαδήματος ἔτι τικτόμενοι καρποῦσθε τῇ οὐρανίῳ εὐσπλαγχνίᾳ ἢ γὰρ ὑμῶν εὐσέβεια καρπὸς ἔστιν οἰκτιρμοῦ, ἢ δὲ ἐξουσία φύλαξ τῆς καταστάσεως. τοιγαρὸν δι' ἐκείνης ἢ βασιλικῆς διάνοια τῷ θεῷ προσαρμόζεται, διὰ ταύτης
30 δὲ τὸ δικάζειν τοῖς ὑπηκόοις προσνέμεται. ἐκείνης ἢ εὐπορία τοῖς πτωχοῖς βοηθεῖ, ταύτης

3 Phil. 4,4   22 1. Tim. 6,15

22 – 27 cf. p. 52,27 – 28; cf. ACO ser. II vol. I p. 75,9 – 17

MT

4 ἡμῖν] ὑμῖν T   14 ἔκτη] ζ' T   17 ἐπιγραφή] ὑπογραφή T   24 φιλοτιμήσεται] φιλοτιμήσεται M
25 ὑμῖν] ἡμῖν T   26 regnatis = βασιλεύ(ε)τε] βασιλεῦ καὶ M   βασιλεῦ τε T   ἐκεῖνο]
κάκεῖνο M   26 – 27 omnino subiectos = <παντελῶς ὑποταττομένους> om. MT   27 ἔτι τικτόμενοι]
ἐπιτικτόμενοι T   28 ὑμῶν] ἡμῶν T   30 ἐκείνης] ἐκεῖνοις T

transfiguratur et luctus in laetitiam et contristatio in gaudium. omnia ad meliora transgrediuntur. propter quod et nos ecclesiis dei quaed⟨a⟩m pacis gratiam acceperunt congratulantes apostolicae traditioni alloquimur uobis: *gaudete, gaudete, iterum dico: gaudete!* ternum enim gaudium trinitas nobis concessit.

Bene ualeatis, sacratissimi auxiliores pietatis, orantes pro nostro imperio!

5

Et manus diuina

LEGIMUS

Datum .X. Kalendas Ianuarias Constantinopolim in ⟨a⟩postulorum imperante domno piissimo perpetuo augusto Constantino imperatore anno XXVIII et post consulatum eius anno XIII indictione .X.

10

Scripta Leonis papae ad Constantinum piissimum augustum.

15

Regi regum, in cuius potestate sunt regna mundi, pusilli cum magnis gratias agimus, qui ita in uobis terrenum contulit regnum, ut caeleste uos magis ambire concederet. plus est enim quod in deum defixa mente confiditis quam quod de collato uobis diuinitus honore regnatis. illud enim uobis, hoc proficit omnino subiectis. nam triumphalem paterni diadematis gloriam nascendo superna miseratione fruimini. pietas enim uestra fructus misericordiae est, potestas autem custos est disciplinae. per illa igitur regia mens deo iungitur, per ista uero censura subditis adhibetur. illius opes inopes adiuuat, huius autem

20

V CB MN

1 transfiguratur] transfiguatur V¹   transforatur M¹   transfertur M² *marg.*   luctus] lutus V
in laetitiam] in letitiam V   in tristitiam MN   contristatio] constrictio V   contistatio C¹
gaudium] gaudio V C M¹N   gaudium B¹   1 – 2 transgrediuntur] transgrediunt B¹   tragrediuntur
M¹   2 quaed⟨a⟩m] quedum V CB¹ MN   quae nunc B²   gratiam] gratiam V   acceperunt]
acciperunt C   3 apostolicae] apostilicae V   apostolicae B   traditioni] tradicioni V N   tra-
ditione CB   alloquimur] adloquimur CB   alloquamur M   uobis B² *del.*   gaudete¹] gaude
B¹   gaudete et gaude B¹   gaudete²] gaude V¹   dico *om.* V N   5 ualeatis] ualetis N
sacratissimi] sagratissimi C   auxiliores] uixiliores V   pietatis] pietates V   pietas C¹   10
datum] data CB   .X.] decimo MN   kalendas] KL V   KLDS C   kat N   ianuarias]
ian V B MN   constantinopolim] constantino V   constan. M   constantini N   in
⟨a⟩postulorum *om.* B N   ⟨a⟩postulorum] opostulorum V C M   imperante] imperia CB   impri
M   impri N   domno] domn V   dom M   11 piissimo] piissimus N   perpetuo] pp V
MN   augusto] aag V MN   constantino] constantinus N   imperatore] impp V   impp N
post consulatum] precatio V   post consolatium C   post consalatum B   post consulatu N   12
.XIII.] tertio decimo M   indictione] indicatio V   inditione CB   .X.] decima MN   14
scripta ... augustum *om.* M   papae] pp N   constantinum] costantinum V   16 regi] rege C
sunt] sut V   regna] regne C¹B¹   pusilli] posilli V   pussilli C   gratias] gracias C   gras
M   17 qui ita] quita V (!)   in B² *del.*   uobis] nobis N   caeleste] celeste V N   caelestae
C   ambire] abire V   18 deum] deo CB   collato] conlato CB   19 honore] hononore V
regnatis] regnantis V¹   hoc uobis V   proficit] profecit C   omnino subiectis] omnino subiectos
V¹   triumphalem] triumfalem CB   20 diadematis] deadematis V   dadematis C¹ (!)   gloriam]
gloria V B²   uestra] uestras B¹   21 custos] custus V N   est² *om.* V   disciplinae] discipliniae
V   illa] illam B M   22 ista] istam CB M   censura] consensura V   censuram M¹   sub-
ditis] subdictis V   opes] opus B²   adiuuat] adiubat V

δὲ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἐκ τῆς ἀληθοῦς ὁδοῦ διορθοῦνται. οὐδὲ γὰρ μικρά τις τῶν βασιλευόντων τυγχάνει ἢ φροντίς τοῦ τὰ σφαλερὰ διορθοῦσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις θριαμβεύει, ἐπειδὴ [ὡς νομίζω] <δηλαδή> αὐτῶ τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν ὑποτάσσοι δουλεύοντες, δι' οὗ δηλονότι τῆ σκέπη καὶ τῶ δώρῳ βασιλεύουσι. διὸ καὶ θεόθεν
 5 προτυπωθεῖσα ἢ φιλόχριστος ὑμῶν εὐσέβεια καὶ ἄξιον κατοικητήριον τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐν τῷ κρυπτῷ τῆς οἰκείας καρδίας ἐτοιμάσασα, ὅσον τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κανόνα τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας περιπτυσσομένη τῆς ἐξ αὐτοῦ δωρηθείσης αὐτῇ βασιλείας ἀρχηγὸν ἀποδείκνυσι, τοσοῦτον τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ σεβάσμιον, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἁγία μήτηρ ἐκκλησία, ὡς γνήσιον καὶ πρωτότυπον αὐτῆς τέκνον
 10 περιθάλλον τε καὶ φιλοτιμούμενον ἐπὶ τῇ οἰκείᾳ [ἀδιακοσμήτῳ] <ἀδιασειστῳ> στερρότητι χαίρειν ἐποίησε. καὶ γὰρ γέγραπται περὶ ὑμῶν, φιλοφρονεῖσθε τοῖς βασιλέων, καὶ περὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς ἐν ὄλῳ διακειμένης τῶ κόσμῳ ἔσονται, φησί, βασιλεῖς οἱ τροφεῖς σου. ὡσαύτως δὲ γέγραπται: τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ, ἐπειδὴ τὰ θεῖα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων προτιμώντες καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν [ἀπροσπαθῶς] <ἀσυγκρίτως>
 15 τῶν βιωτικῶν προκρίνοντες φροντίδων, τί ἕτερον ἢπερ ὅτι τὴν ὀρθὴν τοῦ θεοῦ κρίσιν σεβάξεσθε καὶ καθαρωτάτην θυσίαν καὶ ὀλοκαύτωμα ἑκαῖον θεῖαν εὐωδίαν ἐν τῷ βωμῷ τοῦ ὑμετέρου στήθους σφαγίζεσθε τῇ αὐτοῦ ἀοράτῳ μεγαλειότητι.

Ταῦτα ἐνεργῶς λέγεσθαι περὶ τῆς προθέσεως τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν λογισμοῦ, χριστιανικώτατε βασιλέων, τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ἐνεργούσης θαρροῦμεν, δι' ἧς καὶ μόνης πᾶσα
 20 πλάνη νενίκηται καὶ ἡ ὀρθότης τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως σὺν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰλικρινοῦς ἀγάπης παρὰ πᾶσι τοῖς προέδροις τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν ἐπικρατεῖ. ἐκεῖ γὰρ ἡ ἀλήθεια τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως διαλάμπει, ἔνθα [ὁμολογουμένως] <δηλονότι> ἡ διττὴ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ὑπερζέει. διόπερ εἰ μὴ τὸ ἐκάτερον τούτων ὁ συμβασιλεὺς τῶν βασιλευόντων ὁ παντοδύναμος θεὸς ἐφιλοτιμήσατο
 25 τοῖς ἑαυτοῦ ἱερεῦσιν, οὐδαμῶς ἡ βασιλικὴ εὐγένεια τοῖς ἐσχάτοις ἑαυτῆς δούλοις συγκατέβαινε καὶ πρὸς ὀλίγον τοῦ βασιλικοῦ ὕψους ἐξαιρέτου τυγχάνοντος ἑαυτὴν ἐπεπόθει συναριθμῖον εἶναι τοῦ τῶν ἱερέων καταλόγου διὰ τὸν πρὸς θεὸν ζῆλον. ὦ, ποία ἐνδοξος καὶ ὑψηλοτάτη καὶ ἀληθὴς ταπεινώσις, ἣτις διὰ τὸν πρὸς θεὸν πόθον συγκαταβῆναι κατηξίωσε: τοῖνον τί περιλέλειπται, ἐξοχώτατε σεβαστῶν καὶ πιστότατε βασιλέων, εἰ
 30 μήτοιγε ἵνα ὁ θεὸς ὁ παρέχων τὴν ἐπίδοσιν ταῦτα τὰ πονήματα ἀξίως ἐμπνεύσῃ ἐν τῇ

6–7 Eph. 5,23   8–9 Eph. 1,22–23   12–13 Is. 49,23   13 Ps. 98,4   16 Ex. 29,18   24
 1. Tim. 6,15   30 cf. 1. Cor. 3,7

MT

3 nimirum = <δηλαδή>] [ὡς νομίζω] MT   3–4 ὑποτάσσοι] ὑποτάττουσι M   5 ὑμῶν] ἡμῶν T
 8 αὐτῇ] αὐτοῦ T?   10 inconcussa = <ἀδιασειστῳ>] [ἀδιακοσμήτῳ] MT   11 ὑμῶν] ἡμῶν T   12
 τροφεῖς] τροφῆς T   13 ἀγαπᾷ] ἀγαπᾷ M   14 προτιμώντες πραγμάτων T   incomparabiliter
 = <ἀσυγκρίτως>] [ἀπροσπαθῶς] MT   15 ἢπερ] εἴπερ T   16 ὀλοκαύτωμα ἑκαῖον] ὀλοκαυτώματα
 ἑκκέον T   17 σφαγίζεσθε] σφραγίζεται τῇ M   σφαγιάζε τὴν T   22–23 uidelicet = <δηλονότι>]
 [ὁμολογουμένως] MT   25 τοῖς²] τῆς T   26 ἐπεπόθει] ἐπιποθεῖ T   29 βασιλέων] κωνσταντίνε
 M

a uero tramite deuiantes emendat. non enim minor regnantum cura est praua corrigere
 quam de aduersariis triumphare, quia ei nimirum potestatem suam seruiendum subiciunt,
 cuius profecto munere et protectione imperare noscuntur. unde diuinitus praeordinata
 uestra christianissima pietas et habitaculum dignissimum sancti spiritus in sui cordis
 arcano preparans, quanto *caput ecclesiae dominum Iesum Christum* uerae pietatis regulam
 amplectendo concessi ab eo regni demonstrat auctorem, tantum uenerabile *corpus* eius,
 quae est sancta mater *ecclesia*, ut sincerus et principalis filius largiendo atque fouendo
 inconcussa facit soliditate gaudere. scriptum est igitur de uobis, clementissime principum,
 et de eadem sancta ecclesia toto terrarum orbe diffusa *erunt*, inquit, *reges nutricii tui*.
 pariterque scriptum est: *honor regis iudicium diligit*, quia dum diuina rebus humanis
 praeponitis et orthodoxam fidem curis secularibus incomparabiliter antefertis, quid aliud
 quam iudicium rectum dei cultui mancipatis et sacrificium purissimum atque *holocaustum*
diuinae suauitatis odore flagrantem *in ara* uestri pectoris eius inuisibili maiestati mactatis?

Haec de piissimi animi uestri proposito, christianissime augustorum, efficaciter dici dei
 gratia operante confidimus, qua sola et error omnis euictus est et rectitudo euangelicae
 atque apostolicae fidei cum sinceræ caritatis copula apud cunctos ecclesiarum Christi
 praesules obtinetur. ibi enim christianae fidei ueritas lucet, ubi gemina dei uidelicet et
 proximi caritas feruet. proinde nisi hoc utrumque *rex regum* omnipotens deus suis
 sacerdotibus condonare disponderet, numquam se regia generositas ad infi[r]mos famulos
 inclinasset et paululum regali fastigio seposito unum se de collegio sacerdotum pro zelo
 dei adnumerari concupisset. o, quam gloriosa et praeclsa ueraque humilitas, quae pro
 amore diuino se inclinare dignata est! quid itaque restat, augustis <eg>regie et fidelissime
 princeps, nisi ut *deus qui incrementum dat* haec in corde regio studia dignanter aspiret,

V CB MN

1 tramite deuiantes] tramitte deuaniantes V emendat] amendat C¹ aemendat C² regnantum]
 regnantium MN praua corrigere] pauatorregere B¹ corrigere] corregere C 2 seruiendum]
 seruiendo CB² M² seruiendos B¹ 3 munere] numere B¹ munere B² unde et diuinitus B
 4 dignissimum] dignissimum V sui] suis V cordis] cordes V¹ 5 arcano] archano CB M
 caput] capud N regulam] reculam C 6 concessi] concessisse CB auctorem] autorem N
 tantum] tanto M² 7 ecclesia] ecclesiae B¹ N sincerus] sencerus C¹ filius] filiis B¹
 fouendo] fauendo N¹ 8 scriptum] scrip V clementissime] clementissimi C² clementissimae
 M¹ principum] principium B¹ 9 eadem sancta] eadaem sanctae V diffusa] defusa CB¹
 inquit] inquit B² M reges] regis C nutricii] nutritii N 10 diligit] dilegit C 11 ortho-
 doxam] orthodoxam V C fidem] fide.m V ras. curis om. N incomparabiliter] incomparabiliter
 B² MN quid] quod N aliud] alium V 12 iudicium] iudicium B mancipatis] mancipitis
 N 13 odore] hodore V C flagrantem] flagranter V flagrans B² flagrante MN ara]
 ira V (!) uestri N add. inuisibili] inuisibilis V CB¹ maiestati] magestati B om. N
 14 animi om. V C¹ christianissime] christianissimi CB efficaciter] efficiater V (!) dici] dicit
 N 15 gratia] gracia V C¹ gratiae B¹ qua] quia B¹ quam N error] eror V¹
 omnis] omnes B¹ euangelicae] euangelicae B¹ 16 atque] adque B¹ apostolicae] apostolicae V
 cum ... christi V² add. sincerae] sincere V N sincera C² caritatis] caritastis V cunctos]
 cunctos B cunctis M¹N 17 praesules] praesoles C praesolis B¹ obtinetur] optinetur N
 lucet om. V 17–18 et et proximi B¹ 18 nisi] nisi V¹ omnipotens] om̄p̄s V B 19 ad] ab
 B¹ τοῖς ἐσχάτοις = infi[r]mos] infirmos V CB MN 20 inclinasset] inclinaset C¹ paululum]
 paululum B¹ paulum N seposito om. M reposito N pro] quod V (!) 21 adnumerari]
 admunerari C¹ concupisset] concupiscet C¹ N gloriosa] gloriosam V 22 augustis] augistis C
 M ἐξοχώτατε = <eg>regie] regiae V CB regie MN 23 deus] deo V incrementum]
 incrimmentum B regio] regi C² studia] studea CB¹ aspiret] aspiceret B¹

βασιλικῆ ὑμῶν καρδίᾳ καὶ αὐξήσῃ καὶ πληρώσῃ ἐν ὑμῖν τὸ φῶς τοῦ καθολικοῦ δόγματος, ἵνα [φωτίζωνται] <φυγαδεύονται> τῆς αἰρετικῆς φαυλότητος αἱ συννέφειαι;

Ἔπειτα καὶ τοὺς ληγαταρίους τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τῆς μητρὸς ὑμῶν τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, τοὺς οἰκέτας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, Θεόδωρον καὶ Γεώργιον τοὺς πρεσβυτέρους καὶ Ἰωάννην τὸν διάκονον, τὰ ἡμέτερα τέκνα, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν ὑποδιάκονον [καὶ] ῥεγιωνάριον τῆς ἀγίας ἡμῶν ἐκκλησίας, μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς ἀποδημῶσαντων προσώπων τῶν καὶ παρὰ τοῦ προηγησαμένου ἡμᾶς τῆς ἀποστολικῆς μνήμης Ἀγάθωνος τοῦ πάπα κατὰ τὴν ὀγδόην ἐπινέμησιν ἕνεκεν τοῦ τῆς πίστεως πράγματος κατὰ κέλευσιν τῆς ὑμῶν εὐσεβείας [αὐθότι] <ἐκεῖσε> σταλέντων διὰ τῆς ἔναγχος διελευθούσης δεκάτης ἐπινεμήσεως τῷ Ἰουλίῳ μηνὶ μετὰ θείων κεραιῶν τῆς ὑμῶν φιλανθρωπίας ἅμα καὶ συνοδικοῖς ὑπομνήμασι μετὰ μεγάλης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἀγαλλιώμενοι ἐδεξάμεθα καὶ ὡσπερ ἀπὸ τινων κυμάτων λύπης εἰς εὐκταῖον γαλήνης λιμένα συνελθόντες καὶ [ἐνησυχάσαντες] <ἀναλαμβάνοντες> μετ' εὐχαριστίας ἠρξάμεθα βοᾶν· κύριε, σῶσον τὸν χριστιανικώτατον ἡμῶν βασιλέα καὶ ἐπάκουσον αὐτοῦ ἐν ἣ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσῃται σε, οὐτινος διὰ τῆς θεοπνεύστου σπουδῆς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἡ εὐσέβεια τῆς ἀληθοῦς καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως ἀναζωπυρεῖ καὶ ἡ δυσώδης τῆς αἰρετικῆς φαυλότητος ἀχλὺς ἐματαιώθη. ἄξιον οὖν ἐστὶ τῷ προφήτῃ συμψάλλειν καὶ λέγειν· κύριε, ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα. τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτόν. ὁ γὰρ βασιλεὺς καθήμενος ἐπὶ θρόνου, καθὼς πού τις σοφώτατός φησι, τῷ οἰκείῳ αὐτοῦ σκοπῷ διεσκέδασε πᾶν πονηρόν. καὶ γὰρ τοῖς μόχοις τῆς ὑμῶν εὐσεβείας τοῦ κυρίου συνεργοῦντος τὸ πονηρόν διεσκορπίσθη, ὅπερ ἡ τοῦ διαβόλου πονηρία πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπάτην ἐπήγαγε, καὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, ὅπερ ὁ Χριστὸς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐχαρίσατο, τοῦτο ἐπικρατεῖ.

Τοιγαροῦν τῶν συνοδικῶν <τὸ> ὕφος ἀναδραμόντες καὶ ἐπιμελῶς περιεργασάμενοι καὶ ἕκαστα τῶν ὑπομνημάτων ἀπαιτήσαντες τὰ αὐτά, ἅπερ καὶ οἱ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ληγατάριοι ἐξηγήσαντο τοῖς συμφωνοῦσιν ἐγγράφοις εὖρομεν συμβαίνειν. καὶ γὰρ ἐπέγνω-

11 cf. Lc. 1,47   13–15 cf. Ps. 19,10   18–20 Ps. 20,2–3   20–22 cf. Prov. 20,8

MT

2 [φωτίζωνται] = fulgentur] <φυγαδεύονται> = fugentur   συννέφειαι] συνεφεῖαι MT   7 παρὰ om.
M   9 illuc = <ἐκεῖσε>] [αὐθότι] MT   13 receptis uiribus = <ἀναλαμβάνοντες> = [ἐνησυχάσαντες]
MT   μετ'] μετὰ T   15 ἢ om. T   16 ἀποστολικῆς καὶ ἀληθοῦς T   16–17 ἢ ... ἐματαιώθη
om. M   18 ἐπὶ] ἐν M   26 <τὸ> om. MT   ὕφος om. M   28 εὖρομεν] ἠύρομεν T

augeat et impleat in uobis lucem catholici dogmatis, qua fugentur haereticae nubila prauitatis?

Denique legatos huius apostolicae sedis, matris uestrae Romanae ecclesiae, pietatis uestrae famulos, id est Theodorum et Georgium presbiteros et Iohannem diaconum, filios nostros, atque Constantinum subdiaconum regionarium sanctae nostrae ecclesiae, una cum personis, quae cum eis profectae fuerant, quae a decessore meo apostolicae memoriae Agathone papa per octauam indictionem pro causa fidei uestra pietate iubente illuc directi fuerant per nuper elapsam decimam indictionem mense Iulio cum dualibus clementiae uestrae apicibus et synodalibus gestis cum magno iocunditatis gaudio *in domino exultantes* suscepimus et quasi de quodam meroris fluctu optate tranquillitatis portum ingressi receptis uiribus cum gratiarum actionibus exclamare coepimus: *domine, saluum fac christianissimum regem nostrum et exaudi eum in die in qua inuocauerit te*, per cuius a deo inspiratum studium per totum orbem terrarum uerae apostolicae traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo hereticae prauitatis euanuit. merito igitur cum propheta canendum est ac dicendum: *domine, in uirtute tua letabitur rex et super salutare tuum exultauit uehementer. desiderium animae eius tribuisti ei et uoluntatem labiorum eius non fraudasti eum. rex enim qui sedet in solio*, sicut sapientissimus quidam ait, *intuitu suo dissipat omne malum. etenim dissipatum est* domino cooperante uestrae pietatis laboribus *malum*, quod diaboli nequitia ad ho<mi>num deceptionem induxerat, et bonum christianae fidei, quod Christus ad salutem hominum contulit, obtinet.

Igitur gestorum synodalium seriem recurrentes curiosaque diligentia singula quaeque gesta sunt flagitantes eadem quae apostolicae sedis legati narrauerant scriptis consonan-

V CB MN

1 fugentur] fugentor CB¹ nubila] nobila V nubela CB¹ nubele B² 2 prauitatis] preuitatis V
 3 denique] deneque M¹ legatos] legatus V B¹ legatis C apostolicae] apostilicae V
 apostolicae B 4 famulos] famulus V presbiteros] presbiteris C M¹N diaconum] diaconus V
 diacono N 5 atque] adque B¹ constantinum] constantinus N subdiaconum] subdiaconus V
 subdiacono N regionarium] regionarum V M¹ 6 quae cum eis M² marg. eis C²B² add.
 profectae] profecta V C profetae B¹ perfecta N quae²] qui B² a decessore] adcessore
 C¹ discessere B¹ apostolicae] apostilicae V 7 agathone] agathonae C N² indictionem]
 inditionem CB pro] per V N causa] causam N 8 elapsam pontum decimam N indic-
 tionem] inditione C inditionem B indiċ M dualibus] dualibus C¹ 9 synodalibus]
 sinodalibus C¹B exultantes] exulteantes V¹ 10 suscepimus] suscipimus C optate] obtate CB
 optatae M optat et N 11 uiribus] uiris C¹ gratiarum] graciaram V C coepimus]
 caepimus MN 12 in² om. M inuocauerit] uocauerit C¹ 13 inspiratum] inspirato M¹ stu-
 dium] studeum C uerae] uirae C apostolicae traditionis] apostilicae tradicionis V pietas]
 pietatis B¹ 14 flagrat] fraglat V N caligo] calico C¹B¹ propheta] profeta B 15 est ac
 dicendum om. MN domine] dum N letabitur] caetabitur C¹ laetabitur C² 16 exultauit]
 exultabit B² M² desiderium] desidesiderium B uoluntatem] uolontatem C uoluntate N
 17 eum om. V sedet] sedit B¹ quidam] quidem V intuitu] inutu V intuito B¹ 18
 omne] omnem CB N pietatis] pietates B¹ 19 laboribus] labores B¹ laboris B² laborimus
 N quod] quo B¹ πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων = ad ho<mi>num] adhortunum V N adortu nunc
 C adhortununc B¹ exhortus B² ad orationum M¹ ad ortationum M² 20 obtinet]
 iudopriam B² add. optinet MN 21 synodalium] sinodalium C¹B N diligentia] dilegentiae B¹
 diligencia B² 21–22 quaeque ut gesta B² 22 eadem] ad eadem MN eadem his que B²
 apostolicae] apostilicae V narrauerant] narrauerunt B

μεν ὅτι ἡ ἀγία καὶ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, ἥτις κατὰ θεοῦ χάριν τῷ βασιλικῷ προστάγματι ἔναγχος ἐν τῇ βασιλίδι συνηθροίσθη πόλει, τὰ αὐτὰ ἄπερ καὶ ἡ [οἰκουμενικῇ] <ἔλη> σύνοδος ἡ τῷ ἀγίῳ καὶ ἀποστολικῷ τούτῳ θρόνῳ συγκειμένη, ᾧ τινι καὶ τὴν διακονίαν ἐκτελοῦμεν, συνήνεσέ τε καὶ ἐψηφίσαστο ἐπὶ τῇ ὀλοκληρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως

5 καὶ τοῖς τῶν πατέρων κανόσι καὶ ὁμογνωμόνως ἅμα ἡμῖν συνωμολόγησε „τὸν ἕνα τῆς ἀγίας καὶ ἀχωρίστου τριάδος εἶναι τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως ἀχωρίστως ἀδιαιρέτως τυγχάνοντα, ὡς ἀληθῶς θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν τοῦτον, σφωζομένης τῆς ιδιότητος μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐν αὐτῷ συνελθουσῶν φύσεων, τὸν αὐτὸν τοῦτον τὰ θεῖα ἐνεργοῦντα ὡς θεὸν καὶ τὰ ἀνθρώπινα

10 ἀχωρίστως ἐνεργοῦντα ὡς ἄνθρωπον *χωρὶς μόνης ἀμαρτίας*, καὶ διὰ τοῦτο δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰ ἐνεργείας ἐσχηκέναι ἀληθῶς ἐκήρυξε“, δι’ ὧν καὶ ἡ τῶν φύσεων αὐτοῦ πρωτοτύπως ἀλήθεια ἀποδεικνύεται πρὸς ἐπίγνωσιν δηλονότι τῆς διαφορᾶς ὧν εἰσι φύσεων, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς εἰς καὶ ὁ αὐτὸς κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς συνέστηκε. δι’ ἄπερ ἀληθῶς ἔδειξε ταύτην τὴν ἀγίαν καὶ ἀξιεπαίνετον καὶ κεκηρυγμένην ἕκτην σύνοδον,

15 ἥτις διὰ τῆς τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνίας τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιανικωτάτης πίστεως τοῖς πιστοῖς φανέρωσ<ε> ἀπροσκόποις ποσὶ κατακολουθήσασαν τῷ τε ἀποστολικῷ κηρύγματι καὶ τοῖς ὅροις τῶν ἀγίων καὶ οἰκουμενικῶν πέντε συνόδων συναινοῦσαν ἐν ἅπασι καὶ τοὺς αὐτῶν περιπτυσσομένην κανόνας καὶ μηδὲν προστιθοῦσαν ἢ ὑπεξαίρουσαν παρὰ τὰ ὀρισθέντα τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν καὶ εὐαγγελικὴν τρίβον ἐξ εὐθείας

20 βαδίζουσας. καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ δι’ αὐτῶν τὸ σχῆμα τῶν ἱερῶν δογμάτων καὶ ἡ διδασκαλία τῶν τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκκρίτων πατέρων ἐφυλάχθη ἔτι δὲ καὶ ὁ κανονικὸς θεσμὸς τῶν προκομισθειῶν πρὸς οἰκοδομὴν πάντων. ἀλλὰ <καὶ> τοῦτο ὑπάρχει ἀληθῶς ἄξιον καὶ τῷ θεῷ εὐάρεστον, ὅτι ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος, ἥτις τὴν αὐτοκρατορικὴν δυναστείαν κατακοσμεῖ καὶ τὴν βασιλικὴν φιλανθρωπίαν φυλάττει

25 κατὰ τὸ διάταγμα τῆς σεβασμιωτάτης εὐσεβείας ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ ἐπηύξησε καὶ καθάπερ ἀκτὶς ἡλίου τὰς πάντων <τῶν ἀνθρώπων> περιεκάθηρε καρδίας, ὅπως πάλιν [ἔνθεν] <ἐκεῖ>θεν τὴν διδασκαλίαν πνευματικῶς τῆς εὐσεβείας κομίσωνται, ὅθεν ἐπίγινώσκειν ὀφείλουσιν εὐμενῶς αὐτοῖς παρασχεθεῖσαν τῆς δικαίας οἰκονομίας τὴν κυβέρνησιν.

10 cf. Hebr. 4,15

5–11 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24–33; cf. Iustinianus imp., Edictum fidei, Abh. BAdW NF 18 (1939) 72,33–74,1 19–20 cf. Cyrillus Alex., epist. III ad Nest., ACO I 1,1 p. 35,13–14

MT

1 ἕκτη] ζ’ T 2–3 uniuersum = <ἔλη>] [οἰκουμενικῇ] MT 5 συνωμολόγησε om. M 8 τὸν om. M 9–10 ὡς ... ἐνεργοῦντα om. M 14 ἔδειξε] ἐδείξ<αμεν> = probauimus? ἕκτην] ζ’ T 16 reserat = φανέρωσ<ε>] φανερώς MT 17 συναινοῦσαν ἐν] συναινέσαμεν T 18 περιπτυσσομένην] περιπτυσσομένη M 22 et = <καὶ> om. MT 25 κατὰ] καὶ M 26 hominum = <τῶν ἀνθρώπων> om. MT 26–27 inde = ἐκεῖ<θεν>] ἐνθεν MT 28 παρασχεθεῖσαν] παρασχεθείσης T

tibus conuenire repperimus. cognouimus enim quod sancta et uniuersalis ac magna sexta
 synodus, quae per dei gratiam imperiali decreto in regia urbe nuper congregata est, eadem
 quae et uniuersum concilium adiacens huic sanctae sedis apostolicae, cuius ministerium
 fungimur, senserit atque decreuerit super orthodoxae fidei integritate regulisque maiorum
 atque concorditer nobiscum confessa est „unum esse de sancta et inseparabili trinitate 5
 dominum nostrum Iesum Christum, ex duabus et in duabus naturis inconfuse insepara-
 biliter indiuisse consistentem, ut uere deum perfectum et hominem perfectum eundem
 ipsum salua[que] proprietate uniuscuiusque in eo conuenientium naturarum eundem ipsum
 diuina operatum ut deum et humana inseparabiliter operatum ut hominem *absque* solo
peccato, et duas idcirco naturales uoluntates duasque naturales operationes eum habere 10
 ueraciter praedicauit“, per quae principaliter et naturarum eius ueritas demonstratur
 usque ad cognoscendam profecto differentiam quarum sunt naturarum, ex quibus et in
 quibus unus idemque dominus noster Iesus Christus consistit. per quae reuera probauimus
 hanc sanctam et laudabilem atque praedicabilem sextam synodum per misericordiam dei,
 qui christianae fidei ueritatem suis fidelibus reserat, apostolicam praedicationem inoffenso 15
 pede fuisse secutam sanctorumque et uniuersalium quinque conciliorum difinitionibus in
 omnibus consentientem et horum regulas amplectentem nihil super statuta orthodoxae
 fidei augentem aut minuentem, sed regiam et euangelicam semitam rectissime gradientem.
 et in his atque per eos sacrorum dogmatum linea et probabilium catholicae Christi
 ecclesiae patrum doctrina seruata est et regulari lima ad omnium aedificationem prolata. 20
 sed et hoc uere dignum deoque gratissimum extitit, quod apostolicae praedicationis
 ueritas, quae imperialem exornat potentiam et principalem clementiam seruat, per augu-
 stissime pietatis edictum in toto orbe terrarum percrebuit et sicut solis radius omnium
 hominum corda lustrauit, ut inde rursus doctrinam pietatis spiritaliter perciperent, unde
 iustae dispensationis gubernacula benigne sibi praeberi cognoscunt. 25

V CBR(12) MN

1 repperimus] reperimus CB   cognouimus] cognoscimus N   enim *om.* V   et *om.* MN
 uniuersalis] uniuersalem V   2 synodus] sinodus CB M   gratiam] gratiam V C   grām M
 imperiali] imperiale B¹   urbe] urbae N²   3 adiacens] adducens V CB¹ MN   sedis] sedes B¹
 apostolicae] apostolicae V   apostolicae B   ministerium] ministerio B² M²   4 fungimur] fun-
 gimus V   super] sub CB   orthodoxae] orthodoxae V   integritate] integritatem M   5 atque]
 adque V   concorditer] concurrat M   inseparabili] inseparabile B¹   6 et in duabus B² *add.*
 inconfuse] inconfusse V   7 consistentem] consistente V   uere] uerum V B   8 σφζομένης τῆς
 ἰδιότητος = salua[que] proprietate V CB MN   10 uoluntates] uoluntates C   12 cognoscendam]
 cognoscendam V   13 probauimus] probauimus V   probabimus M¹   14 synodum] sinodum CB
 15 qui] que V N   apostolicam] apostolicam B   16 secutam] secuta V CR N   difinitionibus]
 definitionibus B MN   difinitionibus R   17 consentientem] consentem V   consentien N
 amplectentem] amplectantem B¹   amplectantem B²   nihil] nichil R N   orthodoxae] orthodoxe
 V   orthoxae M   orthodoxe N   18 gradientem] gradientem C   19 in *om.* N   dogmatum]
 domatum V   dogmata N   linea] linia CB¹R   20 lima] linea B²   omnium] domini R
 aedificationem] aedificationem V   edificationem BR M   aedificatione N   21 hoc] haec N
 uere] uerum V   extitit] existit CB   existit R   quod] et V   apostolicae] apostolicae B
 praedicationis] praedicationis V   22 quae] quia R   imperialem] imperialem C MN   22 – 23
 augustissime eo pietatis V   23 orbe] orbem C   percrebuit] percrebuit M   solis] solius V
 soli N   24 rursus] rursus N   perciperent] perceperint CB¹R   25 gubernacula] gubernaculo B¹
 praebere] praehibere CR   prebere B¹   cognoscunt] cognoscunt V

Τοιγαροῦν συνοδικῆ ἀποφάσει καὶ ψήφῳ βασιλικοῦ διατάγματος καθάπερ τῆ τοῦ πνεύματος διστόμῳ ρομφαίᾳ ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἵρέσεσι καὶ ἡ πλάνη τῆς καινῆς φαν-
 λότητος ἐξεκεντήθη καὶ οἱ ἄρχηγοὶ τοῦ ψεύδους σὺν τῇ ἑαυτῶν βλασφημίᾳ ἐξωλίσθησαν,
 οἵτινες ἐπεχείρησαν στόματι ἱεροσύλῳ ἐκτίθεσθαι ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν
 5 καθ' ὑπόστασιν ἠνωμένων δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξ ὧν καὶ ἐν αἷς
 ἀδιαιρέτως καὶ ἀσυγχύτως συνέστηκε. τοῦτον τοίνυν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀποστολικῆς
 παραδόσεως τὸν τύπον ὁ προηγησάμενός με Ἀγάθων ὁ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης πάπας
 ἅμα τῇ [τιμίᾳ] <ιδ>ίᾳ συνόδῳ ἐκήρυξε καὶ τοῦτον τοῖς προλαβοῦσιν ἐγγράφοις ἐν τῷ τῆς
 [τιμίας] <ιδ>ίας ἀναφορᾷ παγενῶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ διὰ τῶν οἰκείων ληγαταρίων
 10 ἀνέπεμψεν ἀποδεικνύων καὶ ἐπικυρῶν ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων τῆς ἐκκλησίας διδασκά-
 λων χρήσεσιν, ὃν τινα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ κυρίου σύνοδος ἡ διὰ
 τῆς ὑμετέρας γενομένη συνωδῆς ἐδέξατο καὶ ἐν ἅπασιν αὐτὸν σὺν ἡμῖν περιεπτύξατο ὡς
 τὴν εἰλικρινῆ διδασκαλίαν τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐν αὐτῷ
 ἐπιγινώσκουσα[ν] καὶ σημεῖα ὀλοκλήρου εὐσεβείας ἐν αὐτῷ τούτῳ διασκεπτομένη.
 15 ἡ οὖν ἁγία οἰκουμενικὴ καὶ μεγάλη ἕκτη σύνοδος ἦν ἐπινεύσει θεοῦ σπουδαίως ἡ ὑμῶν
 φιλανθρωπία συνεκάλεσέ τε καὶ προηγήσατο ἕνεκεν τῆς εἰς θεὸν ὑπουργίας, ἐν πᾶσι τῷ
 ἀποστολικῷ κανόνι καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐκκρίτων πατέρων ἐξηκολούθησε, καὶ ἐπειδή,
 ὡς προεῖρηται, τῆς ὀρθῆς πίστεως τὸν ὅρον τελείως ἐκήρυξεν, ὃνπερ καὶ ὁ ἀποστολικὸς
 θρόνος τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου, οὗ τινος τὴν διακονίαν εἰ καὶ ἀνάξιοι ὄντες
 20 ἐκτελοῦμεν, σεβασμίως ἐδέξατο. διὸ δὴ καὶ ἡμεῖς καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας τάξεως οὗτος ὁ
 προσκυνητὸς καὶ ἀποστολικὸς θρόνος ὁμογνωμόνως τε καὶ ὁμοψύχως τοῖς παρ' αὐτῆς
 ὀρισθεῖσι συναινέει καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τοῦ μακαρίου Πέτρου βεβαιοῖ καθάπερ ἐπὶ στερεῶ
 πέτρᾳ ἣτις ἐστὶν ὁ Χριστός, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κυρίου τὴν στερρότητα κομιζόμενος.
 Διὰ ταῦτα οὖν, καθὼς δεχόμεθα καὶ βεβαίως κηρύττομεν τὰς πέντε ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς
 25 συνόδους, τὴν τε ἐν Νικαίᾳ καὶ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ πρώτην καὶ

1–2 cf. Hebr. 4,12   23 1. Cor. 10,4

5–6 cf. Symb. Chal., ACO II 1,2 p. 129,30–31

MT

8 sua = <ιδ>ίᾳ] τιμίᾳ MT   9 suae = <ιδ>ίας] τιμίας MT   pagina = παγενῶ   12 ἅπασιν]
 πᾶσιν M   ἡμῖν] ὑμῖν M   14 διασκεπτομένη] διασκεπτομένη T   15 ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ M
 ἕκτη] ζ' T   18 ὃνπερ] ὅπερ M   21 αὐτῆς] αὐτοῖς M¹   23 κομιζόμενος] κομιζόμενοις T   25
 τὴν ἐν¹ om. T

Synodali igitur sententia et imperialis edicti censura tamquam *ancipiti spiritus gladio* cum priscis heresibus etiam nouae prauitatis error expunctus est et qui auctores falsitatis extiterunt cum suae blasphemiae labe prostrati sunt, qui ore sacrilego temptauerunt asserere unam uoluntatem et unam operationem in duabus subsistentialiter unitis naturis domini nostri Iesu Christi, ex quibus et in quibus indiuisibiliter et inconfuse constitit. 5 hanc igitur rectae atque apostolicae traditionis normam decessor meus Agatho apostolicae memoriae papa cum sua synodo praedicauit, hanc scriptis procurrentibus in suae suggestionis pagina uestrae pietati per suos legatos emisit adprobans et confirmans testimoniis sanctorum ac probabilium ecclesiae doctorum, quam sancta nunc magna synodus domini et uestro fauore celebrata suscepit et in omnibus nobiscum amplexa est utpote beati Petri apostolorum principis sincera doctrina in ea cognoscens et inutilatae pietatis in hac signa contrectans. 10 sancta igitur uniuersalis et magna sexta synodus, quam nutu dei uestra clementia et sedule conuocauit et pro dei ministerio praefuit, apostolicam in omnibus regulam et probabiliu patrum doctrinam secuta est, et quia difinitionem rectae fidei, ut dictum est, plenissime praedicauit, quam et apostolica sedes beati Petri apostoli 15 cuius licet impares ministerium fungimur, ueneranter suscipit. idcirco et nos et per nostrum officium haec ueneranda sedis apostolica concorditer ac unianimiter quae difinita sunt ab ea consentit et beati Petri auctoritate confirmat sicut supra solidatam *petram qui Christus est* ab ipso domino [accipientiam] accipien<tis> firmitatem.

Propterea, sicut suscepimus atque firmiter praedicamus, sancta quinque uniuersalia 20 concilia, Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesenum primum, Chalcedonensem et denuo

V CBR MN

1 synodali] sinodali V C¹B edicti] edictis B¹ tamquam] tanquam B ancipiti] anticipiti M¹N
 2 etiam cum nouae CR expunctus] expunctus B¹ et B² *add.* qui] quia R auctores]
 autores B 3 blasphemiae] blasphemiae B¹ blasphemiae B²R prostrati] protrati B¹ ore] hore
 V N temptauerunt] temptauerunt B 4 asserere] adserere CB unam¹] una C² *add.* uolun-
 tatem] uolontatem C unam²] una B subsistentialiter] subsistentialiter V unitis] unitatis B¹
 naturis] naturae V 5 constitit] consistit R M *arg.* 6 apostolicae] adpostolicae V apostolicae
 B traditionis] tradicionis V normam] normam M¹ meus] meos B¹ apostolicae] apo-
 stolicae V apostolice B 7 papa una cum M synodo] sinodo CB procurrentibus]
 procurrentibus BR procurcurrentibus N suae] suas B² 7–8 suggestionis] suggestionis V *ras.*
 8 pagina] paginae V pietatis] pietatis CR M¹ legatos] legatus V adprobans] approbans R M²
 testimoniis] testimonius V¹ 9 probabiliu] probalium M¹ synodus] sinodus C¹B 10 celebrata]
 caelebrata C MN² suscepit] suscipit C¹B¹R nobiscum] nocum B¹ utpote] utpute CBR M
 11 sincera doctrina] sinceram doctrinam B ἐπιγινώσκουσα[v] = cognoscens inutilatae] inmulti-
 latae B¹ M¹ 12 contrectans] contractans B¹ contraectans B² sancta] secum R uniuersalis]
 unuersalis V synodus] sinodus C¹B² sinodos B¹ 13 uestra] uestrae V M¹N clementia]
 clementiae V N sedule] sedulae C et cui pro B² apostolicam] apostolicam B 14 quia]
 qui ad R difinitionem] definitionem B M diffinitionem R definitione N 15 quam et]
 eam B² sedes] sedis CB¹ sed et N 16 impares] impar est V C ministerium] misterium
 V ministerio B¹ suscipit] suscepit V 17 officium] offitium B² sedis] sedes MN apo-
 stolica] apostolica B unianimiter] unimiter V¹ unanimiter CB²R difinita] definita B MN
 difinita R 18 supra] spura V solidatam] solidam tam M qui] quae M² 19 domino]
 domno B πέτρα ... κομιζόμενος = petram ... accipien<tis>] petram ... [accipientiam] V N acceptus
 CB¹ accepit B² accipientia M 20 suscepimus] suscipimus B² quinque] quinquae V C
 21 nicenum] nycenum N ephesenum] aephesinum C ephesinum BR M¹ chalcedonensem]
 calcedonensem C¹B¹R M calcedonense B² denuo] de V CB¹ M¹N om. B²

τὴν ἐν Χαλκηδόνι καὶ πάλιν τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἄστινας καὶ πᾶσα ἢ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία κυροῖ καὶ ταύταις ἀκολουθεῖ, οὕτως καὶ τὴν νεωστὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει τῇ εὐσεβεῖ ἐπινεύσει τῆς ὑμετέρας γαληνότητος ἐπιτελεσθεῖσαν ἀγίαν ἔκτην σύνοδον ὡς ταύτας ἐρμηνεύσασαν καὶ ταύταις ἐπακόλουθον τῷ ὁμοίῳ σεβάσματι κρίνοντες δεχόμεθα, 5 καὶ ἄξιως ἅμα ταύταις συναριθμηθῆναι αὐτὴν ψηφίζόμεθα ὡς καὶ αὐτὴν ὡσαύτως τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι συναθροισθεῖσαν. εἶτα δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πιστῶς συνελθόντας ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ὁμοίως ἀναφέρεσθαι κρίνομεν. καὶ γὰρ καὶ ἐν τούτοις καθὼς καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ αὐτὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν ἐνήργησε καὶ ὁ ταύτης καρπὸς ὁ ἀμαράντινος τῇ 10 ὑμετέρᾳ εὐσεβεῖ βασιλείᾳ καταλογισθήσεται παρὰ τοῦ κυρίου, ἦστινος τῷ μόχθῳ συνεργούσης τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος θαυμαστῶς ἀπετελέσθη εἰς αἰῶνας κηρυττομένη.

Προσεπιτούτοις ἀναθεματίζομεν πάσας τὰς αἱρέσεις καὶ τοὺς τούτων ἄπαντας ἀρχηγούς καὶ σπεύστας, οἵτινες κατὰ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ταῖς τοῦ διαβόλου ἀπάταις κρατυνόμενοι πλάνας ψεύδους ταῖς ἐκκλησίαις ἐπεχείρησαν παρεισαγαγεῖν, τουτ- 15 ἔστιν Ἄρειον Σαβέλλιον Μακεδόσιον Ἀπολινάριον Εὐνόμιον Νεστόριον Εὐτυχέα Διόσκορον Τιμόθεον Σεβήρον Θεμίστιον Ὠριγένην τὸν καὶ Ἀδαμάντιον Δίδυμον καὶ Εὐάγριον, ὡσαύτως τὰ συγγράμματα Θεοδωρίτου τὰ κατὰ τῶν δεκαδύο κεφαλαίων τοῦ ἀγιωτάτου Κυρίλλου μετὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς λεγομένης Ἰβὰ πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην σταλείσης, ἅμα δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰάκωβον καὶ Θεοδ(όσι)ον καὶ Γαιανόν, Ἄνθιμον Ζωώραν Δονάτον Ναυάτον 20 Πρισκιλλιανὸν Παῦλον Φωτεινὸν Πελάγιον Κελέστιον Ἰουλιανὸν Φαῦστον καὶ Μαξιμῖνον, οὓς ἡ ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πιστῶν πατέρων ἄτε δὴ ζιζάνια τῆς δεσποτικῆς ἄλωνος λέγω δὴ τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας ταῖς κολάσεσι τῆς γεέννης τῷ πτύφῳ τῆς θείας κρίσεως ἀπεβάλετο. καὶ ὡσαύτως ἀναθε-

9 cf. 1. Petr. 5,4   22 – 23 cf. Mt. 13,35 – 40

MT

2 τῇ² *om.* T   4 ταύτας ἐρμηνεύσασαν] ταῦτα ἐρμηνευοῦσαν T   ἐπακόλουθον] ἐπακολουθεῖν M
ὁμοίῳ] ὁμοουσίῳ M   10 ὑμετέρᾳ] ἡμετέρᾳ T   12 ἀναθεματίζομεν] συναναθεματίζομεν T   13
σπεύστας] σπεύσας M   14 κρατυνόμενοι] κρατούμενοι M   15 εὐτυχέα καὶ διόσκορον M   16 τὸν
om. M   18 Ἰβὰ πρὸς μάριν] Ἰβᾶ πρὸς μάριν T   19 theodosium = θεοδ(όσι)ον] θεόδωρον MT
ζωώραν] ζωόραν T   20 κελέστιον] κελεστίνον M   21 καὶ ἀποστολικὴ *om.* T   23 πτύφῳ] πτοίφῳ
T   καὶ *om.* M

Constantinopolitanum, quae et omnis Christi ecclesia probat et sequitur, ita et quod nuper in regia urbe pio uestrae serenitatis adnisu celebratum sanctum sextum concilium ut eorum sequipedum interpretem pari ueneratione atque censura suscipimus, et hoc cum eis digne connumerari tamquam una et equali dei gratia congregatum decernimus.

et qui in eo fideliter conuenerunt Christi ecclesiae sacerdotes inter sanctos ecclesiae dei patres atque doctores adscribendos aequae censemus. nam et in istis sicut et in illis idem dei spiritus salutem animarum operatus est et huius *inmarcescibilis* fructus imperiali pietati uestrae a domino reputabitur, cuius et per secula praedicando laborem mirabiliter dei gratia cooperante perfectum est.

Anathematizamus prae cetera proinde atque exsecramur omnes hereses omnesque eorum auctores atque fautores, qui aduersus orthodoxam et apostolicam fidem diabolicis decepti fallaciis falsitatis errores in ecclesiis conati sunt introducere, id est Arrium Sabellium Macedonium Apollinarium Eunomium Nestorium Eutychem Dioscorum Timotheum Seuerum Themestium Origenem qui et A<da>mantium Didimum et Euagrium similiter scripta Theodoriti aduersus duodecim sancti Cyrilli capitula cum epistula quae dicitur Ibae missam ad Marin Persam et una cum eis Iacobum Theodosium Gaianum Anthimum Zoaram Donatum Nobatum Priscillianum Paulum Photinum Pelagium Caelestium Iulianum Faustum Maximinum, quos sancta catholica atque apostolica ecclesia de catalogo fidelium patrum utpote *zizania de area* dominicae ecclesiae gehennae supplicio abdicandos *per uentilabrum* diuinae discretionis abiecit. pariterque anathematizamus noui

---

V CBR MN

1 omnis] omnes CR ecclesia] ecclesiae V N quod *om.* R 2 pio] pie V uestrae] uestro
C¹ adnisu] adnissum B¹ ab hiis R adnisu est celebratum B² M² celebratum] caelebratum
CB M¹N celebratum est sanctum M² 3 sequipedum] sequippedum B¹ interpretem] interpraet-
tem CBR interpretum MN atque] adque B¹ suscipimus] suscepimus V C¹B¹ 4 digne et
connumerari M una C² *add.* dei gratia] δὲ γρ̄α MN gratia] gracia C 5 sanctos et
ecclesiae B 6 adscribendos] adscribendos B¹ ascribendos R M² aequae] aequae C cen-
semus] consemus V (!) in¹ *om.* CBR M² *add.* in² *om.* CBR idem] id est N 7 animarum]
animorum B inmarcescibilis] inmarciscibilis CB inmarcessibiles M inmarcescibiles N im-
periali] imperialia V 8 pietati] pietate M¹ reputabitur] reputabatur B² reputabuntur M²
secula] cula B¹ praedicando] praedicandu N¹ laborem] labore B 9 dei] deo B¹ gratia]
gracia V C¹ 10 anathematizamus] o anathematizamus V MN anathimatizamus C anatha-
matizamus B M prae cetera proinde] praeterea B² prae cetera] uel preterea M² *add.* exsecre-
mur] execramur V R exsecremur B execramus N hereses] heresses V 11 atque]
autque V orthodoxam] orthothodoxam V orthodoxiam B apostolicam et orthodoxam CBR
(apostholicam B) 13 apollinarium] apolinarem CBR N eunomium] eonomium CB¹R enomium
N eutychem] eothicen CB¹R euticen M timotheum] thimotheum CB² thimotheuum B¹
14 origenem] originem N δδραμόντιον = a<da>mantium] amantium V CBR MN didimum]
dydimum M euagrium] euacrium R 14–15 similiter et scripta N 15 theodoriti] theodoririti
B² theodorici R theod. .iti M *ras.* cyrilli] cirilli M capitula] caputula V quae]
que V qui M¹ 16 missam] missa B MN¹ ad *om.* CB¹R marin] mariam V marim
M mari N et *om.* N una cum] unacumque C theodosium] theodosum V 17
zoaram] zonram B¹ zoram N nobatum] nouatum CBR priscillianum] priscinianum CB¹
prissianum R priscilianum B² photinum] fotinum CBR pelagium] pelegium N caele-
stium] celestinum V caelestinum MN 17–18 iulianum] iulianum B¹ 18 faustum] faustinum
M¹ maximum] maximum V¹ maximum N catholica] chatholica B ecclesia catholica
atque apostolica MN atque] adque B¹ et R ecclesia] ecclesiae B¹ ecclesia B² catalogo]
cathologo V catalago N 19 utpote] utpute CBR M¹ zizania] zizaniam B gehennae]
gehenne V geenne N 19–20 gehennae ... diuinae C² *add.*, *om.* R 19 supplicio] supplitio C²B
abdicandos] abdicandus C² 20 discretionis] discreationis V discretionis C discriptionis B
pariterque] paterque V¹ anathematizamus] anathimatizamus CB

ματίζομεν τοὺς ἐφευρετὰς τῆς νέας πλάνης, τουτέστι Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν ἐπίσκοπον, Κῦρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Σέργιον Πύρρον Παῦλον Πέτρον τοὺς τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ὑποκαθιστὰς μᾶλλον ἢ περ καθηγητὰς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Ὀνώριον, ὅστις ταύτην τὴν ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν οὐκ ἐνεχείρισε διδασκαλίᾳ ἀποστολικῆς παραδόσεως
 5 ἀγνίσαι, ἀλλὰ τῇ βεβήλῳ προδοσίᾳ μιανθῆναι τὴν ἄσπιλον παρεχώρησε, καὶ πάντας δὲ τοὺς ἐν τῇ ἑαυτῶν πλάνῃ τελευτήσαντας. ὡσαύτως δὲ βδελυττόμεθα καὶ ἀναθεματίζομεν τοὺς τούτων μιμητὰς καὶ συνίστορας, τοὺς τε ἤδη ἔκπαλαι καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὄντας, τουτέστιν Μακάριον τὸν ἀπατεῶνα, τὸν γενόμενον Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον, ἅμα τῷ
 10 τῶν αὐτῶν τῆς πλάνης μαθητῇ μᾶλλον δὲ διδασκάλῳ Στεφάνῳ, καὶ σὺν αὐτοῖς Πολυχρόνιον τὸν νέον ὡς ἀληθῶς Σίμωνα, ὅστις τῇ φαντασίᾳ παιζόμενος τῆς αἰρετικῆς φαυλότητος ἐγείρειν τοὺς νεκροὺς ἐπηγγείλατο, τοῦ δὲ ἀποτελέσματος τῆς ματαίᾳ αὐτοῦ κατατολήσει μὴ ἐπομένου ἐν πᾶσιν ἀπατεῶν ἐδείχθη, ἔτι δὲ καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῶν φρονήσαντας ἢ φρονοῦντας, τοὺς δηλονότι ἐν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν φάσκειν κατατολήσαντας ἢ κατατολμώντας ἢ μέλλοντας κατατολμᾶν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 15 Χριστοῦ, οὓς ἀπεκήρυξεν ἡ προμνημονευομένη ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, καὶ τὸν Μακάριον μὲν τοῦ τῆς προεδρίας ἀξιώματος ἀπεβάλετο, τὸν δὲ μαθητὴν αὐτοῦ Στέφανον καὶ Πολυχρόνιον τὸν μεματαιωμένον γέροντα τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ἐξέκοψε καὶ τοὺς τούτων μετόχους καὶ ἐταίρους, οἵτινες οὐκ ἠβουλήθησαν συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι, ἀνομίαν διελογίσαντο ἐπὶ ταῖς κοίταις αὐτῶν, οἵτινες τὰς ἰδίας πλάνας πανταχοῦ ἐπεχείρησαν κατασπεῖραι, κατ' ἐξαίρετον ὁ Μακάριος, καὶ ὑπὸ τὴν δορὰν τοῦ προβάτου λανθάνων ἐπαναπεφάνθη λύκος καὶ ἀντὶ ποιμένος εὐρέθη κλέπτης καὶ ληστής, ἀπερρίφη ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ τῶν προβάτων ποιμένος τουτέστι τοῦ Χριστοῦ ὡς πολιορκητῆς καὶ λοιμοφθόρος.

18–19 Ps. 35,4–5

20–21 cf. Mt. 7,15

21 cf. Joh. 10,1

22 cf. Joh. 10,2–16

MT

2 τὸν] τε M   6 ἑαυτῶν] αὐτῶν M   6–7 ἀναθεματίζομεν καὶ τοὺς M   7 dudum = ἤδη ἔκπαλαι
 8 ἀπατεῶνα ... ἐπίσκοπον] γενόμενον ἀπατεῶνα τῆς ἀντιοχείων ἐκκλησίας T   9 σὺν αὐτῷ] αὐτ(οῦ)?
 11 τοὺς om. T   15 οὓς] ἄς M   17 ἐξέκοψε τιμῆς T   21 εὐρέθη] ηὔρέθη T   ληστής καὶ ἀπερρίφη M

erroris inuentores, id est Theodorum Pharanitanum episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergium Pyrrum Paulum Petrum Constantinopolitanae ecclesiae subseorsos magis quam praesules nec non et Honorium, qui hanc apostolicam ecclesiam non apostolicae traditionis doctrina lustrauit, sed profana prodicione immaculatam f<oe>dari permittendo conatus est, et omnes qui in suo errore defuncti sunt. similiter anathematizamus et abominamur imitatores eorum et complices, qui dudum fuerant uel nunc usque sunt, id est Macarium quondam fallacissimum Antiochenae ecclesiae deceptorem cum sui erroris discipulum immo magistrum Stephanum, et cum eis Polichronium, nouum, ut uere dictum est, Simonem, qui heretice prauitatis delusus phantasmate mortuos suscitare pollicitus, dum uanam eius praesumptionem effectus non sequitur, fallax et in hoc omnibus conprobatus est, et qui similia eorum sapuerunt uel sapiunt, qui unam uidelicet uoluntatem et unam operationem dicere praesumpserunt uel praesument <uel praesumbunt> in duabus naturis domini nostri Iesu Christi, quos et sancta uniuersalis supra memorata sexta synodus abdicauit, et Macarium quidem de praesulari dignitate deiecit discipulumque eius Stephanum et Polichronium senem uanissimum sacerdotii honore frustraui eorumque participes atque socios qui *noluerunt intellegere ut bene agerent, iniquitatem meditati sunt in cubilibus suis*, qui suos, ut praesertim Macarius, errores huc illucque disseminare conati sunt, et dum sub *ouili* tegmine latens *lupus* appareret et pro *pastore fur et latro* conpertus est, a uero *pastore ouium* Christi ut pestifer ac deuastator abiectus est. idcirco

V CBR MN

1 erroris] errores CB errore M¹ id est] idem B¹ quod est R theodorum pharanitanum episcopum] theodorus pharanitanus episcopus N pharanitanum] faranitanum CBR alexandrinum] alexandrinum B 2 constantinopolitanae] constantinopolitano C constantinopoli R subseorsos] subseorsos B¹ subuersores B² successores R subseorsos N 3 praesules] praesoles CB honorium] .N. N marg. qui] quia B¹ hanc et apostolicam R apostolicae] apostolicae B traditionis] traditionis M¹ 4 lustrauit] illustrauit B² profana] prophana CBR N prodicione] pro traditione CB¹R immaculatam] immaculatam C μισθῆναι = f<oe>dari] fidem dari V CB¹ MN uiolari B² 5 est om. C¹B¹ defuncti] defuncti B¹ anathematizamus] anathematizamus C anathematizamus B 5–6 abominamur] abominamur CBR 6 imitatores] imitatores V complices] complices CBR id est] idem B¹ 7 macarium] macarium V¹ macarum CB¹ N macharium M quondam] quodam CB quoddam N antiochenae] antiochese V R antiochaese C antiochese B¹ N antiochia M sui] suis N 8 discipulum] discipulo C²B² discipulis R magistrum stephanum] magistro stephano B² polichronium] polichronium V polychronium C pollicronium M¹ policronium R M² pollichronium N ut B² add. 9 simonem] symonem V B N delusus phantasmate mortuos] delutus phantesmate mortuus V 10 dum ... uanam V ras. praesumptionem] presumpsitionem V presumptionem B effectus M² add. non] nos B¹ fallax] falax C hoc M² del. 10–11 conprobatus] conpatius V comprobatus MN 11 sapuerunt] superunt M¹ uidelicet] uedelicet V¹ uoluntatem] uoluntatem C 12 unam] una B praesumpserunt] praesumpserint ue C² praesumpserunt ue M² praesumpserunt presumpserunt N ἢ μέλλοντας κατατομᾶν = <uel praesumbunt> om. V CBR MN 13 supra] super V memorata] memerata C¹ 14 synodus] sinodus CB macarium] macharium M praesulari] praesolari CBR presulari N 15 stephanum] stephephanum B polichronium] polychronium CB policronium R pollycronium M¹ polycronium M² senem] senem B¹ sacerdotii] sacerdotii C¹R honore] hominem R honorem N frustraui] frustraui M¹ eorumque] eorum R 16 atque] adque B¹ socios] socios CB¹ socios R intellegere] intelligere R M² iniquitatem] iniquitatibus CR meditati sunt] meditatus est N (Vulg.) 17 ut] et V MN macarius] macerius B¹ macharius B² M errores M² add. disseminare] dissimulare V 18 latens] lantes V N appareret] appareret V N apareret M¹ et² M² del. conpertus] conpertus M 19 christi] christo M deuastator] deuastator V

διὸ καὶ τῷ τοῦ ἀναθέματος δόρατι ἀξίως ἐπλήγησαν καὶ αἰωνίοις συνδεθέντες δεσμοῖς μὴ βουλόμενοι μετανοῆσαι ἀνευλύτως ἀναφραγέστες κατέχονται, μήπως πάλιν διαναστάντες καὶ τῷ μiasmῶ τῆς οἰκείας λοιμοφθόρου διδασκαλίας τῇ ἀχαλινώτρῃ αὐτῶν τόλμη τινὰς τῶν ἀπλουστέρων μολύνωσιν, οἵτινες καὶ μέχρι τοῦ παρόντος ἐπιμόνωσ τῇ οἰκείᾳ αὐτῶν ἐνστάσει προσμεῖναι ἠθέλησαν ἥπερ ἵνα πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐπιστρέψαντες σωθῶσιν. τῇ γὰρ χρονίᾳ κακίᾳ ἐσκληρύνθη ἡ καρδιά αὐτῶν καὶ παρὰ πᾶσιν ἐφάνησαν συνειδήσει μᾶλλον ἥπερ ἀγνοίᾳ ἐξολισθήσαντες, ὡς ἐκουσίως ἐπιμαχόμενοι τῇ ἀποστολικῇ ἀληθείᾳ καὶ μᾶλλον τὴν ἑαυτῶν ἥπερ τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐπιζητοῦντες, ὁπόταν ὁ κύριος ὑπομιμήσκη τοὺς πλημμελοῦντας προτρέπων πρὸς διόρθωσιν μετανοίας. οὐ γὰρ βούλεται τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλ' ἵνα ἐπιστραφῇ καὶ ζήσεται.

Ὅτι γὰρ ὑπομιμήσκειν κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διὰ θείων αὐτῆς γραμμάτων τὴν ἡμετέραν οὐδενότητα, ἵνα μνηθῶσιν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς σωτηριώδους διδασκαλίας, ὅπως φθάσωσι πρὸς τὴν τῆς ὑγιουῖς πίστεως γνῶσιν, ὡς ἀσθενοῦσι καὶ περὶ τὴν πίστιν ναυαγοῦσι τούτοις καὶ χεῖρα πνευματικῆς διδασκαλίας ἐπιδεδώκαμεν σπουδαίως, ἵνα πρὸς τὸν τῆς ἀληθείας λιμένα ἀφίκωνται, καὶ πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι τῆς ὑγαιουούσης πίστεως τὴν ὀρθότητα ἀδιαλείπτως ἰατρικὰ βοηθήματα παρεχόμεθα, καὶ κατὰ τὸ ἀρμόζον τῇ ἡμετέρᾳ διακονίᾳ οὐ παρελείπομεν ὑπομνήσεως ἰατρεῖον παριστᾶν τοῖς ἐθέλουσι. κἂν εἰ δὲ πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς πίστεως ὁ χαρακτήρ τῆς γραφῆς τοὺς θαυματομένους ἀγῶνας τῆς ὑμετέρας πραότητος καὶ τὴν μονογενῶς ἐνοῦσαν αὐτῇ ἀγρυπνίαν οὐκ αὐταρκεῖ διηγῆσασθαι, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο τῆς ἀνδρείας ὑμῶν τὰ ἐξαίρετα σιωπῇ παρεπέμφθη τοῦ παντὸς κόσμου πανταχοῦ ταῦτα βοῶντος:

5 1. Tim. 2,4   6 cf. Ps. 94,8   8–9 Joh. 5,44   10 Ez. 33,11   13 cf. Tit. 2,1   cf. Tit. 2,8
16 cf. Tit. 2,2

MT

3 διαναστάντες] διαναστέντες T   4 τόλμη] τόλμα T   5 ἥπερ] εἴπερ T   6 ἐπιστρέψαντες]
ὑποστρέψαντες T   7 ἥπερ] εἴπερ T   15 σπουδαίως ἐπιδεδώκαμεν M   16 monita = βοηθήματα
17 καὶ om. T   18 ἐθέλουσι] θέλουσι M   εἰ δὲ] οἶδε M   20 αὐταρκεῖ] αὐταρκεῖν M   ἄνταρκεῖ
T   22 ταῦτα om. M

digne anathematis telo percussi sunt et aeternis uinculis conligati peniteri nolendo insolubiliter tenentur obstricti, ne rursus ineffrenatae praesumptionis audaciam concitati suae pestiferae doctrinae contagio qu<os>quam de simplicibus maculent, qui etiam nunc usque in sua obstinatione peruicaciter perseuerare maluerunt quam *ad ueritatis cognitionem* ut saluantur penitendo conuerti. *obdurauit enim cor eorum* diuturna malitia et omnibus 5 claruerunt conscientiae magis quam ignorantiae labe prostrati, ut sponte rebelles apostolicae ueritatis et suam magis quam *dei gloriam inquirentes*, cum dominus moneat ad penitentiae correctionem delinquentes exortans: *nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat*.

Nam quod per diuina scripta uestra pietas nostram exiguitatem commonere dignata 10 est, ut salutarem doctrinam et orthodoxae fidei dogmatibus inbuerentur, quatenus *ad sanae fidei* scientiam peruenirent, ut egrotis et naufragantibus circa fidem sedulo eis et manum spiritalis doctrinae porreximus, ut ad portum ueritatis pertingerent, et medicinalia monita ad cognoscendam *sane scientiae* rectitudinem indesinenter contulimus, et quod ad nostrum ministerium congruit admonitionis remedia non omittimus cupientibus exhibere. 15 licet autem scripturae stilus pro statu apostolicae et euangelicae fidei ammiranda certamina uestrae clementiae et uigilantiam singularem narrare non sufficit, sed non ideo <taciturnitate> praetermittenda sunt fortitudinis [eius] <uestrae> insignia, dum ubique orbis uniuersus eius canit praeconia:

V CBR MN

1 digne] digni V anathematis] anathimatis CB telo] tilo B² (stilo) telo B² add. percussi] percussi M conligati] conligati V¹ conlegati V² CB¹ colligari R om. N peniteri] penitere B² confiteri R poeniteri M² nolendo] uolendo R 1–2 insolubiliter] insolubiliter V insolubiter C¹ 2 tenentur] tenetur C¹ obstricti] obstructi R N ne] nec V rursus] rursus C ineffrenatae] inefrenatae CBR N in effrenato M audaciam] audatiam V B¹ audacia M audatia N 3 pestiferae] festifere V B N contagio] cogitatione R τινός = qu<os>quam] quequam V quemquam CBR MN maculent om. CBR utecciant B² (?) add. 4 peruicaciter] perficaciter M¹ cognitionem] cogitione B¹ cognitione B² 5 saluantur] saluarentur R obdu.rauit V ras. enim om. N enim...cor M ras. diuturna] deuturna V malitia] malicia V CR 6 claruerunt] clauerunt V C¹ conscientiae] scientie N 7 gloriam] gloria V moneat et ad B 8 penitentiae] poenitentiae C paenitentiae M delinquentes] deliquentes N exortans] exhortans CR N peccatoris] peccatorum C¹B 10 commonere] commouere V BR M commore N dignata] dignatus B¹ 11 salutarem] saluarem CB¹R salutari B² salu...em M ras. orthodoxae] ortodoxae V inbuerentur] imbuerentur CB M² 12 sanae] sana V sane R N scientiam] scientia V C N peruenirent] peruenerent B¹ egrotis] egroti V CB¹R M¹N 13 manum] manu R porreximus] preximus V¹ pertingerent] pertingerint B¹ 14 monita = βρηθήματα cognoscendam] cognoscendum B¹ 15 ministerium] misterium V mynisterium N admonitionis] admontionis V omittimus] obmittimus CR M² obmmittimus B 16 licet] liceat M¹ scripturae] sequitemur R stilus] stelus CB¹ scelus R filius M¹ pro statu] prostratu CR N apostolicae] apostholicae B ammiranda] admiranda CBR M² 17 clementiae] clemenciae V uigilantiam] uigilantia M²N narrare] narra.re V ras. sufficit] suffecit CR 17–18 σιωπή = <taciturnitate> om. V CBR MN 18 ὑμῶν = <uestrae>] [eius] V MN om. CBR insignia] insinia C¹ ubique] ibique C¹ 19 uniuersus] uniuersis N canit] canet B¹

Ἦ ἀγία μήτηρ ἐκκλησία, ἀνάστηθι, ἀπόθου τὸ ἔνδυμα τῆς στυγνότητος καὶ *ἐνδυσαι τὴν στολὴν τῆς εὐφροσύνης σου*· ἰδοὺ ὁ υἱός σου ὁ συστατικώτατος βασιλέων, ὁ σὸς ἐκδικητὴς καὶ βοηθὸς σου, μὴ παραχθῆς· περιεζώσατο γὰρ ῥομφαίαν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ διαιρεῖ τοὺς ἀπίστους ἀπὸ τῶν πιστῶν, *ἐνεδύσατο πίστεως θώρακα καὶ περικεφαλαίαν σωτηρίας ἐλπίδα*. ἰδοὺ ὁ σὸς πρόμαχος, ὁ νέος Δαυίδ, *μὴ φοβηθῆς, θάρσει*· οὐ γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἐνὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους βασιλεύς, ἀλλ' οὗτος ὁ σὸς ὁ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ εὐσεβέστατος βασιλεύς, πορφυρωθεὶς ἐν τῷ τοῦ Ναζωραίου αἵματι τὸν σὸν πολέμιον τὸν μεγαλορρήμονα Γολιάθ κατέβαλε καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν φάλαγγα πανταχοῦ διεσκόρπισε καὶ *ἐπάταξεν* αὐτοῦ πληγῆ λίθου *τὸ μέτωπον*, ἔνθα σφραγὶς εὐσεβείας οὐχ ὑπῆρχε, καὶ 10 τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθείσης οὐδεμία ἰσχὺς (ἐν τοῖς μέλεσι αὐτοῦ) περιελείφθη. καὶ ἰδοὺ πανταχοῦ ἐπὶ δόρατος θριαμβεύεται· συναθροίσθητε οὖν καὶ συνέλθετε, ᾧ θεοσεβέστατοι παντὸς τοῦ κόσμου οἱ λαοὶ ἅμα τοῖς ἱερεῦσι τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν· ἄσατε μεγάλη τῆ φωνῆ λέγοντες· ἐνίκησεν ὁ νέος Δαυίδ, ὁ συστατικώτατος τῶν ἀγούστων, οὐ μόνον ἐν χιλιάσιν, οὐδὲ γὰρ τὴν καθολικὴν νίκην τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος δυνήσεται 15 τις ἀριθμητικῶς συμπεριλαβεῖν, ἀλλ' ἔτι μὴν καὶ αὐτὸν τὸν [ἀρχηγόν] <ἔξαρχον> καὶ πολέμιον καὶ ἡγεμόνα καὶ ἐρεθιστὴν πάντων τῶν κακῶν καὶ τῆς πλάνης τὸν διάβολον μετὰ τῶν αὐτοῦ ταγμάτων καὶ τῶν συνδρόμων τῷ ὄπλῳ τῆς ἀληθοῦς ὀρθοδόξου καὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ ὁμολογίας κατέσβησεν. εὐφράνθητι οὖν, ἀγία μήτηρ ἐκκλησία, ἀμέριμος ὑπάρχουσα περὶ τῆς σῆς ἐλευθερίας, ἢ πολλακίς καταπολεμηθεῖσα 20 ἀλλὰ μηδαμῶς ἐγκαταλειφθεῖσα· ἀνέστησε γὰρ ὁ σὸς ἀήττητος βασιλεύς ὁ Χριστός, βασιλέα φιλόχριστον τὸν σὸν ὑπέρμαχον, τὸν σὸν εὐεργέτην καὶ εὐπάροχον, οὗ τινος τῷ σπουδάσματι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τὴν ἑαυτῆς ἐπισυναγαγοῦσα λαμπρότητα ὅλον καταυγάζεις τὸν κόσμον καὶ πάντες οἱ πιστοὶ ἀγαλλιώνται εὐχαριστίας ἀναπέμποντες,

1–2 cf. Is. 52,1; Bar. 5,1   4–5 1. Thess. 5,8   5 cf. Mt. 14,27   7 cf. Is. 9,1; Mt. 2,23   9 cf. 1. Reg. 17,19   16 cf. 2. Macc. 4,1   18 cf. Ps. 5,1 etc.

MT

1 ἀνάστηθι | ἀνάστα M   10 in membris eius = <ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ> om. MT   15 principem = <ἔξαρχον> | [ἀρχηγόν] MT   23 εὐχαριστίας ἀναπέμποντες | εὐχαριστίαν ἀπέμποντες T

O sancta mater ecclesia, exsurge, depone palleum meroris et *induere stolam iocunditatis* tuae! ecce filius tuus constantissimus principum, defensor tuus, adiutor tuus, ne commouearis! accinctus est gladium uerbum dei, quo diuidit incredulos a fidelibus, *induit se lorica[m] fidei et galeam spem salutis.* en propugnator tuus, *confide, ne metuas,* 5 nouus Daud! non ille rex unius gentis Iudaicae, sed hic tuus christianae plebis piissimus princeps, Nazareni sanguine <pu>rp<u>ratus deiecit Goliath magniloquum, hostem tuum, et cunctum agmen eius huc illucque dispersit, *percussit frontem* eius iactu lapidis, ubi non inerat signaculum pietatis, amputatum est caput eius et in membris eius nullus uigor relictus est, en ubique triumphis portatur in pilo! congregamini pariter et uenite, o relegiosissime Christi ecclesiarum cum sacerdotibus plebes, toto orbe diffusae! canite 10 magna uoce et dicite: uicit nouus Daud, constantissimus augustorum, non in milibus solum, nec enim generalem euangelicae praedicationis uictoriam numerorum uinculis quisquam poterit comprehendere, sed et ipsum principem et hostem, ducem ac incentorem omnium malorum et errorum diabolum, cum suis legionibus atque fautoribus per arma uerae orthodoxae atque apostolicae traditionis et confessionis extinxit. exulta 15 nunc securi, sancta mater ecclesia, de libertate tua, sepius inpugnata sed non derelicta! suscitauit rex tuus inuictissimus Christus christianissimum principem propugnatorem tuum, benefactorem tuum atque opulentissimum largitorem, cuius studio orthodoxa fides recollecto splendore totum orbem inradiat, fideles omnes gratias referentes exultant,

V CBR MN

1 ecclesia] ecclesiae V   exsurge] exurge N   depone] depoene B¹   palleum] pallium B² M²
meroris] memoris V N   maeroris M   induere] induere R M¹   2 constantissimus] constantinus M
principum] principium V R M¹N   princeps M²   defensor] deffensor R   ne] nec V   2–3
commouearis] comouearis B   3 accinctus] accintus B   est] es N   uerbum] uerbi N   quo]
qui B   diuidit] uidit N   incredulos] incredulus V   4 lorica[m]] lori.cam V *ras.*   gloria M
galeam] galleam C   en] et R M² *del.*   5 gentis] genitis V¹   gentes CB⁴R   tuus] tustus B¹
tuis R   piissimus] piissime V   6 princeps] principes N   nazareni] nazarenis M¹   sanguine]
sanguinae C   sanguinem M¹   sanguinem M²N   πορφυρωθεις = <pu>rp<u>ratus] corporatus V
CB² MN   corporatis R   comparatus B¹   deiecit goliath C² *add.*   goliath] goleam V C¹B¹
glā N   magniloquum] magniloquium R   magnilocum M¹N   hostem] ostem V   ostem. M¹
ras.   7 et cunctum M² *add.*   iacta lapidis huc illucque dispersit percussit frontem eius iacta lapidis C
illucque] illucque M¹   lapidis iactu V¹   ubi] ibi N   8 inerat] erat M¹N   amputatum]
amputandum C¹   amputandum B¹   caput] capud V B¹   membris] membris V B N   9
relictus est] relictus R   portatur] portator V   pariter] pater V¹   uenite] ueniente V   10
relegiosissime] relegiosissimae B¹   reliosissimae M¹   religiosissime R M²N   christi = θεου
ecclesiarum] ecclesiae B²   cum *om.* V   plebes] plebis B   diffusae] difuse C   defuse B
diffuse R N   canite] canete CB¹   11 uicit] uicet B¹   constantissimus] constantissimus M¹
12 generalem] gene.lem M *ras.*   numerorum uinculis = ἀριθμητικῶς   13 comprehendere] compre-
hendere M   hostem] ostem CR   incentorem] incentorum V CR   inuentorem M   14
errorum] errore C¹B¹   errorem B²   diabolum] diaboli CR   legionibus] leonibus V B¹   fau-
toribus] factoribus V   15 uerae] uero N   orthodoxae] orthodoxae V   theorthodoxe B¹   or-
thodoxae M *ras.*   apostolicae] adpostolice V   apostolice B   traditionis] traditionis V
confessionis] confessiones CR   extinxit] extinxit V R M²   16 libertate] libertate V   sepius]
saepius C M   inpugnata] impugnata M²   17 christus *om.* CR   propugnatorem] perpugnatorem
V   18 opulentissimum] opulentissimum CBR   largitorem] largitorum V¹   orthodoxa] orthodoxa
V   orthoxa C   19 totum] totum V *ras.*   orbem] orbe C   inradiat] radiat R M¹   ir-
radiat M²   gratias] gracia C   gratiam BR

τοὺς δὲ ἀπίστους ἢ λύπη καὶ ἢ κατάβλησις καταπαύει καὶ συντελεῖ, αἱ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ἀνέπνευσαν ῥυσθεῖσαι ἀπὸ πασῶν τῶν ἰδίων περιστάσεων καὶ τοῖς βασιλικοῖς περιθάλλονται δώροις καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ ὀχυροῦνται προστασίᾳ, αἵσισι καὶ ἡ σεβασμιωτάτη ὑμῶν εὐγένεια τοῖς δεσποτικοῖς ῥήμασι τὸν Χριστὸν μιμουμένη ἐπαγγέλλεται· *ἰδοὺ ἐγὼ*
 5 *μεθ' ὑμῶν εἰμι ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*, ὡσπερ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὕτινος τοῖς [δόγμασι] δ(εί)γμασι κέχρηται καὶ τῆς αἰωνίου βασιλείας καὶ διηνεκοῦς δόξης ἐν ἀπολαύσει γένησεται καὶ καθολικῶς ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὸ κράτος αὐτῆς αἰωνίζοντως πλατύνει.

Τῶν δὲ παρουσῶν ἀναφορῶν ἐλάχιστον ἀποκομιστὴν Κωνσταντῖνον, τὸν ὑποδιάκονον
 10 [καὶ] ῥεγεωνάριον τούτου τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, τὸν καὶ πρὸ μικροῦ μετὰ τῶν ληγαταρίων τοῦ τῆς ἀποστολικῆς μνήμης τοῦ προηγησαμένου με παραγενόμενον ἐν τῇ ἀγία συνόδῳ τῇ αὐτόθι ἐπιτελεσθείσῃ, τῇ συνήθει φιλανθρωπίᾳ ἢ ὑμετέρα βασιλική μεγαλοψυχία δέξασθαι καταξιώσει καὶ ταῖς ἀναφοραῖς αὐτοῦ τὸ οὖς τῆς εὐμενείας ἐπικλῖνοι καὶ ὡς διάκονον ἀξίως δέξεται.

15

Ἡ ὑπογραφή

Τὸ εὐσεβὲς τοῦ δεσπότης κράτος ἢ οὐράνιος διαφυλάξει χάρις καὶ πάντων τῶν ἔθνῶν τοὺς αὐχένας ὑποτάξει.

4–5 Mt. 28,20

MT

4 εὐγένεια] εὐσέβεια T   6 exemplis = δ(εί)γμασι] δόγμασι M   διδάγμασι T   7 γενήσεται]
 γένηται T   αὐτῆς] αὐτοῦ M   8 πλατύνει] πλατυνεῖ M   13 ἐπικλῖνοι] ἐπικλίνει T   18
 εὐσεβὲς τοῦ] εὐσεβεστάτου M   διαφυλάξει] διαφυλάξει T   19 ὑποτάξει] ὑποτάξει T

infideles meror atque deiectione conprimit et consumit, ecclesiae Christi de cunctis oppressionibus liberate respirant, donis imperialibus confouentur, principali praesidio muniuntur, quibus et dominicis uerbis augusta uestra benignitas Christum imitandum pollicitur *ecce ego uobiscum sum usque ad consumationem seculi*, ut domini Iesu Christi, cuius exemplis utitur, aeterni eius regni perenni gloria potiat et in orbe terrarum generaliter atque perenniter eius imperium dilatetur. 5

Presentis denique suggestionis exiguum portitorem Constantinum, subdiaconum regionarium sanctae huius apostolicae sedis, qui et nuper cum legatis apostolicae memoriae predecessoris mei interfuit sanctae synodo inibi celebratae, clementia consueta dignum exceptione censeat uestra regalis magnanimitas eiusque suggestionibus aurem pietatis 10 accommodet <et> ut actorem in ministerio dignanter suscipiat.

Et subscriptio

PIISSIMUM DOMINI IMPERIUM GRATIA SUPERNA CUSTODIAT EIQUE OMNIUM GENTIUM COLLA 15
SUBSTERNAT

Data Nonis Maias indictione .XI.

V CBR MN

1 infideles] fideles M¹ meror] memor N conprimit] conpraemit C conpremit B¹ consumit] confundit CBR ecclesiae] ecclesia CR christi = θεοῦ 1–2 oppressionibus] obpraes-
sionibus C obpressionibus B oppressionis N 2 liberate] libertate N respirant] respirent
B¹ 2–3 confouentur ... uerbis M² *margin.* 3 dominicis] domesticis CBR imitandum] imitando
M² imitatur N pollicitur] pollicetur CBR M² 4 consumationem] consummationem CBR
domini nostri iesu MN christi munero cuius B² 5 utitur et aeterni B aeterni] aeternae C¹
aeterna C² eterne B¹ regni et perenni B regni perhenni R et *om.* CR orbe] orbem
CBR N 6 perenniter] perhenniter R¹ M premitter R² 7 suggestionis] suggestionis B¹ sug-
gestionem M¹N portitorem] portitorum V portatorem CBR subdiaconum] subdiaconum R
subdiacono N 7–8 regionarium] regionarum V¹ 8 huius sanctae CBR apostolicae] apostholi-
cae B sedis ... apostolicae² *om.* MN cum legatis] conlegatis V apostolicae²] apostolicae B
9 predecessoris] perdecessoris CR synodo] sinodo C¹B celebratae] caelebrate B¹ celebritate
N clementia] clementiae B¹ 10 regalis] regularis V C MN magnanimitas] magnimitas M¹
eiusque] eius quae B suggestionibus] suggestionibus B 11 accommodet] accommodat V¹ καὶ
= <et> *om.* V CBR MN διάκονον = actorem in ministerio actorem] a[u]ctorem V C M
a[u]ctorem BR N ministerio] ministro V CBR N 13 subscriptio] inscriptio R 15 imperium]
inperium V gratia] gracia C eique] et que V ei CBR omnium] omni M 16
substernat] substernat V¹R subternat N 17 data] datum V nonis] non V nōn B
maias] maī V B MN martis R indictione] indiē V inditione CB .XI.] .X. CBR
undecima N

Exemplar diuinae iussionis Iustiniani augusti directa ad Iohannem papam urbis Romae.

5 In nomine domini dei saluatoris nostri Iesu Christi   imperator Caesar Flauius
Iustinianus fidelis in Iesu Christo pacificus pius perpetuus augustus   Iohanne uiro
sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antiquae almae urbis Romae atque uniuersali
papae.

Magnum studium primamque sollicitudinem nos habentes pro stabilitate immaculate
10 Christianorum fidei – dehinc namque clementissimum nostrum deum adiutorem et
susceptorem nostrae serenitatis esse confidimus aduersus omnem inimicum Christo dilectae
nostrae reipublicae – dum cognitum est nobis, quia synodalia gesta eorumque difinitio,
quam et instituere noscitur sanctum sextum concilium, quod congregatum est in tempore
sanctae memoriae nostri patris in hanc a deo conseruandem regiam urbem, apud quosdam
15 nostros iudices remanserunt, haec omnino non praeuidimus alterum aliquem apud se
detinere ea sine nostra piissima serenitate, eo quod nos copiosus in misericordia noster
deus custodes constituit eiusdem immaculate Christianorum fidei. sed mox adduximus
nostros patres sanctissimos ac beatissimos patriarchas cum uestrae beatitudinis apocrisario
et sanctissimum senatum uerum etiam deo amabiles metropolitae et episcopi, qui hic in
20 regiam urbem commorantur, et deinceps militantes in scholas sacri palatii nec non et ex
collegiis et popularibus et ab excubitoribus, insuper etiam quosdam de Christo dilectis
exercitibus, qui inuenti sunt tam ab a deo conseruando imperiali obsequio quamque ab
orientali Tracisianoque, similiter et ab Armeniaco, etiam ab exercitu Italiae, deinde ex
Cabarisianis et Septensianis seu de Sardinia atque de Africano exercitu, qui ad nostram
25 pietatem ingressi sunt.

V CBR MN

3 diuinae] diuae B   iustiniani] iusticiani V   augusti] āg̃s V   directa] directum M²   directam
N   papam] papa V   5 dei et saluatoris V   caesar] cesar V C N   6 iustinianus] iustianus
V   christo iesu M   perpetuus] p̄p̄s V R   iohanne] iohanni B² M²   uiro] uero V CR N
7 urbis] urbe V   atque] adque B¹   uniuersali] uniuersali B¹   uniuersalis N   9 primamque]
primam CBR   nos B² del.   habentes] habemus B²   10 dehinc] inde B²   11 susceptorem]
susceptorum B¹   12 dum B² del.   nobis est V   quia] qui ad R   synodalia] sinodalia CB
difinitio] definitio B N   diffinitio R   14 patris] patres CR   regiam ... quosdam om. MN
15 remanserunt] remiserunt CB¹R   haec] sed B²   huc R   16 detinere] detinere V B² M²
detinere CB¹ M¹N   detinere ea] detineretur R   noster] inter V   17 eiusdem immaculate] de
immaculata eius R   immaculate] immaculatae M²   fidei om. R   18 sanctissimos ac beatissimos]
sanctissimus ac beatissimus V¹   ac beatissimos om. MN   patriarchas] patriarchas C   apocrisario]
apocrisario V² B²   19 sanctissimum] sanctissimom N¹   amabiles] amabales N   hic] hinc N
20 regiam] regia B² M   urbem] urbe M   commorantur] conmorantur BR   deinceps] de
monachis MN   in scholas] incolas V¹   in scola B²   palatii] palatii N   21 et¹ om. CBR
etiam] et R   quosdam] quoddam V   22 conseruando] conseruande CB¹R   imperiali] principali
R   quamque] quam V   23 tracisianoque] tracisiano CB   traciano R   armeniaco] arminiaco
CR²   aerminiaco B   arminaico R¹   ermeniacio N   etiam et ab N   italiae] ytalie R
24 cabarisianis] cabariasianis M¹N   sardinia] sardinea N   africano] affricano R   25 pietatem]
pietatatem V   petatem B¹

Et iussimus praefatas synodaliū gestorum chartas in medio adduci et coram supradictis omnibus lectionem eorum fecisse omnesque diligenter audientes signare ipsas fecimus, quorum auditorum uniuersitas in nostris manibus eas prebuit chartas, ut debeamus nos tenendo inuolatas conseruare ipsas, ut non licentia fuerit in quolibet tempore his qui timorem dei nolunt habere aliquid corrumpere aut summutare ab his quae inserta sunt in prenominalis synodalibus gestis. quas totas chartas bene definitas in temporibus sanctae memoriae nostri patris ex probabilibus sanctisque patribus, qui propriae linguae et manu fidem apud dominum nostrum Iesum Christum uerumque deum existentem confirmasse dinoscuntur et confitentes eam docuissent. nos speramus in clementissimum nostrum deum quia, usque dum noster spiritus statutus est ex deo esse in nobis, ipsas chartas inlibatas et incommutabiles semper conseruemus.

Ad sciendum itaque et uestram paternam beatitudinem huiusmodi capituli motiones praeuidimus et earum scientiam notam fecisse beatitudini uestrae.

Et manus diuina

DIUINITAS TE SERUET PER MULTOS ANNOS, SANCTISSIME AC BEATISSIME PATER

Datum .XIII. KL Mar̄ Constantinopoli imperante domno piissimoque perpetuo augusto Iustiniano imperatore anno secundo et post consulatum eius anno secundo indicatione quinta decima.

V C(11)BR MN

1 praefatas] praefatis R   synodalium] sinodalium CB M   chartas] cartas CBR M   et coram]
&...oram M *ras.* (quoram)   2 lectionem] lectione MN   eorum] eorumque N   fecisse] fericisse
B¹   fiericisse B²   omnesque] omnibusque B²   diligenter] diligenter V   audientes] audientibus
B²   *om.* MN   3 chartas] cartas CB²R M   cortas B¹   debeamus] teneamus R   4
tenendo] tenendas CR   conseruare] conseruari R   licentia] licentias N   quolibet] qualibet B¹
tempore] intempore B   4–5 qui timorem] quititimorem B   5 corrumpere] corumpere N   sum-
mutare] summutatere V   submutare CBR   sumutare M   ab his] adhuc R   inserta] incerta
R   6 prenominalis] praenominis CB¹R   synodalibus] sinodalibus CB   chartas] cartas CBR
7 nostri] nostris V B   patris] patres CB¹R   probabilibus] prubabilibus V¹   propriae linguae]
propria lingua B²   manu] manum V CB¹ MN   8 exsistentem] existentem R MN   9 dinoscuntur]
denoscuntur CBR   confitentes] confidentes B   nos quoque speramus B²   in *om.* CB¹R   B²
add.   10 deum] deo B²   quia] qua V   spiritus] christus M²   statutus] statutu M¹   char-
tas] cartas CBR M   11 inlibatas] illibatas R   incommutabiles] commutabiles N   C *desin.*
12 ad] ab N   13 et] ut N   beatitudini] beatitudine V B¹R   uestrae] uestra R   15 manus]
manu R   17 diuinitas te] diuinitate V B¹   19 datum] data BR   KL] nalenda N   mar̄]
mār B MN   marcis R   constantinopoli] constantinopolis MN   imperante] imper B   iperia
R   imperiante N   domno] a dō nō B   domino N   piissimoque] piissimo R   *om.* MN
perpetuo] perpetuoque MN   20 et post consulatum] ep̄āc V   consulatum] consolationem B
consolatum R   consolatui N   eius] eiusdem V   20–21 indicione] indiē M   indictio N
21 quinta decima] .XV. BR MN   .XV. gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone uoluntatis.
gloria indiuiduae trinitati BR (trinitatis B)   scriptus (scriptum V) est (*om.* V) enim hic (*om.* V) codex
temporibus domni sergii sanctissimi ac ter (*om.* BR) beatissimi papae et in patriarchio (patriarcho B¹) sanctae
ecclesiae romanae reconditus. deo gratias. amen. V BR

Ἰσότυπα τῶν σταλέντων γραμμάτων παρὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἑκτης συνόδου πρὸς Ἀγάθωνα τὸν ἀγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

5

Ἡ ἀγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανευσεβὲς θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ πιστοτάτου μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει νέῃ Ῥώμῃ ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θεοῦ παλατίου τῷ οὕτῳ ἐπιλεγομένῳ Τρούλλῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπῃ τῆς πρεσβυ-
10 τέρας Ῥώμης Ἀγάθωνι ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων μειζόνων δεῖται βοηθημάτων, ὡς ἴστε, μακαριώτατοι, διὰ τοι τοῦτο Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν ἡ ὄντως τῶν ὄντων δημιουργικὴ τε καὶ προνοη-
15 τικὴ δύναμις σοφὸν ἀνέδειξεν ἰατρὸν τὴν ὑμετέραν θεοτίμητον ἀγιότητα, τό τε νοσῶδες τῆς αἰρετικῆς λύμης ὀρθοδοξίας φαρμάκοις ῥωστικῶς ἀπελαύνουσιν καὶ πανσθενῆ τὴν ὑγείαν τῆς ἐκκλησίας χαριζομένην τοῖς μέλεσιν.

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς, ὡς πρωτοθρόνῳ σοι τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας τὸ πρακτέον παρατι-
θέμεθα, ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν ἐστῶτι τῆς πίστεως τοῖς παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς
20 μακαριότητος πρὸς τὸν εὐσεβεστάτον βασιλέα τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐμφιλοχωρήσαντες γράμμασιν, ἅπερ καὶ ὡς ἀπὸ τῆς κορυφαίας τῶν ἀποστόλων ἀκρότητος θεολογηθέντα γινώσκομεν, δι' ὧν καὶ τὴν τῆς ἔναγχος ἀναφανείσης αἰρέσεως πολυπλανῆ δόξαν ἐξεδιώ-
ξαμεν, ἐξάρχοντος ἡμῶν ἐν τοῖς δόγμασι Κωνσταντίνου τοῦ θειωδῶς βασιλεύοντος καὶ τὰ
σκῆπτρα ἡμεροτάτως ἰθύνοντος, μεθ' οὗ τὴν τῆς ἀσεβείας πλάνην κατεστρεψάμεθα τὰ
25 τῶν αἰρετικῶν δυσσεβῆ πολιορκήσαντες δόγματα· κἀντεῦθεν ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνασπᾶ-
σαντες τοὺς θεμελίους τῆς βδελυρωτάτης αἰρέσεως καὶ καταβάντες πρὸς αὐτοὺς μεθ' ὄπλων πνευματικῶν τε καὶ πατρικῶν καὶ τὰς γλώσσας αὐτῶν προσφόρως λέξουν συγχέαντες τὸν
ὑπ' αὐτῶν κτισθέντα τῆς ἀσεβεστάτης αἰρέσεως πύργον ἐξεμοχλεύσαμεν, αὐτοὺς δὲ ὡς
περὶ τὴν πίστιν ἡμαρτηκότας εἰς τὰς πρῶϊας ἔξω τῆς παρεμβολῆς τῶν αὐλῶν τοῦ θεοῦ
– Δαιτικῶς εἰπεῖν – τοῖς ἀναθέμασιν ἀπεκτείναμεν κατὰ τὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς ὑμῶν
30 γράμμασιν ἐπ' αὐτοῖς προφηθισθεῖσαν ἀπόφασιν, φάμεν δὲ Θεόδωρον τὸν τῆς Φαράν, Σέργιον, Ὀνώριον, Κῦρον, Παῦλον, Πύρρον καὶ Πέτρον, πρὸς δὲ τούτοις καὶ μετὰ τούτους τοῖς ἀναθέμασι τῶν αἰρετικῶν ἐνδίκως καθυπεβάλομεν καὶ τοὺς ἐν ζῶσιν ἀναδεδεγμένους τὴν τούτων ἀσέβειαν, εἰπεῖν δὲ μᾶλλον σαφέστερον τὴν Ἀπολιναρίου, Σεβήρου τε καὶ

13 1. Joh. 5,20   18 cf. Mt. 16,18   28 cf. Ps. 100,8

MTO

3 O inc. (842,4) ἑκτης] ζ' T   6 ἀγία καὶ μεγάλη O   μεγάλη om. T   8 κωνσταντινουπόλει]
πόλει κωνσταντίνου O   13 ὄντως] ὄντος O   15 λύμης] λοίμης MT   ῥωστικῶς] ῥωστικοῖς O
22 ἡμῶν] ὑμῶν T   25 βδελυρωτάτης] βδελυρωτάτης O   27 αὐτῶν] αὐτὸν M   τῆς ἀσεβεστάτης
αἰρέσεως om. O   28 τῆς παρεμβολῆς om. O   29 ἐν om. T   ὑμῶν] ἡμῶν O   30 προφηθι-
σθεῖσαν ἀπόφασιν ἐπ' αὐτοῖς O   31 καὶ¹ om. MT   32 τοῖς om. O   καθυπεβάλομεν] καθυποβάλ-
λομεν T   καθυπεβάλλομεν O¹   τοὺς] τοῖς O   33 σεβήρου] σευήρου O

Θεμιστίου τῶν θεοστρυγῶν, Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον, ὃν καὶ τῆς ποιμαντικῆς δορᾶς κατ' ἄξιαν ἀπεγυμνώσαμεν διὰ τὸ ἀμετανόητον τούτου πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ ἀνεπίστροφον Στέφανον τὸν τούτου πρὸς ἄνοιαν μαθητὴν καὶ διδάσκαλον πρὸς ἀσέβειαν, καὶ τὸν ἐν τοῖς αἰρετικοῖς δόγμασι Πολυχρόνιον καὶ τοὺς 5 τὰ ὅμοια τούτοις ἀμετανοήτως διδάξαντας ἢ διδάσκοντας ἢ φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας δόγματα.

Μέχρι τούτων τοίνυν ἡμῖν τὸ κατηφές καὶ στυγνὸν καὶ πολὺδακρυ, οὐ γὰρ ἐγελάσαμεν τῶν πέλας τὰ πτώματα οὐδὲ τῆς ἐκείνων ἐξοιστρήσεως ἐπιχαρέντες κατεσκιρτήσαμεν οὐδὲ μέγα διὰ τοῦτο ἐπήρηθημεν, ἵνα καὶ μεῖζον ἐπὶ τούτῳ κατενεχθῆμεν. οὐχ οὕτως ἡμεῖς περὶ τούτων, ὧ σεβασμία καὶ ἱερὰ κεφαλή, ἐπαιδεύθημεν τὸν τῶν ὄλων δεσπότην Χριστὸν 10 κεκτημένοι φιλάνθρωπόν τε καὶ ὑπεράγαθον, ὃς καὶ μιμητὰς ἡμᾶς ὡς ἐφικτὸν τῆς ἱεραρχικῆς αὐτοῦ νομοθεσίας ἀγαθοπρεπῶς γενέσθαι παρακελεύεται καὶ τύπον ἐπέχοντας τῆς αὐτοῦ ποιμαντικῆς τε καὶ συστατικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν μετανοίας ὃ τε γαληνότατος βασιλεὺς καὶ ἡμεῖς διαφόρους τούτους προετρεψάμεθα καὶ μεθ' ὅλης τῆς εὐλαβείας τὰ πάντα πεπράχαμεν οὐδὲν πρὸς χάριν ἢ ἀπέχθειαν διαγενόμενοι καθὼς ὑμᾶς 15 ἔνεστιν ἐκ τῶν ἤδη κεινημένων ἐφ' ἐκάστῳ τῶν παρηκολουθηκόντων καὶ ἐγγράφως ὑπομνηματισθέντων τῶν καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆ ὑμῶν ἐσταλμένων μακαριότητι γινῶναι τὴν δύναμιν, εἶτα δὲ καὶ διὰ τῶν ἀναπληρωσάντων τὸ πρόσωπον τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος, Θεοδώρου καὶ Γεωργίου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων καὶ Ἰωάννου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου καὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐλαβεστάτου ὑποδιακόνου, τῶν ὑμετέρων πνευματικῶν 20 τέκνων καὶ ἡγαπημένων ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἐκ τῆς καθ' ὑμᾶς ἀγίας συνόδου σταλέντων ὀσιωτάτων ἐπισκόπων ὀρθῶς καὶ χρηστῶς κατὰ τὴν ὑμῶν παιδευσιν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς πίστεως σὺν ἡμῖν ἀγωνισαμένων κεφαλαίῳ. οὕτως ἡμεῖς τῷ ἁγίῳ πνεύματι λαμπρυνόμενοι καὶ ταῖς ὑμετέραις διδασκαλίαις ὀδηγούμενοι τὰ δυσχερῆ τῆς δυσσεβείας 25 ἀπεκρουσάμεθα δόγματα τὴν εὐθυτάτην τῆς ὀρθοδοξίας τρίβον ἐξομαλίσαντες ἐν ὅλοις τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ γαληνοτάτου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου θεοσόφως ἡμᾶς περιθάλαψαντός τε καὶ κυβερνήσαντος, εἶτα τε καὶ τοῦ ἐνὸς ἡμῶν τῆς βασιλευούσης ταύτης Κωνσταντινουπόλεως ἀγιωτάτου προέδρου συνθεμένου πρώτου τῷ πρὸς τὸν εὐσεβέστατον ἡμῶν βασιλέα παρ' ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας σταλέντι συντάγματι, ἅτε κατὰ πάντα τοῖς 30 ἐκκρίτοις καὶ θεοφόροις πατράσι καὶ ταῖς ἀγίαις πέντε οἰκουμενικαῖς συνόδοις ὁμοφωνήσαντι, καὶ δὴ πάντας ἡμᾶς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ περιέχοντας τὸ σπουδαζόμενον εὐμαρῶς διηνούσαμεν, θεὸς γὰρ ἦν ὁ ἐνεργῶν καὶ στεφανῶν τὸ συνέδριον.

MTO

2 τῆς] τοῖς T 5 διδάσκοντας ἢ διδάξαντας O 7 ἐγελάσαμεν] ἐπελάσαμεν T 9 μέγα] μεγάλα
 O τούτῳ] τοῦτο M 10 σεβασμία] θεία O 17 τῶν om. O καὶ om. M τῆ om. O
 21 ὑμᾶς] ἡμᾶς TO 22 ὑμῶν] ἡμῶν O πρώτῳ] πρὸ O 23 σὺν om. O 25 τῆς ὀρθοδοξίας]
 τοῖς ὀρθόδοξοις M 29 συντάγματι] συγγράμματι M 30 ἐκκρίτοις] ἐγκρίτοις O 31 ἡμᾶς] ἡμῶν
 T χριστοῦ τοῦ θεοῦ] χριστῷ τῷ θεῷ O

- Ἐντεῦθεν τοιγαροῦν ἐφ' ἡμᾶς ἢ τοῦ παναγίου πνεύματος χάρις ἐπέλαμψε τὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς ὑμῶν ἐκτενεστάτης εὐχῆς χαρισαμένη τοῦ πᾶν ζιζάνιον καὶ ξύλον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόψαι καὶ πυρὶ καταναλῶσαι κελεύασσα καὶ καρδίᾳ γλώσση τε καὶ χειρὶ συμφωνήσαντες ἀπλανέστατον τε καὶ ἀσφαλέστατον τῇ συνεργίᾳ τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματος ὄρον ἐξεφωνήσαμεν οὐ μετάραντες κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον ὄρια αἰώνια, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων ἐμείναντες χρήσεσιν ὄρισαντες ἵνα καθάπερ „ἐκ δύο καὶ ἐν δύο φύσει, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἐξ ὧν συντεθεῖς καὶ ἐν αἷς ὑπάρχων Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν κηρύττεται παρ' ἡμῶν καὶ δοξάζεται ἀχωρίστως ἀσυγχύτως ἀτρέπτως καὶ ἀδιαιρέτως“, οὕτω καὶ δύο φυσικὰ θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως ἀτρέπτως ἀσυγχύτως ἀμερίστως πρεσβεύομεν καθὼς καὶ ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν συνοδικῶς ὀρισθεῖσι δεδηλωται, οἷς καὶ τὸ τοῦ θεομιμήτου ἡμῶν βασιλέως κράτος συναίνεσαν ἰδιοχείρως καθυπεσημῆνατο ἀποβαλλόμενοι, ὡς προλέλεκται, τὴν ἀσεβειοτάτην καὶ φασματώδη περὶ ἐνὸς θελήματος καὶ μιᾶς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κατακρίναντες αἴρεσιν ἔνθεν τε τῶν συγγεόντων καὶ διαιρούντων τὸν τάραχον κατεπαύσαμεν καὶ τὴν πυρίφλογον ζάλην τῶν λοιπῶν αἰρέσεων κατεσβέσαμεν, τὴν δὲ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως φωταυγίαν τηλαυγῶς σὺν ὑμῖν ἐκηρύξαμεν, ἦν καὶ αὐθις διὰ τιμῶν ὑμῶν ἀντιγράφων ἐπισφραγίσαι τὴν ὑμῶν ἐκλιπαροῦμεν πατρικὴν ἀγιότητα, δι' ἧς εὐέλπιδες εἰς Χριστὸν ὄντες θαρροῦμεν τὴν αὐτοῦ πολυέλεον ἀγαθότητα τὴν σύστασιν τῇ ἐκ θεοῦ δωρηθείσῃ τῷ πραοτάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ Ῥωμαϊκῆ πολιτείας χαρίζεσθαι, νίκαις τε πολυχρονίοις τὴν αὐτοῦ κατακοσμεῖν παγγάληνον ἡμερότητα, τὴν δὲ ὑμετέραν θεοτίμητον ἀγιότητα παριστῶσαν πρὸς τοῖς ἔνθεν καὶ τῷ φοβερῷ αὐτοῦ ἐκείνῳ βήματι εἰλικρινῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁμολογήσασαν τὰ τῆς πίστεως ἐν ῥώσῃ φυλαττομένην καὶ διασώζουσαν τὰ ἐκ θεοῦ ἐμπιστευθέντα αὐτῇ ὀρθόδοξα ποιμνία.
- 25 Πᾶσαν τὴν σὺν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα ἡμεῖς τε καὶ οἱ σὺν ἡμῖν πλεῖστα προσαγορεύομεν.

〈Αἱ ὑπογραφαί〉

- 30 Ἀ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὑπεσημηνάμην
 Β Πέτρος ἐλέει θεοῦ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητῆς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ὑπεσημηνάμην

2 cf. Mt. 13,25 – 40   2 – 3 Mt. 3,10   5 Prov. 22,28   8 1. Joh. 5,20   14 1. Joh. 5,20   21 – 22
 cf. 2. Cor. 5,10

7–9 cf. Symb. Chalc., ACO II 1,2 p. 129,24 – 31

MTO

4 ἀσφαλέστατον] σαφέστατον M   6 ἐκκρίτων] ἐγκρίτων O   11 ἡμῶν] ὑμῶν MT   ὀρισθεῖσι
 συνοδικῶς T   12 καθυπεσημῆνατο] ὑπεσημείνατο M   ἀποβαλλόμενοι] ἀποβαλόμενοι O   14 τοῦ
 ... καὶ om. O   15 πυρίφλογον] πυροφόρον M   πυρίφλογον T   17 ὑμῖν] ἡμῖν T   ὑμῶν]
 ἡμῶν T   22 ὁμολογήσασαν τὰ] ὁμολογήσαντα M   23 φυλαττομένην] φυλαττομένη T   25
 ὑμετέρᾳ] ἡμετέρα T   28 <αἱ ὑπογραφαί> om. MTO   30 ἐλέει] ἐλέω T (et ita semper)

Γ Θεοφάνης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος Θεουπόλεως ἦτοι Ἀντιοχείας ὑπεσημηνάμην
 Δ Γεώργιος ἐλάχιστος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως
 ἐπέχων τὸν τόπον Θεοδώρου τοῦ ὀσιωτάτου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τοῦ ἀπο-
 στολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Ε Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Θεσσαλονικαίων πόλεως ὑπὲρ ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' 5
 ἐμὲ συνόδου ὑπεσημηνάμην
 ΣΤ Φιλαλήθης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Καισαρέων μητροπόλεως καὶ ἑξαρχος τῆς Ποντικῆς
 διοικήσεως ὑπὲρ ἑμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Ζ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος πόλεως Τριμιθούντων τῆς Κυπρίων νήσου καὶ τὸν
 τόπον ἐπέχων Ἐπιφανίου τοῦ ἀγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Κυπρίων νήσου 10
 ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Η Κιτονάτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Καραλίας νήσου Σαρδηνίας ὑπὲρ
 ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Θ Θεόδωρος πρεσβύτερος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θεοδώ- 15
 ρου τοῦ ἀγιωτάτου μου ἀρχιεπισκόπου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Ι Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Πόρτου καὶ ληγάτος πάσης τῆς
 συνόδου τῆς ἀγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης
 ὑπὲρ ἑμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΑ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κορινθίων μητροπόλεως τῆς Ἑλλήνων χώρας ὑπὲρ 20
 ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΒ Βασίλειος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γορτυνέων μητροπόλεως τῆς Κρητῶν νήσου ὑπὲρ
 ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΓ Ἀβουνδάντιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Τεμψάνης καὶ ληγάτος πάσης 25
 τῆς συνόδου τῆς ἀγίας καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως
 Ῥώμης ὑπὲρ ἑμαυτοῦ ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΔ Ἰωάννης ἀμαρτωλός, ἐπίσκοπος πόλεως τοῦ Ῥηγίου καὶ ληγάτος πάσης τῆς συνόδου
 τοῦ ἀγίου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου πόλεως Ῥώμης ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΕ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως καὶ ἑξαρχος τῆς Ἀσιανῶν
 διοικήσεως ὑπὲρ ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΙΣΤ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλεωτῶν μητροπόλεως τῆς Εὐρωπέων ἑπαρ- 30
 χίας ὑπὲρ ἑμαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

MTO

1 ἐπίσκοπος *om.* O 2 ἐλάχιστος] ἐλέει θεοῦ M 4 ὑπεσημηνάμην *om.* O 6 ὑπεσημηνάμην]
 ὁμοίως O 8 ὑπὲρ ἑμαυτοῦ *om.* O ὑπεσημηνάμην *om.* O 9 πόλεως *om.* O τριμιθούντων]
 τριμιθούντων M τριμιθούντος O 10 μου *om.* O 11 ὑπεσημηνάμην *om.* O 12 κιτονάτος]
 κιτωνάτος M καραλίας] καραλίας O σαρδηνίας] σαρδινίας M 14 ἀγίας *om.* M 15 μου
om. O ὑπεσημηνάμην *om.* O 16 ληγάτος] λεγάτος O 17 θρόνου τῆς πόλεως O 18
 ὑπὲρ] περὶ M ὑπεσημηνάμην *om.* O (*et ita semper*) 21 γορτυνέων] γορτυναίων M 23
 ληγάτος] λεγάτος O 26 τοῦ *om.* M 27 πόλεως *om.* O 28 καὶ ἑξαρχος *om.* O 29 καὶ ...
 συνόδου *om.* O 30 σισίνιος] σισίνιος MT εὐρωπέων] εὐρωπαϊαίων M εὐροπέων T 31
 συνόδου *om.* O

- ἸΖ Πλάτων ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ἸΗ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυζικηνῶν μητροπόλεως τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 5 ἸΘ Μαρῖνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σάρδεων μητροπόλεως τῆς Λυδῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Κ Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Νικομηδέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΑ Φώτιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ
 10 ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΒ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
 ΚΓ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 15 ΚΔ Θεόδοςιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σεβαστινῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΕ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμασέων μητροπόλεως τῆς Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΣΤ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν
 20 Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΖ Ἰουστίνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Τυανέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΚΗ Ἀλύπιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Γαγγρηνῶν μητροπόλεως τῆς Παφλαγόνων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 25 ΚΘ Κυπριανὸς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Ὀνωρεατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Λ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πισινουντιέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Γαλατῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΑ Πολύεκτος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μυρέων μητροπόλεως τῆς Λυκίων ἐπαρχίας
 30 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΒ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΓ Τιβέριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λαοδικέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακατιανῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 35 ΛΔ Κοσμάς ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Συναδέων μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Σαλουταρίων ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

MTO

1 ἐλέει θεοῦ *om.* O ἀγκυρανῶν] ἀγκυριανῶν O 2 συνόδου *om.* O 3 ἐλέει θεοῦ *om.* O
 μητροπόλεως] πόλεως M Ἑλλησποντίων] ἑλλησπόντου O 4 ὑπὲρ ... συνόδου *om.* O (*et ita semper*)
 5 ἐλέει θεοῦ *om.* O (*et ita semper*) 7 ἀνάξιος *om.* O 12 ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O 13 σιδητῶν]
 σιδιτῶν M παμφύλων] παμφίλων T 15 πρώτης] δευτέρας TO 17 ἀμασέων] ἀμασηνῶν O
 ἔλενοποντίων] ἑλλησποντίων M 19 μελιτηνῶν] μελιτινῶν O πρώτης τῶν *om.* M 21 δευτέρας]
 β' T 27 τῆς *om.* M πισινουντιέων] πισινουντίων M δευτέρας] β' MT 29 μυρέων]
 μυραίων M 31 σταυροπολιτῶν] σταυροπολιτῆς M 33 πακατιανῶν] καπατιανῶν M 35
 σαλουταρίων] σαλουτάρων TO

ΛΕ Κωνσταντίνος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βαρατέων πόλεως καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν
 Παύλου τοῦ ἀγιωτάτου μου μητροπολίτου τῆς Ἰκονιέων μητροπόλεως τῆς Λυκαόνων
 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΣΤ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων μητροπόλεως τῆς Πισιδῶν ἐπαρχίας
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην 5
 ΛΖ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Περγέων μητροπόλεως τῆς Παμφύλων ἐπαρχίας
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΗ Θεόπεμπος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰουστινιανουπολιτῶν ἤτοι Μωκισσηνῶν φι-
 λοχρίστου μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν Καππαδοκῶν ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΛΘ Ἰσίδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ῥοδίων μητροπόλεως τῶν Κυκλάδων νήσων ὑπὲρ 10
 ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Μ Σισίνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἰεραπολιτῶν μητροπόλεως τῆς Φρυγῶν Πακα-
 τIANῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΜΑ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ταρσέων μητροπόλεως τῆς πρώτης τῶν Κιλικῶν
 ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην 15
 ΜΒ Στέφανος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἀναζαρβέων μητροπόλεως τῆς δευτέρας τῶν
 Κιλικῶν ἐπαρχίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΜΓ Μακρόβιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σελευκέων μητροπόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ συνόδου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΜΔ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Βιζυηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὑπεσημη- 20
 νάμην
 ΜΕ Θεόδωρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Πομπηίουπολιτῶν πόλεως τῆς Παφλαγόνων
 ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 ΜΣΤ Ζαχαρίας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Λεοντουπολιτῶν πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
 ὑπεσημηνάμην 25
 ΜΖ Γρηγόριος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιτυληναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου
 ὑπεσημηνάμην
 ΜΗ Γεώργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μιλησίων πόλεως τῆς Καρῶν ἐπαρχίας ὑπεσημη-
 νάμην
 ΜΘ Σέργιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σηλυβρηνῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας 30
 <ύ>πεσημηνάμην

MTO

1 βαρατέων] βαραταίων Μ 2 μου *om.* Ο ἰκονιέων] ἰκονιαίων Μ 6 περγέων] περγαίων Μ
 παμφύλων] παμφίλων Τ 8 θεοῦ *om.* ΜΟ τῆς *om.* Μ ἰουστινιανουπολιτῶν] ἰουστινιανιτῶν
 Μ μωκισσηνῶν] μωκησηνῶν Ο 9 μητροπόλεως] πόλεως Ο δευτέρας] πρώτης Μ β' Τ
 12 – 13 πακατιανῶν] καπατιανῶν Μ 13 ὑπ'] ἐπ' Μ 16 μητροπόλεως] πόλεως ΜΤ 16 – 17
 τῆς ... ἐπαρχίας *om.* Μ 16 δευτέρας] β' Τ 20 βιζυηνῶν] βυζιηνῶν Μ 20 – 21 χώρας αὐτοκέφ. .
 ὑπεσημηνάμην Ο 23 ὁμοίως *om.* Μ (*recte?*) 26 μιτυληναίων] μιτυληνέων Τ λεσβίων]
 λεσβήνων Ο 30 σέργιος] γέργιος Μ σηλυβρηνῶν] σιλυμβρηνῶν Τ 31 <ύ>πεσημηνάμην]
 ἐπεσημηνάμην ΜΤ *om.* Ο

- Ἰ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημη-
 νάμην
 Ἰ Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κοτραδέων πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
 ὑπεσημηνάμην
 5 Ἰ Β Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς
 Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Ἰ Γ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην
 Ἰ Δ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν
 Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην
 10 Ἰ Ε Πέτρος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρηνῶν πόλεως τῆς Αἰμιμοντίων ἐπαρχίας
 ὑπεσημηνάμην
 Ἰ Σ Τ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὑπεσημη-
 νάμην

15

- Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου
 γενομένη πρὸς Λέοντα τὸν ἀγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,
 σταλεῖσα διὰ τῶν ἐκεῖθεν σταλέντων συνοδικαρίων παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος τοῦ
 20 τῆς ὁσίας μνήμης.

Ἡ ἐπιγραφή

- Λέοντι τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως
 25 Ῥώμης καὶ οἰκουμεικῷ πάπα.

Ἀπελύθη μηνὶ Δεκε<μ>βρίῳ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

- Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας τε καὶ μακαριότητος ἐφιέμενοι καὶ πρὸς τὴν
 30 πνευματικὴν υἰοθεσίαν τὸν φιλευσεβῆ σκοπὸν ἡμῶν διευθύνοντες ἐκεῖνα διαμελετώμεν καὶ
 πράττομεν, ὅσα τοῦ σπουδαζομένου τυχεῖν ὑποτίθεται. τί οὖν ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίῳ
 ἐπηγγείλατο; μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. ταύτης δὲ τῆς
 ἐπαγγελίας τῆς καὶ πρὸς τὴν θείαν ἡμᾶς ἀναβιβαζούσης συγγένειαν καὶ τὴν τῆς υἰοθεσίας
 χαριζομένης εὐγένειαν ἐντὸς γενέσθαι βουλόμενοι καὶ τὸν περιστέψαντα ἡμᾶς Χριστὸν
 35 αὐτὸν ἐκμιμούμενοι καὶ τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ τῷ θεῷ καταλλάξαντα πρὸς εἰρήνην τε καὶ

32 Mt. 5,9

35 Col. 1,20

MTO(13)

1 μεθυμναίων] μεθυμνέων T   3 κοτραδέων] κοτραδαίων M   5 μητροπόλεως] πόλεως M   6
 ἔλενοποντίων] ἔλληνοποντίων M   ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O   8 δευτέρας] β' M   9 ὑπεσημη-
 νάμην] ὁμοίως O   10 θεοῦ] χριστοῦ T   αἰμιμοντίων] ἐμιμοντίων O   13 expl. O (902,13)
 17 θεία σάκρα τοῦ] θείας ἀκράτου T   18 γενομένη] γενομένης T   19 σταλέντων] ἀποσταλέντων T
 22 ἢ om. T   27 δεκε<μ>βρίῳ] δεκεβρίῳ M   δεκ T   τρίτῃ καὶ δεκάτῃ] ιγ' MT   δεκάτης] ι'
 MT   34 ἡμᾶς] ὑμᾶς M

Ν̄ Ἀνδρέας ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεθυμναίων πόλεως τῆς Λεσβίων νήσου ὑπεσημη-
νάμην

Ν̄Α Ἀλέξανδρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κοτραδέων πόλεως τῆς Ἰσαύρων χώρας
ὑπεσημηνάμην

5 Ν̄Β Ἐπιφάνιος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαϊτηνῶν φιλοχρίστου μητροπόλεως τῆς
Ἐλενοποντίων ἐπαρχίας ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

Ν̄Γ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Καρπαθίων νήσου ὁμοίως ὑπεσημηνάμην

Ν̄Δ Ἰωάννης ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Ἡρακλειουπολιτῶν πόλεως τῆς δευτέρας τῶν
Ἀρμενίων ἐπαρχίας ὑπεσημηνάμην

10 Ν̄Ε Πέτρος χάριτι θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Μεσημβρινῶν πόλεως τῆς Αἰμιμοντίων ἐπαρχίας
ὑπεσημηνάμην

Ν̄ΣΤ Πέτρος ἐλέει θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Σωζοπολιτῶν πόλεως τῆς Θρακῶν χώρας ὑπεσημη-
νάμην

15

*Ἀντίγραφος θεία σάκρα τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου
γενομένη πρὸς Λέοντα τὸν ἀγιώτατον καὶ μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,
σταλεῖσα διὰ τῶν ἐκεῖθεν σταλέντων συνοδικαρίων παρὰ περιόντος Ἀγάθωνος τοῦ*
20 *τῆς ὁσίας μνήμης.*

Ἡ ἐπιγραφή

Λέοντι τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἀρχαίας καὶ περιδόξου πόλεως
25 Ῥώμης καὶ οἰκουμεικῷ πάπα.

Ἀπελύθη μηνὶ Δεκε<μ>βρίῳ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ ἰνδικτιῶνος δεκάτης.

Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας τε καὶ μακαριότητος ἐφιέμενοι καὶ πρὸς τὴν
30 πνευματικὴν υἰοθεσίαν τὸν φιλευσεβῆ σκοπὸν ἡμῶν διευθύνοντες ἐκεῖνα διαμελετώμεν καὶ
πράττομεν, ὅσα τοῦ σπουδαζομένου τυχεῖν ὑποτίθεται. τί οὖν ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίῳ
ἐπηγγείλατο; *μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.* ταύτης δὴ τῆς
ἐπαγγελίας τῆς καὶ πρὸς τὴν θείαν ἡμᾶς ἀναβιβαζούσης συγγένειαν καὶ τὴν τῆς υἰοθεσίας
χαριζομένης εὐγένειαν ἐντὸς γενέσθαι βουλόμενοι καὶ τὸν περιστέψαντα ἡμᾶς Χριστὸν
35 αὐτὸν ἐκμιμούμενοι καὶ τὸ πᾶν ἐν ἑαυτῷ τῷ θεῷ καταλλάξαντα πρὸς εἰρήνην τε καὶ

32 Mt. 5,9

35 Col. 1,20

MTO(13)

1 μεθυμναίων] μεθυμνέων T   3 κοτραδέων] κοτραδαίων M   5 μητροπόλεως] πόλεως M   6
ἐλενοποντίων] ἑλληνοποντίων M   ὑπεσημηνάμην] ὁμοίως O   8 δευτέρας] β' M   9 ὑπεσημη-
νάμην] ὁμοίως O   10 θεοῦ] χριστοῦ T   αἰμιμοντίων] ἐμιμοντίων O   13 *expl.* O (902,13)
17 θεία σάκρα τοῦ] θείας ἀκράτου T   18 γενομένη] γενομένης T   19 σταλέντων] ἀποσταλέντων T
22 ἢ *om.* T   27 δεκε<μ>βρίῳ] δεκεβρίῳ M   δεκ T   τρίτῃ καὶ δεκάτῃ] ιγ' MT   δεκάτης] ι'
MT   34 ἡμᾶς] ὑμᾶς M

ὁμόνοιαν τὴν ἡμετέραν φιλόχριστον πολιτείαν ἄγειν σπουδάζομεν, ἔξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζομεν καὶ τὴν τῆς πίστεως ἔνωσιν διὰ παντὸς ἐμπορεύεσθαι προνοοῦμεθα. λίαν τοίνυν καὶ οὐ μετρίως ἐχαλεπαίνομεν καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἐφέρομεν τὴν τσσαύτην τῷ χρόνῳ διάστασιν συνακμάσασαν, ὥστε καὶ τοὺς ἀπίστους τοῖς φιλοχρίστοις ἐπιγελαῖν καὶ εὐφροσύνην ἠγεῖσθαι τὴν τῶν Χριστιανῶν εἰς ἀλλήλους ἀπέχθειαν. τὴν πρὸς ἐκείνους γὰρ ἀφέντες ἀντιπαράταξιν κατ' ἀλλήλων τὰς γλώσσας ἠκονημένῳ ξυρῷ ταῖς δυσφημίαις ἐξώπλιζον καὶ τὴν πίστιν ταῖς διχονοίαις συγκατεδίχαζον.

Ταῦτα πρὸ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἀρξάμενα καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἐλάσαντα, ὥστε καὶ τὸ πάθος ἀνίατον μένειν δοκεῖν, στήσαι μὲν ἦν χαλεπὸν, μὴ στήσαι δὲ χαλεπώτερον· καὶ παρώργιζον μὲν θεόν, παρώργιζον δὲ καὶ τὴν ἡμῶν ἡμερότητα. οὐκ ἄλλως τοίνυν τὴν συνέχουσαν νόσον τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ θεραπεῦσαι διέγνωμεν, εἰ μήπω δὴ τοὺς τοῦ θεοῦ μὲν ἱερεῖς καὶ θεράποντας, τῶν δὲ τοιούτων θεραπευτὰς εἰς ἐπίσκεψιν προτρέψομεθα· πολλάκις γὰρ ἡ ἐκκλησία ταῖς ἐκβολαῖς τῶν αἱρέσεων ἐπικινδύνως ἐνόσησεν· ἀλλ' οὐχ ἑτέρως ἐδέξατο τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἴασιν, εἰ μὴ ταῖς τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων προσκλήσεσι, ταῖς δὲ τῶν θεοφόρων ἱερέων συννεύσεσι τε καὶ συνελεύσεσι.

διὸ δὴ τὴν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος μακαριότητα δι' εὐσεβῶν ἡμῶν κεραιῶν στείλαί τινας τοὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντας προετρέψαμεν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἁγιωτάτους προέδρους διηγορεύσαμεν τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἕκαστον ὀσιωτάτους ἱερεῖς συγκαλέσαντα πάντας ὁμοῦ κατὰ τὴν θεοφύλακτον ἡμῶν καὶ βασιλίδα συναγείρεσθαι πόλιν, ὥστε τοῦ μὲν σεσηπότης ἢ σκανδαλίζοντος μέλους τὸ ἀλυσιτελὲς ἐκτεμεῖν, ἡνίκα μὴ βούλητε μάλιστα τὸ θεραπεύεσθαι δέχεσθαι, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν καταρρῶσαι σῶμα Χριστοῦ τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασι τε καὶ καταπλάσμασι. *συμφέρει γάρ* – εὐαγγελικῶς εἰπεῖν, – ἵνα ἐν μέλος ἀπόληται καὶ σέσωσται τῆς ἐκκλησίας ὅλης τὸ πλήρωμα. καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν πρόσκλησιν τε καὶ πρόσταξιν τῶν τε τοῦ μέρους τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, τῶν τε συνθρόνων αὐτῇ μετ' αὐτὴν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν ἀπάντων ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τῇ ἡμετέρᾳ συνελθόντων τε καὶ συνεδρευσάντων φιλευσεβεῖ γαλήνότητι τὸν περὶ πίστεως διεγυμνάζομεν λόγον.

Αὐτίκα γοῦν τὴν πρὸς τὸ ἡμέτερον κράτος τοῦ ἐν ἁγίοις πάπα Ἀγάθωνος ἀναφορὰν οἱ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπέχοντες προκομίσαντες – φαμέν δὴ Ἀβουνδάντιος, Ἰωάννης καὶ Ἰωάννης οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, Θεόδωρος καὶ Γεώργιος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος καὶ Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ὑποδιάκονος καὶ Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ῥαβέννης καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς – τῇ ἡμετέρᾳ γαλήνῃ ταύτην ἀνέτειναν, ἦν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι

23 – 24 cf. Mt. 5,29 – 30

MT

7 ξυρῷ] ξηρῷ M   11 παρώργιζον] παροργίζον T bis

κελεύσαντες τῆς ὑγιούς τε καὶ ἀνοθεύτου πίστεως ἐν αὐτῇ τὸν χαρακτῆρα κατοπτρισάμεθα· τὰς τε γὰρ εὐαγγελικὰς τε καὶ ἀποστολικὰς φωνὰς ἀνακρίναντες, τὰ τε παρὰ τῶν ἀγίων τε καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων συγκροτηθέντα τε καὶ ὀρισθέντα ταύτη συγκρούσαντες καί, ὥσπερ ἔφερε χρήσεις, τοῖς πατρικοῖς παραβαλόντες συντάγμασι καὶ μηδὲν εὐρηκότες 5 ἀσύμφωνον ἀπαραχάρακτον τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας ἐν αὐτῇ τὸν λόγον κατενοήσαμεν, καὶ ὥσπερ αὐτὸν τὸν ἐξάρχοντα τοῦ ἀποστολικοῦ χοροῦ, τὸν πρωτόβαθρον Πέτρον, τοῖς νοητοῖς κατενοήσαμεν ὁμμασι τὸ τῆς οἰκονομίας ὅλης θεολογοῦντα μυστήριον καὶ διὰ τῶν γραμμάτων τῷ Χριστῷ προσφθεγγόμενον· *σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος*· αὐτὸν γὰρ ὅλον Χριστὸν ἡμῖν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ γράμμα τῷ λόγῳ διέγραφεν, ὅπερ ἅπαντες 10 ἀσπασίως τε καὶ εἰρηνικῶς ἐδεξάμεθα καὶ οἶον αὐτὸν Πέτρον ταῖς τῆς ψυχῆς ἀγκάλαις ὑπεδεξάμεθα. μόνος δέ, σὺν οἷς ὑπεσύρετο, Μακάριος ὁ μὴ μακάριος ἀπεστάτησεν, ὅς τὴν Ἄντιοχέων προήδρευσε καὶ τοῦ μὲν ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ ἐναντίσας ἑαυτὸν ὑπεξήγαγε, τῆς δὲ ἱερατικῆς ὁμηγύρεως ἀπεσκίρτησε· μηδὲ γὰρ ὅλως συνθέσθαι τοῖς πανιέροις Ἀγάθωνος κατένευσε γράμμασιν ὥσπερ ἂν εἰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου Πέτρον μαινόμενος. 15 πολλὴ μὲν οὖν ἡ παραίνεσις, πολλὴ δὲ καὶ ἡ παράκλησις αὐτῷ προσεφέρετο· πάσης γὰρ ἐπιστροφῆς ὁδὸν ὑπεδείξαμεν, τί μὲν οὖν οὐ λέγοντες, τί δὲ οὐ τεχναζόμενοι τῶν ὅσα μάλιστα μὲν τοῦ ἱερατικοῦ συλλόγου χωρίζουσι διεσπώμεθα γὰρ αὐτῷ. πῶς γὰρ οὐχὶ καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς τὸ σπλάγχχνον ἐσπαρασσόμεθα διασπώμεν τῆς τοῦ κυρίου ἀγέλης; ἀλλ' *ὄφρις πόρνης ἐγένετο* αὐτῷ καὶ τὸ τῆς *ἀναισχυντίας* ἐνεδύσατο πρόσωπον καὶ σὺν 20 τῇ παρακλήσει καὶ τὴν εὐσέβειαν ἀπεκρούσατο· οὐ γὰρ συνῆκε τοῦ συνιέναι *καὶ λόγον ὄσιον ἐβδελύξατο*. καὶ τί μηκύνομεν τὴν περὶ τούτου ἐξήγησιν, περὶ ὧν διηγεῖται λεπτομέρεστερον τῶν πεπραγμένων ἢ δύναμις, δι' ὧν σταλέντων ὑμῖν τῶν κινήθεντων ἀπάντων τὴν εἶδησιν ἀνιχνεύετε;

Ἐπεὶ δὲ οὕτως *ἐσκήρυνε* καὶ *νεῦρον σιδηροῦν τὸν τράχηλον* ἀνετείνατο καὶ τὸ *πρόσωπον ἀπεχάλκωσε* τὰ τε ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν ἐβάρυνε καὶ τὴν καρδίαν ἔταξεν ἀπειθῆ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι τοῦ νόμου, – *νόμος γὰρ ἐκ Σιών ἐκπορεύεται*, τῆς ἀποστολικῆς ἀκρωρείας τὰ δόγματα – , διὰ τοι ταῦτα ἡ ἀγία τε καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τὸν αὐτὸν φρενοβλαβῆ Μακάριον σὺν τοῖς αὐτῷ συναιρέταις τοῦ μὲν ἱερατικοῦ σχήματος ἀπεγύμνωσε, κοινῇ δὲ πάντες δι' ἐγγράφου δεήσεως τὴν ἡμετέραν γαλήνην ἰκέτευσαν πρὸς τὴν ὑμετέραν τούτους 30 παραπέμψαι μακαριότητα. τοῦτο δὲ καὶ πεπράχαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐκείνους ἐστάλακαμεν τῇ ὑμετέρᾳ πατρικῇ κρίσει τὸ πᾶν περὶ αὐτῶν ἐπιτρέψαντες· θεῖον δὲ καὶ σεβάσιμον ὄρον ἡ ἀγία σύνοδος ἐξεφώνησεν, ᾧ καὶ συνυπεγράψαμεν καὶ δι' εὐσεβῶν ἡμῶν ἰδίκτων τοῦτον ἐπεκυρώσαμεν προτρέψαντες ἅπαντα τὸν φιλόχριστον ἡμῶν λαὸν τῇ ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένη πίστει συνέπεσθαι καὶ μηδὲν τὸ παράπαν ἐφευρίσκειν αἵρεσιούργημα. καὶ δόξα 35 τῷ ποιοῦντι δεδοξασμένα θεῷ τῷ παρ' <ἡ>μῖν τὴν πίστιν ἀπαρεγχείρητον διασώσαντι.

8 Mt. 16,18

19 Jer. 3,3

20–21 Amos 5,10

24–25 Is. 48,4

26 Is. 2,3

MT

3 τε² *om.* T ὀρισθέντα] ὠρισθέντα T 4 συντάγμασι] συγγράμμασι M 9 ἡμῖν] ὑμῖν T
 10 εἰρηνικῶς] εἰλικρινῶς T 12 προήδρευσε] προήδρευε M ἐναντίσας] τεναντίσας M 15 πάσης]
 πᾶσαν *susp.* La 16 οὐ *om.* T μὲν <...> τοῦ *susp.* La 17 διεσπώμεθα] διεπόμεθα T 29
 πάντες] πάντως T 32 ἐξεφώνησεν] ἐξεβόησεν T ἡμῶν] ὑμῶν T 35 <ἡ>μῖν *coni.* P. Conte]
 ὑμῖν MT

πῶς γὰρ οὐκ ἔμελλεν, ἐν ἣ πέτρα τὴν ἐκκλησίαν ἐθεμελίωσε καὶ πύλαις ἄδου ταῖς αἰρετικαῖς ἐνεδρεύεσαι μὴ κατισχύεσθαι προηγόρευσεν, ἐξ ἧς, ὡσπερ ἐξ οὐρανίων ἀψίδων τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας, ὁ λόγος ἀνέλαμψε καὶ τὰς ψυχὰς τῶν φιλοχρίστων ἐφώτισε καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν κατεψυγμένην ἀνεζωπύρρησε. ταῦτα κατὰ σκοπὸν θεοῦ συννεύσαντος διηνούσαμεν καὶ εἰς μίαν ποιμνὴν τὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα συνηλάσαμεν, οὐκέτι μὲν οὖν 5 τοῖς μισθωτοῖς καὶ οὐκ οὔσι ποιμέσιν ἐξαπατώμενα καὶ διὰ τοῦτο τοῖς λύκοις ἀλώσιμα, ἐνὶ δὲ καὶ μόνῳ ποιμένι τῷ καλῷ ποιμαινόμενα, ὧ καὶ ὑμεῖς συμποιμαίνειν ἐτάχθητε καὶ ὑπὲρ τῶν προβάτων τιθέναι τὴν ψυχὴν διετάχθητε. οὐκοῦν ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε καὶ τὴν τοῦ λόγου ῥομφαίαν περίζωσαι καὶ θείῳ ζήλῳ ταύτην παράθηξον· καὶ στῆθι ἐδραῖος τῆς εὐσεβείας ὑπερμαχόμενος, καὶ πᾶσαν αἰρετικὴν ἀκοὴν καὶ εἰσήγησιν ἐκτεμῖν προθυμήθητι, 10 καθὰ καὶ Πέτρος τὸ πρότερον τὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀκροάσεως αἰσθητήριον τῇ μαχαίρᾳ πατάξας ἀφείλετο τῆς νομικῆς τε καὶ ἀνδραποδώδους συναγωγῆς προδιαγράφων τὴν κώφευσιν· ἀνάτεινον τὴν ἀξίνην τοῦ πνεύματος καὶ πᾶν δένδρον ἐκφύον καρπὸν αἰρέσεως ἢ κατηχήσει μεταφύτευσον ἢ κανονικαῖς ἐπιτιμήσεσιν ἔκκοπον καὶ εἰς τὸ πῦρ τῆς μελλούσης γεέννης παράπεμψον, ἵνα πάντοθεν τῶν τὴν πίστιν λυμαιομένων ἐκτεμνομένων 15 ἐρρωμένον ἢ καὶ ὀλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα τῆ εἰρήνῃ τοῦ πνεύματος συσφιγγόμενόν τε καὶ συναρμολογούμενον· ἧς ἀκλονήτου μενούσης κλονεῖται μὲν τῶν δυσμενῶν ἢ στάσις τε καὶ ἀντίστασις, ἐρείδεται δὲ τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως ὁ θρόνος τῆς ἡμῶν γαληνότητος, ἰθύνεται δὲ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἡμετέρου κράτους τὰ βουλευόμενα καὶ κινήματα, τῆς ὅλης δὲ πολιτείας Ῥωμαϊκῆς ἢ κατάστασις συγγαληνιᾷ τῇ γαλήνῃ τῆς πίστεως. 20

Προτρέπομεν δὲ καὶ τὴν ὑμετέραν πανίερρον κορυφὴν ἀνυπερθέτως ἐκπέμψαι τὸν παρ' αὐτῆς ὀριζόμενον ἀποκρισιάριον, ἐφ' ᾧ τοῦτον κατὰ τὴν βασιλίδα καὶ θεοφύλακτον ἡμῶν διάγειν πόλιν καὶ ἐν τοῖς ἀνακύπτουσι εἴτε δογματικοῖς εἴτε κανονικοῖς καὶ ἀπλῶς ἐκκλησιαστικοῖς ἅπασιν πράγμασι τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης ἐξεικονίζειν πρόσωπον.

Ἔρρωσο ἐν κυρίῳ, μακαριώτατε, καὶ ὑπερεύχεσθαι τοῦ ἡμετέρου κράτους συντονώτερον 25 διανάστηθι.

Ἡ ὑπογραφή τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως

Τὸ θεῖον σε περιφυλάξει ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἀγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ. 30

1 Mt. 16,18   5 Joh. 10,16   6 Joh. 10,12   7 Joh. 10,14   8 Joh. 10,17   11 – 12 Mt. 26,51
13 – 14 Mt. 3,10

MT

2 κατισχύεσθαι] κατησχύνεσθαι T   7 – 8 καὶ³ ... διετάχθητε om. M   9 περίζωσαι] περιζώσαι T
13 καρπὸν ἐκφύον T   21 καὶ om. T   30 περιφυλάξει] περιφυλάξει T

60*

Ἐπίλογος τοῦ τὴν παροῦσαν βίβλον ἰδιοχείρως ἀπογραψαμένου, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῶν ὑπὸ Βαρδάνου τοῦ τυράννου καὶ παράφρονος κατὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἔκτης συνόδου
5 τετολημένων ἐμφέρεται.

Ὁ ἀμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ πάντων ἐλάχιστος Ἀγάθων, ἀνάξιος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου πρωτονοτάριος καὶ καγκελλάριος δεύτερος, πρὸ τοῦ τῶν τριάκοντα δύο μικρῶ
10 πλέον ἢ ἔλασσον χρόνων ἔτι νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν, ἐν τῷ τοῦ ἀ<να>γνώστου βαθμῶ κατηριθμημένος, ὦν καὶ ἀχρεῖος νοτάριος καθυπουργησα τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ ἕκτη συνόδῳ, πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ κεκινημένοις παρηκολουθηκῶς, ἐφεξῆς ἅμα Παύλῳ τῷ ἐν ἀγίοις ἀρχιεπισκόπῳ γενομένῳ τῶν ἐνταῦθα καὶ πατριάρχῃ, ἐν λαϊκοῖς ἔτι τελοῦντι καὶ βασιλικῶ ἀσηκρήτις τυγχάνοντι σὺν καὶ ἑτέροις τρισίν, ἅπαντας δὲ τῶν ἐν αὐτῇ πε-
15πραγμένων τοὺς τόμους ἐν καθαρῷ δι' ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων οἰκείᾳ ἔγραψα χειρὶ οἷτινες καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ σφραγισθέντες κατησφαλίσθησαν καὶ ἀπέκειντο σὺν καὶ τῷ ἐκφωνηθέντι ἐνυπογράφῳ τῆς πίστεως ὄρω ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγίας συνόδου· ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς ἐκδοθέντας τοῖς πέντε πατριαρχικοῖς θρόνοις ἰσοτύπους ἐνυπογράφους τοῦ αὐτοῦ ὄρου τόμους κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἔγραψα κελευσθεῖς οὕτω παρὰ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ
20 τῇ μνήμῃ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως τοῦτο προστάξαντος οὕτω γενέσθαι διὰ τὸ ἀνεπιβούλευτον τῆς ὀρθοδοξίας ἀνόθευτον τε καὶ γνήσιον. τοῦ δὲ φιλανθρώπου καὶ μόνου ἀγαθοῦ καὶ ἐλεήμονος θεοῦ σπλαγχνισθέντος ἐπ' ἐμοὶ τῷ εὐτελεῖ καὶ ἀχρεῖῳ καὶ τὸ ζῆν χαρισσαμένου καὶ συγχωρήσαντος μέχρι καὶ νῦν εἰκότως καὶ τὴν παροῦσαν βίβλον ἰδιο-
25 χείρως γράψαι προεθυμήθην τε καὶ συνεῖδον, καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἐξῆς λεχθησόμενον τρόπον.

Τῆς εἰρήνης τῶν ἀγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ ὁμονοίας αὐτῶν καὶ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως ἐν τοῖς τοσοῦτοις χρόνοις ἐπικρατούσης καὶ μηδεμιᾶς ἐν αὐταῖς ἀναφανείσης ἀντιλογίας καὶ ἔριδος ἢ διχονοίας καὶ ἀντιστάσεως, τοῦτο βλέπειν μὴ φέρων ὁ πονηρὸς καὶ ἀρχέκακος δαίμων διάβολος πρόφασιν ἐμηχανήσατο καὶ ἐξεῦρεν ἄξιαν τῆς οἰκείας
30 αὐτοῦ κακοβουλίας τε καὶ σκαιότητος· τῶν γὰρ ἐξ ἡμετέρων ἀμαρτιῶν ἐπισυμβάντων ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἔμπροσθεν χρόνοις δεινῶν καὶ ἀλλεπαλλήλως κινουμένων πραγμάτων οὐ μόνον ἐν τῷ κοινῷ τῆς φιλοχρίστου πολιτείας μείωσιν καὶ κατάλυσιν μεγίστην ἐργασαμένων, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς αὐτὴν φθασάντων τῆς βασιλείας τὴν κορυφήν, ὡς ταῖς ἐπὶ
35 συχνοῦ τῶν ἐν αὐτῇ κρατούντων ὑπαλλαγαῖς <καὶ ταῖς> ἐκ τυραννίδος ἐπαναστάσεσι τέλεον τὰ κατ' αὐτὴν περιφρονηθῆναι καὶ εἰς ἐξουδένωμα γενέσθαι, τῷ μάλιστα τὸν τὴν τοιαύτην βασιλείαν διαδεξάμενον μετὰ τελευτῆν τοῦ οἰκείου πατρὸς Κωνσταντίνου Ἰουστινιανὸν μὴ μόνον εἰσάπαξ διὰ τὴν κακίστην αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ μαιφόνον προαίρεσιν

7 cf. Rom. 3,7; 1. Cor. 15,9; Eph. 3,8

22 cf. Mt. 19,17

cf. Lc. 17,10

35 cf. Ps. 89,5

12 Pt. Paulus III (688 – 693)

MT

3 ἀπογραψαμένου] γραψαμένου M 4 ἕκτης] ζ' T 9 καγκελλάριος] καγγελάριος M 10
ἀ<να>γνώστου] ἀγνώστου MT 11 καθυπουργησα] καθυπουργείσα T 12 ἕκτη] ζ' T 14
ἀσηκρήτις] ἀσεκρέτης T καὶ om. M τρισίν] τισίν T 16 ἀπέκειντο] ἀπέκυντο T 28 ἢ]
καὶ M 29 ἐμηχανήσατο] ἐμηχανίσαστο T ἐξεῦρεν] ἐξηῦρεν T 32 κατάλυσιν] κατάλευσιν M
34 ὑπαλλαγαῖς <καὶ ταῖς> ἐκ *coni.* La 35 τὸν τὴν] τὴν M 36 διαδεξάμενον] δεξάμενον M

τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν καὶ ἀπορριφῆναι, ἀλλὰ καὶ δις μετὰ Λεόντιον καὶ Τιβέριον τοὺς ἐν μέσῳ τῆς βασιλείας κρατήσαντας τοῦτο ὑπομεμενηκότα ἐν τῷ ἐσχάτῳ καὶ ὑπὸ τοῦ ξίφους ἐν τῷ Δαματρῷ λεγομένῳ τόπῳ τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας κατατομηθῆναι τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐν διαφόροις ταξειδίοις ἀποσταλέντος διὰ θαλάσσης πλείστου στρατοῦ ἐπὶ τῇ καταστροφῇ καὶ ἀλώσει Χερσῶνος τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ κατοικοῦντος λαοῦ κατασφαγῆ καὶ ἀφανισμῷ ἐκέιθεν ἐπαναστάντος αὐτῷ καὶ ἀνασοβήσαντος κατ' αὐτοῦ καὶ φύρδην ἔνθεν, ὡς ἔτυχε, καὶ δίχρα τινὸς ἐννόμου δοκιμασίας τε καὶ ψηφίσματος εἰς βασιλέα προστησαμένου καὶ ἀναγορεύσαντος ἐξόριστον ἐκέισε τὸν τῆνικαῦτα διὰ πρόφασιν τυραννίδος γενόμενον Βαρδάνην τοῦνομα, υἱὸν γεγονότα Νικηφόρου, τὸ γένος Περσα(ρ)μενίου τυγχάνοντα ὅστις ἑαυτὸν Φιλιππικὸν τῷ δοκεῖν μετονομάσας ἐκέιθεν ἀπροσδοκῆτως αἰφνίδιον ἐπιστάς τῇ βασιλίδι ταύτῃ πόλει μετὰ πλωτῆμον τῆς ἐπομένης αὐτῷ καὶ συντρεχούσης στρατιωτικῆς ἐνόπλου δυνάμεως τῶν αὐτὸν εἰς βασιλέα προστησαμένων, ἔμφυτον ἔκπαλαι κεκτημένος οὐ μόνον ἐκ προλαβούσης γονικῆς, ὡς ἔλεγε, διδαχῆς τε καὶ παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τινος ἐπεισάκτου κακοδιδασκαλίας τὴν ἐναντίαν ταύτης τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἔκτης συνόδου παμβέβηλον αἴρεσιν, ὡς οἶα μαθητευθεὶς καὶ φοιτήσας παιδόμενος κατὰ καιροὺς Στεφάνῳ τῷ ἀββᾶ, μαθητῇ Μακαρίου, εὐθύς καὶ παραχρῆμα βασιλικῆ ἔξουσίᾳ καὶ αὐθεντίᾳ χρῆσάμενος πρὸ τῆς οἰκείας εἰσόδου τὴν μὲν ἀπὸ χρόνων ἤδη ἀνατεθεῖσαν εἰκόνα τῆς αὐτῆς ἀγίας ἔκτης συνόδου πλησίον καὶ μετὰ τῆς τετάρτης καὶ ἕκτης σχολῆς ἐν τοῖς προαυλίοις τοῦ βασιλικοῦ παλατίου κατενεχθῆναι προσέταξε, μὴ ἄλλως φήσας ἐν τοῖς οὐκ οὕσιν αὐτοῦ βασιλείοις εἰσέρχεσθαι καταδέχεσθαι, πρὶν ἢ μὴ τοῦτο γενήσεται, θεσπίσας ἔξουσιαστικῶς καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν προσηγορίαν Σεργίου τε καὶ Ὀνωρίου καὶ τῶν λοιπῶν σὺν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἐκβληθέντων καὶ ἀναθεματισθέντων ἐν τοῖς ἱεροῖς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν διπτύχοις ἀνακηρύττεσθαι καὶ τὰς αὐτῶν ἀνασθηλοῦσθαι κατὰ τόπον εἰκόνας.

Μετὰ δὲ χρόνον βραχύτατον εὐρηκῶς καὶ τοὺς εἰρημένους καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ ἀποκειμένους ἰδιοχείρους μου τόμους τῶν πεπραγμένων τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἔκτης συνόδου, τούτους ἐκβαλὼν καὶ δημοσιεύσας ἐπὶ σεκρέτου πυρὶ παραδέδωκε καὶ ἠφάνισε, πλείστων εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων ἀνδρῶν διωγμὸν ποιησάμενος καὶ τινὰς αὐτῶν παραπέμψας ἐν ἔξορίᾳ καὶ μάλιστα τοὺς μὴ ἐλομένους ἐν τῷ κατ' ἐπιταγὴν αὐτοῦ συνταγέντι καὶ ὑπαγορευθέντι περὶ πίστεως δῆθεν καὶ ὡσανεὶ τόμῳ ἐπ' ἀθετήσει τῆς αὐτῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἔκτης συνόδου καθυπογράψαι.

Τούτων δὲ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ διετῆ χρόνον ἅμα τῶν συνεπομένων καὶ ὁμοφρονούντων τῇ ἐκείνου κακοδοξίᾳ τελομένων βιαίως θᾶπτον αὐτὸν ἐπαξίως τῶν πραττομένων ἢ θεία δίκη μετῆλθε καὶ κατεστρέψατο, μάλιστα καὶ διὰ τὰς ἐξ αὐτοῦ γινομένας μετὰ πάσης

MT

3 βιθυνῶν] βιθύνων T	4 τῆ om. M	5 ἀλώσει] ἀλλώσει T	χερσῶνος] χέρσωνος T	6
ἔνθεν] ἐνθέως T	8 τὸν] τὸ M	9 περσα(ρ)μενίου] περσαμενίου MT	14 τῆς ἀγίας ταύτης T	
15 ἕκτης] ζ' T	16 εὐθύς] εὐθὺ T	20 βασιλείοις] βασιλίους T	ἦ] εἰ MT	25 καὶ ² om. M
27 ἕκτης] ζ' T	31 ἕκτης] ζ' T	32 διετῆ] δυετῆ T ²	ὁμοφρονούντων] ὁμοφώνούντων M	
33 θᾶπτον] θάνατον M				

ἀναισχυντίας ἐπὶ συχνοῦ ἐν τοῖς εὐαγέσι γυναικείοις μοναστηρίοις καὶ ἑτέροις τῶν καθ-
 υπουργούντων αὐτῷ προσώπων ἀθεμίτους ἐγχειρήσεις καὶ αἰσχροουργίας, πλείστον ἐπὶ
 τούτοις καὶ ἄφατον σκορπισμόν τε καὶ μείωσιν τῶν ἐπισυναχθέντων ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ
 καὶ ἀποκειμένων ἐν τῷ παλατίῳ χρημάτων ποιήσαντος. κατὰ γὰρ τὴν ἡμέραν τοῦ
 5 σαββάτου τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης, ἄφνω περὶ δειλ(ιν)ῆν ὄψιαν
 ἐπαναστάσεως αὐτῷ γενομένης ἀπροσδοκῆτως ἐκ τοῦ ἐπισωρευθέντος ἐν τῇ Θράκῃ στρα-
 τοῦ διὰ τὴν προσεχῶς τότε καὶ ἐξ αἰτίας αὐτοῦ καὶ παραβασίας τῶν συγκειμένων πάκτων
 γεγонуῖαν ἔφοδον τοῦ γειτνιαζόντος ἔθνους τῶν Οὐννογούρων Βουλγάρων μετὰ πλείστης
 αἰχμαλωσίας τε καὶ σφαγῆς τῶν ἐν τῇ Θράκῃ καταμενόντων Χριστιανῶν, συλληφθεὶς ὁ
 10 αὐτὸς μιξοβάρβαρος τύραννος καὶ τῆς βασιλείας ἀπωσθεὶς καὶ ἐκβεβλημένος πηροῦται
 παραχρῆμα τὰς ὄψεις ἐν σκότει τὸ λοιπὸν τῆς ἑαυτοῦ ἀσυνέτου καρδίας τὸν χρόνον τῆς
 ἑαυτοῦ ζωῆς κατὰ τὸ ψαλμικὸν διαπορευόμενος λόγιον. ἀνακηρύττεται δὲ τῇ ἐξῆς
 κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ χάριτι τῆς ἐπιδημίας
 τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος βασιλεὺς εὐσεβῆς καὶ ὀρθόδοξος Φιλαρτέμιος
 15 τοῦνομα, ὁ καὶ μετακληθεὶς Ἀναστάσιος, τῆς τῶν ἀσηκρητίων σχολῆς πρότερον γενόμενος
 ἐναρίθμιος, ψήφῳ κοινῇ καὶ δοκιμασίᾳ τῆς τε ἱερᾶς συγκλήτου καὶ παντὸς τοῦ ἱερατικοῦ
 καταλόγου τῶν τε ἐπιδημούντων φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων καὶ τοῦ πολιτικοῦ δήμου
 παντὸς ἀναγορευθεὶς πρῶτον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆ μεγάλῃ
 ἐκκλησίᾳ καὶ στεφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ πατριάρχου Ἰωάννου ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ
 20 πανσέπτῳ θυσιαστηρίῳ, συνανακηρυχθείσης αὐτῷ καὶ συναναγορευθείσης ἀναφανδὸν καὶ
 διαπρυσίως ὑπὸ πάντων τῶν ἐπιδημούντων ὀσιωτάτων ἀρχιερέων καὶ τοῦ εὐαγοῦς
 κλήρου τῆς εἰρημένης ἁγίας καὶ οἰκουμεικῆς ἕκτης συνόδου τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῶν
 ἀπανταχοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν φροντίδα καὶ πρόνοιαν μεγίστην
 ποιουμένων. οὕτω τε μετὰ βραχὺ συνευδοκήσαντος αὐτοῦ καὶ συνεπινεύσαντος
 25 παραυτικά καὶ προσφορὰ γεγονάσιν ἀκολουθῶς ἀπολογίας ἐχόμενα γράμματα ὑπὸ τοῦ
 τῶν ἐνταῦθα ἁγιωτάτου ἀρχιερέως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἁγιώτατον καὶ
 μακαριώτατον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἅτινα καὶ μετὰ τῶν ἐξ ἔθους συνοδικῶν
 γραμμάτων ἐξαπεστάλησαν τὴν πρέπουσαν καθηκόντως πληροφορίαν περὶ τῶν προγε-
 γραμμένων ἀπάντων ἐμπεριέχοντα. ἐπειδὴ δὲ μετὰ τὴν κατένεξιν τῆς ἀνωτέρω
 30 δηλουμένης συνοδικῆς τελείας εἰκόνας ὁ ταύτην ἀθέσμως προστάξας κατενεχθῆναι Βαρ-
 δάνης ὁ ἀλιτήριος καὶ παράφορος ἐν τῇ οὕτω λεγομένη τοῦ Μηλίου καμάρα τὰς ἁγίας
 καὶ οἰκουμεικὰς πέντε συνόδους καὶ μόνον ἐπὶ τῆς εἰκόνας ἀναστηλωθῆναι προσέταξεν
 ἑαυτὸν ἐν τῷ μέσῳ ταύτης ἅμα τῷ Σεργίῳ στηλογραφῆσας ὀρθόστατον ἀναγκαίως πάνυ
 καὶ ἄγαν ἀρμοδίως τῶν αὐτῶν δύο προσώπων ἐξ ἐκείνης κατενηνεγμένων, ἢ τῆς αὐτῆς
 35 ἁγίας καὶ οἰκουμεικῆς ἕκτης συνόδου ἀναζωγράφησις σὺν ταῖς ἄλλαις πέντε γεγένηται,
 κοινῆς ἑορτῆς καὶ εὐφροσύνης καὶ πνευματικῆς ἐν κυρίῳ ἀγαλλιάσεως παντὶ γεγονουίας τῷ
 τῆς ἁγίας ἐκκλησίας φιλοθέῳ πληρώματι ἐπὶ τῇ καταστάσει καὶ εἰρήνῃ τῶν ἁγιωτάτων
 ἐκκλησιῶν. πρὸς μέντοι περισσοτέραν τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐνταῦθα προσγεγραμμένων

11 cf. Ps. 75,6

MT

1 γυναικείοις] γυναικίους T 5 ἑνδεκάτης] 14' T δειλ(ιν)ῆν] δειλὴν M δήλην T 8 τοῦ
 ... ἔθνους om. M οὐννογούρων] οὐνογούρων M 15 ἀσηκρητίων] ἀσηκρητίων T 16 κοινῇ]
 τινὶ T 22 ἕκτης] 5' T 23 χριστοῦ om. T 24 ποιουμένων] ποιούμενον MT 30 προστάξας
 om. M 31 ἀλιτήριος] ἀλητήριος T μηλίου] μιλίου M 35 ἕκτης] 5' T 37 τῇ om. M

πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τῶν ἐντυγχάνειν μελλόντων φιλοπονώτερον τῆ παρούση βίβλῳ πληροφορίαν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ ἰσότυπον ἀπαραλείπτως τῆς ἀνωτέρω δηλουμένης καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης Κωνσταντῖνον ἐκπεμφθείσης ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου τῶν ἐνταῦθα πατριάρχου Ἰωάννου τῆ παρούση βίβλῳ συνείδον καθυποτάξαι. καὶ παρακαλῶν ἔξαιτῶ πάντας τοὺς ἐντυγχάνειν μέλλοντας 5 ἐν αὐτῇ τὸν μόνον εὐδιόλλακτον καὶ φιλόανθρωπον ἐξιλεοῦσθαι καὶ καθικετεύειν θεόν, πρωτοτύπως μὲν τὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν μέχρι τέλους καὶ φυλάττειν ἀκλόνητον καὶ παντοίως ἀσάλευτον, οὕτω τε κάμοι τῶ ἀμαρτωλῶ καὶ ἐλαχίστῳ καὶ πάσης ἀπολογίας ἐστερημένῳ ἰλασμόν τε καὶ ἄφεσιν τῶν πολλῶν καὶ ἀνεικάστων μου δωρηθῆναι παραπτωμάτων ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ φοβερᾷ τῆς δευτέρας παρουσίας αὐτοῦ τοῦ 10 μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέρᾳ καὶ τῆς δικαίας τῶν ἐκάστῳ βεβιωμένων ἀνταποδόσεως.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἀπολογητικὴ ἔνεκεν τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς τυραννίδος τοῦ Βαρδάνη κεινημένων κατὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμηνικῆς ἕκτης συνόδου. 15

Ἡ ἐπιγραφή

Τῶ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ μακαρίῳ ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ κυρῶ Κωνσταντίνῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν. 20

Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θεϊότητος καὶ δυνάμεως μῆνυμα τὴν ἐν τοῖς ὀρωμένοις μεγαουργίαν τεκτηνόμενος θεὸς ἐξαιρέτως ἐν τῶ τιμιωτάτῳ τῆς αἰσθητῆς κτίσεως, τῶ ἡμετέρῳ φημι 25 πλαστοουργήματι, τὰ τῆς οἰκείας δόξης τε καὶ σοφίας ἐπεδείξατο, καθὸ δὴ καὶ *τεθναυμαστῶσθαι ἐξ αὐτοῦ τὴν θείαν γινῶσιν* ὁ προφήτης ἀνεβόησεν αὐτὸς ὁ τῆς φύσεως ἡμῶν δημιουργὸς τοῦ ὅλου σώματος προβεβλήσθαι φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλὴν, ἐν αὐτῇ τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων ἀποθέμενος πᾶσαν ἐκεῖθεν τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν κίνησιν καὶ ἀρτιότητα γίνεσθαι τε καὶ συντηρεῖσθαι πεποιήκε, κἄν τι τούτων προσπταῖσαι 30 συμβαίῃ ἢ ἄλλως πὼς κεκαῶσθαι· οὐκ ἀπροσποίητον τὴν τούτων ἐπιμέλειαν τίθεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῶν μελῶν ἔσχατα τὴν φυσικὴν δεικνύσα συμπάθειαν διὰ τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ θεραπεύει, τὸ πεπονθηκὸς οὐκ ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη τὴν τούτων συνέργειαν ὡς ἄχρηστον.

26 – 27 Ps. 138,6

MT

6 καθικετεύειν] καθιτεύειν T   7 καὶ² om. T   11 μονογενοῦς] μονογεννοῦς M   17 τοῦ om. T
 Βαρδάνη] βάρδα T   ἕκτης] ζ' T   19 ἡ ἐπιγραφή om. T   21 τὰ om. M   27 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ
 T   28 αὐτῇ] ταύτῃ M   32 δεικνύσα] δεικνύσας susp. Fro   33 οὐκ ἀτιμάζουσα] οὐ κατατιμάζουσα
 T   34 συνέργειαν] συνεργίαν M

πίστωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ τῶν ἐντυγχάνειν μελλόντων φιλοπονώτερον τῆ παρούση βίβλω πληροφορίαν τε καὶ βεβαίωσιν τὸ ἰσότυπον ἀπαραλείπτως τῆς ἀνωτέρω δηλουμένης καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης Κωνσταντῖνον ἐκπεμφθείσης ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου τῶν ἐνταῦθα πατριάρχου Ἰωάννου τῆ παρούση βίβλω συνείδον καθυποτάξαι. καὶ παρακαλῶν ἔξαιτῶ πάντας τοὺς ἐντυγχάνειν μέλλοντας 5 ἐν αὐτῇ τὸν μόνον εὐδιόλλακτον καὶ φιλόφρονον ἐξιλεοῦσθαι καὶ καθικετεύειν θεόν, πρωτοτύπως μὲν τὴν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἀγίων αὐτοῦ ἐκκλησιῶν μέχρι τέλους καὶ φυλάττειν ἀκλόνητον καὶ παντοίως ἀσάλευτον, οὕτω τε κάμοι τῶ ἀμαρτωλῶ καὶ ἐλαχίστω καὶ πάσης ἀπολογίας ἐστερημένῳ ἰλασμόν τε καὶ ἄφεσιν τῶν πολλῶν καὶ ἀνεικάστων μου δωρηθῆναι παραπτωμάτων ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ φοβερᾷ τῆς δευτέρας παρουσίας αὐτοῦ τοῦ 10 μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέρᾳ καὶ τῆς δικαίας τῶν ἐκάστω βεβιωμένων ἀνταποδόσεως.

Ἐπιστολὴ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν ἀγιώτατον πάπαν Ῥώμης ἀπολογητικὴ ἔνεκεν τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς τυραννίδος τοῦ Βαρδάνη κεινημένων κατὰ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμηνικῆς ἔκτης συνόδου. 15

Ἡ ἐπιγραφή

Τῶ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ μακαρίῳ ἀδελφῶ καὶ συλλειτουργῶ κυρῶ Κωνσταντίνῳ Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος ἐν κυρίῳ χαίρειν. 20

Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θεϊότητος καὶ δυνάμεως μῆνυμα τὴν ἐν τοῖς ὀρωμένοις μεγαλοργίαν τεκτινόμενος θεὸς ἐξαιρέτως ἐν τῶ τιμιωτάτῳ τῆς αἰσθητῆς κτίσεως, τῶ ἡμετέρῳ φημι 25 πλαστοργήματι, τὰ τῆς οἰκείας δόξης τε καὶ σοφίας ἐπεδείξατο, καθὸ δὴ καὶ *τεθναυμαστῶσθαι ἐξ αὐτοῦ τὴν θείαν γινῶσιν* ὁ προφήτης ἀνεβόησεν αὐτὸς ὁ τῆς φύσεως ἡμῶν δημιουργὸς τοῦ ὅλου σώματος προβεβλήσθαι φιλοτεχνήσας τὴν κεφαλὴν, ἐν αὐτῇ τὰ καιριώτατα τῶν αἰσθητηρίων ἀποθέμενος πᾶσαν ἐκεῖθεν τὴν τῶν λοιπῶν μελῶν κίνησιν καὶ ἀρτιότητα γίνεσθαι τε καὶ συντηρεῖσθαι πεποιήκε, κἄν τι τούτων προσπταῖσαι 30 συμβαίῃ ἢ ἄλλως πὼς κεκαῶσθαι· οὐκ ἀπροσπίητον τὴν τούτων ἐπιμέλειαν τίθεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ τῶν μελῶν ἔσχατα τὴν φυσικὴν δεικνύσα συμπάθειαν διὰ τῆς τῶν χειρῶν ὑπουργίας τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ ὀφθαλμοῦ θεραπεύει, τὸ πεπονθηκὸς οὐκ ἀτιμάζουσα καὶ ἀποπεμπομένη τὴν τούτων συνέργειαν ὡς ἄχρηστον.

26 – 27 Ps. 138,6

MT

6 καθικετεύειν] καθιτεύειν T 7 καὶ² om. T 11 μονογενοῦς] μονογεννοῦς M 17 τοῦ om. T
 Βαρδάνη] βάρδα T ἔκτης] ζ' T 19 ἡ ἐπιγραφή om. T 21 τὰ om. M 27 αὐτοῦ] ἑαυτοῦ
 T 28 αὐτῇ] ταύτῃ M 32 δεικνύσα] δεικνύσας susp. Fro 33 οὐκ ἀτιμάζουσα] οὐ κατατιμάζουσα
 T 34 συνέργειαν] συνεργίαν M

Τούτοις δὴ τὰ κατὰ τὴν ὑμετέραν ἀποστολικὴν προεδρίαν ἔχομεν παραβάλλειν, ἀγιώ-
 τατοι, καὶ κεφαλὴν τῆς κατὰ Χριστὸν ἱερωσύνης κανονικῶς ὑμᾶς λογιζόμενοι, εἰκότως δι'
 ὑμῶν ἐπιζητοῦμεν τῆς ἐπισυμβάσης ἀθυμίας τῷ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῷ σώματι ἐκ τῆς
 λοιμώδους καὶ νοσοποιοῦ τῶν ψυχῶν τυραννικῆς ἐξουσίας παραμυθίαν κομίσασθαι·
 5 πάντως γὰρ καὶ ὑμεῖς τῷ τῆς κεφαλῆς ἰδιώματι ἀβουλήτως νεοσηκότας ἡμᾶς οὐ περιόψε-
 σθε οὐδὲ τῆς ἑαυτῶν συμφυΐας ἡμᾶς ἀποπέμψησθε, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς τραύμασιν ἡμῶν
 ἐπιστυγνάσαντες — *πάσχοντος γὰρ ἑνὸς μέλους συμπάσχειν* εἰκὸς πάντα τὰ μέλη κατὰ
 τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνὴν — νῦν τῇ πρὸς τὸ ὑγιὲς ἐπαναδρομῇ καὶ πρὸς τὸ ἄρτιον
 ἀποκαταστάσει ἡμῶν συγχαρήσεσθε δικαιότατα καὶ μάλιστα, ὀπηνίκα τὸ ἀρρώστημα
 10 οὐκ ἐκ τῆς αἰτίας τοῦ σώματος τὴν σύστασιν εἴληφεν, ἀλλ' ἐξωθεν βεβιασμένης καὶ
 ἀδοκῆτου συμφορᾶς γέγονεν ἀποτέλεσμα. περὶ ἧς ἀναγκαίως ὑμῖν, ἀδελφοὶ θεο-
 τίμητοι, τὸ παρὸν τῆς πληροφορίας ἀπεστείλαμεν γράμμα οἷον ἀπογυμνοῦντες ὑμῖν δι'
 αὐτοῦ καὶ δεικνύντες τὸ τῆς πληγῆς δυσασχέτης. διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν πρὸς τὴν ὑμῶν
 ἀγιωσύνην τῷ συνήθει τῆς συνοδικῆς προσφωνήσεως καταντῆσαι διεκωλύθημεν τυραν-
 15 νικῶς κατεχόμενοι· οὐ γὰρ ἄλλως ἢ ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς γράφειν ἢ καθαρῶς τε καὶ ἀνεπι-
 θολώτως ἐκτιθεμένους τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα. καταλαβὼν γὰρ τὴν θεοφύλακτον ταύτην
 πόλιν μετὰ τῆς ἐξωθεν δυναστείας — οὐ γὰρ ἂν φαίην ἀληθῶς βασιλείας — ὁ τὸ ἔλκος
 ἡμῖν ληστρικῶς καὶ οἷον ἐξ ἐνέδρας ἐπαγαγὼν, καθ' οὓς οἶδε λόγους ἢ κυβερνητικὴ πρόνοια
 τῶν ἀπάντων — καὶ γὰρ οὐχ ἡμῶν ἐστὶ τῶν θείων κριμάτων τὸν βυθὸν ἐρευνᾶν —
 20 θεμέλιον καὶ ὑποβάθραν τοῦ κράτους τὸ βίαιον καὶ οὐκ ἔννομον προβαλλόμενος καθεῖλε
 μὲν καὶ πρὸ τῆς ἑαυτοῦ εἰσόδου τὴν ἀνατεθεῖσαν ἐν τοῖς προαυλίοις τῶν βασιλείων εἰκόνα
 τῆς ἀγίας ἑκτῆς συνόδου, ἐγκαταστήσαι δὲ βουλευθεῖς εἰς τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον
 ἄνδρα οὐκ ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν συλλόγου τυγχάνοντα, τῆς δὲ οἰκείας ἐν δια-
 25 στρόφου γνώμης ὁμόφρονα, ὅμως τῇ τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐαγοῦς κλήρου ὀρμῇ τε καὶ ἐνστάσει
 βιασθεῖς προήγαγεν ἡμᾶς οὐ προσδοκῶντας, οὐ βουλομένους, οὐκ ἀπαθῶς τε καὶ ἀβαρῶς
 καὶ δίχα παντὸς ὀδυρμοῦ τὸ τοιοῦτον ὑπομείναντας, πρὸς τὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίαν
 καὶ κορυφήν. τίς γὰρ ἂν ἀπείρως ἔχων πάντη τοῦ πλείονος τὴν θάλασσαν νηὸς ἐπιβαίνειν
 καὶ πορθμὸν διαπεραιοῦσθαι ἀνάσχοιτο; πολὺ γὰρ εἶπεῖν τὴν διὰ μακροῦ πελάγους
 30 στέλλεσθαι ἀποδημίαν αὐτὸς μέλλων μόνος τῆς ὀλκάδος ἐγχειρισθῆναι τοὺς οἶακας ἑαυτοῦ
 τε καὶ τῶν συμπλεόντων ἀναδεχόμενος τὴν κυβέρνησιν. ὅπερ καὶ ἐφ' ἡμῖν πᾶς τις καθορῶν
 — οὐ γὰρ τῶν ἐν ἱεράρχαις πρεπωδεστάτων καὶ ἀρμοδίων ἐν μελέτῃ ἡμῶν ποτε ἢ τὸ
 περιφανὲς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς κεκτημένοι ἀξίαις, μόνῃ τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν μυστηρίων
 ἀδιαλείπτως σχολάζοντες — οὐκ ἄπιστον ἡγήσεται τὸ περὶ τούτου τῆς ἡμετέρας γνώμης
 ἀθέλητον, αὐτὸ τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅπερ καύχημα ἑαυτοῦ ὁ θεῖος
 35 ἀπόστολος διωρίσατο, προβαλλομένων ἡμῶν τῷ θεῷ εἰς παράστασιν ἀληθείας τῶν ἐξ
 ἡμῶν λεγομένων.

7 1. Cor. 12,26

34 2. Cor. 1,12

MTO(13)

1 παραβάλλειν] παραβαλεῖν M 6 συμφυΐας] συμφυείας T ἀποπέμψησθε] ἀποπέμψοισθε T 8
 ἄρτιον] ἀρτίον T 12 ὑμῖν] ἡμῖν T¹ 13 διὸ *inc.* Cod. Ochrid. 85 = O 14–15 τυραννικῶς
 κατεχόμενοι *om.* O 16 ταύτην *om.* O 20 προβαλλόμενος] προβαλόμενος O 21 ἐν *om.* M
 βασιλείων] βασιλειῶν T 22 ἑκτῆς] ζ' T 23 συλλόγου] καταλόγου O 25 προήγαγεν]
 προσήγαγεν O 27 ἂν ἀπείρως] ἀναπείρως T 31 ἱεράρχαις] ἱεραρχίαις M 33 σχολάζοντες
 ἀδιαλείπτως O 34 ἑαυτοῦ] αὐτοῦ O

Οὗτος τοίνυν ὁ κόσμον οἰκεῖον τὴν ἀκοσμίαν τῆς ἐκκλησίας τιθέμενος ὥδινε μὲν καὶ ἐσπούδαζε τῆς ἀσεβείας ἀποκυῆσαι τὸν βασιλίσκον, τὸν τοῦ ἀρχεκάκου ὄφρω γέννημα, ὥστε δημοσίᾳ ἐπ' ἐκκλησίαις καὶ ἐν ταῖς ὁμολογίαις τῶν ἐπισκόπων ἀναθέματι ὑποβάλλεσθαι τὴν εἰρημένην ἀγίαν ἔκτην σύνοδον καὶ τοὺς τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστολικοῦ καὶ 5 σεβασμίου θρόνου προπάτορας, ὅσοι τὸ εὐαγὲς τῆς ἀληθείας διεπρέσβευσαν δόγμα, κοινῇ δὲ συνομολογεῖσθαι λέξεσιν ἀπεμφαινούσαις καὶ μηδεμίαν ἐχούσαις συγγένειαν πρὸς τὰς γνωριστικὰς τῆς τελειότητος τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου ἐννοίας, αὐτὸ δὴ τὸ θεῖον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ λόγου μυστήριον ὡς [οὐ] πόρρω τυγχάνειν, μᾶλλον δὲ ἤδη τινὰς καὶ ὑπ' ὀδόντα γρύζειν τοῦ καὶ αὐτὴν τὴν ἀγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀθετεῖσθαι ὡς 10 ἐκείνη συνηρημένης κατὰ τὴν τῶν δογμάτων οἰκειότητα καὶ οἷον εἰπεῖν αὐτὴν ἐχούσης ῥίζαν τε καὶ βεβαίωσιν τῆς εἰρημένης ἀγίας ἕκτης συνόδου.

Ἐὼ γὰρ λέγειν, ὅσας ἡμῖν ὀχλήσεις ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας προσήγαγε πρὸς τὸ γράμμασιν ἡμᾶς χρῆσασθαι κατὰ τὸν τῆς ἐκείνου παρανοίας σκοπὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀδελφικὴν μακαριότητα. πρὸς ταῦτα ὅπως ἡμεῖς τῷ κατ' οἰκονομίαν ἐχρησάμεθα λόγῳ, ὥστε δια- 15 κρούσασθαι μὲν τὴν τυραννικὴν καὶ ἀνένδοτον ἔνστασιν, πρὸς τὸ μετριώτερον δὲ τὰ τῆς ἀτοπίας συστῆλαι, τὴν ὡς ἐν κακοῖς διαφορὰν εἰδότες οὐ πάντῃ ἀπόβλητον, ὅτε μὴ αὐτὸ τὸ καλὸν καθαρῶς κατὰ πρῶτην ἔνεστι τάξιν κρατεῖν. αὕτη ἡμῖν μαρτυρήσειεν ἢ τῶν ἐν καρδίᾳ βουλευμάτων ἔφορος δύναμις καὶ ἐν ἀνθρώποις δὲ ὁ τῆς καθ' ὑμᾶς ἱερωτάτης καθέδρας ἐνδημῶν ἐνταῦθα θεοφιλῆς ἀποκρισιάριος, ὃν ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τοῦ κακοῦ 20 ἐνωμότως μετὰ τῆς ἀληθείας ἐπληροφόρησαμεν καθαρὰν αὐτῷ τὴν ἐνυπάρχουσαν ἡμῖν περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν διάθεσιν φανερώσαντες. οἶδατε γὰρ καὶ ὑμεῖς τῇ πείρᾳ σαφῶς μεμαθηκότες, ἀγιώτατοι, ὡς οὐ λίαν ἀντιτύπως καὶ σκληρῶς ἔχειν πρὸς τὴν τῆς ἐξουσίας ἀνάγκην ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἄνευ τινὸς τέχνης τε καὶ περινοίας καθέστηκεν εὐμαρὲς, ἐπεὶ καὶ Νάθαν ὁ προφήτης οὐκ ἀπερικάλυπτον τὸν ἔλεγχον τὸν περὶ τῆς μοιχείας τε καὶ 25 τοῦ φόνου προσήγαγε τῷ Δαυίδ, ἀλλὰ τοῦτον ἐπιχρῶσας πιθανῶς τινι διηγῆματι ἐκ τῆς ἐκείνου ψήφου τὴν κατ' αὐτοῦ προηγάγετο κρίσιν καίτοι καὶ αὐτοῦ τοῦ Δαυὶδ προφητικῶς τετιμημένου χαρίσματα. „κατὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς,“ ὅπερ φησὶν ὁ μέγας Βασιλεῖος, „ἐνδιδόναι μικρὸν τῷ ἦθει τοῦ ἀνδρὸς κατεδεξάμεθα, ὥστε τὴν ἐν τοῖς καιρίοις τῆς πίστεως ὁμολογίαν, εἰ καὶ μὴ λέξεσιν, ἀλλὰ γε ταῖς ἐννοίαις φυλάττεσθαι ἀπαράβατον.“ „οὐ γὰρ ἐν λέξεσιν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν ἢ ἀλήθειᾳ“ ὁ θεολόγος Γρηγόριος βοᾷ καὶ πάλιν ἱκανῶς ἀτοπον 30 καὶ λίαν αἰσχρὸν διορίζεται τὸ περὶ τὸν ἦχον σμικρολογεῖσθαι. καὶ ὁ ἀποστολικὸς δὲ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης „ἄλογον“ ὁμοῦ „καὶ σκαιὸν“ ἀποφαίνεται „τὸ μὴ τῇ δυνάμει τοῦ

17 – 18 cf. Ps. 80,13   24 cf. 2. Reg. 12,1 – 25

27 – 29 Basilius Caes., unde?   29 – 30 Gregorius Naz., or. 29,13, PG 36,92 A = SC 250 (1978) 204   32 – 904,4 cf. Ps.-Dionysius, de div. nom. 4,11, PG 3,708 BC

MTO

1 οἰκεῖον] οἰκείαν O   2 τὸν²] τὸ M   4 ἕκτην] ζ' T   5 ὅσοι] οἱ M   6 ἀπεμφαινούσαις] ἀπεμφαίνουσαν O   7 γνωριστικὰς] γνωστικὰς M   8 ὡς om. O   [οὐ] MT, O *add.*, *del.* La   11 ἕκτης] ζ' T   14 ὅπως] ὁμως *susp.* La   15 τὰ om. O   16 οὐ om. O¹   17 καθαρῶς om. O   αὕτη] αὐτὴ M   17 – 18 ἐν καρδίᾳ] ἐγκαρδίων O   18 ὑμᾶς] ἡμᾶς TO   21 τῇ πείρᾳ] τὴν πείραν O   27 κατὰ] κα T   31 ἦχον] χριστὸν M

σκοποῦ προσέχειν, ἀλλὰ ταῖς λέξεσι· καὶ ταῦτα οὐκ ἔστι τῶν τὰ θεῖα νοεῖν ἐθελόντων ἴδιον,” φησίν, „ἀλλὰ τῶν ἤχους ψιλοῦς καταδεχομένων καὶ τούτους ἄχρι τῶν ὠτων ἀδιαβάτους, ἔξωθεν συνεχόντων καὶ οὐκ ἐθελόντων εἰδέναι, τί μὲν ἢ τοιάδε λέξις σημαίνει, πῶς δὲ ταύτην χρῆ καὶ δι’ ἐτέρων ὁμοδυνάμων καὶ ἐκφαντικωτέρων λέξεων διασαφήσαι.“

5 ταῦτα δὲ λέγομεν οὐχ ὡς ἀνατρέπειν βουλόμενοι τὰς ἤδη συνοδικῶς ὀρισθείσας φωνὰς καὶ πρὸς πάσης τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπὶ συχνὸν οὕτως ὁμολογηθείσας τὸν χρόνον, τουτέστι τὸ λέγειν ἐπὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν τῆς σαρκώσεως μυστηρίου κατὰ τὴν εὐσεβῆ τε καὶ τοῖς ἀγίοις πατράσι γινώριμον ἔννοιαν δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας, ἀλλὰ πρὸς μόνην ὀρῶντες τοῦ τυράννου τὴν πεισμονήν, ὡς ὁ ἀπόστολος ὀνομάζει, καὶ τὸ

10 ταύτην δι’ ἐπινοίας εἰς τὸ ἐναντίον περιτραπήναι, ὥστε μὴ ἀλλότρια δόγματα ἀναφανδὸν ἐπεισαχθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τέλεον διασαλευθῆναι τὰ καλῶς πεπηγότα καὶ ἀκράδαντα μέιναντα περὶ τοῦ προκειμένου τῆς εὐσεβείας θεσπίσματος, καὶ ἅμα μέγα τιθέμενοι τὸ καὶ παρὰ τῶν πολεμίων τῆς διονομασθείσης ἀγίας συνόδου τὴν κατ’ ἔννοιαν αὐτῆς ὁμολογεῖσθαι διδασκαλίαν, ὅθεν μὴ ἀνατροπήν, ἀλλὰ βεβαίωσιν μᾶλλον ἐκείνης σαφῶς ἀποδείκ-

15 νυσθαι παρὰ γε τοῖς ὑγιεῖ τε καὶ ἀπροσκλινεῖ τῆς τῶν πραγμάτων κατανοήσεως ὀφθαλμῶ τὰ τοιαῦτα εἰδόσι σκοπεῖν αὐτὰ δὴ τὰ κατὰ τῆς συνόδου τῷ τυράννῳ σκαιωρηθέντα· τὸ γὰρ θελητικὸν τε καὶ ἐνεργητικὸν καθ’ ἑκατέραν φύσιν λέγειν τὸν Χριστὸν οὐδὲν ἕτερον ἔστιν ἢ δύο φυσικὰ θελήματα καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας νοεῖν. κατὰ ταύτην γὰρ ῥητῶς τὴν διάνοιαν τὰς τοιαύτας νοεῖσθαι φωνὰς ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι παρ’ αὐτῆς ὄρω προεθέσπισεν

20 ἢ ἐν τῇ καθ’ ὑμᾶς μεγαλοπόλει Ἑρῶμη συναχθεῖσα σύνοδος ἱερὰ ἐπὶ τοῦ τῆς σεβασμίας μνήμης Μαρτίνου τοῦ τῆς ὑμετέρας προεδρεύσαντος ἐκκλησίας, ὡς ἐκεῖνα σαφῶς καὶ ἐπὶ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ ἐλαχίστων τὴν τοῦ θεοῦ σοφίαν οἰκονομήσαι τοῦ δρασσομένου τῶν σοφῶν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν, ἅπερ ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον τίθησιν ἐπιταφίῳ λόγῳ, ἔνθα ἐκεῖνον εἰσάγει συμβούλῳ τῷ θείῳ Δαυίδ κεχη-

25 μένον καὶ οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει παρησυχάσαι μὲν τὴν κυρίαν ἐπὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος φωνήν, ἐτέραις δὲ φωναῖς ταυτὸν δυναμέναις τὸ εὐσεβὲς κρατύνειν τῆς πίστεως κήρυγμα, καίτοι τὸ διάφορον ὅσον ἑκατέρας ὑποθέσεως, τῆς δὲ περὶ αὐτὴν φημι τὴν τῆς θεότητος πίστιν τε καὶ ὁμολογίαν καὶ τῶν περὶ τῆς θείας σαρκώσεως, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ἀγίοις θεολόγος Γρηγόριος, φροντισμάτων. ὅσα ἢ λεπτομερῆς ἀναγκαιῶς ἐπιζητεῖ

30 θεωρία πρὸς ἔνδειξιν τῆς καθ’ ἑκατέραν φύσιν τελειότητος, οὐδένα ἂν οἶμαι ἀγνοεῖν, οὐχ ὡς τούτων παραμελεῖσθαι παρ’ ἡμῶν ὀφειλόντων, ἀλλ’ ὡς τῶν περὶ τῆς θείας φύσεως ἡγουν τῆς ζωοποιῦ τριάδος λόγων τε καὶ δογμάτων μᾶλλον τὸ προηγούμενον ἐχόντων

9 cf. Gal. 5,8   22 – 23 1. Cor. 3,19   25 Ps. 111,5

23 – 29 cf. Gregorius Naz., or. 43,68   PG 36,588 A

MTO

3 τοιάδε] τοιαύτη O   6 πρὸς] πρὸς T   12 θεσπίσματος] θεσπίσματα TO   15 ὑγιεῖ ... ἀπροσ-
κλινεῖ] ὑγιῆ ... ἀπροσκλινῆ T   τῆς om. M   17 ἑκατέραν] ἐτέραν O   27 δὲ] τε T   om. O
29 γρηγόριος θεολόγος O   30 ἂν om. O   31 παραμελεῖσθαι] ἀμελεῖσθαι M   παρημελῆσθαι O

ὑπερανεστηκός τε καὶ προτιμότερον. οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἐν τῷ κατ' Εὐνομιανῶν περὶ
 θεολογίας λόγῳ εἰρημένα τῷ αὐτῷ σοφῷ θεολόγῳ ἐκδεξόμεθα, ἐν οἷς τοιάδε φησί· „φιλο-
 σόφει μοι περὶ κόσμου, περὶ ὕλης, περὶ ψυχῆς, περὶ λογικῶν φύσεων βελτιόνων τε καὶ
 χειρόνων, περὶ ἀναστάσεως, κρίσεως, ἀνταποδόσεως, Χριστοῦ παθημάτων· ἐν τούτοις
 γὰρ καὶ τὸ ἐπιτυγχάνειν οὐκ ἄχρηστον καὶ τὸ ἁμαρτάνειν ἀκίνδυνον.“ οὐχ ἀπλῶς γὰρ
 ταῦτα καὶ ἀπολύτως τέθεικεν ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ τῷ κατὰ ἀντιπαράθεσιν λόγῳ πρὸς τὰ
 περὶ τῆς θείας τριάδος λεγόμενά τε καὶ δογματιζόμενα. κατὰ τοῦτον δὴ τὸν τῆς
 οἰκονομικῆς καὶ κατὰ περίστασιν συμβάσεως τρόπον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν γεγενημένων
 προελθεῖν πειθόμενοι, ἀγιώτατοι, μὴ ἀσύγνωστον ἡμῖν τὸ ἐπὶ τούτοις ἔγκλημα προσ-
 αγαγεῖν καταδέξησθε, ἀλλὰ κἄν τι τῆς ἀκριβείας ἡμῖν ἡμαρτηῆσθαι ὑπονοεῖτε, τῇ παρα-
 θέσει τῶν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν οἰκονομικῶς προελθόντων ἀπολυέσθω ἀνεύθυνον
 καὶ πάσης ἐλεύθερον κατακρίσεως. ἐπεὶ καὶ Κύριλλος ὁ σοφώτατος μὴ ῥητῶς ἀποκηρύτ-
 τεσθαι τὸν Μομφουεστίας Θεόδωρον παρεγγυᾷ· δι' οἰκονομίαν χαριζόμενος τοῖς ἔτι ἀσθε-
 νέστερον περὶ τοῦτο διακειμένοις, καίτοι ἀρχηγὸν καὶ πατέρα τῆς Νεστορίου κακοδοξίας
 ἐκεῖνον εἰδώς· καὶ τοῦτο δηλοῖ τὰ περὶ τούτου γραφέντα παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις
 Πρόκλον τὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας προεδρεύσαντα. καὶ ὁ μὲν ἀνωτέρω
 δηλωθεὶς τῆς πίστεως τύραννος, *κεκαυτηριασμένην ἔχων τὴν ἰδίαν συνείδησιν*, καθὼς
 φησιν ὁ ἱερώτατος Παῦλος, κατακαῦσαι τετόλμηκε τοὺς τόμους τῶν πεπραγμένων τῆς
 διονομασθείσης ἁγίας ἔκτης συνόδου τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ ἀποκειμένους, οἰόμενος κατὰ γε
 τὸ αὐτῷ δοκοῦν, συνεξαφανίζειν τούτοις *τῆς ἀληθείας τὸν λόγον*· ἡμεῖς δὲ τοῦτον ἐάσαντες
 τῇ ἑαυτοῦ ἐναπατᾶσθαι οἰήσει καὶ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ τινὶ κατορθώματι τῇ οἰκείᾳ συγκαυ-
 χᾶσθαι αἰσχύνῃ, ἐπιμελῶς παρεφυλάξαμεν τοὺς παρ' ἡμῖν ἀποκειμένους τῶν πεπραγμένων
 τόμους τῆς διονομασθείσης ἁγίας ἔκτης συνόδου, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν συνελθόντων ἐπισκόπων
 ἀπάντων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ ὑπογραφαὶ μετὰ τῆς βασιλικῆς ὑποσημειώσεως ἐν
 τῷ παρ' αὐτῆς ἐκτεθέντι ὄρω ἐμφέρονται. καὶ ἑτέρως δὲ ἐν τῷ κατ' ἡμᾶς χρόνῳ τὸ
 ἀδιάπτωτα φυλαχθῆναι τὰ πεπραγμένα τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου φιλοπονώτερον διε-
 σπουδάσθη, καθὼς καὶ βιβλίον ἰδιόγραφον Παύλου τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης προέδρου γε-
 γονότος τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας χάριτι θεοῦ σώζεται παρ' ἡμῖν· ὃς ἀσηκρῆτις
 ὑπάρχων ἐν τῇ τοιαύτῃ συνόδῳ καθυπουργήσεν, ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀσφαλές καὶ ἐν τοῖς
 μετὰ ταῦτα τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσεῖναι τοῦ μήτινα τῶν πάντων κακονοίᾳ τινί, οἷα
 πολλὰ καινοτομεῖν εἶωθεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὁ χρόνος, ὑπονοθεύειν ἀποτολμᾶν τά, ὡς

17 1. Tim. 4,2   20 cf. 2. Cor. 6,7; Eph. 1,13 etc.

2 – 5 cf. Gregorius Naz., or. 27,10,   PG 36,25 A 6 – 11   12 – 17 cf. Cyrillus Alex., epist. 72, PG 77,
 344 – 345; Abh. BAdW 32,6 (1927) 18,6 – 24

M(30)TO

1 ἐν τῷ om. O   10 ἡμαρτηῆσθαι ὑπονοεῖτε] ἁμαρτεῖσθαι ὑπονοεῖτε M   ἡμαρτεῖσθαι ὑπονοῆται T
 13 μομφουεστίας] μομφουεστίας TO   15 – 16 πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις πρόκλον παρ' αὐτοῦ O   16 προεδρεύ-
 σαντα ἐκκλησίας O   17 *κεκαυτηριασμένην*] *κεκαυστηριασμένην* M   19 ἔκτης] ζ' T   21 ἐν-
 απατᾶσθαι] ἐναπατᾶσθε T   21 – 22 συγκαυχᾶσθαι] ἐγκαυχᾶσθαι O   22 αἰσχύνῃ] οἰήσει O   23
 ἔκτης] ζ' T   συνελθόντων ἁγίων ἐπισκόπων O   23 – 24 ἀπάντων ἐπισκόπων T   25 χρόνῳ]
 θρόνῳ M O?   30 προσεῖναι M *explic.*   31 τὰ om. O

προλέλεκται, συνεχῶς πεπραγμένα τῆς ἁγίας ἑκτης συνόδου ἢ κακοτρόπως ἑτέροις τὰ τοιαῦτα ἐπιφημίζειν δύνασθαι. τὸ γὰρ ἀπαράγραπτόν τε καὶ γνήσιον τῆς ἀληθείας καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου βιβλίου πᾶσι δειχθήσεται φανερώτερον, ἐπειδὴ ὁ ἀληθὴς ἡμῶν ἐπιστάτης καὶ σωτὴρ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπὶ πολὺ τῆ ἐν τούτοις ἀνοχηῖ ὑπνοῦν οὐκ ἠνέσχετο· διαναστὰς τῆ οἰκείᾳ ἀγαθότητι καὶ δυνάμει ἐπετίμησε καὶ νῦν τῷ κλύδωνι, οὐ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τοῦ ἀθέσμου ἐγχειρήματος, καὶ τὸν μὲν χειμῶνα τῆς τῶν ἐκκλησιῶν ζάλης κατέπαυσε, ἔδωρήσατο δὲ ἡμῖν τὴν μεγάλην τῶν πραγμάτων γαλήνην εὐσεβῆ βασιλέα καὶ κατὰ πάντα ἐνάρετον, ἐφάμιλλόν τε καὶ ἄξιον τοῦ ὕψους τῆς βασιλείας, κεκτημένον τῆς ὀρθοδοξίας τὸν ζῆλον καὶ τῶν τρόπων τὸ κόσμιον, φερωνύμως ἀναστήσαντα ἡμῖν τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν. πεποιθήμεν δὲ τῷ ταύτην ἡμῖν χαρισμένῳ, ὅτι καὶ τῶν τῆς πολιτείας πραγμάτων τὴν ἀνέγερσιν ἡμῖν ἐπωνυμικῶς προοιμιάζεται.

Ἵμεῖς οὖν, ὧ ἱερὰ κεφαλή, τῆ ἐν ὑμῖν διορατικωτάτῳ δυνάμει τοῦ πνεύματος τὴν χεῖρα τῆς εὐμενοῦς ἡμῖν ἐκτείνοντες ἐπικλήσεως πρᾶξι ἐπαφῆ ἀμοιβαίων γραμμάτων κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν θεσμόν ἤγουν τῆ τῶν ἀντισυννοδικῶν ἀποστολῆ τὸ τῆς ἀγάπης προσάγοντες φάρμακον τὸ λυποῦν ἐν ἡμῖν καὶ ὑποσφύζον θεραπεῦσαι σπουδάσατε· οὐ γὰρ ἐστὶ ποτε ἄνεσις τῆ ψυχῆ ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιβήσεται ὕπνος καὶ ἀνάπαυσις τοῖς κροτάφοις ἢ τοῖς βλεφάρου ἡμῶν νυσταγμός, ἕως ἂν τὴν καθόλου θεασώμεθα τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος καὶ αὐθις ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης διασφύζουσιν· καὶ γὰρ ἐκεῖνου ὄντες μαθηταὶ καὶ διάδοχοι τοῦ παρὰ τοῦ κυρίου ἀκούσαντος· Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ἐγὼ δὲ ἐδέηθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπη ἢ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριζον τοὺς ἀδελφούς σου, ὀφειλέται ἐστέ, θεοτίμητοι, τὰ μὲν τοῦ πρὸς ἐπανόρθωσιν στηριγμοῦ ἐπάγειν ἐπιμελῶς, τὰ δὲ τῆς συμπαθοῦς γνώμης προχειρότερον μᾶλλον χαρίζεσθαι, ἐπεὶ καὶ τὸν κορυφαῖον αὐτὸν ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν προτρέπει ὁ κύριος συνειδέναί μὲν τῆς σαρκὸς τὴν ἀσθένειαν, τοὺς δὲ κατ' ἐπήρειαν τῶν ἐκτὸς ὀλίσθου τροπὴν ὑπομείναντας, καθὸ δὴ πέπονθεν καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τοῦ σωτηρίου πάθους καιρῷ, μὴ ἀποστερεῖσθαι τῆς κατ' ἐπανόρθωσιν πρὸς τὴν προτέραν ἀπάθειαν ἀποκαταστάσεως. καὶ τοῦτο δὲ τὴν ἱερὰν ὑμῶν μνήμην μὴ διαφευγέτω, ὡς τινες τῶν καθελόντων τὸν ἀσεβῆ Εὐτυχεᾶ ἐπὶ τοῦ τῆς ἁγίας μνήμης Φλαβιανοῦ ἐν τῇ μετὰ ταῦτα ἐπὶ Διοσκόρου ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ τὸν ἐνδίκως κατακριθέντα δικαιώσαντες τὴν ἀδικωτάτην ἐπήρητησαν Φλαβιανῶ τῷ μακαριωτάτῳ κατάκρισιν· καὶ ὁμως ἐν τῇ κατὰ Χαλκηδὸνα ἁγίᾳ συνόδῳ ἤρκεσε τούτοις πρὸς τελείαν ἀποτροπὴν τοῦ ἐγκλήματος ἢ τῆς ὑγιοῦς ὁμολογίας σύνθεσις καὶ οὐ πολλῶν περὶ τούτου ἐδέησαν πόνων καὶ λόγων.

5–7 cf. Lc. 8,24   13 cf. Lc. 4,14   17–18 Ps. 131,4   18–19 Eph. 4,3   20–22 Lc. 22,31–32
22–23 cf. 2. Tim. 3,16

ΤΟ

1 ἑκτης] ζ' Τ   3 δειχθήσεται πᾶσι Ο   ἐπειδὴ] ἐπει δὲ Ο   4 καὶ σωτὴρ om. Ο   κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Ο   5 διαναστὰς] δικαστὰς Ο   κλύδωνι] κλύδω Ο   οὐ om. Τ   10 ταύτην] αὐτῷ Ο
13 ὑμῖν] ἡμῖν Ο   14 ἐπικλήσεως ἐκτείνοντες Ο   γραμμάτων] πραγμάτων Ο   16 λυποῦν] λοιπὸν
Ο   ἐστὶ] ἔσται ἡμῖν Ο   21 δὲ] τε Ο   22 σύ καὶ Ο   23 ἐστέ] ἐστὶ Τ   28 μνήμην ὑμῶν
Ο   33 ἐδέησαν] ἐδεήθησαν Ο

οἶδε γὰρ ἀδελφικὴ στωργὴ μὴ ἐπὶ πολὺ ἀναβάλλεσθαι τὸ πρὸς τοὺς πέλας προσηγνῆς καὶ
 μειλίχιον· ταῦτα γὰρ τοῖς ἐν αὐτῇ τῇ ἐν Χαλκηδόνι (ἀγία συνόδω) συνειλεγμένοις πατράσι
 Λέων ὁ ἀγιώτατος διεστειλάτο, ὁ τῆς καθ' ὑμᾶς ἀποστολικῆς καθέδρας, μᾶλλον δὲ τῆς
 οἰκουμένης ἀπάσης φανώτατος λαμπτήρ, τοιάδε γεγραφώς· „ἀλλ' ἐπεὶ πολλὰ συμβαίνει
 5 πολλάκις τὰ δυνάμενα μετάνοιαν ἐμποιοῦν καὶ ὁ ἔλεος τοῦ θεοῦ νικᾷ τῶν ἁμαρτανόντων
 τὰ πλημμελήματα, διὰ τοῦτο τὰ τῆς τιμωρίας ἐν ἀναρτήσει καθίσταται, ὅπως ἂν χώραν
 ἔχειν ἢ διόρθωσις δυνηθεῖη.“ ἔτι μὴν καὶ Πουλχερία τῇ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γράφων ἐν
 ἐπιστολῇ, ἣς ἡ ἀρχὴ· *Τὴν θεοφιλῆ τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας φροντίδα, ἣν τῇ καθολικῇ*
πίστει ἀδιάλειπτον ἀπονέμεται, τοιάδε φησὶν ὁ ἀρχικώτατος τοῦ Λέοντος νοῦς· „καθάπερ
 γὰρ ἐξ ἀρχῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως συχνότατα γέγραφα, ταύτην μεταξὺ τῶν τε διχο- 10
 νοουσῶν διανοιῶν καὶ τῶν σαρκικῶν ζηλοτυπιῶν τὴν ἐπιείκειαν βούλομαι φυλαχθῆναι,
 ὥστε τῇ μὲν τελειότητι τῆς πίστεως μηδὲν ἐξεῖναι προστεθῆναι μήτε μὴν ἀφαιρεθῆναι,
 τοῖς δὲ πρὸς τὴν ἐνότητα καὶ τὴν εἰρήνην ἐπανιοῦσι τὸ τῆς συγγνώμης ἴαμα παρασχεθῆναι,
 ἐπειδὴ τότε τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου δυνατώτερον καθαιροῦνται, ὅταν τῆς πρὸς τὴν τοῦ
 θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ἀγάπην αἱ τῶν ἀνθρώπων ἀνακαλῶνται καρδία.“ αὐτὸ δὲ 15
 τοῦτο πολὺ πρότερον καὶ Κύριλλος ὁ ἀκριβῆς περὶ τὰ θεῖα πεπονηκέναι εὐρίσκεται ἐπὶ τῇ
 τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸς αὐτὸν διενέξει τε καὶ ἀντιστάσει· ἀπολύειν γὰρ κατα-
 κρίσεως ἐκεῖνοι βουλόμενοι τὸν Νεστόριον καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ψῆφον ἀκυροῦν σπεύδοντες
 οὐ φορητὰ τετολμήκασιν, ἀλλὰ μέγιστον εἰργάσαντο τὸ πλημμέλημα· αὐτὸν γὰρ τὸν
 μακάριον Κύριλλον καὶ τὴν κατ' αὐτὸν ἀνεθεμάτισαν σύνοδον. ἀλλὰ κάκεινος ταχεῖαν καὶ 20
 οὐκ ἐργώδη προσηγάγετο τὴν ἀνάκτησιν, αὐτὸ μόνον τὸ συνθέσθαι αὐτοὺς τοῖς συνοδικῶς
 δεδομένοις καὶ εὐσεβῶς διορισθεῖσι καὶ τοῦ ἀσεβοῦς κυρῶσαι τὴν καταδίκην, ἐκείνας ἐπὶ
 τούτοις τὰς πάσης περιχαρείας ἐπιμέστους φωνὰς ἐκβοήσαντος τοῦ αὐτοῦ θεοφόρου
 πατρός, ὃς ὑπονοήσεί τις ἐρρῆσθαι ὡς αὐτοῦ μᾶλλον πταιίσματος συγχώρησιν δεξαμένου
 καὶ οὐ τοῖς πταιίσμασι συγχωρήσαντος· „*εὐφραίνεσθωσαν*“ γὰρ φησὶν, „*οἱ οὐρανοὶ καὶ 25*
ἀγαλλιάσθω ἢ γῆ, λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ καὶ διχονοίας ἀπάσης
 ἀνήρηται τρόπος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην
 βραβεύσαντος.“

14 cf. 1. Joh. 3,8   25 – 26 Ps. 95,11 (cf. 138,11)

4 – 7 cf. Leo papa, epist. 95   ACO II 4 p. 50,32 – 51,2   9 – 15 Leo papa, epist. 95 ad Pulcheriam, ACO
 II 4 p. 50,20 – 21; p. 50,32 – 51,2   25 – 28 cf. Cyrillus Alex., *unde?*

ΤΟ

2 <ἀγία συνόδω> *suppl.* La   5 μετάνοιαν ἐμποιοῦν *om.* O   8 ὑμετέρας] ἡμετέρας T   16 εὐρίσκεται]
 γινώσκειται O   17 διενέξει τε πρὸς αὐτὸν O   18 αὐτῷ] αὐτὸν O   19 εἰργάσαντο τὸ] εἰργάσατο
 T   22 δεδομένοις *om.* O   διορισθεῖσι καὶ δε ... μένοις καὶ O   24 ὑπονοήσειεν ἂν τις O
 ἐρρῆσθαι] ἐνήσθαι T   25 πταιίσμασι] πταιίσμασι T

Ἔχετε τοίνυν καὶ ὑμεῖς, ὧ θεόληπτοι, τὴν ἀναιρετικὴν τοῦ κατ' ἐπήρειαν σφάλματος ἀπολογίαν ἰσχυράν τε καὶ ἔννομον καὶ οὐδαμῶς δυναμένην παρακρουσθῆναι τὴν καθαρὰν καὶ πεπαρρησιασμένην τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν. μὴ οὖν βραδεῖς τε καὶ ὀκνηροὶ πρὸς τὸ συνηρμοσμένον ἡμῖν καὶ ἀδιάτμητον ἐν πνευματικῇ συμπνοίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ γένησθε, ὧ μακάριοι, μὴτε τοῖς κατὰ βίαν γεγενημένοις προσέχοντες τοὺς βιασθέντας ἡμᾶς τῆς ἑαυτῶν ἀγάπης ἀπώσθησθε, *μηδὲ ὡς ἐχθροὺς ἠγεῖσθε*, ὡς φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος, *ἀλλὰ παρακαλεῖτε ὡς ἀδελφούς* τὸ θεομίμητον ἐνδεικνύμενοι. πάντως γὰρ λογιεῖσθε, ἀγιώτατοι, ἐκ τῆς κατὰ τὸν Ἰακώβου τὸν ἅγιον κυρίου, ὡς τὸ θεῖον αὐτὸν ἀνεκήρυξε πνεῦμα, γραφικῆς ἱστορίας, ὡς τοῖς βεβιασμένως καὶ οὐ κατὰ γνώμης ἐνδιάθετον πονηρίαν γινομένοις ἔπειταί τις συγχώρησις ἐνδικος ὑφεξαιρουμένης τοῦ τῆς παντελοῦς ἀρνήσεως λόγου καὶ τῆς πρὸς τὴν τελείαν ἀθεότητα ὑπαγωγῆς. ὁ γὰρ Ἰακώβου ἐκεῖνος τῆ ὀρμῆ τοῦ πάλαι λαοῦ καθυφαίρει καὶ ὑπουργήσας αὐτοῖς πρὸς τὴν τῆς εἰδωλοποιίας τελείωσιν ἐνεκαλεῖτο μὲν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, τὴν δὲ ἀναγκαστικὴν βίαν ἐν ἀπολογία προβαλλόμενος οὐδεμίαν παρὰ θεοῦ ἐπιτίμησιν δέχεται οὐδὲ τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπόκληρος γέγονεν ἀξιώματος πάντως πρὸς δὲ τὸ ἐν διαθέσει περὶ τὸ θεῖον σέβας γνήσιον ἀποβλέψαντος τοῦ πλάσαντος καταμόνας τὰς καρδίας ἡμῶν, ὡς φησιν ὁ μέγας Δαυὶδ, καὶ οὐ πρὸς τὴν ἔξωθεν περιπέτειαν.

Δεικνυμένης τοίνυν τῆς περὶ τὸν ὀρθὸν λόγον τοῦ ἡμετέρου φρονήματος ὑγείας τε καὶ συμφυείας τῆ ἀνυπερθέτῳ ἐτοιμότητι τοῦ κατακρῖναι μὲν τὰ ἀτόπως γεγενημένα, συστήσαι δὲ τῆ βεβαιώσει τῆς εἰρημένης ἀγίας ἔκτης συνόδου τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα περιπτύξασθε ἡμᾶς, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι· *ἀλλήλων γὰρ τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ*, μεγαλοφωνότατα ἡμῖν ἐκβοᾷ ὁ θεῖος ἀπόστολος, ὡς ἂν ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ πνεύματι δοξάζωμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

25

Ἡ ὑπογραφή

Ἐρρωμένους ἐν κυρίῳ ὑπερεύχου ἡμῶν, ἀγιώτατε καὶ μακαριώτατε ἀδελφέ.

6 – 7 2. Thess. 3,15   8 cf. Ex. 32,1 – 6   15 – 16 Ps. 32,14 – 15   20 – 21 Gal. 6,2   22 – 23 Rom. 15,6

TO(9)

1 ὑμεῖς] ἡμεῖς O   4 ἡμῖν] ἡμῖν O   9 βεβιασμένως O *explicit.*   10 ὑφεξαιρουμένης] ὑπεξαιρουμένης
Mansi   18 τῆ] τῷ Mansi   19 ἔκτης] ζ' T

INDICES

SCRIPTURA SACRA
UETUS TESTAMENTUM

Genesis		44, 16	820, 14-15
1, 3	92, 7	45, 9-10	138, 25-26
1, 26-27	832, 21	49, 1	566, 10
2, 7	246, 17; 336, 4; 336, 6	50, 7	226, 2
2, 8	246, 19	53, 8	76, 7
3, 1-6	238, 17; 660, 4	67, 19	238, 11
3, 5	234, 23; 246, 19	68, 10	116, 16
3, 17	336, 5	71, 6	258, 8-9
6, 3	552, 1-2	75, 6	900, 11
6, 6	238, 21	80, 13	903, 17-18
22, 10	254, 8	83, 12	6, 4; 696, 6
49, 9	256, 22-23	88, 18	230, 13
Exodus		88, 21-22	116, 19-21
29, 18	868, 16	89, 5	898, 35
32, 1-6	908, 8	91, 92	552, 21
Leuiticus		94, 4	74, 23; 256, 13
1, 9	122, 23	94, 8	880, 6
23, 10	592, 12	95, 11	138, 11; 907, 25-26
Deuteronomium		96, 8	820, 10-11
32, 15	862, 20	98, 4	868, 13
1 Regum		100, 8	888, 28
13, 14	720, 1-2; 772, 18-19	103, 32	256, 13-14
17, 19	882, 9	105, 3	616, 10
2 Regum		105, 47	138, 24
12, 1-25	903, 24	106, 42	86, 3; 294, 16
3 Regum		111, 5	904, 25
18, 18	552, 22	113, 11	74, 8-9; 74, 19-20; 74, 25-26
2 Maccabaeorum		117, 27	592, 20-22
4, 1	882, 16	118, 121	820, 3-4
Psalmi		118, 133	820, 2
5, 1	882, 18	118, 165	138, 12
5, 12	118, 19	131, 4	720, 2-3; 772, 19-20; 906, 17-18
13, 5	436, 8-9	132, 1	608, 9-10
17, 33	820, 13-14	135, 3-4	138, 25
19, 9 (19, 10)	818, 23	138, 6	901, 26-27
19, 10	870, 13-15	138, 11	907, 25-26
20, 2-3	870, 18-20	Prouerbia	
29, 8	272, 19-20; 320, 9-10	8, 15	24, 13-14; 52, 27
32, 14-15	908, 15-16	20, 8	870, 20-22
33, 18	62, 10	22, 28	126, 1; 202, 25; 416, 20; 444, 14; 890, 5
35, 4-5	878, 18-19	Ecclesiastes	
37, 16	4, 25	3, 1	856, 21
39, 9	76, 6; 76, 10-12	Iob	
		19, 26	552, 8-9
		29, 2-3	412, 20 - 414, 1

29, 2-10	412, 10-17	11, 1	258, 4-5
38, 14	256, 18	11, 3	714, 1; 768, 15
Siracides		14, 12	862, 13-14
3, 21	588, 11	21, 12	588, 12-13
Amos		40, 5	552, 9
5, 10	896, 20-21	40, 10	240, 6
Ioel		48, 4	896, 24-25
2, 21	820, 13	49, 23	868, 12-13
Ionas		52, 1	882, 1-2
1, 12, 15	232, 12-13	53, 2	258, 1-2
Habacuc		53, 4	250, 16-17; 288, 27-28
2, 15	464, 17-18; 566, 6-7; 860, 5-6	53, 5	250, 22-23; 290, 3-4
3, 11	818, 5-8	53, 9	240, 17-18
Zacharias		61, 8	134, 17
12, 10	2, 17	63, 1	240, 5-6
Malachias		66, 23	552, 7-8
3, 6	126, 10	Ieremias	
4, 2	818, 8	3, 3	896, 19
Isaias		8, 4-5	862, 21 - 864, 1
2, 3	896, 26	44, 10	820, 2-3
6, 2	256, 15	Baruch	
7, 14	256, 23 - 258, 1	3, 36-38	258, 5-8
7, 16	236, 13-14	5, 1	882, 1-2
9, 1	882, 7	Ezechiel	
9, 5	258, 3-4	33, 11	112, 24-25; 880, 10
		39, 9-10	556, 12
		Daniel	
		3, 29	682, 1
		7, 10	366, 13

NOUUM TESTAMENTUM

Euangelium sec. Matthaeum		5, 37	132, 15
2, 1-12	452, 14	6, 33	116, 24-25
2, 23	882, 7	7, 6	808, 8-9
3, 10	890, 2-3; 897, 13-14	7, 15	878, 20-21
4, 2	94, 19; 258, 17; 260, 5; 308, 2; 308, 12; 312, 24; 348, 9; 354, 14; 448, 17; 450, 4; 602, 8-9; 658, 22	7, 18	300, 18-19
4, 3	238, 16	7, 24	74, 27
4, 6	552, 21	8, 2-3	248, 28-29
5, 3	556, 18	8, 3	74, 10
5, 9	894, 32	8, 24	258, 17; 260, 6; 308, 2; 308, 13; 314, 1; 450, 6; 602, 8-9; 604, 13; 698, 15
5, 14	218, 12-13	9, 2	848, 9
5, 15	62, 13	9, 32	848, 9
5, 29-30	895, 23-24	10, 32	64, 31 - 66, 1; 126, 4-5
		10, 33	66, 3-4; 126, 6-7

10, 34 856, 24-25
 10, 37-38 858, 7-9
 11, 27 74, 11
 12, 45 566, 14-15
 13, 25-40 860, 5; 890, 2
 13, 27 4, 26
 13, 35-40 864, 16-18; 876, 22-23
 14, 25 74, 13; 848, 7
 14, 25-26 358, 1; 358, 9
 14, 27 882, 5
 16, 16 32, 24-25; 338, 20-21
 16, 17 62, 16
 16, 18 112, 3-4; 354, 21; 436, 10;
 820, 12; 832, 11-16; 854, 10;
 888, 18; 896, 8; 897, 1
 16, 22-23 252, 25
 16, 23 250, 8-9; 298, 13-15
 17, 1 854, 15
 17, 9 292, 5
 18, 12-13 112, 25-26
 18, 20 720, 5-6; 772, 22-23
 19, 17 898, 22
 20, 22 252, 20
 20, 28 296, 13; 464, 19
 21, 19 342, 9
 22, 21 362, 22
 24, 20 292, 5
 24, 36 384, 19
 25, 27 64, 24
 26, 13 62, 14
 26, 21 292, 5
 26, 31 292, 6
 26, 35 310, 11-12
 26, 36 292, 8; 310, 3
 26, 37 314, 11; 842, 14-15
 26, 38 72, 3-4; 72, 6-9; 258, 21;
 288, 12-13; 308, 5-6; 842,
 18-19
 26, 39 68, 24; 68, 25-27; 68, 35; 70,
 2; 84, 27-28; 86, 4-5; 86,
 9-10; 86, 11-12; 248, 19;
 250, 12; 252, 13; 252, 28; 254,
 14-15; 256, 6; 260, 6; 268,
 24; 272, 7; 272, 11; 272, 15-
 16; 274, 2; 288, 23; 292, 20-
 21; 294, 7-8; 294, 11; 294,
 16-17; 296, 18-19; 300,
 7-8; 306, 13-14; 310, 18-
 19; 318, 19-20; 320, 5; 320,
 14-15; 330, 10-11; 332,
 1-4; 332, 8; 332, 19-20;
 332, 24; 334, 2-3; 360, 5;
 542, 14; 552, 15; 842, 23-24
 26, 39 + 41 298, 9-10; 310, 4-8

26, 40 296, 8; 310, 14
 26, 41 70, 15; 84, 16; 268, 25; 304,
 6-7; 332, 9; 334, 9; 334, 13;
 360, 6; 360, 14-15
 26, 47 302, 10-11
 26, 51 897, 11-12
 27, 28 458, 14
 27, 46 268, 22
 28, 20 884, 4-5

Euangelium sec. Marcum

1, 15 88, 19-20
 6, 43 342, 8
 7, 24 74, 17-18; 74, 21
 8, 19 342, 8
 9, 35 (34) 6, 4-5
 9, 48 466, 9-10
 13, 24-25 132, 4-5
 15, 34 290, 8-9

Euangelium sec. Lucam

1, 2 80, 10; 82, 20; 120, 3-4; 130,
 25
 1, 35 200, 24-25
 1, 41 452, 12
 1, 47 870, 11
 2, 14 818, 14-15
 2, 34 138, 13
 2, 40 258, 14; 306, 19; 364, 6
 2, 51 70, 5
 3, 6 552, 9
 4, 2 658, 22 - 660, 2
 4, 14 906, 13
 6, 19 84, 10
 6, 45 54, 5
 8, 24 906, 5-7
 8, 54 510, 14-15; 512, 7
 9, 5 504, 20-22
 9, 32 310, 14
 11, 26 566, 14-15
 15, 7 138, 9
 17, 10 898, 22
 19, 10 552, 11
 22, 15 252, 21-23; 252, 27
 22, 31-32 64, 13-16; 906, 20-22
 22, 32 62, 18; 64, 19; 112, 5; 832,
 9-10
 22, 42 68, 27; 68, 29; 70, 9-10; 70,
 14-15; 70, 29-30; 72, 10;
 72, 13; 84, 21-22; 290, 21;
 300, 7; 302, 9; 302, 17-18;
 304, 11-12; 316, 18-19;
 328, 6-7; 328, 12; 328, 19-
 20; 330, 15; 360, 5-6; 844,
 2-11

Actus Apostolorum

2, 11	138, 15-16
2, 27	354, 21; 354, 24
4, 32	2, 25-26; 118, 21; 218, 7-8
5, 9	680, 14
7, 35	62, 17; 74, 19
13, 9	590, 8
13, 11	124, 20
13, 22	116, 18-19
15, 2-35	416, 12
17, 6	816, 5
17, 28	556, 2
26, 23	234, 5

Epistola ad Romanos

3, 7	898, 7
4, 21	118, 1
5, 12	236, 18-19; 238, 17
5, 15	236, 19-20
5, 20	236, 17
5, 21	236, 3-4; 236, 19-20
6, 18	296, 13-14
7, 5	554, 23-24; 556, 1
7, 23	236, 2-3; 238, 10; 552, 4-5; 552, 11; 552, 12
7, 25	552, 3-4
8, 3	236, 10-11; 240, 22; 550, 19
8, 9	554, 19-20
8, 22	72, 5
11, 13	66, 4; 70, 4; 114, 14
11, 34	4, 22
11, 36	344, 8
12, 3	548, 16
12, 18	856, 22
14, 9	354, 17
14, 10	6, 25; 800, 16
14, 20	4, 22
15, 6	2, 25-26; 218, 7-8; 908, 15-16

1 Epistola ad Corinthios

1, 24	272, 18; 320, 8; 384, 17-18; 808, 4
2, 6-8	550, 9-13
2, 8	550, 1
3, 7	868, 30
3, 19	904, 22-23
5, 3-5	680, 17
5, 7	234, 6
6, 15	834, 21
8, 6	220, 14-15
9, 16	64, 22-23
9, 25	816, 18-19

9, 27	416, 11-12
10, 4	874, 23
11, 23	430, 8
12, 3-6	554, 20-23
12, 26	902, 7
14, 12	138, 17
14, 23	594, 20-21
15, 9	898, 7
15, 16-17	462, 15-17
15, 20-23	296, 14-15
15, 33	840, 14-15
15, 45	248, 6-7
15, 47	508, 10
15, 50	552, 2-3
15, 52	432, 19
16, 17	546, 23-24

2 Epistola ad Corinthios

1, 3-4	52, 20
1, 12	902, 34
1, 17	132, 14-15
5, 1	818, 12
5, 10	854, 13; 890, 21-22
5, 19	84, 9
6, 7	905, 20
6, 15	856, 25-26
9, 12	416, 21
10, 5	234, 26 - 236, 1
12, 4	416, 10

Epistola ad Galatas

1, 1	218, 9
1, 8	66, 5-6
1, 12	218, 10
2, 2	416, 7
4, 4	238, 26
4, 4-5	622, 24 - 624, 1
5, 8	904, 9
5, 20-21	6, 3
5, 24	290, 12
6, 2	908, 20-21

Epistola ad Ephesios

1, 13	905, 20
1, 22-23	868, 8-9
2, 2	862, 11
2, 14	854, 18-19
3, 8	898, 7
4, 3	534, 4; 906, 18-19
4, 5	138, 14; 226, 23; 854, 20
4, 8	238, 10
4, 13	554, 26 - 556, 1
4, 15	554, 24-25

- 5, 6-7 862, 11
 5, 13 114, 14-15
 5, 23 868, 6-7
 6, 11-13 858, 17-18
 6, 14 820, 7-8
 6, 17 808, 5-6; 820, 7-8
 6, 18 488, 20; 490, 15
- Epistola ad Philippenses
 1, 21 126, 22
 1, 22-23 486, 15-16
 2, 6 92, 21; 272, 16; 288, 9-13;
 320, 6
 2, 6-8 76, 15-18
 2, 7 74, 1; 238, 8; 288, 8; 288, 12-
 13; 298, 15-16; 550, 21-22
 2, 8 70, 4; 76, 20; 660, 5
 2, 15 62, 23; 838, 9
 2, 30 546, 23-24
 3, 20 454, 8
 3, 21 658, 10-11
 4, 4 866, 3
 4, 7 218, 7; 256, 16; 506, 13; 838,
 18
 4, 18 122, 23
- Epistola ad Colossenses
 1, 13 122, 27
 1, 16-17 344, 8-9
 1, 17 808, 4-5
 1, 20 894, 35
 2, 3 384, 18
 2, 5 378, 8
 2, 8 136, 23-24; 556, 19
 2, 14-15 624, 1-2
 2, 17 806, 7
 3, 22 56, 16-17; 854, 22
- 1 Epistola ad Thessalonicenses
 4, 1 548, 15
 5, 8 882, 4-5
- 2 Epistola ad Thessalonicenses
 3, 15 908, 6-7
- 1 Epistola ad Timotheum
 2, 4 204, 14-15; 536, 15-16;
 594, 20; 776, 23-24; 880, 5
 2, 5 68, 12-13; 102, 21-22; 234,
 6-7; 548, 17-18; 548, 23;
 556, 3; 622, 9; 622, 17
 4, 2 905, 17
- 6, 2 816, 18
 6, 14 4, 27
 6, 15 52, 28; 866, 22; 868, 24
- 2 Epistola ad Timotheum
 2, 8 234, 8
 2, 15 802, 1-2; 862, 5
 2, 25 136, 27-28
 3, 1 854, 22
 3, 16 6, 9; 68, 17; 228, 2; 374, 22-
 23; 906, 22-23
 4, 2 112, 19
 4, 4 136, 28
- Epistola ad Titum
 2, 1 880, 13
 2, 2 880, 16
 2, 8 880, 13
 2, 13 108, 20; 356, 14; 390, 22; 528,
 18
- Epistola ad Hebraeos
 1, 2 80, 9; 128, 9; 220, 17; 342, 1;
 392, 8-9; 440, 4-5; 598, 14;
 722, 3; 774, 11; 838, 12
 1, 3 342, 10
 1, 15 550, 18
 1, 28 222, 16-17
 2, 14 314, 9; 314, 15; 316, 21
 4, 12 218, 24; 856, 25; 874, 1-2
 4, 14 218, 8
 4, 15 60, 9; 68, 25; 72, 20; 74, 30;
 76, 25; 76, 29; 86, 2; 128, 17;
 216, 17; 234, 17-18; 248, 7;
 294, 15; 328, 20; 368, 5; 392,
 14; 550, 21; 712, 17-18; 722,
 2; 768, 6-7; 774, 10; 838, 21;
 846, 19; 872, 10
 10, 20 242, 1-2
 10, 19 6, 14-15; 766, 2-3
 12, 2 318, 3-4
- Epistola Iacobi
 1, 17 12, 20; 62, 15; 122, 20; 272,
 20-21; 320, 10-11; 804,
 1-2
 5, 19 60, 15; 62, 18-19; 76, 21
- 1 Epistola Petri
 1, 23 220, 22
 2, 2 466, 2
 2, 21 552, 18
 2, 22 240, 17-18; 458, 7-8

2, 24	342, 14	1 Epistola Iohannis
4, 1	290, 13	3, 8
4, 9	414, 8	4, 1
4, 11	236, 23	5, 20
5, 2	54, 13 – 14	6, 1; 12, 1 – 2; 558, 3 – 4; 712, 18; 718, 14 – 15; 720, 20; 768, 7; 772, 12; 772, 28; 774, 6; 776, 2; 776, 7 – 8; 798, 22; 800, 21 – 22; 850, 2; 888, 13; 890, 8; 890, 14
5, 4	876, 9	Apocalypsis Iohannis
2 Epistola Petri		5, 11
2, 2	90, 10; 132, 10	
2, 5	120, 18	
2, 12	238, 16	

NOMINA CIUITATUM ET REGIONUM

- Abydus (Isidorus), Nr. 160
Acelezianae (Theodorus), Nr. 67
Adana (Iohannes), Nr. 153
Adramyttion (Theodorus), Nr. 72
Adrassus – Isauria (Georgius), 526, 9
Aegyptus, 538, 1 – 2; 602, 3
Africa (Lucas), 504, 2; 504, 9; 510, 2; 886, 24
Agrigentum – Agrigento (Georgius), 146, 34
Albanum – Albano (Iuuenalis), 144, 7
Albingaunum, Albium Ingaunum – Albenga (Bonus), 150, 17
Albintimilium, Albium Uintimilium – Ventimiglia (Iohannes), 150, 26
Alerium – Alatri (Saturninus), 154, 1
Alexandria Aegyptus (Petrus presb.), Nr. 3; 20, 12; 20, 28; 22, 20; 24, 10; 70, 11; 86, 8; 94, 22; 98, 17; 100, 7; 100, 14; 104, 24; 106, 23; 108, 1 – 2; 110, 7; 132, 7; 230, 6; 246, 15; 298, 7; 314, 7; 330, 21; 336, 2; 348, 2; 352, 13; 480, 10; 480, 11; 482, 14; 482, 17; 528, 14; 530, 10; 534, 26; 536, 17; 536, 19; 536, 26; 538, 4; 538, 10; 540, 9; 542, 1; 548, 7; 578, 24; 580, 21; 582, 15; 584, 8; 586, 2; 592, 6; 592, 14; 592, 23; 594, 17; 594, 25; 610, 21; 622, 1; 644, 20; 656, 7; 658, 1; 718, 9; 772, 8; 814, 20; 834, 13; 852, 15; 878, 2; 890, 31
Altinum – Altino (Paulus), 154, 33
Amasia (Iohannes), Nr. 24; 892, 17
Amastris (Comita – Irenarchus), Nr. 113
Ameria – Amelia (Theodorus), 156, 37
Amisus (Tiberius), Nr. 107
Amorium (Theodorus), Nr. 126
Anaea (Iohannes), Nr. 75
Anagnia – Anagni (Mauricius), 152, 32
Anastasiopolis (Genesisius), Nr. 81; 202, 1
Anazarbus (Stephanus), Nr. 41; 893, 16
Ancona – Ancona (Iohannes), 156, 13
Ancyra – Galatia I (Plato), Nr. 17; 892, 1
Ancyrosynaus (Cyricus), Nr. 132
Andrapa (Iohannes), Nr. 108
Antiochia – Pisidia (Stephanus), Nr. 35; 893, 4
Antiochia – Theopolis – Syria I (Macarius, Theophanes), Nr. 4; 12, 4; 20, 11; 20, 15; 22, 8; 22, 11; 22, 15; 22, 27; 24, 8; 24, 16; 24, 21; 32, 27; 44, 12; 44, 24; 160, 3; 166, 14; 166, 22; 168, 17; 176, 6; 176, 13; 176, 21; 176, 23; 178, 11; 178, 27; 188, 8; 188, 13; 188, 22; 196, 9; 196, 14; 204, 18 – 19; 204, 23; 204, 25; 208, 8; 208, 15; 210, 5; 210, 25; 212, 5; 212, 7; 212, 8; 212, 18; 214, 18; 215, 24; 216, 2; 218, 3; 232, 3; 232, 16; 356, 19; 362, 9; 362, 16; 364, 15; 364, 22; 480, 9; 500, 14; 568, 2; 568, 5; 568, 10; 578, 2; 578, 4; 582, 4; 582, 6; 700, 8; 702, 16; 718, 9 – 10; 772, 9; 816, 3; 834, 18; 852, 17; 864, 5; 878, 8; 889, 1; 891, 1; 896, 12
Antiochia – Theopolis – Syria I (Stephanus, presb. mon.), E
Apamia – Syria II, 694, 13; 694, 24
Appia (Petrus), Nr. 133
Aquae Statiellae – Acqui (Ualentinus), 148, 27
Aquileia – Aquileia (Agatho), 154, 9
Arca (Gregorius), Nr. 111
Arelate – Arles (Felix), 148, 10
Areopagus, 456, 15
Arethusa – Syria II (Abraamius), 694, 25
Argus (Iohannes), Nr. 58
Ariminum – Rimini (Paulus), 156, 1
Armenia, 206, 11; 534, 13; 886, 23; 892, 16; 892, 20; 894, 9
Ar(r)etium – Arezzo (Cyprianus), 152, 10
Arsenoita (Sergius), 106, 27; 586, 7; 602, 3
Asculum – Ascoli (Felix), 146, 1

- Asia, 891, 28
 Aspona (Michael), Nr. 79
 Athenae – Attica (Iohannes), Nr. 57
 Augusta Taurinorum – Taurinum – Torino (Rusticus), 150, 23
 Aureliopolis (Theodotus), Nr. 166
 Auximum – Osimo (Iohannes), 156, 10
- Baia, monasterium Siciliae (Theophanes), A; 242, 15; 362, 6; 502, 2
 Balneum Regis – Bagnoregio (Clarentius), 146, 10
 Barata (Constantinus), Nr. 34; 893, 1
 Basilinopolis (Sisinnius), Nr. 94
 Bath, monasterium Britanniae, 3, 6 app.
 Beneuentum – Benevento (Barbatus), 142, 1
 Bergomum – Bergamo (Iohannes), 148, 19
 Berinopolis (Stephanus), Nr. 82
 Berissa – Armenia I (Theodorus), Nr. 105; 206, 11
 Bithynia 390, 19; 398, 3; 892, 7; 892, 9; 892, 11; 899, 3
 Bizya – Thracia (Georgius), Nr. 43; 198, 27; 893, 20
 Blera – Blera (Amator), 156, 25
 Bononia – Bologna (Victor), 158, 14
 Bosphorus (Andreas – Daudid), Nr. 163
 Britannia, 132, 21–22; 134, 1; 148, 5
 Britium – Bruttium, 142, 7; 142, 19; 142, 22; 142, 31
 Brixia – Brescia (Deusededit), 150, 6
 Bulgaria, 694, 27; 900, 8
- Cadosia – Galli (Georgius), Nr. 97
 Caesarea – Bithynia (Theodorus), Nr. 98
 Caesarea – Cappadocia I (Philaletha), Nr. 14; 891, 7
 Caesena – Cesena (Florus), 158, 16
 Calabria, 140, 29; 142, 10; 142, 13; 142, 16; 142, 25; 142, 28; 146, 13
 Camerinum – Camerino (Felix), 144, 23
 Campania, 140, 11; 140, 17; 140, 20; 140, 23; 140, 26–27; 140, 32; 140, 35; 142, 1; 142, 4; 144, 1; 144, 4–5
 Camuliana (Georgius), Nr. 66; 206, 1
 Cantania (Gregorius), Nr. 61
 Cappadocia, 892, 21–22; 893, 9
 Capua – Capua (Decorosus), 142, 4
 Caralis – Cagliari (Citonatus), Nr. 165; 891, 12
 Carallia (Menas), Nr. 102
 Caria prouincia (Theodorus – Stauropolis) Nr. 161; 892, 31
 Caria prouincia (Georgius – Miletus), 893, 28
 Carpathus (Iohannes), Nr. 162; 894, 7
 Carthago (Fortunius), 652, 6
 Castrum Ualentini – apud lago di Bolsena (Custoditus), 152, 25
 Catana – Catania (Iulianus), 146, 28
 Celeia – Cilli – Noricum (Andreas), 154, 21
 Cellae Nouae – Roma, monasterium, (Leontius, diac. mon.) F
 Cerasus (Theophylactus), Nr. 123
 Chalcedon (Iohannes), Nr. 22; 198, 12
 Chalcedon – concilium, 26, 4; 32, 8; 32, 10; 32, 13; 34, 11; 80, 4; 96, 27; 100, 4; 104, 9; 136, 6; 214, 6; 228, 4; 356, 19; 378, 15; 382, 16; 386, 3; 386, 9; 396, 9; 468, 11; 470, 7; 472, 13; 540, 11; 696, 19; 714, 7; 720, 14; 768, 21; 810, 18; 812, 21; 850, 16; 876, 1; 903, 9, 906, 32; 907, 2
 Cherson – ciuitas, 899, 5
 Chius (Georgius), Nr. 146
 Christopolis (Zoitus), Nr. 69
 Chrysopolis – Bithynia, 676, 15
 Chrysopolis – monasterium, 500, 1
 Cilicia, 893, 14; 893, 17
 Cinna (Plato), Nr. 80; 206, 6
 Cissa – insula saec. VIII demersa (Ursinus), 154, 18
 Citium (Tychon), Nr. 63; 656, 1
 Cius (Theognius), Nr. 50
 Claneum (Solomon), Nr. 125; 22, 13–14; 178, 13; 204, 14; 208, 4; 268, 2; 276, 8; 284, 16; 286, 7
 Claudiopolis – Honorias (Cyprianus), Nr. 28, 892, 25
 Claudiopolis – Isauria (Zacharias), 526, 9
 Clusium – Chiusi (Theodorus), 152, 28
 Colonia – Armenia (Callinicus), Nr. 106
 Comanum (Iohannes), Nr. 122
 Consentia – Cosenza (Iulianus), 142, 7
 Constantinopolis (Georgius), Nr. 2; 3, 10–11; 10, 12; 10, 19; 20, 10; 20, 14; 22, 5; 24, 19; 24, 33; 32, 13; 40, 20; 42, 13; 44, 29; 66, 11; 80, 17; 84, 25; 100, 3; 108, 1; 118, 17–18; 132, 7–8; 166, 33; 168, 10; 176, 17; 188, 12; 196, 17; 204, 15; 206, 19; 208, 24; 266, 29; 284, 6; 286, 19–20; 286, 22; 292, 1–2; 296, 7; 306, 14; 336, 21; 340, 12; 410, 14; 522, 7; 524, 24; 526, 12; 526, 21; 532, 2–3; 534, 1; 560, 13; 562, 14–15; 562, 19–20; 564, 3; 614, 18; 654, 5–6; 656, 23; 676, 9; 702, 15; 712, 8; 712, 10; 712, 15; 713, 15; 714, 4; 726, 15; 764, 27; 768, 3; 810, 17; 814, 20; 820, 5; 878, 2–3, 887, 19; 888, 7; 889, 28; 890, 30; 901, 15
 Constantinopolis – concilium a. 381, 228, 3; 472, 11; 716, 12; 768, 18; 770, 20; 874, 25

- Constantinopolis – concilium a. 553, 228, 4; 876, 1
Constantinopolis – concilium a. 680–681, 814, 2
Constantinopolis, Oratorium (Anastasius presb. mon.), D
Coracesium (Nicetas), Nr. 104
Corinthus – Graecia (Paulus apost.), 462, 15; 550, 8
Corinthus – Graecia (Stephanus), Nr. 10; 891, 19
Corycus (Iohannes), Nr. 152
Cos (Georgius), Nr. 145
Cotenna – Manaua (Cosmas), Nr. 103
Cotrada (Alexander), Nr. 51; 894, 3
Cotrone – Crotona (Petrus), 142, 19
Cotyaeum (Cosmas), Nr. 138
Cratia (Georgius), Nr. 117
Cremona – Cremona (Desiderius), 148, 30
Creta, 364, 13; 891, 22
Cumae – Cuma (Petrus), 140, 20
Cyclades, 893, 10
Cyprus (Epiphanius), Nr. 7; 328, 2; 528, 4; 588, 20; 654, 25–26; 656, 1–2; 656, 19; 891, 9–10
Cyzicus (Georgius), Nr. 18; 198, 6; 560, 4; 892, 3
- Dadybra (Phocas), Nr. 115
Daldis (Theodotus), Nr. 91
Dalisandus (Constantinus), Nr. 156; 212, 17; 214, 1
Damatry – Bithynia, 899, 3
Daranalís (Georgius), Nr. 68
Dasylium (Iohannes), Nr. 92
Dertona – Tortona (Audacis), 150, 9
Dicymbalum – Constantinopolis, 832, 2
Doara (Theodorus), Nr. 144
Domus Arsicia – Roma, monasterium (Conon – Stephanus presb. mon.), C; 186, 24
- Eboracum – York (Ulfridus), 148, 4
Edessa – Osrhoene, 546, 1
Ephesus – Asia (Theodorus), Nr. 15; 20, 13; 26, 3; 32, 7; 196, 25; 472, 12; 891, 28; 906, 30
Ephesus – concilium, 24, 9; 136, 4; 228, 3; 348, 13; 396, 8; 468, 6; 470, 16; 472, 12; 714, 6; 768, 20; 810, 8; 850, 12; 874, 25; 906, 30
Eriza (Iohannes), Nr. 129
Euchaita (Epiphanius), Nr. 52; 894, 5
Europa (Sisinnius – Heraclia), 891, 30
- Falerii – apud civ. Castellana (Iohannes), 156, 34
Fanum – Fano (Dominicus), 157, 3
Fauntia – Faenza (Uitalis), 158, 18
- Faustinopolis (Iohannes), Nr. 112
Flauias (Georgius), Nr. 154
Florentia – Firenze (Reparatus), 152, 4
Formiae – Formia (Adeodatus), 140, 17
Forum Cornelii – Imola (Barbatus), 158, 12
Forum Flamini – S. Giovanni Profiamma (Decentius), 144, 29
Forum Liui – Forlì (Uincentius), 158, 22
Forum Popilii – Forlimpopoli (Magnus), 158, 32
Fulgini – Foligno (Florus), 144, 26
Fundi – Fondo (Agnellus), 140, 14
Furconium – Cività di Bagnoregio (Florus), 146, 7
- Galatia, 892, 1; 892, 28
Gallia, 132, 27; 148, 2; 148, 11; 148, 14
Gangra (Alypius), Nr. 27; 892, 23
Genua – Genova (Iohannes), 151, 3
Gortyna (Basilius), Nr. 11; 20, 6; 270, 9; 270, 17; 364, 13; 891, 21
- (H)adriani – Bithynia (Iohannes), Nr. 93
Hadrianopolis – Honorias (Plato), Nr. 116
Hadrianotherae (Cyricus), Nr. 87
Haemimontus – Mesembria, 894, 10
Halicarnassus (Iulianus), 366, 6; 480, 11
Hasta – Asta – Asti (Benenatus), 150, 12
Helenopolis – Bithynia (Leontius), Nr. 96
Helenopontus, 892, 17; 894, 6
Hellespontus, 892, 3
Heraclia, 676, 15
Heraclia – Pontus (Stephanus), Nr. 119
Heraclia – Thracia (Sisinnius), Nr. 16; 198, 1; 891, 30
Heracliopolis – Armenia II (Iohannes), Nr. 53; 894, 8
Hierapolis – Phrygia Pacatiana (Sisinnius), Nr. 39; 198, 20; 893, 12
Hierosolyma (Theodorus uicarius), Nr. 5; 20, 7; 100, 3; 398, 12; 398, 14–15; 408, 24; 408, 26; 410, 6–7; 538, 9; 548, 6; 564, 10; 580, 10; 580, 18–19; 891, 4
Hierosolyma (Iordanes et Polychronius presb. mon.), G
Hipponium – Uibo Ualentia – Bivona – Vibo Valentia (Crescis), 146, 13
Hippo Regius – Numidia (Augustinus), 246, 22; 336, 12–13
(H)ip(p)oregia – Eporedia – Ivrea (Desiderius), 150, 1
Honorias, 892, 25
Hypaepa – Asia (Antonius), Nr. 74; 204, 15; 208, 4; 268, 2; 276, 9; 284, 17; 286, 7

- Ibora (Theodorus), Nr. 109
 Iconium (Paulus), Nr. 34; 893, 2
 Iluza (Patricius), Nr. 131
 Isauria – Adrassus, 526, 9
 Isauria – Cotrada, 894, 3
 Isauria – Leontopolis, 893, 24
 Isauria – Seleucia, 212, 16; 648, 5; 893, 18
 Israel, 414, 7
 Istria, 154, 9; 154, 13; 154, 15; 154, 18; 154, 21;
 154, 24; 154, 27; 154, 30; 154, 33
 Iuliopolis (Martyrius), Nr. 78
 Iunopolis (Georgius), Nr. 114
 Iustinianopolis Gordi (Theodorus), Nr. 101
 Iustinianopolis – Mocissa (Theopemptus),
 Nr. 37; 893, 8

 Lacedaemon (Theodosius), Nr. 59
 Lampa (Iohannes), Nr. 60
 Lampsacus (Constantinus), Nr. 86
 Laodicea – Phrygia Pacatiana (Tiberius), Nr. 32;
 892, 33
 Laodicea – Syria I (Apollinarius), 478, 11
 Laus Pompeia – Lodi (Donatus), 148, 22
 Lazica prouincia (Theodorus), Nr. 164; 562, 16
 Lemnus (Siluanus), Nr. 159
 Leontopolis – Isauria (Zacharias), Nr. 45;
 893, 24
 Lesbus insula, 893, 26; 894, 1
 Libya, 538, 1
 Locri – apud Locri (Stephanus), 140, 29
 Luca – Lucca (Eleutherius), 150, 32
 Luna – Luni (Seuerus), 150, 29
 Lycaonia, 893, 2
 Lycia (Polyeuctus – Myra), 892, 29
 Lydia, 892, 5

 Magnesia (Patricius), Nr. 73
 Magyus (Plato), Nr. 141
 Manturianum – Monterano (Exhilaratus),
 156, 22
 Mastaura (Theodorus), Nr. 71
 Mediolanum – Milano (Ambrosius), 248, 17;
 288, 18
 Mediolanum – Milano (Mansuetus), 148, 16
 Melitene (Theodorus), Nr. 25; 202, 5; 204, 11;
 204, 13; 204, 22; 208, 2; 208, 16; 208, 21; 268, 3;
 276, 8; 284, 15 – 16; 286, 6; 892, 17
 Melus (Eutychius), Nr. 151
 Mesembria – Haemimontus (Petrus), Nr. 54;
 894, 10
 Messana – Messina (Benedictus), 146, 19
 Methymnae (Andreas), Nr. 49; 200, 12; 894, 1
 Mi(l)a(n)ae – Mitatae, 147, 17 – 19 app., Mi-
 lazzo – Sicilia, supp. Pietro Conte

 Miletopolis (Iohannes), Nr. 85
 Milerus (Georgius), Nr. 47; 893, 28
 Misenum – Miseno (Agnellus), 140, 23
 Mitylenae (Gregorius), Nr. 46; 200, 6; 893, 26
 Mnizus (Andreas), Nr. 83
 Mocissa – Iustinianopolis (Theopemptus),
 893, 8
 Mopsuestia – Cilicia II, 42, 17; 228, 12; 470, 11;
 478, 12 – 13; 600, 16; 644, 18; 644, 21; 714, 9;
 768, 24; 852, 1; 905, 13
 Mutina – Modena (Petrus), 158, 28
 Myndus (Iohannes), Nr. 130
 Myra (Polyeuctus), Nr. 30; 892, 29

 Nacolia (Alexander), Nr. 134
 Narnia – Narni (Deusdedit), 158, 4
 Naxus (Georgius), Nr. 148
 Nazianzus (Gregorius), 76, 1; 86, 18; 330, 1
 Nazianzus (Theodorus), Nr. 143
 Neapolis – Napoli (Agnellus), 140, 32
 Neapolis – Caria (Andreas), Nr. 161
 Nepe(t) – Nepi (Theodotus), 156, 31
 Nicaea (Photius), Nr. 21; 892, 9
 Nicaea – concilium, 134, 28; 228, 3; 396, 6;
 466, 20; 472, 9; 714, 3; 716, 1; 768, 17; 770, 5;
 808, 14; 850, 5; 874, 25
 Nicomedia (Petrus), Nr. 20; 22, 13; 178, 12;
 204, 14; 208, 4; 268, 2; 276, 7; 284, 15; 286, 6;
 390, 19; 398, 3; 892, 7
 Nola – Nola (Aurelianus), 140, 35
 Nomentum – Mentana (Paulus), 144, 12
 Nouaria – Novara (Gratianus), 148, 33
 Numana – Numana (Adrianus), 156, 7
 Nursia – Norcia (Iohannes), 144, 32
 Nysa – Asia (Sisinnius), Nr. 76
 Nyssa – Cappadocia (Gregorius), 84, 8; 86, 25;
 94, 17; 98, 12; 224, 19; 300, 1; 340, 20; 544, 3;
 844, 7
 Nyssa – Cappadocia (Iohannes), Nr. 64

 Oenoanda (Georgius), Nr. 128
 Olba (Theodorus), Nr. 157; 212, 17; 214, 5
 Opitergium – Heracliana – Oderzo – Eraclea
 (Benenatus), 154, 27
 Oratorium – Constantinopolis monasterium
 (Anastasius), D
 Oriens, 364, 21
 Ostia – Ostia (Andreas), 140, 8

 Pamphylia, 892, 13; 893, 6
 Panium (Reginus), Nr. 77
 Paphlagonia, 892, 23; 893, 22
 Parentium – Parenzo (Aurelianus), 154, 15
 Parma – Parma (Gratiosus), 158, 30

- Parus (Stephanus), Nr. 147
 Patauium – Padova (Ursinus), 154, 30
 Paternum – Tempa (Abundantius), Nr. 12
 Pentapolis – Rauenna, 154, 36–37; 156, 1;
 156, 4; 156, 7; 156, 10; 156, 13
 Pergamum (Theodorus), Nr. 70
 Perge (Apergius), 702, 21
 Perge (Iohannes), Nr. 36; 893, 6
 Perusia – Perugia (Benenatus), 156, 16
 Pessinus (Iohannes), Nr. 29; 892, 27
 Pharan (Theodorus), 20, 28; 106, 26; 132, 7;
 578, 26; 580, 21; 582, 16; 584, 8; 586, 5; 602, 2;
 610, 20; 702, 18; 718, 7; 750, 6; 772, 6; 798, 18;
 814, 19; 834, 10; 852, 11; 878, 1; 888, 30
 Phasis (Cyrus), 526, 27; 578, 16; 584, 17; 586, 2
 Phasis (Theodorus), Nr. 164
 Philadelphia (Iohannes), Nr. 88
 Philippici domus imperialis, 500, 1
 Philomelium (Marinus), Nr. 139
 Phrygia Pacatiana, 198, 20; 892, 33; 893, 12
 Phrygia Salutaria, 892, 35
 Picenum, 148, 7
 Pisae – Pisa (Maurianus), 150, 35
 Pisaurum – Pesaro (Beatus), 154, 36
 Pisidia, 893, 4
 Placentia – Piacenza (Placentius), 158, 24
 Poemanenum (Mercurius), Nr. 84
 Pola – Pola (Cyriacus), 154, 12
 Polemonium (Anastasius), Nr. 121
 Polymartium – Polimartium (Barbatianus),
 158, 1
 Pompeiopolis (Theodorus), Nr. 44; 893, 22
 Pontus – Ponticus, 258, 22; 308, 7; 478, 3; 891, 7
 Populonia – Massa Maritima (Serenus), 152, 1
 Portus – Porto (Iohannes), Nr. 9; 144, 14; 564, 4;
 891, 16
 Praeneste – Palestrina (Stephanus), 144, 16
 Praenetus (Theodorus), Nr. 95
 Prusa – Plusa (Dometius), Nr. 118; 200, 23;
 244, 16; 270, 21; 560, 5; 662, 22; 672, 25
 Prynnessus (Dometius), Nr. 135
 Psibela (Theodosius), Nr. 136
 Puteoli – Pozzuoli (Gaudiosus), 140, 26
 Rauenna – Ravenna (Theodorus), Nr. 8; 20, 6;
 56, 11; 158, 7; 891, 14; 895, 33
 Reate – Rieti (Hadrianus), 146, 4
 Regium – Reggio (Iohannes), Nr. 13; 560, 4
 Regium Lepidi – Reggio Emilia (Mauricius),
 158, 26; 891, 26
 Renati – Roma, monasterium (Georgius
 presb. mon.), B
 Rhodus (Isidorus), Nr. 38; 893, 10
 Roma antiqua (Theodorus – Georgius presb.,
 Iohannes diac.), Nr. 1; 2, 1; 2, 3; 2, 9; 2, 11;
 8, 15; 8, 16; 12, 7; 12, 9; 20, 4; 20, 9; 20, 18;
 22, 9; 22, 19; 24, 18; 32, 15; 32, 20; 40, 20;
 40, 22; 42, 15; 42, 22; 44, 3; 46, 3; 52, 5; 54, 29;
 140, 5; 166, 11; 166, 22; 178, 4; 178, 7; 186, 12;
 186, 19; 186, 25; 186, 29; 188, 11; 188, 20;
 196, 8; 196, 16; 196, 20; 196, 27; 198, 2; 198, 7;
 198, 14; 198, 22; 200, 3; 200, 10; 200, 13;
 200, 18; 200, 25; 202, 2; 206, 3; 206, 7; 206, 13;
 206, 15; 206, 22; 210, 2; 210, 4; 210, 20; 212, 3;
 212, 12; 212, 21; 214, 7; 214, 10–11; 232, 19;
 244, 21; 276, 18; 284, 14; 286, 14; 288, 4;
 290, 25; 336, 21; 340, 18; 362, 4; 376, 24;
 378, 11; 380, 5; 384, 21; 386, 11; 388, 9; 388, 15;
 394, 17; 494, 15; 494, 19; 498, 1; 498, 6; 502, 6;
 506, 2; 528, 17; 532, 3; 532, 19; 534, 2; 548, 1;
 562, 20; 564, 2; 564, 5; 564, 9; 578, 16; 580, 2;
 580, 6; 582, 18; 586, 15; 586, 21; 608, 9; 610, 3;
 610, 6; 612, 1; 614, 2; 614, 14; 620, 4; 620, 8;
 620, 16; 620, 18; 626, 3; 638, 11; 638, 13; 640, 4;
 644, 11; 646, 4; 652, 19; 702, 15; 718, 8; 720, 8;
 720, 15; 772, 8; 772, 25; 774, 1; 810, 14; 816, 1;
 816, 22; 834, 12; 852, 14; 856, 11; 866, 13;
 886, 3; 886, 7; 888, 4; 888, 10; 891, 17; 891, 25;
 891, 27; 894, 18; 894, 25; 900, 27; 901, 3;
 901, 16; 902, 20
 Roma noua, 10, 12; 20, 10; 166, 13; 712, 15;
 713, 15; 726, 15; 768, 3; 820, 5; 888, 8; 890, 30
 Roscianum – Rossanum – Rossano (Ualeria-
 nus), 154, 4
 Rusellae – Grosseto (Ualerianus), 152, 7
 Samosata (Andreas), 600, 18
 Samosata (Paulus), 294, 24; 432, 20; 478, 7
 Sardes – Lydia (Marinus), Nr. 19; 892, 5
 Sardinia, Nr. 165; 502, 6; 886, 24; 891, 12
 Sassina – Sarsina (Stephanus), 158, 9
 Scylacium – Squilacium – Squillace (Paulus),
 142, 22
 Scythia (Theodotus), 476, 19
 Scythopolis – Palaestina (Iohannes), 100, 7;
 366, 1
 Sebastia – Armenia II (Theodosius), Nr. 158;
 892, 15
 Seleucia – Isauria (Macrobius), Nr. 42; 212, 16;
 648, 5; 650, 3; 893, 13
 Selymbria (Sergius), Nr. 48; 200, 17; 893, 30
 Senae – Siena (Uitalianus), 152, 13
 Sicilia, A; 146, 16; 146, 19; 146, 22; 146, 25;
 146, 28; 146, 31; 146, 34
 Side (Iohannes), Nr. 23; 892, 13
 Sidyma (Zimarcus), Nr. 127
 Signia – Segni (Gaudiosus), 154, 7

- Silandus (Andreas), Nr. 89
 Silua Candida – Silva Candida (Uitus), 144, 10
 Sinatae – <Ae>sinatae? – Aesium – Iesi [forte
 Asisium – Assisi, susp. Pietro Conte] (Ho-
 noratus), 144, 20
 Sinope (Sergius), Nr. 110
 Sitae – Settae (Iohannes), Nr. 90
 Smyrna (Noëtus), 478, 7
 Soli (Stratonicus), Nr. 63; 654, 27
 Sozopolis – Pisidia (Paulus), Nr. 137
 Sozopolis – Thracia (Petrus), Nr. 55; 894, 12
 Spoletium – Spoletum – Spoleto (Felix),
 144, 18
 Stauropolis (Theodorus), Nr. 31; 892, 31
 Stobi (Iohannes), Nr. 56
 Suana – Sovana (Mauricius), 152, 19
 Surrentum – Sorrento (Hyacinthus), 144, 1
 Sutrium – Sutri (Gratiosus), 156, 28
 Syllium (Plusianus), Nr. 142
 Synnada (Cosmas), Nr. 33; 892, 35
 Syracuseae – Siracusa (Theodosius), 146, 16
 Syria II, 694, 14; 694, 25
- Tarentum – Taranto (Germanus), 142, 13
 Tarracina – Terracina (Agnellus), 140, 11
 Tarsus (Theodorus), Nr. 40; 893, 14
 Taurianum – Taureana (Georgius), 142, 25
 Tauromenium – Taormina (Petrus), 146, 25
 Telo – Toulon (Taurinus), 148, 13
 Tempa – Paternum – Temesa (Abundantius),
 Nr. 12; 142, 31; 891, 23
 Tergeste – Trieste (Gaudentius), 154, 24
 Theopolis = Antiochia (Macarius – Theopha-
 nes), 4, 8; 6, 13 – 14; 8, 12 – 13; 20, 11; 20, 14 –
 15; 100, 8; 166, 14; 176, 23; 208, 14; 230, 19;
 500, 14; 500, 25; 504, 1; 524, 26; 891, 1
 Theopolis = Antiochia (Stephanus presb. mon.),
 E
 Theopolis – Prusa (Polychronius), Nr. 99
 Theotocia (Anastasius), Nr. 100
 Thera (Georgius), Nr. 150
 Thermae Himerenses – Termini Imerese (Io-
 hannes), 146, 22
 Thermae imper. (Theodorus), Nr. 65
 Thessalonice (Iohannes), Nr. 6; 891, 5
 Thracia, 14, 21; 198, 1; 198, 27; 893, 20; 893, 30;
 894, 12; 900, 6; 900, 9
 Thurii – Turri (Theophanes), 142, 16
 Tibur – Tivoli (Mauricius), 148, 7
 Ticinum – Pavia (Anastasius), 148, 25
 Timbriada (Constantinus), Nr. 140
 Tinus (Demetrius), Nr. 149
 Tius (Longinus), Nr. 120
 Trapeia – Tropea (Theodorus), 142, 28
 Trapezus (Anthimus), 480, 10
 Trapezus (Theodorus), Nr. 124
 Trapezus (Theodotus), 478, 4
 Trecalae – Triocala – Trocali (apud Calta bel-
 lotta), 146, 31
 Trimithus (Theodorus), Nr. 7; 654, 25; 891, 9
 Trullus palatium, 14, 17; 26, 18; 32, 2; 34, 30;
 40, 9; 46, 22; 50, 32; 160, 20; 170, 13; 176, 2;
 180, 17; 186, 8; 190, 14; 196, 2; 262, 14; 266, 25;
 278, 14; 284, 2; 390, 18; 400, 14; 408, 14;
 514, 14; 522, 4; 568, 27; 576, 20; 628, 15;
 636, 21; 664, 24; 678, 20; 682, 23; 694, 7;
 712, 16; 713, 16; 752, 13; 764, 23; 768, 4; 888, 9
 Tuder – Todi (Bonifatius), 156, 19
 Tullum Leucorum – Toul (Adeodatus), 148, 1
 Tuscania – Toscanella (Uitalianus), 152, 30
 Tuscia, 156, 16; 156, 19; 156, 22; 156, 25; 156, 28;
 156, 31; 156, 34; 156, 38; 158, 1 – 2; 158, 4
 Tyana (Iustinus), Nr. 26; 892, 21
- Ualua – Balba regio (Basilica Valvense apud
 Corfinio) (Benedictus), 150, 14
 Uelitrae – Velletri (Placentius), 144, 4
 Uercellae – Vercelli (Theodorus), 150, 20
 Uibo Ualentia (Crescis), 146, 13
 Uicus <H>auentinus – Uicohabentia – Vo-
 ghenza (Iustinus), 158, 20
 Uolaterrae – Volterra (Marcianus), 152, 16
 Uolsinii – Uolsinium – Bolsena (Agnellus),
 152, 22
- Ydruntum – Otranto (Iohannes) 142, 10
- Zenonopolis (Eulalius), Nr. 155; 212, 16 – 17;
 214, 12

NOMINA PERSONARUM ET RERUM

- Aaron, VT 908, 11
 Abraamius (Arethusa), 694, 25
 Abundantius (Paternum – Tempa), Nr. 12;
 12, 12; 56, 7; 142, 31; 891, 23; 895, 30
 Acacius (Constantinopolis), 478, 16
 Acephali haer., 66, 16; 100, 15; 350, 7; 446, 14 –
 15; 480, 5; 480, 7; 485, 11; 528, 6
 Actus apostolorum, 118, 20

- Adam, VT 234, 22; 238, 18; 238, 20; 240, 2; 240, 14; 240, 16; 244, 7–8; 244, 17; 244, 23–24; 246, 4; 246, 19; 336, 6; 464, 6
- Adamantius – Origenes, 478, 6; 876, 16
- Adamiani haer., 484, 3
- Ademis Carystiensis haer., 476, 18–19
- Adeodatus (Formiae), 140, 17
- Adeodatus (Tullum Leucorum – Toul), 148, 1
- Adrianus haer., 476, 14
- Adrianus (Numana), 156, 7
- Aëgeota (Cyrus – Iohannes), 600, 9
- Aelurus (Timotheus) haer., 478, 16
- Aethelstanus rex, 3, 6 app.
- Aëtius haer., 478, 9
- Agatho (Aquilaia), 154, 9
- Agatho diac. et chartophylax (Constantinopolis), 898, 7 =
- Agatho lector et notarius (Constantinopolis), 410, 10; 560, 12; 614, 17; 656, 22; 713, 10; 766, 18
- Agatho papa (Roma), 2, 2; 12, 8; 12, 16; 20, 4; 20, 18; 46, 2; 52, 4; 52, 18; 122, 13; 140, 4; 166, 11; 166, 20; 186, 13; 186, 19; 186, 28; 188, 10; 196, 7; 196, 16; 196, 19; 196, 27; 198, 2; 198, 7; 198, 14; 198, 22; 200, 3; 200, 10; 200, 13; 200, 18; 200, 25; 200, 28; 206, 2; 206, 7; 206, 13; 206, 14; 206, 21; 210, 19; 212, 2; 212, 11; 212, 20; 214, 11; 232, 19; 244, 20; 388, 13; 394, 16; 494, 15; 496, 2; 498, 1; 582, 18; 584, 3; 610, 1; 612, 1; 638, 12; 640, 4; 644, 11; 702, 14; 720, 8; 726, 11; 772, 25; 812, 13; 818, 1; 862, 10; 870, 8; 874, 7; 888, 4; 888, 10; 894, 19; 895, 17; 895, 29; 896, 13
- Agnellus (Fundus), 140, 14
- Agnellus (Misenum), 140, 23
- Agnellus (Neapolis), 140, 32
- Agnellus (Tarracina), 140, 11
- Agnellus (Uolsinii), 152, 22
- Agnoëtae haer., 228, 9; 484, 12
- Alexander aerarius, 476, 13
- Alexander (Cotrada), Nr. 51; 894, 3
- Alexander (Nacolia), Nr. 134
- Alypius (Gangra), Nr. 27; 892, 23
- Amalec VT; 254, 11
- Amator (Blera), 156, 25
- Ambrosius (Mediolanum), 68, 29; 72, 21; 92, 20; 96, 13–14; 248, 16; 288, 17; 290, 19
- Anastasius I (Antiochia), 362, 15; 364, 14; 364, 18; 364, 21
- Anastasius diac. et notarius, defensor nauium (Constantinopolis), 204, 16; 208, 5; 268, 3; 276, 9; 284, 18; 286, 9; 390, 8
- Anastasius mon. (Constantinopolis), 286, 10; 390, 9
- Anastasius apozigarius haer., 482, 10
- Anastasius exconsul patricius, VII; 512, 19–20
- Anastasius II imp. (713–715) Philartemius, 900, 15
- Anastasius presb. mon. (Constantinopolis), 204, 18; 208, 7; 268, 5; 276, 11; 284, 20
- Anastasius presb. mon. oratoriorum, D
- Anastasius (Polemonium), Nr. 121
- Anastasius (Theotocia), Nr. 100
- Anastasius (Ticinum), 148, 25
- Anatolius (Constantinopolis), 810, 17
- Andreas (Bosporus), Nr. 163
- Andreas (Celeia), 154, 21
- Andreas (Methymnae), Nr. 49; 200, 12; 894, 1
- Andreas (Mnizus), Nr. 83
- Andreas (Neapolis – Caria), Nr. 161
- Andreas (Ostia), 140, 8
- Andreas (Samosata), 600, 18
- Andreas (Silandus), Nr. 89
- Anthimus (Trapezus) haer., 370, 18; 378, 1; 480, 10; 508, 20; 512, 1; 876, 19
- Anthropomorphitae haer., 484, 10
- Antidicomarianitae haer., 484, 9
- Antiochus lector et notarius (Constantinopolis), 32, 12; 34, 12; 40, 16; 168, 9; 176, 16; 500, 9; 500, 22; 502, 24; 524, 23; 526, 7; 526, 20; 532, 2; 532, 13; 532, 25; 562, 13; 562, 19; 588, 3; 602, 1; 606, 16; 676, 8
- Antipisida (Sergius diac.), 652, 16; 652, 21
- Antitactici haer., 484, 6
- Antonius (Hypaepa), Nr. 74; 204, 14; 208, 4; 268, 2; 276, 8; 284, 16; 286, 7; 390, 7
- Apelles haer., 478, 3
- Apergius (Perge), 702, 21
- Apollinarista haer., 66, 15; 336, 2; 468, 16; 802, 10; 802, 12; 850, 10
- Apollinaris (Laodicea – Syria), 70, 12; 84, 13; 102, 29; 104, 1; 222, 6; 228, 8; 234, 1; 242, 11; 246, 16; 276, 3; 300, 2; 300, 4; 300, 8; 302, 5–6; 350, 15; 366, 19 – 368, 1; 388, 15; 388, 23; 436, 17; 468, 3; 478, 11; 508, 9; 510, 5; 600, 8; 700, 17; 700, 19; 714, 5; 718, 13; 768, 19; 772, 13; 798, 17; 814, 7; 834, 4; 844, 8; 846, 10; 876, 15; 888, 33
- Apollinaris, eius filius, haer., 478, 11
- Apollonides haer., 478, 3
- Aprillius mens, 628, 10; 664, 19
- Arabs (Monoimus), 476, 20
- Arcadius (Cyprus), 528, 4; 588, 20
- Areopagita (Ps.-Dionysius), 92, 10; 903, 32
- Arianus haer., 66, 15; 70, 28; 72, 15; 88, 17; 90, 19; 328, 2; 340, 12; 350, 23; 420, 8; 424, 6; 808, 16; 850, 6
- Aristoteles philos., 504, 10

- Arius haer., 220, 12; 228, 7; 302, 2; 422, 2; 422, 7;
 466, 22; 478, 8; 600, 8; 714, 4; 768, 17; 808, 13;
 808, 16; 814, 7; 876, 15
 Armenius (Sergius haer.), 482, 6
 Arriomanita (Epiphanius Constantia), 842, 16
 Artemon haer., 476, 17
 Artotyriti haer., 484, 7
 Asclepiodotus haer., 478, 1
 Asterius haer., 478, 9
 Athanasius (Alexandria), 70, 11; 90, 18; 100, 8;
 232, 25; 234, 1; 242, 21; 244, 4; 246, 15; 268, 21;
 270, 12; 274, 13; 298, 6; 336, 1; 350, 23; 360, 4;
 360, 11; 370, 11; 506, 21; 600, 3; 656, 6; 656, 9;
 656, 13; 656, 18; 658, 1; 662, 21; 722, 18;
 774, 26; 842, 22
 Athanasius Syrus haer., 482, 10
 Athenienses, 92, 10; 252, 2
 Audacis (Dertona), 150, 9
 Augustinus (Hippo Regius), 70, 28; 78, 1; 216, 21;
 246, 22; 336, 12
 Augustus mens, 3, 10; 682, 18
 Aurelianus (Nola), 140, 35
 Aurelianus (Parentium), 154, 15

 Barbatianus (Polymartium), 158, 1
 Barbatus (Beneuentum), 142, 1
 Barbatus (Forum Cornelii), 158, 12
 Barbillita haer., 484, 3
 Bardanes, filius Nicephori, 898, 4; 899, 9;
 900, 30 – 31; 901, 17
 Bardesanes haer., 478, 1
 Barsumas haer., 478, 15
 Basilides haer., 476, 14
 Basilus (Caesarea – Cappadocia), 838, 9;
 848, 24; 903, 27; 904, 24
 Basilus (Gortyna), Nr. 11; 20, 6; 270, 9; 270, 17;
 364, 13; 891, 21
 Beatus (Pisaurum), 154, 36
 Benedictus (Messana), 146, 19
 Benedictus (Ualua), 150, 14
 Benenatus [(H)asta – Asta], 150, 12
 Benenatus (Opitergium), 154, 27
 Benenatus (Perusia), 156, 16
 Benjamin (Alexandria) haer., 482, 14
 Blastus haer., 476, 17
 Bonifatius (Tuder), 156, 19
 Bonus (Albingaunum), 150, 17
 Borboriani haer., 484, 4
 Byzantius, 6, 30; 494, 2

 Cabarisianus, 886, 24
 Caelestinus I papa, 810, 6; 850, 13
 Caelestius haer., 478, 12; 876, 20
 Caini haer., 484, 3; 484, 5

 Callinicus (Colonia Arm.), Nr. 106
 Carpocrates haer., 476, 15
 Carystiensis (Ademis) haer., 476, 19
 Cassianus haer., 476, 17
 Cerdon haer., 478, 2
 Cherubim VT, 256, 15
 Christiani, 6, 26; 118, 4; 120, 14; 136, 12; 390, 21;
 396, 17; 462, 12; 522, 9; 556, 18; 676, 18; 704, 3;
 766, 7; 800, 4; 800, 12; 836, 1; 868, 22; 870, 24;
 886, 10; 886, 17; 895, 5; 900, 9
 Chrysostomus (Iohannes I, Constantinopolis),
 310, 1 – 2
 Cilix (Cyrus – Iohannes) haer., 478, 14
 Cirinthus haer., 476, 16
 Citonatus (Caralis), Nr. 165; 891, 12
 Clarentius (Balneum Regis), 146, 10
 Cleobius haer., 476, 12
 Cleomenes haer., 478, 7
 Colorbasus haer., 476, 18
 Comita (Amastris), Nr. 113
 Conon presb. mon., monasterii Domus Arsiciae,
 C
 Conon Tritheita haer., 480, 15
 Constantinus presb. (Apameia), 694, 13; 694, 21;
 694, 23 – 24; 696, 11; 696, 18; 698, 4; 698, 8;
 698, 13; 698, 20; 698, 24; 700, 1; 700, 5; 700, 9;
 700, 15; 700, 22
 Constantinus archidiac., primicerius notariorum
 (Constantinopolis) 266, 26; 284, 3; 408, 15;
 522, 5; 576, 21; 636, 22
 Constantinus presb. defensor, interpres (Con-
 stantinopolis), 290, 26; 336, 17; 650, 24; 652, 1;
 652, 4; 654, 1; 654, 6; 654, 9
 Constantinus (Barata), Nr. 34; 893, 1
 Constantinus I (Constantinopolis), 612, 9;
 612, 21; 614, 11; 616, 12 – 13; 616, 16; 616, 22;
 618, 1; 618, 8; 618, 15; 618, 17
 Constantinus (Dalisandus), Nr. 156; 212, 17;
 214, 1
 Constantinus exconsul patricius, curator diuinae
 domus Hormisdae, VI; 512, 19
 Constantinus (Lampsacus), Nr. 86
 Constantinus Magnus, 134, 26; 210, 17;
 750, 3 – 4; 798, 11; 808, 13
 Constantinus IV, imp., 2, 8; 10, 17; 11, 20; 14, 9 –
 10; 14, 16; 16, 16; 20, 2; 22, 6; 22, 23; 22, 29;
 24, 4; 24, 29; 26, 1; 26, 10 – 11; 26, 17; 32, 9;
 34, 1; 34, 5; 34, 9; 34, 14; 34, 22 – 23; 34, 29;
 40, 15; 42, 5; 42, 9; 44, 6; 44, 9; 44, 19; 44, 27;
 46, 6; 46, 15; 46, 28; 52, 8; 52, 17; 122, 12;
 160, 1; 160, 12 – 13; 160, 19; 166, 9; 168, 1;
 168, 7; 168, 15; 170, 5 – 6; 170, 12; 178, 1;
 180, 1; 180, 9 – 10; 180, 16; 186, 18; 186, 27;
 188, 13; 190, 6 – 7; 190, 13; 196, 12; 204, 10;

- 204, 20; 208, 11; 208, 19; 208, 25; 210, 11; 210, 15; 212, 4; 214, 16; 216, 1; 216, 8; 218, 1; 232, 1; 232, 7; 232, 14; 232, 24; 236, 25; 246, 11; 260, 14; 262, 6–7; 262, 13; 268, 8; 268, 11; 268, 14; 270, 25; 278, 6–7; 278, 13; 284, 24; 286, 1; 388, 20; 390, 6; 390, 16; 398, 20; 400, 6–7; 400, 13; 410, 1; 410, 4; 494, 12; 496, 20; 498, 8; 498, 15; 500, 6; 500, 13; 500, 17; 500, 24; 502, 10; 502, 21; 506, 5; 506, 13; 512, 17; 514, 5–6; 514, 13; 522, 2; 524, 16–17; 524, 24; 568, 18–19; 568, 26; 628, 6–7; 628, 14; 654, 20; 664, 15–16; 664, 23; 674, 23; 676, 11; 676, 14; 676, 18; 682, 14–15; 682, 22; 702, 9; 702, 11–12; 705, 16; 705, 19; 712, 11; 712, 14; 713, 14; 720, 9; 752, 6–7; 766, 16; 768, 2; 796, 27 (subscriptio); 798, 1; 800, 1; 802, 16; 804, 6; 804, 8; 820, 11–12; 832, 1; 832, 5; 856, 10; 866, 13; 866, 20; 888, 7; 888, 22; 894, 17; 898, 20; 898, 36
- Constantinus I, papa (708–715), 900, 26; 901, 3; 901, 15–16; 901, 21
- Constantinus subdiaconus regionarius (Roma), 56, 9; 870, 5; 884, 9; 889, 19; 895, 32
- Constantinus (Timbriada), Nr. 140
- Cosmas (Cotenna – Manaua), Nr. 103
- Cosmas (Cotyaeum), Nr. 138
- Cosmas (Synnada), Nr. 33; 892, 35
- Crescis (Uibo Ualentia), 146, 13
- Custoditus (Castrum Ualentini), 152, 25
- Cyprianus [Ar(r)etium], 152, 10
- Cyprianus (Claudiopolis), Nr. 28; 892, 25
- Cyriacus (Pola), 154, 12
- Cyricus (Ancyrosynaus), Nr. 132
- Cyricus (Hadrianotherae), Nr. 87
- Cyrillus (Alexandria), 24, 10; 24, 24; 24, 27; 86, 8; 88, 7; 94, 22; 98, 16; 228, 5; 228, 14; 246, 1–2; 272, 3; 314, 6; 316, 12; 320, 19; 324, 7; 330, 20; 332, 13; 348, 1; 350, 18; 354, 4; 362, 22; 436, 18; 442, 11; 470, 15; 472, 15; 474, 2; 474, 4; 474, 16; 474, 18; 528, 13; 598, 6; 598, 16; 598, 19; 600, 11; 600, 16; 600, 18; 644, 19; 714, 10; 720, 17; 724, 13; 768, 25; 774, 3; 776, 10; 810, 6; 842, 20; 844, 4; 848, 4; 848, 22; 850, 13; 852, 2; 876, 18; 905, 12; 907, 16; 907, 20
- Cyrillus (Hierosolyma), 100, 3
- Cyrtani haer. 484, 9
- Cyrus Aëgeota, 600, 9
- Cyrus (Alexandria – Phasis, Lazica), 20, 28; 22, 19; 106, 23; 108, 1; 110, 7; 132, 7; 228, 19; 432, 20–21; 526, 21; 534, 25; 536, 17; 548, 6; 558, 13; 562, 16; 578, 15; 578, 24; 580, 20; 582, 15; 584, 7; 584, 17; 586, 1; 586, 4; 588, 3; 588, 8; 592, 3; 592, 8; 594, 14; 594, 17; 594, 23; 608, 2; 610, 20; 622, 1; 624, 12; 624, 19; 702, 19; 718, 9; 750, 7; 772, 8; 798, 19; 814, 20; 834, 13; 852, 15; 878, 2; 888, 31
- Cyrus Cilix haer., 478, 13–14
- Damasus I, papa, 808, 14
- Damianus haer., 482, 8
- Daphne (Euphemia), 104, 7
- Dauid VT, 76, 5; 116, 16; 258, 8; 720, 1; 772, 13; 882, 5; 882, 13; 903, 25; 903, 26; 904, 24; 908, 16
- Dauid diac. (Bosporus), Nr. 163
- December mens, 160, 16; 176, 5; 894, 27
- Decentius (Forum Flaminii), 144, 29
- Decorosus (Capua), 142, 4
- Demetrius (Tinus), Nr. 149
- Demosthenes rhetor, 334, 6
- Desiderius (Cremona), 148, 30
- Desiderius [⟨H⟩ip⟨p⟩oregia], 150, 1
- Deusdedit (Brixia), 150, 6
- Deusdedit (Narnia), 158, 4
- Didymus (Alexandria) 228, 10; 462, 10; 470, 10; 480, 2; 714, 9; 768, 24; 850, 20; 876, 16
- Diodorus (Tarsus), 102, 29; 228, 8; 470, 17
- Diogenes asecreta, secretarius imp. (Constantinopolis), 52, 11; 218, 4–5; 232, 26; 268, 19
- Dionysius Ps. – Areopagita, 34, 4; 92, 10; 96, 4; 106, 26; 216, 28; 252, 1; 456, 16; 598, 22; 606, 20; 903, 32
- Dionysius diac. et cancellarius (Constantinopolis), 204, 17; 208, 6; 268, 4; 276, 10; 284, 18; 286, 8; 390, 8
- Dioscorus I (Alexandria), 228, 9; 242, 10–11; 436, 17–18; 444, 10; 468, 6; 468, 15; 478, 15; 536, 19; 536, 24; 714, 8; 768, 22; 798, 17; 812, 2; 834, 5; 850, 17; 876, 15; 906, 30
- Dometius (Prusa), Nr. 118; 200, 23; 244, 16; 270, 21; 560, 4; 662, 22; 672, 25
- Dometius (Prymnessus), Nr. 135
- Dominicus (Fanum), 156, 4
- Donatus haer., 478, 9; 876, 19
- Donatus (Laus Pompeia), 148, 22
- Donus I papa, 2, 1; 2, 3; 2, 8; 12, 6; 54, 2
- Dorotheus haer., 480, 12
- Dositheus haer., 476, 13–14
- Duliani haer., 484, 10
- Ebion haer., 476, 15
- Ecthesis, edictum Heraclii imp., 108, 5; 108, 9; 110, 2
- Eleutherius (Luca), 150, 32
- Emmanuel (Is. 7, 14), 360, 13; 370, 14; 374, 14; 376, 17; 384, 13–14; 442, 4; 456, 6; 506, 24; 840, 1
- Encratiti haer., 484, 6
- Epigenus haer., 478, 7

- Epiphanes haer., 476, 16
 Epiphanius (Constantia), 842, 16
 Epiphanius (Cyprus), Nr. 7; 328, 1; 654, 26; 891, 10
 Epiphanius (Euchaita), Nr. 52; 894, 5
 Euphremius — Ephraem (Antiochia), 100, 8; 356, 18; 362, 8; 362, 12
 Eua VT, 464, 6
 Euagrius Ponticus, 228, 10; 462, 11; 470, 10; 480, 2; 714, 9 — 10; 768, 24; 850, 20; 876, 16
 Eudoxius haer., 478, 9
 Eugenius Tritheita, haer., 480, 15
 Eulalius (Zenonopolis), Nr. 155; 212, 16; 214, 12
 Eulogius (Alexandria), 100, 7; 530, 9
 Eunomius haer., 84, 8; 224, 20; 228, 7; 302, 2; 306, 6; 340, 21; 478, 9; 544, 4; 600, 8; 848, 24; 876, 15; 905, 1
 Euphemia (Chalcedon), 104, 8; 468, 12
 Euphrates Perates haer., 476, 19
 Eustathius (Sebaste), 344, 17
 Eutyches haer., 222, 7; 228, 9; 276, 3; 382, 16; 436, 1; 436, 3; 436, 17; 438, 4; 444, 10; 444, 19; 448, 15; 468, 7; 468, 15; 474, 7; 474, 19; 478, 14; 478, 15; 536, 19; 600, 9; 714, 7; 750, 5; 768, 21; 798, 17; 810, 10; 812, 1; 814, 7; 834, 5; 846, 10; 850, 17; 876, 15; 906, 29
 Eutychnianista haer., 66, 16; 438, 1
 Eutychnitae haer., 484, 3
 Eutychniti haer., 484, 11; 556, 11; 800, 11 — 12
 Eutychnius (Constantinopolis), 40, 30
 Eutychnius (Melus), Nr. 151
 Exhilaratus (Manturianum), 156, 22

 Faustus haer., 876, 20
 Februarius mens, 170, 9; 180, 13
 Felicissimus Iulianista, haer., 480, 11
 Felix (Arelate), 148, 10
 Felix (Asculum), 146, 1
 Felix (Camerinum), 144, 23
 Felix (Spoletium), 144, 18
 Flavianus (Constantinopolis), 94, 2; 96, 21; 336, 21; 474, 8; 720, 16; 774, 2; 906, 29 — 31
 Florinus haer., 476, 17
 Florus (Caesena), 158, 16
 Florus (Fulginium), 144, 26
 Florus (Furconium), 146, 7
 Fortunius (Carthago), 652, 5 — 6
 Franci populus, 132, 27

 Gaianitae haer., 66, 16; 480, 12; 482, 17
 Gaianus (Alexandria) haer., 480, 11; 876, 19
 Gaudentius (Tergeste), 154, 24
 Gaudiosus (Puteoli), 140, 26
 Gaudiosus (Signia), 154, 7

 Genesius (Anastasiopolis), Nr. 81; 202, 1
 Georgius (Adrassus), 526, 9
 Georgius (Agrigentum), 146, 34
 Georgius mon. (Antiochia), 204, 18; 208, 7; 268, 5; 270, 23; 270, 26; 272, 1; 276, 11; 284, 20; 286, 10; 390, 9; 648, 11; 648, 13; 648, 16; 648, 18; 648, 21; 650, 1; 652, 2
 Georgius (Bizya), Nr. 43; 198, 27; 893, 20
 Georgius (Cadosia — Galli), Nr. 97
 Georgius (Camuliana), Nr. 66; 206, 1
 Georgius (Chius), Nr. 146
 Georgius (Constantinopolis), Nr. 2; 10, 11; 10, 18; 20, 9; 22, 7; 44, 29; 52, 2; 166, 12; 166, 18; 168, 10; 176, 16; 188, 6; 188, 12; 196, 8; 196, 13; 196, 17; 208, 24; 210, 12; 210, 20; 266, 28; 284, 5; 408, 18; 522, 7; 562, 13; 576, 24; 636, 25; 672, 23; 694, 11; 700, 22; 702, 5; 702, 15; 711, 30; 713, 10; 726, 15; 764, 27; 766, 19; 890, 30
 Georgius diac. et chartophylax (Constantinopolis), 24, 1; 24, 5; 204, 16; 208, 4; 232, 19; 268, 3; 276, 9; 284, 17; 286, 8; 390, 8; 496, 21; 498, 4; 498, 16; 498, 19; 558, 17; 558, 20; 560, 1; 562, 4; 562, 10; 564, 1; 580, 22; 582, 11; 584, 9; 584, 13; 586, 23; 612, 11; 612, 17; 612, 19; 614, 10; 616, 1; 616, 24; 618, 4; 618, 12; 618, 19; 618, 23; 620, 11; 620, 16; 626, 14; 638, 2; 640, 1; 640, 9; 640, 11; 640, 14; 642, 2; 642, 7; 642, 12; 644, 4; 644, 7
 Georgius (Cos), Nr. 145
 Georgius (Cratia), Nr. 117
 Georgius (Cyzicus), Nr. 18; 198, 6; 560, 4; 892, 3
 Georgius (Daranal), Nr. 68
 Georgius (Flauis), Nr. 154
 Georgius presb. mon. apocrisiarius (Hierosolyma), Nr. 5; 20, 6; 398, 11; 408, 22; 410, 5; 891, 2
 Georgius (Iunopolis), Nr. 114
 Georgius (Miletus), Nr. 47; 893, 28
 Georgius (Naxus), Nr. 148
 Georgius (Oenoanda), Nr. 128
 Georgius presb. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16; 44, 1; 56, 8; 178, 6; 186, 11; 186, 30; 188, 2; 244, 19; 388, 11; 494, 14; 494, 17; 726, 13; 780, 4; 889, 19
 Georgius presb. mon. monasterii Renati (Roma), B
 Georgius (Taurianum), 142, 25
 Georgius (Thera), Nr. 150
 Georgius (Trecalae), 146, 31
 Germanus (Tarentum), 142, 13
 Goliath VT, 882, 8
 Gortheus haer., 476, 14
 Gothi populus, 132, 27

- Graeca lingua, 82, 28; 696, 7; 696, 9
 Gratianus imp., 92, 20; 248, 17; 288, 10
 Gratianus (Nouaria), 148, 33
 Gratosus (Parma), 158, 30
 Gratosus (Sutrium), 156, 28
 Gregorius (Arca), Nr. 111
 Gregorius (Cantania), Nr. 61
 Gregorius (Mitylene), Nr. 46; 200, 6; 893, 26
 Gregorius (Nazianzus), 76, 1; 84, 1; 86, 18;
 270, 14; 330, 1; 724, 1; 774, 33 – 34; 808, 20;
 842, 8; 844, 21; 903, 30; 904, 23; 904, 29; 905, 2
 Gregorius (Nyssa), 84, 8; 86, 25; 94, 17; 98, 12;
 224, 19; 300, 1; 300, 4; 300, 11; 302, 7; 304, 22;
 306, 5; 340, 20; 544, 3; 844, 7
- Hadrianus (Reate), 146, 4
 Harmonius, filius Bardesanis, haer., 478, 1
 Helcesseus haer., 478, 5
 Henoticum, edictum Zenonis imp., 380, 2;
 382, 15; 386, 8; 478, 16 (Cenoticum)
 Heraclion haer., 476, 18
 Heraclius augustus, 14, 12; 26, 13; 34, 25; 46, 17;
 52, 17; 122, 12; 160, 15; 170, 8; 180, 12; 190, 9;
 262, 9; 278, 9; 400, 9; 514, 8; 568, 21; 628, 9;
 664, 18; 682, 17; 705, 21; 752, 9
 Heraclius imp., 228, 20
 Hermogenes haer., 476, 13
 Hermogenes haer., 476, 20
 Hermophilus haer., 478, 2
 Hieracitae haer., 484, 10
 Hilarius (Pictaui), 88, 16; 88, 27
 Honoratus (Sinatae), 144, 20
 Honorius I papa, 8, 13; 22, 19; 216, 23; 228, 19;
 508, 17; 534, 1; 548, 1; 558, 12 – 13; 562, 20;
 564, 2; 564, 9; 564, 14; 568, 11; 576, 27;
 578, 16 – 17; 580, 5; 580, 17; 620, 4; 620, 16;
 620, 20 – 22; 702, 19; 718, 8; 750, 6; 772, 8;
 798, 19; 816, 1; 834, 12; 852, 13; 878, 3; 888, 31;
 899, 22
 Hormisdas, domus Hormisdade, 14, 26; 26, 27;
 36, 8; 46, 31; 160, 29; 170, 22; 180, 26; 190, 23;
 262, 23; 278, 23; 400, 23; 514, 17; 570, 2;
 628, 18; 664, 27; 682, 26; 706, 5; 753, 20
 Hyacinthus (Surrentum), 144, 1
 Hydroparastatici haer., 484, 6
- Iacobitae haer., 484, 12; 876, 19
 Iacobus (Paulus Antiochia), 382, 13
 Iacobus Syrus, 480, 11
 Ibas Perses, 228, 14; 470, 18; 600, 16; 644, 18;
 714, 11; 768, 25; 852, 3; 876, 18
 Ibericus (Petrus I, haer.) 480, 4
 Idumaei VT, 552, 21
 Ieremias propheta, 258, 5
- Innocentius patricius, 650, 23
 Ioannophoca ecclesia, 652, 22
 Iob VT, 412, 7; 552, 8
 Iohannes (Adana), Nr. 153
 Iohannes Aëgeota, 600, 9
 Iohannes (Albintimilium), 150, 26
 Iohannes (Amasia), Nr. 24; 892, 17
 Iohannes (Anaea), Nr. 75
 Iohannes (Ancona), 156, 13
 Iohannes (Andrapa), Nr. 108
 Iohannes apostolus euang., 70, 21; 312, 7; 320, 20;
 332, 14; 372, 10; 512, 4
 Iohannes (Argus), Nr. 58
 Iohannes asecreta secretarius, 202, 8; 560, 11
 Iohannes (Athenae), Nr. 57
 Iohannes (Auximum), 156, 10
 Iohannes (Bergomum), 148, 19
 Iohannes (Carpathus), Nr. 162; 894, 7
 Iohannes (Chalcedon), Nr. 22; 198, 12; 892, 11
 Iohannes Cilix, haer., 478, 14
 Iohannes (Comanum), Nr. 122
 Iohannes I Chrysostomus (Constantinopolis),
 84, 25; 86, 28; 100, 5; 252, 12; 292, 1; 296, 6;
 306, 13; 310, 1; 340, 11
 Iohannes V (Constantinopolis), 612, 9; 612, 21;
 614, 11; 616, 5; 616, 9; 616, 21; 618, 1; 618, 8;
 618, 16; 618, 21
 Iohannes VI (Constantinopolis), 900, 19; 900, 26;
 901, 4; 901, 15; 901, 22
 Iohannes (Corycus), Nr. 152
 Iohannes (Dascylium), Nr. 92
 Iohannes (Eriza), Nr. 129
 Iohannes exconsul patricius quaestor, VIII
 Iohannes (Falerii), 156, 34
 Iohannes (Faustinopolis), Nr. 112
 Iohannes (Genua), 150, 3
 Iohannes [(H)adriani], Nr. 93
 Iohannes (Heracliopolis), Nr. 53; 894, 8
 Iohannes (Lampa), Nr. 60
 Iohannes (Miletopolis), Nr. 85
 Iohannes (Myndus), Nr. 130
 Iohannes (Nursia), 144, 32
 Iohannes (Nyssa), Nr. 64
 Iohannes patricius et quaestor, 522, 15; 522, 23;
 524, 2; 524, 4; 524, 14; 524, 20
 Iohannes (Perge), Nr. 36; 893, 6
 Iohannes (Pessinus), Nr. 29; 892, 27
 Iohannes (Philadelphia), Nr. 88
 Iohannes Philoponus, 480, 14
 Iohannes (Portus), Nr. 9; 12, 12; 56, 7; 144, 14;
 564, 4; 891, 16; 895, 30
 Iohannes quaestor, 562, 17
 Iohannes (Regium), Nr. 13; 12, 18; 56, 7; 560, 3;
 891, 26; 895, 31;

- Iohannes diac. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16; 44, 1; 56, 9; 178, 6; 186, 11; 186, 30; 188, 2; 244, 19; 388, 11; 494, 14; 494, 17; 726, 14; 870, 5; 889, 19
- Iohannes IV papa (Roma), 110, 8; 620, 8; 620, 17; 626, 2
- Iohannes V papa (Roma), 886, 3; 886, 6
- Iohannes (Scythopolis), 100, 7; 366, 1
- Iohannes (Side), Nr. 23; 892, 13
- Iohannes (Sitae), Nr. 90
- Iohannes (Stobi), Nr. 56
- Iohannes Syrus haer., 482, 15
- Iohannes (Thermae Himerenses), 146, 22
- Iohannes (Thessalonice), Nr. 6; 891, 5
- Iohannes (Ydruntum), 142, 10
- Iordanes, presb. mon., responsalis (Hierosolyma), G
- Irenarchus diac. (Amastris), Nr. 113
- Isaiani haer., 484, 11
- Isaias haer., 480, 4
- Isaias propheta, 256, 23; 552, 7
- Isidorus (Abydus), Nr. 160
- Isidorus, filius Basilidis, haer., 476, 15
- Isidorus (Rhodus), Nr. 38; 893, 10
- Ismaelitae populus, 492, 3
- Italia, 10, 1; 886, 23
- Iudaei, 70, 26; 326, 13; 382, 8; 420, 21; 458, 12; 714, 6; 726, 5; 768, 20; 776, 24; 852, 1; 862, 18; 882, 6; 897, 11
- Iulianista haer., 480, 12
- Iulianus (Catana), 146, 28
- Iulianus (Consentia), 142, 7
- Iulianus exconsul patricius, militaris logotheta, V
- Iulianus (Halicarnassus), 228, 9; 366, 7; 480, 11; 536, 20
- Iulianus imp., 316, 13
- Iulianus Pelagianista, 78, 2; 246, 22; 336, 13; 478, 12; 876, 20
- Iulius mens, 870, 10
- Iustinianus I imp., 42, 15; 80, 17; 100, 10; 102, 30; 136, 10; 210, 19; 350, 6; 352, 12; 370, 18; 396, 9; 470, 6; 508, 20; 512, 1; 532, 21; 638, 15; 644, 16; 646, 10; 646, 16; 648, 4; 654, 14; 702, 12; 750, 4; 798, 11; 812, 2
- Iustinianus II imp., 886, 3; 886, 6; 887, 20; 898, 36 – 37; 900, 3
- Iustinus (Tyana), Nr. 26; 892, 21
- Iustinus philosophus martyr, 340, 1
- Iustinus (Uicus <H>auentinus), 158, 20
- Iuuenalis (Albanum), 144, 7
- Lampetius Marcianista, haer., 480, 1
- Langobardi populus, 132, 27
- Latina lingua, 290, 24; 290, 27; 336, 16; 336, 18; 470, 6; 564, 2 – 3; 564, 13; 620, 4; 620, 16; 620, 20; 650, 22; 650, 24 – 26; 652, 1 – 2; 652, 4; 652, 10 – 11; 652, 14; 652, 17 – 19; 652, 21; 654, 2; 654, 7; 862, 1; 890, 20; 897, 20
- Lazarus NT, 250, 19; 288, 30
- Lazi populus, 534, 23; 534, 25
- Leo I imp., 72, 28; 94, 9; 96, 31; 288, 4; 338, 8; 848, 13
- Leo I papa, 32, 15; 32, 28; 72, 27; 94, 1; 94, 9; 96, 20; 100, 5; 104, 9; 136, 8; 214, 7; 228, 5; 288, 4; 336, 20; 338, 7; 350, 9; 352, 8; 356, 20; 362, 16; 364, 16; 364, 19; 366, 3; 376, 19; 378, 16; 384, 4; 386, 3; 386, 9; 388, 2; 474, 6; 474, 19; 528, 24; 530, 7; 540, 11; 546, 16; 590, 3; 720, 15; 724, 6; 774, 1; 776, 3; 810, 14; 846, 21; 848, 12; 907, 3; 907, 9
- Leo II papa, 866, 12; 866, 20; 894, 18; 894, 24
- Leontius diac. cancellarius protonotarius (Hierosolyma), 492, 13
- Leontius diac. mon. Cellae Nouae (Roma), F
- Leontius exconsul, domesticus imperialis mensae, XIII
- Leontius (Helenopolis), Nr. 96
- Leontius imp., 899, 1
- Longinus (Tius), Nr. 120
- Lucas euangelista, 70, 7; 72, 22; 234, 5; 290, 20
- Lucas, presb. mon. (Africa), 504, 1; 504, 9; 504, 12; 510, 1; 510, 9
- Lybicus (Sabellius), 478, 6
- Macarius (Antiochia), Nr. 4, 4, 8; 6, 13; 8, 12; 12, 3; 20, 10; 22, 8; 22, 11; 22, 27; 24, 7; 24, 15; 24, 21; 32, 25; 32, 27; 34, 3; 34, 7; 44, 12; 44, 20; 44, 24; 44, 28; 160, 2; 166, 13; 166, 22; 168, 2; 168, 4; 168, 16; 176, 6; 176, 11; 176, 13; 176, 20; 176, 23; 178, 2; 178, 11; 178, 27; 188, 8; 188, 12; 188, 21; 196, 9; 196, 14; 204, 25; 208, 7; 208, 9; 208, 14; 210, 5; 210, 24; 212, 5; 212, 7; 212, 12; 214, 18; 214, 26; 215, 24; 216, 2; 216, 5; 216, 11; 218, 2; 230, 19; 232, 2; 232, 4 – 5; 232, 8; 232, 10; 232, 15; 234, 14; 238, 1; 238, 3; 238, 5 – 6; 240, 12; 242, 7; 242, 16; 242, 18; 242, 24; 244, 9; 246, 5; 246, 10; 248, 21; 250, 1; 265, 5; 266, 32; 268, 5; 268, 6; 268, 15; 270, 4; 270, 13; 272, 9; 274, 11; 276, 5; 276, 12; 276, 20; 284, 9; 286, 2; 388, 19; 496, 13; 498, 1; 498, 6; 498, 17; 500, 4; 500, 13 – 14; 500, 25; 502, 3; 502, 7; 502, 11; 504, 1; 504, 5; 504, 17; 504, 20; 506, 8; 508, 1; 508, 13; 510, 1; 510, 9; 522, 11; 522, 13; 524, 6; 524, 26; 558, 15; 560, 7; 560, 14; 560, 17; 560, 19; 562, 11; 562, 17; 562, 21; 564, 20; 566, 5; 566, 23; 568, 4; 578, 1; 616, 8; 616, 15; 648, 10; 648, 12 – 13; 650, 5 – 7; 650, 9;

- 650, 21; 662, 24; 672, 27; 682, 5; 700, 8; 700, 10; 702, 20; 718, 9; 750, 7; 772, 9; 798, 20; 816, 3; 834, 18; 852, 17; 864, 5; 878, 8; 878, 16; 878, 20; 889, 1; 896, 11; 896, 28; 899, 16
- Macedonius (Antiochia), 230, 5–6
- Macedonius (Constantinopolis), 228, 7; 468, 3; 478, 9; 600, 8; 714, 5; 768, 19; 808, 12; 850, 9; 876, 15
- Macrobius (Seleucia – Isauria), Nr. 42; 212, 16; 648, 5; 650, 2; 893, 18
- Magnus Apollinarista, 468, 3; 478, 11; 850, 9
- Magnus (Forum Popilii), 158, 32
- Manes haer., 478, 8
- Manichaeus Perses, 258, 23; 296, 1; 308, 7; 328, 9; 432, 4; 700, 17–19
- Mansuetus (Mediolanum), 148, 16
- Marcianistae, 480, 1; 484, 7
- Marcianus imp., 136, 4; 210, 18; 702, 11; 750, 3; 798, 10; 810, 17
- Marcianus (Uolaterrae), 152, 16
- Marcion haer., 258, 22; 294, 24; 308, 7; 478, 2
- Marcionista, 328, 9
- Marcus euangelista, 474, 21
- Marcus haer. 476, 18
- Maria, mater Iesu, 80, 11; 128, 11; 220, 19; 222, 17; 344, 4; 392, 11; 394, 4; 394, 7; 430, 19; 434, 7; 434, 16; 458, 1; 596, 9; 596, 18; 596, 24; 598, 15; 716, 18; 722, 4; 770, 27; 774, 12; 812, 19; 838, 14
- Marinus (Philomelium), Nr. 139
- Marinus (Sardes – Lydia), Nr. 19; 892, 5
- Maris Perses, 228, 15; 470, 19; 714, 11; 768, 26; 852, 3; 876, 18
- Martinus I papa, 130, 22; 904, 21
- Martius mens, 190, 10; 262, 10; 278, 10; 396, 18; 398, 9; 400, 10; 514, 9; 568, 22; 638, 2; 887, 19
- Martyrius (Iuliopolis), Nr. 78
- Masbotheus haer., 476, 14
- Matthaeus euangelista, 272, 4; 296, 7; 310, 2; 318, 13
- Maurianus (Pisae), 150, 35
- Mauricius (Anagnia), 152, 32
- Mauricius (Regium Lepidi), 158, 26
- Mauricius (Suana), 152, 19
- Mauricius (Tibur), 148, 7
- Maximiani (Maximus confessor), 230, 3; 504, 2
- Maximilla haer., 478, 5
- Maximinus Arianus, 70, 28; 876, 20
- Maximus confessor, 228, 12; 228, 16
- Melchisedechitae haer., 484, 8–9
- Meletius haer., 478, 8
- Meletius (Antiochia), 328, 3
- Melium camera, 900, 31
- Menander haer., 476, 13
- Menas (Alexandria) haer., 482, 17
- Menas (Carallia), Nr. 102
- Menas (Constantinopolis), 40, 19; 40, 24; 40, 27; 40, 29; 42, 3; 528, 15; 532, 2; 532, 7–8; 536, 7; 546, 4; 638, 11; 644, 14; 646, 6; 646, 15; 648, 3; 654, 12
- Mercurius (Poemanenum), Nr. 84
- Messaliani haer., 484, 10
- Michael (Aspona), Nr. 79
- Mirinthus haer., 476, 16
- Mongus Petrus, haer., 478, 16
- Monoimus Arabs, haer., 476, 20
- Montanus haer. 478, 4
- Moses VT, 254, 11
- Naassini haer., 484, 4
- Nathan propheta, 903, 24
- Nazarenus Iesus, 882, 7
- Nazorei haer., 484, 8
- Nectarius (Constantinopolis), 808, 20
- Nepos haer., 478, 5
- Nestoriani haer., 350, 7; 382, 19; 438, 1; 556, 9; 802, 11–12
- Nestorius haer., 104, 17; 222, 13; 228, 8; 380, 21; 382, 17; 432, 20; 434, 14; 434, 24; 436, 3; 438, 2; 442, 10; 442, 21; 444, 19; 448, 9; 468, 9; 468, 18; 470, 12; 470, 16; 472, 17; 472, 19; 474, 8; 474, 17; 474, 20; 478, 13; 600, 9; 600, 18; 714, 6; 720, 17; 750, 5; 768, 20; 774, 4; 798, 17; 810, 6; 846, 4; 850, 14; 876, 15; 907, 18
- Nicetas (Coracesium), Nr. 104
- Nicetas, exconsul patricius, magister imperialis officiorum I
- Nicephorus, pater Bardanis, 899, 9
- Nicolaitae haer., 484, 3
- Noëtus (Smyrna), haer., 478, 7
- Nouatus haer., 228, 8; 478, 6; 876, 19
- Nouember mens, 14, 13; 26, 14; 34, 26; 46, 19
- Oecumenius comes, 374, 22
- Origenes Adamantius, 228, 10; 462, 10; 470, 8; 478, 6; 480, 3; 850, 20; 876, 16
- Origenes haer., 478, 5–6; 714, 9; 768, 24
- Ophioniti haer., 484, 5
- Ophitae haer., 484, 5
- Pagani ("Ἑλληνας"), 4, 25; 228, 17; 420, 21–422, 1; 462, 12; 470, 10; 891, 19
- Panarion (Epiphanius), 328, 2
- Patricius (Iluz), Nr. 131
- Patricius (Magnesia), Nr. 73
- Paulus (Arcadius – Cyprus), 588, 20; 590, 8
- Paulus Acephalus, 376, 15; 528, 6; 534, 15; 876, 20
- Paulus (Altinum), 154, 33

- Paulus (Antiochia), 382, 13; 386, 1; 386, 14
 Paulus apostolus, 66, 4; 70, 4; 76, 14; 124, 17;
 136, 24; 234, 6; 318, 4; 456, 15; 462, 15; 680, 17;
 905, 18
 Paulus (Ariminum), 156, 1
 Paulus (Armenia), 534, 15; 534, 24
 Paulus asecreta secretarius (Constantinopolis),
 32, 3; 40, 10; 50, 33; 166, 16; 176, 3; 176, 8;
 196, 3; 560, 11; 905, 27
 Paulus II (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18;
 108, 13; 110, 11; 132, 7; 216, 23; 578, 25;
 580, 14; 582, 13; 584, 7; 586, 13 – 14; 586, 16;
 586, 18; 608, 7; 610, 19; 652, 5; 652, 8; 652, 11;
 652, 15; 654, 5; 700, 26; 702, 20; 718, 7; 750, 6;
 772, 7; 798, 19; 814, 19; 834, 15; 852, 16; 878, 2;
 888, 31
 Paulus III (Constantinopolis), 898, 12
 Paulus exconsul, dispositor orientalium prouin-
 ciarum, XI
 Paulus exconsul patricius, IV
 Paulus Fuscus, haer., 480, 13
 Paulus (Iconium), Nr. 34; 893, 2
 Paulus (Nomentum), 144, 12
 Paulus (Samosata), 294, 24; 432, 20; 478, 7
 Paulus (Scylacium), 142, 22
 Paulus (Sozopolis – Pisidia), Nr. 137
 Παύλι mens, 594, 22
 Pelagianista Iulianus, 78, 2; 246, 23; 336, 13
 Pelagius haer., 478, 12; 876, 20
 Pentecoste, festum eccles., 900, 5; 900, 13
 Pepuziani haer., 484, 7
 Peratici haer., 476, 20; 484, 6
 Persae populus, 534, 11; 714, 11; 768, 26; 852, 3
 Persarmenius populus, 899, 9
 Perses Manichaeus, 258, 23; 308, 7
 Perses Maris, 228, 15; 470, 19; 852, 3; 876, 18
 Petrus presb. (Alexandria), Nr. 3; 20, 11; 890, 31
 Petrus apostolus, 32, 24; 54, 12; 62, 13; 62, 16;
 108, 10; 112, 4; 114, 3; 124, 17; 134, 7; 134, 9;
 136, 8; 200, 27; 250, 7; 270, 1; 290, 12; 298, 13;
 310, 8; 310, 10; 338, 20; 354, 22; 474, 14;
 474, 21; 819, 1 (per Agathonem); 862, 9 (per
 Agathonem); 874, 13; 874, 19; 874, 22; 896, 6;
 896, 14; 897, 11
 Petrus (Appia), Nr. 133
 Petrus (Constantinopolis), 20, 28; 22, 18; 108, 18;
 110, 14; 132, 7; 216, 23; 230, 4; 578, 25; 580, 14;
 582, 14; 584, 7; 586, 18; 610, 1; 610, 8 – 9;
 610, 19; 612, 8; 700, 26; 702, 20; 718, 7; 750, 7;
 772, 7; 798, 19; 814, 20; 834, 15; 852, 16; 878, 2;
 888, 31
 Petrus (Cotrona), 142, 19
 Petrus (Cumae), 140, 20
 Petrus diac. notarius, 42, 12; 286, 19
 Petrus exconsul, XII; 232, 24; 512, 20
 Petrus Fullo, 480, 3
 Petrus Ibericus, 480, 4 – 5
 Petrus (Mesembria), Nr. 54; 894, 10
 Petrus Mongus, 478, 16
 Petrus (Mutina), 158, 28
 Petrus (Nicomedia), Nr. 20; 22, 12; 178, 12;
 204, 14; 208, 3; 268, 2; 276, 7; 284, 14; 286, 5;
 390, 7; 390, 18; 398, 3; 892, 7
 Petrus (Sozopolis), Nr. 55; 894, 12
 Petrus Syrus, haer., 482, 5
 Petrus (Tauromenium), 146, 25
 Philaletha (Caesarea – Cappadocia), Nr. 14;
 891, 7
 Philartemius Anastasius, imp., 900, 14
 Philetus haer., 476, 13
 Philippenses NT, 76, 14
 Philippicus Bardanes imp., 899, 10
 Philippus magister militum, 648, 7; 648, 9;
 650, 3 – 4; 650, 11; 650, 15
 Philoponus Iohannes haer., 480, 15
 Phocas (Dadybra), Nr. 115
 Photinus asecreta secretarius, 214, 23; 218, 4
 Photinus haer., 876, 20
 Photius (Nicaea), Nr. 21; 892, 9
 Phrygae haer., 484, 7
 Pithon haer., 478, 4
 Placentius (Uelitrae), 144, 4
 Placentius (Placentia), 158, 24
 Plato (Ancyra – Galatia), Nr. 17; 892, 1
 Plato (Cinna), Nr. 80; 206, 6
 Plato (Hadrianopolis), Nr. 116
 Plato (Magydus), Nr. 141
 Plusianus (Syllium), Nr. 142
 Polemon haer., 478, 11
 Polychronius presb., mon., 662, 24; 664, 6;
 672, 26; 674, 1 – 2; 674, 5; 674, 8; 674, 11;
 674, 17; 674, 22 – 23; 676, 1; 676, 6; 676, 11;
 676, 21; 676, 24; 678, 4; 678, 12; 678, 14;
 678, 18; 678, 21; 680, 1; 680, 4; 680, 9; 680, 12;
 682, 5 – 6; 702, 21; 750, 7; 798, 20; 816, 7;
 834, 19; 852, 18; 878, 10; 878, 17; 898, 4
 Polychronius presb. mon., responsalis (Hieroso-
 lyma), G
 Polychronius (Theopolis – Prusa), Nr. 99
 Polyeuctus exconsul, IX; 512, 20
 Polyeuctus, religiosus frater Sophronii, 492, 14
 Polyeuctus (Myra), Nr. 30; 892, 29
 Pontius Pilatus NT, 128, 17 – 18; 396, 1; 458, 15;
 716, 18 – 19; 770, 28
 Potitus haer., 478, 3
 Prepon haer., 478, 3
 Priscilla haer., 478, 4
 Priscillianus haer., 876, 20

- Proclus (Constantinopolis), 905, 16
 Prodicus haer., 476, 16
 Psathiriani haer., 484, 9
 Ptolemeus haer., 476, 18
 Pulcheria augusta, 907, 7
 Pyrrhus (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18; 108, 8;
 110, 7; 132, 7; 578, 25; 580, 19; 582, 13; 584, 7;
 586, 9; 586, 13; 606, 16 – 17; 610, 19; 620, 7;
 620, 17; 626, 1; 700, 26; 702, 19; 718, 7; 750, 6;
 772, 7; 798, 19; 814, 19; 834, 12; 852, 16; 878, 2;
 888, 31
- Reginus (Panium), Nr. 77
 Reparatus (Florentia), 152, 4
 Romanus (Roma antiqua), 94, 1; 104, 10; 112, 17;
 130, 22; 136, 15; 354, 5; 378, 16; 474, 6; 474, 19;
 508, 17; 528, 24; 870, 4
 Rusticus (Augusta Taurinorum), 150, 23
- Sabbatius, haer., 228, 8; 478, 8
 Sabellianus, haer., 420, 14
 Sabellius Lybicus, haer., 220, 12; 228, 8; 422, 2;
 422, 6; 478, 6; 482, 9; 876, 15
 Sacerdon haer., 478, 2
 Saraceni populus, 492, 3; 614, 3
 Saturninus (Aletrium), 154, 1
 Saturninus haer., 476, 14
 Secundus haer., 476, 17
 September mens, 11, 19; 526, 8; 705, 22; 752, 10
 Septensiani, 886, 24
 Serenus (Populonia), 152, 1
 Sergius Antipisida, diac., 652, 15; 652, 20 – 21;
 654, 1; 654, 4
 Sergius Armenius, haer., 482, 6
 Sergius Arsenoita, 106, 27; 586, 7; 602, 2
 Sergius I (Constantinopolis), 20, 27; 22, 18;
 108, 1; 110, 1; 132, 7; 216, 23; 228, 19; 398, 15;
 398, 17; 410, 13; 526, 24; 534, 1; 548, 2;
 558, 12 – 13; 562, 14 – 15; 562, 19; 564, 2;
 564, 8; 564, 13; 568, 11; 576, 27; 578, 14;
 578, 17; 578, 23; 580, 7; 580, 17; 582, 20;
 584, 12; 584, 18; 584, 21; 586, 1; 586, 9; 588, 4;
 588, 8; 592, 8; 620, 22; 718, 7; 750, 6; 700, 26;
 702, 18; 772, 6; 798, 19; 814, 19; 834, 11;
 852, 12; 878, 2; 888, 31; 899, 21; 900, 33
 Sergius, exconsul patricius, III
 Sergius grammaticus, 104, 14
 Sergius (Selymbria), Nr. 48; 200, 17; 893, 30
 Sergius (Sinope), Nr. 110
 Sergius Syrus, haer., 482, 15
 Seuerus (Antiocheia), 104, 7; 104, 14; 222, 7;
 228, 9; 366, 2; 374, 24; 382, 6; 480, 7; 530, 2;
 534, 14; 536, 20; 536, 24; 718, 13; 750, 5;
 772, 13; 798, 17; 814, 7; 846, 10; 876, 16; 888, 33
 Seuerus haer., 478, 1
 Seuerus (Luna), 150, 29
 Seuerus Syrus, haer., 482, 15
 Siluanus (Lemnus), Nr. 159
 Silvester I papa, 808, 14
 Simon Magus haer., 228, 7; 476, 11; 678, 18;
 750, 8; 818, 3; 852, 8; 878, 10
 Siricus (Σήρικος), diac., 620, 23
 Sisinnius (Basilinopolis), Nr. 94
 Sisinnius (Heraclea Thracia), Nr. 16; 198, 1;
 891, 30
 Sisinnius (Hierapolis Phrygia), Nr. 39; 198, 20;
 893, 12
 Sisinnius (Nysa Asia), Nr. 76
 Sitheani haer., 484, 5
 Slavi populus, 132, 27
 Solomon rex, VT, 856, 22
 Solomon (Claneus), Nr. 125; 22, 13; 178, 12;
 204, 19; 208, 4; 268, 2; 276, 8; 284, 16; 286, 6;
 390, 7
 Solomon diac. notarius, 24, 32; 286, 21
 Sophiani haer., 484, 5
 Sophronius (Hierosolyma), 398, 14; 408, 25;
 410, 7; 410, 9; 410, 14; 538, 8; 540, 3; 540, 15;
 544, 17; 548, 5; 548, 8; 548, 11; 558, 13; 564, 9;
 654, 14; 568, 11; 576, 27; 580, 8; 580, 18;
 606, 19; 624, 12; 624, 17
 Stephanus (Anazarbus), Nr. 41; 893, 16
 Stephanus (Antiochia – Pisidia), Nr. 35; 893, 4
 Stephanus presb. mon. (Antiochia – Syria), E;
 22, 11; 24, 7; 176, 23; 178, 11; 204, 23; 208, 8;
 208, 14; 216, 2; 234, 14; 238, 6; 240, 12; 242, 14;
 242, 18; 242, 24; 244, 9; 244, 13; 246, 5; 246, 10;
 248, 21; 250, 1; 256, 5; 266, 32; 268, 6; 270, 4;
 270, 13; 270, 23; 270, 26; 272, 9; 274, 10; 276, 5;
 276, 20; 284, 9; 286, 2; 388, 19; 496, 13;
 498, 1 – 2; 498, 6; 500, 3 – 4; 648, 10; 650, 4;
 650, 7; 650, 9; 650, 11; 650, 14; 650, 16 – 17;
 650, 21; 662, 24; 672, 27; 682, 5; 702, 21;
 718, 10; 750, 7; 772, 9; 798, 20; 816, 3; 834, 18;
 852, 17; 878, 9; 878, 17; 889, 3; 899, 16
 Stephanus (Berinopolis), Nr. 82
 Stephanus diac. cancellarius, 204, 17; 208, 6;
 268, 4; 276, 10; 284, 19; 286, 10; 390, 8
 Stephanus (Corinthus), Nr. 10; 891, 19
 Stephanus presb. mon., monasterii Domus Arsi-
 ciae, C
 Stephanus (Heraclia Ponti), Nr. 119
 Stephanus (Locri), 140, 29
 Stephanus (Parus), Nr. 147
 Stephanus (Praeneste), 144, 16
 Stephanus (Sassina), 158, 9
 Stratitotici haer., 484, 4
 Stratonicus (Soli), Nr. 63; 654, 27

- Synerus haer., 478, 4
 Syriaca lingua, 696, 7
 Syrus haer., 476, 20 (Tatianus); 480, 11 (Iacobus);
 482, 6 (Petrus); 482, 10 (Athanasius); 482, 15
 (Iohannes – Sergius – Thomas – Seuerus)

 Tascodrugii haer., 484, 8
 Tatianus Syrus, haer., 476, 20
 Taurinus (Telo – Toulon), 148, 13
 Tessariscaedecatiti haer., 484, 8
 Thebais, 538, 1
 Themestius agnoita, haer., 228, 9; 370, 6; 372, 25;
 480, 16; 506, 19; 718, 14; 772, 13; 834, 5;
 846, 10; 876, 16; 889, 1
 Theodora augusta, 42, 16; 104, 24; 106, 1–15;
 380, 8; 532, 21; 638, 16; 644, 17; 646, 10;
 646, 16; 648, 4; 654, 14
 Theodoretus (Cyrus), 228, 13; 382, 7; 470, 13;
 600, 15; 600, 18; 644, 19; 714, 10; 768, 24;
 852, 2; 876, 17
 Theodorus (Acelezianae), Nr. 67
 Theodorus (Adramyttion), Nr. 72
 Theodorus uicarius (Alexandria), 230, 6
 Theodorus (Ameria), 156, 37
 Theodorus (Amorium), Nr. 126
 Theodorus (Berissa – Armenia), Nr. 105; 206, 11
 Theodorus (Bostra), 386, 1; 386, 14
 Theodorus (Caesarea – Bithynia), Nr. 98
 Theodorus (Cantuaria – Canterbury), 132, 21
 Theodorus (Caria prouincia), Nr. 161
 Theodorus (Clusium), 152, 28
 Theodorus I (Constantinopolis), 4, 3; 650, 5
 Theodorus diac. primicerius notariorum,
 672, 20; 694, 8; 711, 28; 764, 25
 Theodorus (Doara), Nr. 144
 Theodorus (Ephesus), Nr. 15; 20, 12; 196, 25;
 891, 28
 Theodorus exconsul patricius, comes imperialis
 obsequii, II
 Theodorus uicarius (Hierosolyma), Nr. 5; 20, 7;
 398, 11; 408, 23; 891, 3
 Theodorus (Ibora), Nr. 109
 Theodorus calligraphus Ioannophoca, 652, 22
 Theodorus (Iustinianopolis Gordi), Nr. 101
 Theodorus (Mastaura), Nr. 71
 Theodorus (Melitene), Nr. 25; 202, 5; 204, 11;
 204, 13; 204, 22; 208, 2; 208, 16; 208, 21; 268, 3;
 276, 7; 284, 15; 286, 6; 390, 7; 892, 19
 Theodorus (Mopsuestia), 42, 17; 222, 13; 228, 12;
 470, 12; 470, 18; 478, 12; 600, 16; 600, 18;
 644, 18; 644, 21; 714, 9; 768, 23; 852, 1; 905, 13
 Theodorus (Nazianzus), Nr. 143
 Theodorus (Olba), Nr. 157; 212, 17; 214, 5
 Theodorus patricius et exarchus, 10, 1; 696, 4

 Theodorus (Pergamum), Nr. 70
 Theodorus (Pharan), 20, 29; 106, 26; 132, 6;
 578, 26; 580, 21; 582, 15; 584, 8; 586, 5;
 586, 6–7; 602, 1–2; 610, 20; 702, 18; 718, 7;
 750, 6; 772, 6; 798, 18; 814, 19; 834, 10; 852, 11;
 878, 1; 888, 30
 Theodorus (Phasis), Nr. 164
 Theodorus (Pompeiopolis), Nr. 44; 893, 22
 Theodorus (Praenetus), Nr. 95
 Theodorus (Rauenna), Nr. 8; 158, 7; 891, 14–15
 Theodorus presb. (Rauenna), Nr. 8; 20, 5; 56, 10;
 891, 14; 895, 33
 Theodorus I papa, 108, 14; 110, 12; 586, 15; 608, 8
 Theodorus presb. (Roma), Nr. 1; 12, 11; 20, 16;
 44, 1; 56, 8; 178, 6; 186, 10; 186, 29; 188, 2;
 244, 19; 388, 11; 494, 13; 494, 17; 726, 11;
 870, 4; 889, 19
 Theodorus (Stauropolis), Nr. 31; 892, 31
 Theodorus (Tarsus), Nr. 40; 893, 14
 Theodorus (Thermae imp.), Nr. 65
 Theodorus (Trapeia), 142, 28
 Theodorus (Trapezus), Nr. 124
 Theodorus (Trimithus), Nr. 7; 654, 25; 891, 9
 Theodorus (Uercellae), 150, 20
 Theodosiani haer., 66, 16; 586, 3–4; 592, 13;
 594, 18
 Theodosius (Alexandria), 104, 24; 106, 1; 106, 7;
 106, 11; 380, 7; 480, 10
 Theodosius I imp., 24, 11; 134, 29; 210, 18; 348, 2;
 354, 8; 702, 11; 808, 13–14
 Theodosius (Lacedaemon), Nr. 59
 Theodosius (Psibela), Nr. 136
 Theodosius (Sebastia – Armenia I), Nr. 158;
 892, 15
 Theodosius (Syracusae), 146, 16
 Theodotus (Aureliopolis), Nr. 166
 Theodotus (Daldis), Nr. 91
 Theodotus haer., 476, 17–18
 Theodotus alter, haer., 476, 19
 Theodotus (Nepe – Nepet), 156, 31
 Theodotus Scytheus, haer., 476, 19
 Theodotus Trapezita, haer., 478, 4
 Theognius (Cius), Nr. 50
 Theopemptus (Iustinianopolis), Nr. 37; 893, 8
 Theophanes presb. abbas Baiarum, A =
 Theophanes (Antiochia), Nr. 4; 242, 14; 244, 1;
 244, 11; 246, 3; 246, 7; 246, 13; 248, 4; 362, 6;
 502, 1; 702, 16; 891, 1
 Theophanes (Thurii), 142, 16
 Theophylactus (Cerasus), Nr. 123
 Thomas apostolus, 340, 12
 Thomas (Constantinopolis), 612, 9; 612, 21;
 614, 1; 614, 11; 614, 13; 614, 18; 614, 22;
 616, 21; 618, 1; 618, 8; 618, 15; 618, 21

- Thomas exconsul, X
 Thomas Syrus, haer., 482, 15
 Tiberius (Amisus), Nr. 107
 Tiberius augustus, 14, 12; 26, 13; 34, 25; 46, 17;
   52, 17; 122, 12; 160, 15; 170, 8; 180, 12; 190, 9;
   262, 9; 278, 9; 400, 9; 514, 8; 568, 21; 628, 9;
   664, 18; 682, 17; 705, 22; 752, 9
 Tiberius diac. notarius, 526, 10; 526, 13
 Tiberius imp., 899, 1
 Tiberius (Laodicea – Phrygia Pacatiana), Nr. 32;
   892, 33
 Timotheus Aelurus, 478, 16; 876, 16
 Timothiani haer., 66, 16
 Tracisianum (Thrakesion thema), 886, 23
 Tritheïtae haer., 484, 12
 Tychon (Citium), Nr. 63; 654, 27
 Typus, edictum Constantis imp., 108, 16; 110, 6;
   110, 13

 (H)unnoguri – Bulgari populus, 900, 8
 Ursinus (Cissa), 154, 18
 Ursinus (Patauium), 154, 30
 Valentinus (Aquae Statiellae), 148, 27
 Valentinus haer., 258, 23; 308, 7; 432, 4; 476, 16
 Valerianus (Roscianum), 154, 4
 Valerianus (Rusellae), 152, 7

 Uersunophitae haer., 484, 11
 Uictor (Bononia), 158, 14
 Uigilius papa, 40, 20; 40, 24; 40, 27; 42, 3; 42, 14;
   42, 23 – 25; 528, 17; 532, 3; 532, 8; 532, 21;
   536, 9; 546, 4; 638, 11; 638, 15; 644, 15 – 16;
   646, 9; 646, 15 – 16; 648, 3 – 4; 650, 8; 650, 14;
   650, 19; 650, 21; 652, 18; 654, 12 – 13; 812, 2
 Uilfridus (Eboracum – York), 148, 4
 Uincentius (Forum Liuii), 158, 22
 Uitalianus papa, 8, 13; 8, 19; 8, 21; 8, 25; 108, 18;
   210, 2; 210, 7; 586, 20; 610, 2; 614, 2; 614, 13;
   614, 21
 Uitalianus (Senae), 152, 13
 Uitalianus (Tuscania), 152, 30
 Uitalis (Fauentia), 158, 18
 Uitus (Silua Candida), 144, 10

 Zacharias (Claudiopolis), 526, 9
 Zacharias (Leontopolis), Nr. 45; 893, 24
 Zeno imp., 380, 3; 382, 15; 386, 8; 480, 1
 Zeuxippus, lauacrum publicum, 678, 9 – 10
 Zimarcus (Sidyma), Nr. 127
 Zoilus (Alexandria), 100, 14; 352, 13
 Zoitus (Christopolis), Nr. 69
 Zooras haer., 478, 15; 876, 19

SERIES EPISCOPORUM
QUI PRAESENTES FUERUNT ET SUBSCRIPSERUNT

Episcopi qui subscripserunt

Urbs et ciuitates	actio XVII		actio XVIII		Sermo acclamationis
	lat.		lat.	gr.	
Roma	1		1	1	1
Constantinopolis	2		2	2	2
Alexandria	3		3	3	3
Antiochia	4		4	4	4
Hierosolyma	5		5	5	5
Thessalonice	6		6	6	6
Cyprus	7		7	7	7
Rauenna	8		8	8	8
Portus	9		9	9	9
Corinthus	10		10	10	10
Gortyna	11		11	11	11
Paternum – Tempsa	12		12	12	12
Regium	13		13	13	13
Caesarea – Cappadocia I	14		14	14	14
Ephesus	15		15	15	15
Heraclea – Thracia	16		16	16	16
Ancyra	17		17	17	17
Cyzicus	18		18	18	18
Sardes	19		19	19	19
Nicomedia	20		20	20	20
Nicaea	21		21	21	21
Chalcedon	22		22	22	22
Side	23		23	23	23
Amasia	24		24	25	24
Melitene	25		25	26	25
Tyana	26		26	24	27
Gangra	27		27	27	28
Claudiopolis – Honorias	28		28	28	29
Pessinus	29		29	29	26
Myra	30		30	30	30
Stauropolis	31		31	31	31
Laodicea – Phrygia Pac.	32		32	32	32
Synnada	33		33	33	33
Iconium	34		34	34	34
Antiochia – Pisidia	35		35	35	35
Perge	36		36	36	36
Iustinianopolis – Mocissa	37		37	37	37
Rhodus	38		38	38	38
Hierapolis	39		39	39	39
Tarsus	40		40	40	40
Anazarbus	41		41	41	41
Seleucia	42		42	42	42
Bizya	44		47	47	44
Pompeiopolis	45		48	48	45

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—	—	—	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	9	9	10	10	6	6	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	14	7	7
9	9	9	9	9	9	9	9	8	8	8	8	8	9	9	7	8	8
6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	6	6	8	9	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
10	10	10	10	10	10	10	10	9	10	10	10	10	11	11	9	11	11
7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	7	7	10	12	12
8	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7	7	7	8	8	11	13	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	11	11	12	12	12	14	14
11	11	11	11	11	11	11	11	10	12	12	12	12	13	13	13	15	15
12	12	12	12	12	12	12	12	11	13	13	13	13	15	15	15	16	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	14	14	16	16	16	17	17
13	13	13	13	13	13	13	13	12	15	15	15	15	17	17	17	18	18
—	—	—	—	—	—	—	—	13	16	16	16	16	18	18	18	19	19
14	14	14	14	14	14	14	14	—	17	17	17	17	19	19	19	20	20
15	15	15	15	15	15	15	15	14	18	18	18	18	20	20	20	21	21
16	16	16	16	16	16	16	16	15	19	19	19	19	21	21	21	22	22
—	—	—	—	—	—	—	—	16	20	20	20	20	22	22	22	23	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	24	24
17	17	17	17	28	28	17	17	—	21	21	21	21	23	23	24	25	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	22	22	22	24	24	25	26	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	23	23	23	25	25	26	27	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	24	24	26	26	27	28	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	29	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	25	25	27	27	29	30	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	26	26	26	28	28	30	31	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	27	27	29	29	31	32	32
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	28	28	30	30	32	33	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	34	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	29	29	31	31	34	35	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	30	30	32	32	35	36	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	31	31	33	33	36	37	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	32	32	32	34	34	37	38	38
18	18	18	18	17	17	18	18	17	28	33	33	33	35	35	38	39	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	34	34	36	36	39	40	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	41	41
19	19	19	19	18	18	19	19	18	29	35	35	35	37	37	41	42	42
20	20	20	20	19	19	20	20	19	30	36	36	36	38	38	42	43	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	44	44

Episcopi qui subscripserunt

Urbs et ciuitates	Episcopi qui subscripserunt			Sermo acclamationis
	actio XVII lat.	actio XVIII lat.	gr.	
Leontopolis	46	49	49	46
Mitylenae	47	50	50	47
Miletus	48	51	51	57
Selymbria	49	52	52	61
Methymnae	50	53	53	62
Cius	51	54	54	63
Cotrada	52	55	55	48
Euchaïta	53	56	56	49
Heracliopolis	54	74	74	50
Mesembria	55	152	152	53
Sozopolis – Thracia	56	153	153	54
Stobi	57	44	44	55
Athenae	43	43	43	43
Argus	60	–	–	56
Lacedaemon	61	45	45	59
Lampa	62	64	64	58
Catana	63	46	46	60
Soli	58	57	57	51
Citium	59	58	58	52
Nyssa	64	59	59	64
Thermae imp.	65	60	60	65
Camuliana	66	61	61	66
Mocissa – Iustinianopolis	67	62	62	67
Daranalis	68	63	63	68
Christopolis	69	65	65	69
Pergamum	70	66	66	70
Mastaura	71	67	67	73
Adramyttion	76	68	68	154
Magnesia	73	69	69	71
Hypaepa	72	70	70	107
Anaea	74	71	71	72
Nysa	75	72	72	74
Panium	77	73	73	75
Iuliopolis	78	75	75	76
Aspona	79	76	76	77
Cinna	80	77	77	78
Anastasiopolis	81	79	79	79
Berinopolis	83	80	80	120
Mnizus	82	78	78	80
Poemanenum	86	82	82	95
Miletopolis	85	81	81	81
Lampsacus	156	148	148	148
Hadrianotherae	84	85	85	82
Philadelphia	88	87	87	104

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	37	37	39	39	44	45	45
21	21	21	21	20	20	21	21	20	31	38	38	38	40	40	45	46	46
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	39	39	41	41	46	47	47
22	22	22	22	21	21	22	22	21	32	40	40	40	42	42	47	48	48
23	23	23	23	22	22	23	23	22	33	41	41	41	43	43	48	49	49
24	24	24	24	23	23	24	24	23	34	42	42	42	44	44	49	50	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	51	51
—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	43	43	43	45	45	51	52	52
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	53	53
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	44	44	46	46	53	54	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	45	45	47	47	54	55	55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	56	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	57	57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	58	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	59	59
39	39	39	39	39	39	39	39	37	53	89	89	89	93	94	73	60	60
38	38	38	38	38	38	38	38	36	52	88	88	88	92	93	74	61	61
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	55	71	62	62
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	56	72	63	63
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	46	46	48	48	59	64	64
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	47	47	49	49	60	65	65
25	25	25	25	24	24	25	25	24	36	48	48	48	50	50	61	66	66
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	67	67
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	68	68
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	49	49	51	51	64	69	69
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	52	52	54	54	65	70	70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	71	71
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	72
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50	50	52	52	67	73	73
26	26	26	26	25	25	26	26	—	37	51	51	51	53	53	68	74	74
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	75	75
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	76	76
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	77	77
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	78	78
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	79	79
28	29	29	29	27	27	28	28	26	39	54	54	54	58	58	78	80	80
27	28	28	28	26	26	27	27	25	38	53	53	53	57	57	79	81	81
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	55	55	59	59	80	82	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	56	56	60	60	81	83	83
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	84	84
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	57	57	61	61	83	85	85
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	87	87
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	58	58	62	62	85	88	88

Episcopi qui subscripserunt

Urbs et ciuitates	Episcopi qui subscripserunt			Sermo acclamationis
	actio XVII lat.	actio XVIII lat. gr.		
Silandus	87	86	86	—
Sitae	89	89	89	110
Daldis	90	88	88	105
Dascylium	91	90	90	101
(H)adriani	157	92	92	—
Basilinopolis	92	—	—	83
Praenetus	94	91	91	84
Helenopolis	154	155	155	151
Cadosia	93	93	93	102
Caesarea — Bithynia	96	94	94	106
Prusa	95	151	151	89
Theotocia	97	95	95	108
Iustinianopolis Gordi	98	96	96	85
Carallia	99	97	97	96
Cotenna	100	98	98	97
Coracesium	101	99	99	98
Berissa	102	100	100	93
Colonia	103	101	101	144
Amisus	104	102	102	94
Andrapa	105	103	103	86
Ibora	107	84	84	145
Sinope	106	104	104	109
Arca	110	105	105	92
Faustinopolis	111	106	106	111
Amastris	150	107	107	116
Iunopolis	112	108	108	100
Dadybra	113	109	109	133
Hadrianopolis	114	110	110	112
Cratia	115	111	111	103
Prusa	116	112	112	99
Heraclia — Pontus	117	113	113	113
Tius	118	114	114	114
Polemonium	109	115	115	91
Comanum	119	116	116	115
Cerasus	120	117	117	122
Trapezus	108	154	154	150
Claneum	121	118	118	87
Amorium	122	119	119	90
Sidyma	124	120	120	119
Oenoanda	123	121	121	121
Eriza	125	122	122	123
Myndus	126	123	123	124
Iluzza	127	124	124	125
Ancyra	128	127	127	127

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	89	89
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	90	90
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	91	91
29	27	27	27	29	29	29	29	27	41	60	60	60	64	64	89	92	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	93	93
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	94	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	59	59	59	63	63	90	95	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	96	96
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	97	97
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	98	98
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	99	99
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95	100	100
30	30	30	30	30	30	30	30	28	42	61	61	61	65	65	97	101	101
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	62	62	66	66	98	102	102
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	103	103
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	104	104
31	31	31	31	31	31	31	31	29	43	64	64	64	68	68	101	105	105
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	63	63	67	67	102	106	106
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	65	65	69	69	103	107	107
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104	108	108
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	109	109
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	66	66	70	70	106	110	110
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	111	111
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	112	112
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113	113
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	67	67	71	71	109	114	114
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110	115	115
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	72	72	76	76	111	116	116
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71	71	71	75	75	112	117	117
34	34	34	34	34	34	34	34	32	46	70	70	70	74	74	113	118	118
32	32	32	32	32	32	32	32	30	44	68	68	68	72	72	114	119	119
33	33	33	33	33	33	33	33	31	45	69	69	69	73	73	115	120	120
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	121	121
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	122	122
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118	123	123
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	124
35	35	35	35	35	35	35	35	—	47	73	73	73	77	77	119	125	125
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	126	126
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	121	127	127
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122	128	128
—	—	—	—	—	—	—	—	35	49	75	75	74	79	78	123	129	129
37	37	37	37	36	36	36	36	34	50	76	76	75	80	79	124	130	130
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	77	76	81	80	125	131	131
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	132	132

Episcopi qui subscripserunt

Urbs et ciuitates	actio XVII	actio XVIII		Sermo acclamationis
	lat.	lat.	gr.	
Appia	129	125	125	126
Nacolia	130	126	126	118
Prymnessus	153	83	83	149
Barata	—	—	—	—
Psibela	155	149	149	152
Sozopolis — Pisidia	131	128	128	—
Cotyaeum	152	150	150	153
Philomelium	133	129	129	129
Timbriada	132	130	130	117
Magydus	134	131	131	130
Syllium	135	132	132	131
Nazianzus	136	133	133	128
Doara	137	134	134	132
Cos	138	145	145	134
Chius	139	146	146	135
Parus	140	136	136	138
Naxus	141	147	147	88
Tinus	142	135	135	136
Thera	143	138	138	143
Melus	151	137	137	137
Corycus	146	141	141	141
Adana	147	139	139	142
Flauias	149	140	140	139
Zenonopolis	148	142	142	140
Dalisandus	144	143	143	146
Olba	145	144	144	147
Sebastia — Armenia II	158	156	156	—
Lemnus	159	157	157	—
Abydus	160	158	158	—
Neapolis — Caria	161	159	159	—
Carpathus	162	160	160	—
Bosporus	163	161	161	—
Phasis	164	—	—	—
Caralis	165	162	162	—
Aureliopolis	166	163	163	—

Series episcoporum qui praesentes fuerunt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	78	77	82	81	127	133	133
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	79	78	83	82	128	134	134
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	80	79	84	83	129	135	135
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	81	80	85	84	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	82	81	86	85	130	136	136
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	83	82	87	86	131	137	137
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	138	138
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	139	139
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	133	140	140
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	134	141	141
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	84	83	88	87	135	142	142
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	85	84	89	89	136	143	143
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137	144	144
36	36	36	36	37	37	37	37	33	48	74	74	85	78	90	138	145	145
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	146	146
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	87	87	91	92	140	147	147
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	148	148
—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	86	86	86	90	91	142	149	149
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	150
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	151	151
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144	152	152
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	153	153
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146	154	154
40	40	40	40	40	40	40	40	38	54	90	90	90	94	95	147	155	155
41	41	41	41	41	41	41	41	39	55	91	91	91	95	96	148	156	156
42	42	42	42	42	42	42	42	40	56	92	92	92	96	97	149	157	157
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

SERIES MAGISTRATUUM IMPERATORIS

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I	Nicetas	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
II	Theodorus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
III	Sergius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
IV	Paulus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
V	Iulianus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
VI	Constantinus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
VII	Anastasius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
VIII	Iohannes	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
IX	Polyeuctus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
X	Thomas	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
XI	Paulus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×
XII	Petrus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
XIII	Leontius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	×

SERIES MONACHORUM

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A	Theophanes	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—
B	Georgius	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
C	Conon — Stephanus	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
D	Anastasius	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	Stephanus	×	×	×	×	×	×	×	×	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
F	Leontius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×
G	Iordanes — Polychronius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	×

AUCTORES ET SUPERSRIPTIONES

AGATHO, diac. et chartophylax		
	epilogus	898,3 – 901,12
AGATHO papa		
CPG 9417	ep. ad Constantinum IV imp.	52,15 – 122,4
AGATHO papa et synodus		
CPG 9418	ep. ad Constantinum IV imp.	122,8 – 158,33
AGATHO papa		
CPG 9429 (1), (2)	testimonia orthodoxa et haeretica	186,21 – 188,23; 286,12 – 390,4
AMBROSIUS (Mediolanum)		
CPL 143	in Luc. X 592 – 595	290,21 – 23
	in Luc. X 593 – 595	72,22 – 24
CPL 150	de fide II 5,38 – 41	248,18 – 20
	de fide II 6,33 – 43	248,23 – 30
	de fide II 6,43 – 7,30	250,2 – 27
	de fide II 7,7 – 12	68,31 – 36
	de fide II 7,7 – 37	288,20 – 290,14
	de fide II 8,91 – 99	92,21 – 26
ANASTASIUS I (Antiochia)		
CPG 6952	apologia	362,18 – 364,9
ANTHIMUS (Trapezus)		
CPG 7086	sermo ad Iustinianum	370,18 – 372,5; 372,7 – 21; 508,20 – 24; 512,1 – 15
APOLLINARIS (Laodicea)		
CPG 3648	de unione	840,19 – 20
CPG 3652	demonstratio	508,9 – 11
CPG 3653	in manifestationem	104,3 – 5
CPG 3656	c. Diodorum	102,29 – 32; 350,13 – 15; 388,22 – 390,4; 510,5 – 7
CPG 3661	ad Iulianum	542,16 – 17
ATHANASIUS (Alexandria)		
CPG 2093	c. Arianos 3,35	90,22 – 29; 350,23 – 352,5
CPG 2095	ad Epictetum	352,21 – 354,2
CPG 2161	nunc anima mea	658,1 – 662,17
(Ps.-)ATHANASIUS		
CPG 2231	de incarnatione	
	PG 26,1120 B 6 – 13	246,17 – 21; 336,4 – 8
	PG 26,1133 B 3 – C 9	234,2 – 13
	PG 26,1140 C 5 – 1141 D 3	234,16 – 236,23
	PG 26,1145 D 2 – 1149 A 6	238,8 – 240,7
	PG 26,1149 A 6 – B 15	240,14 – 242,2
CPG 2253	ad Iovinianum	
	PG 28,352 A	432,20 – 21; 600,3 – 4; 722,18 – 20; 774,26 – 27

CPG 2806	de incarnatione PG 26,988 C 1-3 PG 26,1021 B 10 - C 4 PG 26,1021 B 10 - C 9 PG 26,1021 B 10 - 1024 A 2 PG 26,1021 C 9 - 1024 A 1	268,22 70,13-18; 842,23 - 844,2 268,24 - 270,3 298,9-18; 360,5-9; 370,11- 12 270,6-8
AUGUSTINUS (Hippo Regius)		
CPL 326	fragmenta c. Iulianum PL 45,1476,22-25 PL 45,1479,12-19 PL 45,1487,32-33 PL 45,1489,35-41 PL 45,1490,8-9 PL 45,1495,3 ab imo - 1496,2	78,2-6; 248,1-2; 336,14-15 78,7-13 78,6-7 78,17-21 78,13-14 78,15-17
CPL 700	c. Maximinum unde ?	70,29-72,15 216,19-21
BASILIUS (Caesarea)		
CPG 2836	super ps. 1 unde ?	838,8; 848,25 903,27-29
CHRYSOPOLIS monast.,		
	codices diuersi monotheletici	498,19 - 506,3
COLLECTIO Canonica Hispana		
	III (Madrid 1982) 181-190	712,17 - 726,17; 750,1-10
CONCILIUM I oecum., Nicaenum		
CPG 8512	symbolum	717,1-13; 770,5-18; 838,1
CONCILIUM II oecum., Constantinopolitanum I		
CPG 8599	symbolum	390,26 - 392,2; 394,20 - 396,4; 418,6-12; 462,18; 717,15 - 719,3; 770,20-35
CONCILIUM IV oecum., Chalcedonense		
CPG 9000	actio I ACO II 1,2 p. 127,3	384,12
CPG 9005	actio V, symbolum (ACO II 1,2 p. 128,15 - 130,11) 128,15-16 128,19 129,15 129,23-30 129,23-33 129,23-130,2 129,24-25 129,24-26 129,24-27 129,24-31	850,12-14 718,3-4; 772,2-3 842,9 32,23; 378,16; 384,4; 388,2; 474,9; 530,4; 774,2 222,13-17 82,4-5 80,4-16 458,2-3; 848,19-20 392,14-16 840,5-8 434,20-22; 812,17-20; 890, 7-9

129,24 – 33		204,3 – 7; 872,5 – 11
129,24 – 130,3		720,21 – 722,12; 774,7 – 19
129,25		546,12 – 13
129,26		384,14
129,26 – 27		386,18 – 20; 392,12 – 14; 848, 1 – 2
129,29		838,12
129,30		378,20; 382,17; 386,5; 542,4 – 5
129,30 – 31		874,5 – 6
129,30 – 130,2		392,16 – 394,1
129,31		384,2 – 3; 384,13; 548,20 – 21;
		722,13 – 14; 774,20 – 21
129,31 – 33		216,14 – 16; 222,7 – 9
129,35 – 36		222,11
130,1 – 2		542,4 – 5
130,4 – 11		726,1 – 8; 776,20 – 27
130,6 – 8		58,2 – 3
CONCILIIUM V oecum., Constantinopolitanum II		
CPG 9355 – 9362	acta	638,6 – 654,23
CPG 9361 – 9362	actiones VII – VIII	532,13 – 23
CPG 9361	actio VII	42,17 – 20
CPG 9362	actio VIII	80,18 – 82,1; 644,21 – 646,3
CONCILIIUM VI oecum. Constantinopolitanum III		
CPG 9422	actio III p. 42,17 – 20	644,21 – 646,3
CPG 9423	actio IV p. 52,27 – 28	866,22 – 27
CPG 9432	actio XIII p. 602,10	774,24
CPG 9437 (1)	symbolum actionis XVII	719,6 – 727,8
	symbolum actionis XVIII	772,1 – 776,27
CPG 9437 (2)	sermo prosphonicus	804,14 – 829,6
CPG 9437 (3)	ep. ad Agathonem	888,3 – 894,13
CONCILIIUM Lateranense a. 649		
CPG 9398 – 9402	ACO ser. II uol. I (1984)	
	61,33; 81,14	833,6
	75,9 – 17	866,22 – 27
	120,1 – 124,7	602,4 – 606,14
	134,16	442,5 + 11
	134,26 – 28	432,20 – 21; 600,3 – 4
	136,26 – 27	596,2 – 3
	136,27 – 30	596,6 – 9
	136,30 – 32	596,18 – 20
	138,2 – 5	598,5 – 8
	138,5 – 12	598,15 – 18
	138,10 – 12	600,1 – 3
	152,27 – 39	606,16 – 608,5
	200,22 – 34	608,11 – 22
	262,26	838,8
	266,36 – 39	848,21 – 24
	282,26 – 30	842,23 – 844,2
	284,12 – 15	660,10 – 14; 722,20 – 23; 774, 28 – 30
	284,19 – 21	660,15 – 17; 722,17 – 18; 774,25

	284,26 – 29	844,18 – 22
	288,7 – 19	294,10 – 19
	290,16 – 35	328,4 – 20
	290,31 – 32	842,17
	294,2 – 3	842,19 – 21
	300,33 – 35	848,13 – 16
	304,21	372,1
	312,34 – 36	358,12 – 15
	314,4 – 5	368,12 – 14
	316,18 – 20	466,12 – 13
	320,18 – 19	390,2 – 4
	320,38 – 322,24	350,13 – 15
	322,23 – 24	596,13 – 14
	326,31 – 34	370,10 – 14
	328,4	360,12 – 13
	338,16 – 22	626,1 – 9
	356,12 – 17	318,14 – 20
	362,9 – 11	842,6 – 7
	368,6 – 16	58,26 – 29
	368,7 – 8	434,14
	370,16 – 17	434,17
	379,7 – 10	60,3 – 5
	428, Nr. 28	544,4 – 8
	436, Nr. 81	362,18 – 24
CONSTANTINUS I (Constantinopolis)		
Grumel, Nr. 309	synodica ad Macarium Ant.	616,12 – 17
CONSTANTINUS IV imp.		
CPG 9416	sacra ad Donum papam	2,5 – 10,8
CPG 9419	sacra ad Georgium Const.	10,14 – 12,25
CPG 9438	edictum	832,1 – 856,6
CPG 9439	sacra ad Leonem II papam	894,17 – 897,30
CPG 9440	sacra ad synodum Romanam	856,10 – 866,9
CYRILLUS (Alexandria)		
CPG 5206	in Matth. XI	318,14 – 20
	in Matth. XII	272,11 – 274,8; 272,7 – 8; 320, 2 – 15
CPG 5208	in Ioh. IV	332,16 – 334,16; 320,22 – 322, 9; 322,12 – 324,3; 372,11 – 17
	in Ioh. VIII	324,10 – 326,4
	in Ioh. X	246,1 – 2; 326,8 – 9
	in Ioh. XII	326,13 – 22
CPG 5215	thesaurus XIV	848,21 – 24
	thesaurus XXIII	362,22 – 23; 848,4 – 7
	thesaurus XXIV	86,9 – 14; 94,23 – 30; 314, 9 – 16; 314,22 – 316,9; 332, 1 – 11; 842,19 – 21; 844,3 – 4
	thesaurus XXXII	348,19 – 350,2; 350,20 – 22; 354,5 – 8; 724,9 – 13; 776,6 – 8
CPG 5218	ad Theodosium	24,12 – 15; 348,4 – 11; 354, 9 – 16
CPG 5222	apologia	846,9

CPG 5233 (h)	c. Iulianum imp.	316,15 – 21; 318,2 – 8
CPG 5317	ep. 17, ad Nestorium III	222,3 – 6; 222,9 – 10; 226, 7 – 24; 228,1 – 2; 436,16 – 17; 872,19 – 20 838,22 – 840,2
CPG 5345	ep. 45,6	905,12 – 17
CPG 5372	ep. 72	907,25 – 28
	unde ?	
 (Ps.-)CYRILLUS (Alexandria)		
CPG 5432	de trinitate	220,10 – 11; 420,11 – 15
 CYRUS (Alexandria)		
CPG 7610	ep. ad Sergium Const.	584,15 – 586,4; 588,7 – 592,4
CPG 7611	ep. ad eundem	592,6 – 594,15
CPG 7613	satisfactio	594,17 – 600,20 (598,20 – 22 = 106,24 – 26; 598,12 – 15 = 220,16 – 19)
 (Ps.-)DIONYSIUS Areopagita		
CPG 6602	de diuinis nominibus 2,6	92,13 – 18; 252,4 – 8; 252, 10 – 11
	de diuinis nominibus 4,11	903,32 – 904,4
CPG 6607	ep. IV	216,26 – 27; 456,14; 598,21; 606,20 – 608,4
 DOCTRINA Patrum de Incarnatione Uerbi		
CPG 7781	c. 13 VI p. 82,6	848,4
	c. 13 XIII p. 85,2 – 86,9	366,8 – 368,14
	c. 16 XVI p. 110,17 – 111,21	324,10 – 326,4
	c. 18 VII p. 119,4 – 9	294,2 – 296,2
	c. 18 IX p. 120,4 – 6	258,21 – 260,13
	c. 33 p. 252,2 – 4	424,3 – 4
	c. 35 p. 271,4 – 5	476,10 – 482,19
	c. 35 p. 272,1 – 15	484,1 – 13
 EPHRAEM (Antiochia)		
CPG 6902	apologia c. 56	356,22 – 358,17
	apologia c. 64	360,3 – 362,2
 EPIPHANIUS (Constantia)		
CPG 3745	panarium 69,61,2 – 5	328,4 – 20; 842,17
 EULOGIUS (Alexandria)		
CPG 6976 (3)	apologia	530,9 – 12
 GREGORIUS (Nazianzus)		
CPG 3010	or. 23,11	392,4
	or. 27,10	905,2 – 5
	or. 29,13	903,29 – 30
	or. 30,5	840,8
	or. 30,12	84,2 – 6; 270,15 – 18; 330, 4 – 16; 724,2 – 3; 774,33 – 34; 844,18 – 22
	or. 38,13	464,2; 838,15 – 16

	or. 39,11	220,7-16; 420,5-7; 420,15; 424,9-10; 838,5		
	or. 43,68	904,23-29		
CPG 3032	ep. 101,20-21	102,16		
	ep. 101,32	74,31; 842,6-7		
GREGORIUS (Nyssa)				
CPG 2900	} ep. 189,6	344,19-346,11		
CPG 3137			ep. 189,8	346,15-20
CPG 3135			c. Eunomium 35	306,7-11
	c. Eunomium 3 (4) 8	224,20-24; 544,4-8		
	c. Eunomium 3,9,28-31	340,23-342,15; 342,19-344, 13; (342,22 = 356,9)		
CPG 3136	refutatio	84,9-11; 556,17-18		
CPG 3144	antirrheticus	84,14-23; 300,4-304,18; 844, 8-13		
CPG 3154	de opificio	306,1-3		
CPG 3161	de beatitudinibus	94,19-20		
GREGORIUS (Thaumaturgus)				
CPG 1764	confessio 3,1-13	218,21-220,7		
	confessio 3,10-13	428,16-19		
HERACLIUS imp.				
Dölger Nr. 204	ep. ad Sergium Const.	546,1-2		
HILARIUS (Pictaui)				
CPL 433	de trinitate 9,5	88,19-25		
	de trinitate 9,11	88,28-90,4		
HONORIUS I papa				
CPG 9375	} ep. I ad Sergium Const.	548,4-558,8 (552,20 = 438,6)		
CPG 9431 (3)				
CPL 1726 (a)				
CPG 9377	} ep. II ad Sergium Const.	564,1-5		
CPG 9432 (12)			fragmentum a)	620,22-622,10
CPL 1726 (a)			fragmentum b)	622,12-624,20
IOHANNES I (Chrysostomus - Constantinopolis)				
CPG 4320	de consubstantiali	84,27-86,6; 292,4-21; 294,2 -296,2		
CPG 4369	in illud: pater	252,17-256,3; 256,6-260,13; 306,16-308,20		
CPG 4424	in Matth.	296,9-298,2; 310,4-312,2		
CPG 4425	in Ioh.	312,9-314,2		
(Ps.-) IOHANNES Chrysostomus				
CPG 4574	in s. Thomam	340,14-18		
IOHANNES V (Constantinopolis)				
Grumel Nr. 308	synodica ad Macarium Ant.	616,5-10		
IOHANNES VI (Constantinopolis)				
Grumel Nr. 322	ep. ad Constantinum papam	901,15-908,27		

IOHANNES patricius et quaestor		
	chartae diuersae	524,5 – 526,6
IOHANNES (Scythopolis)		
CPG 6850	c. Seuerum	366,3 – 368,14
IULIANUS (Halicarnassus)		
CPG 7126	fragmentum	366,7 – 8
IUSTINIANUS I imp.		
CPG 6879	ep. ad Zoilum	
	a)	352,15 – 356,4
	b)	356,9 – 14
CPG 6885	confessio fidei	
	p. 72,16 – 18	392,4 – 6
	p. 72,16 – 19	418,17 – 21
	p. 72,29 – 33	838,10
	p. 72,33	598,13
	p. 72,33 – 74,1	872,5 – 11
	p. 76,3 – 6	394,5 – 7
	p. 76,8	434,14
	p. 76,18	434,17
	adv. Nestorianos et Acephalos	350,9 – 352,5
IUSTINIANUS II imp.		
CPG 9442	ep. ad Iohannem V papam	886,3 – 897,21
(Ps.-)IUSTINUS, philosophus et martyr		
	cf. Theodoretus (Cyrus)	
LEO I papa		
CPL 1656	ep. 11, 4	32,16 – 19; 336,23 – 338,3; 350,10 – 13; 354,2 – 4; 366,3 – 5; 376,3 – 5; 376,19 – 21; 378,4 – 5; 442,15 – 18; 444,11; 444,16 – 17; 510,17 – 18; 528,25; 546,16 – 17; 548,21; 622,18 – 19; 846,21 – 23
	ep. 28, 4	94,3 – 7; 130,5 – 8; 724,7 – 8; 776,3 – 5
	ep. 95	907,4 – 7; 907,9 – 15
	ep. 164	556,19 – 20
	ep. 165, 6	94,10 – 15; 338,10 – 14; 338,17 – 26
	ep. 165, 8	74,1 – 2; 288,6 – 15; 848,13 – 16
LEO II papa		
CPG 9441	ep. ad Constantinum IV imp.	867,14 – 885,17
MACARIUS (Antiochia)		
CPG 7625	confessio fidei	218,7 – 230,26; 232,11 – 13; 506,15 – 18; 542,10 – 11; 566,20 – 22
	libellus ad Constantinum imp.	500,9 – 15; 504,5

CPG 7626 (1)	sermo III	504,17-19; 508,1-2
	a)	504,20-506,3
	b)	508,3-4
	c)	508,5-7
CPG 7626 (2)	sermo acclamatorius	500,22-502,19; 504,7; 508, 13-19; 522,11; 524,23-526,3
CPG 7626 (3)	sermo ad Lucam	502,24-504,2; 504,9; 510, 1-4; 510,9-20
	testimonia monotheletica	168,4-14
	codicellus testimoniorum	176,10-18
MAXIMUS monachus (Confessor)		
CPG 7697 (7)	tomus ad Marinum	842,4-5
CPG 7697 (15)	tomus spiritalis	370,11-12
CPG 7698	disputatio cum Pyrrho	238,26-28; 244,18; 698,9
MENAS (Constantinopolis)		
CPG 6931	libellus professionis	40,19-21; 532,1-12; 638,10- 11; 644,15; 646,15; 654,12-13
NESTORIUS (Constantinopolis)		
CPG 5757	sermo II „epiphanus myeseos“	104,19-22
PAULUS (Antiochia)		
CPG 7203 (!)	ep. ad Iacobum	
	a)	382,15-384,7
	b)	384,10-19
CPG 7205	ep. synodica	
	a)	386,16-21
	b)	388,2-7
PAULUS II (Constantinopolis)		
CPG 7620	ep. ad Theodorum papam	108,13-17; 586,11-15; 608, 11-22
CPG 7621	typus	202,26-204,3
	tomi III ad Constantinum II imp.	586,15-17
PETRUS (Constantinopolis)		
	epp. diuersae	586,19
Grumel Nr. 303	ep. ad Uitalianum papam	108,18-20; 586,19-21; 610, 1-5
PETRUS (Nicomedia)		
CPG 9429 (3)	libellus satisfactionis	390,15-398,9
POLYCHRONIUS presb. et mon.		
	expositio fidei	676,11-19
PYRRHUS (Constantinopolis)		
CPG 7616	ep. ad Iohannem IV papam	620,6-8; 620,17-18; 626,1-9
CPG 7617	tomus dogmaticus	606,16-608,5
CPG 9432 (6) }		
	libri VI	586,8-11

SERGIUS (Constantinopolis)		
CPG 7604	ep. ad Cyrum Alex.	528,1 – 530,24; 562,13 – 17
CPG 9400 (3)		
CPG 7606	ep. ad Honorium papam	224,11 – 24 = 542,16 – 544,8; 534,4 – 546,25; 562,18 – 21
CPG 7607	ecthesis	
(ACO ser. II uol. I	p. 156,27 – 162,13)	
	p. 158,14	220,24
	p. 160,4 – 19	542,2 – 3
	p. 160,11 – 13	222,21 – 224,2
	p. 160,13	542,10 – 11
	p. 160,17 – 19	542,14 – 16
	p. 160,25	82,23
	p. 162,8	202,25
	regestum diuersarum epp.	562,13 – 17
SEUERUS (Antiochia)		
CPG 7025	ad Sergium gramm.	104,15
CPG 7036	sermo prosphoneticus	104,9 – 12
CPG 7070 (6)	ep. syn. ad Anthimum	378,3 – 9
CPG 7070 (7)	ep. ad Theodosium Alex.	378,14 – 380,3
CPG 7071 (45)	ep. II ad Oecumenium	376,1 – 11; 848,7 – 11 = 376, 7 – 9
CPG 7071 (48)	ep. ad Paulum	376,17 – 21
SOPHRONIUS (Hierosolyma)		
CPG 7635	ep. synodica	410,13 – 494,9; 552,20 = 438, 6; 600,3 – 4 = 432,20 – 21
THEMISTIUS (Alexandria)		
CPG 7285	antirrheticus	
	c. 5	374,1 – 5
	c. 34	374,9 – 10
	c. 41	370,8 – 14; 506,21 – 24
	c. 42	374,13 – 17
THEODORETUS (Cyrus), cf. (Ps.-)Iustinus		
CPG 6218	expositio	
	c. 10	454,21 – 456,3
	c. 11	454,17 – 19
	c. 12	340,4 – 9; 456,3 – 5
THEODORUS (Bostra)		
CPG 7201	ep. ad Paulum Ant.	386,3 – 9
THEODORUS (Melitene)		
	carta de fide	202,10 – 204,9
THEODORUS (Pharan)		
CPG 7601	} ad Sergium	106,27 – 28; 586,5 – 8; 602,4 – 604,3
CPG 9400 (1)		
CPG 7602	} de interpretationibus	586,5 – 8; 604,4 – 606,14
CPG 9400 (1)		

THEODOSIUS (Alexandria) CPG 7133	ad Theodoram	104,26 – 27; 106,2 – 5; 106, 8 – 9; 106,12 – 15; 380,9 – 11; 380,14; 380,18 – 21; 382,1 – 9
THOMAS (Constantinopolis) Grumel Nr. 307	synodica authentica	614,17 – 616,3
THOMAS, Iohannes et Constantinus (Constantinopolis) Grumel Nr. 307; 308; 309	regesta synodicorum	612,8 – 614,15; 616,19 – 618,22
UIGILIUS papa JK 920	ep. ad Iustinianum imp. ACO IV 1 p. 187,23 – 188,21	638,15 – 16; 646,9 – 10; 646, 15 – 16; 654,13 – 14
ZENO imp. CPG 5999	henoticum	380,1 – 3

INITIA PATRUM ET SUPERSCRPTIONES

*Αἱ μὲν οὖν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνστάσεις κατὰ τῶν πολεμίων Aduersus expugnatores quidem propter pietatem instantiae		504,18
Aduersus inpugnatores quidem ob pietatem instantiae		508,1 – 2
MACARIUS (Antiochia)	sermo III de eadem re	
*Ἄλλ' ἴδωμεν καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀκολουθου Sed uideamus et quod sequitur GREGORIUS (Nyssa)	c. Eunomium 3,9,28 – 31	342,18
*Ἄλλ' ἴσως οἶμαι διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ προλαβόντος Sed forsitan arbitror per preteritum librum AMBROSIUS (Mediolanum)	de fide II 7,7 – 37	288,18 – 19
*Ἄλλοι μὲν ἴσως ἐπιεικέα μείζονι τῆς τῶν πολλῶν καταλήψεως Alii quidem fortassis maiore modestia ex comprehensione multorum CONSTANTINUS (Constantinopo- lis)	synodica ad Macarium	616,17
Ἀναγνόντες τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς Lectis dilectionis tuae litteris LEO I papa	ep. 11 ad Flavianum	336,22
Βαβαί, βαβαί, παμμακάριστοι, πῶς μοι φίλον νῦν Papae, papae, beatissimi, quam mihi nunc amabilis SOPHRONIUS (Hierosolyma)	ep. synodica	410,17

Βαθεῖαν τομήν Profundam sectionem ΙΟΗΑΝΝΕΣ Ι (Constantinopolis), Chrysostomus	sermo in illud: Pater, si possibile	252,14; 306,15
Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος Dulcis est presens uita ΙΟΗΑΝΝΕΣ Ι (Constantinopolis), Chrysostomus	in Ioh. liber II, hom. 67	312,7—8
Εἰ καὶ μερίμναις στρατιωτικαῖς Quamquam sollicitudinibus tam militaribus CONSTANTINUS IV imp.	sacra ad Georgium (Constantinopolis)	10,21
*Εἰ παρά τινος τῶν τυχόντων Si a quolibet aliquorum		314,7—8
	Si a quodam de accidentibus	330,21—22
CYRILLUS (Alexandria)	thes. c. 24	
Εἰρήνης θεοῦ τῆς ὑπερεχούσης πάντα νοῦν τὸ κεφάλαιον ἢ εὐσέβεια Pacis dei quae exsuperat omnem sensum summa est pietas		218,7
	Pacis dei quae exsuperat omnem sensum capitulum est pietas	506,13—14
MACARIUS (Antiochia)	confessio fidei	
*Εἴ τις μέμνηται τῶν ὀλίγω πρόσθεν ἡμῖν Si quis meminit quae paulo ante nobis ANASTASIUS (Antiochia)	apologia Tomi Leonis	362,17
*Ἐμοὶ μὲν ἐδόκει Mihi quidem uidebatur THEODOSIUS (Alexandria)	liber ad Theodoram augustam	380,8
*Ἐπειδὴ σοὶ τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν Quoniam tibi quaedam ex cogitationibus GREGORIUS (Nazianzus)	or. 30	330,2
*Ἔστι καὶ ἡμῖν ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς Est etiam nobis ex deo inspirata scriptura SEUERUS (Antiochia)	ep. II ad Oecumenium	374,22—23
*Ἔστι μὲν καὶ πᾶσιν ὑμῖν Est quidem et omnibus uobis GREGORIUS (Nyssa)	[Basilius] ep. 189 ad Eustathium	344,18
Εὐφορίας καὶ πάλιν πνευματικῆς διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν Fecunditatem et iterum spiritalem fructificatam per acceptabiles orationes CYRUS (Alexandria)	ep. ad Sergium	592,9
*Ἐφάνη μὲν ἡμῖν καὶ ἀπὸ πρώτης εὐθέως πείρας Apparuit quidem nobis statim et a primo experimento SERGIUS (Constantinopolis)	ep. ad Cyrum	528,1

- *Ἡ ζωὴ τῶν ζώντων αἰτία
 Uita uiuentium causa
 APOLLINARIS (Laodicea) c. Diodorum ad Heraclium 388,23 – 24
- *Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου
 Maria autem accipiens libram ungenti
 CYRILLUS (Alexandria) in Ioh. VIII 324,8
- *Θεοῦ μεμνησθαι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καλόν
 Deī meminisse in omni causa bonum est
 ANTHIMUS (Trapezus) sermo ad Iustinianum imp. 370,19; 508,
 20 – 21; 512,2
- Ἴδου δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό
 Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum
 PAULUS (Constantinopolis) ep. ad Theodorum papam 608,9 – 10
- Ἰκανῶς τὸν κατὰ Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων
 Idoneae aduersus Iudeos et paganos
 (Ps.-)IUSTINUS expositio c. 12 340,2 – 3
- *Ἴσον λιβέλλου ἐπιδοθέντος Κωνσταντίνῳ ... παρὰ Μακαρίου
 Exemplar libelli quem porrexit ... Constantino Macharius
 MACARIUS (Antiochia) libellus ad Constantinum imp. 500,13 – 14
- Καλὸν ἂν γένοιτο προοίμιον
 Bonum utique erit exordium
 GREGORIUS (Nyssa) antirrheticus 300,2 – 3
- Κατανοοῦντι μοι τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὰς διαφόρους ὁδύνας
 Consideranti mihi humanae uitae diuersos angores
 AGATHO papa ep. ad Constantinum IV imp. 52,20
- *Λόγος ἀποσταλεις ὑπὸ Μακαρίου ... Λουκᾶ πρεσβυτέρῳ καὶ μοναχῷ
 Sermo missus a Macario ... Lucae presbitero et monacho
 MACARIUS (Antiochia) sermo ad Lucam presb. (cf. Οἶόν ἐστι) 504,1 – 2
- *Λόγος προσφωνηθεὶς τῷ ... Κωνσταντίνῳ παρὰ Μακαρίου
 Sermo acclamatus ... Constantino a Macario
 MACARIUS (Antiochia) sermo prosphneticus 500,24 – 25
- *Λόγος τοῦ ἐν ἀγίοις Μηνᾶ ἀρχιεπισκόπου
 Sermo sanctae memoriae Menae archiepiscopi
 MENAS (Constantinopolis) libellus professionis 40,19; 522,
 1 – 4; 638,10 –
 11
- Magnum studium primamque sollicitudinem
 IUSTINIANUS II imp. iussio ad Iohannem V papam 886,9
- Ὁ ἁμαρτωλὸς ἐγὼ καὶ πάντων ἐλάχιστος Ἀγάθων
 AGATHO chartophylax epilogus 898,7
- *Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς
 Qui habet mandata mea et custodit ea
 CYRILLUS (Alexandria) in Ioh. X 326,6 – 7

Οἱ κακοτέχνως τὰς θείας γραφάς Quiqui callide diuinas scripturas (Ps.-)ATHANASIUS (Alexandria)	liber de incarnatione	298,7 – 8
*Οἷόν ἐστι τοῖς κατὰ θάλατταν κινδυνεύουσι Quale est his, qui in mare periclitantur MACARIUS (Antiochia)	sermo ad Lucam (cf. Λόγος ἀποσταλείς)	510,2
**Ο κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλων εἰς οὐρανοὺς ἀνιέναι Dominus et deus noster Iesus Christus futurus in caelos ascendere PYRRHUS (Constantinopolis)	ep. ad Iohannem IV papam	626,4
**Ο μὲν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραγαγῶν τὰ σύμπαντα Qui cuncta ex nihilo quidem ut exsisterent protulit THOMAS (Constantinopolis)	synodica ad Uitalianum papam	614,23
Ὁ μὲν τρόπος τοῦ εὐσεβοῦς Modus quidem pie (Ps.-)ATHANASIUS (Alexandria)	de incarnatione	336,3
**Ὅταν μὲν τὸν καιρὸν Cum quidem tempus THEODORUS (Bostra)	ep. dogmatica	386,2
Ὁ τῆς ἑαυτοῦ θεϊότητος καὶ δυνάμεως μῆνυμα IOHANNES VI (Constantinopolis)	ep. ad Constantinum papam	901,24
**Ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ὁ υἱός Quia deus secundum naturam est filius CYRILLUS (Alexandria)	in Ioh. XII	326,11 – 12
**Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Quia discendi de caelo CYRILLUS (Alexandria)	in Ioh. IV	320,2 – 21; 332, 14 – 15
**Ὅτι οὐκ ἀνελλιπῶς ἐφύλαττεν ἡ σὰρξ Quoniam non indiminate conseruabat caro EPHRAEM (Antiochia)	apologia	356,20 – 21
Οὐκ ἦν ὡς ἔοικεν Non erat ut uidetur GREGORIUS (Nyssa)	c. Eunomium	306,6
*Ὅν νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἄνωθεν ὁ μισόκαλος Non nunc primum, sed olim bonorum inuidus THEODORUS (Bostra)	ep. ad Theodorum	386,14
Ὅπως τοῖς ἀγιωτάτοις ὑμῖν ὀλικῶς τε καὶ συμφυῶς In tantum uobis sanctissimis integre coherentes SERGIUS (Antiochia)	ep. ad Honorium papam	534,4
Πάλιν ἵπποδρομῖαι Iterum circensia IOHANNES I (Constantinopolis), Chrysostomus	hom. de consubstantiali	292,2 – 3

- *Πάντα μοι τὰ τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης
 Omnia mihi quae uestrae sanctitatis sunt
 PAULUS (Antiochia) ep. ad Iacobum 382,14
- Πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐλπίς ὑπάρχειν γνωρίζεται
 Omnium bonorum spes inesse praenoscutur
 AGATHO papa et synodus ep. ad Constantinum IV imp. 122,16
- Πάντως ἐπίσταται καὶ ἡ ὑμέτερα πατρικὴ μακαριότης
 Per omnia nouit uestra paterna beatitudo
 CONSTANTINUS IV imp. sacra ad Donum papam 2,10
- *Παράδοξόν τι, καλλίνικε δέσποτα
 Mirum quid, inuictissime domine
 MACARIUS (Antiochia) sermo acclamatorius 508,14
- *Πειρᾶται ὁ δι' ἐναντίας
 Adtemptat quidem qui ex aduerso est
 CYRILLUS (Alexandria) sermo c. Iulianum 316,13 – 14
- Περὶ δὲ τῆς Πέτρου τοῦ ἀποστόλου φωνῆς
 De uoce itaque Petri apostoli
 GREGORIUS (Nyssa) c. Eunomium 340,21 – 22
- *Πιστεύω εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα
 Credo in unum deum patrem omnipotentem
 PETRUS (Nicomedia) libellus satisfactionis 390,26
- *Πνευματικῆς εὐφροσύνης πρόξενον ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς ὑμετέρας ὁμοψύχου καὶ ἀγίας ἀδελφότη-
 τος γέγονε
 Spiritalem nobis laetitiam peperit littera uestrae unianimis et sanctae fraternitatis
 PETRUS (Constantinopolis) ep. ad Uitalianum papam 610,3 – 4
- Προθυμηθέντι μοι τὴν παρούσαν ἀναφορὰν ἀνατεῖναι
 Prompto me existente praesentem suggestionem porrigere
 CYRUS (Alexandria) ep. ad Sergium 588,9
- *Πύρρου ἐλαχίστου ἐπισκόπου περὶ θελήματος καὶ ἐνεργείας
 Pyrrhi humilis episcopi de uoluntate et operatione
 PYRRHUS (Constantinopolis) tomus dogmaticus 606,16 – 17
- Στήριγμα καὶ θεμέλιος τῆς ἐκ τῆς ἄνω ῥοπῆς
 Firmamentum ac fundamentum superno nutu
 CONSTANTINUS IV imp. edictum 832,9
- Τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα
 Scripta fraternitatis uestrae suscipimus
 HONORIUS I ep. I ad Sergium 548,4
- *Τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν τέκνου Σηρίκου τοῦ διακόνου
 Scripta dilectissimi filii nostri Sirici diaconi
 HONORIUS I ep. II ad Sergium 620,23

- *Τὰ ἐπόμενα τῶν περὶ θελήματος χρήσεων
 Sequentia testimoniorum de uoluntate
 MACARIUS (Antiochia) florilegium 176,17 – 18
- Τὰ μέγιστα τῶν νοσημάτων μειζόνων δεῖται βοηθημάτων
 CONCILIUM ep. ad Agathonem papam 888,12
- *Τεκμήριον ἀκριβὲς τῆς εὐθείας καὶ μὴ τετραμμένης ὁδοῦ
 Argumentum scrupulosum rectae et non uertibilis uiae
 IUSTINIANUS I imp. liber adv. Nestorianos et Acephalos 350,7 – 8
- *Τὴν θεοφιλή τῆς ὑμετέρας φιλανθρωπίας φροντίδα
 [Religiosam clementiae uestrae sollicitudinem]
 LEO I papa ep. 95 ad Pulcheriam 907,8
- Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας
 Quod apud homines quidem eminet 24,11 – 12
- Gloria quidem quae est apud homines 348,3
- CYRILLUS (Alexandria) or. ad Theodosium imp.
- *Τῆς ὁμοιώσεως τοῦ κυρίου τῆς πρὸς ἡμᾶς ἢ ὠφέλεια μεγάλη
 Similitudinis domini ad nos utilitas magna est
 ATHANASIUS (Alexandria) hom. nunc anima mea turbata est 658,2
- Τῆς τῶν οὐρανῶν ἀκαταλήκτου βασιλείας
 CONSTANTINUS IV imp. ep. ad Leonem II papam 894,29
- *Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου
 Quis loquitur potentias domini
 IOHANNES V (Constantinopolis) synodica ad Macarium 616,10
- *Τοῖς γράμμασιν ἐντυχόντες
 Litteras relegentes
 IUSTINIANUS I imp. ep. dogmatica ad Zoilum 352,14
- *Τὸν μὲν ἀπόστολον Παῦλον
 Apostolum quidem Paulum
 SEUERUS (Antiochia) ep. ad Paulum 376,16
- *Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς
 Tunc uenit cum eis Iesus
 IOHANNES I (Constantinopolis), Chrysostomus hom. LXXXI in Matth. 310,3
- *Τούτους τοὺς περὶ Μελέτιον
 Istos, qui sunt circa Meletium
 EPIPHANIUS (Constantia) panarion 328,3
- Τῶ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, οὗ τινος ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εἰσὶν αἱ τοῦ κόσμου βασιλεῖαι
 Regi regum, in cuius potestate sunt regna mundi
 LEO II papa ep. ad Constantinum IV imp. 866,22

Τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας πειθόμενος Legi quidem ecclesiae optemperans (Ps.-)IOHANNES Chrysostomus	sermo in s. Thomam	340,13
*Τῶν πρὸς τὴν σὴν θεοφίλειαν Quod ad tuam reuerentiam SEVERUS (Antiochia)	ep. synodica ad Anthimum	378,2
Ὑποσχόμενον ἑμαυτὸν διαμέμνημαι Promisisse me memini LEO I papa	ep. 165 ad Leonem imp.	288,5; 338,8–9
Ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς τοῦ θεοῦ A dextera dei, qui cuncta creauit et continet CONCILIVM	sermo acclamationis	804,17
Φαιδρὸς ὑμῶν καὶ περίβλεπτος ὁ πανίερος σύλλογος Clarus et speciosus sacratissimus uester coetus extitit CONSTANTINUS IV imp.	sacra ad synodum Romae	856,18
*Χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα Testimonia sanctorum et probabilium patrum ostendentia duas uoluntates PARS ROMANA	florilegium dyotheleticum	288,1
*Χρήσεις ἁγίων καὶ ἐκκρίτων πατέρων παριστῶσαι δύο θελήματα Testimonia sanctorum ac probabilium patrum demonstrantia duas uoluntates AGATHO papa	florilegium dyotheleticum	186,21–22
*Χρήσεις ἁγίων πατέρων ἐν τῷ κυρίου ... θέλημα διδασκόντων Testimonia sanctorum patrum unam domini ... uoluntatem docentia MACARIUS (Antiochia)	florilegium monotheleticum	168,11–12

REGESTA DE CAUSA
MONENERGETICA ET MONOTHELETICA

(Friedhelm Winkelmann, Die Quellen zur Erforschung des monenergetisch-monotheletischen Streites.
Klio 69 [1987] 515 – 559)

L = Concilium Lateranense, ACO ser. II vol. I

K = Concilium uniuersale Constantinopolitanum tertium, ACO ser. II vol. II pars I–II

1. Menas (Constantinopolis)	K 528,15 – 23; 532,1 – 3; 536,7 – 14; 546,1 – 5
3. Ephraem (Antiochia) (CPG 6902)	K 356,18 – 358,17
5. Iohannes (Scythopolis) (CPG 6850)	L 314,4 – 5; K 366,1 – 368,14
8. Theodorus (Pharan) (CPG 7601 – 7602)	L 120,5 – 124,7; K 602,4 – 606,14
11. Theodorus (Pharan) (CPG 7601)	L 120,5 – 39; K 602,4 – 604,3
12. Heraclius imp.	K 528,4 – 10; 534,14 – 23; 588,20
15. Sergius (Constantinopolis)	K 590,5 – 9
18. Heraclius imp.	K 584,15 – 21; 588,3 – 592,4
19. Cyrus (Phasis) (CPG 7610)	K 588,3 – 592,4
20. Sergius (Constantinopolis) (CPG 7604)	K 526,20 – 530,24
22. Sergius (Constantinopolis)	K 546,1 – 6
26. Sophronius abbas	K 538,8 – 542,16
27. Cyrus (Alexandria) (CPG 7613)	L 134,10 – 29; K 594,17 – 600,20
28. Cyrus (Alexandria) (CPG 7611)	K 592,6 – 594,15
36. Sergius (Constantinopolis)	K 540,14 – 546,18
37. Heraclius imp.	K 546,1 – 18
38. Sergius I (Constantinopolis)	K 544,16 – 18
39. Sergius I (Constantinopolis)	K 546,6 – 15
40. Sergius I (Constantinopolis) (CPG 7605)	L 12,13 – 23; L 134,31 – 138,37
43. Sergius I (Constantinopolis) (CPG 7606)	K 534,1 – 546,25
44. Honorius I papa (CPG 9375)	K 548,1 – 558,8
45. Sophronius (Hierosolyma) (CPG 7635)	K 410,13 – 494,9
46. Sophronius (Hierosolyma)	L 40,20 – 21; K 540,14 – 19 (!)
47. Honorius I papa (CPG 9377)	K 620,22 – 622,10; K 622,12 – 624,20
50. Heraclius imp. (CPG 7607)	L 12,16 – 17; L 156,20 – 162,13; L 210,2 – 3
51. Gesta pro Ecthesin	L 164,20 – 166,35
52. Sergius I (Constantinopolis)	L 172,9 – 19
53. Cyrus (Alexandria) (CPG 7612)	L 172,1 – 41
55. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7615)	L 168,3 – 170,7
56. Pyrrhus (Constantinopolis)	L 168,13 – 34
57. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7617)	L 152,27 – 154,36; L 184,31 – 35; K 606,16 – 608,5
58. Pyrrhus (Constantinopolis)	K 586,8 – 11
70. Pyrrhus (Constantinopolis) (CPG 7616)	L 338,16 – 22; K 110,6 – 11; K 620, 5 – 9; K 626,1 – 9
73. Paulus II (Constantinopolis)	K 586,11 – 17
74. Sergius (Ioppe)	L 46,1 – 8
76. Paulus II (Constantinopolis)	L 18,8 – 13
82. Stephanus (Dora)	L 38,10 – 46,36
83. Sergius (Cyprus) (CPG 7628)	L 60,27 – 64,12
98. Columbus etc. (CPG 9393)	L 67,21 – 71,29
99. Stephanus (Byzacenum) (CPG 9394)	L 75,3 – 79,23
100. Uictor (Carthago) (CPG 9396)	L 99,6 – 103,34
101. Probus (Tacia) (CPG 9395)	L 81,9 – 95,13

104. Paulus II (Constantinopolis) (CPG 7620) L 196,16 – 204,8; L 338,2 – 5; K 608, 7–22
106. Paulus II (Constantinopolis) (CPG 7621) L 208,3 – 210,15; K 202,26 – 204,3
108. Abbates Graeci L 48,25 – 57,39
109. Maurus (Rauenna) L 23,32 – 25,27
110. Concilium Lateranense (CPG 9398 – 9402) K 130,20 – 27; K 904,24
111. Martinus I papa (CPG 9403) L 404,2 – 420,10
112. Martinus I papa (CPG 9404) L 422,1 – 424,30
- 112a. Florilegium dyotheleticum L 425 – 436
126. Doctrina Patrum (CPG 7781) L + K uaria
127. Catena monotheletica K 232,24 – 260,13; K 268,22 – 274,8
128. Macarius (Antiochia) sermo acclam. K 508,13 – 19
129. Macarius (Antiochia) ep. ad Lucam K 504,1 – 2; K 510,1 – 4
130. Macarius (Antiochia) sermo III K 508,1 – 7
147. Petrus (Constantinopolis) K 108,18 – 20; K 610,1 – 10
148. Synodus Constantinopolitana K 228,15 – 230,9
155. Epistulae diuersae K 614,18 – 616,3; K 616,5 – 10; K 616,12 – 17
156. Constantinus IV imp. (CPG 9416) K 2,1 – 10,8
157. Agatho papa (CPG 9417) K 53,13 – 123,4
158. Agatho papa (CPG 9418) K 123,8 – 159,31
159. Constantinus IV imp. (CPG 9419) K 11,11 – 13,25
161. Concilium uniuersale Constantinopolitanum tertium (CPG 9420 – 9437)
163. Macarius (Antiochia) (CPG 7625) K 218,7 – 230,26
164. Concilium Constantinopolitanum (CPG 9437 [3]) K 888,3 – 894,13
165. Constantinus IV imp. (CPG 9438) K 832,1 – 856,6
166. Constantinus IV imp. (CPG 9439) K 894,17 – 897,30
167. Constantinus IV imp. (CPG 9440) K 856,10 – 866,9
168. Leo II papa (CPG 9441) K 867,14 – 885,17
169. Iustinianus II imp. (CPG 9442) K 886,3 – 887,21
177. Agatho diac. et chartophylax K 898,3 – 901,12
178. Iohan̄es VI (Constantinopolis) K 901,15 – 908,27